

KALLELSE

Nämnd **Kommunstyrelsen**

Datum och tid **2016-08-23** **Kl. 08:15**

Plats **Gröna Sammanträdesrummet, Socialförvaltningen, Kyrkogatan 14 i Östhammar**

Besök Nr **ÄRENDELISTA** Föredragande

Från kl. 09:45 finns Marie Berggren närvarande för eventuella frågor gällande ärendenummer, 8-9
Från kl. 10:00 finns Annila Bexelius närvarande för eventuella frågor gällande ärendenummer, 10-12

	1	Information från gemensamma nämnder och kommunala bolag	
	2	Information från Strategienheten om slutförvaret	
	3	Information om befolkningsutveckling	
08:30	4	Rapport från kultur- och fritidsnämnden & bygg- och miljönämnden	Lena Hellström Charlotte Köhler
09:30	5	Redovisning över Östhammars kommuns utlandsengagemang	Stefan Edelsvärd
	6	Tecknande av Östhammars kommuns firma	
	7	Nordupplands Kompetenscenter, ekonomisk förening och affärskompetens Norduppland	
	8	Remiss, samråd för ny 130 kV kraftledning Dannemora-Gimo-Harg	
	9	Utställning av förslag till ny översiktplan för Uppsala kommun och innerstadsstrategi, yttrande	
	10	Österbybruk 1:334, del av, arrende för offentlig toalett	
	11	Öregrund 8:39 och 8:40, fastighetsförsäljning	
	12	Tomtagifter, antagande	
-

- 13 Kommunförvaltningens chef och chefsinstruktion, förslag om inrättande av Kommundirektör samt framtagande av instruktion för direktören
  - 14 Remiss, betänkandet Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning
  - 15 Taxor 2017 för tillsyn och tillstånd enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE), fastställande
  - 16 Remiss, Nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga
  - 17 Överenskommelse om samverkan inom patientnämndsverksamhet mellan Landstinget i Uppsala län och länets kommuner, yttrande
  - 18 Gemensam överförmyndarnämnd i Uppsala län, förslag till nytt reglemente samt nytt avtal om samverkan i gemensam överförmyndarnämnd, antagande
  - 19 Ny brandstation i Almunge, tecknande av avtal
  - 20 Detaljplan för Mårtensboda 1:1, del av, antagande
  - 21 Redovisning av befolkningsstatistik, Östhammars kommun
  - 22 Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut, kvartal 1, 2016
  - 23 Svar på motion från Christer Bohlin (L) angående utvecklingsgrupperna
  - 24 Svar på motion från Christer Bohlin (L) angående medborgarservice
  - 25 Svar på motion från Lars O. Holmgren (BOA) gällande nytt kommunalt kontor i Alunda
-

- 26 Svar på medborgarförslag angående förbud mot fyrverkerier och användande av pyroteknisk utrustning inom kommunen
- 27 Anmälningssärende, förvaltningsrättens beslut i mål nr 255-16, överklagande avseende hantering av mervärdesavtalet
- 28 Överförmyndarnämndens delårsbokslut samt verksamhetsuppföljning 2016
- 29 Anmälningssärende, Räddningsnämndens perioduppföljning, kvartal 1 2016
- 30 Anmälningssärende, komplettering till svar på skrivelse från revisionen angående byte av vägs skyltar avseende hastighetsbegränsningar
- 31 Yttrande över inrättande av en öppen mottagning med sprututbytesverksamhet, anmälningssärende
- 32 Delegationsbeslut
- 33 Anmälningssärende, inkomna handlingar

Sekreterare Inger Modig Lind

Ordförande Jacob Spangenberg (C)

1

Dnr KS-2016-6

Dpl 904

Information från gemensamma nämnder och kommunala bolag

Kommunstyrelsens beslut

2

Dnr KS-2016-6

Dpl 904

Information från Strategienheten om slutförvaret

Handling A

Rapport om aktuellt från strategienheten, slutförvarsfrågor, perioden 2016-05-31 – 2016-09-13 redovisas.

Kommunstyrelsens beslut

3

Dnr KS-2016-6

Dpl 904

Information om befolkningsutveckling

Kommunstyrelsens beslut

08:30

4

Dnr KS-2016-6

Dpl 904

Rapport från nämnd/förvaltningar

Kultur- och fritidschef Lena Hellström samt bygg- och miljöchef Charlotte Köhler inbjuds till kommunstyrelsen för en rapport från kultur- och fritidsnämndens respektive bygg- och miljönämndens verksamheter.

Kommunstyrelsens beslut

08:50

5

Dnr KS-2016-6

Dpl904

Redovisning över Östhammars kommuns utlandsengagemang

Internationell samordnare Stefan Edelsvärd föredrar ärendet.

Kommunstyrelsens beslut

6

Dnr KS-2016-507

Dpl 002

Tecknande av Östhammars kommuns firma

Östhammars kommuns firma har fr.o.m. 2015-09-15 och tillsvidare tecknats av finanskommunalråd Jacob Spangenberg (C), kommunalråd Margareta Widén Berggren (S) och oppositionsråd Lennart Owenius (M), två i förening.

Dessutom har firman kunna tecknas av en av ovanstående politiker i förening med en av tjänstemännen, kommunchef Peter Nyberg eller administrativ chef Linn Sunnelid fr.o.m. 2015-10-01.

Oppositionsråd Lennart Owenius (M) har entledigats från sitt uppdrag och Pär-Olof Olsson (M) har utsetts till oppositionsråd efter Lennart Owenius (M) fr.o.m. 2016-09-01.

Arbetsutskottets förslag 2016-06-07

Östhammars kommuns firma tecknas av finanskommunalråd Jacob Spangenberg (C), kommunalråd Margareta Widén Berggren (S) och oppositionsråd Pär-Olof Olsson (M), två i förening, fr.o.m. 2016-09-01 och tillsvidare.

Dessutom kan firman tecknas av en av ovanstående politiker i förening med en av tjänstemännen, kommunchef Peter Nyberg eller administrativ chef Linn Sunnelid.

Kommunstyrelsens beslut

7

Dnr KS-2016-504

Dpl 901

Nordupplands Kompetenscenter, ekonomisk förening och affärskompetens
Norduppland

Handling F, KSAU 2016-06-07

Sedan hösten 2014 har Heby-, Tierps-, Älvkarleby- och Östhammars kommuner tillsammans med företagarföreningarna och regionförbundet samarbetat för att kunna genomföra en kompetensutvecklingssatsning till förmån för företag i regionen. Samarbetet utmynnade i en ansökan om projektmedel till Europeiska Socialfondens utlysning ”Kompetensutveckling inom affärsutveckling för solo- och mikroföretagare”

Tillväxtkontorets skrivelse 2016-05-18 föreligger.

Arbetsutskottets förslag 2016-06-07

Östhammars kommun avsätter kkr 75 under förutsättning att kostnaderna kan delas mellan de deltagande kommunerna (Tierp, Heby och Älvkarleby).

Medel ur 2016 års budget avsätts till förmån för Nordupplands Kompetenscenter och Affärskompetens Norduppland avseende projektkostnader som inte täcks av den beviljade ansökan. Kostnaden täcks inom tillväxtkontorets befintliga ram.

Kommunstyrelsens beslut

8 Dnr KS-2014-394 Dpl 900

Remiss, samråd för ny 130 kV kraftledning Dannemora-Gimo-Harg

---

Handling B, KSAU 2016-08-16

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) planerar att förnya och förstärka regionnätet i Uppland. Mellan nämnda stationer går idag en 70 kV ledning som byggdes för ca 100 år sedan. I samband med att den behöver förnyas i sin helhet planeras en förstärkning och uppgradering av ledningen till 130 kV. Detta samråd är det första steget inför ansökan om koncession enligt ellagen.

Östhammars kommun har fått förlängd samrådstid till 31 augusti och lämnar följande synpunkter på samrådsunderlaget:

- Kommunen förordar markläggning genom hela Gimo samhälle, gränsen österut minst till och med hela sektion 5 för att skydda och bevara det känsliga området runt Olandsån och respektera landskapsbilden kring ån. Detta stämmer relativt väl överens med den östra gräns för markläggning som föreslagits i samrådshandlingarna, men möjligtvis med en något förlängd markläggning förbi skogsbrynet.
- Gränsen för markläggning västerut om Gimo samhälle bör sträcka sig hela sektion 5 samt fram till gränsen för det redan detaljplanlagda området i enlighet med Bilaga, ca 150 m av sektion 4. Detta innebär en längre sträcka av markläggning än den föreslagna i samrådshandlingarna.
- Vid markläggningen genom Gimo tätort - lägg ledningen så långt norrut som möjligt i utredningsområdet, dvs. mot järnvägen. Detta för att samordna områden med infrastruktur och för att frilägga så mycket mark som möjligt i tätorten för övrig planläggning vid utveckling av tätorten.
- Som kommunen betonat i tidigare yttrande; vid detaljprojekteringen av markläggning av kabel samt annan dragnings genom samhällen - ha en tidig kontakt med kommunen kring VA, bredband och andra markfrågor, för att minimera ev. risker för denna infrastruktur.
- Östhammars kommun önskar få ta del resultatet av den arkeologiska utredningen och naturvärdesinventeringen så fort de är klara, samt få ta del av miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) så fort den slutförts.

Utöver detta hänvisar vi till tidigare yttrande daterat 2015-09-01.

Strategienheten har i sitt yttrande samordnat synpunkter gällande planering, miljö, teknisk försörjning, kultur och fritid samt naturvärden.

Marie Berggren, chef för strategienheten föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Östhammars kommun lämnar ovanstående synpunkter på samrådsunderlaget.

Kommunstyrelsens beslut

---

9 Dnr KS-2016-574 Dpl 313

Utställning av förslag till ny översiktplan för Uppsala kommun och innerstadsstrategi, yttrande

---

Handling C, KSAU 2016-08-16

Handling B

Översiktsplanen är kommunens samlade strategi för hur mark- och vattenområden och den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Den ska visa vägen för beslut om dagens och framtidens Uppsala. Kommunfullmäktige beslutade våren 2014 om en uppdatering av den gällande översiktsplanen från år 2010. Förslaget sänds nu ut på ytterligare en remissrunda, den så kallade utställningen i enlighet med plan- och bygglagen. I förslaget finns en samlad konsekvensbeskrivning som har tagits fram enligt reglerna om miljöbedömningar. Efter utställningen kommer mindre justeringar att göras, innan planen antas av kommunfullmäktige.

Innerstadsstrategin utgår från översiktsplanen och ger en fördjupad bild av de mest centrala delarna av staden. Innerstadsstrategin är ett styrdokument som inte omfattas av reglerna enligt plan- och bygglagen. Inför utställningen har den övergripande inriktningen och de viktigaste avvägningarna lyfts in i översiktsplanen.

Läs mer om förslaget till ny översiktplan och innerstadsstrategi på www.uppsala.se/engageradig

Synpunkter ska vara Uppsala kommun tillhanda senast den 31 augusti 2016.

Föreligger förslag till synpunkter över förslag till översiktplan daterat 2016-08-04 från strategienheten.

Översiktsplanerare Per Hedfors föredrar ärendet. Chef för strategienheten Marie Berggren medverkar.

Arbetsutskottets beslut 2016-08-16

Förslaget till synpunkter justeras i enlighet med förda diskussioner, inför kommunstyrelsens sammanträde 2016-08-23.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Östhammars kommun yttrar sig över ny översiktplan för Uppsala kommun och innerstadsstrategi i enlighet med Strategienhetens förslag till yttrande, daterat 2016-08-16.

Nytt förslag till synpunkter föreligger.

Kommunstyrelsens beslut

10

Dnr KS-2016-187

Dpl 260

Österbybruk 1:334, del av, arrende för offentlig toalett

Handling D, KSAU 2016-08-16

Tekniska kontoret har ansökt om bygglov hos bygg- och miljönämnden för att anlägga en sedan länge önskad RWC centralt i Österbybruk. Ett markområde om ca 40 kvm av fastigheten Österbybruk 1:334 kommer att användas till ändamålet.

Teknisk chef Annila Bexelius föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Kommunstyrelsen godkänner föreliggande arrendeförslag.

_____

Kommunstyrelsens beslut

11

Dnr KS-2015-907

Dpl 216

Öregrund 8:39 och 8:40, fastighetsförsäljning

Handling E, KSAU 2016-08-16

Två stycken tomter har lämnats till mäklare för försäljning på den öppna marknaden enligt tidigare beslut 2016-01-12, § 5.

Teknisk chef Annila Bexelius föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

**Fastigheten Öregrund 8:39 överlåts till en köpeskilling av 700 000 kronor.
Fastigheten Öregrund 8:40 överlåts till en köpeskilling av 480 000 kronor.
Överlåtelsen sker i enlighet med föreliggande köpekontrakt.**

Kommunstyrelsens beslut

12

Dnr KS-2016-625

Dpl 286

Tomtagifter, antagande

Handling F, KSAU 2016-08-16

Kommunens tomtavgift behöver revideras. Samtidigt finns anledning att se över systemet med tomtkö.

Förslag till beslut

- Tomtpriset i befintliga områden höjs från 2017-01-01 till 300 kr/kvm, det nya priset inkluderar även tomterna i Uddnäs. ?????
- Tomtkön avvecklas från 2017-01-01. Betalda avgifter återbetalas.
- Nya tomtområden lämnas till mäklare för försäljning till högst bjudande dock sätts ett lägsta pris för tomter i området.
- Den fastställd taxa på 35 kr/kvm för industritomter upp till 3 000 kvm tas bort. Prissättning på kvarvarande industritomter sker efter förhandling. Prissättning och försäljningssättning i nya industriområden beslutas i varje enskilt fall.

Teknisk chef Annila Bexelius föredrar ärendet.

Diskussioner förs i ärendet.

Arbetsutskottets beslut 2016-08-16

**Arbetsutskottet har tagit del av informationen.
Kommunstyrelsen informeras i ärendet 2016-08-23.**

Kommunstyrelsens beslut

13

Dnr KS-2016-579

Dpl 022

Kommunförvaltningens chef och chefsinstruktion, förslag om inrättande av
Kommundirektör samt framtagande av instruktion för direktören

---

En kommunallag för framtiden, nuvarande kommunallag kom till 1991. Mycket har förändrats sedan dess. Medlemskapet i Europeiska unionen har inneburit att Sverige måste beakta en allt större mängd EU-lagstiftning. Kommuner, landsting och regioner samverkar i allt högre grad med privata entreprenörer. Valfrihetssystem har införts på många områden. IT-utvecklingen har förändrat förutsättningarna i många verksamheter. Regeringen tillsatte mot denna bakgrund en utredning som fick i uppdrag att göra en total översyn av kommunallagen. Utredningen antog namnet En kommunallag för framtiden.

Utredningen "En kommunallag för framtiden" som letts av den särskilde utredaren Johan Höök överlämnar sitt slutbetänkande den 31 mars 2015. Betänkandet belyser en rad frågor, här behandlas endast den del som avser kommunförvaltningens chef och dennes instruktion. I betänkandet föreslås följande; De anställda är en central del av den kommunala verksamheten. I kommunallagen finns endast en mycket begränsad reglering av de anställda. Ur ett medborgarperspektiv är det en brist att lagen inte tydligare reglerar hur den kommunala organisationen faktiskt fungerar. I kommunallagen bör de anställda därför synliggöras. Utredningen föreslår därför att det i kommunallagen ska anges att det är Styrelsen som utser direktören i kommunen eller landstinget.

SKL tillstyrker att kommunallagen pekar ut en ledande tjänsteman – en direktör. Likaså tillstyrker SKL att direktören får sitt uppdrag via en obligatorisk instruktion från styrelsen. I förslaget slås fast att direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. SKL vill i detta sammanhang betona att det av motivuttalanden behöver framgå att regeln inte syftar till att begränsa friheten att i övrigt forma förvaltningsorganisationen som sådan.

Av förslaget till reglering av direktörens uppgifter framgår att direktören ska ansvara för förvaltningens underlag till beslut och för verkställigheten av de beslut som styrelsen fattar. Direktörens ansvar för förvaltningens arbete med beredningsunderlag får inte kunna läsas så att det inskränker styrelsens utrymme att av egen kraft lägga fram underlag till beslut. Till regleringen bör därför enligt förbundets mening länkas motivuttalanden som gör klart att direktörens uppgift i denna del på intet sätt begränsar styrelsen i dess politiska beredning eller dess utrymme att lägga förslag.

Mot bakgrund av betänkandet föreslås;

- Att kommunstyrelsen ändrar benämningen kommunchef till kommundirektör
- Att kommunstyrelsens presidium med stöd av den administrativa chefen och kommunjuristen tar fram en instruktion för kommundirektören samt att instruktionen beslutas i kommunstyrelsen

Kommunchef Peter Nyberg och kommunjurist Inger Modig Lind föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

- **Kommunstyrelsen ändrar benämningen kommunchef till kommundirektör**
- **Kommunstyrelsens presidium med stöd av den administrativa chefen och kommunjuristen tar fram en instruktion för kommundirektören samt att instruktionen beslutas i kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsens beslut

14

Dnr KS-2016-397

Dpl 900

Remiss, betänkandet Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning

---

U2016/01581/GV

Handling H, KSAU 2016-08-16

Utbildningsdepartementets remiss föreligger.

Remissvar ska ha inkommit till Utbildningsdepartementet senast 30 augusti 2016.

Förslag till yttrande daterat 2016-06-16 föreligger.

Barn- och utbildningsnämndens beslut 2016-06-16

Barn- och utbildningsnämnden antar yttrandet och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Yrkande

Pär-Olov Olsson (M) yrkar i enlighet med Irmeli Belanders (L) yrkande i barn- och utbildningsnämnden.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Östhammars kommun yttrar sig över remissen i enlighet med barn- och utbildningsnämndens yttrande, daterat 2016-06-16.

Pär-Olov Olsson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

_____

Kommunstyrelsens beslut

15

Dnr KS-2016-556

Dpl 003

Taxor 2017 för tillsyn och tillstånd enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE), fastställande

RÄN-2016-0154

Handling I, KSAU 2016-08-16

Förslag till nya taxor för tillsyn och tillstånd inom den gemensamma räddningsnämndens område föreligger.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun föreslås besluta att

Fastställa tillsynstaxor och tillståndstaxor att gälla från och med 2017-01-01 enligt 5 kap. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och enligt 27 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor i sin egen kommun.

Tidigare fastställda taxor enligt 5 kap. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och enligt 27 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor att upphöra att gälla.

Delegera till den gemensamma räddningsnämnden att årligen från och med 2018-01-01 justera taxorna gällande sin egen kommun med hänsyn till prisutvecklingen. Taxorna ska justeras med 90 procent av förändringen av AKI för tjänstemän, privat sektor, preliminära siffor, SNI 2007, B-S exkl O. Skulle indexet i juni ha förändrats något kommande år jämfört med indexet i juni 2016 ska taxorna justeras med 90 procent av indexförändringen nästkommande kalenderår.

Kommunstyrelsens förslag

16	Dnr KS-2016-590	Dpl 900
	Dnr SN-2016-193	Dpl 704

Remiss, Nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga

---

Handling K, KSAU 2016-08-16

Regeringskansliets promemoria 2016-06-21 föreligger.

Den stora ökningen av antalet ensamkommande barn under 2015 medför utmaningar för kommunerna. Det är viktigt att värna kvalitet och säkerhet i mottagandet av ensamkommande barn och unga. Samtidigt måste regelverken ta hänsyn till kommunernas förutsättningar och bidra till en effektiv användning av skattemedel.

Dagens system för ersättning till kommunerna för mottagandet av ensamkommande barn och unga är inte ändamålsenligt utan har lett till ett svåröverskådligt regelverk som även är administrativt betungande. Ersättningen för mottagandet av ensamkommande barn och unga bör därför i större utsträckning än i dag utgöras av schabloner.

Regeringen aviserade i vårpropositionen 2016 att man avsåg att återkomma med förslag för att förenkla regelverket, förbättra kommunernas planeringsförutsättningar, minska den administrativa bördan och öka kostnadseffektiviteten.

I denna promemoria beskrivs ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga.

Socialnämndens arbetsutskotts beslut 2016-08-10

Socialnämnden lämnar yttrande till kommunstyrelsen i enlighet med förvaltningens förslag. (Bilaga 1).

Socialnämnden informeras om ärendet.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Socialnämndens ordförande Kerstin Björck-Jansson (C) föredrar ärendet. Socialchef Håkan Dahlqvist medverkar.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Östhammars kommun yttrar sig i enlighet med socialförvaltningens förslag till yttrande, daterad 2016-08-10.

Kommunstyrelsen förslås förklara paragrafen omedelbart justerad.

_____

Kommunstyrelsens beslut

---

17 Dnr KS-2016-50 Dpl 900
Dnr SN-2016-36 Dpl 738

Överenskommelse om samverkan inom patientnämndsverksamhet mellan
Landstinget i Uppsala län och länets kommuner, yttrande

Dnr 2015-0050A

Handling L, KSAU 2016-08-16

Patientnämnden i Uppsala län har den 22 december 2015 efterfrågat att länets kommuner deltar i finansieringen av Landstingets Patientnämnd. Det är klarlagt att samtliga huvudmän som bedriver hälso- och sjukvård har ett lagstadgat ansvar att bedriva patientnämndsverksamhet, så även kommunerna. Det finns också lagstadgad möjlighet att ha en gemensam patientnämnd mellan huvudmännen som utför Hälso- och sjukvård. I samband med en tidigare överföring av Hälso- och sjukvårdsverksamhet (ÄDEL) till kommunerna upprättades en gemensam patientnämnd som en del av den lösningen. I samband med detta hantades de ekonomiska konsekvenser i den skatteväxling som ligger till grund för överföringen av verksamheten. Från och med 1 januari 2017 kommer patientnämnden få ett förändrat uppdrag i och med att tidigare lagstiftning upphör (Lag 1998:1656)

Patientnämnden i Uppsala län anför i sin begäran om att kommunerna ska ekonomiskt bidra till den gemensamma patientnämnd utifrån förändrat uppdrag. Patientnämnden anför att arbetsbelastningen kommer att öka i samband med att ny lagstiftning införs. Patientnämnden påtalar också att kommuner i andra län ekonomiskt bidrar till patientnämndens verksamhet med ersättning baserad på innevånarantal. Patientnämnden önskar diskutera om bidrag till verksamheten från kommunen.

Socialnämndens beslut 2016-06-22

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att lämna fråga om ekonomisk ersättning till patientnämnden från och med den 1 januari år 2017 utan bifall.

Socialnämnden anser att ändringar gällande skatteväxling ska behandlas mellan landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige.

_____
Socialnämndens ordförande Kerstin Björck-Jansson (C) föredrar ärendet. Soci-
alchef Håkan Dahlqvist medverkar.

Arbetsutskottets förslag

Kommunstyrelsen lämnar fråga om ekonomisk ersättning till patientnämnden från och med den 1 januari år 2017, utan bifall.

Ändringar gällande skatteväxling ska behandlas mellan landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens beslut

18

Dnr KS-2016-616

Dpl 901

Gemensam överförmyndarnämnd i Uppsala län, förslag till nytt reglemente samt nytt avtal om samverkan i gemensam överförmyndarnämnd, antagande

---

Handling N, KSAU 2016-08-16

Förslag till reglemente för den nya gemensamma överförmyndarnämnden i Uppsala län och förslag till en ny överenskommelse om samverkan samt förslag till beslutspunkter föreligger. Därutöver föreligger ett förslag till avtal mellan den nuvarande gemensamma överförmyndarnämnden i Uppsala län och Håbo kommun om samverkan om en gemensam överförmyndarförvaltning för tiden 2017-01-01--2018-12-31.

Förslaget innebär i korthet att Håbo kommun blir medlem av den gemensamma nämnden fr. o m den 1 januari 2019 men kommer att ingå i den gemensamma kansliorganisationen fr. o m den 1 januari 2017.

Kommunjurist Inger Modig Lind föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Att, under förutsättning av motsvarande beslut i berörda kommuner

- 1. Bilda en gemensam överförmyndarnämnd för Uppsala, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar kommuner med Uppsala kommun som värdkommun från och med den 1 januari 2019,**
- 2. anta reglemente för den gemensamma överförmyndarnämnden,**
- 3. anta förslag till avtal om samverkan,**
- 4. överförmyndarnämnden i Uppsala län samt Håbo kommun, för tiden 1 januari 2017 – 31 december 2018, samverkar om en gemensam överförmyndarförvaltning, samt**
- 5. godkänna avtal om samverkan om en gemensam överförmyndarförvaltning**

Kommunstyrelsens förslag

19

Dnr KS-2016-523

Dpl 901

Ny brandstation i Almunge, tecknande av avtal
RÄN-2016-0120

Handling O, KSAU 2016-08-16

Nuvarande brandstation i Almunge bedöms inte som ändamålsenlig utifrån ett verksamhetsperspektiv och ett arbetsmiljöperspektiv. Renovering bedöms inte som ett alternativ och behovet av en brandstation i Almunge bedöms finnas i åtminstone 30 år.

Enligt samarbetsavtalet om gemensam räddningsnämnd ska kommunerna avtala separat om finansieringen av nya brandstationer.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Östhammars kommun tecknar föreliggande avtal om ny brandstation i Almunge.

Kommunstyrelsens beslut

20	Dnr KS-2014-356	Dpl 313
	Dnr SBN-2011-554	Dpl 313

Detaljplan för Mårtensboda 1:1, del av, antagande

TRV 2016/48238

Handling P, KSAU 2016-08-16

Planförslaget har varit utställt för granskning. Utställningsutlåtande upprättat 21 april 2016 föreligger.

Bygg- och miljönämndens beslut 2016-06-22

Bygg- och miljönämnden ansluter sig till utlåtande upprättat 21 april 2016.

Bygg- och miljönämnden godkänner detaljplan för Mårtensboda 1:1, del av, Gräsö, Östhammars kommun, Uppsala län samt föreslår kommunfullmäktige att anta planförslaget.

Innan detaljplanen skickas till kommunfullmäktige ska trafikverkets tillstånd föreligga.

_____

Trafikverkets beslut 2016-08-05 om tillstånd att utföra ledningsarbete inom vägområdet föreligger.

Planhandläggare Matilda Svahn föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Detaljplan för Mårtensboda 1:1, del av, Gräsö, Östhammars kommun, Uppsala län antas.

_____

Kommunstyrelsens förslag

21

Dnr KS-2016-131

Dpl 041

Redovisning av befolkningsstatistik, Östhammars kommun

Handling V, KSAU 2016-08-16

Föreligger redovisning över befolkningsstatistik, Östhammars kommun.

Kommunchef Peter Nyberg föredrar ärendet. Ekonom Gunilla Jansson och administrativ chef Linn Sunnelid medverkar.

Arbetsutskottets beslut 2016-08-16

Arbetsutskottet har tagit del av redovisningen och överlämnar densamma till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens beslut

22	Dnr KS-2016-525	Dpl 701
	Dnr SN-2016-152	Dpl 701

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut, kvartal 1, 2016

Handling C

Redovisas statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL) och 9 § Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) under perioden 2016-01-01 – 2016-03-31. Rapporten överlämnas till kommunfullmäktige i enlighet med 16 kap. 6 h § respektive 28 h § LSS.

Socialnämndens beslut 2016-05-25

Statistikrapporten överlämnas till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens beslut

23

Dnr KS-2016-323

Dpl 913

Svar på motion från Christer Bohlin (L) angående utvecklingsgrupperna

---

Handling S, KSAU 2016-08-16

Sedan utvecklingsgrupperna bildades i mitten av 1990-talet finns funderingar över deras representativitet.

Christer Bohlin (L) yrkar på att

- Alla ortens föreningar med demokratiskt valda styrelser ges möjlighet att nominera en föreningsmedlem till att ingå i den lokala utvecklingsgruppen
- De till utvecklingsgruppen nominerade personerna bland sig utser en styrelse
- Den lokala utvecklingsgruppen har att arbeta inom den ekonomiska ram som kommunstyrelsen anslår

I ärendet yttrar sig Christer Bohlin (L).

Kommunfullmäktiges beslut 2016-04-26

Motionen överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Förslag till yttrande över motionen från strategienheten daterat 2016-05-13 föreligger.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Motionen gällande utvecklingsgrupperna avslås med hänvisning till strategienhetens yttrande, daterat 2016-05-13.

Kommunstyrelsens förslag

24

Dnr KS-2016-352

Dpl 913

Svar på motion från Christer Bohlin (L) angående medborgarservice

---

Handling T, KSAU 2016-08-16

I motion daterad 2016-04-15 från Christer Bohlin (L) gällande medborgarservice yrkas att

kommunen utreder frågan om tillhandahållande av IT-kompetens i bibliotekens verksamhet.

I ärendet yttrar sig Christer Bohlin (L).

Kommunfullmäktiges beslut 2016-04-26

Motionen överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Tjänstemannaförslag daterat 2016-05-11 föreligger.

Kultur- och fritidsnämndens beslut 2016-06-02

Kultur- och fritidsnämnden antar tjänstemannaförslaget som sitt motionssvar och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Motionen besvaras i enlighet med tjänstemannaförslag, antaget av kultur- och fritidsnämnden.

Kommunstyrelsens förslag

25

Dnr KS-2016-280

Dpl 913

Svar på motion från Lars O. Holmgren (BOA) gällande nytt kommunalt kontor i Alunda

---

Handling U, KSAU 2016-08-16

Östhammars kommun har långt framskridna planer på att bygga upp ett kontor i Uppsala stadskärna, för att som man säger ”erbjuda distansarbete och underlätta nyrekrytering av chefer”.

Lars O. Holmgren (BOA) yrkar på att kommunen utreder om möjligheten att etablera ett kontor i Alunda som alternativ till ett Uppsalakontor, samt att om det är möjligt snarast upprätta ett sådant för att snabba upp restiden för ev. pendlare, samtidigt som Alunda som ort ges möjlighet att växa administrativt och inte bara utvecklas mot att bli en pendlingsort.

I ärendet yttrar sig Lars O. Holmgren (BOA).

Kommunfullmäktiges beslut

Motionen överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Föreligger förslag till yttrande över motionen i skrivelse från kommunledningskontoret.

Arbetsutskottets förslag 2016-08-16

Motionen besvaras i enlighet med kommunledningskontorets yttrande.

Kommunstyrelsens förslag

26

Dnr KS-2016-76

Dpl 915

Svar på medborgarförslag angående förbud mot fyrverkerier och användande av pyroteknisk utrustning inom kommunen

---

Handling H, KSAU 2016-06-07

I inlämnat medborgarförslag daterat 2016-01-19 meddelas önskemål och att det ska vara ett allmänt förbud att använda fyrverkerier och pyroteknisk utrustning, annat än vid de traditionella högtider som vi firar enligt svensk tradition och hävd. Exempelvis nyårs- och valborgsmässoafton. Även vid dessa tillfällen ska det ske på, av kommunen avsedda och godkända platser, samt under kontrollerade förhållanden och under en begränsad tid.

Kommunfullmäktiges beslut 2016-02-16

Medborgarförslaget överlämnas till kommunstyrelsen.

Strategienhetens, bygg- och miljönämndens och tekniska förvaltningens yttranden i ärendet föreligger, vilka sammantaget hänvisar till att ett förbud mot fyrverkerier och andra pyrotekniska varor redan finns i Östhammars kommuns lokala ordningsföreskrifter, 11 §.

Arbetsutskottets beslut 2016-06-07

Förslagsställaren inbjuds till kommunstyrelsens sammanträde 2016-08-23 för medverkan då ärendet handläggs.

Arbetsutskottets förslag 2016-06-07

Kommunstyrelsen ställer sig bakom inlämnade yttranden och hänvisar till att förbud mot fyrverkerier och andra pyrotekniska varor redan finns i Östhammars kommuns lokala ordningsföreskrifter, 11 §.

Medborgarförslaget anses härmed besvarat.

Kommunstyrelsens förslag

27

Dnr KS-2016-120

Dpl 900

Förvaltningsrättens beslut i mål nr 255-16 gällande överklagande avseende hantering av mervärdesavtalet, anmälningsärende

---

Handling D

Förvaltningsrättens beslut 2016-06-08 föreligger. Förvaltningsrätten avvisar överklagandet.

Kommunstyrelsens beslut

28

Dnr KS-2016-516

Dpl 042

Överförmyndarnämndens delårsbokslut samt verksamhetsuppföljning januari-april 2016

Handling J, KSAU 2016-06-07

Delårsbokslut samt verksamhetsuppföljning januari-april 2016 för Överförmyndarnämnden föreligger.

Arbetsutskottets beslut 2016-06-07

Arbetsutskottet har tagit del av Överförmyndarnämndens delårsbokslut samt verksamhetsuppföljning januari-april 2016 och överlämnar densamma till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens beslut

29

Dnr KS-2016-554

Dpl 042

Anmälningsärende, Räddningsnämndens perioduppföljning, kvartal 1 2016

Handling W, KSAU 2016-08-16

Räddningsnämndens perioduppföljning för första kvartalet 2016 föreligger.

Arbetsutskottets beslut 2016-08-16

Arbetsutskottet har tagit del av räddningsnämndens perioduppföljning och överlämnar densamma till kommunstyrelsen.

_____

Kommunstyrelsens beslut

30

Dnr KS-2016-363

Dpl 007

Anmälningsärende, komplettering till svar på skrivelse från revisionen angående byte av vägs skyltar avseende hastighetsbegränsningar

---

Handling X, KSAU 2016-08-16

Kommunrevisionen har noterat att det förekommit ett relativt omfattande arbete kring byta av vägs skyltar i samband med ändring av hastighetsbegränsningar i kommunen.

Med anledning av detta önskar kommunrevisionen erhålla behovs- /kostnadsanalys och beslut som föregått arbetet. Svar önskas senast 31 maj 2016.

Tekniska förvaltningens svar, daterat 2016-05-17 föreligger.

Kommunstyrelsens beslut 2016-05-31

Kommunstyrelsen besvarar skrivelsen från revisorerna i enlighet med yttrande daterat 2016-05-17 från tekniska förvaltningen. (Bilaga 12).

_____

Tekniska förvaltningens kompletterande svar angående trafikskyltar i Östhammar, daterat 2016-06-17 föreligger.

Arbetsutskottets beslut 2016-08-16

Arbetsutskottet har tagit del av kompletteringen och överlämnar densamma till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens beslut

31

Dnr KS-2016-569

Dpl 901

Yttrande över inrättande av en öppen mottagning med sprututbytesverksamhet, anmälningsärende

---

Handling Y, KSAU 2016-08-16

Landstinget i Uppsala län informerar i skrivelse 2016-05-31 om inrättande av en så kallad Öppen mottagning med sprututbytesverksamhet som bygger på dagens husläkarmottagning för hemlösa vilken lokaliseras till Uppsala stad. Landstinget önskar samråd med övriga kommuner i ärendet senast 2016-07-03.

Östhammars kommun meddelar genom ordförandebeslut 2016-06-27 att Östhammars kommun har tagit del av skrivelsen och anser samrådet genomfört.

Arbetsutskottets beslut 2016-08-16

Arbetsutskottet har tagit del av informationen och överlämnar densamma till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens beslut

32 a)

Dnr

Dpl

Delegationsbeslut, upphandlingar januari-december **2015**

Handling E

Delegationslista avseende delegationsbeslut januari-december 2015 för kommunledningskontoret, staben föreligger.

Kommunstyrelsens beslut

32 b)

Dnr

Dpl

Delegationsbeslut, upphandlingar januari-juni **2016**

Handling F

Delegationslista avseende delegationsbeslut januari-juni 2016 för kommunledningskontoret, staben föreligger.

Kommunstyrelsens beslut

32 c)

Dnr KS-2016-149

Dpl 991

Delegationsbeslut, lotteritillstånd

Följande föreningar har registrerats för lotteriverksamhet under nedanstående period

4.	Forsmarks Handkraft	2016-05-13 – 2019-05-12
5.	Hemslöjdsföreningen i Östhammars kommun	2016-01-01 – 2018-12-31
6.	PRO Harg-Hargshamn	2016-01-01 – 2018-12-31

Kommunstyrelsens beslut

32 d)

Dnr KS-2016-501

Dpl 020

Delegationsbeslut, personalfrågor

IT-kontoret rapporterar;
Servicedesktekniker, 2016-04-04 – 2016-10-04

Lednings- och verksamhetsstöd rapporterar;
Personaladministratör, 2016-08-11 – tv
Personaladministratör, 2016-06-01 – tv
Ekonomiadministratör, 2016-04-01 – tv
HR-specialist, 2016-04-04 – tv

Kommunstyrelsens beslut

32 e)

Dnr KS-2016-
Dnr BMN-2016-938
KFN-2016-95

Dpl 002

Kostnadsreglering för bygglov-/bygganmälan gällande ideell förening

Kultur- och fritidschef Lena Hellström har på delegation beviljat befrielse från avgift för bygglov gällande

1. Alliansen för Lunda flygfält för bullervall på fastigheten Norrlövsta 10:1

Kommunstyrelsens beslut

33

Dnr KS-2016-6

Dpl 904

Anmälningsärende, inkomna handlingar

Handling G

Förteckning över anmälningsärenden nummer 50-80 föreligger.

Kommunstyrelsens beslut

Aktuellt från strategienheten, slutförvarsfrågor

Rapport till KS 2016-08-23

Perioden 2016-05-31 - 2016-09-13

Den 16 mars 2011 lämnade SKB in ansökan enligt miljöbalken och kärntekniklagen om att få bygga och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark till mark- och miljödomstolen i Nacka respektive Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).

Alla ansökningshandlingar, som inte är belagda med sekretess (t ex det fysiska skyddet runt anläggningen), kan du läsa om du följer följande länk hos SSM:

<http://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/Allmanhet/slutforvar/Ansokningarna/Ansokan-om-slutforvar/>

samt hos mark- och miljödomstolen:

<http://www.nackatingsratt.domstol.se/Om-tingsratten/Uppmarksammade-mal/Ansokan-om-slutforvar-for-anvant-karnbransle-mm/>

Här kan man också hitta remissinstansers yttranden över kompletteringsbehov och SKB:s bemötande av desamma.

19 december 2014 lämnade SKB in ansökan enligt miljöbalken och kärntekniklagen om att bygga ut slutförvaret för låg- och medelaktivt driftavfall, SFR.

Ansökningshandlingarna finns att tillgå på SKB:s hemsida:

<http://www.skb.se/projekt-for-framtiden/karnbransleforvaret/vara-ansokningar/>

Ansökningar om slutförvar

SKB har kompletterat sina ansökningar, enligt både kärntekniklagen och miljöbalken, rörande utbyggnaden av SFR. Mark- och miljödomstolen har skickat ut kompletteringen för synpunkter, sista svarstid är 30 september.

SSM har lämnat sitt yttrande i sak till Mark- och miljödomstolen i vilket de ställer sig positiva till ansökan.

SKB har förskjutit inlämnandet av deras svar på remissinstansernas synpunkter i sak rörande slutförvaret för använt kärnbränsle till 15 oktober 2016. Huvudförhandling förväntas fortfarande kunna genomföras under våren 2017. Vilket innebär att domstolen därefter skickar frågan vidare till Regeringen som i sin tur skickar den vidare till Östhammars kommun.

24 augusti anordnar SKB samråd rörande hamnverksamhet i Forsmark. Bolaget avser att göra ett tilläggsyrkande om utökad hamnverksamhet i ansökan för kärnbränsleförvar.

Information

Under Almedalsveckan anordnade kärnavfallsrådet ett miniseminarium. Anders Bergman deltog från Östhammars kommun. Övriga deltagare var: Tuija Hilding-Rydevik, , Annika Åström, Ansi Gerhardsson, Magnus Westerlind, Carl Reinhold Bråkenhielm, Stina Bergström och Laila Naraghi. Seminariet berörde flera frågor, bland annat vetenskapliga osäkerheter, finansiering och beslutsfattande.

Anders Bergman kommer att gå på tjänstledighet från och med 16 september och ett år framåt, för att prova nytt arbete.

Malin Ohlsson, tidigare ungdomsamordnare, kommer att börja arbeta med slutförvarsfrågan i större omfattning från 1 september, främst åt referensgruppen.

Tillväxtkontoret
Ulf Andersson

Datum
18 maj 2016

Dnr

Sid
1 (1)

Förslag till Beslut

Nordupplands Kompetenscenter ekonomisk förening och Affärskompetens Norduppland

Bakgrund

Sedan hösten 2014 har Heby-, Tierps-, Älvkarleby- & Östhammars kommuner tillsammans med företagarföreningarna och regionförbundet samarbetat för att kunna genomföra en kompetensutvecklingssatsning till förmån för företag i regionen. Samarbetet utmynnade i en ansökan om projektmedel till Europeiska Socialfondens utlysning "Kompetensutveckling inom affärsutveckling för solo- och mikroföretagare".

Ansökan skrevs under av *Nordupplands Kompetenscenter ekonomisk förening*, som bildats med syfte att just vara projektägare till den gemensamma satsningen. Medlemmar i föreningen var Företag i Samverkan (FiS), Näringsliv i Samverkan (Tierps motsvarighet till vårt "FiS") och Tierps Företagare. Den sistnämnda medlemmen står som interimistisk medlem tills dess företagen i Heby och Älvkarleby hunnit organiserat sig på motsvarande sätt som FiS och NiS.

I december 2015 beviljades ansökan projektstöd för drygt 300 företag i regionen till ett värde om drygt 23 mkr under tre år. Av dessa företag har mer än hälften sin hemvist i Östhammars kommun. Projektets namn är *Affärskompetens Norduppland*.

Behov av stöd

Under etableringen av projektorganisationen har behov framkommit av föreningen att täcka kostnader, som inte täcks av de beviljade projektmedlen. Det handlar bl.a. kostnader för uttagande av företagsinteckning, räntekostnader, styrelsearvodet mm. Tillsammans beräknas det uppgå till högst kkr 150 för 2016.

Förslag till beslut

Avsätta medel ur 2016 års budget (ur Tillväxtkontorets befintliga ram) till förmån för Nordupplands Kompetenscenter och Affärskompetens Norduppland avseende projektkostnader som inte täcks av den beviljade ansökan.

Förslag att Östhammars kommun sätter av kkr 75 under förutsättning att kostnaderna kan delas mellan de deltagande kommunerna (Tierp, Heby och Älvkarleby).

I tjänsten,

Ulf Andersson, Näringslivschef

Strategienheten
Camilla Andersson

Datum 2016-07-13 Dnr 2014KS394 Sid 1 (2)

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Samråd enligt 6 kap Miljöbalken Planerad 130 kV-ledning Dannemora - Gimo - Harg

FÖRSLAG TILL YTTRANDE

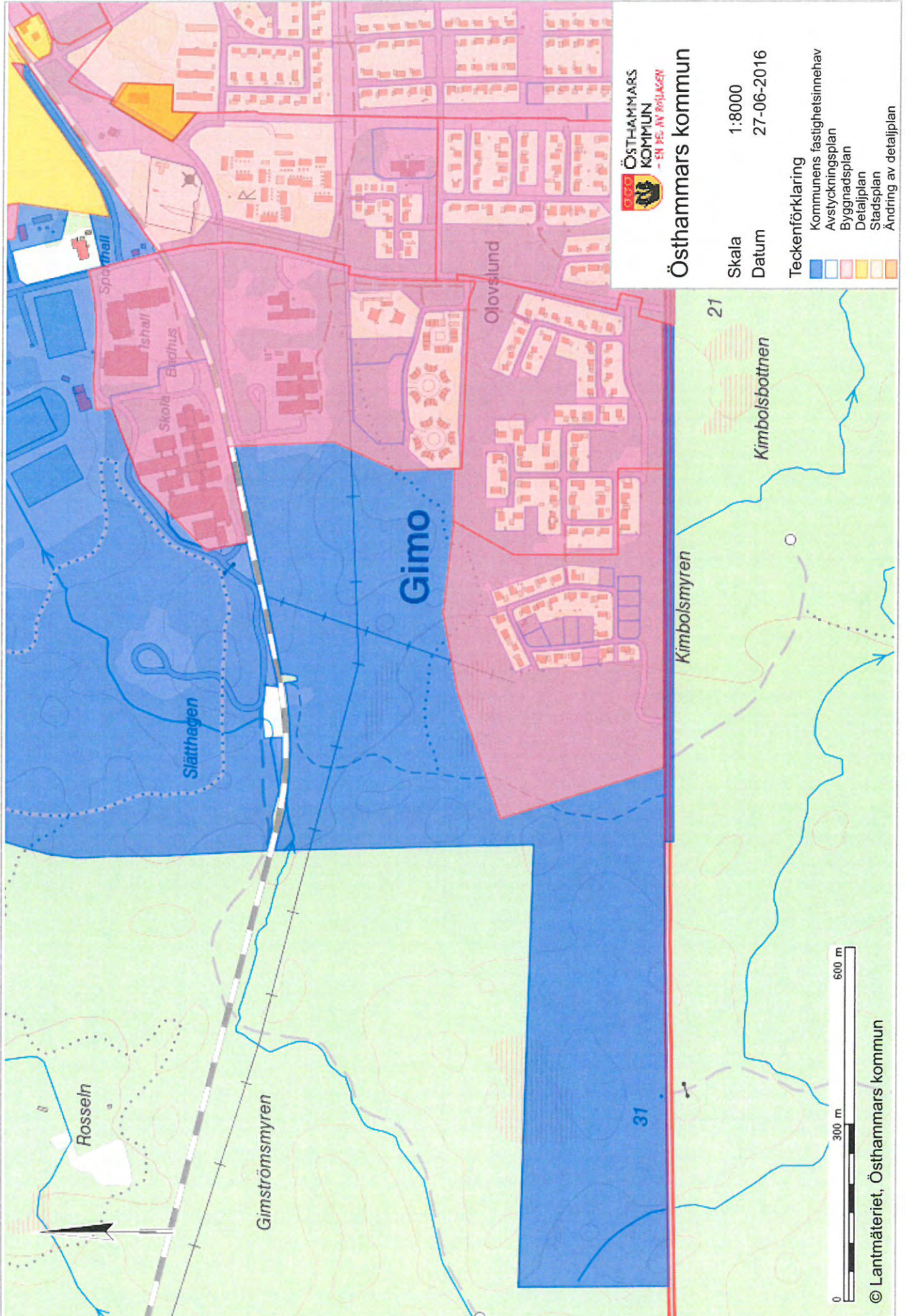
Östhammars kommun har fått förlängd samrådstid till 31 augusti och lämnar följande synpunkter på samrådsunderlaget:

- Kommunen förordar markläggning genom hela Gimo samhälle, gränsen österut minst till och med hela sektion 5 för att skydda och bevara det känsliga området runt Olandsån och respektera landskapsbilden kring ån. Detta stämmer relativt väl överens med den östra gräns för markläggning som föreslagits i samrådshandlingarna, men möjligtvis med en något förlängd markläggning förbi skogsbrynet.
- Gränsen för markläggning västerut om Gimo samhälle bör sträcka sig hela sektion 5 samt fram till gränsen för det redan detaljplanlagda området i enlighet med Bilaga, ca 150 m av sektion 4. Detta innebär en längre sträcka av markläggning än den föreslagna i samrådshandlingarna.
- Vid markläggningen genom Gimo tätort - lägg ledningen så långt norrut som möjligt i utredningsområdet, dvs. mot järnvägen. Detta för att samordna områden med infrastruktur och för att frilägga så mycket mark som möjligt i tätorten för övrig planläggning vid utveckling av tätorten.
- Som kommunen betonat i tidigare yttrande; vid detaljprojekteringen av markläggning av kabel samt annan dragnings genom samhällen - ha en tidig kontakt med kommunen kring VA, bredband och andra markfrågor, för att minimera ev. risker för denna infrastruktur.
- Östhammars kommun önskar få ta del resultatet av den arkeologiska utredningen och naturvärdesinventeringen så fort de är klara, samt få ta del av miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) så fort den slutförts.

Utöver detta hänvisar vi till tidigare yttrande daterat 2015-09-01. Strategienheten har i sitt yttrande samordnat synpunkter gällande planering, miljö, teknisk försörjning, kultur och fritid samt naturvärden.

*Bilagor: Gimo_detaljplan_yttrande 130 kV-ledning
Samrådshandlingar i 3 delar*

Camilla Andersson
Miljösakkunnig

SAMRÅD

Till remissinstanser enligt sändlista

2016-05-30

Kontakt: Svante Skeppström

Telefon: 072-715 46 24

E-post: Svante.skeppstrom@vattenfall.com

Samråd enligt 6 kap 4 § miljöbalken avseende ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg, Östhammars kommun

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) planerar att förnya och förstärka regionnätet i Uppland. Mellan nämnda stationer går idag en 70 kV ledning som byggdes för ca 100 år sedan. I samband med att den behöver förnyas i sin helhet planeras en förstärkning och uppgradering av ledningen till 130 kV. Detta samråd är det första steget inför ansökan om koncession enligt ellagen.

Bakgrund

Den ca 30 km långa befintliga 70 kV ledningen mellan Dannemora-Gimo-Harg ingår i regionnätet och är viktig för strömförsörjningen av främst nämnda orter och närområdet men även för regionen som helhet. Ledningen utgör reserv vid avbrott på andra viktiga ledningar och är därmed viktig för strömförsörjningen av hela regionen från Norrtälje i söder, via Uppsala i väster till Forsmark i norr. Ledningen, som byggdes 1915, är i stort behov av förnyelse vilket innebär att den måste raderas i sin helhet och byggas upp igen i nytt utförande. Vattenfall arbetar med att successivt bygga om 70 kV-nätet i Uppland till ett 130 kV-nät. Detta behövs för att öka nätets kapacitet samt för att använda en spänningsnivå som är av internationell standard. I samband med förnyelsen av befintlig ledning planerar därför Vattenfall att ersätta ledningen med en 130 kV ledning. Ledningen kommer dock att tas i drift med 70 kV. Det är idag oklart när en övergång till 130 kV kommer att ske eftersom övergången kommer att ske successivt i samband med att ledningar behöver förnyas eller nätet behöver förstärkas.

Alternativa stråk och utformning

Ett utbyggnadsförslag har tagits fram där utgångspunkten är att om möjligt återanvända befintlig ledningsgata eller samordna med övrig infrastruktur som vägar och järnväg i området. Vid ett par platser avviker utbyggnadsförslaget från befintlig ledning pga bostadsbebyggelse invid befintlig ledning.

Utgångspunkten är att den planerade ledningen byggs som luftledning. I samhället Gimo finns dock tät bostadsbebyggelse, infrastruktur, skolor och verksamhetsområden. Markutrymmet är mycket begränsat varför bedömningen gjorts att det inte är genomförbart att bygga en luftledning för att ansluta den befintliga transformatorstationen. Anslutning av transformatorstationen i Gimo planeras därför ske med markkabel. Mer information om projektet finns i bifogat samrådsunderlag samt på vår webbplats www.vattenfalleldistribution.se/samrad.

VATTENFALL ELDISTRIBUTION AB

Adress: Vattenfall Eldistribution AB
169 92 STOCKHOLM

• Besöksadress: Evenemangsgatan 13 • eldistribution@vattenfall.com

VAT 556417-0800 • www.vattenfall.se

Synpunkter och samrådstid

Vi önskar erhålla era skriftliga synpunkter på bifogat samrådsunderlag för ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg **senast den 18 augusti 2016**. Yttrandet skickas till ÅF, som arbetar i projektet på uppdrag av Vattenfall:

ÅF
att. Lovisa Nilsen
169 99 Stockholm

alternativt via e-post till: lovisa.nilsen@afconsult.com.

Vattenfall kommer att hålla ett informationsmöte/öppet hus för fastighetsägare, närboende och allmänhet den 20 juni 2016 , kl. 16.00-20.00 i Ladan i Gimo, Långgatan 42. Inbjudan och samrådsunderlag har skickats till fastighetsägare och boende som berörs av de alternativa stråken. Inbjudan och uppmaning till allmänheten och övriga intressenter att inkomma med synpunkter sker via annons i ett antal tidningar.

Fortsatt arbete

Efter att Vattenfall tagit del av inkomna synpunkter tas de, tillsammans med tekniska och ekonomiska aspekter, i beaktande inför justering av utbyggnadsförslaget. En samrådsredogörelse tas fram som bilaga till koncessionsansökan som planeras lämnas in till Energimarknadsinspektionen i slutet på 2016.

För ytterligare information kontakta gärna Lovisa Nilsen på telefon 010-505 05 07 eller e-post lovisa.nilsen@afconsult.com.

Med vänlig hälsning

Vattenfall Eldistribution AB

Svante Skeppström, Tillstånd och rättigheter

Namn	Adress	Ort	e-post
Myndigheter			
Bergsstaten	Varvgatan 41	972 32 Luleå	mineinspect@bergsstaten.se
Boverket	Box 534	37123 Karlskrona	registraturen@boverket.se
Elsäkerhetsverket	Box 4	681 21 Kristinehamn	registrator@elsakerhetsverket.se
Energimyndigheten	Box 310	631 04 Eskilstuna	registrator@energimyndigheten.se
FOI	Totalförsvarets Forskningsinstitut	16490 Stockholm	registrator@foi.se
Folkhälsomyndigheten		171 82 Solna	info@folkhalsomyndigheten.se
Fortifikationsverket		631 89 Eskilstuna	fortv@fortifikationsverket.se
Försvarsmakten, Högkvarteret		107 85 Stockholm	exp-hkv@mil.se
Jordbruksverket		551 82 Jönköping	jordbruksverket@jordbruksverket.se
Kemikalieinspektionen	Box 2	172 13 Sundbyberg	kemi@kemi.se
Luftfartverket		60179 Norrköping	lfv@lfv.se
Länsstyrelsen i Uppsala Län	Bäverns Gränd 17	753 19 UPPSALA	upsala@lansstyrelsen.se
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap		651 81 Karlstad	registrator@msb.se
Polismyndigheten	Box 12256	102 26 Stockholm	registrator.stockholm@polisen.se
Post- och Telestyrelsen	Box 5398	102 49 Stockholm	pts@pts.se
Riksantikvarieämbetet	Box 5405	114 84 Stockholm	registrator@raa.se
Skogsstyrelsen	Region Svea, Box 1350	751 43 Uppsala	skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Statens Fastighetsverk	Box 2263	103 16 Stockholm	sfv@sfv.se
Statens geotekniska institut		581 93 Linköping	sgl@swedgeo.se
Statens Naturvårdsverk		106 48 stockholm	registrator@naturvardsverket.se
Strålsäkerhetsmyndigheten		17116 Stockholm	registrator@ssm.se
Svenska skyttesportförbundet	Box 11016	100 61 Stockholm	
Sveriges geologiska undersökning	Box 670	751 28 Uppsala	sgu@sgu.se
Trafikverket		781 89 Borlänge	trafikverket@trafikverket.se
Transportstyrelsen		601 73 Norrköping	
Vattenmyndigheten	Norra Östersjöns Vattendistrikt	721 86 Västerås	vattenmyndigheten.vastmanland@lansstyrelsen.se
Östhammars Kommun	BOX 66	74221 ÖSTHAMMAR	kommunen@osthammar.se

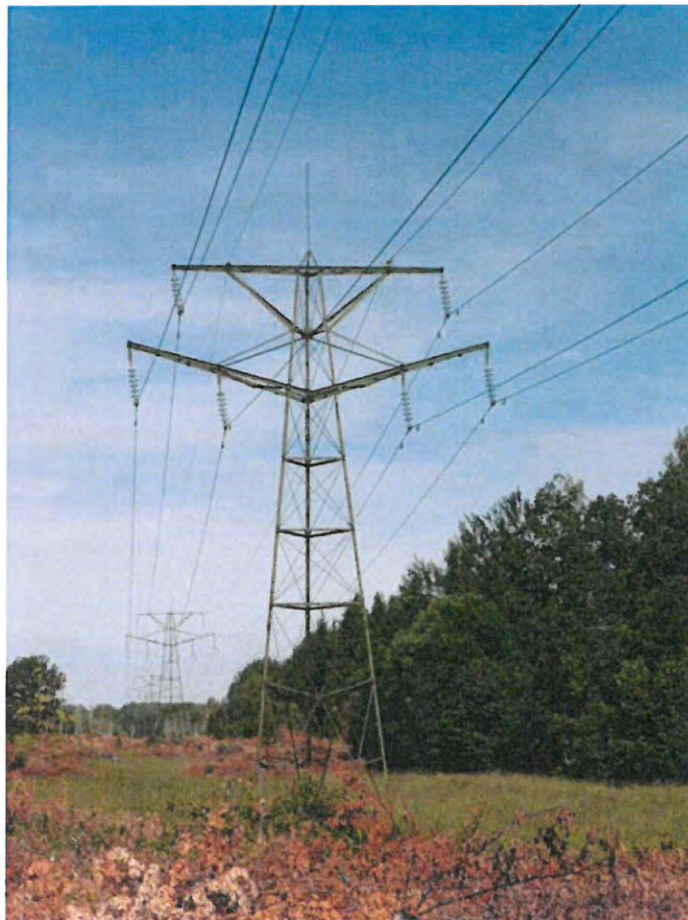
Tele-/energibolag

Ellevio		115 77 Stockholm	
Neova AB - Neova Östhammar	Box 1143	824 13 Hudiksvall	ledningsanvisning@geomatikk.se
Roden Energi AB	Box 100	742 21 ÖSTHAMMAR	
Skanova	Box 93	123 22 Farsta	
Svenska kraftnät	Box 1200	172 24 Sundbyberg	registrator@svk.se
TDC Sverige AB - Ledningsförfrågan Öst/Norr	Box 799	191 27 Sollentuna	TDCfiber@tdc.se
Telia AB		SE-106 63 STOCKHOLM	
Vattenfall Eldistribution AB		169 92 STOCKHOLM	
Tele 2			dokument.ftg@tele2.se
Telenor			mobilftg@telenor.com
Tre			foretagskundservice@tre.se
Net 1			kundservice@net1.se
Teracom			kundtjanst@teracom.se
Östhammars Energiverk	BOX 100	742 00 ÖSTHAMMAR	
Övriga			
Jägarnas Riksförbund	Saltsjöгатan 15	171 51 Södertälje	jrf@jagarnasrikisforbund.se
LRF Östhammar		105 33 Stockholm	registrator@lrf.se
LRF Mälardalen	Box 23	745 21 ENKÖPING	malardalen@lrf.se
Naturskyddsforeningen i Östhammar			remisser@naturskyddsforeningen.se
Riksförbundet Enskilda Väger	Riddargatan 35-37	114 57 Stockholm	kansliet@revriks.se
Svenska Jägareförbundet	Öster Malma	611 91 Nyköping	lars.bjork@jagareforbundet.se
Svenska Orienteringsförbundet	Heliosgatan 3	120 30 Stockholm	info@orientering.se
Sveriges Ornitologiska Förening	Stenhusa Gärd Lilla Brunneby 106	380 62 Mörbylånga	info@birdlife.se
Roslagen Scoutdistrikt	Fridhemsgatan 8	112 40 Stockholm	roslagen@scoutkansliet.se
Frösåkers Hembygdsförening			tommy.sjolander@telia.com
Nedre olandsans vattenavledningsföretag			

SAMRÅDSUNDERLAG

Utbyggnadsförslag för ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Samrådsunderlag enligt 6 kapitlet miljöbalken

Vattenfall Eldistribution AB

Maj 2016

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Projektorganisation:

Vattenfall Eldistribution AB

169 56 SOLNA

Telefonväxel: 08-739 50 00

Org.nr: 556417-0800

Projektledare	Carola Svenningson
Tillstånd och rättigheter	Svante Skeppström
Projektledare genomförande	Sven Kullander

ÅF-Industry AB

169 99 Stockholm

www.afconsult.com

Projektledare	Jan Halvarson
MKB, kartor	Lovisa Nilzen
MKB, kartor	Felicia Alriksson
Kraftledningsteknik	Stefan Thiel
Markkabelteknik	Sebastian Heikkinen
Kvalitetsgranskning MKB	Katrin Seuss

Foton, illustrationer och kartor har, om inte annat anges, tagits fram av ÅF-Industry AB och Vattenfall Eldistribution AB

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Bakgrund och syfte.....	5
1.2	Vattenfall Eldistribution	6
1.3	Uppgradering av regionnätet i Uppland	6
1.4	Orientering och geografisk avgränsning	7
1.5	Tidplan	7
2	Tillstånd och samråd.....	7
2.1	Nätkoncession för linje	7
2.2	Markupplåtelse och ledningsrätt	8
2.3	Samrådsprocessen	8
2.4	Samrådets genomförande	9
3	Övergripande planeringsförutsättningar	9
3.1	Nationella miljömål och miljö kvalitetsnormer	9
3.2	Miljö kvalitetsnormer.....	9
3.3	Vattenfalls förhållningssätt.....	10
3.3.1	Miljö	10
3.3.2	Magnetfält, elektriska fält och säkerhet	11
3.4	Säkerhet.....	15
4	Alternativredovisning.....	15
4.1	Nollalternativ	15
4.2	Förordat alternativ	16
4.3	Utreda och avförda alternativ.....	17
4.3.1	Avförda alternativ i tidigt skede	17
4.3.2	Avförda alternativ efter samråd	17
4.4	Alternativ teknisk utformning.....	19
4.4.1	Stolptyper	19
4.4.2	Markkabel.....	20
4.4.3	Ledningsgata och markbehov	21
5	Förväntade miljökonsekvenser.....	22
5.1	Inventeringar och utredningar.....	22
5.2	Områden av riksintresse.....	23
5.3	Bebyggelse och boendemiljö.....	24
5.4	Landskapsbild	25
5.5	Natur- och vattenmiljö.....	26

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

5.6	Kulturmiljö	29
5.7	Rekreation och friluftsliv	29
5.8	Infrastruktur	31
5.9	Naturresurser	31
5.10	Planförhållanden	33
5.11	Tidsbegränsad påverkan under byggskedet	34
5.12	Skadeförebyggande åtgärder	34
6	Samlad bedömning	35
7	Fortsatt arbete	36
8	Referenser och lagar, i urval	37
9	Bilagor	38

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

1 Inledning

1.1 *Bakgrund och syfte*

Vattenfall Eldistribution AB äger en befintlig 70 kV ledning som går mellan transformatorstationerna Dannemora, Gimo och Harg i Östhammars kommun, Uppsala län (se Figur 1). Ledningen som byggdes för ca 100 år sedan är en central ledning för regionens elförsörjning. Vattenfall har i sin analys för kapacitetsbehov för regionen gjort bedömningen att det föreligger ett behov av förstärkning och uppgradering till 130kV

Syftet med detta samrådsunderlag är att utgöra underlag för samråd, i enlighet med 6 kap 4 § miljöbalken, och att klargöra viktiga förutsättningar inom avgränsat utredningsområde avseende miljö, hälsa och teknik.

Figur 1. Översiktskarta med aktuellt område (Dannemora-Gimo-Harg) markerat i kartan (Bakgrundskarta Lantmäteriet).

I underlaget beskrivs tillståndsprocessen, planerade åtgärder, tekniska förutsättningar, berörda natur- och kulturmiljöintressen, friluftsliv, naturresurser och andra planeringsförutsättningar. Utifrån identifierade intressen har ett antal alternativa stråk utretts och deras bedömda effekter beskrivs i detta samrådsunderlag.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

1.2 **Vattenfall Eldistribution**

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) bedriver elnätsverksamhet i Sverige och har cirka 900 000 kunder. Kunderna utgörs av allt från mycket små kunder till landets största företag och består av såväl uttagsskunder som av producenter som matar in ström på Vattenfalls elnät. Sammanlagt överförs ca 71 TWh/år. Uppdraget är att ständigt förbättra pålitligheten och effektiviteten i företagets elnät för att kunna erbjuda kunderna hållbara och tillförlitliga energilösningar. Företaget bedriver ett omfattande miljöarbete och är ISO 14001 certifierat sedan 2005.

Företaget har cirka 660 anställda, i huvudsak i Solna, Luleå och Trollhättan. Utöver detta upphandlas underhålls- och byggentreprenader för ca 3 miljarder per år. Elnätet omfattar spänningsnivåerna 0,4 – 130 kV, indelat i lokal- och regionnät. Den sammanlagda ledningslängden är cirka 177 000 km, vilket motsvarande ca 4 varv runt jorden. Företaget omsätter ca 9,3 miljarder och investerar årligen ca 3 miljarder i verksamheten.

1.3 **Uppgradering av regionnätet i Uppland**

Vattenfall driver och ansvarar för regionnätet, dvs 20 - 130 kV ledningarna, i bl a Uppland. Regionnätet har som uppgift att transportera el från stamnätet, dvs elens "motorvägar" genom Sverige, till lokalnätet, som är ett finmaskigare nät som försörjer hushåll, mindre industrier, skolor, vårdcentraler och övriga elanvändare. I vissa fall ansluts större elanvändare, såsom industrier, direkt till regionnätet.

Vattenfall äger den befintliga, ca 30 km långa, 70 kV ledningen som går mellan Dannemora, Gimo och Harg i Östhammars kommun, Uppsala län. Ledningen ingår i regionnätet och är viktig för strömförsörjningen av främst nämnda orter och deras närområde men även för regionen som helhet. Ledningen utgör reserv vid avbrott på andra viktiga ledningar och är därmed viktig för strömförsörjningen av hela regionen från Norrtälje i söder, Uppsala i väster, till Forsmark i norr. Ledningen, som byggdes 1915, är i stort behov av förnyelse vilket innebär att den måste raseras i sin helhet och byggas upp igen i nytt utförande. Den 100-åriga ledningen har uppnått sin tekniska livslängd och uppfyller inte dagens krav på säkerhet och försörjningsstabilitet.

Spänningen 70 kV är unik för vissa delar av Sverige och Vattenfall avser att successivt övergå till den internationella standardspänningen 130 kV. Denna övergång sker för att öka kapaciteten och förstärka regionnätet men även pga av de kostnadsskäl en standardanläggning med standardkomponenter innebär. Utvecklingen av 70 kV komponenter har avstannat och det kommer att bli svårare och framöver ej möjligt att köpa reservdelar för denna spänning eftersom den 2014 utgått som internationell standard. Att öka spänningsnivån till 130 kV ger ett mer robust elnät som är bättre rustat för framtida behov med fortsatt stabil och trygg elförsörjning av regionen. Övergången till 130 kV kommer att genomföras efterhand som befintliga ledningar behöver förnyas eller då nätet behöver

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

förstärkas med en ny ledning. I samband med förnyelsen av befintlig 70 kV ledning planerar Vattenfall därför att bygga den nya ledningen för standardspänningen 130 kV. Eftersom övergången till 130 kV standard kommer att ske under en längre period kommer ledningen till en början att drivas med 70 kV till dess att alla stationer och anslutande ledningar i regionnätet har uppgraderats till 130 kV.

1.4 **Orientering och geografisk avgränsning**

Utbyggnadsförslaget sträcker sig från befintlig transformatorstation, väster om Dannemora, via Gimo, till befintlig kopplingsstation, väster om Harg. Utbyggnadsförslaget har utmed huvuddelen av sträckningen avgränsats smalt eftersom utgångspunkten är att i så stor omfattning som möjligt återanvända befintlig ledningsgata.

1.5 **Tidplan**

I Figur 2 presenteras tidplanen för projektet som den ser ut vid detta dokumentets upprättande. Tidplanen kan komma att ändras.

Figur 2 Tidplan

2 **Tillstånd och samråd**

2.1 **Nätkoncession för linje**

För att bygga och använda en elektrisk starkströmsledning krävs enligt ellagen (1997:857) tillstånd, så kallad nätkoncession för linje (koncession). I en ansökan om koncession ska det enligt ellagen ingå en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Samrådsförfarandet och kraven på MKB sker i enlighet med vad som föreskrivs i 6 kap. miljöbalken (1998:808).

Koncessionshanteringen sker i olika steg med två samråd samt MKBarbete. Ett samråd för förslag till stråk och ett för utbyggnadsförslag. Yttranden från första samrådet sammanställs i en samrådsredogörelse som tillståndsmyndigheten godkänner. Samrådsredogörelsen från samråd två skickas med koncessionsansökan. Med koncessionsansökan är en MKB en central del. Efter första samrådet beslutar länsstyrelsen om projektet väntas få betydande miljöpåverkan. Beslutet avgör omfattningen av samråd för utbyggnadsförslaget.

Ansökan om koncession ska även innehålla kartor, teknisk beskrivning mm och prövas av Energimarknadsinspektionen. När koncession beviljas gäller tillståndet i normala fall tills vidare.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Annan lagstiftning som kan beröras av projektet är kulturmiljölagen (1988:950) i det fall skyddade kulturmiljöintressen påverkas av linjesträckningen. Kapitel 11 miljöbalken för det fall som sträckningen medför byggande i vatten. För övrigt kan dispens från strandskydd vara aktuellt och kommunala bestämmelser av massor kan behöva beaktas.

2.2 **Markupplåtelse och ledningsrätt**

Förutom koncession krävs rättigheter till mark. Detta sker oftast genom att s.k. markupplåtelseavtal tecknas mellan ledningsägaren och berörd fastighetsägare. Det är även möjligt att säkra markrättigheterna genom ansökan om ledningsrätt enligt ledningsrättslagen (1973:1144) hos Lantmäteriet, vilket innebär att marken fastighetsrättsligt upplåts för kraftledning. Ersättning utgår för det intrång ledningen medför enligt expropriationslagen (1972:719).

2.3 **Samrådsprocessen**

Innan en ansökan om koncession kan upprättas och lämnas in till Energimarknadsinspektionen krävs att samråd genomförs i enlighet med vad som föreskrivs i 6 kap. miljöbalken (1998:808) Samrådet syftar till att samla in information och yttranden om området kring projektet för att förbättra beslutsunderlaget. Det ger berörda fastighetsägare, länsstyrelsen, berörda kommuner, myndigheter och enskilda som kan antas bli särskilt berörda möjlighet till insyn och påverkan.

I samrådsunderlaget redovisas uppgifter om lokalisering, omfattning, utformning och alternativ samt projektets bedömda miljökonsekvenser. Samrådsinbjudan med samrådsunderlag skickas till länsstyrelse, kommun, myndigheter och intresseorganisationer. Till berörda fastighetsägare, boende och hyresgäster skickas en samrådsinbjudan, tillsammans med kontaktuppgifter vid frågor samt om ett samrådsunderlag önskas per post. Samrådsbrevet innehåller en hänvisning till Vattenfalls webbplats, där samrådsunderlaget finns upplagt digitalt, samt ett erbjudande om att skicka samrådsunderlaget med post vid förfrågan. Inbjudan till samråd sker också genom annonsering i tidningen (Uppsala Nya Tidning och Östra Uppland). Alla som vill kan ta del av materialet och lämna synpunkter.

Samrådet är en del av processen med att ta fram den MKB som bifogas ansökan om koncession. De synpunkter som framkommer under samrådet kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet. Samrådsprocessen innehåller ett antal

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

steg presenterade i Figur 3 nedan, från det att första samrådsunderlaget tas fram till att en koncessionsansökan lämnas in till Energimarknadsinspektionen (EI). Den mörkblå rutan markerar var i processen projektet befinner sig i nuläget.

Figur 3 Samrådsprocessen

2.4 **Samrådets genomförande**

Samråd för stråkförslag hölls 3 september 2015 i Gimo. Efter samrådet inkom yttranden från myndigheter, organisationer och privatpersoner. Dessa yttranden har lett fram till sträckningsförslag som detta samråd behandlar. Länsstyrelsen beslutade 2016-05-02 att projektet inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Yttranden från samråd om utbyggnadsförslag tas i beaktande i miljökonsekvensbeskrivningen som ligger till grund för koncessionsansökan.

3 **Övergripande planeringsförutsättningar**

3.1 **Nationella miljömål och miljö kvalitetsnormer**

Riksdagen antog år 1999 16 st nationella miljömål. Målen syftar till att främja en ekologisk och långsiktigt hållbar samhällsbyggnadsutveckling. Nedanstående mål bedöms vara relevanta för projektet:

Säker strålmiljö, Levande sjöar & vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Rikt odlingslandskap och God bebyggd miljö.

Östhammars kommun har utifrån de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen valt ut 7 stycken mål som ses som extra aktuella för kommunen. Av dessa 7 har 4 bedömts vara relevanta för detta projekt: Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Myllrande våtmarker samt Rikt odlingslandskap.

3.2 **Miljö kvalitetsnormer**

I samband med att miljö kvalitetsmålen togs fram utarbetades även nationella miljö kvalitetsnormer i syfte att reglera vilken kvalitet miljön ska uppnå till en viss tidpunkt. Av de övergripande normer som finns framtagna är det normen om vattenkvalité som berörs av projektet. Det vattendrag som berörs av utredningsområdet är Olandsån, där den ekologiska statusen är måttlig och den kemiska statusen ej uppnår god status. Både Dannemorasjön och Karndammen tangeras av utredningsområdet. Dannemorasjöns ekologiska status är måttlig och den kemiska statusen uppnår ej god status. Karndammens vattenstatus är okänd.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Vid planering av aktuell ledning eftersträvas minimal negativ påverkan på miljömålsarbetet på nationell, regional och lokal nivå. För tre av de av kommunen utvalda miljömålen bedöms påverkan främst ske under byggskedet. Påverkan omfattar då främst risk för grumling av vattendrag och risk för markskador på våtmarker. Odlingsmark påverkas om stolpar placeras i åkermark.

Vattenkvaliteten i de sjöar som omfattas av miljökvalitetsnormerna bedöms inte påverkas permanent av en etablering. Under byggskedet finns risk att vattendrag grumlas. Försiktighet ska därför tas vid etablering av stolpar i strandzon eller vid vattendrag för att i möjligaste mån undvika grumling i vatten. Under driftsfasen föreligger mycket liten risk för negativ påverkan.

3.3 **Vattenfalls förhållningssätt**

3.3.1 Miljö

Vattenfall har en miljöpolicy och en vision att vara ett av de företag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion och arbetar utifrån ett certifierat miljöledningssystem enligt ISO14001:2004. Det övergripande miljömålet för Vattenfall är att arbeta för ständiga förbättringar så att riskerna för utsläpp och läckage till luft, mark och vatten minskar från anläggningarna. Miljöfrågor ingår som en naturlig del vid utredning, projektering, arbetssätt och upphandling.

2 kap. 2 § Kunskapskravet

I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas bedömda konsekvenser för verksamhetens påverkan på omgivningen. Vattenfall anser att man som verksamhetsutövare och genom anlitate konsulter och entreprenörer besitter erforderlig kunskap för att bedriva verksamheten.

2 kap. 3 § Försiktighetsprincipen

Vid byggnation av ledningarna kommer försiktighet att iaktas för att minska störning på omkringboende och miljön. Vattenfall använder sig av bästa möjliga teknik vid byggande och underhåll av ledningen.

2 kap. 4 § Produktvalsprincipen

Vattenfall utvärderar kemikalier som ingår i anläggningar och strävar efter att minska påverkan från kemiska produkter.

2 kap. 5 § Hushållnings- och kretsloppsprincipen

Markförläggningen möjliggör rasering av befintlig luftledning. Vid skrotning av ledning kan metallerna tas omhand för material- eller energiåtervinning.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

2 kap. 6 § Lokaliseringsregeln

Ledningssträckningen följer till stor del kanten av befintliga vägar vilket minimerar intrånget i naturområden och exploaterbara ytor. Där ledningen förläggs i åkermark och naturområden har plats valts med så lite intrång som möjligt och där inga högre naturvärden påverkas. I MKBn redovisas utredda stråk och alternativa sträckningar för valt stråk. Därutöver redovisas motivering till vald sträckning.

3.3.2 Magnetfält, elektriska fält och säkerhet

Begreppet elektromagnetiska fält (EMF) används som ett samlingsnamn för elektriska och magnetiska fält. Dessa fält uppkommer t ex vid generering, överföring och användning av el. Fälten finns överallt i vår miljö, både ute i samhället och i våra hem, och härstammar bl a från kraftledningar och elapparater.

För kraftledningar är det spänningsskillnaden mellan fasledare och mark som ger upphov till det elektriska fältet kring ledningen. Det elektriska fältet brukar mätas i enheten kilovolt per meter (kV/m). Elektriska fält av någon storlek finns praktiskt taget bara kring högspänningsanläggningar. Fältet avskärmas lätt av t ex växter och byggnadsmaterial och därmed orsakar kraftledningar i princip inget elektriskt fält inomhus. Markförlagda kablar orsakar normalt inget elektriskt fält i omgivningen. Det elektriska fältet anses därför inte vara relevant att redovisa och diskutera i detta samrådsunderlag.

Magnetiska fält mäts i enheten mikrot Tesla (μT). Fälten alstras av den ström som flyter i ledningen och varierar med strömmens variation. Den resulterande fältstyrkan beror förutom på strömmens storlek även på ledningarnas inbördes placering och avståndet emellan dem. Magnetfältet avtar normalt med kvadraten på avståndet till ledningen men avskärmas inte av normala byggnadsmaterial. I hus nära kraftledningar är magnetfälten, mot den bakgrunden, ofta högre än vad som är vanligt i övrigt.

Människan är anpassad till att leva i jordens magnetfält, vilket är ett statiskt fält dvs det varierar inte över tiden. Det magnetfält som skapas kring elektriska anläggningar avsedda för växelström alstrar däremot ett fält som varierar med samma frekvens som strömmen. Så vitt man vet påverkas inte människan av statiska fält i nivå med jordens. Däremot skapar ett varierande magnetfält svaga elektriska strömmar i kroppen.

I Sverige är det Strålsäkerhetsmyndigheten som är ansvarig myndighet för dessa frågor. På deras hemsida finns bl a deras allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält, se www.stralsakerhetsmyndigheten.se.

Trots mångårig forskning runt om i världen finns ännu inga säkra, entydiga resultat som visar om växlande magnetfält påverkar oss människor negativt. Mot bakgrund av detta bedöms inte EMF ha betydande miljöeffekt.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Det vetenskapliga underlaget anses fortfarande inte tillräckligt gediget för att man ska kunna sätta ett gränsvärde. I stället har fem myndigheter – Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Folkhälsomyndigheten och Strålsäkerhetsmyndigheten - tagit fram en vägledning för beslutsfattare som rekommenderar följande:

- *Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.*
- *Undvika att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.*
- *Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.*

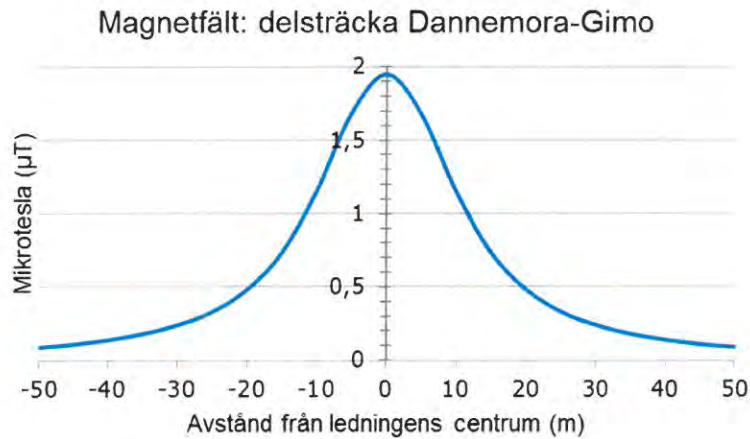
Vattenfall skall i sitt agerande följa denna av myndigheterna formulerade försiktighetsprincip.

Magnetfält från aktuell ledning

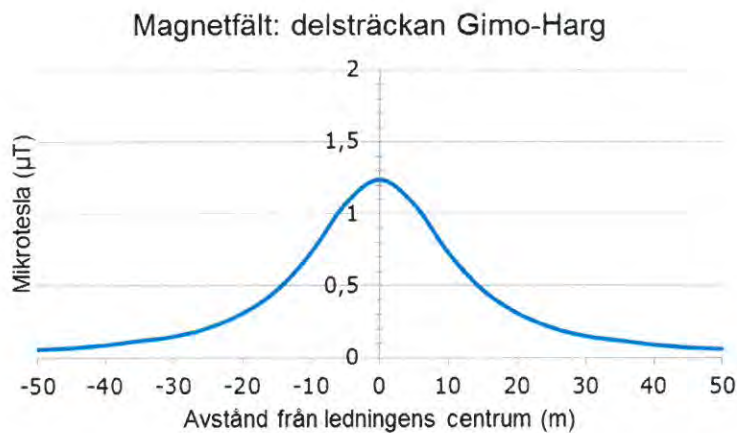
Vid beräkning av magnetfält används ett medelvärde av strömmarna för den aktuella ledningen, benämnd "årsmedelströmlast". Detta är ett genomsnittligt värde av den ström som kommer att överföras på ledningen. Eftersom ledningen är tänkt att drivas med 70 kV inledningsvis, tills övriga regionnätet har uppgraderats, har magnetfältet beräknats för denna spänning. Det innebär en årsmedelströmlast om 165 ampere (A) för delsträckan Dannemora-Gimo respektive 78 A för delsträckan Gimo-Harg. När spänningen höjs till 130 kV innebär det att strömmen sjunker och magnetfältet blir därmed lägre. Magnetfältet, som framgår av diagrammen nedan, är angivet 1,5 m ovan mark.

Nedan redovisas hur magnetfältet ser ut kring ledningen i portalstolpsutförande med ett fasavstånd om 4 m (Figur 4 och Figur 5). Om en annan stolptyp väljs där faserna hänger på ett annat sätt, och helst t ex i form av en liksidig triangel, blir magnetfältet mer koncentrerat och dess utbredning begränsas.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

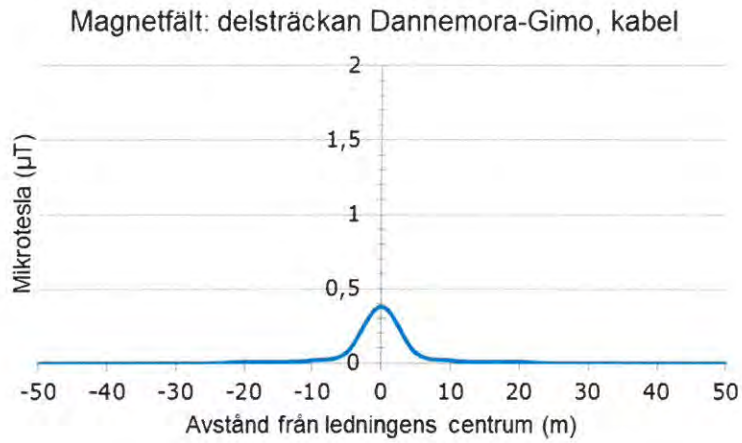
Figur 4 Diagram som visar det beräknade magnetfältets utbredning i sidled för delsträckan Dannemora-Gimo. Nollpunkten på x-axeln visar magnetfältet rakt under ledningen. Årsmedelströmlasten 165 A

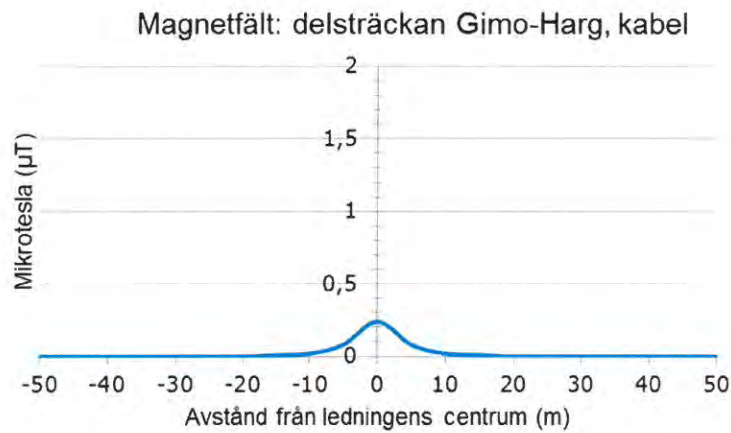
Figur 5. Diagram som visar det beräknade magnetfältets utbredning i sidled för delsträckan Gimo-Harg. Nollpunkten på x-axeln visar magnetfältet rakt under ledningen. Årsmedelströmlasten 78A

Magnetfältet kring en markförlagd kabel blir mer begränsat eftersom kablarna kan, om markförhållandena tillåter det, förläggas tätt intill varandra i triangel. Om ledningen drivs med 130 kV blir magnetfältet lägre.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

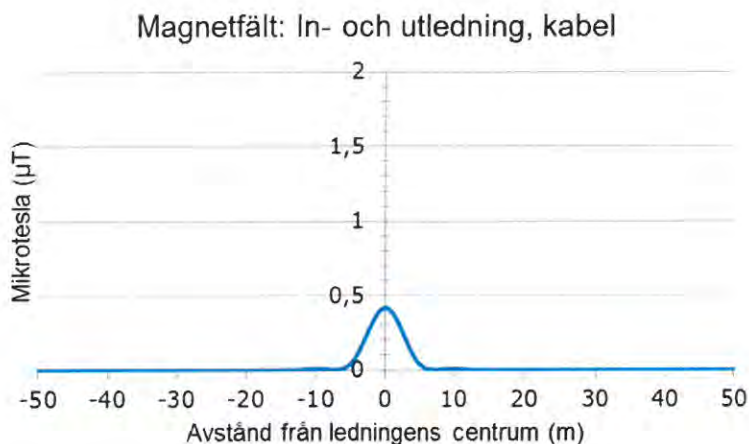

Figur 6 Diagram som visar det beräknade magnetfältets utbredning i sidled för markkabel, delsträckan Dannemora-Gimo. Nollpunkten på x-axeln visar magnetfältet rakt ovanför ledningen.

Figur 7 Diagram som visar det beräknade magnetfältets utbredning i sidled för markkabel, delsträckan Gimo- Harg. Nollpunkten på x-axeln visar magnetfältet rakt ovanför ledningen.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Figur 8. Diagram som visar det beräknade magnetfältets utbredning i sidled för markkabel med in- och utledning i samma kabelgrav som kan bli aktuellt beroende på stråkkval i Gimo. Nollpunkten på x-axeln visar magnetfältet rakt ovanför ledningen.

3.4 Säkerhet

I ellagen (1997:857) återfinns starkströmsförordningen (1957:601) och elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter (ELSÄK-FS 1999:5) regleras vilka avstånd som en kraftledning ska hålla till närliggande bostäder.

Ledningen kommer att byggas i så kallat brottsäkert utförande. Det innebär att den är byggd för att klara förekommande väderförhållanden. Kraftledningsgatans bredd anpassas så att träd inte riskeras att falla över ledningen.

Vattenfalls riktlinje är generellt att ny kraftledningsgata är 40 m för att inte riskera att träd faller över ledningen. Enstaka höga träd utanför kraftledningsgatan kan behöva plockas bort.

4 Alternativredovisning

4.1 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att ingen förstärkning av regionnätet sker och att spänningen 70 kV därmed bibehålls. Förnyelsebehovet av befintlig ledning kvarstår dock, vilket innebär att ledningen måste förnyas i sin helhet för att fortsätta kunna användas på ett säkert sätt utan risk för skada på tredje man. Ledningen är fortsatt viktig för orternas och regionens strömförsörjning. Ombyggnadsåtgärderna görs normalt inom ramen för gällande koncession och med stöd av gällande markrättigheter. I detta fall är det inte möjligt att bygga ledningen i samma typ av stolpar som befintlig ledning. Stolptyperna har utvecklats och förbättrats sedan ledningen togs i drift år 1915 med avseende på bl a anläggningsteknik, miljö och arbetsmiljö samt ekonomi. Även säkerhetsföreskrifterna har förändrats under åren vilket även bidrar till att det i dagsläget inte är möjligt att bygga ledningen med den gamla stolptypen. Förändring av stolptyp kräver normalt ny koncession varför nollalternativet i praktiken blir att befintlig 70 kV ledning rivs och inte ersätts. Nollalternativet innebär därmed att

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Gimo och närområdet inte försörjs med ström samt att regionens strömförsörjning försämras betydligt med mycket stor risk för strömavbrott.

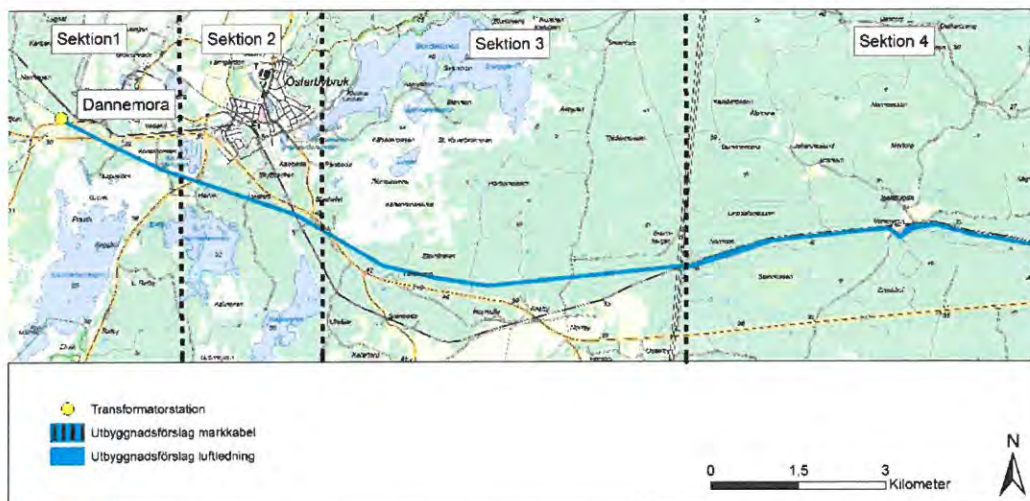
4.2 Förordat alternativ

Som följd av de yttranden som inkom vid tidigare samråd så har ett sträckningsförslag föreslagits. Utbyggnadsförslaget följer till stora delar den befintliga ledningen. Förslaget är att luftledning används till merparten av sträckan och markkabel genom tätbebyggt område i Gimo.

Utbyggnadsförslaget har delats in i 6 olika sektioner, se Figur 9 och Figur 10.

I sektion 1 och 2 följer utbyggnadsförslaget befintlig ledning. Möjligheten att bredda befintlig kraftledningsgata är begränsad och en teknisk utvärdering kommer att göras till koncessionsansökan för att minska på intrånget i känslig mark.

I sektion 3 följs befintlig kraftledningsgata. Kraftledningsgatan behöver breddas, se avsnitt 4.4.3 nedan för illustrationer över olika lösningar.

Figur 9 Utbyggnadsförslag Dannemora.

I sektion 4 korsar befintlig 70kV järnvägen och följer den till Gimo tätort. Sträckningsförslaget för sektion 4 följer kraftledningen på södra delen om järnvägen för att vid Vattmyren vika av söderut för att skapa avstånd till befintliga bostäder.

Sektion 5 går genom Gimo tätort. Utbyggnadsförslaget innebär att luftledningen går ner i mark i en kabelstolpe strax väster om Gimo tätort på plats som kommande detaljstudie visar är lämplig. Markkabeln följer därefter befintlig ledningsgata in i kraftstationen i Gimo för att sedan fortsätta tillbaka till befintlig ledningsgata. Markkabeln följer befintlig ledningsgata genom Gimo tätort. Öster om Gimo tätort förläggs markkabel i odlingsmark för att på lämplig plats gå upp i luft och fortsätta längs med befintlig kraftledningsgata.

I sektion 6 planeras utbyggnadsförslaget följa befintlig kraftledning som går på södra sidan om järnvägen till kopplingspunkten i Harg.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Figur 10 Utbyggnadsförslag Gimo-Harg

4.3 **Utreda och avförda alternativ**

4.3.1 Avförda alternativ i tidigt skede

I ett mycket tidigt skede avfördes alternativ som innebar markkabel hela sträckningen från Dannemora till Harg via Gimo. Alternativet avfördes pga tekniska svårigheter att förlägga markkabel en sträcka av ca 3 mil. Att identifiera och åtgärda avbrott blir komplicerat och tidskrävande.

Ett annat förslag var att låta luftledning följa väg 292 från Dannemora till Gimo. Förslaget innebar att ett flertal bostäder riskerade att påverkas negativt av magnetfält.

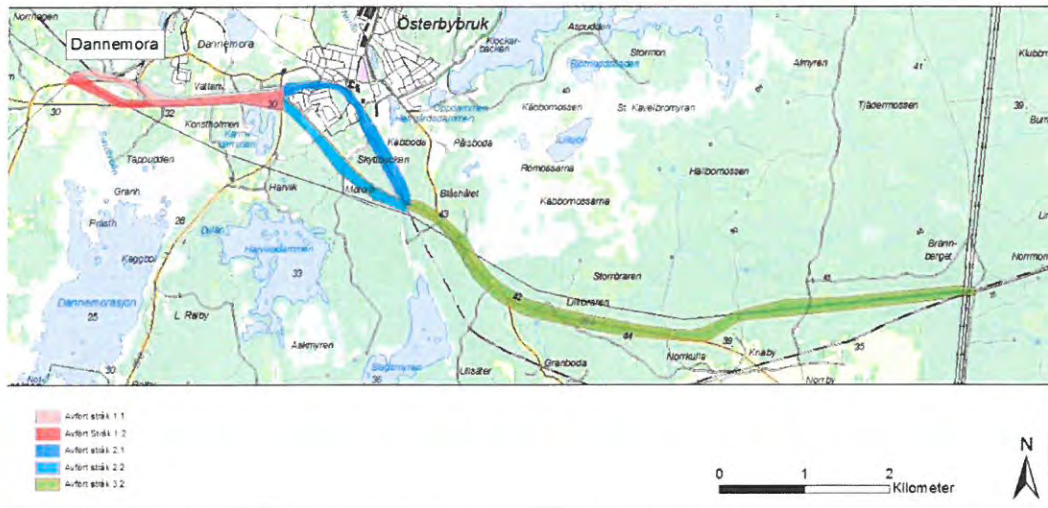
Dessutom avfördes alternativ som innebar luftledning genom tätbebyggt område i Gimo. En sträckning med luftledning skulle innebära magnetfältsvärden nära bostäder som överskrider de nivåer som följer myndigheternas rekommendationer.

4.3.2 Avförda alternativ efter samråd

I samrådsunderlaget (juni 2015) som presenterades september 2015 redovisades ett flertal stråkförslag. Av dessa stråk har 1.1 och 1.2 avförts pga planintressen samt tekniska svårigheter att komma fram med både luftledning och markkabel. Det innebär att även 2.1 och 2.2 avfördes då dessa geografiskt hör ihop med ovan nämnda stråkförslag, se Figur 11.

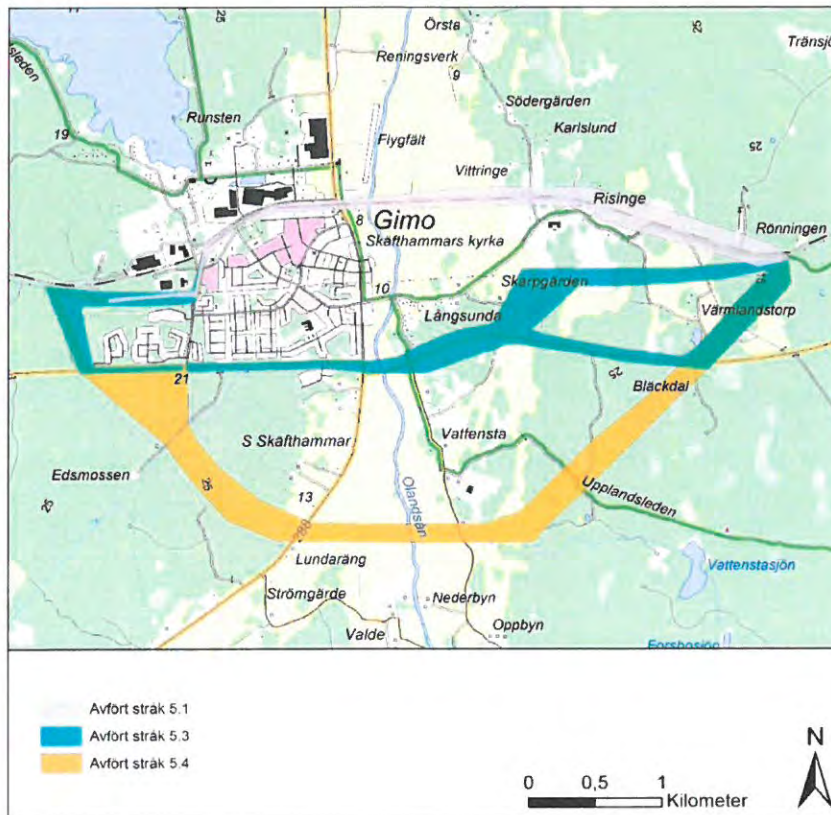
I sektion 3 avfördes stråkförslag 3.2

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Figur 11 Avförda alternativ i sektion 1,2 och 3

I sektion 5 (Figur 12) avfördes stråkförslag 5.1, 5.3 och 5.4. Stråkförslag 5.1 avfördes pga utrymmesskäl och teknisk komplexitet. Stråkförslag 5.3 avfördes då kommunen har kommande planer för området. En kraftledning genom området skulle innebära en begränsning för vidare etablering inom området. Stråkförslag 5.4 avfördes efter att flera yttranden uppmärksammat att den visuella påverkan över slätten skulle bli stor. Utöver det så innebär stråkförslaget att luftledningssträckan blir lång vilket ger ökat intrång i skogs- och jordbruksmark.

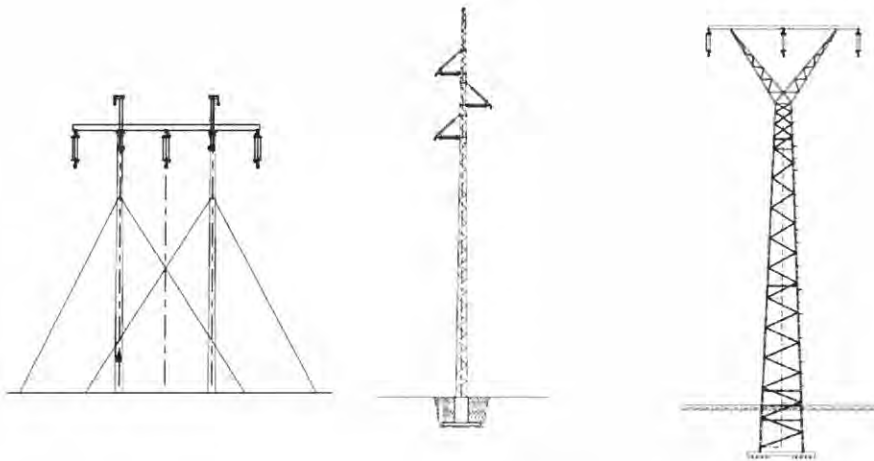
Figur 12 Avförda stråk i Gimo

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

4.4 **Alternativ teknisk utformning**

4.4.1 Stolptyper

Portalstolpe

Fasavstånd: ca 4,5 m
Stolphöjd
(normalstolpe): ca 15-20 m
Material: trä, stål eller komposit
Spannlängd
(normalspann): ca 150 m
Skogsgata: ca 40 m

Stålrörs- eller Gitterstolpe

Fasavstånd: ca 4 m
Stolphöjd
(normalstolpe): ca 16-29 m
Material: stålgerüst eller stålrör
Spannlängd
(normalspann): ca 170-250 m
Skogsgata: ca 32 m

Y-stolpe

Fasavstånd: ca 5 m
Stolphöjd
(normalstolpe): ca 15-30 m
Material: stål
Spannlängd
(normalspann): ca 170-
Skogsgata: ca 38 m

Figur 13 Alternativa stolptyper (bilderna är inte skalenliga)

Stolparnas höjd och avståndet mellan stolparna (spannlängd) beror på terrängen. Måtten i Figur 13 ovan avser vilka mått som bör vara aktuella för en genomsnittsstolpe. Där ledningen byter riktning används vinkelstolpar som, beroende på vinkel och markförutsättningar, är något kraftigare och har extra staglinor.

Planeringsförutsättningarna i projektet är att i huvudsak använda portalstolpar. En normal portalstolpe stagas i saltimpregnerad slipers.

Andra typer av stolpar kan komma att användas beroende på möjligheten att bredda kraftledningsgatan och för att undvika känsliga områden. Som exempel kan en stålrörsstolpe användas i sektion 1 för att minska på intrånget i känslig naturmiljö.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

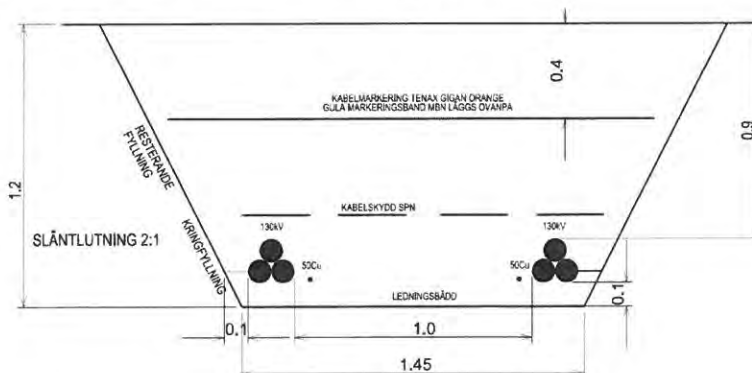
4.4.2 Markkabel

Där utrymmet är starkt begränsat, t.ex. i tätorten Gimo, kan markkabel vara ett alternativ. För att klara samma överföringsförmåga som motsvarande luftledning krävs att 2 stycken markkabelförband förläggs i mark. Varje förband består av tre enledarkablar som grupperas i triangelform. En enledarkabel har en diameter om ca 12 cm. Kabelns ledare består av aluminium som isoleras av ett hölje av plast (plyeten "PEX"). Kabeln består vidare av ett hölje av koppartråd som fungerar som en jordad skärm. Runt kabeln ligger en mekaniskt skyddande plastmantel av polyeten Figur 14.

Figur 14 Markkabelns uppbyggnad och genomskärning

Kabelförbanden läggs i gemensamt schakt som är ca 1,2 m djupt. Förbanden läggs med ett inbördes avstånd om ca 1 m. Det innebär att schaktbotten kommer att bli ca 1,5 m bred. Schaktets bredd vid markytan är ca 2,5 m. Måtten kan variera beroende på mark- och geologiska förutsättningar. Se Figur 15 för schematiskt tvärsnitt av en kabelgrav.

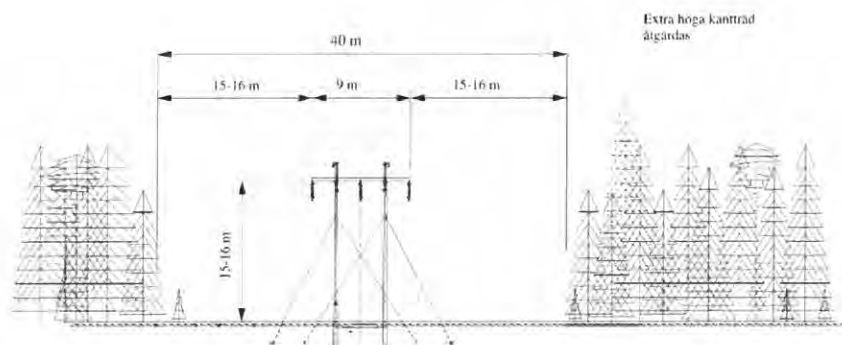
Figur 15 Typsektionen visar kabelgrav för 130 kV med två kabelförband.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

I driftskedet kommer området ovanför kabelförbanden inte att röjas regelbundet. Vegetation kommer dock att avverkas om behov föreligger för t ex åtkomst till kablarna eller för att förhindra att kablarna riskerar att påverkas av rötter.

4.4.3 Ledningsgata och markbehov

Luftledningen kräver en skogsgata, där all högväxande vegetation tas bort (Figur 16). I kanten av skogsgatan kan enstaka, höga träd komma att behöva fällas för att undvika att de faller på ledningen, s.k. farliga kantträd.

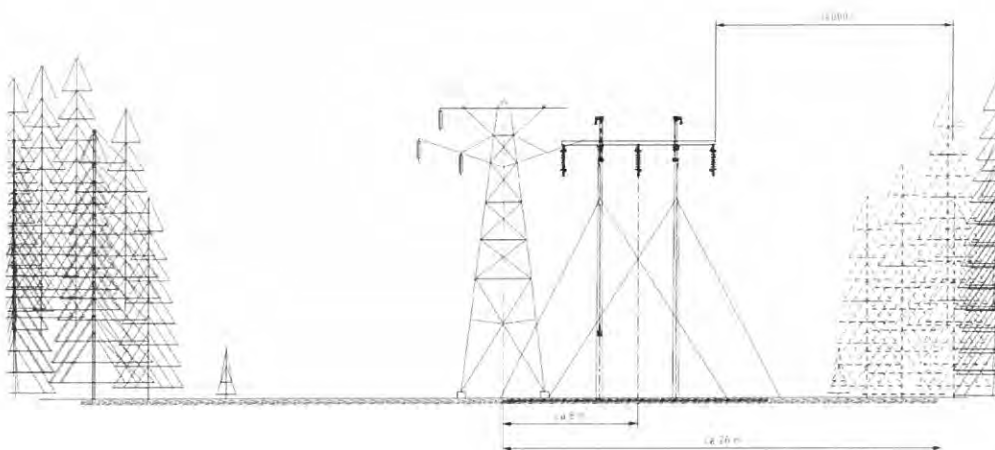

Figur 16 Principskiss som visar skogsgata och ungefärliga mått för en 130 kV ledning med sk portalstolpsutförande.

Om ledningen byggs parallellt med den befintliga 70 kV ledningen kan delar av befintlig ledningsgata återanvändas. Ur driftsynpunkt måste befintlig ledning vara i drift när den nya ledningen byggs. Det finns flera olika tekniska lösningar för att minimera markintrånget i skogsmark. Nedan presenteras några tekniska lösningar beroende på vilken sträcka som studeras.

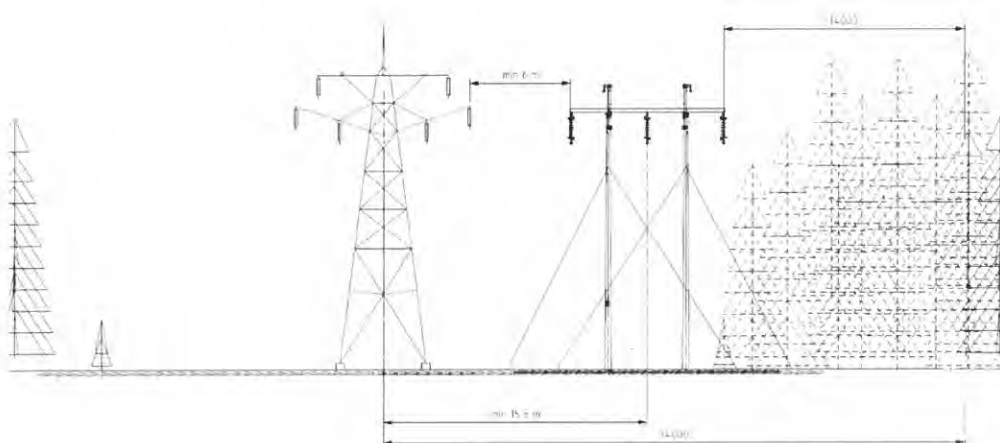
För Sektion 1 och 2 där utrymmet är begränsat kan fasomläggning av den befintliga 70 kV ledningen göras så att den nya 130kV ledningen kan byggas närmare. Se Figur 17 nedan.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Figur 17 Teknisk lösning vid fasomläggning medför breddning av ledningsgatan med ca 8 meter.

På de sträckor där omfasning av befintlig ledning inte är nödvändig för att begränsa intrånget så placeras den nya ledningen bredvid befintlig ledning. När den nya ledningen är byggd kan den befintliga ledningen rivas och skogsmark frigöras.

Figur 18 Teknisk lösning utan fasomläggning medför breddning av ledningsgatan med ca 14 meter.

5 Förväntade miljökonsekvenser

5.1 Inventeringar och utredningar

Inför arbetet med att ta fram miljökonsekvensbeskrivningen till koncessionsansökan kommer inventeringar av skyddsvärda områden gällande kulturintressen och naturintressen.

Resultaten av inventeringarna kommer att ligga till grund för eventuella justeringar av utbyggnadsförslaget. Dessutom kommer det användas som

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

underlag till hänsynstagande vid projektering och i byggnadsfasen samt åtgärdsförslag till miljökonsekvensbeskrivningen.

En arkeologisk utredning steg 1 kommer att genomföras under våren/sommaren 2016 med fältbesök. Dess resultat kommer implementeras i kommande koncessionsansökan.

En naturinventering enligt svensk standard ss 199000: 2014 kommer att genomföras under våren/sommaren 2016. Inventeringen kommer genomföras i två steg där första steget med kartstudier presenteras i detta samrådsunderlag. Steg två där fältbesök ingår implementeras i kommande MKB.

5.2 **Områden av riksintresse**

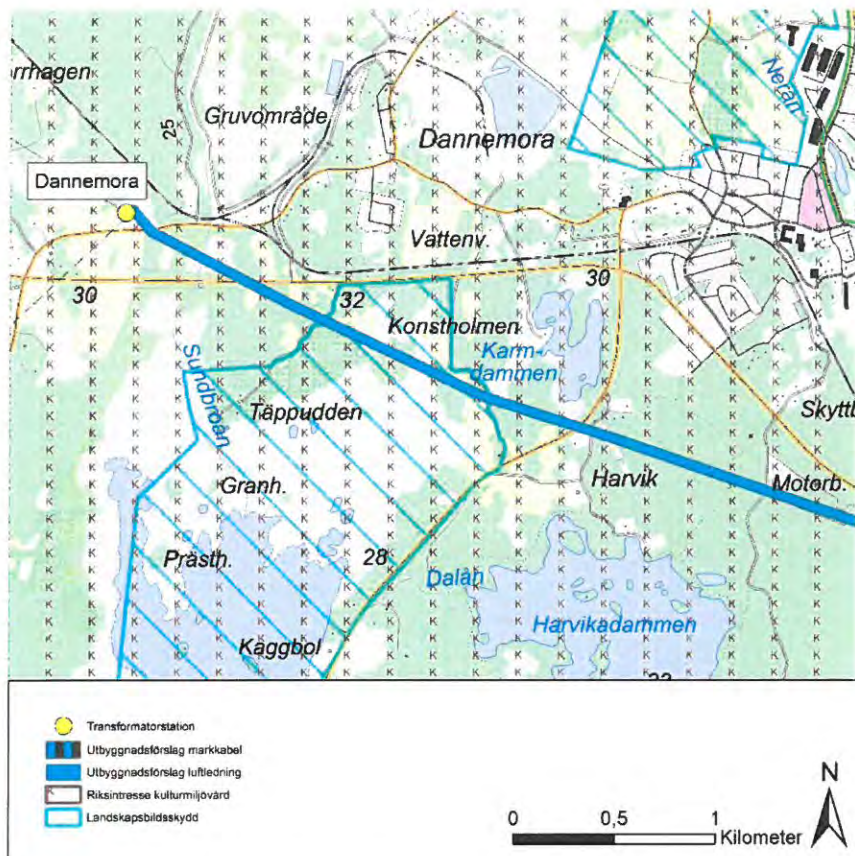
5.2.1 Förutsättningar

Två riksintressen för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6§ miljöbalken påverkas av utbyggnadsförslaget.

Ett riksintresse för kulturmiljövård omfattar Dannemora-Österbybruk (Figur 19) vilket är utpekat som *teknikhistoriskt intressant industrilandskap av enastående betydelse för svensk järnhantering*. Lämningar efter gruvverksamheten består av anläggningar i form av dagbrott av medeltida ursprung samt industri- och bostadsbebyggelse.

Det andra riksintresset för kulturmiljövård återfinns i Harg och omfattar Hargs bruk som är intressant ur ett arkitektur- och teknikhistoriskt perspektiv. Hargs bruk är en stor bruksherrgård från 1700-talet med park och trädgård. Lämningar av järnbruket med bland annat bruksdammar, bostäder och magasinbyggnader finns.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Figur 19 Riksintresse kulturmiljö samt landskapsbildskydd Dannemora- Österbybruk

5.2.2 Förväntad påverkan

I Dannemora går befintlig ledning ca 5 km genom riksintresset för kulturmiljövård. Utbyggnadsförslaget följer den befintliga ledningen och en mindre breddning av kraftledningsgatan behövs. Helhetsbilden av kulturmiljöområdet kommer att bli oförändrad. Påverkan bedöms bli liten.

Närmast kopplingspunkten i Harg går den befintliga ledningen en kortare sträcka genom riksintresset. Ledningen följer järnvägen i skogsmark och är en del av den industriella prägel som området har. Då utbyggnadsförslaget planeras till att följa den befintliga ledningen kommer helhetsbilden av kulturmiljöområdet att bli oförändrad. Påverkan bedöms därmed bli liten.

5.3 Bebyggelse och boendemiljö

5.3.1 Förutsättningar

I begreppet boendemiljö ingår hur ledningen upplevs från bostad och tomt både visuellt, men även i form av andra störningar som ljud och magnetfält.

Vid regn eller annan väderlek med hög luftfuktighet kan ett sprakande, knastrande ljud upplevas från ledningen. Ljudet uppkommer från elektriska urladdningar som sker till vattendropparna som samlas på linornas undersida. Även ljud p.g.a. vibrationer kan förekomma. Ljudet kan uppfattas omedelbart

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

under eller alldeles intill ledningen men avtar snabbt med avståndet från kraftledningen och dämpas av vegetation och bebyggelse. Det ljud som alstras av den aktuella ledningen bedöms inte medföra några konsekvenser eller mycket små konsekvenser för närboende.

Utbyggnadsförslaget passerar några bostäder framförallt i Gimo tätort, men även spritt längs med sträckningen. Vid Vattmyren i sektion 4 går befintlig kraftledning mycket nära bebyggelsen. Med anledning av den närbelägna bebyggelsen avviker utbyggnadsförslaget från den befintliga ledningsgatan.

Förutsättningar för magnetfält, se kap 3.3.2.

5.3.2 Förväntad påverkan

Avståndet mellan bebyggelsen vid Vattmyren och kraftledningen kommer hållas så att avståndet till närmast liggande bostadshus blir minst 90 m. I dagsläget är avståndet till närmast liggande bostadshus ca 16 m

Utbyggnadsförslaget går vid bebyggelsen över öppen mark och vidare in i skogen där ny ledningsgata behöver brytas en kortare sträcka. Den visuella påverkan kommer inte att förändras, men förflyttas från ena sidan till den andra sidan om bebyggelsen. Ledningen kommer inte att passera lika nära bostadshus som den befintliga ledningen gör i dagsläget.

Genom Gimo kommer ledningen att förläggas som markkabel, vilket innebär att den visuella påverkan som den befintliga ledningen har idag kommer att försvinna. Magnetfältpåverkan blir mindre då markkabel minskar magnetfältsutbredningen. Utbredningen av magnetfältet från markkabel är mindre än från luftledning varför påverkan kommer att bli obefintlig.

5.4 **Landskapsbild**

5.4.1 Förutsättningar

Utredningsområdet ligger i Uppland där hav och skärgård sätter sin prägel på skogslandskapet. Skogsmarkerna varierar med inslag av barrskogsområden med höga boniteter på kalkrika marker, det sista ett resultat av inlandsisens transport av kalkrik berggrund.

Stora delar av landskapet utgörs av artrika och skyddsvärda kalkbarrskogar och lövskogar omväxlande med magra skogsmarker med tunna jordar och hållmarker.

Dannemorasjön omfattas av ett landskapsbildskyddat område enligt 19§ i gamla naturvårdslagen, se Figur 19. För att uppföra kraftledning genom landskapsbildskyddat område krävs länsstyrelsens godkännande.

Vid kopplingspunkten i Harg finns ytterligare ett landskapsbildsskyddsområde som har sitt centrum vid Hargs kyrka. I sektion 6 tangerar utbyggnadsförslaget, men berör inte, landskapsbildsskyddet kring Hargs kyrka.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

5.4.2 Förväntad påverkan

I sektion 1 går befintlig kraftledning genom landskapsbildsskyddat område. Utbyggnadsförslaget följer den befintliga kraftledningsgatan. Breddning av ledningsgatan behövs. Ledningen är till stor del skymd av skogsmark, och även om en breddning sker av kraftledningsgatan så blir påverkan högst lokal. Påverkan på landskapsbilden bedöms till liten då den nya ledningen inte kommer att exponeras mer mot omgivande landskap än den befintliga ledningen.

5.5 **Natur- och vattenmiljö**

5.5.1 Förutsättningar

Utbyggnadsförslaget berör ett antal skyddsvärda vattendrag och våtmarker. Dannemorasjön omfattas av kommunalt strandskydd (300 m) och är även upptagen i våtmarksinventeringen (högt naturvärde).

Längre österut berör utbyggnadsförslaget Karmdammen. Utbyggnadsförslaget korsar tillhörande kommunala strandskydd, som sträcker sig 300 m från strandkanten.

Ytterligare två strandskydd, om 100 m från strandkant, berörs av utbyggnadsförslaget; ett tillhörande Olandsån, som rinner strax öster om Gimo tätort (Figur 21), samt ett tillhörande ett av utloppen till Löhammarsjön, strax väster om Harg.

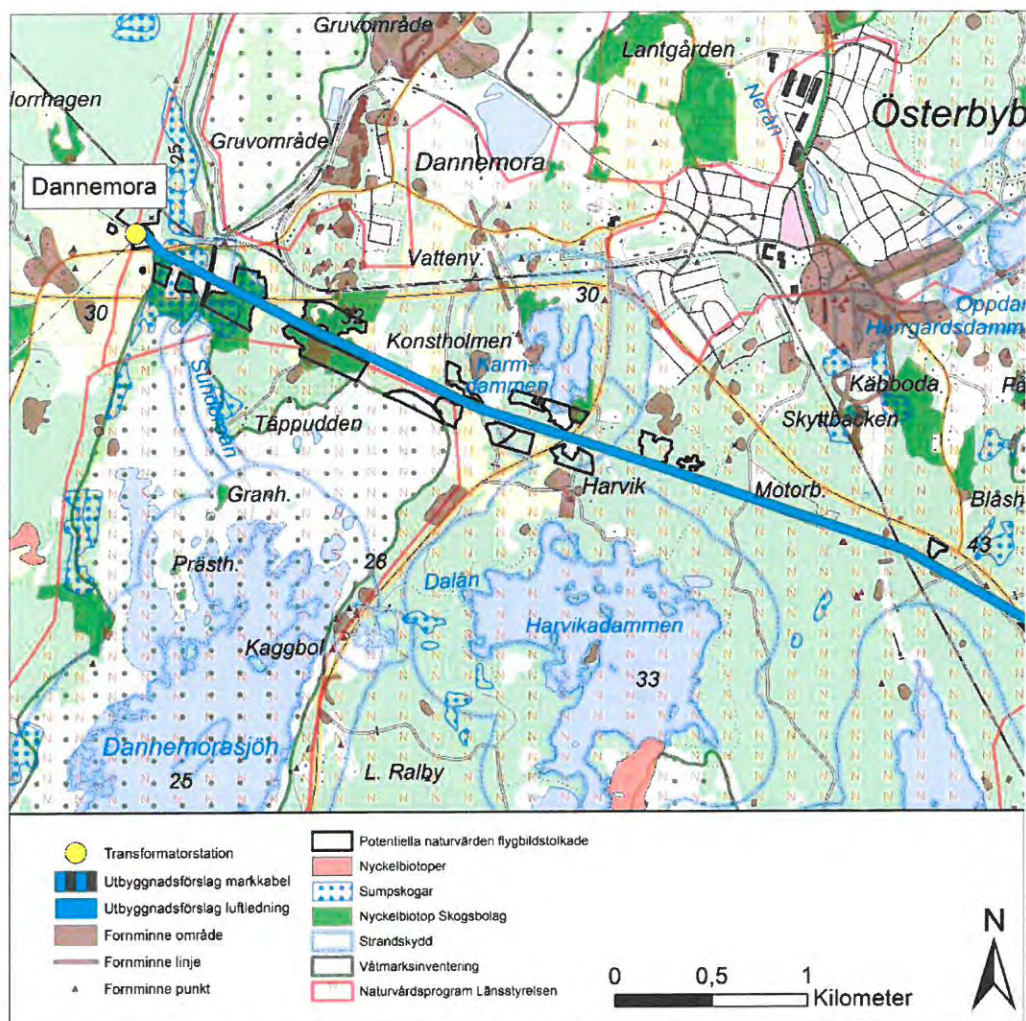
Utbyggnadsförslaget berör tre våtmarksområden upptagna i våtmarksinventeringen. Utöver Dannemorasjön återfinns, från väster till öster, Stordammen (högt naturvärde) och Stormossen (vissa naturvärden). Utbyggnadsförslaget korsar flertalet mindre områden med sumpskog. Dessa består till största del av kärr-, mosse- eller strandskog med en majoritet av sumpskogsområdena registrerade som preliminärklass 3.

I Dannemora berör utbyggnadsförslaget ett Naturvårdsprogram av klass 2, Dannemora-Österbybrukområdet. Området beskrivs som variationsrikt med avsnitt som anses unika i landet enligt Sveriges länsstyrelser. Bland områdets bevarandevärden nämns ädellövträd, djur- och fågelliv, gruv- och bruksmiljöer, sevärdheter och förutsättningar för strövande i skog och mark.

Inom utbyggnadsförslaget finns fem nyckelbiotoper söder om Dannemora. Nyckelbiotoperna, registrerade av Bergvik Skog AB, återfinns där befintlig ledning korsar väg 292 (Figur 20). Nyckelbiotopområdena begränsas av befintlig ledningsgata. Information om nyckelbiotoper saknas så när som på beskrivningen "Vitryggsområde" (Skogens pärlor, 2014).

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Figur 20 Naturmiljö och kulturmiljö sektion 1 och 2.

Strax väster om Hargs kopplingsstation, förekommer en nyckelbiotop bestående av gransump- och kalkbarrskog se karta i bilaga 4. Utöver nyckelbiotoper registrerade av Skogsstyrelsen, finns nyckelbiotoper som utpekats av skogsbolagen.

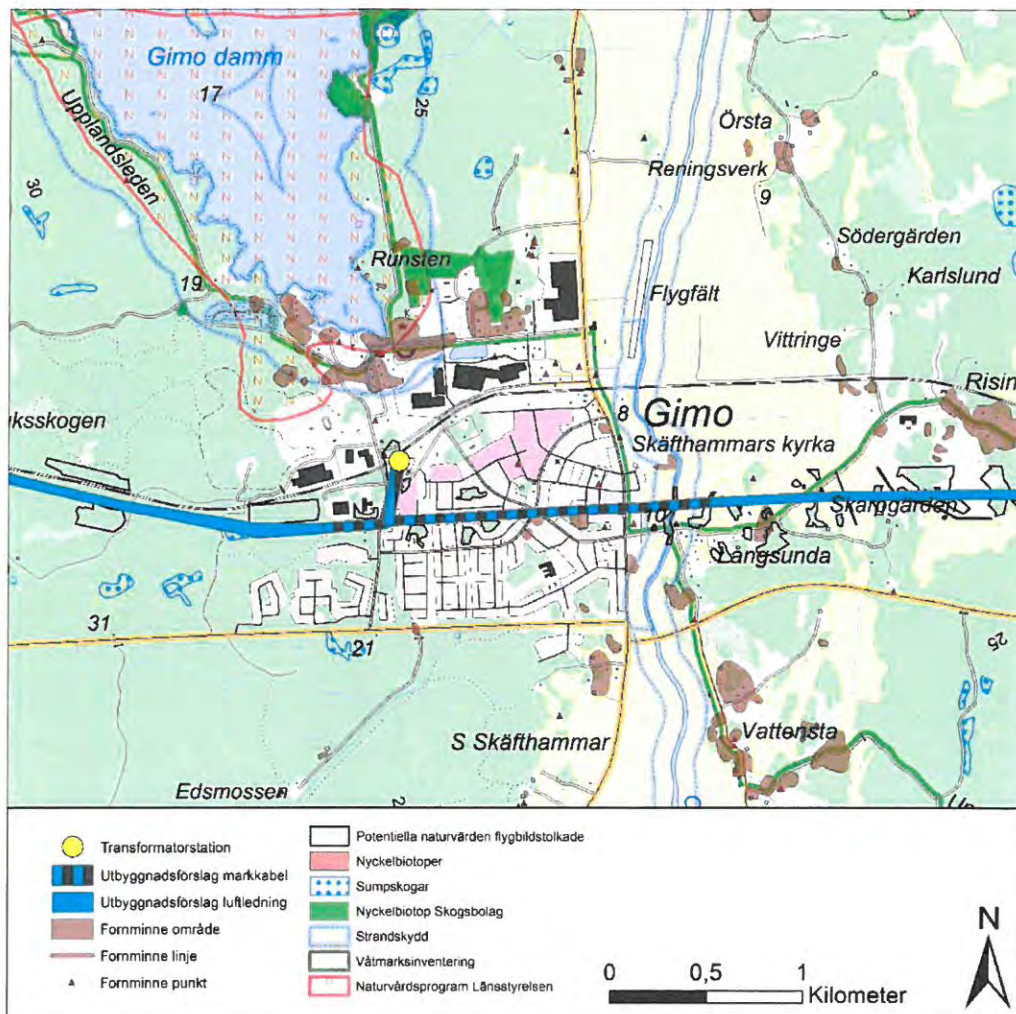
Förstudien för naturvärdesinventeringen (bilaga 5) har utifrån flygkartor pekat ut ett flertal områden med potentiella naturvärden, se Figur 20, Figur 21 och bilaga 1-4. Flera områden sammanfaller med tidigare kända värdeområden som våtmarksobjekt, nyckelbiotoper och ängsmark. Utöver dessa områden har även skogsområden med äldre träd, olikåldrig struktur och med döda träd identifierats som potentiella naturvärdesområden. De potentiella naturvärdena kommer att inventeras närmare under sommaren 2016 och beskrivas i koncessionsansökan. Öster om Gimo kommer utredningsområdet för inventeringen att följa befintlig ledningsgata.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

5.5.2 Förväntad påverkan

Utbyggnadsförslaget berör våtmarksinventeringsområden vilka har måttligt värde och påverkan bedöms till liten.

Befintlig kraftledningsgata genom nyckelbiotoperna närmast stationen i Dannemora är begränsad och följer inte Vattenfalls normer för hur bred en kraftledningsgata ska vara för att driftsäkerheten ska upprätthållas. Under förutsättning att en normal portalstolpe används kommer ett visst intrång i nyckelbiotopen att krävas. Det finns tekniska möjligheter för att minska intrånget. Tex kan ledningen byggas med enbenta stolpar vilket ger en smalare ledningsgata och mindre intrång i nyckelbiotopen.

Figur 21 Naturmiljö och kulturmiljö sektion 5

Befintlig ledning går tätt mot nyckelbiotoperna och en breddning om ca 8m behövs av befintlig ledningsgata. Påverkan bedöms bli liten då endast kanten av nyckelbiotopen berörs, och värdekärnan i området påverkas ej.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

5.6 **Kulturmiljö**

5.6.1 Förutsättningar

Uppland och Roslagen är rikt på historiska lämningar av olika slag och vittnar om att Uppland varit bebott sedan lång tid. En arkeologisk utredning kommer att genomföras inför framtagandet av MKB till koncessionsansökan. En arkeologisk förstudie har genomförts utifrån underlag från Riksantikvarieämbetet, se bilaga 6. Förstudien är gjord inom utredningsområdet som presenterades i första samrådet om föreslagna stråk och presenterar fler lämningar än vad utbyggnadsförslaget berör.

Längs med utbyggnadsförslaget finns ett antal registreringar om fornlämningar enligt Riksantikvarieämbetet. En majoritet av lämningarna bedöms utgöras av Gravlämningar och boplatsområden. Även lägenhetsbebyggelser som torp och backstugor förekommer.

Övriga kulturhistoriska lämningar som återfinns utgörs till största delen av lämningar efter utmarksbruk som sentida torp och backstugor, samt kolningsanläggningar med kolbottnar.

Söder om Österbybruk finns ett antal registreringar från "Skog och historia", där merparten består av kolningsanläggningar och husgrunder etc.

Bruksområdet i Dannemora och i Harg omfattas av riksintresse för kulturmiljövård. Se avsnitt 5.2.

5.6.2 Förväntad påverkan

Den planerade arkeologiska utredningen kommer att ge mer information gällande historiska lämningar och dess status. Förekomsten av fornlämningar samt tillhörande skyddsområden kommer noga vägas in vid detaljprojektering av utbyggnadsförslaget så att ingen lämning riskerar att skadas.

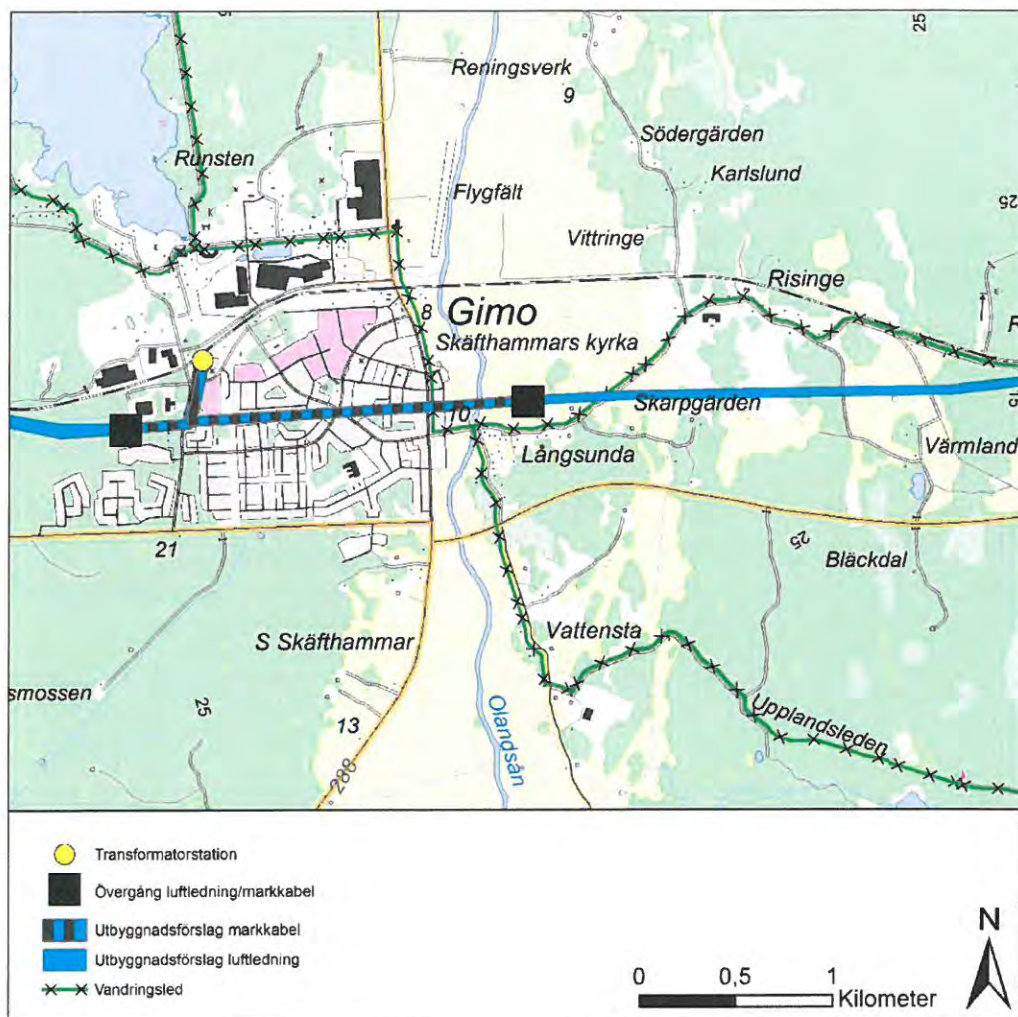
Utifrån vad som är känt om fornminnen och historiska lämningar längs utbyggnadsförslaget görs bedömningen att påverkan blir obetydlig då ambitionen i projekteringen är att placera ledningsstolpar på samma ställe som befintliga stolpar. Fornminnen och kulturhistoriska lämningar skall i största möjliga mån undvikas genom att märkas ut under anläggningsarbetet.

5.7 **Rekreation och friluftsliv**

5.7.1 Förutsättningar

Utbyggnadsförslaget kommer inte att påverka några utpekade värden för rekreation och friluftsliv. Öster om Gimo går Upplandsleden (Figur 22) som omfattar ca 40 mil lång vandringsled uppdelad på 4 avsnitt. Den del som passerar Gimo sträcker sig mellan Knivsta i söder och Älvkarleby i norr, där leden ansluter till Gästrikeleden.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Figur 22 Vandringsled runt Gimo

5.7.2 Förväntad påverkan

Inom sektion 1,2,3,4 och 6 finns inga områden utpekade värden för rekreation och friluftsliv. Utbyggnadsförslaget följer befintlig ledningsgata som i huvudsak går genom skogsområden med få inslag av öppen mark. Påverkan på rekreation och friluftsliv jämfört med befintlig lednings bedöms bli oförändrad.

Inom sektion 5 går Upplandsleden. Den del som passerar Gimo sträcker sig mellan Knivsta i söder och Älvkarleby i norr där den ansluter till Gästrikeleden.

Utbyggnadsförslaget med markkabel i sektion 5, i Gimo, korsar vandringsleden vid Uppsalavägen. Under driftfasen bedöms påverkan bli obetydlig på den sträcka där markkabel förläggs. Den sträcka där ledningen går i luft bedöms den visuella påverkan bli oförändrad mot dagens påverkan. Framkomligheten begränsas inte.

Påverkan på vandringsleden bedöms bli liten till måttlig under byggtiden då framkomligheten kan begränsas.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

5.8 **Infrastruktur**

5.8.1 Förutsättningar

De infrastrukturer som korsas av utbyggnadsförslaget är:

- Södernäsvägen närmast stationen i Dannemora
- Väg 292
- Väg 290
- Järnväg
- Svenska Kraftnäts 400kV ledning
- Lokalvägar i Gimo tätort
- Vatten/avlopp/fiber i Gimo tätort
- Väg 288

Från Örbyhus via Dannemora, Gimo och Hargshamn till Hallstavik går Hargshamnsbanan. Järnvägen är av betydelse för godstrafik och ansluter till hamnen i Hargshamn och är av riksintresse för kommunikation. Banan har till stor del använts av gruvan i Dannemora för transport av malm till hamnen i Harg, men används även av Holmen papper, för att transportera timmer samt torvtransporter till Uppsala värmeverk.

Svenska kraftnät har tre 400 kV ledningar går söder ut från Forsmark och passerar över utbyggnadsförslaget nära Brännberget. På samma plats korsar utbyggnadsförslaget järnvägen.

5.8.2 Förväntad påverkan

Utbyggnadsförslaget planeras till stor del följa befintlig ledning. Det innebär att ingen förändring mot dagens påverkan kommer att ske. Påverkan på infrastrukturen under driftfasen bedöms bli obefintlig.

Genom Gimo kommer ett flertal lokalvägar att korsas med markkabel. Under driftfasen bedöms påverkan bli obefintlig. Under byggtiden kan framkomligheten komma att begränsas. Längs med utbyggnadsförslaget finns vatten/avlopp samt fiber nedgrävt i marken. Utifrån kända uppgifter från ledningskollen kan markkabel förläggas utan påverkan på befintliga el-, vatten- och avloppledningar samt bredbandsfiber.

Den totala bedömningen av påverkan på infrastrukturen bedöms till mycket liten.

5.9 **Naturresurser**

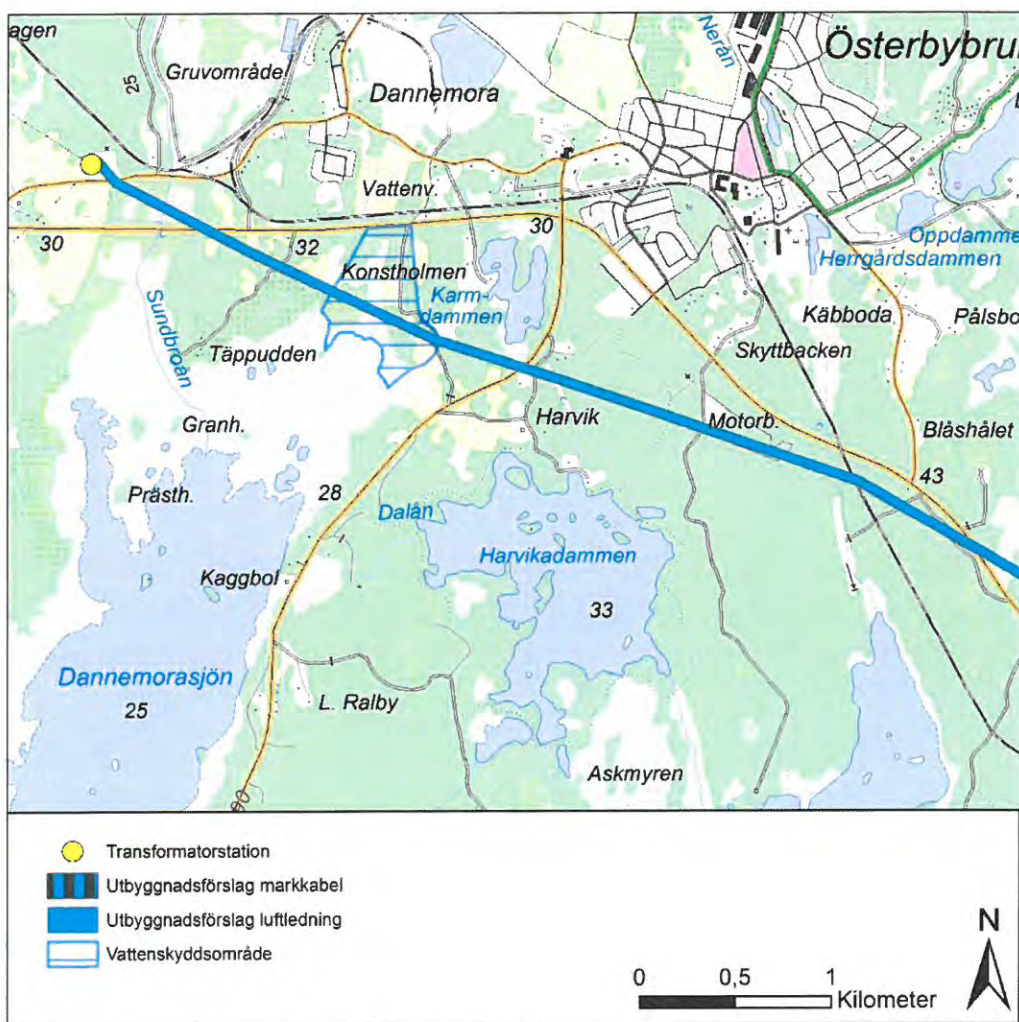
5.9.1 Förutsättningar

Med naturresurser avses markanvändning som kan generera någon form av ekonomiskt värde, men även vattentäkter omfattas av benämningen. I Uppland finns stora områden där ett aktivt skogsbruk bedrivs och stora delar av utredningsområdet berör skogsmark. Inom utredningsområdet finns också mindre områden med jordbruksmark. Dessa ligger öster om Gimo tätort.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Utöver skogs- och jordbruk har även gruvnäring i Dannemora bedrivits. Gruvan har i mars 2015 försatts i konkurs men viss verksamhet med återställning pågår.

Inom sektion 1 finns vattenskyddsområdet Kyrkholmen (Figur 23) som syftar till att skydda den vattentäkt som försörjer Dannemora med dricksvatten (Kingfeldt M. 2014 pers komm.)

Figur 23 Vattenskyddsområde Kyrkholmen

5.9.2 Förväntad påverkan

Utbyggnadsförslaget korsar vattenskyddsområdet Kyrkholmen. I detaljprojekteringen kommer man eftersträvas att så få stolpar som möjligt berör vattenskyddsområdet. Stolptyper och stolpmaterial kommer att väljas utifrån områdets känslighet och för att minska risken för negativ påverkan på vattenskyddet är utgångspunkten är att inte använda trästolpar impregnerade med kreosot. Vattenskyddsområdet har ett högt värde, men lämpligt stolpmaterial blir påverkan liten till måttlig då befintlig ledningsgata kommer att användas.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

Inom samtliga sektioner följer utbyggnadsförslaget befintlig ledning vilket innebär att befintlig ledningsgata till stor kan återanvändas. Beroende på teknisk lösning vid byggandet av den nya 130kV ledningen så krävs endast en begränsad breddning av ledningsgata, varför påverkan bedöms bli liten.

Inom sektion 5 korsar utbyggnadsförslaget jordbruksmark. Där stolpar placeras i jordbruksmark kommer marken inte att kunna brukas. Den del av utbyggnadsförslaget som innebär att markkabel förläggs påverkar jordbruksmark öster om Gimo tätort. Under driftfasen kommer en del av den yta som idag begränsas av befintlig ledning frigöras och brukas fullt. Den sträcka som inte förläggs i mark följer befintlig ledning över jordbruksmarken. Det innebär att ingen merpåverkan sker på jordbruksmarken då området är påverkat av befintliga ledningsstolpar.

5.10 **Planförhållanden**

5.10.1 Förutsättningar

Utbyggnadsförslaget berör Östhammars kommun och omfattas av översiktsplanen, daterad 2003-06-10. Arbete pågår med att ta fram en ny översiktsplan för kommunen - Översiktsplan 2015. Samråd kring ny översiktsplan pågår fram tom september 2015 (Östhammars kommun, 2015).

I Gimo tätort berör utbyggnadsförslaget flera detaljplaner. I gällande detaljplaner finns befintlig kraftledning med, och marken längs med kraftledningsgatan är markerad som parkmark (Kjell Sanfer 2016-04-20)

I kommunens översiktsplan 2003 nämns kraftledningars inverkan på landskapsbilden samt vikten av att försöka ansluta nya ledningar till landskapets naturliga uppbyggnad alternativt till redan befintliga ledningar för att minska deras dominans i landskapet.

5.10.2 Förväntad påverkan

Den planerade 130kV ledningen kommer att följa befintlig kraftledningsgata. Den befintliga ledningen kommer att rivas genom Gimo tätort och den nya ledningen förläggas med kabel i mark. Eftersom befintlig ledning finns markerad i detaljplanen och marken runt om är markerad som parkmark bedöms påverkan bli obetydlig.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

5.11 ***Tidsbegränsad påverkan under byggskedet***

Under byggtiden kan mark och framkomlighet komma att påverkas. Påverkan är tidsbegränsad till byggtiden.

Störning

Då utbyggnadsförslaget till stor del följer den befintliga ledningsgatan kommer den största påverkan komma från anläggandet av kraftledningen. Under byggskedet kommer omgivningen att påverkas av arbetet i form av maskinbuller, eventuella sprängarbeten och begränsad framkomlighet och ökad trängsel. Gimo tätort kommer markarbeten att till viss del vara störande då markkabel förläggs. Det är därför viktigt att störande arbeten anpassas och så att trafik och närboende påverkas i så liten omfattning som möjligt.

Tillfälliga vägar

En stor del av påverkan är åtkomsten till ledningsgata och stolpplatser. Nya arbetsvägar kan komma att anläggas för de fall äldre arbetsvägar inte kan användas. Även upplagsplatser för det material som behövs under byggtiden behöver anläggas. Även vid lokaliseringen av dessa kommer hänsyn tas till motstående intressen för att minska intrånget och påverkan.

Utökad kraftledningsgata

Under byggtiden kommer delar av den nya kraftledningen att byggas parallellt med befintlig kraftledning. Det innebär att en befintlig kraftledningsgata kommer att breddas. När den gamla ledningen är riven kan skogen tillåtas att växa upp.

Odlingsmark

På den del av sträckan där brukning av jordbruksmark sker kommer marken inte att vara brukbar under byggskedet. På den sträcka där markkabel har föreslagits kommer en kabelgrav att grävas. Under byggtiden är odlingsmarken obrukbar. Kabelgraven läggs igen så att matjorden hamnar överst.

Återställning

När anläggningsarbetet är avslutat kommer mark som påverkats temporärt av bygget att i möjligaste mån återställas. Befintliga vägar som skadats återställs till samma skick som innan arbetena påbörjades.

5.12 ***Skadeförebyggande åtgärder***

För att minska risken för att skador uppkommer på mark kommer en plan för anläggningsarbetet, en sk åtgärdsplan upprättas där information om känsliga områden beskrivs.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

6 Samlad bedömning

Tabell 1 Bedömningsgrunder

Intressets värde	Graden av störning		
	Stor	Måttlig	Liten
Högt värde (Natura 2000, riksintresse, reservat)	Stor konsekvens	Måttlig – stor konsekvens	Måttlig konsekvens
Måttligt värde (regionalt värde, nyckelbiotop)	Måttlig – stor konsekvens	Måttlig konsekvens	Liten – måttlig konsekvens
Lågt värde (lokalt värde, skogligt naturvärde, sumpskog)	Måttlig konsekvens	Liten – måttlig konsekvens	Liten konsekvens

Tabell 2 Konsekvensbedömning

Intresseområde	Bedömningskonsekvenser	Kommentar
Bebyggelse och boendemiljö	Obefintlig/liten	Visuell störning flyttas eller försvinner. Avståndet till närmast liggande bostadshus ökar.
Landskapsbild	Liten	Utbyggnadsförslaget följer befintlig kraftledning som påverkar området idag
Riksintressen	Obefintlig	Utbyggnadsförslaget följer befintlig kraftledning som påverkar området idag
Natur-och Vattenmiljö	Liten	Anläggningsarbeten kan planeras till en tid då minst skada sker, inga värdekärnor i nyckelbiotoper påverkas.
Kulturmiljö	Liten	Nya stolpar placeras om möjligt på samma plats som befintliga stolpar.
Rekreation och Friluftsliv	Obetydlig	Under driffasen påverkas inte vandringsleden
Infrastruktur	Obefintlig	Befintlig kraftledning korsar samma infrastruktur som den nya ledningen kommer att göra.
Naturresurser	Liten/måttlig	Vattenskyddsområdet Kyrkholmen passerar idag med kraftledning. Hänsyn till stolplacering görs, samt stolpar med kreosot används ej.
Planförhållanden	Obefintlig	Befintlig kraftledning finns med i gällande detaljplaner.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

7 Fortsatt arbete

Efter genomfört samråd slut kommer yttranden från myndigheter, organisationer, närboende och övriga att samlas in och sammanställas i en samrådsredogörelse.

När samrådsredogörelsen är klar påbörjas arbetet med framtagande av miljökonsekvensbeskrivning. Denna blir en del av koncessionsansökan som avses lämnas in till Energimarknadsinspektionen senare under året.

Under sommaren och hösten kommer även naturinventering samt kulturinventering att genomföras.

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

8 Referenser och lagar, i urval

Skriftliga

Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten, 2009. Magnetfält och hälsorisker.

Östhammars kommun Översiktsplan. 2003. Översiktsplan för Östhammars kommun.

Digitala

Länsstyrelsens webbgis, 2014. <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/upsala/underlag/>. Besökt april 2016

Riksantikvarieämbetet, 2014. FMIS, Fornminnesregistret. <http://www.fornsok.raa.se>. Besökt april 2016

Skogens pärlor, 2014. Skogsstyrelsen <http://www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor>. Besökt april 2016.

Muntliga

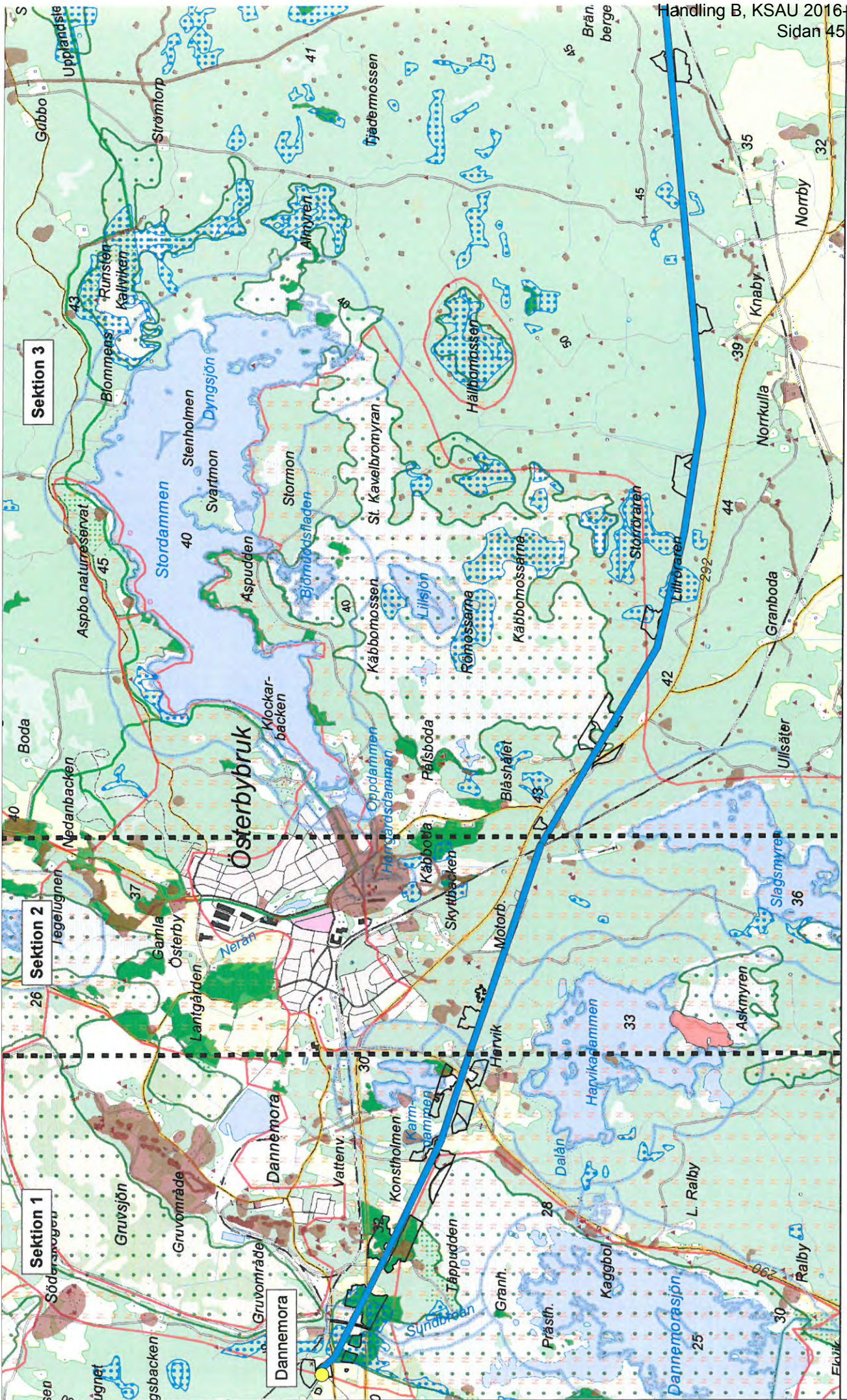
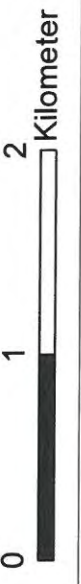
Östhammars kommun, 2014. Kingfeldt M. 2014-08-27.

Östhammars kommun, 2016. Kjell Sanfer. 2016-04-20

Ny 130 kV ledning Dannemora-Gimo-Harg

9 Bilagor

1. Naturmiljö kulturmiljö A3 Sektion 1 2 3
2. Naturmiljö kulturmiljö A3 Sektion 3 4 5
3. Naturmiljö kulturmiljö A3 Sektion 4 5 6
4. Naturmiljö kulturmiljö A3 Sektion 6
5. Förstudie Harg-Österbybruk inför byggande av kraftledning. Enetjärn
(2016-04-29)
6. Beskrivning av kulturmiljö. Arkeologerna statens historiska museer
(2016-05-02)

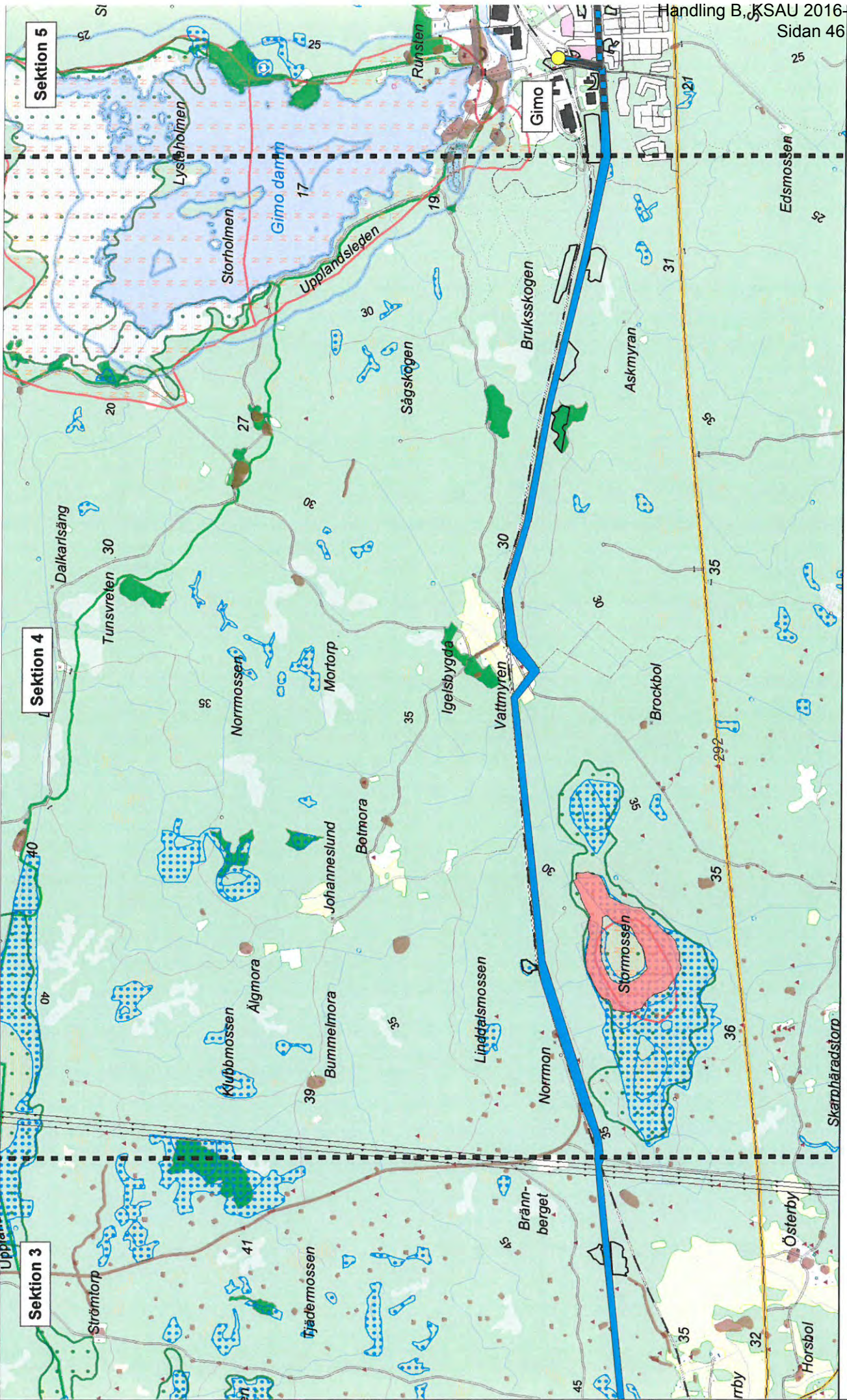

Sektion 3

Sektion 2

Sektion 1

- Transformatorstation
- Utbyggnadsförslag markkabel
- Utbyggnadsförslag luftledning
- Potentiella naturvärden, flygbildstokade
- Sumpskogar
- Strandskydd
- Våtmarksinventering
- Nyckelbiotoper
- Nyckelbiotop Skogsbolag
- Naturvårdsprogram Länsstyrelsen
- Forminne område
- Forminne linje
- Forminne punkt

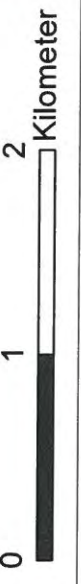

Sektion 5

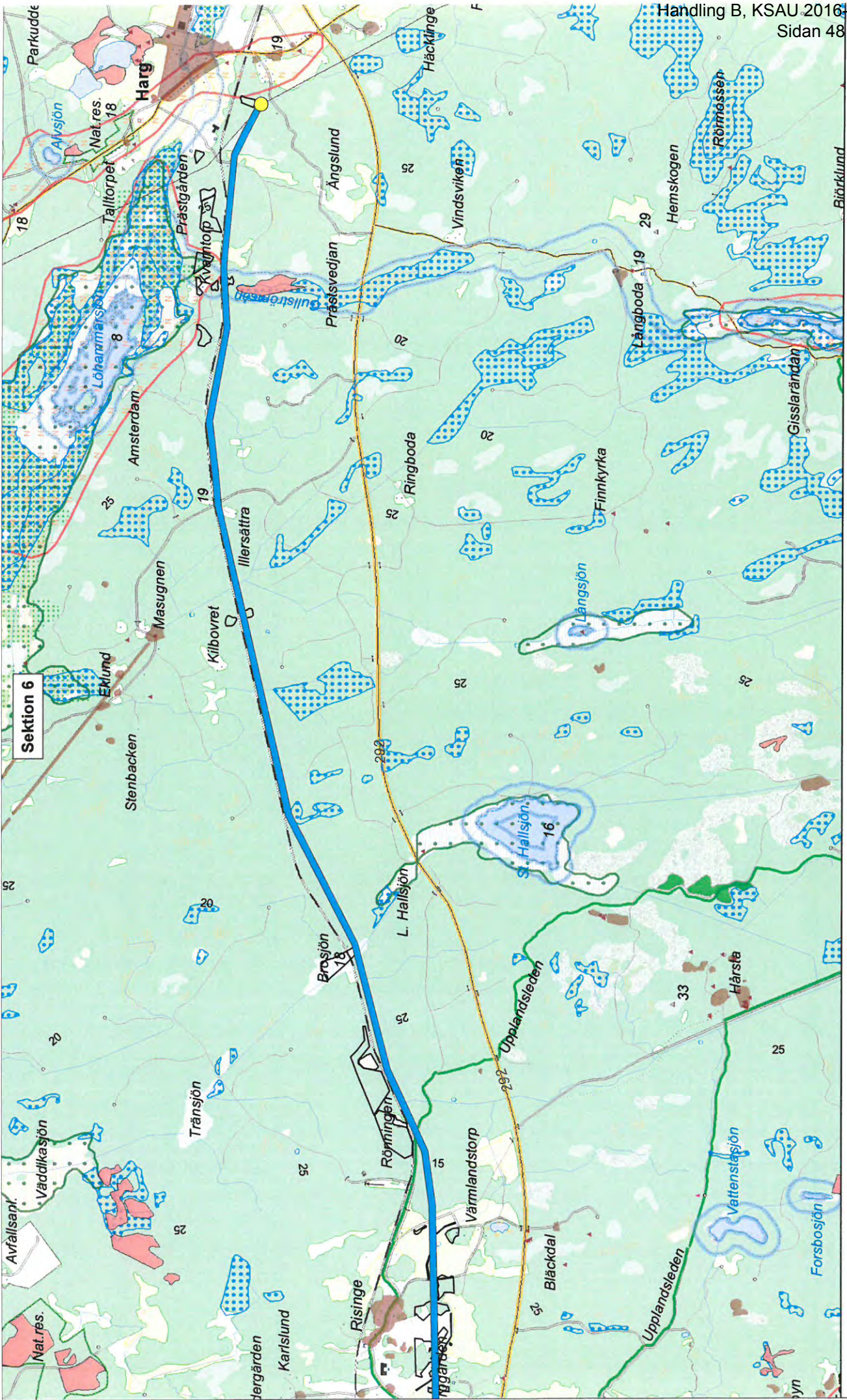
Sektion 4

Sektion 3

- Transformatorstation
- Utbyggnadsförslag markkabel
- Utbyggnadsförslag luftledning
- Potentiella naturvärden, flygbildsolikade
- Sumpskogar
- Strandskydd
- Våtmarksinventering
- Nyckelbiotoper
- Nyckelbiotop Skogsbolag
- Naturvårdsprogram Länsstyrelsen
- Forminne område
- Forminne linje
- Forminne punkt

- Transformatorstation
- Utbyggnadsförslag markkabel
- Utbyggnadsförslag luftledning
- Potentiella naturvärden, flygfältskade
- Sumpskogar
- Strandskydd
- Våtmarksinventering
- Nyckelbiotoper
- Nyckelbiotop Skogsbolag
- Naturvårdsprogram Länsstyrelsen
- Forminne område
- Forminne linje
- Forminne punkt

Sektion 6

- Transformatorstation
- Utbyggnadsförslag markkabel
- Utbyggnadsförslag luftledning
- Potentiella naturvärden, flygbildstolkade
- Sumpskogar
- Strandskydd
- Vätmarksinventering
- Nyckelbiotoper
- Nyckelbiotop Skogsbolag
- Naturvårdsprogram Länsstyrelsen
- Forminne område
- Forminne linje
- Forminne punkt

2016-04-29
Granskningsversion

Förstudie Harg-Österbybruk inför byggande av kraftledning

Förstudie Harg-Österbybruk

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: ÅF Industry AB
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Datum: 2016-04-29
Uppdragsansvarig: Aina Pihlgren
Medverkande: Per Collinder, Jannike Andersson, Karin Terä
Foton: Om inget annat anges: Ekologigruppen AB
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 7170

Innehåll

Innehåll	3
Sammanfattning	4
Inledning	5
Bakgrund och syfte	5
Metodik och avgränsningar	5
Metodik	5
Allmän beskrivning av området	6
Landskapsbild	6
Naturmiljö i korridoren	7
Referenser	9
Bilagor	10

Sammanfattning

En befintlig kraftledning mellan Österbybruk och Harg ska ersättas med en ny och bredare kraftledning. En förstudie för naturvärden enligt SIS standarden har tagits fram för sträckan.

Befintlig kunskap om biologiska värden har sammanställts från olika databaser och en flygbildstolkning i stereo har genomförs för att identifiera potentiella områden med naturvärden.

Kraftledningen passerar genom ett varierat landskap från Vattholma höjdrygg i väster, genom Nordupplands skogslandskap och Olandsbygden via Vällanområdet till Norra Roslagskusten i öster.

Kraftledningens sträckning går huvudsakligen genom skogsmark och våtmarksområden med undantag för Olandsåns dalgång som utgörs av ett öppet odlingslandskap. Skogslandskapet är mestadels starkt påverkat av skogsbruk och endast mindre områden med värdefulla skogsmiljöer finns kvar.

Utmed sträckan finns flera utpekade våtmarksområden med sjöar och mossar. I korridoren finns några mindre nyckelbiotoper, utpekade av skogsbolag, och några områden med naturvärden, utpekade av Skogsstyrelsen. Två ängs- och betesmarksobjekt berörs av kraftledningsdragningen.

Ett flertal rödlistade fåglar finns rapporterade från huvudsakligen två områden. Dels från Sundbroån, mellan Gruvsjön och Dannemora sjön, och dels från Olandsåns dalgång, öster om Gimo.

Kraftledningskorridoren berör inga Natura2000-områden eller naturreservat.

I flygbildstolkningen har områden med potentiella naturvärden identifierats. De flesta utgörs av blandskog, trivallövskog och barrskog samt mossar och småvatten. De flygbildstolkade områdena behöver besökas i fält för att verifiera om det finns naturvärden där.

Inledning

Bakgrund och syfte

En befintlig kraftledning sträcker sig från Österbybruk till Harg via Gimo och en ny och bredare kraftledning kommer att ersätta den gamla. Kraftledningsgatan blir 38-40 meter bred och kabel dras genom Gimo samhälle.

Uppdraget syftar till att ta fram en förstudie för naturvärden enligt SIS-standarden SS_199000_2014 för en sträcka på cirka 3 mil mellan Harg och Österbybruk. Korridoren inkluderar två alternativ på ömse sidor om järnvägen.

Metodik och avgränsningar

Metodik

Befintlig kunskap om området biologiska värden har eftersökts i följande databaser och litteratur:

- Artportalen och Observationsdatabasen, uttag av fynd för rödlistade, Natura2000-arter och fridlysta arter, 2016-04-19.
- Databasen TUVVA
- Riksintressen för naturvård, Natura2000-områden, naturreservat
- Länsstyrelsens GIS-portal
- Skogsdataportalen
- Karaktärslandskap

Fullständiga webbadresser eller litteraturhänvisning finns i rapportens källförteckning.

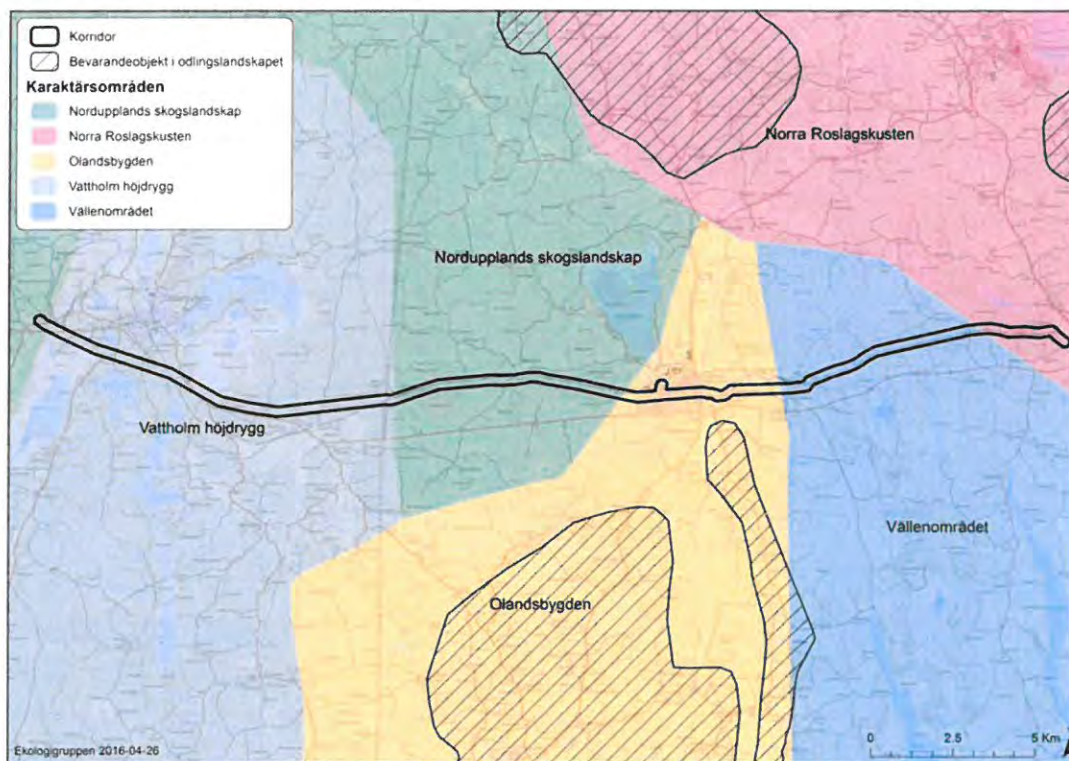
En flygbildstolkning i stereo har gjorts inom kraftledningskorridoren och områden med potentiella naturvärden har identifierats.

Området har inte inventerats i fält.

Allmän beskrivning av området

Landskapsbild

Kraftledningskorridoren går genom ett varierat landskap som sträcker sig från Vattholma höjdrygg i väster, genom Nordupplands skogslandskap och Olandsbygden via Vällenområdet till Norra Roslagskusten i öster, se figur 1.

Figur 1. Kraftledningen går från Österbybruk i väster till Harg i öster och passerar fler olika landskapsområden.

Vattholma höjdrygg

Området kring Österbybruk utgörs till största delen av skogsmark på åsmaterial och blockrika moränmarker. Vissa delar utnyttjas för storskalig produktionsskog. Vid Österbybruk ligger Dannemora gruvor med Dannemorasjön och Gruvsjön. Söder om Dannemorssjön ligger Andersby ängsbackar som är både Natura2000-område och naturreservat. Se bilaga 1.

Nordupplands Skogslandskap

Området väster om Gimo karaktäriseras av ett flackt skogslandskap rikt på sjöar och myrar. Stora delar är obebyggda med storskalig produktionsskog. I området ligger bland annat Gimo dammen och Stormossen. Se bilaga 2.

Olandsbygden

Kring Olandsåns dalgång finns ett småkuperat odlingslandskap. Landskapet är odlingspåverkat med flacka öppna marker med hållrika moränhöjder som används för bebyggelse och hagmarker. Olandsåns meandrande dalgång breder i viss lägen ut sig över svacka ängsmarker vid högvatten. Se bilaga 3.

Vällenområdet

Skogsområdet kring sjöarna Vällen och Gisslare är ett flackt sprickdalslandskap med blockrik terräng. Landskapet har tydliga nord-sydliga riktningar som kan ses i dalgångar och sjöarnas form. Området är delvis starkt påverkat av skogsbruk. Se bilaga 4.

Norra Roslagskusten

Norra Roslagen har en sprickdalsliknande skärgård och inåt landet är landskapet småbrutet med småskaligt jordbruk och skogsbruk. Vid Harg finns Hargs tallpark som både är naturreservat och Natura2000-område. Se bilaga 4.

Förstudie Harg-
Österbybruk

Naturmiljö i korridoren

Övergripande beskrivning

Kraftledningens sträckning går huvudsakligen genom skogsmark och våtmarksområden med undantag för Olandsåns dalgång som utgörs av ett öppet odlingslandskap med åkerholmar och betesmarker. Skogslandskapet är mestadels starkt påverkat av skogsbruk och endast mindre områden med värdefulla skogsmiljöer finns kvar.

Våtmarksinventering

Utmed sträckan finns flera utpekade våtmarksområden (enligt VMI) med sjöar och mossar. Längst i väster finns Dannemora sjön och Gruvsjön som sammanbinds av Sundbroån. Kraftledningen passerar över Sundbroån med omgivande våtmarksområden. Öster om Österbybruk går kraftledningen förbi ett större område med mossar men endast den södra spetsen av våtmarksområdet ligger inom korridoren.

Väster om Gimo passeras Stormossen, men den bedöms ligga utanför korridoren. Vid Harg går kraftledningen söder om Löthammarsjön och endast en liten del ligger inom korridoren.

Nyckelbiotoper och naturvärden

Kraftledningen passerar några mindre nyckelbiotoper, utpekade av skogsbolag, och några områden med naturvärden, utpekade av Skogsstyrelsen.

Vid Sundbroån finns nyckelbiotoper med bland annat sumpskog, alskog och lövlund och de är frivilligt avsatta av Bergvik Skog. Väster om Gimo finns en liten granskog, även den är avsatt av Bergvik Skog.

Vid Harg finns tre områden som har klassats som naturvärde av Skogsstyrelsen, det är två områden med barrskog och en lövskogslund.

Inga nyckelbiotoper utpekade av Skogsstyrelsen finns inom korridoren.

Ängs och betesmarksinventeringen

Två ängs- och betesmarksobjekt berörs av kraftledningsdragningen. Dels finns en betesmark öster om Gimo vid Risinge och dels finns en betesmark vid Harg söder om Löthammarsjön.

Biotopskyddade miljöer

Sträckan berör flera biotopskyddade miljöer som åkerholmar och öppna diken, främst i odlingslandskapet vid Längsunda, öster om Gimo.

Naturvärdesarter

Ett flertal rödlistade fåglar rapporterade finns rapporterade från huvudsakligen två områden. Dels från Sundbroån, mellan Gruvsjön och Dannemora sjön, och dels från Olandsåns dalgång, öster om Gimo. Vid Sundbroån förekommer arter som busksångare (NT), kornknarr (NT), rosenfink (VU) och årtå (VU). Vid Gimo finns arter som buskskvätta (NT), gulsparv (VU), mindre hackspett (NT) och sånglärka (NT).

Natura2000-områden och naturreservat

Kraftledningskorridoren berör inga Natura2000-områden eller naturreservat.

Flygbildstolkade områden

I korridoren har ett antal potentiella områden med naturvärden identifierats med hjälp av flygbildstolkning av IR-bilder i stereo. IR-bilderna gör det lättare att urskilja olika typer av vegetation än vanliga färgbilder. Flera områden sammanfaller med tidigare

Förstudie Harg-Österbybruk

utpekade värdeområden som våtmarksobjekt, nyckelbiotoper och ängs- och betesmarksobjekt. Utöver det har skogsområden med äldre träd, olikåldrig struktur och med döda träd identifierats som potentiella naturvärdesområden. De flesta utgörs av blandskog, triviällövskog, barrblandskog eller tallskog. Våtmarksområden som mossar och småvattnen/dammar samt åkerholmar och vattendrag/öppna diken i odlingslandskapet har karterats.

De flygbildstolkade områdena behöver besökas i fält för att verifiera om det finns naturvärden där. Objekt kan utgå efter fältkontroll.

Referenser

Förstudie Harg-
Österbybruk

Tryckta källor

Östhammars kommun, 2011, Karaktärslandskap Uppland - Landskapskaraktärisering för bedömning av landskapsbild.

Digitala källor

Länsstyrelsens GIS-tjänster. GIS-data nedladdning. <http://www.gis.lst.se>

Skogsstyrelsen. Skogsdataportalen, geografiska data. www.skogsstyrelsen.se

Naturvårdsverket. www.skyddadnatur.naturvardsverket.se

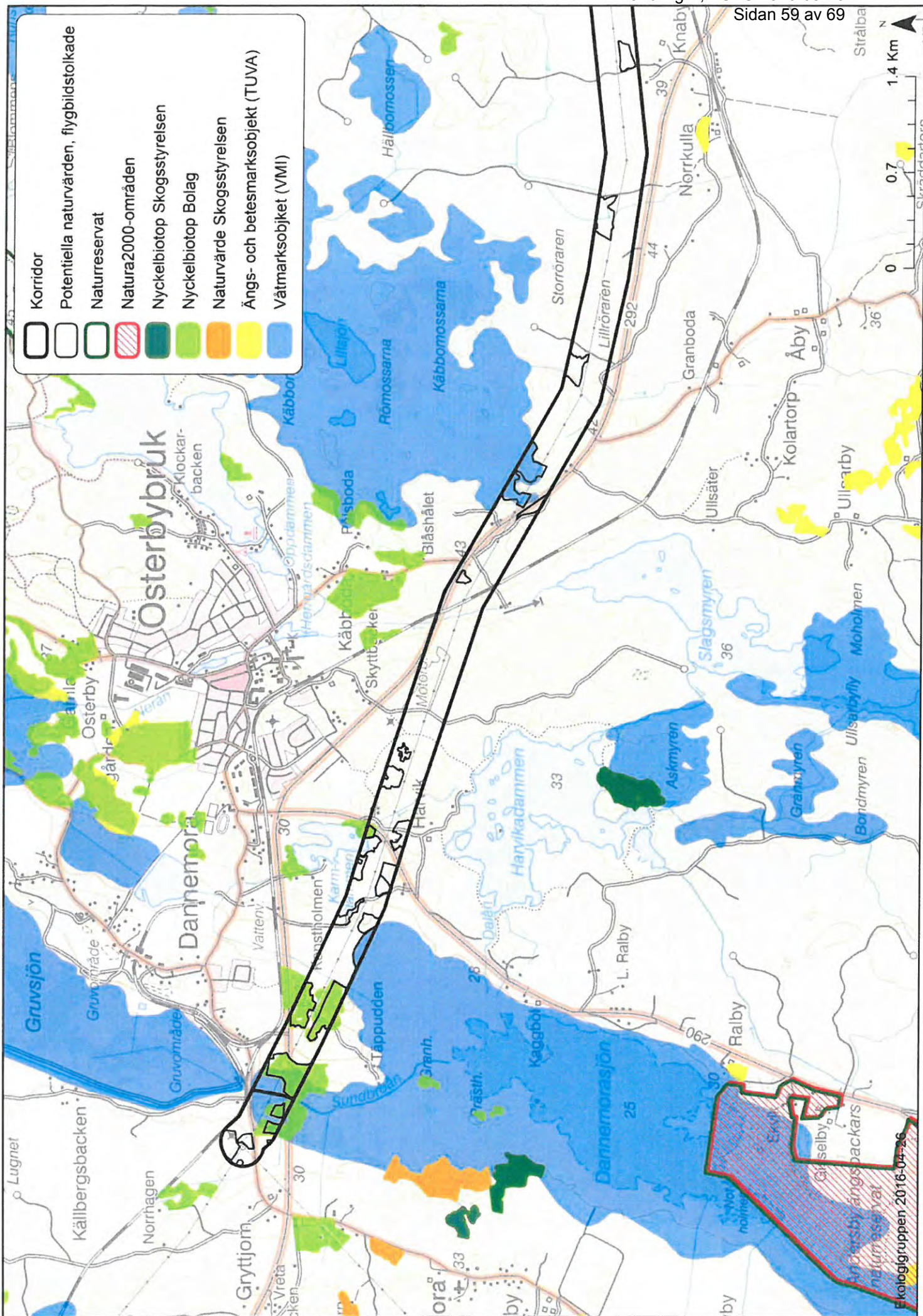
Jordbruksverket. Databasen TUVÅ. www.sjv.se

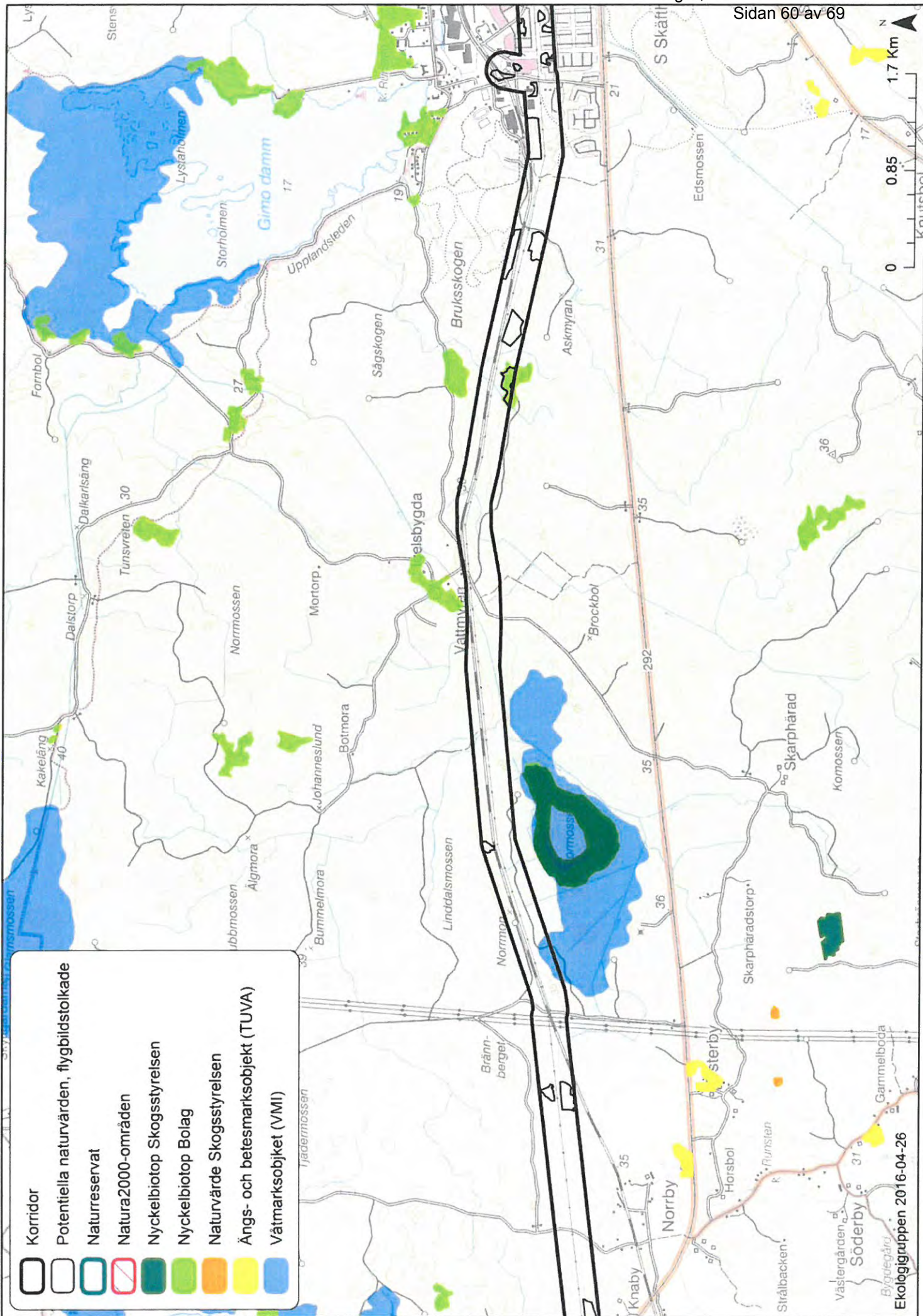
Miljödataportalen.

Förstudie Harg-Österbybruk

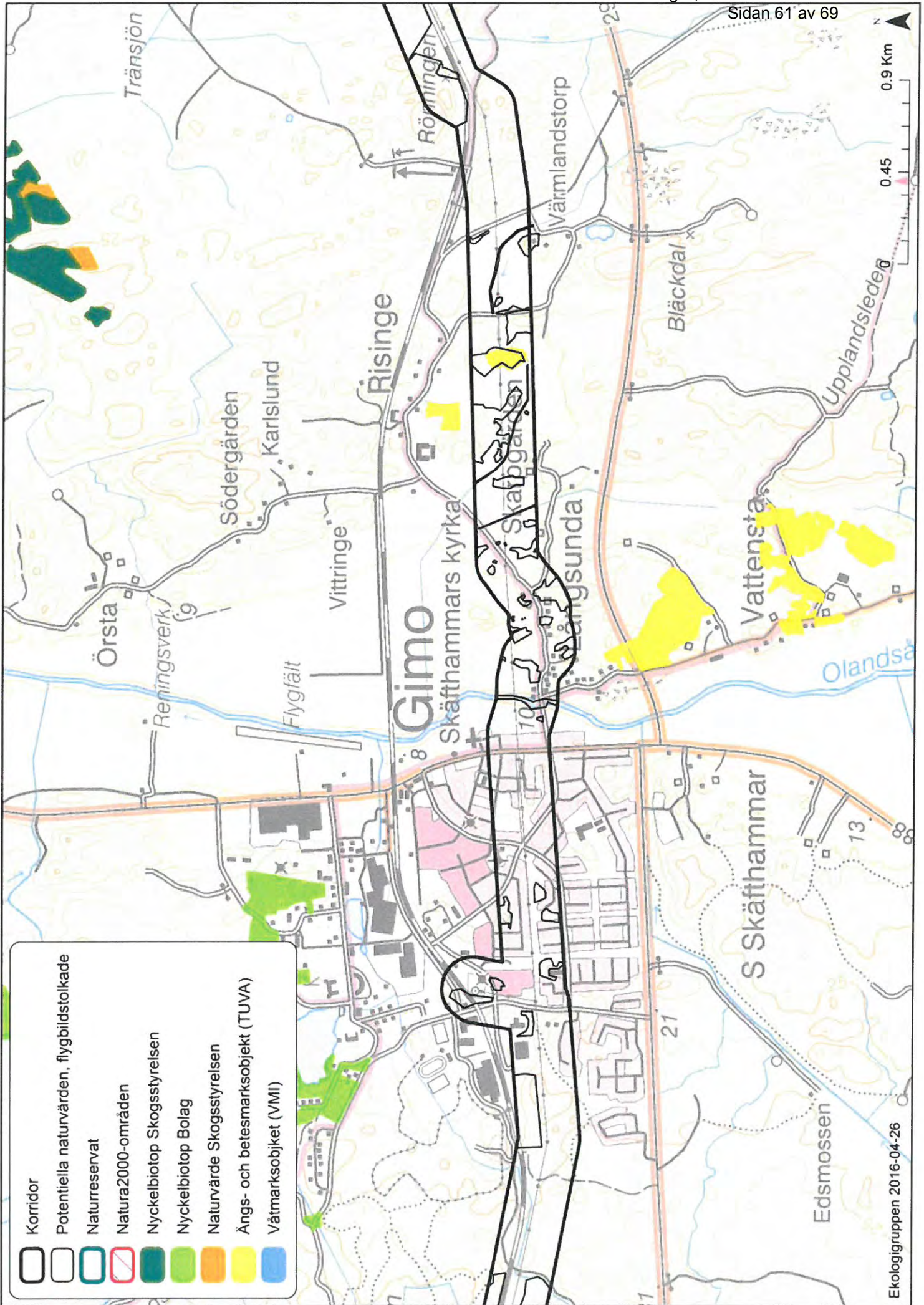
Bilagor

1. Karta Österbybruk
2. Karta Österbybruk-Gimo
3. Karta Gimo
4. Karta Gimo-Harg

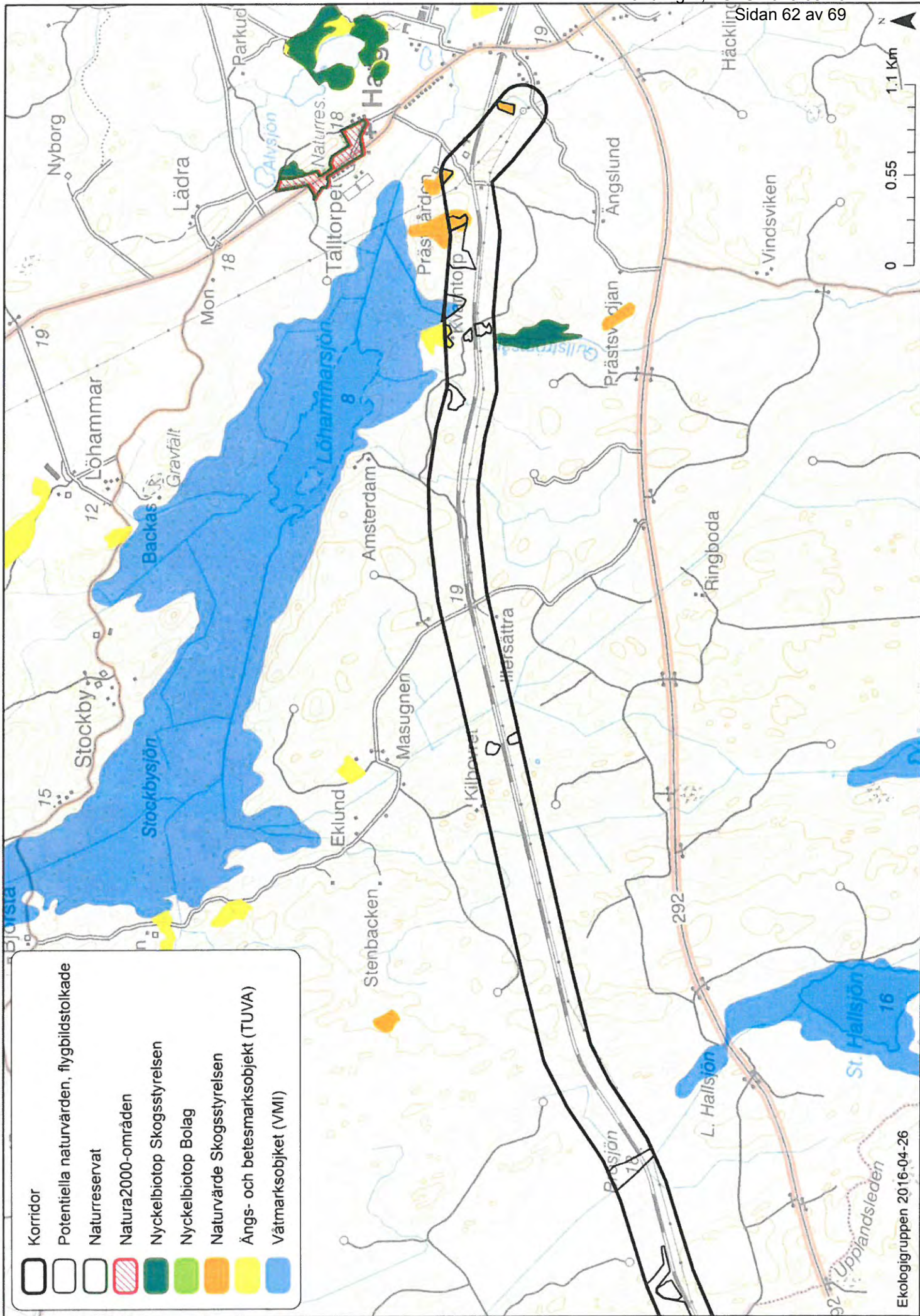

- Korridor
- Potentiella naturvärden, flygbildstolkade
- Naturreservat
- Natura2000-områden
- Nyckelbiotop Skogsstyrelsen
- Nyckelbiotop Bolag
- Naturvärde Skogsstyrelsen
- Ångs- och betesmarksobjekt (TUVA)
- Våtmarksobjekt (VMI)

- Korridor
- Potentiella naturvärden, flygbildstolkade
- Naturreservat
- Natura2000-områden
- Nyckelbiotop Skogsstyrelsen
- Nyckelbiotop Bolag
- Naturvärde Skogsstyrelsen
- Ångs- och betesmarksobjekt (TUVA)
- Våtmarksobjekt (VMI)

PM

ARKEOLOGISK BESKRIVNING

Beskrivning av kulturmiljö

Kraftledningssträckan Dannemora-Harg

Uppsala län, Uppland, Östhammar kommun, Harg,
Hökhuvud, Skäfthammar, Morkarla, Film och Dannemora
socken,

Dnr 5.1.1-2016-00401

*Wivianne Bondesson, Niclas Björck, Pia Nilsson och Erik
Ogenhall*

Innehåll

Inledning.....	3
Kulturmiljö	3
Gravar	4
Bebyggelse- och odlingslämningar	4
Bergshistoriska lämningar	5
Utmarksbruk.....	6
Referenser	7
Administrativa uppgifter.....	7

Inledning

Med anledning av kraftledningsbyte på sträckan Dannemora - Harg i Uppland har SHMM Arkeologerna gjort en beskrivning av kulturmiljön i arbetskorridoren. Korridoren är uppskattningsvis ca 35 km lång och mellan 450 m och 3 km bred. Höjden över havet varierar mellan 10 och 45 meter med de lägsta delarna i öster. För 5000 år sedan dök de västra delarna av området upp ur havet medan den östra delen utgjorde ett skärgårdslandskap med spridda öar ännu för ca 4000 år sedan och har sedan höjt sig succesivt ur havet.

Kulturmiljö

I stort kan kulturlandskapet beskrivas som en utpräglad skogsmark/utmark där uppodlade bygder ligger som öar i ett hav av skog. Sträckningen löper igenom större öppna odlingslandskap vid Harg, Gimo och vid gårdarna Åby och Norrby öster om Österbybruk. I den östra delen ligger fornlämningar framförallt i koncentrationer runt bygden medan det finns en kraftig förtätning av framförallt lämningar i skogen i den västra delen. Detta kan sannolikt förklaras av inventeringsinsatser i projekt Skog&Historia.

Inom Korridoren finns 190 poster (lokaler) registrerade i Riksantikvarieämbetets Fornsök (FMIS). Av dessa har 67 lokaler lagskyddad status som fornlämning. Den talrikaste kategorin av dem med 27 lokaler är gravar, gravfält, grav- och boplotsområde. Därefter kommer fornlämningsklassade lägenhetsbebyggelser såsom torp och backstugor med 13 lokaler. I fallande antal förekommer sedan vägmärken, 5 lokaler, hyttor och fångstgropar för varg med vardera 4 lokaler, by-/gårdstomter och fossil åker med vardera 3 lokaler. Det finns två fornlämningsklassade dammvallar och sen en vardera av färdväg, tjärdal, boplots, samlingsplats, gruva, och hammare.

Merparten av övriga lokaler har status övrig kulturhistorisk lämning idag men då ska man ha i åtanke att den antikvariska bedömningen i många fall är inaktuell efter förändringarna i nya kulturmiljölagen skett och många av dem kan idag bli bedömda som fornlämning. De övriga kulturhistoriska lämningarna som återfinns i korridoren utgörs till största delen av lämningar efter utmarksbruk som sentida torp och backstugor samt kolningsanläggningar med kolbottnar och deras kojor. Därefter följer husgrunder och byggnader med 9 lokaler och färdvägar med 6 lokaler. Kategorierna fornlämningsliknande lämningar/bildningar, brunn/källa, hägnader och linbastor har tre lokaler vardera. Det finns två lokaler vardera med gränsmärken och fyndplatser och av kategorierna plats med tradition, by-/gårdstomt, dammvall och gruva har en vardera fått status som övrig kulturhistorisk lämning.

Utöver dessa finns uppgifter om ytterligare ett drygt 20-tal lämningar. Några lokaler har statusen Bevakas vilket innebär att de har en potential för att bli fornlämningar men måste undersökas innan det blir säkert. Det kan även handla om platser för undersökta och borttagna objekt, förstörda objekt eller uppgifter som är för vaga för att säkert kunna knytas till en plats.

För beskrivning av enskilda objekt hänvisas till RAÄ:s fornlämningsregister fmis.

Gravar

Korridoren löper genom ett landskap som till största delen utgörs av skogsmark. Längs denna finns ett större antal lämningar efter gravar och gravfält men dessa koncentreras till två distinkta områden, ett vid Gimo och det andra vid Dannemora/Österbybruk. Området med gravar och gravfält vid Gimo är beläget på nivåer mellan 10 och 15 meter över havet. Dessa nivåer indikerar att gravarna och gravfälten i området är yngre än 300 BC. Gravfälten domineras av runda stensättningar som är 2-9 meter i diameter och 0,1-0,5 meter höga. Det förekommer även ett mindre inslag av kvadratiska, rektangulära och skeppsformiga stensättningar samt högar. Ett gravfält (Skäfthammar 39:1) undersöktes på 30-talet och daterades till 600-talet e.Kr. Det förekommer även enstaka flatmarksgravar (Hökhuvud 61:1) och dessa framkom på nivån 5 meter över havet vilket indikerar en datering till medeltid. Området med gravar vid Dannemora/Österbybruk är beläget på nivåer mellan 25 och 30 meter över havet. Dessa nivåer har lyfts ur havet redan under äldre bronsålder och gravarna kan därför potentiellt höra även till äldre bronsåldern. I detta område är samtliga gravar runda stensättningar som är 3-5 meter i diameter och 0,3-0,45 meter höga. Stensättningar av denna karaktär är ibland svåra att upptäcka och det finns risk för att tidigare okända lämningar kan framkomma.

Bebyggelse- och odlingslämningar

Till stora delar berör utredningsområdet historisk utmark. Att det ligger utanför de historiska centralbygderna, och utgörs av byarnas och gårdarnas skog och utmark, innebär inte att trakten historiskt sett har varit av mindre betydelse för hemmanens ekonomi – snarare tvärtom. Utmarkerna var historiskt sett livsviktiga. Här släpptes boskapen på sommarbete, här skördades mosshö och löv som innebar möjlighet att hålla djur över vintern, här svedjade, fiskade, fångade och jagade man, här hämtades torv, timmer, bränsle, gärdselvirke och råmaterial för hantverk och järnframställning. De som hade möjlighet kolade, eller framställde pottaska, tjära och beck – lönsamma näringar eftersom efterfrågan var stor. Andra ekonomiskt avgörande grenar som var beroende av utmarken var uppfödning av boskap och produktion av smör.

Förutom alla spår efter den utmarksrelaterade ekonomin finns inslag av såväl torplämningar som by/gårdstomter och äldre odlingsmark. Bebyggelselämningarna härrör sig vanligen från torp av olika ålder och bakgrund. Odlingslämningarna utgörs av fossil åkermark, ett begrepp som avser mark som tidigare varit uppodlad, med ålderdomliga metoder, men nu varaktigt övergivits.

Inom utredningsområdet finns enligt fornlämningsregistret (fmis) sammantaget 51 bebyggelselämningar, varav 43 är husgrunder av olika ålder samt lämningar efter torp och backstugor), och åtta är by/gårdstomter. De flesta registrerade bebyggelselämningarna finns i Morkarla socken. Det finns även sex områden som utgörs av odlingslämningar med fossil åkermark. Av de 43 bebyggelselämningarna

är 13 i dag klassade som fornlämningar, liksom tre av by/gårdstomterna och tre av odlingslämningarna.

Den nya Kulturmiljölagens (SFS 1988:950) vidgade fornlämningsbegrepp, och den årtalssatta fornlämningsgränsen 1850, har fått betydande konsekvenser för kulturmiljöarbetet. De bebyggelse- och odlingslämningar som tidigare bedömts som "övrig kulturhistorisk lämning", och är redovisade som sådana i det digitala fornminnesregistret, kan i och med den nya lagen ha fått status som fornlämningar och därigenom givits ett lagstadgat skydd. Fms har inte uppdaterats enligt den nya lagtexten, och informationen om fornlämningsstatusen kan därmed vara inaktuell.

I de fall bebyggelse- och odlingslämningar inte kan undvikas vid kommande arbeten inom utredningsområdet blir därmed en viktig åtgärd att så långt möjligt tidsfästa dem för att avgöra grad av lagskydd och därmed behov av arkeologiska åtgärder. Arbetet sker genom en kombination av kart- och arkivstudier. Särskilt kyrkoböckerna har, i kombination med kartornas direkta eller indirekta information, visat sig vara en framgångsrik metod för datering. I arbetet ingår att studera lantmätarnas kommentarer i syfte att se om indikationer på odling eller bebyggelse finns, även om kartsymboler saknas.

Bergshistoriska lämningar

Det aktuella undersökningsområdet (Dannemora-Gimo-Harg) ligger i östra delen av det som kallas det geologiska Bergslagen, vilket domineras granitiskt urberg men med lokala stora inslag av vulkaniska och sedimentära ytbergarter. Det senare har gett stora förutsättningar för mineraliseringar och malmbildningar av flera typer där järn är den dominerande. Det senare kan ses i den mångfald av gruvor och hyttor som funnits i området och där Dannemora är den mest aktuella i modern tid. Historiskt har detta bergsbruksområde varit känt redan före 1500-talet men de flesta bruken i Uppland och Roslagen grundades på 1500- och 1600-talen.

I följande socknar förekommer fornlämningar med varierande bergshistoriskt ursprung vilka alla ligger inom undersökningsområdet:

Bergsbruket i Dannemora socken omnämns första gången år 1443 men indikationer på betydligt äldre järnmalmbrytning finns. Registrerade fornlämningar med bergshistorisk anknytning innefattar Hyttlämning 21:1 och Hyttområde 145:1.

"Silfverberget uti Films socken" omnämns första gången 1481. Registrerade fornlämningar med bergshistorisk anknytning innefattar Hammarområde 78:1, Hyttlämning 325:1, Kolningsanläggning 344:1-2 och Hyttområde 372.

Indikationer på tidig sulfidmalmsmältning finns i Hökhuvud socken där sannolikt silver utvunnits. Registrerad fornlämning med bergshistorisk anknytning är Gruvområde 222:1.

I Morkarla socken finns uppgifter om bl.a. en Slagghytta där hammarslagg skall ha tagits tillvara för järnutvinning. Registrerade fornlämningar med bergshistorisk anknytning innefattar Gruvområde 33:1, slaggfyndplats 103:1 samt ett stort antal kolningsanläggningar; 190, 201, 645, 654, 656, 686, 1127, 1193, 1244 samt 1364.

Utmarksbruk

Bruket av skogens resurser har varit omfattande framför allt i historisk tid. Vid Dannemora gruvor pågick brytningen av järnmalm i stor skala redan under 1600-talet. Produktionen av järn var av stort värde inte minst p.g.a. behovet av kanoner till de krig som pågick. För varje ton järn behövdes 5 ton kol. En medelstor masugn behövde cirka 5000 m³ kol per år. Man kunde få ut mellan 50–150 m³ kol från en normalstor mila. Det var den närmaste skogen kring bruken som användes till kolning och tillgången på kolved blev till sist en begränsande faktor för järnframställningen. Kolningen utgjorde även grunden för skogskolonisationen, utan kolningsförtjänsten var det svårt att livnära sig på skogstorpens jord.

De bruk som fanns i närområdet, Österbybruk, Gimo bruk och Hargs bruk slukade kol för järnframställningen och att producera kol i milor blev ett viktigt tillskott till försörjningen för framför allt de obesuttna. För varje ton järn behövdes 5 ton kol. I korridoren finns 43 lokaler med kolningsanläggningar i form av kolbottnar och merparten av dem har en tillhörande kolarkoja.

Samtliga kolbottnar är av obestämd typ eller resmilor d.v.s. byggda av upprättstående virke på en rund bottenplan. Dessa har i andra delar av Sverige daterats från åtminstone 1200-tal och framåt. Kolning i mila bedrevs sedan på detta sätt fram till år 1950.

Kolbottnarna i kraftledningskorridoren uppträder oftast ensamliggande och varierar i storlek mellan 8 och 30 m i diameter men merparten av dem håller sig runt 20 meter i diameter. De förekommer med stor regelbundenhet med vanligen ett par hundra meters mellanrum. Anledningen var att man kolade nära avverkningsområdet eftersom timmer är tyngre och svårare att flytta än kol. I instruktion från början av 1900-talet anges att om framforslingssträckan överstiger 500 m bör en ny kolbotten anläggas. När platsen var avverkad och timret kolat flyttades processen till nästa plats.

Arbetets tidsåtgång är svår att beräkna eftersom arbetsmomenten påverkades av olika faktorer. Uppskattningsvis tog det cirka 700 timmar att genomföra samtliga arbetsmoment som hör kolningen till, och i utbyte fick man cirka 72 m³ träkol ur en 130 m³ mila. Under kolningstiden måste kolmilan passas så den inte slog och började brinna. Då försvann ju hela förtjänsten vilket kunde vara katastrofalt med tanke på att de som kolade levde under knappa omständigheter. Därför byggdes en temporär bostad, en kolarkoja, för vila och matlagning. Den låg i de flesta fall mycket nära, oftast bara ca 2 meter från milan med dörröppningen vänd mot denna.

När skogen huggits ner för t.ex. kolning återstod stubbarna. Man grävde en tjärdal i en lämplig sluttning och brände stubbarna till trätjära. Det är rimligt att anta att det skett i historisk tid strax efter att skogen huggits till kolning. Den tjärdal som finns i ledningskorridoren är stor, 10 meter i diameter med en grop i mitten med ett djup av 1,2 meter. Från gropen leder en avtappningsränna. Det gick åt ca nio dagsverken för varje producerad tunna tjära (i en tjärdal om 50-75 m³) allt arbete inräknat, såsom vedens tillredning, tjärdalens istandsättning, bränningen, tillverkningen av tjärtunnor, vräkningen och transport. Priset på trätjära har emellertid inte varit särskilt högt. Det konstateras i boken "Om

Kolning” att tjärbränning vid normalt värdesättande av arbetskraft inte var vinstgivande men att det har ett berättigande på platser där annat mer vinstgivande arbete saknas.

Referenser

- Bergström, H. & Wesslén, G. 1915. Om träkolning. Till tjänst för undervisningen vid skogs- och kolarskolor samt tekniska undervisningsanstalter och för praktiskt bruk. Stockholm 1915.
- Hennius, A., Svensson, J., Ölund, A. & Göthberg, H. 2005. Kol och tjära – arkeologi i norra upplands skogsmarker. Undersökningar för E4, Vendel, Tierp och Tolfta socknar. Uppland. Upplandsmuseet 2005.

Administrativa uppgifter

SHMM:s dnr: 5.1.1-2016-00401.

Länsstyrelsens dnr: -.

Arkeologernas projektnr: A 13375

Intrasisprojekt: SHMM 2016:084.

Undersökningstid: -.

Projektgrupp: Wivianne Bondesson, Niclas Björck, Pia Nilsson och Erik Ogenhall.

Koordinatsystem: Sweref 99 TM.

Koordinater för undersökningens sydvästra hörn:

x xxxxx y xxxxx.

Höjdsystem: Rikets, RH 00.

Dokumentationshandlingar som förvaras i Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), RAÄ, Stockholm: - .

Fynd: -.

Östhammar 2016-08-04

UPPSALA KOMMUN: FÖRSLAG TILL NY ÖVERSIKTSPLAN 2016

Yttrande

Östhammars kommun tackar för inbjudan till granskning av förslag till ny översiktsplan och ny innerstadsstrategi för Uppsala kommun. Vi har tagit del av utställningshandlingarna och anser att de i sin helhet är väl genomarbetade. Flera svenska kommuners översiktsplanehandlingar tenderar tyvärr att bli alltför omfattande och otympliga. Det är ett generellt problem som inte Uppsala kommun ska lastas för specifikt. Vi saknar dock ett tydligt bemötande i förslaget till översiktsplan av tidigare yttrande och ser brister i hanteringen av *mellankommunala* och *regionala frågeställningar*.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

I samrådsyttrandet framförde Östhammars kommun önskemål om att mellankommunala frågor skulle beaktas tydligare i översiktsplanen och pekade på flera viktiga beröringspunkter: pendlingsstråken, räddningstjänstsamarbetet, turistströmmar och fritidsboenden, transportnoden Hargshamn, avrinningsområden, Vällenområdet, dricksvattenförsörjningen (Skoby-Alunda), direktanslutning till Uppsala resecentrum och Gränby utvecklingsområde.

Trots vårt påpekande att beakta mellankommunala frågor tydligare kan vi inte finna något samlat avsnitt gällande detta. I samrådsredogörelsen som är del 4 i utställningshandlingarna har Uppsala kommun noterat att grannkommuner och andra aktörer ser brister vad gäller hanteringen av de mellankommunala frågorna. Stadsbyggnadsförvaltningens svar i samrådsredogörelsen till denna notering berör dock inte de mellankommunala angelägenheterna. Man talar om att vilja fokusera på geografiska områden istället för på sektorsintressen, vilket är behjärtansvärt, men mellankommunala frågor är inte att betrakta som sektorsintressen utan gäller samhällsbyggande generellt vid och över kommungränser. De beröringspunkter som Östhammars kommun pekade på i samrådsyttrandet förväntades bli hanterade geografiskt. Uppsala kommun skulle således ha behövt omsätta beröringspunkterna och övervägt dem i planarbetet. Det är möjligt att detta är gjort, men de geografiska konsekvenserna av att beakta beröringspunkterna borde sedan redovisas samlat och överskädligt – gärna tillsammans med motsvarande för andra angränsande kommuner.

De tydliggöranden som Östhammars kommun efterfrågade vad gäller mellankommunala frågor hade med fördel uppfyllts i utställningshandlingarna genom en sammanställning

---

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21
Östhammar

BESÖKSADRESS

Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00

MAIL

kommunen@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290

V.A.T. NO

SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

som visar hur de olika beröringspunkterna har beaktats geografiskt särskilt i anslutning till vår gemensamma kommungräns. Dessa tydliggöranden ser Östhammars kommun fortfarande saknas. Som handlingarna nu ser ut är informationen svårtillgänglig och det försvårar en uppföljning.

REGIONALA SAMBAND

Flera av beröringspunkterna som Östhammars kommun lyfte fram i samrådsyttrandet så som pendlingsstråken, turistströmmar och fritidsboenden, transportnoden Hargshamn, och direktanslutning till Uppsala resecentrum, handlar om regionala samband, mikroregioner och ortshierarkier.

Östhammars kommun uppfattar ingen tydlig regional strategi i Uppsala kommuns förslag till ny översiktplan som beskriver den regionalt dominanta staden och dess relationer i Uppsala kommuns närmiljö. En regional omvärldsanalys borde ligga till grund för att sätta den kommuntäckande översiktplanen i sitt lokalgeografiska sammanhang. Det finns exempelvis inget specifikt avsnitt i Huvudhandlingen A som på ett samlat sätt behandlar mellan-kommunala angelägenheter som vi berört ovan. Regionala samband berörs i utställningshandlingen i avsnittet *Det regionala sammanhanget 2050* som tar utgångspunkt i Regionförbundets Regional utvecklingsstrategi (RUS). Dessvärre konkretiseras inte denna strategi nämnvärt. Förslaget till ny översiktplan för Uppsala kommun lyfter fram internationella och storregionala perspektiv på Uppsalas roll. Däremot saknas motsvarande perspektiv för mer detaljerade skalnivåer utanför Uppsala tätort och närmast utanför Uppsala kommun. Här saknas således det lokala sammanhang som Uppsala ingår i och där Uppsala innehar en otvetydig dominant roll i regionen och mikroregionen närmast kommunen. Den roll som man möjligen kan förvänta av en dominerande kommun på ett lokalregionalt plan är således mindre utvecklad i dokumenten. Kommunens planering domineras av staden Uppsala samtidigt som landsbygden framhålls som betydelsefull. Planen har dock en stark betoning på att utveckla kommunen ”inom stadens gränser”.

MIKROREGIONAL SAMORDNING

Uppsalas influensområde sträcker sig betydligt utanför kommunens gränser och detta större område ser ingen ut att ta ett helhetsgrepp om och planera för. Det kan bara göras genom en samordning av angränsande kommuner. På längre sikt bör en planering för en mikroregional transportinfrastruktur påbörjas som sörjer för ett större omland än det som idag uppfattas som ”inom stadens gränser”. Uppsalas dominerande roll i regionen väcker förväntningar på mellankommunal samordning. Det är rimligt att Uppsala kommun tar en aktiv sammankallande roll för att bedriva en mellankommunal planering åtminstone för Uppsalas influensområde. Här ser Östhammars kommun fram mot en regional fysisk planering där vi hoppas på ett samordnande organ för kommunernas planering i regionen, så att

---

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21
Östhammar

BESÖKSADRESS

Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00
MAIL
kommunen@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290
V.A.T. NO
SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

de kommunala planerna samverkar bättre och att de administrativa kommunala gränserna inte ges alltför stort egenvärde.

Avsnittet om Uppsala som en föregångare i ansvarsfull samhällsutveckling är uppfordrande och höjer förväntningarna ytterligare (del A, s. 30). Då behöver kommunen träda in i en viktig roll för den regionala fysiska planeringen tillsammans med grannkommunerna. En ansvarsfull samhällsutveckling innebär att exempelvis diskutera förutsättningar för att fördela efterfrågan på mark i Uppsala till omgivande tätorter genom utbyggnaden av infrastruktur och kollektivtrafik. Och därigenom öka attraktiviteten i omlandet och på landsbygden.

DIREKTANSLUTNING UPPSALA RESECENTRUM

Östhammars kommun uppfattar att planen är att bibehålla en hög och enkel tillgänglighet till Uppsala resecentrum där det möjliggörs för vidare resor. Det är dock svårt att utläsa vad som planeras för väg 288 närmast Uppsala stad där det talas om att skapa möjligheter för en ny vägsträckning (del B, s. 148). Riktlinjerna (att beakta vid ärendehantering) säger att ny bebyggelse inte ska medges som kan fördyra utbyggnad av vägen. Motsvarande bör även beaktas för utrymme i samma stråk för framtida spårbunden trafik, även om det idag inte finns planer på sådan.

ALUNDA: EN ÖSTHAMMARSORT SOM DEL I STORUPPSALA

Ett strategiskt resonemang saknas som involverar grannorter så som Alunda och Östhammars kommun. Detta är naturligtvis en ömsesidig möjlighet där Östhammars kommun har huvudansvaret. Exempelvis finns redan samverkan kring skolverksamhet. Stora delar av utvecklingspotentialen hos Alunda är att betrakta som mellankommunal. Cykelstråk till Alunda anges i handlingarna (del A, s. 165) och är en indikation på att Uppsalas influensområde är påtagligt också i en del av Östhammars kommun. Dricks-vattenförsörjningen (Skoby-Alunda) var en av beröringspunkterna som Östhammars kommun särskilt framhöll i samrådsyttrandet och där vi ser det som betydelsefullt att kommunerna samverkar.

VÄLLENOMRÅDET

Det artrika och ur både natur- och friluftslivsperspektivet värdefulla området kring Vällén, delas av Uppsala kommun och Östhammars kommun. Östhammars kommun instämmer här i Uppsala kommuns värdering av, inriktning för och avvägningar i området Vällén – Hosjönområdet (del A, s. 147-148).

Preciseringarna kring hantering av planläggning, lovprövning och annan ärendehantering stämmer väl in med inriktningarna för motsvarande område i Östhammars kommuns

---

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21
Östhammar

BESÖKSADRESS

Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00
MAIL
kommunen@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290
V.A.T. NO
SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

översiktsplan, som är på utställning fram till 31 augusti 2016. Östhammars kommun beskriver precis som Uppsala kommun att Vällenområdet har höga natur- och rekreationsvärden. För Östhammars kommun beskrivs Vällenområdet som ett av kommunens tre viktiga vildmarksliknande områden med specifik ljudkvalitet, tillsammans med Florarna och Gräsö östra skärgård.

För att bevara en samsyn kring Vällenområdet önskar Östhammars kommun att Uppsala kommun samråder kring kommande planläggningar, lovprövningar och övrig ärendehantering som ligger i nära anslutning till kommungränsen.

FYRISÅN MED BIFLÖDEN

Östhammars kommun delar avrinningsområde med Uppsala kommun i form av Dannemorasjön och omgivande vattenområde, även kallat Fyris östra källor. Östhammars kommun instämmer i Uppsala kommuns målbild för Fyrisån med biflöden (del A, s. 150-151), att vattnen ska erbjuda allemansrättslig tillgänglighet, god vattenkvalitet och ekologisk funktion. Det stämmer väl överens med Östhammars kommuns målbild för vattenområdet.

För att bevara en samsyn kring Fyrisån och dess källområde önskar Östhammars kommun att Uppsala kommun samråder kring kommande planläggningar, lovprövningar och övrig ärendehantering som ligger i nära anslutning till kommungränsen.

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21
Östhammar

BESÖKSADRESS

Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00
MAIL
kommunen@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290
V.A.T. NO
SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

Östhammar 2016-08-16

UPPSALA KOMMUN: FÖRSLAG TILL NY ÖVERSIKTSPLAN 2016

Yttrande

Östhammars kommun har tagit del av utställningshandlingarna för förslag till ny översiktsplan och ny innerstadsstrategi för Uppsala kommun och anser att de i sin helhet är väl genomarbetade. Dock saknas ett tydligt bemötande i förslaget till översiktsplan av tidigare inlämnat yttrande , 2015-11-02, och vi ser brister i hanteringen av *mellankommunala* och *regionala frågeställningar* som preciseras nedan.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

I samrådsyttrandet framförde Östhammars kommun önskemål om att mellankommunala frågor skulle beaktas tydligare i översiktsplanen och pekade på flera viktiga beröringspunkter: pendlingsstråken, räddningstjänstsamarbetet, turistströmmar och fritidsboenden, transportnoden Hargshamn, avrinningsområden, Vällenområdet, dricksvattenförsörjningen (Skoby-Alunda), direktanslutning till Uppsala resecentrum och Gränby utvecklingsområde.

I samrådsredogörelsen som är del 4 i utställningshandlingarna har Uppsala kommun noterat att grannkommuner och andra aktörer ser brister vad gäller hanteringen av de mellankommunala frågorna. Stadsbyggnadsförvaltningens svar i samrådsredogörelsen till denna notering berör dock inte de mellankommunala angelägenheterna. Man talar om att vilja fokusera på geografiska områden istället för på sektorsintressen, vilket är behjärtansvärt, men mellankommunala frågor är inte att betrakta som sektorsintressen utan gäller samhällsbyggande generellt vid och över kommungränser. De beröringspunkter som Östhammars kommun pekade på i samrådsyttrandet förväntades bli hanterade geografiskt. Uppsala kommun skulle således ha behövt omsätta beröringspunkterna och övervägt dem i planarbetet. Det är möjligt att detta är gjort, men de geografiska konsekvenserna av att beakta beröringspunkterna borde sedan redovisas samlat och överskådligt – gärna tillsammans med motsvarande för andra angränsande kommuner tex genom en sammanställning som visar hur de olika beröringspunkterna har beaktats geografiskt särskilt i anslutning till vår gemensamma kommungräns. Som handlingarna nu ser ut är informationen svårtillgänglig och det försvårar en gemensam planering mellan kommunerna.

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21
Östhammar

BESÖKSADRESS

Stångörsgratan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00

MAIL

kommunen@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290

V.A.T. NO

SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

REGIONALA SAMBAND

I syfte att förbättra sambanden i samhällsbyggandet är det idag allt vanligare att se över och förbi gränser. I Stockholmsregionen och Mälardalen finns flera exempel på att man bedriver storregional planering där de geografiska perspektiven successivt vidgas. De regionala perspektiven aktualiseras ytterligare av att vårt eget län står inför en regionombildning. Den kommunala fysiska planeringen, särskilt Uppsala kommun med en dominerande roll i regionen, bör ta stafettpinnen vidare och ansluta till ett sådant angreppssätt.

Avsnittet om Uppsala som en föregångare i ansvarsfull samhällsutveckling är uppfordrande och höjer förväntningarna ytterligare (del A, s. 30). Då behöver kommunen träda in i en viktig roll för den regionala fysiska planeringen tillsammans med grannkommunerna. En ansvarsfull samhällsutveckling innebär att exempelvis diskutera förutsättningar för att fördela efterfrågan på mark i Uppsala till omgivande tätorter genom utbyggnaden av infrastruktur och kollektivtrafik. Och därigenom öka attraktiviteten i omlandet och på landsbygden.

Flera av beröringspunkterna som Östhammars kommun lyfte fram i samrådsyttrandet så som pendlingsstråken, turistströmmar och fritidsboenden, transportnoden Hargshamn, och direktanslutning till Uppsala resecentrum, handlar om regionala samband, mikroregioner och ortshierarkier.

Östhammars kommun uppfattar ingen tydlig regional strategi i Uppsala kommuns förslag till ny översiktplan som beskriver den regionalt dominanta staden och dess relationer i Uppsala kommuns närmiljö. En regional omvärldsanalys borde ligga till grund för att sätta den kommuntäckande översiktplanen i sitt lokalgeografiska sammanhang. Det finns exempelvis inget specifikt avsnitt i Huvudhandlingen A som på ett samlat sätt behandlar mellan-kommunala angelägenheter som vi berört ovan. Regionala samband berörs i utställningshandlingen i avsnittet *Det regionala sammanhanget 2050* som tar utgångspunkt i Regionförbundets Regional utvecklingsstrategi (RUS). Dessvärre konkretiseras inte denna strategi nämnvärt. Förslaget till ny översiktplan för Uppsala kommun lyfter fram internationella och storregionala perspektiv på Uppsalas roll. Däremot saknas motsvarande perspektiv för mer detaljerade skalnivåer utanför Uppsala tätort och närmast utanför Uppsala kommun, mikroregionen. Kommunens planering domineras av staden Uppsala samtidigt som landsbygden framhålls som betydelsefull. Planen har dock en stark betoning på att utveckla kommunen ”inom stadens gränser”.

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21
Östhammar

BESÖKSADRESS

Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00
MAIL
kommunen@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290
V.A.T. NO
SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

Det är rimligt att Uppsala kommun tar en aktiv sammankallande roll för att bedriva en mellankommunal planering åtminstone för Uppsala influensområde. Här ser Östhammars kommun fram mot en regional fysisk planering där vi hoppas på ett samordnande organ för kommunernas planering i regionen, så att de kommunala planerna samverkar bättre och att de administrativa kommunala gränserna inte ges alltför stort egenvärde.

DIREKTANSLUTNING UPPSALA RESECENTRUM

Östhammars kommun uppfattar att ambitionen är att bibehålla en hög och enkel tillgänglighet till Uppsala resecentrum där det möjliggörs för vidare resor. Det är dock svårt att utläsa vad som planeras för väg 288 närmast Uppsala stad där det talas om att skapa möjligheter för en ny vägsträckning (del B, s. 148). Riktlinjerna (att beakta vid ärendehantering) säger att ny bebyggelse inte ska medges som kan fördyra utbyggnad av vägen. Motsvarande bör även beaktas för utrymme i samma stråk för framtida spårbunden trafik, även om det idag inte finns planer på sådan.

ALUNDA -EN ÖSTHAMMARSORT SOM DEL I STORUPPSALA

Ett strategiskt resonemang saknas som involverar grannorter så som Alunda i Östhammars kommun. Detta är naturligtvis en ömsesidig möjlighet där Östhammars kommun har huvudansvaret. Exempelvis finns redan samverkan kring skolverksamhet. Stora delar av utvecklingspotentialen hos Alunda är att betrakta som mellankommunal. Cykelstråk till Alunda anges i handlingarna (del A, s. 165) och är en indikation på att Uppsalas influensområde är påtagligt också i en del av Östhammars kommun. Dricksvattenförsörjningen (Skoby-Alunda) var en av beröringspunkterna som Östhammars kommun särskilt framhöll i samrådsyttrandet och där vi ser det som betydelsefullt att kommunerna samverkar.

VÄLLENOMRÅDET

Det artrika och ur både natur- och friluftslivsperspektivet värdefulla området kring Vällan, delas av Uppsala kommun och Östhammars kommun. Östhammars kommun instämmer här i Uppsala kommuns värdering av, inriktning för och avvägningar i området Vällan – Hosjönområdet (del A, s. 147-148).

Preciseringarna kring hantering av planläggning, lovprövning och annan ärendehantering stämmer väl in med inriktningarna för motsvarande område i Östhammars kommuns översiktsplan, som är på utställning fram till 31 augusti 2016. Östhammars kommun beskriver precis som Uppsala kommun att Vällenområdet har höga natur- och rekreationsvärden. För Östhammars kommun beskrivs Vällenområdet som ett av kommunens tre viktiga vildmarksliknande områden med specifik ljudkvalitet, tillsammans med Florarna och Gräsö östra skärgård.

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21
Östhammar

BESÖKSADRESS

Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00

MAIL

kommunen@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290

V.A.T. NO

SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

För att bevara en samsyn kring Vällenområdet önskar Östhammars kommun att Uppsala kommun samråder kring kommande planläggningar, lovprövningar och övrig ärendehantering som ligger i nära anslutning till kommungränsen.

FYRISÅN MED BIFLÖDEN

Östhammars kommun delar avrinningsområde med Uppsala kommun i form av Dannemorasjön och omgivande vattenområde, även kallat Fyris östra källor. Östhammars kommun instämmer i Uppsala kommuns målbild för Fyrisån med biflöden (del A, s. 150-151), att vattnen ska erbjuda allemansrättslig tillgänglighet, god vattenkvalitet och ekologisk funktion. Det stämmer väl överens med Östhammars kommuns målbild för vattenområdet.

För att bevara en samsyn kring Fyrisån och dess källområde önskar Östhammars kommun att Uppsala kommun samråder kring kommande planläggningar, lovprövningar och övrig ärendehantering som ligger i nära anslutning till kommungränsen.

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21
Östhammar

BESÖKSADRESS

Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00
MAIL
kommunen@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290
V.A.T. NO
SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

Tekniska förvaltningen

Datum
2016-07-06Dnr
KS-2016-187Sid
1 (1)

KSAU

Arrende för offentlig toalett, Österbybruk 1:334 del av

Tekniska kontoret har ansökt om bygglov hos Bygg-och Miljönämnden för att anlägga en sedan länge önskad RWC centralt i Österbybruk. Ett markområde om ca 40 kvm av fastigheten Österbybruk 1:334 kommer att användas till ändamålet.

Tekniska kontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner bifogat arrendeförslag.

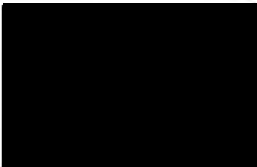
Tekniska kontoret

Annika Bexelius
Teknisk chef

Malin Kingfeldt

Bil.

Arrende Offentlig Toalett Österbybruk 1:334, del av

Jordägare:	
Arrendator:	Östhammars kommun, 212000-0290, Box 66, 742 21 Östhammar
Arrendeställe:	Ett markområde om ca 40 kvm av fastigheten Österbybruk 1:334,del av, i Östhammars kommun. Arrendestället har streckmarkerats på till avtalet bifogad karta.
Ändamål	Arrendestället får användas som mark för toalett och städutrymme samt gångväg fram till toalett. På arrendestället får inte bedrivas verksamhet som strider mot det angivna ändamålet.
Byggnad	På arrendestället har arrendatorn rätt att uppföra toalettbyggnad och tillhörande städutrymme om 16,6 kvm.
Arrendetid	20160901 – 20260801 Därefter förlängs arrendetiden med 10 år i sänder om uppsägning ej sker senast 9 månader före den löpande arrendetidens utgång.
Arrendeavgift:	Arrendeavgiften utgör 6 000:- kronor (grundbelopp) för varje arrendeår. Avgiften skall betalas i förskott före 1 januari varje år.
Index	Arrendeavgiften är baserad på konsumentprisindextalet (totalindex) 314,29 för oktober 2015 och gäller under det första arrendeåret. För varje följande arrendeår skall grundbeloppet enligt föregående punkt utgöra underlag för ändring.
Särskilda Avgifter	Arrendatorn erlägger avgift för den elkraft han förbrukar och motsvarande fasta avgifter, samt svarar för renhållnings- vatten- och andra liknande avgifter som hänför sig till arrendatorns verksamhet på arrendestället.

Förbud mot överlåtelse	Arrendatorn eller hans dödsbo får inte utan jordägarens skriftliga samtycke överlåta arrendet eller annars sätta annan i sitt ställe.
Arrendeställets skick	Arrendestället utarrenderas i det skick det befinns på tillträdesdagen. Arrendatorn är skyldig att alltid hålla arrendestället i ett vårdat skick.
Ansvar/försäkring	Arrendatorn svarar för att egendomen är fullvärdesförsäkrad. Arrendatorn är ensam skyldig att ersätta skador som den upplåtna egendomen eller dess verksamhet förorsakar på person eller egendom.
Inskrivningsförbud:	Arrenderätten får inte inskrivas.
Skiljedom	Twister i anledning av detta arrendeförhållande skall avgöras av skiljemän enligt lag om skiljemän. Länets arrendenämnd skall vara skiljenämnd.
Hävning	Vid hävning av arrendeavtalet ska jordägaren erbjudas, på arrendet, uppförd egendom för inlösen. Om ej svar inkommer från jordägaren inom en månad från erbjudandet, får arrendatorn föra bort eller överlåta egendomen till en tillträdande arrendator. Om arrendatorn för bort egendomen ska arrendestället återställas i tjänligt skick.
Förbehåll	Detta avtal gäller endast under förutsättning av kommunstyrelsens godkännande.
Kontrakts-Exemplar	Detta avtal har upprättats i två exemplar, av vilka jordägaren och arrendatorn tagit var sitt.

Östhammar den 2016-07-06

Österbybruk den 2016-07-05

ÖSTHAMMARS KOMMUN
Arrendator

Jordägare

Annika Bexelius

Datum 2016-07-26 Dnr KS-2015-907 Sid 1/1

Tekniska förvaltningen

DNR KS-2015-907
DPL 216

Fastighetsförsäljning Öregrund 8:39 och 8:40

Två stycken tomter har lämnats till mäklare för försäljning på den öppna marknaden enligt tidigare beslut i ksau 2016-01-12, § 5.

Tekniska kontoret föreslår att fastigheten Öregrund 8:39 överlåtes till en köpeskilling av 700 000 kr samt att fastigheten Öregrund 8:40 överlåtes till en köpeskilling av 480 000 kr och i enlighet med föreliggande köpekontrakt.

Tekniska kontoret

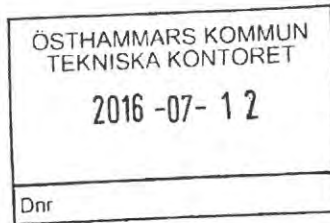
Annika Bexelius
Teknisk chef

Fredrik Hübinette
Ekonom

Bil.

Köpekontrakt Öregrund 8:39 samt Öregrund 8:40

Köpekontrakt

1 (6)

Säljare ÖSTHAMMARS med 1 / 1 -del 212000-0290
KOMMUN
Box 66
74221 Östhammar

Köpare [Redacted] med 1 / 1 -del [Redacted]

Köpeobjekt Fastigheten Östhammar Öregrund 8:39 med adress Kärrdalsvägen, 74243 Öregrund
I det följande kallad fastigheten

Överlåtelseförklaring Säljaren överlåter härmed fastigheten till köparen

Köpeskilling Överlåtelsen sker mot en överenskommen köpeskilling om
**** SJUHUNDRATUSEN **** 700 000 kronor

Tillträdesdag 2016-10-03, eller annat datum enligt överenskommelse

§ 1 Betalning av köpeskilling Köparen betalar köpeskillingen till säljaren på följande sätt:
•
• Betalar kontant på tillträdesdagen 700 000 kronor
Total summa köpeskilling 700 000 kronor

På tillträdesdagen ska likvidavräkning upprättas

§ 2 Inteckningar och pantbrev Säljaren garanterar
• att fastigheten på tillträdesdagen inte är in-tecknad.
• att fastigheten på tillträdesdagen inte är pantsatt.

§ 3 Rättigheter och belastningar Säljaren garanterar
• att fastigheten inte belastas av servitut, nyttjanderätter, ledningsrätter,
utmättnings- eller kvarstadsantekningar.

- § 4 Fastighetens skick** Fastigheten överläts i det skick den är på kontraktsdagen om inte annat överenskommits.
- § 5 Ansvar för skada** Skadas eller försämras fastigheten mellan kontraktsdagen och tillträdesdagen ansvarar säljaren för skadan eller försämringen om den beror på säljarens vanvård, på att säljaren orsakar denna eller om den beror på olyckshändelse som ingen av parterna kunnat råda över.
- Ansvar övergår på köparen från och med den avtalade tillträdesdagen, även om köparen vid den tidpunkten på grund av köparens dröjsmål inte tillträder fastigheten.
- § 6 Äganderättens övergång samt fördelning av intäkter och kostnader** Parterna är överens om att äganderätten till fastigheten övergår på köparen på tillträdesdagen.
- Intäkter och kostnader (inklusive driftskostnader och övriga kostnader) hänförliga till fastigheten för tiden före tillträdesdagen svarar säljaren för medan köparen svarar för intäkter och kostnader som uppkommer från och med tillträdesdagen.
- Avräkning av intäkter och kostnader ska ske på tillträdesdagen och justeras mellan parterna.
- Vad avser kommunal fastighetsavgift/fastighetsskatt är parterna införstådda med att betalningsskyldigheten belastar den av dem som är ägare av fastigheten den 1 januari respektive år. Parterna är överens om att avräkning och fördelning av fastighetsavgiften/fastighetsskatten ska ske parterna emellan på tillträdesdagen på sätt som angivits ovan.
- § 7 Myndighets beslut, rådighetsinskränkning, anslutningsavgifter** Kostnad för anslutning av kommunalt vatten och avlopp samt ledningsdragning fram till tomtgräns betalas av köparen. Anslutningsavgift för el betalas av köparen. Kostnader för bygglov och där tillhörande kostnader svarar köparen för.
- Säljaren garanterar även att annat åläggande från miljö- och hälsoskyddsnämnd eller annan myndighet inte föreligger än vad som angivits i detta kontrakt.
- § 8 Lagfarts- och lånekostnader** Köparen ska betala alla lagfarts- och in-teckningskostnader i anledning av köparens förvärv. Kostnader vid lösen av säljarens lån, som inte ska övertas av köparen, ska betalas av säljaren.

AD

§ 9 Kontraktsbrott Skulle någon part inte fullgöra sina skyldigheter enligt detta kontrakt, har motparten rätt till skälig ersättning. Är kontraktsbrottet av väsentlig betydelse för part har denne dessutom rätt att häva köpet. Omedelbar hävningsrätt föreligger inte om köparen är privatperson och kan hänvisa till sådana extraordinära omständigheter som inte skulle ha kunnat undvikas även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits.

§ 10 Överlämnande av handlingar samt nycklar Sedan köpeskilling betalats enligt de i 1 § angivna villkoren, ska säljaren till köparen överlämna bevitnat kvitterat köpebrev avseende fastigheten och övriga handlingar som behövs för att köparen ska få lagfart. Säljaren ska även till köparen överlämna aktuellt utdrag ur fastighetsregistret, obelånade pantbrev, gällande tomtkarta om sådan finns och andra handlingar rörande fastigheten, vilka är av betydelse för köparen som ägare av denna.

§ 11 Pantförskrivning Om det krävs för köparens finansiering av köpet, förbinder sig säljaren att på köparens bekostnad ansöka om nya in-teckningar och hjälpa till vid köparens pantförskrivning av pantbrev avseende fastigheten innan köparen beviljats lagfart.

§ 12 Skriftliga meddelanden Skriftliga meddelanden med anledning av detta kontrakt ska ske genom personligt överlämnande/överlämnande genom bud, brev, rekommenderat brev, e-post eller fax till den adress/det faxnummer som angetts för motparten på kontraktets första sida samt med kännedomskopia till ansvarig mäklare.

Meddelande ska anses ha kommit mottagaren tillhanda:

- om avlämnats personligen/bud: vid överlämnandet;
- om avsänt med brev: vid mottagandet;
- om avsänt med e-post: vid avsändande;
- om avsänt med rekommenderat brev: tre arbetsdagar efter avlämnande för postbefordran.

4 (5)

§ 13 Övriga villkor

Detta köp förutsätter att Östhammars kommuns kommunstyrelse godkänner avtalet och att beslutet vinner lagakraft senast 21 september. Om den förutsättningen inte är uppfylld i rätt tid äger båda parter rätt att begära återgång av detta köp. Begäran om återgång ska framställas skriftligen till säljaren senast en vecka efter 21 september.

Handlingar

Köparen har tagit del av, och är införstådd med, följande handlingar:

- Kopia tomtkarta

Säljaren har tagit del av, och är införstådd med, följande handlingar:

Bilagor

Följande bilagor tillhör köpekontraktet:

- Objektbeskrivning
- Budförteckning
- Utdrag ur Lantmäteriets fastighetsregister
- Detaljplan

Parterna har, genom sina signaturer på tillhörande bilagor, tagit del av och godkänt innehållet.

Undertecknande

Av detta köpekontrakt har tre likalydande exemplar upprättats, varav säljare och köpare tagit var sitt samt ett utgör mäklarens arkivexemplar.

Underskrift Säljare

Östhammar den 12 juli 2016

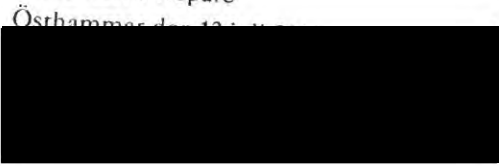

ÖSTHAMMARS KOMMUN
gm: Jacob Spängenberg

ÖSTHAMMARS KOMMUN
gm: Linn Sunnelid

Underskrift Köpare

Information om behandling av personuppgifter

Personuppgifter som lämnas till Fastighetsbyrån kommer att behandlas i datasystem i den utsträckning som behövs för att tillhandahålla tjänster och administrera kundengagemang. Personuppgifter kommer även att behandlas för marknadsföringsändamål. Vid marknadsföring kan elektronisk post komma att användas. Även personuppgifter som inhämtas från annan än den kund som behandlingen avser kan komma att behandlas. Personuppgifter kan komma att överföras till och även behandlas i datasystem hos företag och organisationer som Fastighetsbyrån samarbetar med eller andra bolag inom Swedbankkoncernen för samma ändamål som ovan. Fastighetsbyrån kommer även själva eller tillsammans med samarbetspartners att behandla personuppgifter för statistiska ändamål och utvärderingar för att t ex utveckla och förbättra tjänster och produkter. Bilder på förmedlade bostäder, försäljningspriser och adresser var för sig eller tillsammans kommer att offentliggöras och publiceras på egna eller samarbetspartners hemsidor eller på annat sätt för nyhetsändamål eller för att marknadsföra Fastighetsbyrån.

Information om behandling av personuppgifter lämnas av Fastighetsbyråns huvudkontor, vilket också tar emot begäran om rättelse av personuppgift. Swedbank Fastighetsbyrå AB (Org nr 556090-2115) är personuppgiftsansvarig. För fullständig och aktuell lista över samarbetspartners samt ytterligare information om Fastighetsbyråns behandling av personuppgifter se www.fastighetsbyran.se/PUL.

Samtycke

Jag samtycker till att Fastighetsbyrån, dess samarbetspartners och andra bolag inom Swedbankkoncernen behandlar personuppgifter, som jag själv lämnat till Fastighetsbyrån, som Fastighetsbyrån på annat sätt erhåller genom förmedlingsuppdraget eller som inhämtas från tredje man, på de sätt som anges ovan.

Underskrift Säljare

Östhammar den 12 juli 2016

ÖSTHAMMARS KOMMUN

gm: Jacob Spangenberg

ÖSTHAMMARS KOMMUN

gm: Linn Sunnelid

Underskrift Köpare

Östhammar den 12 juli 2016

Objektsbeskrivning

1 (2)

- Objekt** Fastigheten Östhammar Öregrund 8:39 med adress Kärrdalsvägen, 74243 Öregrund
Nu finns tillfälle att förvärva en av få obebyggda tomter i centrala Öregrund! Fin
hörntomt i villaområde med närhet till skola och hamnen samt butiker och flertalet
restauranger. Välkommen att besöka tomten och kontakta ansvarig fastighetsmäklare
för närmare beskrivning.
- Interiörbeskrivning**
- Byggnad** Boarea: kvm (Taxeringsinformation)
- Fastighet** Tomt: 1 133 kvm, fastighet, Skogstomt,
Vatten/Avlopp: Vatten saknas. Avlopp saknas. Kommunalt V/A framdraget till
tomtgränsen. Elanslutning kommer troligen endast kosta en nyanslutningsavgift om 27
625 kr. För närmare info gör en offertförfrågan på www.vattenfall.se
Planbestämmelser: Detaljplan, genomförandetid: 2010-03-31
- Ekonomi** Pris: 250 000 kr
Driftskostnad
Kontakta ansvarig fastighetsmäklare för en personlig boendekostnadskalkyl.
- Övrigt** Tillträde: 2016-10-03
Närområdet:
ÖREGRUND
Öregrund "staden vid havet" med sin vackra hamn och kustmiljö är ett av
Nordupplands populäraste turistmål. Staden har sommartid ett rikt utbud av
restauranger och caféer, ett besök på populära café Wilma rekommenderas. I augusti
lockar Båtveckan med båttävlingar, artister och evenemang. För den som vill aktivera
sig finns gott om aktiviteter så som golf och tennis. För den badsugne finns många fina
klippor och stränder att välja mellan, bland annat i Tallparken som även erbjuder
fantastiskt fina promenadstråk. Från Öregrund tar du enkelt färjan över till Gräsö som
har en mycket vacker natur samt en unik skärgårdsmiljö.
I Öregrund finns förskola samt Öregrunds skola F-6. Högstadieskola finns i
Östhammar.
Fri parkering i hela området.

Handwritten signature and initials AD

Mycket bra kommunikationer mot Uppsala med busslinje 811 som avgår var 30:e minut på vardagarna.

2 (2)

Ansvarig fastighetsmäklare: Linnéa Lund
Telefon: 0173-17015, mobil: 070-5817015
E-post: linnea.lund@fastighetsbyran.se

Ovanstående uppgifter är lämnade av säljaren och är endast kontrollerade av fastighetsmäklaren om omständigheterna krävt det. Köparen har före köpet uppmanats att noggrant undersöka fastigheten. Det kan förekomma att angiven boarea och biarea avviker från vad som är angivet, varför köparen uppmanas att undersöka uppgifterna närmare om det är viktigt för köparen. Köparen uppmanas även att särskilt ta del av Fastighetsbyråns köparinformation.

Underskrift Säljare

Östhammar den 12 juli 2016

ÖSTHAMMARS KOMMUN

gm: Jacob Spangenberg

ÖSTHAMMARS KOMMUN

gm: Linn Sunnelid

Underskrift Köpare

Östhammar den 12 juli 2016

Budförteckning

1 (2)

Objekt Fastigheten Östhammar Öregrund 8:39 med adress Kärrdalsvägen, 74243 Öregrund
Budgivningens start: 2016-06-27 09:51

Utgångspris: 250 000 kr

Säljare ÖSTHAMMARS KOMMUN

Mäklare Linnéa Lund

0173-17015

070-5817015

linnea.lund@fastighetsbyran.se

Budgivare

1

2

3

Budlista

Nr	Datum	Tid	Belopp	Notering	Villkor
3	2016-07-12	13:22		Stannat i budgivningen	
2	2016-07-11	18:53	700 000 kr		
3	2016-07-11	18:28	685 000 kr		
2	2016-07-11	18:03	675 000 kr		
3	2016-07-11	18:01	660 000 kr		
2	2016-07-11	17:24	650 000 kr		
3	2016-07-11	17:16	635 000 kr		
2	2016-07-11	17:12	625 000 kr		
3	2016-07-11	17:09	610 000 kr		
2	2016-07-11	16:36	600 000 kr		
3	2016-07-11	16:33	585 000 kr		
2	2016-07-11	15:51	575 000 kr		
3	2016-07-11	10:19	560 000 kr		
1	2016-07-05	08:53		Stannat i budgivningen	
2	2016-07-01	20:58	550 000 kr		

ALH
AD

1	2016-07-01	20:56	525 000 kr
2	2016-07-01	20:45	500 000 kr
1	2016-07-01	20:39	475 000 kr
2	2016-07-01	20:07	450 000 kr
1	2016-07-01	17:38	425 000 kr
2	2016-07-01	15:58	400 000 kr
1	2016-07-01	15:39	375 000 kr
2	2016-07-01	13:20	350 000 kr
1	2016-07-01	12:16	325 000 kr
2	2016-07-01	10:42	300 000 kr
1	2016-06-27	14:49	275 000 kr
2	2016-06-27	14:38	260 000 kr
1	2016-06-27	09:51	250 000 kr

Underskrifter Har tagit del av ovanstående budlista.

Underskrift Säljare
Östhammar den 12 juli 2016

ÖSTHAMMARS KOMMUN
gm: Jacob Spangenberg

ÖSTHAMMARS KOMMUN
gm: Linn Sunnelid

Underskrift Köpare
Östhammar den 12 juli 2016

Lantmäteriutdrag Östhammar Öregrund 8:39

Fastighet

Beteckning¹ Östhammar Öregrund 8:39 **Adress(er)¹**
Godkänd FR¹ 2015-09-08 **Godkänd IR¹** 2015-09-29
Distrikt¹ Öregrund
Ursprung¹ Östhammar Öregrund 8:1
Areal¹ **Land:** 1133 kvm **Vatten:** 0 kvm **Totalt:** 1133 kvm **Boarea:** 0 kvm
Andel i Samf/GA¹
Atgärder¹ Avstyckning, 2015-09-08, 0382-15/33

Planer¹

Beslutade

Detaljplan: 03-P95/18 **Datum:** 1995-02-28 **Genomförande slut:** 2010-03-31

Rättigheter

Lagfart

Lagfart¹

Inskrivningsdag	Aktnr	Lagfart	
1881-05-09	81/9	212000-0290 ÖSTHAMMARS KOMMUN Box 66 74221 Östhammar	Köp: 1880-11-30 Köpeskilling: Ingen köpeskilling redovisad Beslut: Beviljad Andel: 1/1

Anmärkning: ID-nummer kompletterat 83/23717, Andel osäker

Inskrivningar¹

Inskrivningsdag	Aktnr	Status	Förmånsnr	Belopp
Totalt 0 st			Summa	0

Inteckningar¹

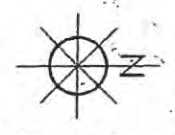
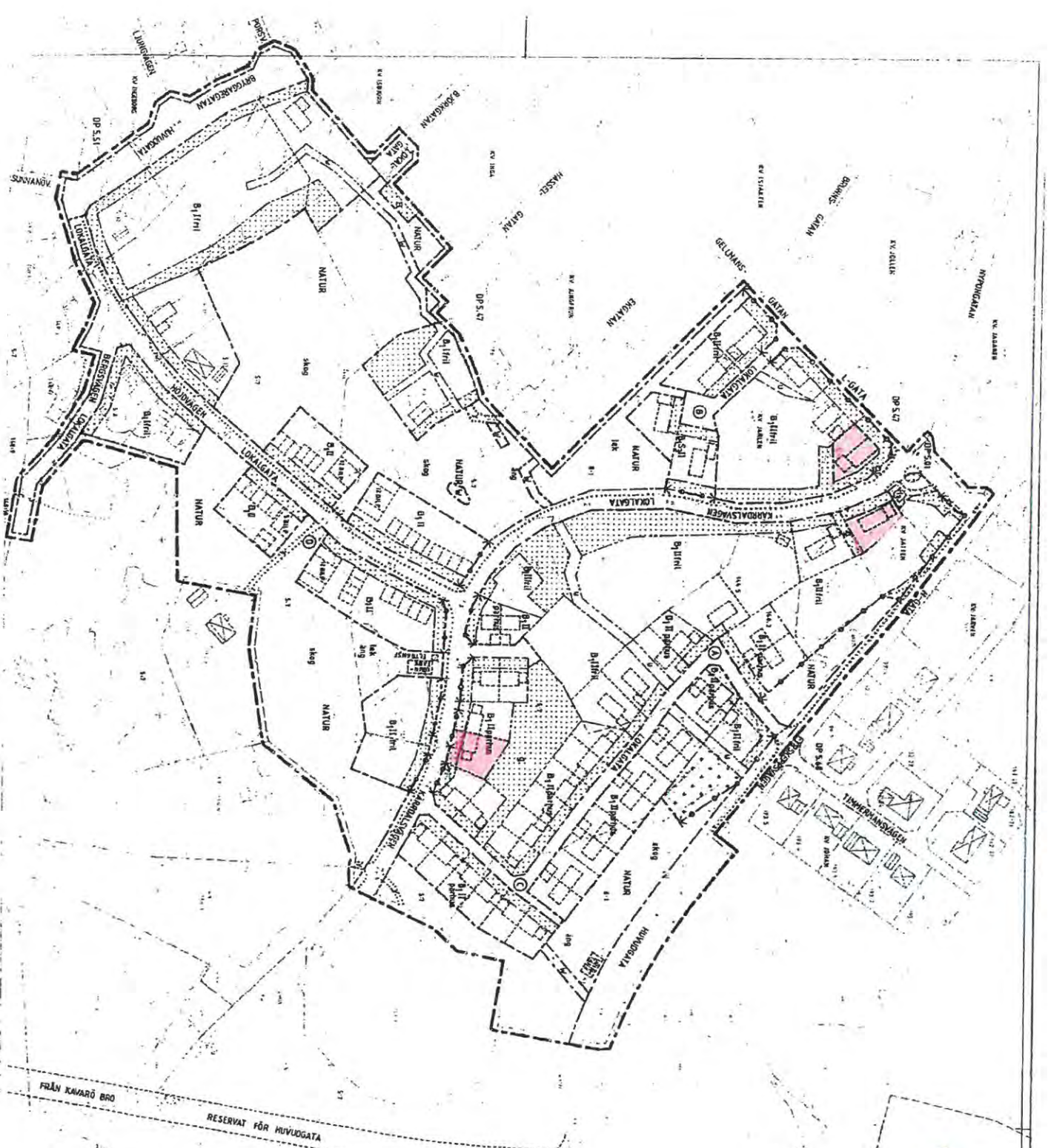
Anteckningar¹

Inskrivningsdag	Aktbeteckning
-----------------	---------------

Taxeringsuppgifter

1) Källa: Lantmäteriet 2016-06-20

Handwritten signature and initials: AD

PLANBESTÄMMELSER

1. ANVÄNNING AV ALLMÄN RÄTT
 2. ANVÄNNING AV ALLMÄN RÄTT
 3. ANVÄNNING AV ALLMÄN RÄTT
 4. ANVÄNNING AV ALLMÄN RÄTT
 5. ANVÄNNING AV ALLMÄN RÄTT
 6. ANVÄNNING AV ALLMÄN RÄTT
 7. ANVÄNNING AV ALLMÄN RÄTT
 8. ANVÄNNING AV ALLMÄN RÄTT
 9. ANVÄNNING AV ALLMÄN RÄTT

ANTKÄNDEHANDLING

1. ANTKÄNDEHANDLING
 2. ANTKÄNDEHANDLING
 3. ANTKÄNDEHANDLING
 4. ANTKÄNDEHANDLING
 5. ANTKÄNDEHANDLING
 6. ANTKÄNDEHANDLING
 7. ANTKÄNDEHANDLING
 8. ANTKÄNDEHANDLING
 9. ANTKÄNDEHANDLING

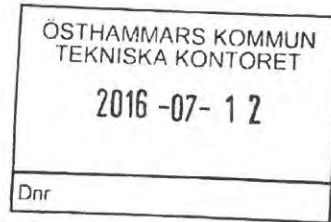
DETALJPLAN

1. DETALJPLAN
 2. DETALJPLAN
 3. DETALJPLAN
 4. DETALJPLAN
 5. DETALJPLAN
 6. DETALJPLAN
 7. DETALJPLAN
 8. DETALJPLAN
 9. DETALJPLAN

PLANKARTA MED BESTÄMMELSER

1. PLANKARTA
 2. PLANKARTA
 3. PLANKARTA
 4. PLANKARTA
 5. PLANKARTA
 6. PLANKARTA
 7. PLANKARTA
 8. PLANKARTA
 9. PLANKARTA

580

Köpekontrakt

1 (5)

Säljare ÖSTHAMMARS med 1 / 1 -del 212000-0290
KOMMUN
Box 66
74221 Östhammar

Köpare [Redacted] med 1 / 1 -del [Redacted]

Köpeobjekt Fastigheten Östhammar Öregrund 8:40 med adress Kärrdalsvägen, 74243 Öregrund
I det följande kallad fastigheten

Överlåtelseförklaring Säljaren överläter härmed fastigheten till köparen

Köpeskilling Överlåtelsen sker mot en överenskommen köpeskilling om
**** FYRAHUNDRAÅTTIOTUSEN **** 480 000 kronor

Tillträdesdag 2016-10-03, eller annat datum enligt överenskommelse

§ 1 Betalning av köpeskilling Köparen betalar köpeskillingen till säljaren på följande sätt:

- Betalar kontant på tillträdesdagen

480 000 kronor

Total summa köpeskilling

480 000 kronor

På tillträdesdagen ska likvidavräkning upprättas.

§ 2 Inteckningar och pantbrev Säljaren garanterar

- att fastigheten på tillträdesdagen inte är intecknad.
- att fastigheten på tillträdesdagen inte är pantsatt.

§ 3 Rättigheter och belastningar Säljaren garanterar

- att fastigheten inte belastas av servitut, nyttjanderätter, ledningsrätter, utmätnings- eller kvarstadsantekningar.

- § 4 Fastighetens skick Fastigheten överläts i det skick den är på kontraktssdagen om inte annat överenskommits.
- § 5 Ansvar för skada Skadas eller försämras fastigheten mellan kontraktssdagen och tillträdesdagen ansvarar säljaren för skadan eller försämringen om den beror på säljarens vanvård, på att säljaren orsakar denna eller om den beror på olyckshändelse som ingen av parterna kunnat råda över.
- Ansvaret övergår på köparen från och med den avtalade tillträdesdagen, även om köparen vid den tidpunkten på grund av köparens dröjsmål inte tillträder fastigheten.
- § 6 Äganderättens övergång samt fördelning av intäkter och kostnader Parterna är överens om att äganderätten till fastigheten övergår på köparen på tillträdesdagen.
- Intäkter och kostnader (inklusive driftskostnader och övriga kostnader) hänförliga till fastigheten för tiden före tillträdesdagen svarar säljaren för medan köparen svarar för intäkter och kostnader som uppkommer från och med tillträdesdagen.
- Avräkning av intäkter och kostnader ska ske på tillträdesdagen och justeras mellan parterna.
- Vad avser kommunal fastighetsavgift/fastighetsskatt är parterna införstådda med att betalningsskyldigheten belastar den av dem som är ägare av fastigheten den 1 januari respektive år. Parterna är överens om att avräkning och fördelning av fastighetsavgiften/fastighetsskatten ska ske parterna emellan på tillträdesdagen på sätt som angivits ovan.
- § 7 Myndighets beslut, rådighetsinskränkning, anslutningsavgifter Kostnad för anslutning av kommunalt vatten och avlopp betalas av köparen. Anslutningsavgift för el betalas av köparen. Kostnader för bygglov och där tillhörande kostnader svarar köparen för.
- Säljaren garanterar även att annat åläggande från miljö- och hälsoskyddsnämnd eller annan myndighet inte föreligger än vad som angivits i detta kontrakt.
- § 8 Lagfarts- och lånekostnader Köparen ska betala alla lagfarts- och in-teckningskostnader i anledning av köparens förvärv. Kostnader vid lösen av säljarens lån, som inte ska övertas av köparen, ska betalas av säljaren.

§ 9 Kontraktsbrott Skulle någon part inte fullgöra sina skyldigheter enligt detta kontrakt, har motparten rätt till skälig ersättning. Är kontraktsbrottet av väsentlig betydelse för part har denne dessutom rätt att häva köpet. Omedelbar hävningsrätt föreligger inte om köparen är privatperson och kan hänvisa till sådana extraordinära omständigheter som inte skulle ha kunnat undvikas även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits.

§ 10 Överlämnande av handlingar samt nycklar Sedan köpeskilling betalats enligt de i 1 § angivna villkoren, ska säljaren till köparen överlämna bevitnat kvitterat köpebrev avseende fastigheten och övriga handlingar som behövs för att köparen ska få lagfart. Säljaren ska även till köparen överlämna aktuellt utdrag ur fastighetsregistret, obelånade pantbrev, gällande tomtkarta om sådan finns och andra handlingar rörande fastigheten, vilka är av betydelse för köparen som ägare av denna.

§ 11 Pantförskrivning Om det krävs för köparens finansiering av köpet, förbinder sig säljaren att på köparens bekostnad ansöka om nya in-teckningar och hjälpa till vid köparens pantförskrivning av pantbrev avseende fastigheten innan köparen beviljats lagfart.

§ 12 Skriftliga meddelanden Skriftliga meddelanden med anledning av detta kontrakt ska ske genom personligt överlämnande/överlämnande genom bud, brev, rekommenderat brev, e-post eller fax till den adress/det faxnummer som angetts för motparten på kontraktets första sida samt med kännedomskopia till ansvarig mäklare.

Meddelande ska anses ha kommit mottagaren tillhanda:

- om avlämnats personligen/bud: vid överlämnandet;
- om avsänt med brev: vid mottagandet;
- om avsänt med e-post: vid avsändande;
- om avsänt med rekommenderat brev: tre arbetsdagar efter avlämnande för postbefordran.

§ 13 Övriga villkor

Detta köp förutsätter att Östhammars kommuns kommunstyrelse godkänner avtalet och att beslutet vinner lagakraft senast 21 september. Om den förutsättningen inte är uppfylld i rätt tid äger båda parter rätt att begära återgång av detta köp. Begäran om återgång ska framställas skriftligen till säljaren senast en vecka efter 21 september.

4 (5)

Handlingar

Köparen har tagit del av, och är införstådd med, följande handlingar:

Säljaren har tagit del av, och är införstådd med, följande handlingar:

- Kopia tomtkarta

Bilagor

Följande bilagor tillhör köpekontraktet:

- Objektbeskrivning
- Budförteckning
- Utdrag ur Lantmäteriets fastighetsregister
- Detaljplan

Parterna har, genom sina signaturer på tillhörande bilagor, tagit del av och godkänt innehållet.

Undertecknande

Av detta köpekontrakt har tre likalydande exemplar upprättats, varav säljare och köpare tagit var sitt samt ett utgör mäklarens arkivexemplar.

Underskrift Säljare

Östhammar den 12 juli 2016

ÖSTHAMMARS KOMMUN

gm: Jacob Spangenberg

ÖSTHAMMARS KOMMUN

gm: Linn Sunnelid

Underskrift Köpare

Östhammar den 12 juli 2016

Information om behandling av personuppgifter

Personuppgifter som lämnas till Fastighetsbyrån kommer att behandlas i datasystem i den utsträckning som behövs för att tillhandahålla tjänster och administrera kundengagemang. Personuppgifter kommer även att behandlas för marknadsföringsändamål. Vid marknadsföring kan elektronisk post komma att användas. Även personuppgifter som inhämtas från annan än den kund som behandlingen avser kan komma att behandlas. Personuppgifter kan komma att överföras till och även behandlas i datasystem hos företag och organisationer som Fastighetsbyrån samarbetar med eller andra bolag inom Swedbankkoncernen för samma ändamål som ovan. Fastighetsbyrån kommer även själva eller tillsammans med samarbetspartners att behandla personuppgifter för statistiska ändamål och utvärderingar för att t ex utveckla och förbättra tjänster och produkter. Bilder på förmedlade bostäder, försäljningspriser och adresser var för sig eller tillsammans kommer att offentliggöras och publiceras på egna eller samarbetspartners hemsidor eller på annat sätt för nyhetsändamål eller för att marknadsföra Fastighetsbyrån.

Information om behandling av personuppgifter lämnas av Fastighetsbyråns huvudkontor, vilket också tar emot begäran om rättelse av personuppgift. Swedbank Fastighetsbyrå AB (Org nr 556090-2115) är personuppgiftsansvarig. För fullständig och aktuell lista över samarbetspartners samt ytterligare information om Fastighetsbyråns behandling av personuppgifter se www.fastighetsbyran.se/PUL.

Samtycke

Jag samtycker till att Fastighetsbyrån, dess samarbetspartners och andra bolag inom Swedbankkoncernen behandlar personuppgifter, som jag själv lämnat till Fastighetsbyrån, som Fastighetsbyrån på annat sätt erhåller genom förmedlingsuppdraget eller som inhämtas från tredje man, på de sätt som anges ovan.

Underskrift Säljare

Östhammar den 12 juli 2016

[Redacted signature]

ÖSTHAMMARS KOMMUN

gm: Jacob Spangenberg

[Redacted signature]

ÖSTHAMMARS KOMMUN

gm: Linn Sunnelid

Underskrift Köpare

Östhammar den 12 juli 2016

[Redacted signature]

Objektsbeskrivning

1 (2)

Objekt Fastigheten Östhammar Öregrund 8:40 med adress Kärrdalsvägen, 74243 Öregrund
Nu finns tillfälle att förvärva en av få obebyggda tomter i centrala Öregrund! Bra läge i villaområde med närhet till skola och hamnen samt butiker och flertalet restauranger. Välkommen att besöka tomten och kontakta ansvarig fastighetsmäklare för närmare beskrivning.

Interiörbeskrivning

Byggnad Boarea: kvm (Taxeringsinformation)

Fastighet Tomt: 610 kvm, fastighet, Skogstomt,
Vatten/Avlopp: Vatten saknas. Avlopp saknas. Kommunalt V/A framdraget till romtgränsen. Elanslutning kommer troligen endast kosta en nyanslutningsavgift om 27 625 kr. För närmare info gör en offertförfrågan på www.vattenfall.se
Planbestämmelser: Detaljplan, genomförandetid: 2010-03-31

Ekonomi Pris: 200 000 kr
Driftskostnad
Kontakta ansvarig fastighetsmäklare för en personlig boendekostnadskalkyl.

Övrigt Tillträde: 2016-10-03

Närområdet:
ÖREGRUND

Öregrund "staden vid havet" med sin vackra hamn och kustmiljö är ett av Nordupplands populäraste turistmål. Staden har sommartid ett rikt utbud av restauranger och caféer, ett besök på populära café Wilma rekommenderas. I augusti lockar Båtveckan med båttävlingar, artister och evenemang. För den som vill aktivera sig finns gott om aktiviteter så som golf och tennis. För den badsugne finns många fina klippor och stränder att välja mellan, bland annat i Tallparken som även erbjuder fantastiskt fina promenadstråk. Från Öregrund tar du enkelt färdan över till Gräsö som har en mycket vacker natur samt en unik skärgårdsmiljö.

I Öregrund finns förskola samt Öregrunds skola F-6. Högstadieskola finns i Östhammar.

Fri parkering i hela området.

Mycket bra kommunikationer mot Uppsala med busslinje 811 som avgår var 30:e minut på vardagarna. 2 (2)

Ansvarig fastighetsmäklare: Linnéa Lund
Telefon: 0173-17015, mobil: 070-5817015
E-post: linnea.lund@fastighetsbyran.se

Ovanstående uppgifter är lämnade av säljaren och är endast kontrollerade av fastighetsmäklaren om omständigheterna krävt det. Köparen har före köpet uppmanats att noggrant undersöka fastigheten. Det kan förekomma att angiven boarea och biarea avviker från vad som är angivet, varför köparen uppmanas att undersöka uppgifterna närmare om det är viktigt för köparen. Köparen uppmanas även att särskilt ta del av Fastighetsbyråns köparinformation.

Underskrift Säljare
Östhammar den 12 juli 2016

[Redacted signature]

ÖSTHAMMARS KOMMUN
gm: Jacob Spangenberg

[Redacted signature]

ÖSTHAMMARS KOMMUN
gm: Linn Sunnelid

Underskrift Köpare
Östhammar den 12 juli 2016

[Redacted signature]

Budförteckning

1 (2)

Objekt Fastigheten Östhammar Öregrund 8:40 med adress Kärrdalsvägen, 74243 Öregrund
Budgivningens start: 2016-06-29 14:53

Utgångspris: 200 000 kr

Säljare ÖSTHAMMARS KOMMUN

Mäklare Linnéa Lund

0173-17015
070-5817015
linnea.lund@fastighetsbyran.se

Budgivare

1	[Redacted]	[Redacted]
2	[Redacted]	[Redacted]
3	[Redacted]	[Redacted]
4	[Redacted]	[Redacted]
5	[Redacted]	[Redacted]
6	[Redacted]	[Redacted]

Budlista

Nr	Datum	Tid	Belopp	Notering	Villkor
6	2016-07-11	10:01		Stannat i budgivningen	
2	2016-07-11	09:58	480 000 kr		
4	2016-07-08	17:49		Stannat i budgivningen	
3	2016-07-08	17:46		Stannat i budgivningen	

43523 LL

Ostra Upplands Fastighetsbyrå AB

Drottninggatan 7

74231 Östhammar

Besöksadress

Drottninggatan 7

Tel 0173-170 15

0173-179 50

Styrelsens säte Tierp

556951-1453

Bankgiro 523-5700

fastighetsbyran.se

6	2016-07-08	15:50	460 000 kr
2	2016-07-08	15:21	450 000 kr
6	2016-07-08	11:27	430 000 kr
2	2016-07-08	10:45	420 000 kr
6	2016-07-08	10:29	400 000 kr
2	2016-07-08	10:09	380 000 kr
6	2016-07-08	09:59	360 000 kr
5	2016-07-08	09:51	
2	2016-07-08	09:48	350 000 kr
5	2016-07-08	09:41	330 000 kr
2	2016-07-07	18:06	320 000 kr
5	2016-07-07	17:30	310 000 kr
2	2016-07-07	12:25	300 000 kr
4	2016-07-07	10:47	295 000 kr
2	2016-07-07	09:44	290 000 kr
5	2016-07-07	09:19	280 000 kr
2	2016-07-06	13:43	270 000 kr
5	2016-07-06	11:00	255 000 kr
1	2016-07-06	08:55	
3	2016-07-04	15:22	245 000 kr
4	2016-07-04	14:14	235 000 kr
3	2016-07-04	14:05	225 000 kr
2	2016-07-04	09:19	200 000 kr
1	2016-06-29	14:53	150 000 kr

Stannat i budgivningen

Stannat i budgivningen

Underskrifter Har tagit del av ovanstående budlista.

Underskrift Säljare
Östhammar den 12 juli 2016

OSTHAMMARS KOMMUN
gm: Jacob Spangenberg

OSTHAMMARS KOMMUN
gm: Linn Sunnelid

Underskrift Köpare
Östhammar den 12 juli 2016

Lantmäteriutdrag Östhammar Öregrund 8:40

Fastighetsbyrån

Fastighet

Beteckning¹ Östhammar Öregrund 8:40
Godkänd FR¹ 2015-09-08
Distrikt¹ Öregrund
Ursprung¹ Östhammar Öregrund 8:1
Areal¹ **Land:** 610 kvm **Vatten:** 0 kvm **Totalt:** 610 kvm **Boarea:** 0 kvm
Andel i Samf/GA¹
Åtgärder¹ Avstyckning, 2015-09-08, 0382-15/33

Adress(er)¹

Godkänd IR¹ 2015-09-29

Planer¹

Beslutade

Detaljplan: 03-P95/18

Datum: 1995-02-28

Genomförande slut: 2010-03-31

Rättigheter

Lagfart

Lagfart¹

Inskrivningsdag	Aktnr	Lagfart	
1881-05-09	81/9	212000-0290 ÖSTHAMMARS KOMMUN Box 66 74221 Östhammar	Köp: 1880-11-30 Köpeskilling: Ingen köpeskilling redovisad Beslut: Beviljad Andel: 1/1

Inskrivningar¹

Anmärkning: ID-nummer kompletterat 83/23717, Andel osäker

Inskrivningsdag

Aktnr

Förmånsnr

Inteckningar¹

Inskrivningsdag	Aktnr	Status	Förmånsnr	Belopp
Totalt 0 st				
			Summa	0

Anteckningar¹

Inskrivningsdag	Aktbeteckning

Taxeringsuppgifter

1) Källa: Lantmäteriet 2016-06-20

Tomtavgifter

Kommunens tomtavgift behöver revideras. Samtidigt finns anledning att se över systemet med tomtkö.

Kommunen säljer i dagsläget tomter till den som önskar. Det finns en tomtkö och när ett nytt område färdigställs erbjuds de som står i tomtkön att köpa en tomt. De som står i tomtkön kan då köpa en tomt eller tacka nej och fortsätta stå kvar i tomtkön. Tomter som inte sålts via tomtkön säljs sedan direkt till den som vill köpa. Alla tomter som nu finns har erbjudits de som står i kö och går alltså att köpa direkt av den som önskar.

Samtliga som står i tomtkön, utom 7 st av de som står i kön för köp av en tomt i Alunda, har blivit erbjudna en tomt men tackat nej. Den sista tomten i Alunda såldes under våren 2016, de som därefter ställt sig i tomtkön har inte fått något erbjudande.

Sommaren 2016 var antalet som stod i tomtkön och antal lediga tomter enligt nedanstående:

Ort	Antal i tomtkö	Antal lediga tomter
Östhammar	11	6
Öregrund	24	4
Hargshamn	6	15
Gimo	6	20
Alunda	21	-
Österbybruk	8	18

Totalt:	76	63

Efterfrågan på tomter i Alunda har ökat markant under de sista åren. De har även varit en ökad efterfrågan i Östhammar.

Kostnaden för att ställa sig i tomtkön är 500 kr och sedan finns en årlig avgift på 300 kr per år. Man står i kö i den tätort där tomt önskas köpas.

Kostnaden för exploatering av nya områden fördelas mellan kostnader för utbyggnad av VA och övriga kostnader. Kostnaden för exploatering, exklusive VA-kostnader, har de senaste åren varierat mellan ca 110 – 280 tkr/tomt. Kostnaden för utbyggnaden av VA har varierat mellan ca 150 – 535 tkr/tomt. Intäkter för VA fås i form av anläggningsavgifter och inkluderas inte i tomtpriset.

År 2012 hade ungefär hälften av landets kommuner en tomtkö, flera har sedan dess avvecklat kön och många anlitar mäklare vid försäljningar. Några kommuner har digitaliserat tomtkön och skapat en interaktiv bostadsportal.

Få kommuner har fasta tomtpriser, från respektive hemsidor har nedanstående jämförelseuppgifter hämtats i juni 2016:

Tierp	195 kr/kvm i Tierp och Örbyhus 150 kr/kvm i övriga tätorter
Heby	130 kr/kvm i nya områden 100 kr/kvm äldre områden
Älvkarleby	olika beroende på område, ca 150 – 200 tkr/tomt
Sala	olika beroende på område, ca 100 – 200 tkr/tomt
Enköping	olika beroende på område, endast 2 tomter
Nyköping	olika beroende på område, inga tomter i Nyköping
Flen	olika beroende på område, ca 150 – 200 tkr/tomt

Gällande tomtpris är 100 kr/kvm förutom i Uddnäs i Gimo där priset är 276 kr/kvm för sjönära tomter och 206 kr/kvm för övriga. Tomtpriset är för lågt och ger knappt kostnadstäckning för utbyggnadskostnaderna. Tomtpriset bör höjas och vara bättre relaterat på utbyggnadskostnaden samt marknadsvärdet.

För att få en mer rättvis och marknadsmässig hantering föreslås att nya exploateringsområden överlämnas till mäklare för försäljning. För varje område sätts ett lägsta pris och tomterna säljs sedan till högst bjudande. Om alla tomter inte blir sålda inom en överenskommen tid kan försäljningen gå tillbaka till Kommunen som sedan kan sälja kvarvarande tomter till lägsta satta pris för området.

Förslag på beslut:

- Tomtkön avvecklas från 2017-01-01. Betalda avgifter återbetalas.
- Tomtpriset i befintliga områden höjs från 2017-01-01 till 300 kr/kvm, det nya priset inkluderar även tomterna i Uddnäs. ?????
- Nya tomtområden lämnas till mäklare för försäljning till högst bjudande dock sätts ett lägsta pris för tomter i området.
- Den fastställd taxa på 35 kr/kvm för industritomter upp till 3 000 kvm tas bort. Prissättning på kvarvarande industritomter sker efter förhandling. Prissättning och försäljningssättning i nya industriområden beslutas i varje enskilt fall.

Tekniska kontoret

Annika Bexelius
Teknisk chef

2016-04-27

Dnr K5 2016 397 900

U2016/01581/GV

REGERINGSKANSLIET

Remiss

2016-04-20

Utbildningsdepartementet

Betänkandet Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning (SOU 2016:25)

Härmed remitteras Utredningen om nationella provs betänkande Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning (SOU 2016:25).

Remissinstanser:

1. Riksdagens ombudsmän (JO)
2. Riksrevisionen
3. Kriminalvården
4. Datainspektionen
5. Försäkringskassan
6. Statens institutionsstyrelse
7. Myndigheten för delaktighet
8. Barnombudsmannen
9. Statistiska centralbyrån
10. Arbetsgivarverket
11. Statskontoret
12. Statens skolverk
13. Statens skolinspektion
14. Specialpedagogiska skolmyndigheten
15. Sameskolstyrelsen
16. Skolforskningsinstitutet
17. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
18. Universitets- och högskolerådet
19. Uppsala universitet, Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier
20. Uppsala universitet, Institutionen för nordiska språk
21. Lunds universitet, Institutionen för utbildningsvetenskap
22. Göteborgs universitet
23. Stockholms universitet

24. Umeå universitet, Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap
25. Karlstads universitet, Institutionen för samhälls- och kulturvetenskap
26. Örebro universitet, Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap
27. Mittuniversitetet, Avdelningen för ämnesdidaktik och matematik
28. Högskolan Kristianstad, Sektionen för lärande och miljö
29. Malmö högskola, Institutionen Individ och samhälle
30. Centrala studiestödsnämnden
31. 2015 års skolkommision (U 2015:03)
32. Verket för innovationssystem
33. Regelrådet
34. Digitaliseringskommissionen (N 2012:04)
35. Diskrimineringsombudsmannen
36. Arbetsmiljöverket
37. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
38. Göteborgs kommun
39. Härnösands kommun
40. Kalmars kommun
41. Kävlinge kommun
42. Lidköpings kommun
43. Malmö kommun
44. Mjölby kommun
45. Nacka kommun
46. Olofströms kommun
47. Oxelösunds kommun
48. Stockholms kommun
49. Strömsunds kommun
50. Sunne kommun
51. Söderhamns kommun
52. Söderköpings kommun
53. Tomelilla kommun
54. Trelleborgs kommun
55. Uddevalla kommun
56. Upplands-Bro kommun
57. Uppvidinge kommun
58. Vallentuna kommun
59. Vara kommun
60. Vilhelmina kommun
61. Vårgårda kommun
62. Vänersborgs kommun
63. Värnamo kommun
64. Västerås kommun
65. Ydre kommun
66. Ånge kommun

67. Åsele kommun
68. Älmhults kommun
69. Älvdalens kommun
70. Örebro kommun
71. Örnsköldsviks kommun
72. Östhammars kommun
73. Jämtlands Gymnasieförbund
74. Dalarnas läns landsting
75. Västra Götalands läns landsting
76. AcadeMedia AB
77. Almega AB
78. Arbetsgivarföreningen KFO
79. Barnplantorna
80. Bris – Barnens rätt i samhället
81. Folkbildningsrådet
82. Fridaskolorna AB
83. Friskolornas riksförbund
84. Föreningen Sveriges skolchefer
85. Föreningen Teknikföretagen i Sverige (Teknikföretagen)
86. Företagarna
87. Föräldraalliansen Sverige
88. Handikappförbunden
89. Idéburna skolors riksförbund
90. Institutet för Näringslivsforskning (IFN)
91. Internationella Engelska skolan i Sverige AB
92. IT&Telekomföretagen
93. Kunskapsskolan i Sverige Aktiebolag
94. Landsorganisationen i Sverige (LO)
95. Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer (LSU)
96. Lika Unika
97. Läraförbundet
98. Lärarnas Riksförbund
99. NUFT – Nätverket Unga För Tillgänglighet
100. Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning
101. Riksförbundet Vuxenutbildning i Samverkan (ViS)
102. Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset
103. Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS)
104. Svenska Montessoriförbundet
105. Svenskt Näringsliv
106. Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)
107. Sveriges Elevkårer
108. Sveriges Elevråd
109. Sveriges Kommuner och Landsting

- 110. Sveriges Skolledarförbund
- 111. Swedish ICT
- 112. Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)
- 113. Vittraskolorna AB
- 114. Waldorfskolofederationen

Remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet **senast den 30 augusti 2016**. Svaren bör lämnas både på papper till Utbildningsdepartementet, 103 33 Stockholm, och per e-post i ett format som man kan kopiera textavsnitt från, t.ex. i Wordformat eller teckenläsbar PDF, till u.registrator@regeringskansliet.se.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Eva Lenberg
Rättschef

Kopia till
Wolters Kluwers kundservice, 106 47 Stockholm

Sammanfattning

Ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning

Utredningen om nationella prov föreslår ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning i tre delar. Systemet ska innehålla nationella prov, nationella bedömningsstöd och nationell kunskapsutvärdering. Statens skolverk ska få ett samlat uppdrag om att utveckla de nationella proven, bedömningsstöden och kunskapsutvärderingen. I uppdraget ska det bl.a. ingå att informera om och utbilda i det nya systemet för kunskapsbedömning och dess olika delar.

Ett renodlat syfte för varje del i kunskapsbedömningssystemet

I dag har de nationella proven två syften: att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning samt att ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, på huvudmannanivå och på nationell nivå. Dessa två syften är svåra att förena i ett och samma prov. Därför är utredningens slutsats att de nationella provens syften ska renodlas och framöver konstrueras med ett avsett syfte. Vi föreslår att detta syfte ska vara att stödja betygssättningen. Därmed kommer de nationella proven att stärka en likvärdig betygssättning och elevernas rättssäkerhet.

De nationella proven ska inte längre konstrueras med syfte att ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, på huvudmannanivå och på nationell nivå. I stället ska detta syfte på nationell nivå bäras av ett nytt system för nationell kunskapsutvärdering (NKU). På skol- och huvudmannanivå ska i första hand betygen bära syftet att ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls. Som komplement till betygen kan lokala utvärderingsprov användas som baseras på utbytta NKU-uppgifter.

I dag utvecklar Skolverket olika typer av bedömningsstöd. Dessa varierar mycket i sin utformning. På grund av variationen är det svårt att överblicka vilka bedömningsstöd som finns. Dessutom är det oklart vad respektive bedömningsstöd har för syfte. Mot denna bakgrund föreslår vi att syftet med de olika nationella bedömningsstöden ska tydliggöras. Bedömningsstöden ska vara obligatoriska eller frivilliga för lärarna att använda. De obligatoriska bedömningsstöden ska ha ett diagnostiskt syfte, dvs. de ska användas för att bestämma elevernas kunskapsnivå med utgångspunkt i kursplanerna och kunskapskraven samt visa elevernas starka och svaga sidor i respektive ämne. Frivilliga bedömningsstöd ska antingen ha ett betygsstödjande, ett diagnostiskt eller ett formativt syfte.

Skolverket ska informera om de nationella prov och de nationella bedömningsstöd som finns samt om syftet med dessa. Dessutom ska Skolverket informera om syftet med NKU.

Nationella prov

I dag har lärare som genomför nationella prov en övervägande positiv syn på proven. Många anser att de nationella proven ger ett gott stöd vid bedömning och betygssättning. Även eleverna uppskattar de nationella proven och det stöd de ger lärarna i betygssättningen, men många elever känner sig stressade av proven. Det lärarna främst upplever som negativt är att arbetet med de nationella proven är tidskrävande. Enligt lärarna tar såväl genomförandet och bedömningen av elevlösningarna som inrapporteringen och uppföljningen av resultaten mycket tid.

Under senare år har antalet nationella prov ökat, framför allt i grundskolan och motsvarande skolformer. Ämnesprov har införts i matematik, svenska och svenska som andraspråk i årskurs 3. De tidigare frivilliga proven i engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk i årskurs 5 har blivit obligatoriska och genomförs nu i årskurs 6. I årskurs 6 och 9 har nationella prov införts i naturorienterande (NO) och samhällsorienterande (SO) ämnen. Proven i NO- och SO-ämnen i årskurs 6 blev dock frivilliga våren 2015 och ersattes av frivilliga bedömningsstöd fr.o.m. våren 2016. Med anledning av det stora antalet nationella prov upplevs särskilt vårterminen i årskurs 9 som provtung av både elever och lärare. De

nationella proven tar mycket tid i anspråk och innebär avbrott i undervisningen. Det finns inte heller i forskning något egentligt stöd för att fler prov förbättrar undervisningen.

I stället för nationella prov som genomförs på bestämda tider efterfrågar många lärare olika former av bedömningsstöd som de kan använda i undervisningen. Fördelen med sådana stöd är att lärarna kan använda dem på de sätt och vid de tillfällen som passar eleverna och undervisningen. Utredningen anser att antalet obligatoriska nationella prov bör minska och att en del av proven bör ersättas av nationella bedömningsstöd. Vid några tillfällen i grundskolan, specialskolan och sameskolan samt i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska eleverna dock göra obligatoriska nationella prov, eftersom proven ger förutsättningar för en mer likvärdig betygssättning och en ökad rättssäkerhet för eleverna. Benämningen *nationella prov* ska gälla för alla skolformer.¹

Ett minskat antal nationella prov

Utredningen föreslår att de nuvarande nationella proven i matematik, svenska och svenska som andraspråk i årskurs 3 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 4 i specialskolan ska ersättas av nationella bedömningsstöd. Bedömningsstöden ska vara obligatoriska för lärarna att använda. Syftet med stöden ska vara diagnostiskt, dvs. de ska användas för att bestämma elevernas kunskapsnivå med utgångspunkt i kursplanerna och kunskapskraven för den aktuella årskursen samt visa elevernas starka och svaga sidor i respektive ämne.

Nationella prov ska finnas i årskurs 6 och 9 i grundskolan samt i gymnasieskolan. I specialskolan ska samma prov användas som i grundskolan, men dessa prov ges i årskurs 7 och 10. Grundskolans prov i årskurs 6 ska också användas i sameskolan. De prov som används i gymnasieskolan ska även användas inom kommunal

---

¹ Nationella prov ska också göras inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). Där används andra prov än i grund- och gymnasieskolan. Därför ingår inte sfi i utredningsuppdraget. I de fall våra förslag får direkta konsekvenser för proven i sfi har vi även lämnat förslag om förändringar för sfi-proven. Det handlar då om konsekvensändringar och inte om ändringar som berör proven i sak. En sådan förändring är att vi föreslår att benämningen nationella prov ska gälla även för sfi.

vuxenutbildning på gymnasial nivå. I årskurs 6 och 9 i grundskolan ska de nationella proven finnas i ämnena engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk. De ska vara obligatoriska för lärarna att använda och för eleverna att genomföra. När det gäller årskurs 6 har de nationella proven i NO- och SO-ämnena redan ersatts av frivilliga bedömningsstöd. Detsamma bör gälla i årskurs 9, vilket innebär att de nuvarande nationella proven i NO- och SO-ämnena i årskurs 9 bör ersättas av betygsstödjande nationella bedömningsstöd som bör vara frivilliga för lärarna att använda.

För gymnasieskolans del ska de nationella proven, liksom i dag, finnas i kurserna engelska 5 och 6, matematik 1, 2, 3 och 4 samt svenska och svenska som andraspråk 1 och 3. Eftersom gymnasieskolan är kursutformad är betygen i varje kurs avgörande för elevernas slutbetyg och möjlighet att komma in på universitet och högskola. Högre kurser i engelska och matematik är dock extra viktiga, eftersom de utöver att ingå i behörigheten också kan ge meritpoäng. Av detta skäl föreslår vi att de nationella proven ska vara obligatoriska för lärarna att använda och för eleverna att genomföra endast i den högsta avslutande kursen i studievägen. I övriga kurser får de nationella proven användas på frivillig basis. Dessutom kommer det att finnas frivilliga nationella bedömningsstöd som är betygsstödjande och liknar de nationella proven.

Inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska de nationella proven, precis som i dag, vara obligatoriska i de av de ovan uppräknade kurserna som en elev läser.

Vårt förslag innebär att antalet nationella prov som en elev ska genomföra minskar jämfört med i dag. I årskurs 9 i grundskolan ska en elev i dag genomföra fem obligatoriska prov, vilket minskar till tre enligt förslaget. För de flesta elever på högskoleförberedande program i gymnasieskolan medför förslaget att antalet obligatoriska prov halveras jämfört med i dag.

Muntliga delprov i matematik bör ersättas av betygsstödjande nationella bedömningsstöd

De muntliga delproven i de nationella proven tar mycket tid att genomföra. I engelska, svenska och svenska som andraspråk utgör det muntliga innehållet en stor del av respektive ämne. Ämnet matematik har däremot inte samma betoning på muntligt innehåll.

Lärare anser att förmågan att kommunicera matematik lämpligare prövas i undervisningen än i ett nationellt prov. De muntliga delproven i matematik är tidskrävande utan att de i tillräcklig utsträckning bidrar till att lärarna får ett utökat bedömningsunderlag. Mot denna bakgrund anser utredningen att muntliga delprov i matematik bör ersättas av frivilliga betygsstödande nationella bedömningsstöd. Därigenom får lärare tillgång till stöd som kan användas i undervisningen när lärarna anser det lämpligt. Bedömningsstöden ger också en signal om att kommunikation är viktigt i matematik men att förmågan prövas bättre på annat sätt än genom ett nationellt prov.

När det gäller de muntliga delproven i engelska, svenska och svenska som andraspråk anser vi att dessa på sikt bör spelas in. Därigenom finns det en dokumentation av de muntliga delproven och medbedömning underlättas. Regleringen bör gälla fr.o.m. det att alla nationella prov är datorbaserade och genomförs i en digital provplattform, och inspelningarna därmed kan hanteras automatiskt av systemet.

Tidsomfattningen av de nationella proven bör ses över

Även om antalet obligatoriska nationella prov ska minska finns en risk för fortsatt provträngsel. För att minimera denna risk bör tidsomfattningen av de nationella proven ses över. Strävan bör vara att elevernas totala provtid ska minska jämfört med i dag. Det kan göras genom att t.ex. minska antalet delprov eller tiden per delprov eller att ändra fördelningen mellan olika typer av uppgifter i de nationella proven.

Dagens nationella prov består av olika typer av uppgifter. Några av dessa kräver endast korta elevsvar och är mer lättbedömda (t.ex. flervals- och kortsvarsuppgifter). Andra kräver mer omfattande elevsvar och mer komplexa bedömningar (t.ex. uppsatser, muntliga uppgifter och uppgifter där eleverna ska redovisa lösningar).

Utredningen anser att de nationella proven bör ha en rimlig balans mellan olika uppgiftstyper. I dag innehåller vissa nationella prov få flervals- eller kortsvarsuppgifter. Det bidrar till att dessa prov brister i mätsäkerhet och att bedömningen blir mer tidskrävande för lärarna. När nationella prov utvecklas anser vi därför att kon-

struktörerna bör överväga vilka förmågor som kan prövas med hjälp av någon typ av flervals- eller kortsvarsuppgift. Mer komplexa uppgifter, t.ex. uppsatser, muntliga uppgifter och uppgifter där eleverna ska redovisa sina lösningar, bör dock fortfarande ingå i de nationella proven.

Insamlingen av resultat på de nationella proven bör underlättas

För att kunna se om de nationella proven fungerar som betygsstöd anser utredningen att resultaten på proven även fortsättningsvis bör samlas in nationellt. I dag ska många uppgifter lämnas, inte bara uppgifter om elevernas resultat på de nationella proven utan också omkringliggande uppgifter. Särskilt i gymnasieskolan är de omkringliggande uppgifterna omfattande. För att underlätta inrapporteringen och minska tidsåtgången för den anser vi att Skolverket bör se över sina föreskrifter om vilka uppgifter som huvudmännen ska lämna. Utgångspunkten för översynen bör vara att enbart de data som är nödvändiga och som används samlas in. Det kan innebära att en del av det som samlas in i dag inte längre behöver samlas in men också att andra uppgifter samlas in för att de är nödvändiga och behöver användas.

Det behöver enligt vår uppfattning inte vara lärare som hanterar inrapporteringen av resultat. När de nationella proven genomförs digitalt kommer inrapporteringen att kunna ske med automatik via det digitala provsystemet. Fram till dess anser vi att huvudmännen bör utveckla sina rutiner för hur inrapporteringen av provresultaten går till, t.ex. genom att en administratör eller assistent sköter inrapporteringen.

Åtgärder bör vidtas för att underlätta elevernas arbetssituation under provperioderna

De nationella provperioderna upplevs som stressiga av eleverna. Även om utredningen föreslår att antalet obligatoriska nationella prov ska minska kan åtgärder vidtas också på huvudmanna- och skolnivå. Vi anser att rektorer och lärare bör vidta åtgärder för att underlätta elevernas arbetssituation under provperioderna. Åtgärder som bör vidtas är att eleverna i god tid får information om

de nationella proven, vad proven avser att pröva och vad som krävs av eleverna. Eleverna bör också få ta del av exempel på uppgifter från tidigare nationella prov. Dessutom bör lärarna noga planera hur de lägger ut andra prov och inlämningsuppgifter under de nationella provperioderna. I provämnena bör lärarna även försöka begränsa andra prov och inlämningsuppgifter under den period som de nationella proven genomförs. För att underlätta för eleverna är det viktigt med en ämnes- eller kursövergripande planering på lång sikt.

En stegvis digitalisering av nationella prov

En digitalisering av de nationella proven ska påbörjas och ske stegvis. I ett första steg ska elever i årskurs 9 i grundskolan, årskurs 10 i specialskolan, i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå skriva uppsatser i de nationella proven på dator. Det förutsätter att skolorna har tillräcklig tillgång till datorer och kan garantera ett säkert digitalt genomförande av uppsatserna. Utredningens bedömning är att de flesta skolor har tillgång till datorer så att eleverna i årskurs 9 i grundskolan och i gymnasieskolan kan skriva uppsatserna på dator. Problemet är dock att det finns relativt stora skillnader i datortillgång mellan olika skolor. Därför kan det finnas skolor som behöver investera i hårdvara för att klara kravet att eleverna ska skriva uppsatserna på dator.

I ett andra steg av digitalisering av de nationella proven ska en försöksverksamhet med datorbaserade prov inledas. Försöksverksamheten ska pågå 2018–2021.

I ett tredje steg ska nya digitala nationella prov införas i full skala. Målsättningen ska vara att alla nationella prov är digitaliserade 2022. I samband med införandet bör rektorer och lärare erbjudas utbildning. Det bör också finnas provuppgifter som eleverna kan göra som förberedelse inför de nationella proven.

En mer likvärdig bedömning av nationella prov

För att den lärare som bedömer ett nationellt prov inte ska känna till elevens identitet och riskera att göra en bedömning som påverkas av den personliga relationen till eleven samt för att eleverna i mindre utsträckning ska uppleva att bedömningen är orättvis före-

slår utredningen att elevlösningar av de nationella proven ska vara avidentifierade vid bedömningen i de fall proven har genomförts på dator. Förslaget innebär i ett första steg att elevernas uppsatser i årskurs 9 i grundskolan, årskurs 10 i specialskolan, i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå vid bedömningen ska vara avidentifierade. I takt med att de nationella proven digitaliseras ges förutsättningar för att också avidentifiera alla elevlösningar. Vårt förslag innebär i ett andra steg att samtliga elevlösningar av de nationella proven i alla årskurser ska vara avidentifierade vid bedömningen. Detta bör kunna ske senast 2022 då alla nationella prov är tänkta att vara datorbaserade.

Extern bedömning, dvs. att bedömningen görs av någon annan än den lärare som har undervisat eleven, kan bidra till en ökad likvärdighet och en högre rättssäkerhet för eleverna. Av detta skäl förordar vi att ett ökat inslag av extern bedömning prövas. Vi föreslår därför att en försöksverksamhet med extern bedömning av nationella prov ska bedrivas inom ramen för försöket med datorbaserade prov. Försöksverksamheten ska pågå 2018–2021. Medbedömning av elevlösningar ska vara en del av det som prövas i försöksverksamheten.

Utformningen av försöksverksamheten med datorbaserade prov, extern bedömning och medbedömning

Den försöksverksamhet med datorbaserade nationella prov, extern bedömning och medbedömning som utredningen föreslår ska planeras och genomföras av Skolverket. I planeringsarbetet ska myndigheten besluta om riktlinjer för försöket och om dess innehåll samt vidta nödvändiga förberedelser när det gäller exempelvis teknik, säkerhet, utveckling av nya provuppgifter, bedömning av de nationella proven och rapportering av provresultat. Dessutom ska Skolverket utse de skolenheter som ska omfattas av försöksverksamheten inom grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Såväl kommunala som enskilda huvudmän ska ingå. De årskurser där nationella prov genomförs ska finnas med i försöket. Urvalet av skolenheter ska vara representativt och hänsyn ska också tas till elever med funktionsnedsättning.

Försöksverksamheten ska genomföras i olika former, dels som förstudier, användartester och utprövningar, dels som ett successivt införande av nya digitala nationella prov. Skolverket ska besluta om när och i vilken omfattning respektive form ska användas i försöket. Den externa bedömningen av elevlösningar av de nationella proven ska företrädesvis organiseras mellan olika huvudmän.

Skolverket eller någon annan aktör ska utvärdera försöksverksamheten. Syftet med utvärderingen är att kunna ta ställning till hur de nationella proven kan digitaliseras och införas på bästa sätt samt om, och i så fall hur, inslagen av extern bedömning och medbedömning kan öka ytterligare. Skolverket ska lämna statsbidrag till huvudmannen för en skolenhet som omfattas av försöket.

Som ett stöd i arbetet med försöksverksamheten och med införandet av nya digitala nationella prov i full skala ska Skolverket tillsätta en utvecklingsgrupp. Gruppen ska bistå myndigheten och de universitet och högskolor som utvecklar nationella prov. I utvecklingsgruppen bör det ingå experter med bred kompetens när det gäller såväl provkonstruktion som tekniska frågor och därför bör även internationell expertis tillkallas. Dessutom bör det finnas experter i gruppen som särskilt beaktar de behov som elever med funktionsnedsättning kan ha, så att de nya digitala nationella proven i så stor utsträckning som möjligt blir användbara och tillgängliga för alla elever.

En tydligare relation mellan nationella prov och betyg

De nationella proven ska, enligt nuvarande bestämmelser, bl.a. stödja betygssättningen. I nuläget finns dock inga bestämmelser som anger i vilken grad de nationella proven ska påverka betygen utan det är läraren som tolkar hur resultaten på de nationella proven ska användas som stöd för betygssättningen. Flera av de lärare som vi har träffat vid våra skol- och huvudmannabesök anser att de nationella proven har en oklar roll vid betygssättningen. Detta lyfts också fram av de elever vi har träffat. En del lärare använder de nationella proven som vilket annat bedömningsunderlag som helst medan en del säger att proven bara kan höja betygen och en del sätter likhetstecken mellan provbetyg och slutbetyg. Den bild vi

har fått vid våra besök bekräftas också av myndigheter, organisationer och forskare.

Vår slutsats är att regleringen av de nationella provens roll för betygssättningen är otydlig. Därför är det inte konstigt att lärare har olika uppfattningar. För att öka likvärdigheten och elevernas rättssäkerhet behöver förhållandet mellan de nationella proven och betygen tydliggöras. Därför föreslår vi att resultatet på ett nationellt prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen i ämnet eller kursen. Detta innebär inte att provresultatet helt ska styra betyget, utan det nationella provet ska alltså utgöra ett stöd i betygssättningen och läraren ska fortfarande utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper.

Utöver att tydliggöra hur de nationella proven kan stödja betygssättningen på individnivå menar vi att det behövs ytterligare insatser för att underlätta förståelsen av provens betydelse för ämnes- eller kursbetygen. Därför har vi utrett en modell för relationen mellan nationella prov och betyg på gruppnivå.

I dag får de flesta eleverna (cirka 65–70 procent) samma ämnes- eller kursbetyg som provbetyg. Övriga elever får antingen ett högre eller ett lägre slutbetyg jämfört med provbetyget. Andelen varierar främst mellan ämnen men också en del över tid i ett och samma ämne. Dessutom finns det stora skillnader mellan olika skolor.

Skillnaderna mellan ämnen gör att det är svårt att skapa en enhetlig modell för hur mycket nationella prov och betyg får avvika från varandra på gruppnivå. Av denna anledning har vi prövat en modell där vi på statistisk väg korrigerar provbetygen uppåt i de ämnen där provbetygen är lägre än slutbetygen, vilket framför allt gäller i ämnet matematik. Modellen är dock inte färdigarbetad utan kräver ytterligare analyser av statistik, vilka av tidsskäl inte varit möjliga att göra inom utredningstiden. Därför lämnar vi inget förslag om hur modellen ska se ut utan anser att Skolverket bör utarbeta en modell för hur mycket provresultat och ämnes- eller kursbetyg får avvika från varandra på gruppnivå. Den modell som myndigheten utarbetar bör bygga på det underlag som vi har tagit fram. När Skolverket har utarbetat en modell kan den ligga till grund för granskning av hur väl de nationella proven stödjer betygssättningen. Modellen kan användas av lärare, rektorer och huvudmän för att analysera de nationella provens betygsstödjande roll på skol- och huvudmannanivå samt utgöra ett underlag för Statens skolinspektions tillsyn.

En ökad kvalitet och stabilitet över tid för nationella prov

I dag skiljer sig de genomsnittliga provbetygen åt från år till år i alla ämnen och kurser, såväl i grundskolan som i gymnasieskolan. De minsta skillnaderna i genomsnittligt provbetyg över tid finns i engelska och de största skillnaderna finns i matematik. Utöver dessa brister i de nationella provens stabilitet finns det också skillnader mellan de olika proven när det gäller exempelvis hur resultaten bedöms och principerna för sammanvägning till ett provbetyg.

För att nationella prov av hög kvalitet ska kunna konstrueras bör Skolverket ansvara för att ett gemensamt ramverk utarbetas för utvecklingen av proven. I ramverket bör kvalitetskriterier för provverksamheten anges. Ramverket bör användas såväl i Skolverkets interna arbete som i det arbete som bedrivs av de universitet och högskolor som har i uppdrag att utveckla de nationella proven. Skolverket påbörjade i slutet av 2014 ett arbete med ett gemensamt ramverk men det är nu vilande i avvaktan på utredningens förslag. Vi bedömer det som ytterst viktigt att arbetet återupptas så snart som möjligt efter det att vårt betänkande har lämnats och remissbehandlats. När ett gemensamt ramverk finns på plats bör de universitet och högskolor som utvecklar nationella prov få i uppdrag att utarbeta ämnesspecifika ramverk för de olika provämnena utifrån det gemensamma ramverket.

Den lärarinformation och de bedömningsanvisningar som följer med de nationella proven upplevs av många lärare som otydliga och alltför omfattande. Dessutom poängterar många lärare det problematiska i att anvisningarna ser så olika ut mellan olika ämnen och kurser. Mot denna bakgrund anser vi att det gemensamma ramverket för de nationella proven bör omfatta frågor om lärarinformation och bedömningsanvisningar till proven. Informationen och anvisningarna bör tydliggöras och utvecklas så att de så långt som möjligt följer samma mall, oavsett ämne.

Frågor om anpassning av de nationella proven och tillgång till hjälpmedel i provsituationen har ofta diskuterats i vårt arbete. Såväl lärare och rektorer som s.k. funktionshindersorganisationer upplever att riktlinjerna för anpassningar och hjälpmedel är otydliga. Även om Skolverket redan bedriver ett arbete med att tydliggöra dessa riktlinjer är vi av uppfattningen att frågorna måste belysas ytterligare. Vi anser därför att det gemensamma ramverket för de

nationella proven också bör omfatta frågor om anpassningar av proven och tillgång till hjälpmedel i provsituationen.

Skolverket har i uppdrag av regeringen att konstruera nationella prov. Provkonstruktionen kräver en hög teknisk och vetenskaplig kompetens som man inte kan räkna med att Skolverket som myndighet kan ha. Därför har Skolverket i sin tur lagt ut provkonstruktionen på olika universitet och högskolor med dokumenterat utvecklings- och forskningsbaserat arbete inom relevanta områden för provverksamheten. Universiteten och högskolorna svarar bl.a. för den tekniska och vetenskapliga förankringen i sina respektive ämnen och prov.

För att åstadkomma en teknisk och vetenskaplig förankring på övergripande nivå och kunna diskutera gemensamma principiella frågor bör Skolverket tillsätta en kvalitetsgrupp med svenska och utländska experter som har en god vetenskaplig kompetens och beprövad erfarenhet inom provutvecklingsområdet. Gruppen bör följa Skolverkets samt universitetens och högskolornas arbete med provutveckling, uppföljning och kvalitetssäkring. I kvalitetsgruppen bör det finnas experter med specialpedagogisk kompetens för att säkerställa dels att det redan i de nationella provens konstruktion tas hänsyn till de behov som elever med olika funktionsnedsättningar har, dels att proven i så stor utsträckning som möjligt blir användbara och tillgängliga för alla elever.

Nationella bedömningsstöd

De bedömningsstöd som Skolverket utvecklar i dag är mycket uppskattade av lärarna. För att lärarna ska ha ett stöd för sin bedömning i olika ämnen och kurser föreslår utredningen att Skolverket ska fortsätta att utarbeta bedömningsstöd. Benämningen ska vara *nationella bedömningsstöd*.

De nationella bedömningsstöden bör vara digitaliserade vid samma tidpunkt som de nationella proven, dvs. 2022. Skolverket bör ansvara för processen att digitalisera bedömningsstöden.

Som tidigare nämnts finns det ett antal otydligheter i dagens bedömningsstöd, t.ex. när det gäller syftena med stöden och vad som räknas som ett bedömningsstöd. För att komma tillrätta med dessa otydligheter anser vi att Skolverket, utöver ett ramverk för de

nationella proven, även bör ansvara för att ett gemensamt ramverk utarbetas för de nationella bedömningsstöden. För de betygsstödjande bedömningsstöden är behovet av ett ramverk extra tydligt.

Nationell kunskapsutvärdering

I dag används de nationella proven som grund för kunskapsuppföljning på såväl nationell som lokal nivå. De nationella proven är dock inte utformade för att ge information som är jämförbar över tid, vilket gör att de inte är lämpliga att använda för trendmätning. Erfarenheterna från de internationella studierna, t.ex. PISA och TIMSS, visar att det är möjligt att utveckla utvärderingar som tillåter bestämning av trender inom länder.

För att kunna mäta svenska elevers kunskapsutveckling över tid och därigenom få mer kunskap om det svenska skolsystemet föreslår utredningen att en försöksverksamhet med ett nytt system för *nationell kunskapsutvärdering* (NKU) ska inledas. Syftet med NKU ska vara att ge information om kunskapsutvecklingen på nationell nivå över tid. Försöket ska genomföras digitalt i form av stickprovsundersökningar. Arbetet med NKU ska styras av ett gemensamt ramverk. Dessutom ska det utvecklas ämnesramverk för de ämnen som ingår i försöksverksamheten. Systemet ska innehålla ett omfattande antal uppgifter men varje elev behöver bara besvara ett urval.

I en första omgång ska ämnet engelska i årskurs 9 i grundskolan ingå i försöket med NKU. Den första försöksomgången ska genomföras höstterminen 2019. Därefter ska försöksverksamheten successivt utökas till att omfatta ämnena matematik och svenska i årskurs 9 i grundskolan och den avslutande årskursen i gymnasieskolan (höstterminen 2021), NO-ämnena i årskurs 9 (höstterminen 2022), SO-ämnena i årskurs 9 (höstterminen 2023) samt ämnesövergripande kompetenser, t.ex. samarbetsförmåga, analysförmåga, kreativitet, motivation och digital kompetens i årskurs 9 i grundskolan och den avslutande årskursen i gymnasieskolan (höstterminen 2024). NKU-proven i försöket ska åtföljas av enkäter till elever, lärare och rektorer.

Skolverket ska ansvara för den närmare utformningen av försöksverksamheten. När det gäller utvärderingen av försöket ska Skolverket eller någon annan aktör ansvara för den. Utifrån

resultaten av försöksverksamheten ska den aktör som utvärderar den också ta fram ett underlag så att regeringen kan ta ställning till om, och i så fall hur, NKU ska permanentas. Om NKU permanentas behöver beslut bl.a. tas om den fortsatta verksamhetens omfattning och inriktning.

Vi har föreslagit en omfattande försöksverksamhet med NKU som sträcker sig över lång tid och där Sverige självt styr sin egen utvärdering som inte är kopplad till de internationella studierna. Ett alternativt upplägg skulle kunna vara att de internationella studierna kompletteras med ett antal tillagda uppgifter i form av en nationell modul. De tillagda uppgifterna skulle då svara mot de delar av svenska styrdokument som inte finns representerade i de internationella studierna. Om regeringen vill gå vidare med det alternativa upplägget behöver det undersökas vidare. Om regeringen vill gå vidare med vårt förslag, men anser att försöket är alltför omfattande och därmed kostsamt och tidskrävande, kan det minskas i omfattning.

Utöver att ge information om kunskapsutvecklingen på nationell nivå skulle, som tidigare nämnts, uppgifter som inte längre används i NKU kunna användas för att skapa utvärderingsprov för uppföljning på skol- och huvudmannanivå. Dessutom skulle NKU-uppgifter som ersätts efter en genomförd omgång kunna användas i det nationella provet i samma ämne, under förutsättning att uppgifterna är belagda med sekretess.

Ekonomiska konsekvenser av utredningens förslag

Utredningens förslag innebär såväl ökade som minskade kostnader. De besparingar som följer av förslagen är att det generella statsbidraget till kommunsektorn kan minskas i och med att de nationella proven i NO- och SO-ämnena ersätts av bedömningsstöd och att de nationella proven i gymnasieskolan endast ska vara obligatoriska i den högsta avslutande kursen i studievägen. Dessutom medför digitaliseringen av de nationella proven minskade kostnader för huvudmännen vad gäller bedömningen av elevlösningar och för staten för tryck och distribution.

De ökade kostnaderna för våra förslag består främst av kostnader för digitalisering av de nationella proven och för NKU.

Dessutom behöver Skolverket en resursförstärkning för sitt arbete. I tabellen nedan sammanfattas de ökade och minskade kostnader som följer av utredningens förslag.

Tabell 1 Ökade och minskade kostnader som följer av utredningens förslag

Miljoner kronor

Förslag	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Perm.
Minskade kostnader										
NO/SO		14	14	14	14	14	14	14	14	14
Gymn.		47	47	47	47	47	47	47	47	47
Digitalisering bedömning						60	60	60	60	60
Digitalisering tryck och distribution						2	2	2	2	2
Total besparing	0	61	61	61	61	123	123	123	123	123
Ökade kostnader										
Digitalisering	32	46	52	52	52	53	45	45	45	45
NKU	15	14	18	22	25	27	23	20	15	
Resursförstärkning Skolverket	2	24	18	18	18	18	18			
Total kostnad	49	84	88	92	95	98	86	65	60	45
Summa/netto	49	23	27	31	34	-25	-37	-58	-63	-78

Barn- och utbildningsnämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLLSammanträdesdatum
2016-06-16Sid
7 (19)Delges
Kommunstyrelsen

§ 51

Dnr BUN-2016-63
Dnr KS-2016-397

Dpl 610

Likvärdigt, rättssäkert och effektivt - ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning (SOU 2016:25): Yttrande

Utredningen om nationella prov har kommit med betänkandet "Likvärdigt, rättssäkert och effektivt - ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning" (SOU 2016:25).

Barn- och utbildningsnämnden ska lämna ett yttrande till kommunstyrelsen senast 2016-08-05.

Arbetsutskottets förslag 2016-05-19

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

Yrkande

Irmeli Bellander (L) yrkar för oppositionen följande:

Oppositionen instämmer i huvudsak i remissvaret. Vi yrkar dock att nationella prov ska genomföras i årskurs 3, 6 och 9 samt i gymnasieskolan. De nationella proven ska vid sidan av övrig examination vara en del av underlaget för betygsbedömning.

Yrkande

Josefin Nilsson (C) yrkar för majoriteten att remissförslaget ska godkännas med en ändrad skrivning på sidan 4 i förslaget (sista stycket).

Nuvarande lydelse: Östhammars kommun ställer sig negativ till detta förslag och menar att nationella proven, i de årskurser och ämnen som de genomförs, fortsatt ska vara ej betygsgrundande.

Ny lydelse: Östhammars kommun ställer sig negativ till detta förslag och menar att nationella proven, i de årskurser och ämnen som de genomförs, ska vara en del i betygssättningen.

Barn- och utbildningsnämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2016-06-16

Sid
8 (19)

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på yrkandena och finner att barn- och utbildningsnämnden beslutar att bifalla majoritetens yrkande.

Reservation

En enig opposition (L, M, BOA) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Yttrandet ändras enligt majoritetens yrkande.

Barn- och utbildningsnämndens beslut 2016-06-16

Barn- och utbildningsnämnden antar yttrandet och överlämnar det till kommunstyrelsen.

_____

Barn- och utbildningsnämnden

Beslut

Datum
2016-06-16

Dnr BUN-2016-63
Dnr KS-2016-397

Sid
1 (4)

Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning (SOU 2016:25): Yttrande

Utredningen om nationella prov föreslår ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning i tre delar där systemet ska innehålla:

- ✓ Nationella prov
- ✓ Nationella bedömningsstöd
- ✓ Nationell kunskapsutvärdering

Statens skolverk ska, enligt utredningen, få ett samlat uppdrag om att utveckla de nationella proven, bedömningsstöden och kunskapsutvärderingen. I uppdraget ska det bland annat ingå att informera om och utbilda i det nya systemet för kunskapsbedömning och dess olika delar.

Utredningen har lämnat en rad förslag där Östhammars kommun valt att svara på de förslag som bedöms påverka lärandet i störst utsträckning.

Synpunkter på utredningens förslag

Ett renodlat syfte för varje del i kunskapsbedömningssystemet

I dag har de nationella proven två syften:

- ✓ Att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning
- ✓ Underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, på huvudmannanivå och på nationell nivå.

Utredningen konstaterar att dessa två syften är svåra att förena i ett och samma prov. Därför föreslås att de nationella provens syfte ska renodlas och enbart stödja betygssättningen. Enligt utredningen skulle detta stärka en likvärdig betygssättning och elevernas rättssäkerhet.

Det underlag för analys av i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, huvudmannanivå och nationell nivå ska istället bäras av ett nytt system för nationell kunskapsutvärdering.

Utredningen föreslår också att syftet med de olika bedömningsstöden ska tydliggöras.

Utredningen föreslår också att Skolverket ska informera om de nationella proven och de bedömningsstöd som finns att tillgå samt om syftet med dessa. Dessutom ska skolverket också informera om syftet med den nationella kunskapsutvärderingen (NKU).

Östhammars kommun tycker att förslaget om ett nytt nationellt system, där man renodlar kunskapsbedömningen i tre steg, är bra.

Däremot är vi inte övertygade om att ett renodlat syfte som stödjer betygssättningen kommer att stärka en likvärdig betygssättning och elevernas rättssäkerhet. Det är också bra att Skolverket ges i uppdrag att informera om detta.

Ett minskat antal nationella prov

Utredningen föreslår att antalet nationella prov som en elev ska genomföra minskar jämfört idag. Bland annat föreslår utredningen att de nuvarande nationella proven i matematik, svenska och svenska som andraspråk i årskurs 3 för grundskolan ska ersättas av nationella bedömningsstöd. Bedömningsstöden ska vara obligatoriska för lärarna att genomföra. Syftet med stöden ska vara diagnostiskt, det vill säga de ska användas för att bestämma elevernas kunskapsnivå med utgångspunkt i kursplanernas kunskapskrav för den aktuella årskursen samt visa elevernas starka och svaga sidor i respektive ämnen. För årskurs 9 och för gymnasiet innebär förslaget också minskningar av antalet nationella prov samt delprov.

Östhammars kommun tycker att det är bra att utredningen föreslår att antalet nationella prov minskar, men anser samtidigt att de kan minskas än mer. Utredningen föreslår att de nationella proven i årskurs 3 ersätts med nationella bedömningsstöd. Östhammars kommun anser även att de nationella proven i årskurs 6 kan ersättas med obligatoriska nationella bedömningsstöd.

De nationella bedömningsstöden

För att lärarna ska ha ett stöd för sin bedömning i olika ämnen och kurser föreslår utredningen att Skolverket ska fortsätta att utarbeta bedömningsstöd för alla ämnen. Benämningen ska vara nationella bedömningsstöd (NKU). Utredningen föreslår att syftet med de olika nationella bedömningsstöden ska tydliggöras. Bedömningsstöden ska vara obligatoriska eller frivilliga för lärarna att använda, beroende på ämne och årskurs. De obligatoriska bedömningsstöden ska ha ett diagnostiskt syfte, det vill säga de ska användas för att fastställa elevernas kunskapsnivå med utgångspunkt i kursplanernas kunskapskrav.

Östhammars kommun tycker att det är bra med nationella bedömningsstöd som stödjer pedagogerna i deras yrkesroll. För att de ska fungera som avsett är det

viktigt att de utformas på ett tydligt sätt så att de blir ett redskap, bland flera andra, för att stödja en likvärdig bedömning.

Nationell kunskapsutvärdering

För att kunna mäta svenska elevers kunskapsutveckling över tid och därigenom få mer kunskap om det svenska skolsystemet föreslår utredningen att en försöksverksamhet med ett nytt system för nationell kunskapsutvärdering (NKU) ska inledas. Syftet med NKU ska vara att ge information om kunskapsutvecklingen på nationell nivå över tid. Försöket ska genomföras digitalt i form av stickprovsundersökningar. Arbetet med NKU ska styras av ett gemensamt ramverk. Ett alternativt upplägg skulle kunna vara att de internationella studierna kompletteras med ett antal tillagda uppgifter i form av en nationell modul.

Östhammars kommun är positiv till förslaget om ett nytt system för nationell kunskapsutvärdering.

De nationella provens betydelse vid betygssättning

Utredningens slutsats är att regleringen av de nationella provens roll för betygssättningen är otydlig. För att öka likvärdigheten och elevernas rättssäkerhet behöver, enligt utredningen, förhållandet mellan de nationella proven och betygen tydliggöras. Därför föreslår utredningen att resultatet på ett nationellt prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen i ämnet eller kursen.

Samtidigt konstaterar utredningen att de nationella proven skapar stress bland elever. Detta gäller samtliga årskurser, men är allra tydligast i årskurs 9.

Östhammars kommun är kritisk till förslaget från utredningen. Trots att de nationella proven skapar stress hos eleverna, anser utredningen att resultaten på de nationella proven **särskilt ska beaktas** vid betygssättningen i ämnet eller kursen. Hur ska de tidigare resultaten eleven presterat och den kunskap pedagogerna har om denne viktas mot det nationella provet?

Östhammars kommun ifrågasätter om det är bra att lägga allt för stor vikt vid de nationella proven vid betygssättningen. Om de nationella proven behövs ska de vara en del i det stora bedömningsunderlag som ligger till grund för ett betyg.

Östhammars kommun anser att det är bättre att pedagogerna får del av fler och tydligare bedömningsstöd. Dessa ska verka stärkande gällande de bedömningar som görs samt borga för en mer likvärdig och rättssäker betygssättning.

Allmänna synpunkter

Utredningen har lämnat en rad förslag som Östhammars kommun inte lämnat synpunkter på. Generellt är Östhammars kommun positiva till förslag som nationellt gör att betygssättningen blir mer likvärdig och minskar arbetsbördan för pedagoger och elever. Allt mer digitaliseras i samhället och skolan är inget undantag. Frågor om digitaliserade prov och medbedömning är några förslag som diskuteras i utredningen. Östhammars kommun har inga invändningar avseende detta.

Östhammars kommun menar att det är viktigt med en fortsatt diskussion om skolans lärandeklimat.

Utredningen föreslår att de nationella proven särskilt ska beaktas vid betygssättning. Östhammars kommun ställer sig negativ till detta förslag och menar att nationella proven, i de årskurser och ämnen som de genomförs, ska vara en del i betygssättningen. Det är bättre att ta fram bra nationella bedömningsstöd som ger pedagogerna bra stöd i sin yrkesroll, bland annat vid betygssättning.

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2016 -06- 17	
Dnr: KS-2016-556	Dpl: 003

Handläggare:
Ann-Ida Pettersson
Göran Carlsson
Mikael Lundkvist

Datum:
2016-05-16

Diarienummer:
RÄN-2016- 0154

Räddningsnämnden

Taxor 2017 för tillsyn och tillstånd enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE).

Förslag till beslut

att översända bifogat förslag till respektive kommun.

Ärendet

Taxor för tillsyn och tillstånd inom den gemensamma räddningsnämndens område. Endast kommunfullmäktige kan besluta om taxor enligt LSO och LBE som ska gälla i den egna kommunen.

Uppräkning av taxorna på grund av prisförändringar kan delegeras till annan nämnd, gemensam nämnd eller kommunalförbund.

Anders Ahlström
Brandchef

RÄDDNINGSNÄMNDEN

Akt: RÄN-2016-0154
Dnr:

Datum
2016-06-01

Kommunfullmäktige i
Tierps kommun
Uppsala kommun
Östhammars kommun

Taxor för tillsyn och tillstånd inom den gemensamma räddningsnämndens område.

Förslag till beslut

Räddningsnämnden föreslår kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner besluta

- att** fastställa tillsynstaxor och tillståndstaxor att gälla från och med 2017-01-01 enligt 5 kap. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt 27 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) i sin egen kommun.
Bilaga 1: taxor i Tierps kommun.
Bilaga 2: taxor i Uppsala kommun.
Bilaga 3: taxor i Östhammars kommun.
Samtidigt upphör tidigare fastställda taxor i respektive kommun enligt 5 kap. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt 27 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) att gälla.
- att** delegera till den gemensamma räddningsnämnden att årligen från och med 2018-01-01 justera taxorna gällande sin egen kommun med hänsyn till prisutvecklingen. Taxorna ska justeras med 90 procent av förändringen av AKI (arbetskostnadsindex) för tjänstemän, privat sektor, preliminära siffror, SNI 2007, B-S exkl O. Skulle indexet i juni ha förändrats något kommande år jämfört med indexet i juni 2016 ska taxorna justeras med 90 procent av indexförändringen nästkommande kalenderår.

Ärendet

Reglerna i 8 kap. regeringsformen möjliggör att viss angiven föreskriftsrätt kan delegeras till kommun. Ett sådant bemyndigande finns för kommuner i 5 kap. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och i 27 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. Därmed har kommunerna möjlighet att ta ut en taxa som täcker kommunens självkostnad för tillsyn- och tillståndshandlingen enligt dessa lagstiftningar.

Endast kommunfullmäktige kan besluta om taxor som ska gälla i den egna kommunen.

VI SAMVERKAR I EN GEMENSAM RÄDDNINGSNÄMND

Postadress: Uppsala kommun, Räddningsnämnden • 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 00 00 (växel) • Fax: 018-727 30 19
E-post: raddningsnamnden@ uppsala.se
www. uppsala.se

Uppräkning av taxorna på grund av prisförändringar kan delegeras till annan nämnd, gemensam nämnd eller kommunalförbund.

Föredragningen

Avgiften för en viss åtgärd framgår av bilaga 1 för Tierps kommun, bilaga 2 för Uppsala kommun och bilaga 3 för Östhammars kommun. Avgifterna för tillsyn och tillstånd har beräknats genom att en framräknad handläggningskostnad per timme har multiplicerats med en genomsnittlig tidsåtgång för den typ av ärende som åtgärden avser.

De föreslagna taxorna följer självkostnadsprincipen för respektive myndighetsområde enligt 8 kap. 3 c § kommunallagen.

Taxorna föreslås vara lika i alla tre kommuner.

Patrik Kjellin
Ordförande räddningsnämnden

Bilaga 1

Taxetabeller enligt LSO och LBE 2017 Tierps kommun

1 Taxor enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)

	Ärendetyp tillsyn	Verksamhetsklass enligt Boverkets byggregler (BBR)	Avgift
1	Industri, kontor, m.m	VK1	5 925 kr
2	Samlingslokal <=150 personer	VK2A	5 925 kr
3	Samlingslokal >150 personer	VK2B	6 069 kr
4	Samlingslokal >150 personer med alkoholförsäljning	VK2C	6 358 kr
5	Gemensamhetsboenden	VK3B	6 358 kr
6	Hotell	VK4	6 358 kr
7	Vårdmiljöer daglig verksamhet	VK5A	5 780 kr
8	Behovsprövade särskilda boenden	VK5B	6 358 kr
9	Vårdmiljö sjukhus och fängelser	VK5C+D	6 647 kr
10	Brandfarlig lokal	VK6	6 358 kr
11	Organisationstillsyn		8 092 kr
12	Tillsyn av enskilda förhållanden		5 491 kr

2 Taxor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

	Ärendetyp tillsyn	Avgift
1	Fyrverkeriförsäljning	5 058 kr
2	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg	5 058 kr
3	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg	5 202 kr
4	Bensinstation obemannad	5 780 kr
5	Bensinstation bemannad	6 503 kr
6	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare	6 358 kr
7	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare	6 792 kr
8	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare	7 225 kr
9	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor	7 803 kr

3 Taxor enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE), vid samordnad tillsyn.

Avgift tas ut för både tillsynen enligt LSO och tillsynen enligt LBE.

	Ärendetyp, Tillsyn LSO	Verksamhetsklass enligt Boverkets byggregler (BBR)	Avgift
1	Industri, kontor, m.m	VK1	3 819 kr
2	Samlingslokal <=150 personer	VK2A	3 819 kr
3	Samlingslokal >150 personer	VK2B	3 916 kr
4	Samlingslokal >150 personer med alkoholförsäljning	VK2C	4 110 kr
5	Gemensamhetsboenden	VK3B	4 110 kr
6	Hotell	VK4	4 110 kr
7	Vårdmiljöer daglig verksamhet	VK5A	3 722 kr

Taxetabeller enligt LSO och LBE 2017 Tierps kommun

8	Behovsprövade särskilda boenden	VK5B	4 110 kr
9	Vårdmiljö sjukhus och fängelser	VK5C+D	4 303 kr
10	Brandfarlig lokal	VK6	4 110 kr
11	Organisationstillsyn		5 410 kr
Ärendetyp, Tillsyn LBE			Avgift
12	Fyrverkeriförsäljning		3 237 kr
13	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg		3 237 kr
14	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg		3 334 kr
15	Bensinstation obemannad		3 721 kr
16	Bensinstation bemannad		4 205 kr
17	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare		4 108 kr
18	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare		4 422 kr
19	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare		4 712 kr
20	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor		5 146 kr

4 Taxor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

Ärendetyp tillstånd		Avgift
1	Fyrverkeriförsäljning	2 746 kr
2	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg	4 769 kr
3	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg	5 636 kr
4	Godkännande av föreståndare för explosiva varor	1 301 kr
5	Bensinstation obemannad	5 347 kr
6	Bensinstation bemannad	6 792 kr
7	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare	5 347 kr
8	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare	6 214 kr
9	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare	7 081 kr
10	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor	8 526 kr
11	Mindre förändring av befintligt tillstånd	2 168 kr
12	Tillfällig hantering av brandfarlig vara	4 480 kr
13	Avslag av tillståndsansökan	2 168 kr

Taxorna gäller från och med 2017-01-01.

Avgift enligt denna taxa betalas av sökanden/beställaren av tillstånd eller av den som tillsynen avser mot faktura när denne tillställts räddningsnämndens beslut eller efter genomförd tillsyn.

Betalas inte avgift senast vid i fakturan angiven förfallodag utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) från förfallodagen tills betalning sker.

Avgiften beräknas efter den taxa som gäller när ärendet inkommer/startar.

Om en åtgärd inte kan hänföras till en särskild grupp i tabellerna, beslutar räddningsnämnden i Uppsala kommun om skälig avgift grundad på tidersättning.

Avgift för avslagsbeslut återbetalas om beslutet upphävs inom ett år. Avräkning ska ske mot eventuell avgift som ska utgå för den aktuella åtgärden.

När en tillsyn inte kunnat genomföras på aviserad tid (på grund av att den som tillsynen avser inte kommit på aviserad tid och inte heller bokat om den aviserade tiden) tas en avgift på 1 156 kr ut. Avgiften faktureras den som tillsynen avser.

Alla avgifter är exklusive moms.

Bilaga 2

Taxetabeller enligt LSO och LBE**2017 Uppsala kommun****1 Taxor enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)**

	Ärendetyp tillsyn	Verksamhetsklass enligt Boverkets byggregler (BBR)	Avgift
1	Industri, kontor, m.m	VK1	5 925 kr
2	Samlingslokal <=150 personer	VK2A	5 925 kr
3	Samlingslokal >150 personer	VK2B	6 069 kr
4	Samlingslokal >150 personer med alkoholförsäljning	VK2C	6 358 kr
5	Gemensamhetsboenden	VK3B	6 358 kr
6	Hotell	VK4	6 358 kr
7	Vårdmiljöer daglig verksamhet	VK5A	5 780 kr
8	Behovsprövade särskilda boenden	VK5B	6 358 kr
9	Vårdmiljö sjukhus och fängelser	VK5C+D	6 647 kr
10	Brandfarlig lokal	VK6	6 358 kr
11	Organisationstillsyn		8 092 kr
12	Tillsyn av enskilda förhållanden		5 491 kr

2 Taxor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

	Ärendetyp tillsyn	Avgift
1	Fyrverkeriförsäljning	5 058 kr
2	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg	5 058 kr
3	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg	5 202 kr
4	Bensinstation obemannad	5 780 kr
5	Bensinstation bemannad	6 503 kr
6	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare	6 358 kr
7	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare	6 792 kr
8	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare	7 225 kr
9	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor	7 803 kr

3 Taxor enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE), vid samordnad tillsyn.

Avgift tas ut för både tillsynen enligt LSO och tillsynen enligt LBE.

	Ärendetyp, Tillsyn LSO	Verksamhetsklass enligt Boverkets byggregler (BBR)	Avgift
1	Industri, kontor, m.m	VK1	3 819 kr
2	Samlingslokal <=150 personer	VK2A	3 819 kr
3	Samlingslokal >150 personer	VK2B	3 916 kr
4	Samlingslokal >150 personer med alkoholförsäljning	VK2C	4 110 kr
5	Gemensamhetsboenden	VK3B	4 110 kr
6	Hotell	VK4	4 110 kr
7	Vårdmiljöer daglig verksamhet	VK5A	3 722 kr

Taxetabeller enligt LSO och LBE 2017 Uppsala kommun

8	Behovsprövade särskilda boenden	VK5B	4 110 kr
9	Vårdmiljö sjukhus och fängelser	VK5C+D	4 303 kr
10	Brandfarlig lokal	VK6	4 110 kr
11	Organisationstillsyn		5 410 kr
Ärendetyp, Tillsyn LBE			Avgift
12	Fyrverkeriförsäljning		3 237 kr
13	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg		3 237 kr
14	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg		3 334 kr
15	Bensinstation obemannad		3 721 kr
16	Bensinstation bemannad		4 205 kr
17	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare		4 108 kr
18	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare		4 422 kr
19	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare		4 712 kr
20	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor		5 146 kr

4 Taxor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

Ärendetyp tillstånd		Avgift
1	Fyrverkeriförsäljning	2 746 kr
2	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg	4 769 kr
3	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg	5 636 kr
4	Godkännande av föreståndare för explosiva varor	1 301 kr
5	Bensinstation obemannad	5 347 kr
6	Bensinstation bemannad	6 792 kr
7	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare	5 347 kr
8	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare	6 214 kr
9	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare	7 081 kr
10	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor	8 526 kr
11	Mindre förändring av befintligt tillstånd	2 168 kr
12	Tillfällig hantering av brandfarlig vara	4 480 kr
13	Avslag av tillståndsansökan	2 168 kr

Taxorna gäller från och med 2017-01-01.

Avgift enligt denna taxa betalas av sökanden/beställaren av tillstånd eller av den som tillsynen avser mot faktura när denne tillställts räddningsnämndens beslut eller efter genomförd tillsyn.

Betalas inte avgift senast vid i fakturan angiven förfallodag utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) från förfallodagen tills betalning sker.

Avgiften beräknas efter den taxa som gäller när ärendet inkommer/startar.

Om en åtgärd inte kan hänföras till en särskild grupp i tabellerna, beslutar räddningsnämnden i Uppsala kommun om skälig avgift grundad på tidersättning.

Avgift för avslagsbeslut återbetalas om beslutet upphävs inom ett år. Avräkning ska ske mot eventuell avgift som ska utgå för den aktuella åtgärden.

När en tillsyn inte kunnat genomföras på aviserad tid (på grund av att den som tillsynen avser inte kommit på aviserad tid och inte heller bokat om den aviserade tiden) tas en avgift på 1 156 kr ut. Avgiften faktureras den som tillsynen avser.

Alla avgifter är exklusive moms.

Taxetabeller enligt LSO och LBE 2017 Östhammars kommun

1 Taxor enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)

	Ärendetyp tillsyn	Verksamhetsklass enligt Boverkets byggregler (BBR)	Avgift
1	Industri, kontor, m.m	VK1	5 925 kr
2	Samlingslokal <=150 personer	VK2A	5 925 kr
3	Samlingslokal >150 personer	VK2B	6 069 kr
4	Samlingslokal >150 personer med alkoholförsäljning	VK2C	6 358 kr
5	Gemensamhetsboenden	VK3B	6 358 kr
6	Hotell	VK4	6 358 kr
7	Vårdmiljöer daglig verksamhet	VK5A	5 780 kr
8	Behovsprövade särskilda boenden	VK5B	6 358 kr
9	Vårdmiljö sjukhus och fängelser	VK5C+D	6 647 kr
10	Brandfarlig lokal	VK6	6 358 kr
11	Organisationstillsyn		8 092 kr
12	Tillsyn av enskilda förhållanden		5 491 kr

2 Taxor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

	Ärendetyp tillsyn	Avgift
1	Fyrverkeriförsäljning	5 058 kr
2	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg	5 058 kr
3	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg	5 202 kr
4	Bensinstation obemannad	5 780 kr
5	Bensinstation bemannad	6 503 kr
6	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare	6 358 kr
7	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare	6 792 kr
8	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare	7 225 kr
9	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor	7 803 kr

3 Taxor enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE), vid samordnad tillsyn.

Avgift tas ut för både tillsynen enligt LSO och tillsynen enligt LBE.

	Ärendetyp, Tillsyn LSO	Verksamhetsklass enligt Boverkets byggregler (BBR)	Avgift
1	Industri, kontor, m.m	VK1	3 819 kr
2	Samlingslokal <=150 personer	VK2A	3 819 kr
3	Samlingslokal >150 personer	VK2B	3 916 kr
4	Samlingslokal >150 personer med alkoholförsäljning	VK2C	4 110 kr
5	Gemensamhetsboenden	VK3B	4 110 kr
6	Hotell	VK4	4 110 kr
7	Vårdmiljöer daglig verksamhet	VK5A	3 722 kr

Taxetabeller enligt LSO och LBE 2017 Östhammars kommun

8	Behovsprövade särskilda boenden	VK5B	4 110 kr
9	Vårdmiljö sjukhus och fängelser	VK5C+D	4 303 kr
10	Brandfarlig lokal	VK6	4 110 kr
11	Organisationstillsyn		5 410 kr
Ärendetyp, Tillsyn LBE			Avgift
12	Fyrverkeriförsäljning		3 237 kr
13	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg		3 237 kr
14	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg		3 334 kr
15	Bensinstation obemannad		3 721 kr
16	Bensinstation bemannad		4 205 kr
17	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare		4 108 kr
18	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare		4 422 kr
19	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare		4 712 kr
20	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor		5 146 kr

4 Taxor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

Ärendetyp tillstånd		Avgift
1	Fyrverkeriförsäljning	2 746 kr
2	Förvaring av explosiv vara mindre omfattning < 60 kg	4 769 kr
3	Förvaring av explosiv vara större omfattning ≥60 kg	5 636 kr
4	Godkännande av föreståndare för explosiva varor	1 301 kr
5	Bensinstation obemannad	5 347 kr
6	Bensinstation bemannad	6 792 kr
7	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i lösa behållare	5 347 kr
8	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i en cistern och lösa behållare	6 214 kr
9	Förvaring och hantering av brandfarliga varor i flera cisterner och lösa behållare	7 081 kr
10	Mycket omfattande eller komplex förvaring och hantering av brandfarliga varor	8 526 kr
11	Mindre förändring av befintligt tillstånd	2 168 kr
12	Tillfällig hantering av brandfarlig vara	4 480 kr
13	Avslag av tillståndsansökan	2 168 kr

Taxorna gäller från och med 2017-01-01.

Avgift enligt denna taxa betalas av sökanden/beställaren av tillstånd eller av den som tillsynen avser mot faktura när denne tillställts räddningsnämndens beslut eller efter genomförd tillsyn.

Betalas inte avgift senast vid i fakturan angiven förfallodag utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) från förfallodagen tills betalning sker.

Avgiften beräknas efter den taxa som gäller när ärendet inkommer/startar.

Om en åtgärd inte kan hänföras till en särskild grupp i tabellerna, beslutar räddningsnämnden i Uppsala kommun om skäligen avgift grundad på tidersetting.

Avgift för avslagsbeslut återbetalas om beslutet upphävs inom ett år. Avräkning ska ske mot eventuell avgift som ska utgå för den aktuella åtgärden.

När en tillsyn inte kunnat genomföras på aviserad tid (på grund av att den som tillsynen avser inte kommit på aviserad tid och inte heller bokats om den aviserade tiden) tas en avgift på 1 156 kr ut. Avgiften faktureras den som tillsynen avser.

Alla avgifter är exklusive moms.

RÄDDNINGSNÄMNDEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2016-06-01

§ 35

**Taxor 2017, tillsyn och tillstånd enligt LSO och LBE
RÄN-2016-0154**

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

att översända bifogat förslag till respektive kommun.

Ärendet

Taxor för tillsyn och tillstånd inom den gemensamma räddningsnämndens område. Endast kommunfullmäktige kan besluta om taxor enligt LSO och LBE som ska gälla i den egna kommunen.

Uppräkning av taxorna på grund av prispförändringar kan delegeras till annan nämnd, gemensam nämnd eller kommunalförbund.

...

Exp 2016-06-16

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

RÄDDNINGSNÄMNDEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2016-06-01

Plats och tid: Tierps kommunhus, 17:00 – 20:00

Ledamöter: Jan Ulmänder (C), Vice ordförande
Catrin Johansson (S)
Anders Gustafsson (S)
Terence Hongslo (MP)
Daniel Enholm (M)
Maria Jansson (M)
Margareta Widén Berggren (S)
Lennart Owenius (M)
Jonas Nyberg (S)
Sven Lokander (M)

Tord Andersson (S) *tjg*
Tor Bergman (M) *tjg*
Sanna Sundvall (MP) *tjg*
Christian Hermansson (KD)
Sigurd Mattsson (C)
Margaretha Magnusson (S)
Christofer Blomstedt (M)

Övriga deltagare: Anders Ahlström, brandchef
Mikael Lundkvist, ekonomichef
Lina Rutberg, nämndsekreterare

Utses att justera: *Tord Andersson (S)*
Daniel Enholm (M)

Paragrafer: 28 - 40

Justeringens plats och tid: Stationsgatan 12, 2016-06-08

Underskrifter:
Jan Ulmänder, ordförande

Tord Andersson, justerare

Lina Rutberg, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokollet är justerat.

Organ: Räddningsnämndens arbetsutskott

Datum: 2016-06-01

Datum för anslags uppsättande: *2016-06-09*

Sista dag för överklagande: *2016-06-30*

Datum för anslags nedtagande: *2016-07-01*

Förvaringsplats för protokollet:

Underskrift:

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

9 xp 2016-06-16

Delges
Kommunstyrelsen

§ 344

Dnr SN-2016-193
Dnr KS-2016-590

Dpl 704

Yttrande

Remiss om nytt ersättningssystem för mottagande av och kommunplacering av ensamkommande barn och unga

---

Regeringen har den 21 respektive den 23 juni skickat *Promemoria om ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga* (Diarienummer A2016/01307/1) och *Departementspromemoria Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn* på remiss (Ds 2016:21). Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har uppmärksammat samtliga kommuner på möjligheten att svara på remissen.

Kommunstyrelsen samordnar ärendets beredning i Östhammars kommun och önskar yttrande från socialnämnden den 10 augusti.

Föreligger remisshandling och förslag till yttrande.

Verksamhetschef ensamkommande IFO Martina Jirlow föredrar ärendet.

Arbetsutskottets beslut

Socialnämnden lämnar yttrande till kommunstyrelsen i enlighet med förvaltningens förslag. (Bilaga 1)

Socialnämnden informeras om ärendet.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Martina Jirlow

Bilaga 1, SNAU § 344/2016

Datum
2016-08-23
2016-08-10

Dnr
KS-2016-590
SN-2016-193

Sid
1 (8)

YTTRANDE

2016-08-24

Dnr A 2016/01307/I

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Sammanfattning

Östhammars kommun anser;

- att de kraftigt försämrade ersättningarna i kombination med den korta omställningstiden avsevärt försämrar förutsättningarna för kommunen att bedriva ett mottagande av ensamkommande barn med bibehållen hög kvalitet, god säkerhet och med barnperspektivet i blickfånget.
- att förslaget medför en kostnadsövertäring på kommunen som får konsekvenser för kommunens totala ekonomi, som i dagsläget är svåra att överblicka.
- att förslaget i nuvarande utformning behöver kompletteras, med en genomgående riskanalys, utifrån såväl ett socialt perspektiv som barnperspektivet.

Inledning

Kommunstyrelsen i Östhammars kommun har valt att avlämna remissvar utan att vara utsedd remissinstans. Anledningen är de betydande konsekvenser som förslagen i promemorian, "Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga", får för kommunen.

Kommunen har under det gångna året utökat sitt mottagande av ensamkommande barn med 325%. Detta har medfört stora utmaningar vad gäller att få fram boendeplatser för dessa barn samt anställa socialsekreterare som ska utreda dem. Ambitionen har varit, och är fortfarande, att så många placeringar som möjligt ska ske inom egen regi. Kommunen har idag två hem

Datum	Dnr	Sid
2016-08-23	KS-2016-590	2 (8)
2016-08-10	SN-2016-193	

för vård eller boende (HVB) med tillhörande utsluss i egen regi samt ett entreprenadavtal på ett HVB med en extern utförare. Planering för nyanskaffande och iordningsställande av ytterligare lokaler pågår för att kunna ta hem barn som placerats i konsulentstödda familjehem och på externa HVB i andra kommuner.

En satsning på integration i samverkan med andra aktörer kring ensamkommande barn pågår i kommunen.

1.2 Ett stort behov av ett förändrat ersättningssystem

Kommunen behöver en längre omställningstid för att organisera billigare boendialternativ för de barn som placerats utanför kommunen.

Ett förändrat ersättningssystem med mindre administration kan underlätta för kommunen dock är det inte realistiskt att det införs redan 1/1 2017.

För att kunna bibehålla ett mottagande av ensamkommande barn med hög kvalitet, långsiktighet och med barnets bästa i fokus fordras en hög personaltäthet på våra boenden. Östhammars kommun har dessutom en unik samhällsstruktur med fem tätorter. Det innebär att barnen måste transporteras mellan olika orter inom kommunen för att de ska kunna delta i olika integrerande aktiviteter tex. utöva en sport, dessa transporter förutsätter hög bemanning på boendena.

1.3 Barnperspektivet är en viktig utgångspunkt.

En del ensamkommande som fyller 18 år och har beviljats uppehållstillstånd anses inte klara av att bo t.ex. i ett stödboende direkt vid 18 årsdagen utan behöver en högre grad av omvårdnad där tillgång till personal behövs i större omfattning. Detta kan inte erbjudas för de över 18 år med den föreslagna ersättningsnivån.

Att av ekonomiska skäl vara tvungen att flytta ut från den i många fall enda trygghet man har på ett HVB är inte förenligt med hög kvalitet i mottagandet och försvårar integrationsarbetet. Socialtjänsten och boendena är bäst lämpade att bedöma när en utflytt kan ske utifrån en individuell bedömning och om det ska ske till en utsluss inom HVB;ets ramar eller till en mer självständig boendeform.

Datum	Dnr	Sid
2016-08-23	KS-2016-590	3 (8)
2016-08-10	SN-2016-193	

1.4 Asylsökande ensamkommande barn som fyller 18 år

Kommunens socialtjänst har hittills låtit asylsökande som fyllt 18 år få bo kvar i såväl våra HVB som i familjehem i avvaktan på beslut från Migrationsverket. Även de som fått avslag har bott kvar i avvaktan på överklagan och att beslutet trätt i laga kraft.

Kommunen håller med om att de som inte fått beslut på sin asylansökan och fyller 18 år samt de som fått avslag på sin asylansökan och fyller 18 år ska överföras från kommunen till Migrationsverkets ansvar.

1.5 Ersättning för ensamkommande unga över 18 år som har uppehållstillstånd.

Förslaget att unga över 18 år inte behöver vara placerade för att ersättning ska utgå är bra, dock är nivån på schablonersättningen för låg eftersom en del unga kommer att vara i behov av fortsatt HVB-placering utan att för den skull vara i behov av behandling.

1.6 Behovet av administrativ förenkling

Kommunen ställer sig positiv till schablonbaserade ersättningar som princip.

Dock saknas en analys av vad de föreslagna ersättningsnivåerna får för konsekvenser för kommunerna.

Promemorians föreslagna ersättningsnivåer medför en kostnadsövertäckning på kommunerna.

1.8 Utgångspunkter och inriktning för ett nytt ersättningssystem

En utökning av antalet socialsekreterare och även andra administrativa tjänster inom socialtjänsten har varit nödvändig.

Ökningen av ensamkommande i Östhammars kommun under perioden 2015-07-01 till 2016-06-30 har gått från 24 till 102 ärenden på ett år, en ökning med 325%. Socialtjänsten har utökat från två utredartjänster till sex.

Kommunen anser att ersättningarna ska täcka även denna typ av merkostnader för kommunen, då mottagandet av ensamkommande är obligatoriskt.

Datum	Dnr	Sid
2016-08-23	KS-2016-590	4 (8)
2016-08-10	SN-2016-193	

3.1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn.

Nuvarande ersättning för obelagda platser försvinner och det är svårt att överblicka vad det nya förslaget om rörlig ersättning motsvarande 7 dagars ersättning motsvarande obelagd plats kommer att innebära rent konkret då den baseras på antalet anvisade.

Risken med den typen av ersättningssystem är att kommunen inte kan tillhandahålla boenden med stabil personalgrupp utan måste vara väldigt flexibel vad gäller bemanningsgraden på våra boenden. Vi kan inte erbjuda personal tillsvidareanställning i någon större utsträckning, och kommunen får stå med lokalkostnader oavsett antalet anvisningar.

Det är bra att kommunerna erhåller ett årsbelopp för beredskap och kapacitet men dess utformning kompenserar inte för nuvarande system med ersättning för tomplats.

3.3 Schablonersättning för mottagandet av ensamkommande barn

Den föreslagna schablonen på 52.000 är för låg och kommer att medföra att kommunerna inte får alla uppräknade kostnader täckta, tex. sina tolkkostnader som kan uppgå till betydande belopp under asyltiden både inom myndighetsutövningen och på boendena.

3.4 Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn.

Den kraftigt sänkta dygnersättningen får stora konsekvenser för kommunen och skulle medföra att tex bemanningen på vardera boende skulle behöva minskas med mellan 18-20%. En sådan sänkning påverkar givetvis kvalitén på omvårdnaden och förutsätter en längre omställningstid än 3 månader.

Antagandet att 16-17 åringar framgent skulle placeras i stödboenden i större utsträckning stämmer inte med kommunens erfarenhet av målgruppen. Ett vanligt förlopp efter beslut från Migrationsverket om uppehållstillstånd är att de efter en tid mår sämre och ev. trauman gör sig påminda. Att i det skedet placeras på ett stödboende med lägre personaltäthet och utan bemanning natttid är inte förenligt med god omvårdnad och en trygg och säker miljö.

Datum	Dnr	Sid
2016-08-23	KS-2016-590	5 (8)
2016-08-10	SN-2016-193	

3.5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18-20 år

Enbart asylsökande med **ett omfattande vård- och behandlingsbehov** bör vara fortsatt placerade – kommunen kan då ersättas med faktiska kostnader för placeringen.

Kommunen anser att det är viktigt att avgränsningen till landstinget tydliggörs så att vård- och behandlingsbehovet avser sociala problem – tex.

Missbruk/Kriminalitet och inte psykiatri.

3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd.

En ersättning på 750:-/dygn (ca 22.500:-/månad) kommer inte att kunna täcka kostnaderna för mottagandet av denna åldersgrupp. Att en halvering av den genomsnittliga kostnaden på ca 1.500:- idag, skulle vara tillräcklig nivå förefaller vara ett antagande som utgår från att allt fler ska bo i stödboende eller andra boendialternativ och inte vara i behov av omvårdnad.

Förslaget att beslut om placering inte ska vara nödvändigt för att erhålla schablonersättningen kräver att socialtjänsten tar beslut om andra typer av insatser som tillgodoser behovet av boende/bostad och sedan kopplar olika former av stödinsatser till den unge. Detta medför att kommunen kan behöva en helt annan inriktning på hur mottagandet av ensamkommande ska organiseras.

Kommunen anser att det behövs en lång omställningstid för att kunna erbjuda boendialternativ till den föreslagna ersättningsnivån. Bostadsbrist, svårigheter med överflyttningar av ärenden mellan kommunerna, och hemtagning av externt placerade barn till kommunen är försvårande omständigheter som tar tid att genomföra.

Kommunen tycker det är bra att schablonersättning utbetalas även för unga över 18 år som fått beslut om uppehållstillstånd och anvisas till kommunen som vuxna enligt annat lagrum.

Förutsättningen för att schablonersättningen på 750:-/dygn ska utbetalas av Migrationsverket är att den unge beviljats studiestöd för gymnasiala studier och är folkbokförd i kommunen.

Datum	Dnr	Sid
2016-08-23	KS-2016-590	6 (8)
2016-08-10	SN-2016-193	

3.7 Ersättning för ensamkommande barn och unga som är placerade i annan kommun än anvisningskommun

Det finns ett förslag om att anvisningskommuner inte ska få placera anvisade barn i annan kommun utan att det har gjorts en överenskommelse kommunerna emellan, detta förslag är även det ute på remiss.

Östhammars kommun har ambitionen att alla placeringar ska ske inom kommungränsen men det var inte möjligt att vidmakthålla under tillströmningen av ensamkommande barn under 2015. Idag är det ytterst få ärenden där kommuner kommer överens om en överflyttning, så förslaget att det ska kunna ske vad gäller ensamkommande barn är med nuvarande regelverk inte särskilt troligt.

Kommunen håller med om att asylsökande ensamkommande unga över 18 år i normalfallet ska bo på Migrationsverkets förläggning.

3.8 Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer

Syftet med ersättning för faktiska kostnader för placeringar där det föreligger ett omfattande vårdbehov är att kommunen ska erhålla full ekonomisk kompensation för placeringskostnaden.

Östhammars kommun håller inte med om att faktiska kostnader vid t.ex. en LVU-placering inte ska betalas ut till kommunen om schablonen blivit automatiskt utbetald. Ett sådant förfarande kan medföra att kommunen förlorar tusentals kronor/dygn pga. en administrativ miss.

Kommunen anser vidare att det är positivt att kommunen får rätt till ersättning för utbetalt försörjningsstöd för unga mellan 18-21 år som inte studerar och är folkbokförda i kommunen.

Schablonersättningen utbetalas till kommunen fram till vårterminen det år den unge fyller 20 år och uppbär studiehjälp. Tanken är då att den unge ska ansöka om lånedelen och på så sätt kunna försörja sig själv vilket är samma tankesätt som man har kring övriga unga. Det finns dock en risk för att den unge hoppar av från sina gymnasiestudier då det kan finnas ett motstånd utifrån kultur och religion att sätta sig i skuld.

3.9 Ikraftträdande m.m

Kommunen anser att tidpunkten för övergång till nytt ersättningssystem ska flyttas fram, förslagsvis till 1 juli 2017.

Datum	Dnr	Sid
2016-08-23	KS-2016-590	7 (8)
2016-08-10	SN-2016-193	

Kommunen behöver en längre omställningstid än den angivna och är bl.a bunden av ett entreprenadavtal som sträcker sig över årsskiftet, där den överenskomna ersättningen överskrider den föreslagna nivån på 1.350:-/dygn.

4.1 – 4.6 Konsekvensanalys

I de olika konsekvensanalyserna saknas genomgående en riskanalys utifrån barnperspektivet och de sociala aspekterna på mottagandet av ensamkommande barn och unga. Förslaget har tonvikt på ekonomisk konsekvensanalys. Stödboende för 16-17 åringar framställs som en universallösning för kommunerna utan att en grundlig riskanalys gjorts.

Flertalet av ensamkommande barn i den åldersgruppen har nyligen anlänt till Sverige, de kan inte språket, de har inte hunnit tillägna sig den kunskap som behövs för att de ska klara sin dagliga livsföring utan hjälp, de har svårigheter utifrån upplevda trauman och de har bristande tillit till vuxna och många gången sömnsvårigheter, känslor av övergivenhet och saknad m.m. I nuläget har även landstinget svårigheter att tillgodose dessa ungdomars vårdbehov vilket medför att personal på boendena får ta hand om situationer som egentligen borde hänföras till sjukvården.

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om stödboende, HSLF-FS 2016:56 framgår att placering i stödboende ska föregås av en bedömning av socialnämnden vilket behov av stöd barnet eller den unge har. Vid inskrivning på stödboende ska behovet av stöd kunna tillgodoses under trygga och säkra former. På ett stödboende ska personal finnas tillgänglig dygnet runt men inte finnas på plats kvälls- och nattetid.

Östhammars kommun anser att det kommer vara ytterst få, om ens någon 16-17 åring som kan komma i fråga för ett stödboende. Även kan, i vissa fall, även de som fyllt 18 år vara i behov av en högre omvårdnadsgrad än vad ett stödboende kan ge.

Ett annat område där en riskanalys utifrån ett socialt perspektiv saknas är att en 17- åring som först anvisas till en kommun och börjar sin skolgång där, efter 18- årsdagen överförs till Migrationsverkets anläggning och kanske inte får någon skolgång eller måste byta skola och sedan vid beslut om uppehållstillstånd kan hamna i en annan kommun och ska återuppta sin skolgång. En uppenbar risk är att en stor andel av dem aldrig uppnår slutbetyg från gymnasiet och får stora svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Risken för att hamna i utanförskap är betydande.

Östhammars kommun har förståelse för nödvändigheten av en åtstramning av ekonomin kring mottagandet av ensamkommande barn men det får inte ske på bekostnad av de sociala aspekterna.

Martina Jirlow

Bilaga 1, SNAU § 344/2016

Datum
2016-08-23
2016-08-10

Dnr
KS-2016-590
SN-2016-193

Sid
8 (8)

Socialnämndens arbetsutskott föreslås besluta;

- att avlämna yttrande till Kommunstyrelsen
- att denna paragraf förklaras omedelbart justerad

Kommunstyrelsen föreslås besluta;

- att avlämna yttrande till Arbetsmarknadsdepartementet
- att denna paragraf förklaras omedelbart justerad

REGERINGSKANSLIET

Ett nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga

Promemoria

2016-06-21

Innehåll

1	Utgångspunkter för ett nytt ersättningssystem	6
1.1	Ett ökat antal ensamkommande barn och unga	7
1.2	Ett stort behov av ett förändrat ersättningssystem	8
1.3	Barnperspektivet är en viktig utgångspunkt	10
1.4	Asylsökande ensamkommande barn som fyller 18 år	11
1.5	Ersättning för ensamkommande unga över 18 år som har uppehållstillstånd	12
1.6	Behovet av administrativ förenkling	13
1.7	Behovet av ett kostnadseffektivt regelverk	14
1.8	Utgångspunkter och inriktning för ett nytt ersättningssystem.....	15
2	Nuvarande regler om ersättning för mottagandet av ensamkommande barn och unga	17
2.1	Kommuner och landstings rätt till ersättning för mottagandet av ensamkommande barn och unga	17
2.1.1	Allmänt om kommuner och landstings rätt till ersättning.....	17
2.1.2	Överenskomna platser och kommunala ersättningar	18
2.1.3	Ersättning för asylsökande.....	18
2.1.4	Ersättning för mottagandet av personer med uppehållstillstånd	21
2.2	Ersättning till asylsökande och personer med uppehållstillstånd	25
2.2.1	Ersättning till asylsökande	25
2.2.2	Ersättning till personer med uppehållstillstånd	26
2.2.3	Asylsökande och unga med uppehållstillstånd som studerar.....	27
2.3	Övriga lagar som har betydelse för ensamkommande barn	28

2.3.1	Ansvar och skyldigheter för föräldrar och vårdnadshavare	28
2.3.2	Kommunernas ansvar utifrån anvisning och placering.....	29
3	Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga	31
3.1	Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn.....	31
3.2	Schablonersättning till ankomstkommuner för tillfälligt mottagande av asylsökande ensamkommande barn	34
3.3	Schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun.....	35
3.4	Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn.....	36
3.5	Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18–20 år	38
3.6	Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18–20 år med uppehållstillstånd.....	39
3.7	Ersättning för ensamkommande barn och unga som är placerade i annan kommun än anvisningskommunen	43
3.8	Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer	45
3.9	Ikraftträdande m.m.....	47
4	Konsekvensanalys	48
4.1	Inledning	48
4.2	Antalet ensamkommande barn och unga.....	49
4.3	Ekonomiska konsekvenser för staten	50
4.4	Övriga konsekvenser för staten.....	52
4.5	Konsekvenser för kommunerna	53

4.6	Konsekvenser för ensamkommande barn och unga	60
4.7	Övriga konsekvenser	61

1 Utgångspunkter för ett nytt ersättningssystem

Den stora ökningen av antalet ensamkommande barn under 2015 medför utmaningar för kommunerna. Det är viktigt att värna kvalitet och säkerhet i mottagandet av ensamkommande barn och unga. Samtidigt måste regelverken ta hänsyn till kommunernas förutsättningar och bidra till en effektiv användning av skattemedel.

Dagens system för ersättning till kommunerna för mottagandet av ensamkommande barn och unga är inte ändamålsenligt utan har lett till ett svåröverskådligt regelverk som även är administrativt betungande. Ersättningen för mottagandet av ensamkommande barn och unga bör därför i större utsträckning än i dag utgöras av schabloner.

Regeringen aviserade i vårpropositionen 2016 att man avsåg att återkomma med förslag för att förenkla regelverket, förbättra kommunernas planeringsförutsättningar, minska den administrativa bördan och öka kostnadseffektiviteten.

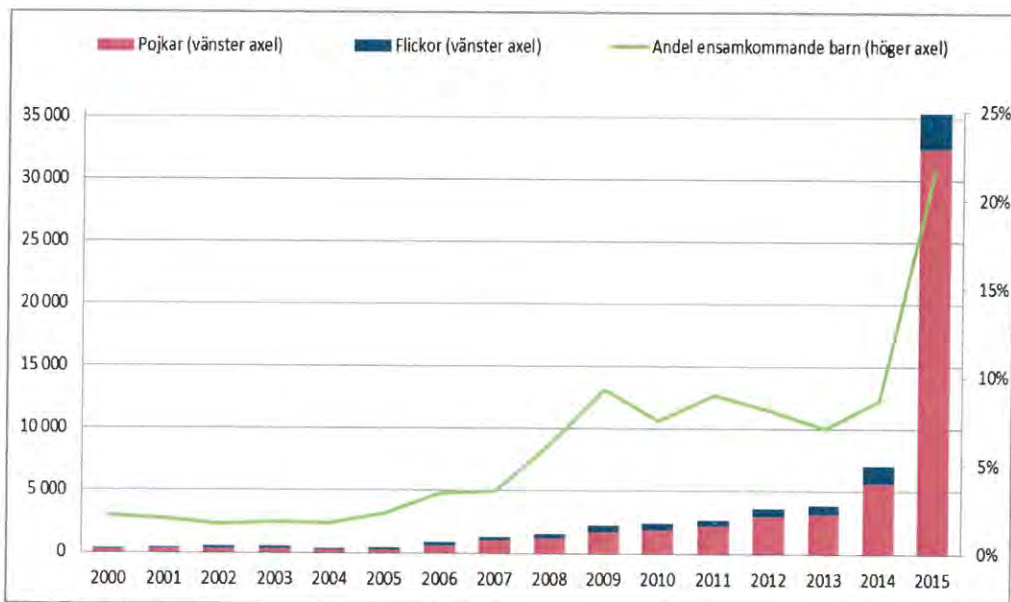
I denna promemoria beskrivs ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga. I avsnitt 1 redovisas utgångspunkter och i avsnitt 2 sammanfattas nuvarande regler om ersättning för mottagandet av ensamkommande barn och unga. Bedömningar och motiveringar för det nya ersättningssystemet redovisas i avsnitt 3. Konsekvensanalys redovisas i avsnitt 4.

1.1 Ett ökat antal ensamkommande barn och unga

Sverige är det land i Europa som under de senaste tio åren har tagit emot flest asylsökande ensamkommande barn, dvs. personer som vid ankomsten inte hade fyllt 18 år och som anlänt utan sin vårdnadshavare eller någon som anses ha trätt i vårdnadshavarens ställe. Antalet är särskilt stort i relation till landets befolkning- mängd, men Sverige har också varit största mottagarland i absoluta tal. Under 2015 tog dock Tyskland emot fler asylansökningar från ensamkommande barn än Sverige.

Diagram 1.1 visar antalet och andelen asylsökande ensamkommande barn i Sverige sedan år 2000.

Diagram 1.1 Antal asylsökande ensamkommande barn 2000–2015 och andel ensamkommande barn av det totala antalet asylsökande

Källa: Migrationsverket

År 2005 sökte knappt 400 ensamkommande barn asyl i Sverige. Fem år senare hade antalet asylsökande ensamkommande barn ökat till nästan 2 400. På tre år, 2010–2013, skedde en 60-procentig ökning av antalet asylsökande ensamkommande barn och 2013 uppgick antalet till 3 852. Under 2014 kom 7 049 asylsökande ensamkommande barn till Sverige, vilket var en ökning med drygt 80 procent jämfört med föregående år. I början av 2015 var bedömningen att både antalet asylsökande totalt sett och antalet ensamkommande barn skulle minska. Utvecklingen under

sommaren och hösten blev emellertid den motsatta. Sammantaget sökte 35 369 ensamkommande barn asyl i Sverige under 2015. Antalet asylsökande ökade totalt, men framför allt ökade andelen ensamkommande barn av de asylsökande som kom till Sverige. 2015 var andelen ensamkommande barn av de asylsökande drygt 20 procent. Prognoserna för de närmaste åren är mycket osäkra, men Migrationsverkets bedömning (april 2016) är att antalet asylsökande kommer att ligga på en fortsatt hög nivå i ett historiskt perspektiv.

Majoriteten av de asylsökande ensamkommande barnen har under hela perioden varit pojkar och andelen pojkar har ökat. Under perioden 2000–2005 var i genomsnitt 34 procent av de ensamkommande barnen som sökte asyl i Sverige flickor. Sedan 2006 fram till 2014 har andelen flickor varit i genomsnitt 19 procent per år.

2015 minskade andelen flickor till 8 procent och därmed var 92 procent av de ensamkommande barnen som sökte asyl i Sverige pojkar. Nästan alla var ungdomar i åldern 13–17 år (93 procent) och en tredjedel var i åldern 16–17 år. Afghanistan är sedan länge det vanligaste ursprunglandet, varifrån två tredjedelar kom 2015. Syrien var näst vanligaste ursprungland med 10 procent. Andra vanliga ursprungsländer är Somalia, Eritrea och Irak.

1.2 Ett stort behov av ett förändrat ersättningssystem

Den kraftiga ökningen av antalet ensamkommande barn som kommit till Sverige under 2015 har inneburit att bl.a. kommunerna ställts inför betydande påfrestningar i sin verksamhet. Regelverken för mottagandet av ensamkommande barn har förändrats under den senaste tioårsperioden, men någon samlad utvärdering har inte gjorts. Under 2015 tillsattes en utredning som har i uppdrag att ta ett helhetsgrepp om mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända, inklusive ensamkommande barn (dir. 2015:107). Utvecklingen av antalet asylsökande ensamkommande barn under 2014 och 2015 har emellertid gjort det nödvändigt att omgående se över regelverket och utformningen av de statliga ersättningarna till kommunerna. En översyn av kommunersättningarna aviserades i

budgetpropositionen för 2015 och förändringar presenterades i budgetpropositionen för 2016. Under hösten 2015 stod det klart att ytterligare förändringar var nödvändiga och ett arbete inom Regeringskansliet har lett fram till bedömningar om nya former för kommunersättningar vid mottagandet av ensamkommande barn och unga som presenteras i denna promemoria.

Det stora antalet ensamkommande barn och unga innebär att behovet av att förenkla regelverket, dämpa kostnadsutvecklingen och minska den administrativa bördan är stort. Staten ansvarar för finansieringen av mottagandet av ensamkommande barn och unga. Genom de statliga ersättningarna ska kommunerna ges ekonomisk ersättning för mottagandet av ensamkommande barn och unga så att trygghet och kvalitet i mottagandet kan upprätthållas. Det är även viktigt att säkerställa att skattemedel används på ett kostnadseffektivt sätt. Regelverket för ersättningen bör vara utformat så att den administrativa bördan blir mindre för såväl kommuner som Migrationsverket. Planeringsförutsättningarna för kommunerna behöver förbättras genom ökad förutsägbarhet i fråga om vilken ekonomisk ersättning de är berättigade till och när utbetalningen kommer att ske. På så vis förbättras också kommunernas förutsättningar för mottagandet.

Den snabba och kraftiga ökningen av antalet asylsökande ensamkommande barn har inneburit att behovet av olika boendeanternativ har ökat kraftigt. Kommunernas ansträngda situation och behov av att snabbt hitta boende har bidragit till att efterfrågan på boenden har ökat. Behovet av bostäder ledde till att utbudet av boenden ökade då många privata aktörer såg en expanderande marknad med möjligheter att ta ut ett högt pris. Regelverkets utformning och den ansträngda situationen för kommunerna har bidragit till att orimligt höga priser har kunnat tas ut. För att förbättra de ekonomiska drivkrafterna för kostnadseffektiva boenden behöver regelverket ses över och förändras. Skattemedel måste användas ansvarsfullt och de samlade statliga utgifterna för mottagandet av ensamkommande barn och unga måste vara rimliga i förhållande till andra offentliga utgifter.

I utformningen av ett regelverk för statliga ersättningar till kommunerna är det flera aspekter som behöver beaktas. Inte minst är barnperspektivet viktigt. Mottagandet av ensamkommande barn ska hålla hög kvalitet och utgå från barnets bästa. Statens,

kommuners och landstings resurser är begränsade. Regelverket bör vara utformat så att det möjliggör ett bra mottagande utan att det sker en undanträngning av andras behov. Utformningen behöver också vara långsiktigt hållbar eftersom mottagandet av ensamkommande barn är ett flerårigt åtagande för kommunen.

1.3 Barnperspektivet är en viktig utgångspunkt

Det stora antal asylsökande ensamkommande barn som kommit till Sverige under senare tid innebär en stor utmaning för kommunerna som har ansvaret för att säkerställa att varje barn får det stöd han eller hon behöver. Barn utan vårdnadshavare har många gånger behov av stora insatser från samhället för att de ska kunna växa upp under förutsättningar som i så stor utsträckning som möjligt motsvarar de förutsättningar som barn som bor med sina föräldrar eller andra vårdnadshavare har. En viktig utgångspunkt för förändringar i ersättningsystemet för ensamkommande barn är att inte försämra förutsättningarna för att barn ska få ett bra omhändertagande. Barn under 18 år har särskilda rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och det är därför viktigt att särskilja barn från vuxna.

Vid åtgärder inom socialtjänsten som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Vid beslut eller andra åtgärder som avser vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande. När resurserna inom kommunen är begränsade finns en risk för undanträngning av utredningar av bl.a. orosanmälningar om barn som far illa. Nuvarande regelverk innebär att kommunerna har ekonomiska drivkrafter att placera ensamkommande unga med stöd av socialtjänstlagen (2001:453), förkortat SoL, upp till 21 års ålder, eftersom placeringsbeslut har krävts för statlig ersättning för mottagandet till kommunerna. Återkommande placeringsbeslut och därmed följande uppföljning innebär en upplåsning av resurser vid socialtjänsten som inte alltid är motiverade utifrån den enskildes vårdbehov. Fortsatt placering av ensamkommande barn som blivit unga vuxna riskerar därför att försvåra kommunernas möjlighet att ge tillräckligt stöd till barn som är i behov av stöd eller vård- eller behandlingsinsatser.

Med barnperspektivet som utgångspunkt är det naturligt att förändra ersättningssystemet så att en tydligare skillnad görs mellan ensamkommande barn och unga vuxna, dvs. ensamkommande unga som har fyllt 18 år. Förändringar av ersättningar som kan påverka vilka former av boenden som erbjuds bör därför i första hand avse unga över 18 år.

1.4 Asylsökande ensamkommande barn som fyller 18 år

Migrationsverket har enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) ansvar för att erbjuda plats på förläggning¹ åt asylsökande som inte bor i eget boende. För ensamkommande barn ska Migrationsverket i stället anvisa en kommun som ska ordna boendet.

För dem som söker asyl som ensamkommande barn och fyller 18 år innan asylprövningen är avgjord finns med nuvarande regler ett dubbelt ansvarssystem. Migrationsverkets ansvar för att erbjuda plats på förläggning omfattar alla som är över 18 år och söker asyl i Sverige. Kommunens ansvar för dem som sökt asyl som ensamkommande barn kvarstår i normalfallet genom att socialtjänsten fattar beslut om fortsatt placering med stöd av SoL innan en asylsökande fyller 18 år. När beslut om fortsatt placering tas har kommunen också rätt till fortsatt statlig ersättning för mottagandet som längst till den unga fyller 21 år. Vid fortsatt placering efter 18 års ålder är ersättningsvillkoren desamma som ersättningsvillkoren som gäller för placering av ensamkommande barn under 18 år. Drivkrafterna för kommunen att förlänga placeringsbeslut efter 18 års ålder är stora eftersom det leder till fortsatt statlig ersättning med 1 900 kronor per dygn för överenskomna platser eller ersättning för faktiska kostnader för placerade ensamkommande unga utöver överenskomna platser. Majoriteten av de asylsökande som fyller 18 år är därför även fortsättningsvis placerade fram till 21 års ålder. Bedömningen är att detta snarare är en följd av

---

¹ Förläggning är det begrepp som används i LMA. Numera används begreppet anläggningsboende. Dessa kan drivas i både Migrationsverkets regi, hyras eller handlas upp av privata entreprenörer.

ersättningsreglernas utformning än att alla unga har behov av att vara fortsatt placerade.

I prop. 2005/06:46 Mottagande av ensamkommande barn framgår det att barn som blir myndiga innan ansökan om uppehållstillstånd slutligt prövats i normalfallet inte bör bo kvar vid ett kommunalt ungdomsboende utan ska beredas plats inom Migrationsverkets anläggningsboenden.

De nuvarande reglerna innebär också att den som söker asyl strax före 18 års ålder omfattas av ett helt annat system för omhändertagande än den som söker asyl strax efter 18-årsdagen. Att behovet av stöd skulle vara helt olika för den som sökt asyl strax före respektive efter 18-årsdagen är svårt att motivera. För staten innebär regelverket höga kostnader i förhållande till mottagandet av en asylsökande som har fyllt 18 år vid ankomsten till Sverige.

1.5 Ersättning för ensamkommande unga över 18 år som har uppehållstillstånd

Kommunen har med nuvarande regler rätt till ersättning för mottagandet av unga som har fyllt 18 men inte 21 år om den unga är placerad enligt SoL och om vården påbörjats före 18 års ålder. Enligt SoL finns sedan den 1 januari 2016 tre olika former av boenden, s.k. placeringsformer: familjehem, hem för vård eller boende (HVB) och stödboende. Eftersom ersättningen baseras på beslut om vård enligt SoL saknar kommunen ekonomiska drivkrafter för att avsluta placeringar av unga som har fyllt 18 men inte 21 år. Då ersättningens storlek i stor utsträckning är kopplad till olika former av boende saknas drivkrafter för att placera unga över 18 år i ett boende med lägre kostnad även när den unges behov ger möjlighet till detta.

Ekonomiska drivkrafter för kommunen kan leda till boende- och placeringslösningar som inte motsvarar den enskildes behov. Placering enligt SoL är inte alltid det bästa boendet för en ung vuxen som saknar vårdbehov.

Bedömningen är att regelverket bör vara så konstruerat att unga över 18 år inte behöver vara placerade enligt SoL för att statlig ersättning för mottagandet ska utgå till kommunen. En del av de

unga kommer även framöver att ha behov av fortsatt placering enligt SoL. Det är viktigt att beslut om fortsatt placering fattas utifrån individens behov och inte påverkas av regelverket för statlig ersättning till kommunen.

Stödboende har som målgrupp ungdomar i åldern 16–20 år som av olika skäl behöver placeras men bedöms klara ett självständigt boende i kombination med socialt och/eller praktiskt stöd. Unga som kan få sina behov tillgodosedda i ett stödboende bör inte placeras i hem för vård eller boende. Enligt 6 kap. 1 § SoL krävs särskilda skäl för att placera barn i åldern 16–17 år i stödboende.

Slutligen innebär de nuvarande reglerna att barn som söker asyl före 18 års ålder omfattas av ett helt annat system upp till 21 års ålder eftersom de mottas som ensamkommande barn, medan unga som söker asyl strax efter 18 års ålder behandlas som vuxna.

1.6 Behovet av administrativ förenkling

Med nuvarande regler behöver kommunerna ansöka om ersättningar för en stor andel av de mottagna ensamkommande barnen. Kommunernas ansökningar om ersättning för faktiska kostnader för placeringar utöver överenskomna platser om mottagande motsvarade 2014 hälften av alla mottagna barn och unga. Ansökningsförfarandet för 2015 är ännu ofullständigt, eftersom kommunerna enligt gällande regelverk kan ansöka om ersättning upp till ett år efter att kostnaden har uppstått.

Ansökan och beslut om ersättning för faktiska kostnader är administrativt krävande för både kommunerna och Migrationsverket som handlägger och fattar beslut om utbetalning av ersättning. Dessa ersättningar skapar dessutom en osäkerhet och dåliga planeringsförutsättningar för kommunerna eftersom det inte är säkert att alla delar i ersättningsanspråken beviljas. Kommunerna tvingas också bära kostnaderna i väntan på utbetalning av ersättningen under tiden för Migrationsverkets handläggning. Den tidsmässiga förskjutningen mellan utgifter och intäkter kan vara kännbar för den kommunala ekonomin, särskilt i små kommuner med omfattande mottagande.

Systemet med boendedifferentierade schabloner som till viss del finns i nuvarande regelverk är också administrativt betungande

eftersom kommunen måste redovisa exakt hur många dygn en individ bott i familjehem, hem för vård eller boende respektive stödboende. I det fall det handlar om hem för vård eller boende för barn och unga som har uppehållstillstånd och som är mottagna utöver överenskomna platser, måste även de faktiska kostnaderna redovisas. För familjehemsplaceringar utöver överenskomna platser måste faktiska kostnader redovisas både för asylsökande barn och unga och för barn och unga med uppehållstillstånd.

Systemet med överenskommelser är administrativt betungande för länsstyrelserna som för dialoger med kommunerna i syfte att de ska ingå överenskommelser med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande barn. För kommunerna krävs resurser då de fattar beslut om överenskommelserna. Även ersättningarna för de överenskomna platserna är administrativt betungande eftersom det innebär utbetalningar i två steg där bara den ena delen betalas ut automatiskt utan föregående ansökan. Den andra delen betalas ut efter ansökan. Detta kräver i sig administrativa resurser för Migrationsverket som betalar ut ersättningen men även för kommunerna som måste ansöka om ersättning för de belagda platserna.

För att minska den administrativa bördan bör ersättningarna baseras på schabloner som inte är kopplade till överenskommelser. För att komma ifrån redovisning av antalet dygn i olika former av boenden bör ersättningen inte heller vara kopplad till placeringsform. Ersättningarna bör dessutom konstrueras så att de i så stor utsträckning som möjligt kan betalas ut automatiskt utan ett ansökningsförfarande.

1.7 Behovet av ett kostnadseffektivt regelverk

Kommunen ansöker om ersättning för faktiska kostnader för hälften av alla mottagna ensamkommande barn och unga. När en kommun upphandlar olika former av boenden eller bygger upp verksamhet i egen regi och får ersättning för faktiska kostnader, kan det medföra att det inte finns tillräckliga drivkrafter för att hålla nere verksamheternas kostnader. Schabloner för ersättning till kommunerna skulle leda till förenklad administration, men kan också bidra till ökad kostnadseffektivitet. För att bidra till

ekonomiska drivkrafter för mindre kostsamma lösningar vid valet av placeringsform bör ersättningarna vara oberoende av vilken placeringsform som väljs, vilket också är motiverat utifrån ett administrativt perspektiv.

1.8 Utgångspunkter och inriktning för ett nytt ersättningssystem

Sammantaget finns det ett stort behov av att förändra det statliga systemet för ersättning till kommunerna för mottagandet av ensamkommande barn och unga.

Utgångspunkten för utformningen av det nya ersättningssystemet bör vara att kommunerna sammantaget ska kunna erbjuda ett mottagande för ensamkommande barn och unga med hög kvalitet och säkerhet. Ett schabloniserat ersättningssystem skulle innebära att ersättningen till kommunerna i någon situation kan vara för hög och i en annan för låg, men att den i genomsnitt avser täcka kommunens kostnader.

Mottagandet av ensamkommande barn och unga är ett obligatoriskt åtagande för kommunerna enligt LMA. Statlig ersättning utgår till kommunerna för mottagandet. Utgångspunkten för de förändringar av ersättningssystemet som presenteras i denna promemoria är att en förändring av ersättningssystemet inte innebär bindande förändringar i form av förändrade regler för kommunernas verksamhet. Kraven på kommunernas verksamhet bör därför vara oförändrade. Den s.k. kommunala finansieringsprincipen beträffande ersättning för nya åtaganden eller åtaganden som tas bort från kommunerna blir därför inte tillämplig. Utformningen av de nya ersättningarna till kommunerna bör täcka kostnaderna för de uppgifter som kommunerna sedan tidigare har ansvarat för.

Inriktningen för det nya ersättningssystemet är att förenkla regelverket, minska den administrativa bördan och förbättra planeringsföresättningarna. Nuvarande ansökningsförfarande leder till eftersläpningar i utbetalning av ersättningar eftersom kommunen har förhållandevis lång tid på sig att ansöka om ersättning och till följd av långa handläggningstider hos Migrationsverket. Bedömningen är att ett system som i huvudsak

är baserat på schabloner som innebär att ersättningen kan betalas ut automatiskt bidrar till att förbättra både för kommunerna och för Migrationsverket som utbetalande myndighet. Ett välfungerande ersättningsystem bör också leda till att kommunerna får drivkrafter att hitta kostnadseffektiva former av boenden. Det bör också kunna bidra till boendelösningar som är anpassade till behoven hos ensamkommande barn och unga och till ökad flexibilitet i kommunernas mottagande.

2 Nuvarande regler om ersättning för mottagandet av ensamkommande barn och unga

2.1 Kommuner och landstings rätt till ersättning för mottagandet av ensamkommande barn och unga

2.1.1 Allmänt om kommuner och landstings rätt till ersättning

En kommun har rätt till ersättning för vissa kostnader för barn under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare. Denna grupp omnämns fortsättningsvis som ensamkommande barn. De som kommit hit som ensamkommande barn, men som har fyllt 18 år omnämns som ensamkommande unga. Ersättning lämnas för kommunens kostnader för sådan vård i annat hem än barnets eget som ges med stöd av socialtjänstlagen (2001:453), förkortat SoL, eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Kommunen kan även få ersättning för ungdomar som har fyllt 18 men inte 21 år, men då krävs att beslut om vård enligt SoL eller LVU har fattats före 18 års ålder. Staten ansvarar för finansieringen för mottagandet av ensamkommande barn. Ansvaret för mottagandet av ensamkommande barn är ett obligatoriskt åtagande för kommunerna. Mottagandet och placeringen av ensamkommande barn och unga innebär ansvar för boende, omsorg, skola samt hälso- och sjukvård m.m.

2.1.2 Överenskomna platser och kommunala ersättningar

Kommuner sluter överenskommelser med Migrationsverket om platser för mottagande av ensamkommande barn. Överenskommelserna omfattar både asylsökande ensamkommande barn och ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd. Länsstyrelserna för dialog med kommunerna om platser för mottagande utifrån Migrationsverkets bedömningar av platsbehovet för kommande år. Systemet med kommunernas överenskomna platser ligger i stor utsträckning till grund för nuvarande bestämmelser om statlig ersättning till kommunerna för kostnader för mottagandet av ensamkommande barn.

2.1.3 Ersättning för asylsökande

För personer i Migrationsverkets mottagningsystem har kommuner och landsting rätt till statlig ersättning enligt förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl., förordningen (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande och förordningen (2014:946) om statlig ersättning för utbildning i svenska som ges till vissa utlänningar i Migrationsverkets anläggningsboenden.

Ersättning för överenskomna platser

En kommun som träffat en överenskommelse om mottagande av asylsökande ensamkommande barn får en årlig ersättning om 500 000 kronor. Ersättningen ska betalas ut i januari varje helår som överenskommelsen gäller eller månadsvis inom en månad från det att överenskommelsen träder i kraft. När en överenskommelse träffas under året, betalas ersättningen ut med en tolfteedel per månad under resterande tiden av året. De kommuner som har tecknat överenskommelse om tillfälligt mottagande, s.k. ankomstboende, får ersättning med ytterligare 500 000 kronor årligen.

Kommuner som träffar en särskild överenskommelse med Migrationsverket om att tillhandahålla platser för ensamkommande barn som är asylsökande har rätt till ersättning med 1 600 kronor per dygn för varje överenskommen plats. Ersättningen för de

överenskomna platserna betalas ut månaden efter varje passerat kvartal, utan ansökningsförfarande. Kommunen kan därutöver få 300 kronor per dygn för varje belagd plats. Beviljad ersättning för de belagda platserna betalas ut löpande i efterskott efter att kommunen ansökt om ersättning. Inom de överenskomna platserna kan placeringar ske i familjehem eller hem för vård eller boende. Ersättningen är oberoende av placeringsformen.

Ersättning för hem för vård eller boende

För belagda platser utöver överenskommelse kan kommunen få ersättning med 1 900 kronor per dygn för vård i hem för vård eller boende eller ersättning för faktiska kostnader om barnet vistas i familjehem. Kommunen har även rätt till ersättning för sina faktiska kostnader för vård enligt LVU.

Stödboende

Den nya boendeformen stödboende infördes som en placeringsform enligt SoL den 1 januari 2016. För placeringar i stödboende utgår en ersättning med 1 000 kronor per dygn. Ett stödboende får inte ingå i överenskomna platser för boende för ensamkommande barn.

Ersättning för resekostnader, utredningskostnader och kostnader för gode män

Kommunen har rätt till ersättning för kostnader för god man till ensamkommande barn. Det är överförmyndaren i kommunen som beslutar om ersättning till en god man enligt bestämmelser i föräldrabalken. Kommunen kan söka ersättning för denna kostnad hos Migrationsverket. Migrationsverket kan inte överpröva överförmyndarens beslut om ersättning.

Kommuner som anvisats ett barn av Migrationsverket har även rätt till ersättning för utredningar om lämplig placeringsform. Begreppet utredning omfattar all den verksamhet som syftar till att göra det möjligt för socialnämnden att fatta beslut i ett ärende hos

nämnden (prop. 1979/80:1 s. 562). Även om kommunen därefter har ett fortlöpande ansvar för vården och omsorgen för barnet och det kan uppstå nya omständigheter som leder till nya utredningar och nya beslut, så är det den första utredningen som ersätts med stöd av 7 a § förordningen om statlig ersättning för asylsökande m.fl.

Ankomstkommuner ansöker om ersättning för faktiska kostnader för sina kostnader för tillfälligt mottagande.

Ersättning för förskola och skola för asylsökande.

Kommunen får ersättning för skola och barnomsorg för asylsökande barn. Ersättning lämnas med schablonbelopp som för 2016 är 60 800 kronor per år för barn i förskola från och med höstterminen det år barnet fyller 3 år, 49 700 kronor per år för en elev i förskoleklass, 97 500 kronor per år för en elev i grundskola, grundsärskola, specialskola eller sameskola och 110 800 kronor per år för en elev i gymnasieskola eller gymnasiesärskola. För ett barn i förskola eller en elev som inte genomgår utbildning under ett helt år betalas ersättningen med ett belopp som för varje påbörjad fyraveckorsperiod utgör en tiondel av de ovan angivna beloppen. Efter särskild prövning får Migrationsverket betala ersättning för t.ex. extra skolkostnader för barn eller elever med behov av extra stöd.

Stödinsatser av förebyggande karaktär

Ersättning får ges till kommuner som har asylsökande barn under 18 år boende inom kommunen. Ersättningen avser stödinsatser av förebyggande karaktär enligt SoL. Ersättningen består av en fast och en rörlig del. Den fasta delen motsvarar 10 procent av 50 miljoner kronor delat med antalet aktuella kommuner. Den rörliga delen motsvarar 90 procent av 50 miljoner kronor delat med antalet barn som är registrerade hos Migrationsverket enligt LMA och som vistas i respektive kommun den 30 april varje år. Ersättningen betalas ut under maj månad.

Ersättning till landsting för personer i Migrationsverkets mottagningssystem

Landstingen kan få ersättning för asylsökande personer som har fyllt 18 år för vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, förlossningsvård, preventivmedelsrådgivning, vård vid abort, vård och åtgärder enligt smittskyddslagen (2004:168) samt tandvård som inte kan anstå. För asylsökande personer som inte har fyllt 18 år ges ersättning för fullständig hälso- och sjukvård samt tandvård. Ersättningen består av ett visst fastställt schablonbelopp som betalas ut per kvartal. Schablonbeloppet för 2016 är 3 550 kronor för personer till och med 18 år, 4 205 kronor för personer mellan 19 och 60 år och 5 340 kronor för personer som har fyllt 61 år. Schablonbeloppet avser landstingens kostnader för hälso- och sjukvård, tandvård samt landstingets kostnader för t.ex. tolk, hjälpmedel, sjuktransport eller sjukresa i samband med vården. Ett landsting kan få ersättning för hälso- och sjukvård för asylsökande (inklusive tolkkostnader) för den del av en vårdkontakt som överstiger 100 000 kronor.

Ett landsting kan få ersättning för en genomförd hälsoundersökning av en asylsökande som vid tiden för hälsoundersökningen var registrerad i Migrationsverkets mottagningssystem. Ersättningen består av ett fastställt schablonbelopp som för 2016 är 2 060 kronor och betalas ut en gång per person efter genomförd hälsoundersökning. Ersättningen avser landstingens kostnader för hälsoundersökning med hälsosamtal och eventuella tolkkostnader i samband med undersökningen.

2.1.4 Ersättning för mottagandet av personer med uppehållstillstånd

Kommuner som tagit emot skyddsbehövande eller vissa andra utlänningar för bosättning har rätt till ersättning enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar samt enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. som omfattar dem som togs emot före den 1 december 2010. Personer som har beviljats uppehållstillstånd enligt de grunder som nämns i förordningen och är kommunmottagna omnämns nyanlända i denna promemoria.

Kommunerna har rätt till olika typer av ersättningar för nyanlända. För ensamkommande barn och unga som har beviljats uppehållstillstånd har kommunen rätt till motsvarande ersättning som för andra nyanlända. Utöver det har kommunen rätt till vissa särskilda av ersättningar som enbart avser ensamkommande barn och unga.

Schablonersättning för mottagande av nyanlända

Kommunen får en schablonersättning för varje nyanländ person som tas emot. Schablonersättningen avser kommunens kostnader för mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning, särskilda introduktionsinsatser inom skola, förskola och fritidshem, utbildning i svenska för invandrare, samhällsorientering, tolkning och andra insatser för att underlätta etablering i samhället. För 2016 är schablonersättningen 125 000 kronor för personer som inte har fyllt 65 år och 78 200 kronor för personer som har fyllt 65 år. Schablonersättningen betalas ut i omgångar under en tvåårsperiod och om den nyanlända flyttar får den nya kommunen återstoden av ersättningen.

Ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd

Eftersom etableringsersättningen betalas ut i efterskott har den kommun som en nyanländ först tas emot i rätt till ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd. För nyanlända som har anvisats från ett anläggningsboende är ersättningen 7 500 kronor för en person som har fyllt 20 men inte 65 år. För nyanlända som har fyllt 20 men inte 65 år och har bosatt sig på egen hand är ersättningen 4 000 kronor. För personer under 20 år är ersättningen 3 000 kronor oavsett boendeform.

Hyreskostnader

En kommun som har anmält tillgängliga bostäder har rätt till ersättning för hyreskostnader som uppstår innan nyanlända som anvisas med stöd av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning flyttar in.

Grundersättning för mottagande av nyanlända

Kommuner som har tecknat en överenskommelse om mottagande av nyanlända får en grundersättning på fem prisbasbelopp per år, vilket för 2016 innebär 221 500 kronor. Den 1 mars 2016 trädde lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning i kraft. Detta innebär att även kommuner som inte har överenskommelser kommer att anvisas nyanlända. För 2016 kommer därför alla kommuner att få grundersättningen oavsett om de hade en överenskommelse om mottagande eller inte när lagen trädde i kraft.

Ersättning för ekonomiskt bistånd, stöd och service samt hälso- och sjukvård

För personer som vid mottagandet har en sjukdom eller funktionsnedsättning får kommunen även ersättning för ekonomiskt bistånd och stöd och hjälp i boendet enligt SoL. För denna grupp får kommunen även ersättning för kostnader som uppgår till minst 60 000 kronor under en tolv månadersperiod och avser insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken, bostadsanpassning enligt lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. och kostnader för hälso- och sjukvård.

Ersättning lämnas även för ekonomiskt bistånd som kommunen lämnat till utlänningar som har fyllt 18 men inte 21 år, saknar föräldrar här i landet, går i gymnasieskola och inte är föremål för sådan vård i annat hem än deras eget som ges med stöd av SoL eller LVU.

Ersättning för mottagande av ensamkommande barn med uppehållstillstånd

För ensamkommande barn som har beviljats uppehållstillstånd får kommunen en schablonersättning på 30 000 kronor som ett engångsbelopp.

Rätten till ersättning för ensamkommande barns vård och boende är densamma för ensamkommande barn med uppehålls-

tillstånd som för asylsökande, dock med undantaget att kommunen i stället för en schablonersättning om 1 900 kronor per dygn för placering i hem för vård eller boende får ersättning för faktiska kostnader för placeringar utöver överenskommelser om platser för mottagande.

Ersättning för vissa särskilda kostnader

Kommunerna kan ansöka om ersättning för särskilda kostnader för mottagande av nyanlända som t.ex. avser initiala kostnader i samband med mottagning av kvotflyktingar och mottagande av personer med särskilda behov eller olika typer av insatser inom socialtjänstens område. Ersättning lämnas i mån av tillgång på medel.

Ersättning för hälso- och sjukvård för nyanlända

Ett landsting har rätt till ersättning för kostnader för hälso- och sjukvård för nyanlända om det gäller en sjukdom eller en funktionsnedsättning som den nyanlände hade när han eller hon först togs emot i en kommun, om vårdbehovet bedöms vara i minst tre år och de sammanlagda vårdkostnaderna uppgår till minst 60 000 kronor under en tolv månadersperiod. Landstingen har rätt till en schablonersättning för hälsoundersökning som görs inom tolv månader från att en person tagits emot i en kommun. Under 2016 uppgår ersättningen till 2 060 kronor per hälsoundersökning. Landsting kan också, efter ansökan till Migrationsverket, få ersättning för betydande särskilda kostnader för insatser för personer eller familjer som har särskilda behov eller extraordinära kostnader, som t.ex. vårdinsatser. Ersättning lämnas i mån av tillgång på medel.

Sfi i anläggningsboende

En kommun har rätt till ersättning för kostnader för utbildning i svenska för invandrare som erbjuds nyanlända som vistas i anläggningsboende.

Ersättning för att skapa beredskap och mottagningskapacitet m.m.

Länsstyrelserna disponerar medel som får lämnas till kommuner och kommunalförbund för insatser för att skapa beredskap och kapacitet för mottagande av nyanlända. Ersättning lämnas i mån av tillgång på medel. Länsstyrelserna disponerar även medel som får lämnas till flyktingguider och familjekontakter som syftar till att underlätta etablering i samhället, skapa nätverk, stödja språkinläring eller ge socialt stöd till ensamkommande barn. Ersättning lämnas i mån av tillgång på medel.

Uppgiftsskyldighet till Migrationsverket

Kommuner och landsting är enligt 12 § förordningen om statlig ersättning för asylsökande m.fl. och 38 § förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar skyldiga att lämna Migrationsverket de uppgifter som krävs för att verket ska kunna bedöma deras rätt till ersättning enligt förordningarna.

2.2 Ersättning till asylsökande och personer med uppehållstillstånd

2.2.1 Ersättning till asylsökande

I LMA regleras frågor om bistånd till vissa utlänningar som ansökt om uppehållstillstånd i Sverige. Bistånd lämnas under förutsättning att utlänningen är registrerad vid en förläggning. Rätten till bistånd gäller också efter det att uppehållstillstånd har beviljats om utlänningen inte anvisats eller har kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun. Bistånd lämnas i form av logi, bostadsersättning, särskilt bidrag och dag ersättning. För utlänningar som inte vistas på förläggning gäller rätt till bistånd även under en månad från den dag de har beviljats uppehållstillstånd.

Dag ersättningen ska täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror. Även viss hälso- och sjukvård samt tandvård ska täckas av ersättningen. Ersättningen regleras i förordningen (1994:361) om

mottagande av asylsökande m.fl. Beloppet varierar från 19 till 71 kronor per dag för vuxna ensamstående, beroende på om fri mat ingår i inkvarteringen. Barnfamiljer får även dagersättning per barn, där beloppet varierar beroende på bl.a. barnets ålder.

2.2.2 Ersättning till personer med uppehållstillstånd

Flyktingar, skyddsbehövande och deras anhöriga som beviljas uppehållstillstånd och är mellan 20 och 64 år ingår i målgruppen för Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Om man inom etableringsuppdraget deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan, har man rätt till etableringsersättning och under vissa förutsättningar även etableringstillägg och bostadsersättning. Även unga mellan 18 och 20 år som saknar föräldrar i landet kan delta i etableringsinsatser. Frågor om ersättning regleras i förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare. Etableringsersättningen uppgår till 308 kronor per dag och ges för fem dagar per vecka. Ersättningen blir lägre vid deltagande på deltid.

Etableringstillägg lämnas med 800 kronor per månad för varje hemmavarande barn som inte har fyllt 11 år och med 1 500 kronor per månad för barn som har fyllt 11 men inte 20 år. Sådan ersättning kan lämnas för högst tre barn. Bostadsersättning lämnas till den som är ensamstående utan hemmavarande barn för den bostad där han eller hon är bosatt och folkbokförd. Ersättningen kan som mest utgå för den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 800 men inte 5 700 kronor.

En nyanländ som medverkar till upprättandet av en etableringsplan och som inte har rätt till bistånd enligt LMA har också rätt till etableringsersättning. Sådan ersättning uppgår till 231 kronor per dag fem dagar per vecka.

Nedsättning av ersättningen kan ske vid viss frånvaro från aktiviteter som ingår i en etableringsplan. Etableringsersättningen får inte lämnas för samma tid som en nyanländ får vissa förmåner enligt socialförsäkringsbalken.

Arbetsförmedlingen prövar frågor om etableringsersättning och Försäkringskassan prövar frågor om etableringstillägg och bostads-

tillägg. Försäkringskassan ansvarar för utbetalningen av samtliga ersättningar.

Nyanlända som bor kvar i anläggningsboende efter att uppehållstillstånd har beviljats har rätt till samma ersättningar som under tiden de är asylsökande till dess att de blir kommunmottagna. Om en person med uppehållstillstånd bor kvar i anläggningsboende i ett år, har personen rätt till etableringsplan och då upphör rätten till bistånd enligt LMA.

En nyanländ som inte har rätt till etableringsersättning eller bistånd enligt LMA och som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt, se 4 kap. 1 § SoL. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

2.2.3 Asylsökande och unga med uppehållstillstånd som studerar

Asylsökande som har påbörjat en gymnasieutbildning före 18 års ålder har enligt skollagen (2010:800) rätt att fortsätta med studierna även efter 18 års ålder. Asylsökande har dock inte rätt till studiehjälp utan har rätt till bistånd enligt LMA även om de studerar.

Personer som har uppehållstillstånd har samma rätt till skolgång som svenska medborgare. Den som är bosatt i Sverige, har permanent uppehållstillstånd och har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här har enligt 2 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395) rätt till studiehjälp. Studiehjälp får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det. Studiebidraget inom studiehjälpen uppgår till 1 050 kronor per månad och betalas ut under 10 månader om året. Inom studiehjälpen finns även ett extra tillägg som prövas mot elevens och föräldrarnas ekonomiska förhållanden. Den som har en särskilt förordnad vårdnadshavare, eller hade det före 18 års ålder, kan få ett extra tillägg som beräknas enbart på den egna ekonomin. Har barnet eller den unga en årsinkomst som understiger 85 000 kronor är tillägget 855 kronor per månad. Vid en årsinkomst i intervallet

85–105 000 kronor är bidraget 570 kronor per månad och vid en årsinkomst som understiger 125 000 kronor är bidraget 285 kronor per månad. För att familjehemsplacerade barn och unga ska ha rätt till extra tillägg krävs att familjens inkomst understiger 125 000 kronor. Studiehjälp lämnas längst till och med det första kalenderhalvåret det år den studerande fyller 20 år (2 kap. 3 § studiestödslagen).

2.3 Övriga lagar som har betydelse för ensamkommande barn

2.3.1 Ansvar och skyldigheter för föräldrar och vårdnadshavare

Utgångspunkten för mottagandet av ensamkommande barn är att dessa kommit till Sverige och står utan föräldrar eller annan vårdnadshavare. I avsaknad av vårdnadshavare måste samhället genom det allmänna säkerställa att ensamkommande barn och unga får rätt till motsvarande stöd, omsorg och omvårdnad.

Den som har vårdnaden om ett barn ska enligt 6 kap. 1 och 2 §§ föräldrabalken se till att barnets behov av omvårdnad, trygghet och en god fostran blir tillgodosedda. Vårdnadshavaren ansvarar för att se till att barnet får den tillsyn som behövs, liksom tillfredsställande försörjning och utbildning. Vårdnadshavaren har även underhållsskyldighet gentemot barnet. Vårdnadsansvaret upphör när barnet fyller 18 år, men underhållsskyldigheten fortsätter så länge barnet eller den unga går i skolan, dock längst till dess han eller hon fyller 21 år.

Socialnämnden ska bl.a. verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden och i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om barnets eller den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet.

Många unga bor kvar hos sina föräldrar eller andra vårdnadshavare i flera år efter 18-årsdagen. Det finns ingenting som hindrar att barn som av olika anledningar inte bor med föräldrarna, på egen

hand ansöker om ekonomiskt bistånd. För att ungdomar över 18 år ska anses ha rätt till bistånd till boendekostnad har det dock krävts starka sociala skäl (se SOU 2009:68 s. 344).

Den gode man som förordnas när ett ensamkommande barn kommer till Sverige ersätts normalt av en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare när barnet har fått uppehållstillstånd. Ansvar och skyldigheter regleras i föräldrabalken. En särskilt förordnad vårdnadshavare har ingen underhållsskyldighet, men ska bevaka att barnet får tillfredsställande försörjning genom de bidrag som det har rätt till, 6 kap. 2 § föräldrabalken. Förordnandet upphör med automatik när barnet fyller 18 år.

2.3.2 Kommunernas ansvar utifrån anvisning och placering

När Migrationsverket har anvisat en kommun ett ensamkommande barn enligt 3 § andra stycket LMA anses barnet vistas i den kommunen i den mening som avses i 2 a kap. 1 § SoL. Kommuner får med stöd i 2 kap. 5 § SoL sluta avtal med någon annan om att utföra uppgifter inom socialtjänsten. Genom ett sådant avtal får en kommun tillhandahålla tjänster åt en annan kommun. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till andra juridiska personer eller en enskild individ. Det innebär att anvisningskommunen kan besluta om placering i en annan kommun (placeringskommun). Under 2015 var 34 procent av alla anvisade asylsökande ensamkommande barn placerade i en annan kommun än anvisningskommunen.

Anvisningskommunen ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp som hon eller han behöver även om barnet placeras i ett boende i en annan kommun. Regeln om anvisningskommunens ansvar bygger på principen om ett sammanhållet vårdansvar, vilket kvarstår tills vårdbehovet är uppfyllt eller ärendet flyttats till en annan kommun enligt 2 a kap. 4 § SoL (se prop. 1996/97:124 Ändring i Socialtjänstlagen s. 157).

En kommun behåller ansvaret för stöd och hjälp åt en enskild som till följd av ett beslut av kommunen vistas i en annan kommun i exempelvis hem för vård eller boende enligt 2 a kap. 4 § SoL.

Placeringskommunen, dvs. den kommun där barnet bor, får dock ansvar för att ordna skolgång för barn som placerats i

kommunen. Detta ansvar baseras på vistelsebegreppet i skollagen och gäller även i de fall när anvisningskommunen inte har kommit överens med placeringskommunen om placeringen av barnet, vilket innebär att placeringskommunen i vissa fall inte känner till placeringen.

När ensamkommande barn placeras i boenden i en annan kommun än anvisningskommunen kan det vara svårbedömt hur långt fram i tiden placeringskommunens ansvar sträcker sig. Det kan därmed uppstå oklarheter kring vilken kommun som ansvarar för stödinsatser efter avslutad placering. Socialstyrelsen anger i vägledningen Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar (2013) att en bedömning måste göras från fall till fall utifrån omständigheterna i det enskilda ärendet.

Kommuner kan komma överens om överflyttning av ärenden, vilket innebär att socialnämnden i placeringskommunen tar över myndighetsansvaret från socialnämnden i anvisningskommunen.

Inom Regeringskansliet bereds förslag som avser att begränsa möjligheten för en anvisningskommun att placera barn i andra kommuner. Inriktningen är att en departementspromemoria (Ds) med förslag om ändring i LMA ska remitterats.

3 Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga

3.1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn

Bedömning: En ny ersättning för kommunernas beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn bör införas. Ersättningen bör bestå av en fast del och en del som baseras på kommunens beräknade andel av mottagandet enligt Migrationsverkets anvisningsmodell.

Systemet med överenskommelser samt de ersättningar kommunerna får för att ingå överenskommelser om mottagande och ersättningar för överenskomna platser bör tas bort.

Nuvarande ersättningar

Den nuvarande regleringen ger varje kommun som träffat en överenskommelse om mottagande av asylsökande ensamkommande barn en årlig ersättning på 500 000 kronor. Ersättningen betalas ut inom en månad från det att överenskommelsen träder i kraft. Med nuvarande regler får en kommun enligt förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. ersättning med 1 600 kronor per dygn för

överenskomna platser och därutöver 300 kronor per dygn om platsen är belagd. Detsamma gäller för ensamkommande barn och unga som har beviljats uppehållstillstånd enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Överenskomna platser och anvisning till kommun

Anvisning av asylsökande ensamkommande barn till kommuner byggde tidigare på frivilliga överenskommelser mellan Migrationsverket och kommuner. Den 1 januari 2014 fick Migrationsverket genom en ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) möjlighet att anvisa ensamkommande barn även till kommuner som saknar överenskommelser om mottagande. Genom denna förändring är en överenskommelse inte längre nödvändig för möjligheten att anvisa en kommun att ta emot ett ensamkommande barn. Efter lagändringen fanns de frivilliga överenskommelserna kvar för att anvisning till överenskomna platser skulle kunna göras i första hand. När antalet ensamkommande barn ökade kraftigt under sommaren och hösten 2015 gjordes de flesta anvisningarna utöver de överenskomna platserna. Anvisningsmodellen som tillämpades innebar också att anvisningar utifrån anknytning skedde utöver överenskomna platser.

Den 1 april 2016 införde Migrationsverket, på uppdrag av regeringen, en ny anvisningsmodell i vilken överenskommelsernas betydelse minskar ytterligare. Avsikten med den nya modellen är att uppnå en jämnare fördelning av ensamkommande barn mellan kommunerna. Den nya anvisningsmodellen kommer också att ge kommunerna bättre planeringsförutsättningar eftersom den innebär att varje kommun kommer att få anvisningar som motsvarar en fastställd andel av alla asylsökande ensamkommande barn. Andelen är uträknad utifrån kommunens folkmängd, mottagande av nyanlända, mottagande av ensamkommande barn och antalet asylsökande inom kommunen, mätt som antalet dygn i Migrationsverkets mottagningssystem. Andelarna för anvisning av ensamkommande barn fastställs i samband med Migrationsverkets prognos i februari varje år och löper under tolv månader med start den 1 mars. Antalet asylsökande barn som respektive kommun

anvisas bestäms således av kommunens beräknade andel av det totala antalet asylsökande ensamkommande barn under året.

Systemet med överenskommelser är ineffektivt och bör tas bort

Systemet med överenskomna platser är av flera skäl ineffektivt och kostnadsdrivande. Utöver den administrativa börda det innebär att ta fram och förhandla om överenskommelserna för samtliga involverade aktörer innebär regelverket för ersättningen för överenskomna platser ett ineffektivt system. Eftersom överenskommelserna om platser för mottagandet av ensamkommande barn kan vara inriktade mot vissa barn, t.ex. flickor eller barn med uppehållstillstånd, kan det medföra att Migrationsverket behöver anvisa asylsökande pojkar utöver de överenskomna platserna till vissa kommuner och ersätta kommunen för deras kostnader samtidigt som en annan kommun ersätts för tomma platser med 1 600 kronor per dygn med anledning av överenskommelserna. Komplexiteten i systemet med överenskommelser medför också att det är svårt för Migrationsverket att veta exakt vilka överenskomna platser som är belagda och vilka det går att anvisa till.

Systemet med ersättning för ej belagda överenskomna platser leder till stora utgifter för staten. Därutöver är kostnaden för en belagd plats 1 900 kronor, vilket är mer än den genomsnittliga kostnaden för en plats som ersätts utöver överenskommelserna.

Systemet för ersättningen är vidare administrativt komplicerat eftersom utbetalningen sker i två steg, dvs. dels automatiskt för den överenskomna platsen, dels efter ansökan om den varit belagd.

För att kunna skapa ett effektivt ersättningssystem som i hög grad kan automatiseras bör systemet med överenskommelser och ansökan om ersättning för belagda platser tas bort.

Ny ersättning för beredskap och kapacitet i mottagandet

Den nuvarande ersättningen för att ha en överenskommelse om mottagande och ersättningen för de överenskomna platserna som inte är belagda bör ersättas med dels en fast del som är lika för alla kommuner, dels en rörlig del som är större ju fler barn kommunen beräknas anvisas under året. Den fasta delen bör göra det möjligt

även för små kommuner med ett lågt förväntat mottagande att upprätthålla beredskap och kapacitet för mottagandet. Nuvarande ersättning på 500 000 kronor per kommun och år bör betalas ut även fortsättningsvis, men ersättningen bör inte längre vara kopplad till en överenskommelse om mottagande. Ersättningen bör betalas ut till alla kommuner i början av året och utgöra den fasta delen av ersättningen för beredskap och kapacitet.

Utöver detta bör kommunerna, i stället för ersättning för obelagda platser, få en annan form av rörlig ersättning för att ha viss beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn och unga. Ersättningen bör motsvara 7 dagars ersättning för obelagda platser för samtliga asylsökande ensamkommande barn som kommunen beräknas få anvisade i enlighet med Migrationsverkets fastställda andel för kommunen. Den rörliga ersättningen för beredskap och kapacitet avser att göra det möjligt för kommunerna att ha beredskap för att ta emot nya barn och viss outnyttjad kapacitet för att exempelvis kunna hantera att ett barn behöver placeras om.

I syfte att begränsa antalet ersättningar bör ersättningen för stödinsatser av förebyggande karaktär som enligt nuvarande reglering betalas ut till kommunerna inkluderas i schablonen.

3.2 Schablonersättning till ankomstkommuner för tillfälligt mottagande av asylsökande ensamkommande barn

Bedömning: Ankomstkommuner bör få en schablonersättning på 3 000 kronor per dygn och mottaget barn för tillfälligt mottagande av asylsökande ensamkommande barn. Ersättningen bör innefatta ersättning för att säkerställa beredskap och betalas ut kvartalsvis i efterskott efter ansökan.

Med nuvarande regler ansöker s.k. ankomstkommuner om ersättning för faktiska kostnader för tillfälligt mottagande. Flera ankomstkommuner ansöker även om ersättning för extraordinära kostnader.

Ersättningar för tillfälligt mottagande av asylsökande ensamkommande barn i ankomstkommunerna bör i stället betalas ut i form av en schablonersättning på 3 000 kronor per dygn och mottaget barn. I schablonen bör nuvarande årliga ersättning om 500 000 kronor för tillfälligt mottagande inräknas. Schablonen bör också avse de kostnader som kommunerna i dag ansöker om som extraordinära kostnader. Den nya schablonersättningen bör motsvara den ersättning som kommunerna ansöker om enligt både 7 och 11 §§ i förordningen om statlig ersättning för asylsökande m.fl.

Ersättningen bör betalas ut kvartalsvis i efterskott efter ansökan. Ersättning bör utgå för de dygn barnet vistas i ankomstkommunen, dvs. till dess att barnet har tagits om hand av den anvisade kommunen.

3.3 Schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun

Bedömning: En enhetlig schablonersättning till anvisningskommunen på 52 000 kronor som avser mottagandet av asylsökande ensamkommande barn bör införas. Ersättningen bör avse transportkostnader, socialtjänstens utrednings- och uppföljningskostnader, tolkkostnader samt kostnader för god man och andra relaterade kostnader. Ersättningen bör betalas ut automatiskt till anvisningskommunen när barnet har tagits emot.

Enligt 4 § förordningen om statlig ersättning för asylsökande m.fl. får en kommun ersättning för transport av ensamkommande barn. Enligt 8 § har en kommun rätt till ersättning för kostnader för god man till ensamkommande barn. Kommunen får ersättning för faktiska kostnader som avser detta. Kommunen har också rätt till ersättning för utredningskostnader enligt 7 a § med 39 000 kronor om en placering görs i familjehem och med 31 000 kronor för en placering i hem för vård eller boende.

Dessa ersättningar bör ersättas med en schablonersättning om 52 000 kronor per asylsökande ensamkommande barn som betalas ut automatiskt till anvisningskommunen när barnet har tagits emot i anvisningskommunen. Ersättningen bör avse transportkostnader, socialtjänstens utrednings- och uppföljningskostnader, tolkkostnader samt kostnader för god man och andra relaterade kostnader.

Om den unga beviljas uppehållstillstånd ges enligt 31 § förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa nyanlända invandrare ytterligare ett bidrag i form av en schablonersättning på 30 000 kronor som avser särskilt förordnad vårdnadshavare och särskilda kostnader inom socialtjänsten. Denna ersättning bör kvarstå.

3.4 Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn

Bedömning: För ensamkommande barn som är asylsökande eller har uppehållstillstånd bör anvisningskommunen få en automatiskt utbetald schablonersättning på 1 350 kronor per dygn.

Enligt nuvarande regler för ersättning till anvisningskommuner vid mottagande av ensamkommande barn och unga finns en kombination av ersättningar enligt schablon och ersättningar utifrån faktiska kostnader. Reglerna är dessutom till viss del olika för asylsökande ensamkommande barn respektive ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd.

Bedömningen är att anvisningskommunen bör få en enhetlig och automatiskt utbetald ersättning per dygn för ensamkommande barn som anvisats kommunen. Ersättningen bör vara densamma för ensamkommande barn som är asylsökande respektive har uppehållstillstånd.

Den nya placeringsformen stödboende som infördes i januari 2016 innebär att det finns en ökad flexibilitet och möjlighet till placeringar utifrån individens behov och mognad. I propositionen om den nya placeringsformen (prop. 2015/16:43 Stödboende en ny placeringsform för barn och unga) skrev regeringen att stödboende är tänkt som ett placeringsalternativ för unga i åldern 18–20 år,

men om det finns särskilda skäl ska även 16- och 17-åringar kunna bli aktuella för placering i ett stödboende. Barn i åldern 16–17 år ska endast kunna placeras i stödboende om det finns särskilda skäl. Socialnämnden ska i varje enskilt fall bedöma om det kan finnas särskilda skäl. Särskilda skäl kan vara att barnet bedöms vara moget och förberett för att på ett bra sätt klara av att bo och leva i ett eget boende, att barnet anses moget i övrigt och att barnet själv har uttryckt en önskan att bo i ett eget boende. När Socialstyrelsens föreskrifter är utfärdade och Inspektionen för vård och omsorg har prövat ansökningar om tillstånd för stödboenden, bedöms den nya placeringsformen kunna tillämpas i betydligt större utsträckning.

Gruppen 16–17-åringar är stor och en betydande andel av dem kommer sannolikt att placeras i stödboende. Därigenom kommer de genomsnittliga kostnaderna för placeringarna av ensamkommande barn kunna sänkas. Den genomsnittliga ersättningen för asylsökande ensamkommande barn och ensamkommande barn under 18 år med uppehållstillstånd som betalades ut under 2014 motsvarade 1 500 kr per dygn efter justering för prisutvecklingen (se vidare avsnitt 4.4). Bedömningen är att schablonen för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn och ensamkommande barn med uppehållstillstånd bör vara 1 350 kronor per dygn.

Ersättningen bör betalas ut automatiskt i efterskott för ett kvartal i taget fram tills barnet fyller 18 år eller tills kommunen meddelar att kommunen inte längre har kostnader för barnet. Rätten till ersättning bör upphöra om kommunens kostnader för barnet upphör t.ex. för att barnet lämnar landet. Rätten till ersättning bör också upphöra om barnet återförenas med sina föräldrar.

3.5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18–20 år

Bedömning: När det gäller asylsökande ensamkommande unga som har fyllt 18 men inte 21 år bör kommunen enbart ha rätt till ersättning för dem som är placerade med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och för dem med motsvarande vårdbehov men som är placerade med stöd av socialtjänstlagen (SoL). Ersättning för faktiska kostnader bör betalas ut i efterskott efter ansökan.

När asylsökande fyller 18 år träder de bestämmelser som gäller vuxna asylsökande in. Den som är 18 år har enligt 14 § LMA rätt till logi på en förläggning. Bedömningen är att asylsökande ensamkommande unga som har fyllt 18 år i normalfallet ska bo på en förläggning enligt LMA.

Bedömningen är att enbart asylsökande ensamkommande unga som har fyllt 18 men inte 21 år som har ett omfattande vård- och behandlingsbehov bör vara fortsatt placerade. För asylsökande ensamkommande unga som har fyllt 18 år men inte 21 år har en kommun enligt förordningen om statlig ersättning för asylsökande m.fl. rätt till ersättning för kostnader för vård enligt socialtjänstlagen (2001:453), förkortat SoL, eller lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortat LVU, om vården påbörjats före 18 års ålder. Rätten till ersättning för fortsatt placering bör begränsas till dem som är placerade med stöd av LVU eller för dem med motsvarande vårdbehov men som är placerade med stöd av SoL. De placeringar enligt SoL som ersätts bör vara de placeringar som görs med samma grund som en placering med stöd av LVU, men där den enskilde samtycker till vården vilket innebär att beslutet då fattas med stöd av SoL. Dessa kostnader bör ersättas efter ansökan om ersättning för faktiska kostnader (se vidare avsnitt 3.8).

3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18–20 år med uppehållstillstånd

Bedömning: Anvisningskommunen eller den kommun som ärendet flyttats över till bör få en automatiskt utbetald ersättning på 750 kronor per dygn för ensamkommande unga som har fyllt 18 men inte 21 år och har uppehållstillstånd.

Rätten till ersättning bör förutsätta att den unga är folkbokförd i anvisningskommunen eller den kommun som ärendet har flyttats över till. Den unga bör också ha fått studiehjälp för studier på gymnasial nivå under någon av månaderna i det kvartal som ersättningen avser. Kommunens rätt till ersättning bör upphöra när en person beviljas etableringsersättning eller om den ungas föräldrar anländer till Sverige.

Med nuvarande regler är placering med stöd av SoL eller LVU en förutsättning för att kommunen ska ha rätt till ersättning för mottagandet av ensamkommande unga som har fyllt 18 men inte 21 år och har uppehållstillstånd. Enligt 29 § i förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar har kommunen rätt till ersättning för kostnader för sådan vård i annat hem än barnets eget som ges med stöd av SoL eller LVU.

Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18–20 år med uppehållstillstånd

Nuvarande regelverks utformning innebär att kommunerna inte har ekonomiska drivkrafter att ompröva ett placeringsbeslut även när den unga inte längre har sådana vårdbehov som motiverar en placering. Bedömningen är att ensamkommande unga i åldern 18–20 år i normalfallet inte skulle behöva vara placerade med stöd av SoL eller LVU. Med ensamkommande unga avses här ensamkommande barn som har fyllt 18 men inte 21 år.

Bedömningen är att statlig ersättning till kommunerna för mottagandet av ensamkommande unga i åldern 18–20 år med uppehållstillstånd bör betalas i form av en enhetlig schablon utan att placeringsbeslut krävs. Det innebär att kommunerna får ökad

flexibilitet att hitta olika former av boenden utifrån individens behov. De boenden som kan vara aktuella för unga som har fyllt 18 men inte 21 år och som inte har behov av att vara placerade kan vara hyreslägenheter i kommunalt ägda bolag eller lägenheter som kommunen hyr av privata fastighetsägare. Andra former av boenden som kan bli aktuella är studentlägenheter. Det kan även handla om att skapa lösningar som motsvarar elevhem eller boende på folkhögskolor med internat. I de fall det finns särskilda vårdbehov kan placeringsbeslut med stöd av SoL eller LVU vara motiverat (se även avsnitt 3.8).

Olika former av boenden kommer att innebära att kostnaderna per dygn får en större spridning. Schablonen bör motsvara de genomsnittliga kostnaderna för boende, omsorg och eventuell vård eller behandling som kommunerna kan förväntas ha för unga som har fyllt 18 men inte 21 år. Under 2014 betalade Migrationsverket i genomsnitt 1 500 kronor per dygn för placeringar enligt SoL som kommunerna ansökte om ersättning för utifrån faktiska kostnader. En schablonersättning på 750 kronor per dygn bedöms täcka kommunernas genomsnittliga kostnader framöver, eftersom kravet på placering tas bort och kommunen därigenom kommer att kunna erbjuda mindre kostsamma boendelösningar. Genomsnittskostnaden bör också kunna minska i förhållande till tidigare år till följd av den nya placeringsformen stödboende som finns från och med 2016. När föreskrifter för placeringsformen finns klara och verksamhet har kunnat byggas upp i kommunerna, bedöms stödboende kunna svara för en betydande andel av placeringarna av unga i åldern 18–20 år.

Schablonen bör utbetalas till anvisningskommunen eller den kommun som har tagit över socialnämndens ansvar för den unge. Ersättningen bör betalas ut automatiskt kvartalsvis i efterskott.

Automatisk utbetalning av schablon

För att möjliggöra en automatisk utbetalning av schablonen är bedömningen att utbetalningen bör kopplas till att den person som ersättningen avser har fått studiehjälp för studier på gymnasial nivå från Centrala studiestödsnämnden (CSN) under någon av de månader som den kvartalsvisa utbetalningen avser.

Kommunens ersättning bör kopplas till att studiehjälp har betalats ut under någon månad i det kvartal som ersättningen avser. Migrationsverket behöver då inte kontrollera vilken månad utbetalningen avser. Även om ansökan om studiehjälp tar tid kan utbetalningen ha hunnit göras innan den kvartalsvisa utbetalningen görs. Ersättningen till kommunen behöver inte heller korrigeras retroaktivt om den unges studiehjälp skulle korrigeras retroaktivt.

Kravet på studiehjälp bör förhindra att ersättning betalas ut automatiskt för unga som är självförsörjande eftersom det kan antas att en person som studerar på gymnasial nivå i normalfallet inte samtidigt kan försörja sig själv. Uppgiften leder dock inte till någon fullständig överensstämmelse i detta avseende men mot bakgrund av den administrativa förenkling som uppnås bedöms detta vara godtagbart. Studiehjälp kan lämnas som längst till och med det första kalenderhalvåret det år den studerande fyller 20 år. Kravet på att den unga ska ha fått studiehjälp för att kommunen ska ha rätt till schablonersättning bör därför leda till att den tid kommunerna kan få schablonersättning för blir kortare än den tid för vilken den nuvarande ersättningen kan lämnas. Unga som fortsätter att studera efter vårterminen det år han eller hon fyller 20 år har rätt till studiemedel som består av studiebidrag och studielån som är anpassat för att en person ska kunna betala för eget boende. Att kommunen får schablonersättning för denna grupp är inte rimligt och därför bör schablonersättning inte lämnas för unga som får studiemedel.

Att schablonersättningen betalas ut så länge som den unge har möjlighet att få studiehjälp ger ekonomiska drivkrafter för kommunen att erbjuda gymnasieutbildning som är utformad så att den enskilde kan och vill fortsätta studera så länge han eller hon kan få studiehjälp.

För att inte kopplingen till studiehjälpen ska leda till att kostnader för en grupp som med nuvarande regler täcks av staten helt och hållet tas bort bör kommunen ha rätt till ersättning för kostnader för försörjningsstöd till nyanlända som har fyllt 18 men inte 21 år efter att möjligheten till studiehjälp har upphört enligt vad som beskrivs i avsnitt 3.8.

Schablonersättningen bör inte betalas ut om den unga har rätt till etableringsersättning. När en person beviljas etableringsersättning lämnar Arbetsförmedlingen uppgift till Migrationsverket

och CSN om bl.a. under vilken tidsperiod etableringsersättning lämnas eller har lämnats. Kommunens rätt till ersättning bör upphöra från och med den dag en person beviljas etableringsersättning.

För den automatiska ersättningen bör det vidare krävas att den unga är folkbokförd i anvisningskommunen vilket förhindrar att ersättning betalas ut automatiskt för unga som flyttat ifrån kommunen och som kommunen därmed inte har några kostnader för. Däremot kommer ersättningen att betalas ut för unga som ordnat boende på egen hand i anvisningskommunen.

Till skillnad från den automatiska schablonersättningen för barn bör kommunen ha rätt till denna ersättning när förutsättningarna för ersättning är uppfyllda. Detta ska gälla även om det i teorin kan finnas unga där förutsättningarna är uppfyllda utan att kommunen har några kostnader, t.ex. om en ung person bor kvar i anvisningskommunen men bor tillsammans med någon och klarar sig på studiehjälpen. Kommunerna bör därför inte vara skyldiga att anmäla att kostnader upphört.

Ensamkommande unga över 18 år som anvisas till kommun efter beslut om uppehållstillstånd

Asylsökande ensamkommande barn som fyller 18 år är med nuvarande regler vanligtvis fortsatt placerade i kommunen. Enligt de bedömningar som presenteras i denna promemoria kommer asylsökande ensamkommande barn som fyller 18 år under asyltiden i normalfallet att vistas på anläggningsboende (se avsnitt 3.5). Det innebär att ensamkommande unga som beviljas uppehållstillstånd efter att de har fyllt 18 år kommer att anvisas med stöd av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Dessa individer bör även efter att de blivit anvisade till kommun med stöd av denna lag omfattas av schablonersättningen.

Om denna grupp inte skulle omfattas av schablonersättningen, skulle enbart det faktum att Migrationsverket har långa handläggningstider leda till att kommunen blir utan ersättning för en grupp som annars skulle omfattas av statlig ersättning till kommunerna om handläggningstiderna var kortare.

3.7 Ersättning för ensamkommande barn och unga som är placerade i annan kommun än anvisningskommunen

Bedömning: När ensamkommande barn och unga är placerade i en annan kommun än anvisningskommunen och ansvaret för ärendet har flyttats över till socialnämnden i den kommun där barnet eller den unga bor, bör ersättningen betalas ut till den kommun där barnet eller den unga bor.

När socialnämnden i anvisningskommunen har kvar ansvaret för barnet eller den unga och placeringen är i en annan kommun, bör ersättningen betalas till anvisningskommunen.

Begränsning av anvisningskommunernas möjlighet att placera anvisade barn i annan kommun

För att alla kommuner ska kunna fullgöra sitt ansvar när det gäller mottagandet av ensamkommande barn och unga behövs en jämnare fördelning av mottagandet mellan kommunerna. Regeringen gav den 28 januari 2016 Migrationsverket i uppdrag att ta fram en ny modell för anvisning av asylsökande ensamkommande barn med syfte att en jämnare fördelning av mottagandet mellan kommunerna skulle uppnås. Den nya anvisningsmodellen tillämpas sedan den 1 april 2016.

Utgångspunkten för mottagandet av ensamkommande barn och unga bör vara att anvisningskommunen behåller ansvaret samt att placering sker i den kommunen. Bedömningen är att möjligheten att placera ensamkommande barn och unga i annan kommun bör begränsas. Inom Regeringskansliet bereds förslag som avser att begränsa möjligheten för en anvisningskommun att placera barn i andra kommuner. Inriktningen är att en departementspromemoria (Ds) med förslag om ändring i LMA ska remitteras.

Ersättning när ensamkommande barn och unga är placerade i annan kommun än anvisningskommunen

Utgångspunkten i denna promemoria är att ersättningen till kommuner för mottagandet av ensamkommande barn och unga i huvudsak ska baseras på schabloner. När ensamkommande barn och unga är placerade i en annan kommun än anvisningskommunen, kan problem uppstå gällande vilken kommun som ska ha rätt till ersättningen för mottagandet. Det kommer därför att finnas behov av att reglera hur ersättningen i sådant fall ska betalas ut.

Schablonersättning för ensamkommande barn och unga utbetalas som grundregel till anvisningskommunen (se avsnitt 3.4 och 3.6). Om anvisningskommunen placerar ensamkommande barn och unga i en annan kommun, kan kommunerna träffa en överenskommelse om att socialnämndens ansvar övergår till den kommun där barnet bor. I det fall s.k. överflyttning av ärendet sker enligt 2 a kap. 10 § SoL bör anvisningskommunen anmäla det till Migrationsverket, så att ersättningen i stället kan utbetalas till bosättningskommunen.

Såväl asylsökande ensamkommande barn som ensamkommande barn med uppehållstillstånd placeras med stöd av SoL och i vissa fall med stöd av LVU. För asylsökande ensamkommande unga är bedömningen att de i normalfallet inte ska vara placerade utan i stället bo på förläggning (se avsnitt 3.5). I de fall asylsökande ensamkommande unga är placerade med stöd av LVU eller har motsvarande vårdbehov men är placerade med stöd av socialtjänstlagen (SoL) bör ersättning för faktiska kostnader betalas efter ansökan. När ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd är placerade i annan kommun bör ersättning motsvarande respektive schablon utbetalas (se vidare avsnitt 3.4 och 3.6).

3.8 Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer

Bedömning: För asylsökande ensamkommande barn samt ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd som är placerade med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) eller med stöd av socialtjänstlagen (SoL) i fråga om de som har motsvarande vårdbehov, bör kommunen få ersättning för faktiska kostnader. Ersättning för faktiska kostnader bör betalas ut i efterskott efter ansökan. Kommunen bör ansöka om ersättningen kvartalsvis i efterskott, senast inom sex månader efter den sista månaden i det kvartal som ersättningen avser. Har kommunen fått automatiskt utbetald ersättning för den person och den tidsperiod som ansökan avser, bör inte ersättning för faktiska kostnader betalas ut.

För unga som har fyllt 18 men inte 21 år, saknar föräldrar i landet och som kommunen inte har rätt till schablonersättning för bör kommunen ha rätt till ersättning för kostnader för försörjningsstöd. Ersättning för kostnader för försörjningsstöd bör betalas ut i efterskott efter ansökan. Ansökan bör göras senast sex månader efter den månad som ersättningen avser.

Bedömningen är att den nuvarande möjligheten till ersättning för faktiska kostnader för placering enligt LVU bör finnas kvar för både asylsökande och ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd. Antalet placeringar är litet, men de kan vara mycket kostsamma för kommunen. Möjligheten bör även omfatta de placeringar som görs på motsvarande grunder som för placering enligt LVU men där samtycke från den enskilde, dennes gode man eller särskild förordnad vårdnadshavare innebär att placeringen kan göras frivilligt enligt SoL. För asylsökande över 18 år bedöms detta i enlighet med beskrivningen i avsnitt 3.5 vara de enda kostnader som kommunen har möjlighet att få ersättning för, eftersom asylsökande över 18 år i normalfallet ska vistas i anläggningsboende.

Kommunen bör ansöka om ersättningen kvartalsvis i efterskott, senast inom sex månader efter den sista månaden i det kvartal som ersättningen avser. Har kommunen fått schablonersättning för den

person och den tidsperiod som ansökan avser bör ansökan om ersättning för faktiska kostnader inte beviljas.

För ensamkommande unga som har fyllt 18 men inte 21 år och har uppehållstillstånd samt saknar föräldrar i landet, men som inte omfattas av någon av de andra ersättningarna för att de inte har studiehjälp eller är folkbokförda i anvisningskommunen, bör folkbokföringskommunen ha rätt till ersättning för kostnader för försörjningsstöd. Utan denna möjlighet skulle det finnas unga som omfattas av det nuvarande ersättningssystemet, men som kommunen inte får ersättning för med de nya bestämmelserna. Eftersom gymnasieskolan är en skolform som är frivillig för unga att delta i kan det handla om ensamkommande unga med uppehållstillstånd som väljer att inte gå i gymnasieskolan. Det kan också handla om ensamkommande unga som inte klarar av att gå i gymnasieskolan. Eftersom den schablonersättning som kommunen bedöms få för unga som får studiehjälp kommer att vara högre än den ersättning de kan få för faktiska kostnader för ekonomiskt bistånd för dem som inte går i gymnasieskolan får kommunen dock starka drivkrafter att erbjuda gymnasieutbildning som är anpassad till den unges behov och förutsättningar. Sådana drivkrafter är önskvärda för att den enskilde ska ges möjlighet till gymnasiestudier och därmed bättre förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet. Kommunen bör inte bli helt utan ersättning för att en nyanländ väljer att avstå eller inte klarar av att bedriva gymnasiestudier. Mot bakgrund av detta bedöms det vara en rimlig avvägning att kommunen har rätt till ersättning för försörjningsstöd till denna grupp.

Kravet på studiehjälp för schablonersättningen innebär att kommunen får schablonersättning för en kortare tid än den tid som den nuvarande ersättningen för boendekostnader kan betalas ut. Det är rimligt att kommunens ersättning blir lägre när den unga har uppnått den ålder då han eller hon inte längre har rätt till studiehjälp men det är inte önskvärt att kommunen ska bli helt utan ersättning för personer som omfattas av det nuvarande ersättningssystemet. En rimlig avvägning bör därför vara att möjligheten att få ersättning för försörjningsstöd sträcker sig lika långt i tid som den nuvarande ersättningen.

Kommunen bör ansöka om ersättning för försörjningsstöd kvartalsvis i efterskott senast inom sex månader efter den sista månaden i det kvartal som ersättningen avser.

3.9 Ikraftträdande m.m.

Bedömning: Det nya ersättningssystemet bör träda i kraft den 1 januari 2017.

För kostnader som uppkommit under 2016 bör ersättning lämnas enligt nuvarande reglering. Det bör vara möjligt att ansöka om ersättning för kostnader som uppstått före den 1 januari 2017 fram till den 1 juli 2017.

Ändringarna i ersättningssystemen bör avse ersättningar för kostnader som uppstår från och med den 1 januari 2017. Ersättningar som betalas ut under 2017 och som avser kostnader för placeringar under 2016 omfattas därför inte.

Med nuvarande regler har kommunerna möjlighet att en lång tid i efterhand ansöka om ersättning för belagda överenskomna platser och ersättning för faktiska kostnader för placeringar utöver överenskomna platser. För att undvika en långvarig och betungande administration bör en övergång från de nuvarande reglerna ske så snart som möjligt. För att begränsa tidsperioden som Migrationsverket måste hantera parallella ersättningssystem, bör en ansökan om ersättning för kostnader som uppstått före den 1 januari 2017 ha inkommit till Migrationsverket senast den 1 juli 2017 för att kommunen ska ha rätt till ersättning.

4 Konsekvensanalys

4.1 Inledning

De senaste årens öknings av antalet asylsökande ensamkommande barn medför att det är och kommer att vara många barn och unga som omfattas av kommunernas mottagande. Den kraftiga och snabba ökningen av antalet asylsökande har medfört att handläggningstiderna har ökat och det innebär en längre period som asylsökande. När ensamkommande barn och unga beviljas uppehållstillstånd är de ofta inom kommunens mottagande under flera år, oftast 3–5 år. Sammantaget omfattar mottagandet av ensamkommande barn och unga många individer under en lång tidsperiod.

Det är nödvändigt med ett hållbart och förenklat regelverk för de statliga ersättningarna till kommunerna för mottagandet, så att kvaliteten och säkerheten för barn och unga kan upprätthållas samtidigt som statens sammantagna utgifter för mottagandet måste stå i proportion till behov hos individerna. Utgifterna för mottagandet av ensamkommande barn och unga kan inte tillåtas öka okontrollerat och måste också ställas i relation till andra prioriterade områden. Skattemedel ska användas på ett kostnadseffektivt sätt och omotiverat höga kostnadsökningar måste motverkas.

Avsikten med statlig ersättning till kommunerna som i huvudsak baseras på schabloner är att begränsa statens sammantagna utgifter för mottagandet av ensamkommande barn och unga samtidigt som kommunerna ges ersättning för att klara av ett mottagande med hög kvalitet och säkerhet. Schabloner bedöms bidra till att effektivitetsvinster uppstår både för staten och för

kommunerna bl.a. till följd av att den administrativa bördan minskar.

4.2 Antalet ensamkommande barn och unga

Enligt nuvarande regler för statlig ersättning till kommunerna omfattas asylsökande och ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd av samma regler när de är minderåriga som när de är unga vuxna, eftersom ersättningen till kommunerna betalas ut för unga som har fyllt 18 men inte 21 år förutsatt att placeringen skett före 18 års ålder.

Till följd av att ett mycket stort antal ensamkommande barn har kommit till Sverige under de senaste åren kommer de statliga ersättningarna till kommunerna för mottagandet av ensamkommande barn att omfatta ett stort antal barn och unga. I tabell 4.1 redovisas en uppskattning av antalet asylsökande ensamkommande barn samt ensamkommande barn och unga som har beviljats uppehållstillstånd och som beräknas omfattas av de nya reglerna under perioden 2017-2020. Uppskattningen baseras på Migrationsverkets prognos (februari 2016) över antalet asylsökande som kommit hit som ensamkommande barn och beräknas omfattas av ersättningssystemet under tidsperioden 2017-2020. Beräkningarna som redovisas i tabell 4.1 baseras på antagandet att 25 procent av de asylsökande i gruppen kommer att vara över 18 år. Denna grupp består av individer som sökt asyl före 18 års ålder men fortfarande väntar på besked om uppehållstillstånd i första instans, men även av individer som väntar på besked i andra eller tredje instans respektive väntar på ett återvändande.

Bedömningen att kommunen ska kunna få schablonersättning för unga över 18 år som får studiehjälp innebär att kommunen får ersättning för unga som inte är placerade, vilket kan öka gruppen som kommunen har rätt till ersättning för. Studiehjälp betalas ut som längst till och med vårterminen då den unga fyller 20 år. Denna begränsning av schablonersättningen innebär att antalet personer som kommunen får schablonersättning för minskar jämfört med nuvarande ersättning som ges som längst till och med att den unga fyller 21 år. Den sammantagna effekten är svår att bedöma.

Förändringarna innebär att kommunen får rätt till ersättning för försörjningsstöd för unga som är placerade men inte går i gymnasieskolan och som de med nuvarande regler kan få schablonersättning för.

Tabell 4.1 Antalet barn och unga i åldern 18–20 år som beräknas omfattas av nya regler för ersättning vid mottagandet av ensamkommande barn och unga

Antal	2017	2018	2019	2020
Asylsökande Ensamkommande barn under 18 år	25 500	25 000	16 000	13 000
Ensamkommande barn med UT under 18 år	10 000	22 000	16 000	11 000
Asylsökande fd. ensamkommande barn över 18 år	4 500	4 500	3 000	2 500
Ensamkommande unga med UT över 18 år	5 000	14 000	31 000	40 000
Summa under 18 år	35 500	47 000	32 000	24 000
Summa över 18 år	9 500	18 500	34 000	42 500

Källa: Migrationsverket (prognos i februari 2016) och egna beräkningar.

4.3 Ekonomiska konsekvenser för staten

Till följd av den stora ökningen av antalet ensamkommande barn har statens utgifter för ersättning till kommuner för mottagandet av ensamkommande barn ökat avsevärt och förväntas fortsätta öka under kommande år. Förutom ett stort antal nya asylsökande ensamkommande barn, bidrar varaktigheten i mottagandet att kostnaderna blir höga både nu och under de kommande åren. Under 2016 beräknas statens utgifter för placeringskostnaderna för asylsökande ensamkommande barn och ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd bli ca 28 miljarder kronor (baserat på Migrationsverkets prognos i februari 2016). Förändringarna som redovisas i denna promemoria skulle dämpa kostnadsutvecklingen.

Vissa av åtgärderna skulle innebära minskade utgifter i förhållande till nuvarande regler. Andra syftar till administrativ

förenkling men avser att täcka motsvarande kostnader som nuvarande ersättningar. Ingen enskild åtgärd beräknas ge ökade utgifter.

Den rörliga ersättningen för kommunernas beredskap och kapacitet baseras på antalet ensamkommande barn som kommunen beräknas få anvisade. Denna ersättning skulle ersätta nuvarande ersättning för ej belagda platser och beräknas kosta 630 miljoner kronor 2017, vilket är lägre än beräknade utgifter enligt nuvarande regelverk.

Schablonersättningen för barn på 1 350 kronor per dygn är lägre än den genomsnittliga ersättningen för kommunernas faktiska kostnader vid mottagande utöver de överenskomna platserna 2014 uppräknat till 2017 års priser. Den nya placeringsformen stödboende förväntas bidra till att de genomsnittliga kostnaderna ska kunna sänkas. Eftersom ersättningen för de överenskomna platserna i nuvarande system är 1 900 kronor per belagd plats uppstår en besparing när ersättningen för de belagda överenskomna platserna tas bort.

Schablonersättningen till ankomstkommunerna är lagd på en nivå som är något högre i förhållande till det nuvarande systemet där ankomstkommunerna ansöker om ersättning för faktiska kostnader. Genom en ökad ersättning i schablonen bedöms ankomstkommunernas behov av att ansöka om ersättning med hänvisning till extraordinära kostnader minska. Schablonersättningen för utredning, transportkostnad och god man för asylsökande skulle betalas ut en gång i stället för att kommunerna behöver ansöka om ersättning för faktiska kostnader. Schablonen ger även kommunen ökad flexibilitet i hur medlen ska prioriteras och användas inom kommunen. Sammantaget bidrar det till att minska den administrativa bördan för både kommunerna och Migrationsverket. Schablonersättningen bidrar även till att kommunerna snabbare får ersättning för sina kostnader.

Att ungdomar som fyller 18 år under asyltiden hänvisas till anläggningsboenden innebär att staten kommer att ha kostnader för anläggningsboenden på ca 350 kronor per dygn fram till dess att den unga beviljas uppehållstillstånd eller får avslag på ansökan. Med nuvarande regler betalar staten i stället en betydligt högre ersättning per dygn och dessutom upp till 21 års ålder.

Schablonersättning på 750 kronor per dygn för unga vuxna som kommit som ensamkommande barn, har fyllt 18 men inte 21 år och som har beviljats uppehållstillstånd medför en utgiftsminskning för staten eftersom denna ersättning är lägre än både ersättningen för de överenskomna platserna och lägre än utgifterna för statlig ersättning utifrån faktiska kostnader för platser utöver de överenskomna platserna.

Den enhetliga schablonen för dem som har fyllt 18 men inte 21 år skulle ge kommunerna ekonomiska drivkrafter att starta och upphandla stödboenden. Den nya placeringsformen bedöms göra det möjligt för kommunerna att sänka sina genomsnittliga kostnader. Om placering inte längre ska vara ett krav för ersättning bidrar det också till att kommunerna kommer att kunna sänka kostnaderna. Schabloner som inte är kopplade till placeringsform bedöms också bidra till att motverka kostnadsdrivande effekter. Eftersom de förändringar som beskrivs i promemorian ger kommunen både möjlighet och drivkraft att minska sina kostnader är bedömningen att statens kostnader bör kunna sänkas utan att kostnader vältras över på kommunerna.

4.4 Övriga konsekvenser för staten

Om man skulle begränsa möjligheten till ersättning för faktiska kostnader för placering av asylsökande som har fyllt 18 men inte 21 år, skulle det innebära att Migrationsverkets ansvar för asylsökande personer i behov av anläggningsboende kommer att öka. De långa handläggningstiderna hos Migrationsverket gör att det rör sig om uppskattningsvis 7 000 unga över 18 år som beräknas bli hänvisade till anläggningsboende under 2017 och 2018 som med nuvarande regler i stället skulle varit inskrivna i mottagningssystemet som ensamkommande barn. Med de nya ersättningsregler som beskrivs i promemorian kommer dessa personer i stället att erbjudas boende i Migrationsverkets anläggningsboende. Så långt det är möjligt bör anläggningsboende erbjudas i närheten av anvisningskommunen. Detta kommer att kräva såväl ökade personella resurser som behov av boenden för asylsökande ensamkommande unga vuxna inom Migrationsverkets mottagningsverksamhet.

Att överenskommelserna om mottagande av asylsökande ensamkommande barn och ensamkommande barn med uppehållstillstånd avskaffas bedöms leda till minskad administrativ börda för både länsstyrelserna och Migrationsverket.

Åldersbaserade automatiskt utbetalade schabloner bedöms minska Migrationsverkets administrativa börda avsevärt eftersom handläggningen av ersättning för faktiska kostnader begränsas.

4.5 Konsekvenser för kommunerna

Enligt de bedömningar som presenteras i denna promemoria ska statlig ersättning för kommunens mottagande av ensamkommande unga som har uppehållstillstånd och har fyllt 18 år utbetalas som en schablon. Det bör inte längre krävas placering med stöd av socialtjänstlagen (2001:453), förkortat SoL, för att statlig ersättning ska utbetalas till kommunen. Följdeffekten blir att kommunernas socialtjänster kommer att kunna fokusera på barn som är under 18 år samt de unga som har fyllt 18 år och har behov av fortsatt placering. Avsikten är att styra resurser till barn och till dem som är i störst behov av samhällets stöd. Bedömningen är att samhället i första hand bör fokusera på stöd och omsorg för barn under 18 år framför unga som har fyllt 18 år.

Administrativt bör en automatiskt utbetald schablonersättning leda till förenklingar för kommunerna eftersom redovisning av belagda platser inte behöver ske och ansökan om ersättning för faktiska kostnader endast behöver ske i vissa särskilda situationer.

Över 80 procent av de ensamkommande barnen har hittills varit i åldern 15–17 år när de söker asyl i Sverige. Andelen ensamkommande unga som har fyllt 18 år utgör därmed och kommer under kommande år att utgöra en stor andel av de ensamkommande barn och unga som är mottagna i kommunerna. Ett ersättningssystem som innebär att unga över 18 år i lägre utsträckning är placerade med stöd av SoL förväntas därför innebära en betydande avlastning för kommunernas socialtjänster.

Den enskildes behov och mognadsnivå ska vara utgångspunkt för beslut om placering av barn och unga och för beslut om vilken form av boende som är bäst. Omkring hälften av de mottagna ensamkommande barnen har tagits emot utöver antalet överens-

komna platser och har därmed ersatts utifrån de faktiska kostnader som kommunerna har redovisat. Den oförutsedda kraftiga ökningen av antalet ensamkommande barn i kombination med nuvarande regelverk har medfört relativt dyra boendelösningar som inte har varit kopplade till högre kvalitet för ensamkommande barn och unga. Bedömningarna i denna promemoria innebär att kommunen får drivkrafter att hitta så kostnadseffektiva lösningar som möjligt.

Tabell 4.2 Boendeformer 2014 och genomsnittlig faktisk kostnad för ensamkommande barn under 18 år, placering utöver överenskommelser

	Asylsökande		Med uppehållstillstånd	
	Andel	Snittkostnad	Andel	Snittkostnad
Familjehem	27%	1 041	46%	824
HVB	53%	1 900	40%	2 535
Jourhem	10%	887	5%	788
LVU	3%	4 869	1%	4 041
Privat	6%	265	6%	280
Utlussning	0%	0	2%	1 331
Genomsnittlig kostnad exkl LVU		1 442		1 495
Genomsnittlig kostnad, KPI-uppräknat till 2017		1 476		1 530

Anm.: För asylsökande som placeras i HVB utgår schablonersättning 1 900 kr/dygn enligt gällande regelverk. Privat är Migrationsverkets benämning på placeringar i släktinghem. Innan förändringen i SoL 1 januari 2016, var det möjligt att placera unga över 18 år i s.k. utlussningsboenden.

Källa: Migrationsverket och egna beräkningar.

I tabell 4.2 redovisas andel barn som var placerade i olika former av boenden under 2014 och utbetald ersättning för faktiska kostnader för placeringar utöver de överenskomna platserna. Redovisningen i tabell 4.2 baseras på Migrationsverkets redovisning av utbetalda ersättningar för faktiska kostnader och indelning i olika former av boenden, vilket innebär att jourhem, LVU, privat placering och

utslussningsboende särredovisas även om de inte är några placeringsformer i formell mening.

Schablonen för ensamkommande barn är inte avsedd att förändra kommunernas förutsättningar för kvalitet och säkerhet i mottagandet. Schablonen är något lägre än den genomsnittliga ersättningsnivån för mottagandet som kommunen med nuvarande regler fick ersättning för utifrån faktiska kostnader år 2014 uppräknat till 2017 års priser.

Tabell 4.3 Räkneexempel 1: Genomsnittliga kostnad vid fördelning på olika former av boenden för ensamkommande barn under 18 år med uppehållstillstånd

	Antagen fördelning	Genomsnittlig dygnskostnad	Dygnskostnad, KPI-uppräknat till 2017
Familjehem	38%	824	843
HVB	26%	2 535	2 593
Jourhem	1%	788	806
Privat	1%	280	286
Stödboende	34%	1 000 ¹	1 000 ¹
Genomsnittlig kostnad	100%	1 323	1 345

Anm.: Genomsnittlig dygnskostnad avser utbetalda ersättningar för faktiska kostnader 2014 för barn under 18 år med uppehållstillstånd som var placerade utöver överenskomna platser i respektive form av boende. LVU-placeringar eller motsvarande placeringar enligt SoL ingår inte i räkneexemplet.

¹ Nuvarande schablon för stödboende.

Källa: Migrationsverket och egna beräkningar.

I tabell 4.3 och 4.4 redovisas två olika räkneexempel för ensamkommande barn under 18 år med uppehållstillstånd. Det bör noteras att nuvarande regelverk för ersättning skiljer sig åt mellan asylsökande ensamkommande barn och dem med uppehållstillstånd (se tabell 4.2). Asylsökande ensamkommande barn som placeras i HVB ersätts enligt schablon med 1 900 kronor per dygn. Detta innebär att genomsnittliga faktiska kostnader för HVB-placeringar utöver överenskommelser i räkneexemplen nedan, är betydligt högre än kostnaderna för HVB-placeringar för asylsökande. Under 2014 var ungefär hälften av de ensamkommande barnen med

uppehållstillstånd placerade utöver antalet överenskomna platser. Räkneexempel 1 baseras på genomsnittliga faktiska kostnader 2014 utöver överenskomna platser för de olika formerna av boenden som Migrationsverket registrerar för utbetalda ersättningar. I räkneexempel 2 används nuvarande schablon för överenskomna platser för HVB. I båda fallen används schablonen för stödboende. Räkneexemplen illustrerar möjliga fördelningar på olika former av boenden utifrån olika kostnadsnivåer som innebär att kommunen i genomsnitt får täckning för sina kostnader för sammansättningen av boenden.

Tabell 4.4 Räkneexempel 2: Genomsnittliga kostnad vid fördelning på olika former av boenden för ensamkommande barn under 18 år med uppehållstillstånd

	Antagen fördelning	Genomsnittlig dygnskostnad	Dygnskostnad, KPI-uppräknat till 2017
Familjehem	24%	824	843
HVB	44%	1 900 ¹	1 900 ¹
Jourhem	1%	788	806
Privat	1%	280	286
Stödboende	30%	1 000 ²	1 000 ²
Genomsnittlig kostnad	100%	1 344	1 349

Anm.: Genomsnittlig dygnskostnad avser utbetalda ersättningar för faktiska kostnader 2014 för barn under 18 år med uppehållstillstånd som var placerade utöver överenskomna platser i respektive form av boende. LVU-placeringar eller motsvarande placeringar enligt SoL ingår inte i räkneexemplet.

¹ Nuvarande schablon för HVB.

² Nuvarande schablon för stödboende.

Källa: Migrationsverket och egna beräkningar.

Användning av den nya placeringsformen stödboende för barn i åldern 16–17 år bedöms kunna bidra till kommunernas flexibilitet och individanpassning av placeringar. Placeringar i stödboenden kommer också att innebära att de genomsnittliga kostnaderna kommer att bli lägre i jämförelse med 2014 års kostnader (uppräknade till 2017 års prisnivå), då det tidigare endast fanns familjehem och hem för vård eller boende som placeringsformer.

Bedömningen är att ersättningen kommer att öka kommunernas efterfrågan på boendelösningar som ryms inom schablonen.

Eftersom schablonen för unga som har fyllt 18 men inte 21 år bör vara lägre än nuvarande genomsnittliga ersättning, kommer kommunerna att behöva anpassa sina boendelösningar för dem som har fyllt 18 år. I tabell 4.5 redovisas boendeformer och genomsnittliga faktiska kostnader för unga över 18 år.

Tabell 4.5 Boendeformer 2014 och genomsnittlig faktisk kostnad för ensamkommande unga i åldern 18–21 år, placering utöver överenskommelser

	Asylsökande		Med uppehållstillstånd	
	Andel	Snittkostnd	Andel	Snittkostnd
Familjehem	24%	1 072	20%	974
HVB	60%	1 900	41%	2 153
Jourhem	6%	1 023	1%	950
LVU	4%	4 386	1%	4 317
Privat	5%	402	1%	305
Utslussning	0%	0	37%	1 044
Genomsnittlig kostnad exkl. LVU		1 558		1 476
Genomsnittlig kostnad, KPI-uppräknat till 2017		1 594		1 510

Anm.. För asylsökande som placeras i HVB utgår schablonersättning 1 900 kr/dygn enligt gällande regelverk. Privat är Migrationsverkets benämning på placeringar i släktinghem. Innan förändringen i Sol 1 januari 2016, var det möjligt att placera unga över 18 år i s.k. utslussningsboenden.

Källa: Migrationsverket och egna beräkningar.

I tabell 4.6 och 4.7 redovisas två olika räkneexempel för ensamkommande unga över 18 år med uppehållstillstånd. Räkneexemplen illustrerar möjliga fördelningar på olika former av boenden utifrån olika kostnadsnivåer som innebär att kommunen i genomsnitt får täckning för sina kostnader för sammansättningen av boenden. Beräkningen baseras på genomsnittliga faktiska dygnskostnader för placering av unga i åldern 18–20 år med uppehållstillstånd utöver

överenskomna platser 2014 samt nuvarande schabloner för överenskomna platser respektive stödboende.

Tabell 4.6 Räkneexempel 3: Genomsnittliga kostnad vid fördelning på olika former av boenden för ensamkommande unga över 18 år med uppehållstillstånd

	Antagen fördelning	Genomsnittlig dygnskostnad	Dygnskostnad, KPI-uppräknat till 2017
Familjehem	10%	974	997
HVB	5%	2 153	2 203
Jourhem	1%	950	973
Privat	1%	305	324
Stödboende	33%	1 000 ¹	1 000 ¹
Ej placerade med stöd av SoL	50%	400 ²	409
Genomsnittlig kostnad	100%	748	757

Anm.: Genomsnittlig dygnskostnad avser utbetalda ersättningar för faktiska kostnader 2014 för unga i åldern 18–21 år med uppehållstillstånd som var placerade utöver överenskomna platser i respektive form av boende. LVU-placeringar eller motsvarande placeringar enligt SoL ingår inte i räkneexemplet.

¹ Nuvarande schablon för stödboende.

² Motsvarar genomsnittlig månadskostnad 12 000 kr/mån för boende som inte kräver placering enligt SoL.

Källa: Migrationsverket och egna beräkningar.

Tabell 4.7 Räkneexempel 4: Genomsnittliga kostnad vid fördelning på olika former av boenden för ensamkommande unga över 18 år med uppehållstillstånd

	Antagen fördelning	Genomsnittlig dygnskostnad	Dygnskostnad, KPI-uppräknat till 2017
Familjehem	10%	974	997
HVB	8%	1 900	1 900
Jourhem	1%	950	973
Privat	1%	305	324
Stödboende	40%	800	800
Ej placerade med stöd av SoL	40%	400 ¹	409
Genomsnittlig kostnad	100%	748	757

Anm.: I detta räkneexempel baseras genomsnittligt dygnskostnad för HVB på nuvarande schablon för överenskomna platser, dvs. 1 900 kr/dygn. För stödboende antas dygnskostnaden i genomsnitt vara 800 kr/dygn. Genomsnittlig dygnskostnad när det gäller familjehem, jourhem och privat avser utbetalda ersättningar för faktiska kostnader för unga i åldern 18–21 år med uppehållstillstånd 2014. LVU-placeringar eller motsvarande placeringar enligt SoL ingår inte i räkneexemplet.

¹ Motsvarar genomsnittlig månadskostnad 12 000 kr/mån för boende som inte kräver placering enligt SoL.

Källa: Migrationsverket och egna beräkningar.

Schablonerna bedöms leda till att efterfrågan på stödboenden kommer att öka. Att ersättningssystemet utformas så att asylsökande som har fyllt 18 men inte 21 år i normalfallet inte ska vara placerade enligt SoL innebär att efterfrågan på boenden för placeringar dämpas. De som får uppehållstillstånd före 18 års ålder kommer att vara kvar i kommunens omsorg. Regeländringarna innebär att de efter 18 års ålder inte behöver vara placerade med stöd av SoL för att statlig ersättning ska betalas ut till kommunen. Bedömningen är att ensamkommande unga som har fyllt 18 men inte 21 år kommer att vara placerade i lägre utsträckning än i dag. Antalet placerade barn och unga kommer dock sammantaget att fortsätta att öka mycket eftersom det skett en så stor ökning av antalet asylsökande ensamkommande barn.

En del av gruppen ensamkommande unga i åldern 18–20 år kommer att få uppehållstillstånd efter att de har fyllt 18 år och har bott en tid i anläggningsboende. De kommer då att kunna omfattas

av en anvisning till en kommun enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Kommunen kommer därmed att vara skyldig att ta emot den nyanlände för bosättning i kommunen. För denna grupp ensamkommande unga bör kommunen få samma schablonersättning som för den grupp som är kvar i kommunen när de får uppehållstillstånd. De kommer därför att kunna erbjuda dem olika former av boenden utifrån individens behov.

De boenden som kan vara aktuella för unga som har fyllt 18 men inte 21 år och som inte har behov av att vara placerade, kan vara hyreslägenheter i kommunalt ägda bolag eller lägenheter som kommunen hyr av privata fastighetsägare. Andra former av boenden som kan bli aktuella är studentlägenheter. Det kan även handla om att skapa lösningar som motsvarar elevhem eller boende på folkhögskolor med internat.

Om individen bedöms ha behov av placering enligt SoL ges samma förutsättningar som för de ensamkommande unga som sedan tidigare är placerade i kommunen.

Den schablonersättning som kommunen skulle få för unga som får studiehjälp, kommer att vara högre än den ersättning de kan få för faktiska kostnader för ekonomiskt bistånd för dem som inte går i gymnasieskolan. Därmed förstärks kommunens drivkrafter att erbjuda gymnasieutbildning som är anpassad till den nyanländes behov.

Administrativt bör en automatiskt utbetald schablonersättning leda till förenkling för kommunerna eftersom redovisning av belagda platser och ansökan om ersättning för faktiska kostnader inte behöver göras.

4.6 Konsekvenser för ensamkommande barn och unga

Nuvarande regelverk kan innebära negativa konsekvenser för ensamkommande barn till följd av att det krävs att även ensamkommande unga ska vara placerade med stöd av SoL för att kommunerna ska få statlig ersättning. Kommunerna har haft ekonomiska drivkrafter att placera unga som fyller 18 år även när det har saknats vårdbehov. Möjligheten för kommunerna att få

statlig ersättning upp till den unga fyller 21 år har sannolikt medfört ett större antal pågående ärenden att hantera och följa upp för socialtjänsten än vad som är motiverat utifrån individernas vårdbehov.

Med de bedömningar som görs i denna promemoria, kommer kommunerna kunna få en schablonersättning för ensamkommande unga över 18 år som beviljats uppehållstillstånd utan krav på beslut om placering enligt SoL. Bedömningen är att det kommer att frigöra resurser vid socialtjänsten i kommunerna som i stället kan användas till stöd- och vårdinsatser för barn och unga som är i behov av det.

Bedömningarna i denna promemoria innebär att kommunen får drivkrafter att hitta så kostnadseffektiva lösningar som möjligt, vilket endast är en nackdel för den enskilde om det samtidigt innebär dåliga lösningar. Utvecklingen på senare tid har visat att dyrast inte alltid innebär bästa kvalitet i detta sammanhang. Regelverkets utformning och stor efterfrågan på boenden har gjort det möjligt att ta ut höga priser per dygn, men som inte har motsvarat högre kvalitet när det gäller boende och omsorg.

Ungdomar som fyller 18 år under asyltiden kommer att behöva flytta till anläggningsboenden. De behöver dessutom flytta igen när de får uppehållstillstånd och anvisas med stöd av lagen om gemensamt mottagande. I möjligaste mån bör de erbjudas anläggningsboende i den kommun de vistats i, men det kommer inte att finnas några garantier för att så alltid blir fallet.

4.7 Övriga konsekvenser

Fortsatt ökning av antalet ensamkommande barn inom mottagandet kommer att innebära en fortsatt stor efterfrågan på olika former av boenden. Det innebär att det sannolikt kommer att behövas både boenden i kommunal och privat regi.

Bedömningarna som görs i denna promemoria har inte några några nämnvärda konsekvenser för det civila samhällets organisationer.

Bedömningen i denna promemoria är att överenskomna platser har spelat ut sin roll när de inte längre har någon större betydelse för anvisningen av asylsökande barn och inte heller ligger till grund

för statlig ersättning till kommunerna. En övervägande majoritet av de ensamkommande barnen är pojkar. De överenskomna platserna i det nuvarande regelverket kan avse olika grupper, t.ex. finns det särskilda överenskommelser för flickor. Även när de överenskomna platserna tas bort bör det vara möjligt för Migrationsverket att beakta att alla kommuner kanske inte kan ha boenden för flickor. Kommunens möjlighet att erbjuda boenden för flickor bör kunna vägas in vid valet av kommun som ska anvisas att ta emot barnet. Borttagandet av överenskommelser om platser för mottagandet bedöms därför inte ha några nämnvärda effekter på jämställdheten.

Patientnämnden
Marie-Charlotte Stenborn Gustavsson
Tfn 018-611 60 49
E-post: patientnamnden@lul.se

Till
Enköpings kommun
Heby kommun
Håbo kommun
Knivsta kommun
Tierps kommun
Uppsala kommun
Älvkarleby kommun
Östhammars kommun

Överenskommelse om samverkan inom patientnämndsverksamhet mellan Landstinget i Uppsala län och länets kommuner

I nuvarande överenskommelse om samverkan inom patientnämndsverksamheten mellan Landstinget i Uppsala län och länets kommuner anges i 6 § förutsättningarna för omförhandling av överenskommelsen alternativt uppsägning.

Landstinget önskar nu omförhandla nuvarande överenskommelse mot bakgrund av Klagomålsutredningens slutbetänkande, SOU 2015:102.

I utredningen föreslås att patientnämnderna ska få utökade arbetsuppgifter.

I slutbetänkandet ges förslag till lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

1 § I varje landsting och kommun ska det finnas en eller flera patientnämnder med uppgift att stödja och hjälpa patienter inom

1. den hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) som bedrivs av landsting eller kommun, eller enligt avtal med landsting eller kommun, samt

2. den tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125) som bedrivs eller helt eller delvis finansieras av landsting.

För patientnämnder gäller vad som är föreskrivet i kommunallagen (1991:900).

Särskilda bestämmelser om gemensam nämnd finns i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet.

2 § Patientnämndernas huvudsakliga uppgift är att hjälpa enskilda patienter att framföra klagomål och att få svar av vårdgivaren i enlighet med 3 kap. 8 b §

patientsäkerhetslagen (2010:659).

Patientnämnderna ska även

1. tillhandahålla eller hjälpa patienter att få den information patienterna behöver för att kunna ta till vara sina intressen i hälso- och sjukvården och hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet,

2. främja kontakterna mellan patienter och vårdpersonal,

3. rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till vårdgivare och vårdenheter, samt 4. informera allmänheten, hälso- och sjukvårdspersonalen och andra berörda om sin verksamhet.

3 § Patientnämnderna ska kommunicera med patienten på det sätt som är lämpligt med hänsyn till frågans eller klagomålets art och den enskildes förmåga att tillgodogöra sig information. Om patienten är ett barn ska barnets bästa särskilt beaktas.

4 § Patientnämnderna ska bidra till patientcentrering och hög patient-säkerhet i hälso- och sjukvården genom att årligen analysera inkomna klagomål och synpunkter och uppmärksamma landstinget eller kommunen på riskområden och hinder för en säker och patient-centrerad vård.

5 § Landstingen och kommunerna ska organisera patientnämnderna så att de kan utföra sina uppgifter självständigt.

6 § Landstingen och kommunerna ska organisera sin verksamhet så att slutsatser av de analyser som patientnämnderna gör i enlighet med 4 § tas om hand och bidrar till hälso- och sjukvårdens utveckling.

Bestämmelsen gäller även om kommunen med stöd av 7 § överlåtit skyldigheten enligt 1 § till landstinget.

7 § En kommun som ingår i ett landsting får överlåta skyldigheten enligt 1 § till landstinget, om kommunen och landstinget har kommit överens om detta. Kommunen får lämna sådant ekonomiskt bidrag till landstinget som motiveras av överenskommelsen.

8 § Patientnämnderna ska göra Inspektionen för vård och omsorg uppmärksam på förhållanden som omfattas av myndighetens tillsyn.

Patientnämnderna ska samverka med Inspektionen för vård och omsorg så att myndigheten kan fullgöra sina skyldigheter enligt 7 kap. 6 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Patientnämnderna ska senast den sista februari varje år till Inspektionen för vård och omsorg och Socialstyrelsen lämna en redogörelse över patientnämndsverksamheten samt den analys som gjorts i enlighet med 4 § under föregående år.

9 § Föreskrifter om stödpersoner vid psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång finns i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård och i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård. Föreskrifter om stödpersoner finns även i smittskydds-lagen (2004:168).

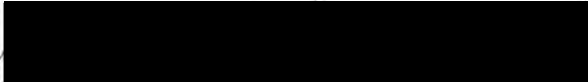
Denna lag träder kraft den 1 juli 2017, då lagen (1998:1656) om patientnämndsverksamhet m.m. ska upphöra att gälla.

Sammantaget med nuvarande arbetsuppgifter innebär detta en ökad arbetsbelastning på patientnämnden som ekonomiskt behöver förstärka sin verksamhet.

Länets kommuner har till dags dato inte tillfört någon ekonomisk ersättning till verksamheten. I de flesta landsting lämnar kommunerna ett bidrag till verksamheten, ofta baserat på en liten summa per invånare.

Patientnämnden önskar nu diskutera en motsvarande ersättning i vårt län.

Margareta Fredin
Patientnämndens ordförande

Marie-Charlotte Stenborn Gustavsson
Förvaltningschef Patientnämnden

Delges
Kommunstyrelsen

§ 122

Dnr SN-2016-36
Dnr KS-2016-50

Dpl 738

Yttrande

Överenskommelse om samverkan inom patientnämndsverksamhet mellan Landstinget i Uppsala län och länets kommuner

---

Bakgrund

Patientnämnden i Uppsala län har den 22 december 2015 efterfrågat att länets kommuner deltar i finansieringen av Landstingets Patientnämnd. Det är klarlagt att samtliga huvudmän som bedriver hälso- och sjukvård har ett lagstadgat ansvar att bedriva patientnämndsverksamhet, så även kommunerna. Det finns också lagstadgad möjlighet att ha en gemensam patientnämnd mellan huvudmännen som utför Hälso- och sjukvård. I samband med en tidigare överföring av Hälso- och sjukvårdsverksamhet (ÄDEL) till kommunerna upprättades en gemensam patientnämnd som en del av den lösningen. I samband med detta hantades de ekonomiska konsekvenser i den skatteväxling som ligger till grund för överföringen av verksamheten. Från och med 1 januari 2017 kommer patientnämnden få ett förändrat uppdrag i och med att tidigare lagstiftning upphör (Lag 1998:1656)

Ärende

Patientnämnden i Uppsala län anför i sin begäran om att kommunerna ska ekonomiskt bidra till den gemensamma patientnämnd utifrån förändrat uppdrag. Patientnämnden anför att arbetsbelastningen kommer att öka i samband med att ny lagstiftning införs. Patientnämnden påtalar också att kommuner i andra län ekonomiskt bidrar till patientnämndens verksamhet med ersättning baserad på innevånarantal. Patientnämnden önskar diskutera om bidrag till verksamheten från kommunen.

Kommunkansliet har begärt yttrande från socialnämnden i ärendet.

Socialförvaltningens yttrande

Socialförvaltningen har blivit informerad om att denna fråga har löst i samband med den skatteväxling som förelåg en tidigare överföring av Hälso- och sjukvård till kommunerna. Efter att övergången av verksamheten genomförts har många förändringar av lagstiftningen skett som påverkat kommunerna ekonomi negativt. I inget fall har den grundläggande ekonomiska uppgörelsen förändrats utifrån omvärldens förändringar. Inte heller har landstinget bidragit till de ekonomiska förändringar som skett inom det skatteväxlade området och som påverkar kommunerna.

Arbetsutskottets förslag 2016-06-08

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att lämna fråga om ekonomisk ersättning till patientnämnden från och med den 1 januari år 2017 utan bifall.

Socialnämnden anser att ändringar gällande skatteväxling ska behandlas mellan landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige.

Socialchef Håkan Dahlqvist föredrar ärendet.

Socialnämndens beslut

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att lämna fråga om ekonomisk ersättning till patientnämnden från och med den 1 januari år 2017 utan bifall.

Socialnämnden anser att ändringar gällande skatteväxling ska behandlas mellan landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige.

OSTHAMMARS KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
2016 -07- 07	
Dnr: KS-2016-575	Dpl: 901

Datum
2016-07-01

Till kommunstyrelserna i
Uppsala
Heby
Håbo
Knivsta
Tierp
Älvkarleby, samt
Östhammar

Håbo kommuns inträde som medlem i den gemensamma överförmyndarnämnden i Uppsala kommun

Förhandlingar har förts mellan medlemmarna i den gemensamma överförmyndarnämnden i Uppsala kommun å ena sidan samt Håbo kommun å den andra om att Håbo kommun skulle ansluta till den gemensamma nämnden. Kommunstyrelsen i Håbo beslutade den 23 maj 2016, § 79, att hemställa om att Håbo kommun får bli medlem i den gemensamma överförmyndarnämnden i Uppsala kommun.

Nästa steg blir att arbeta fram ett nytt reglemente för den gemensamma nämnden samt en ny överenskommelse om samverkan. Dessa handlingar, tillsammans med förslag till beslutspunkter, kommer att distribueras till berörda kommuner i augusti för att beslut ska kunna fattas av kommunfullmäktige i respektive kommun om att godkänna reglemente och samverkansavtal senast under oktober månad.

Förslaget innebär i korthet att Håbo kommun bli medlem av den gemensamma nämnden fr.o.m. den 1 januari 2019, eftersom det inte är tillåtet att ändra organisationsform under löpande mandatperiod, men Håbo kommun kommer att ingå i den gemensamma kansliorganisationen fr.o.m. den 1 januari 2017.

Frågor om ovanstående kan i första hand ställas till stadsjuristen i Uppsala kommun, Lena Grapp, telefon: 018-727 16 38, E-post: lena.grapp@ uppsala.se.

Som ovan

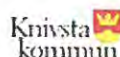

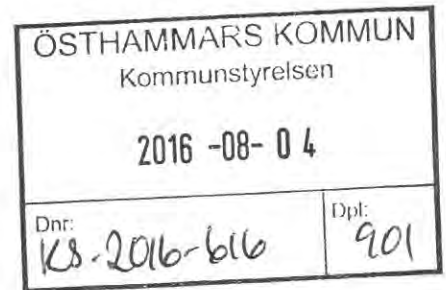
Bertil Brunn
Ordförande i överförmyndarnämnden

Ida Hellrup
Chef överförmyndarförvaltningen

VI SAMVERKAR I EN GEMENSAM ÖVERFÖRMYNDARNÄMND

Datum
2016-08-01

Till kommunstyrelserna i
Uppsala
Heby
Håbo
Knivsta
Tierp
Älvkarleby, samt
Östhammar

Gemensam överförmyndarnämnd i Uppsala län

Såsom tidigare utlovats översändes härmed ett förslag till reglemente för den nya gemensamma överförmyndarnämnden i Uppsala län och förslag en ny överenskommelse om samverkan samt förslag till beslutspunkter. Därutöver översändes ett förslag till avtal mellan den nuvarande gemensamma överförmyndarnämnden i Uppsala län och Håbo kommun om samverkan om en gemensam överförmyndarförvaltning för tiden 2017-01-01 – 2018-12-31. Eftersom samtliga medverkande kommuner berörs av att fler ärenden ska beredas och verkställas av den gemensamma förvaltningen, har Uppsala kommun har gjort bedömningen att det finns ett värde i att samtliga kommuner i den nuvarande gemensamma nämnden godkänner avtalet om en gemensam överförmyndarförvaltning. De medverkande kommunerna görs därigenom också medvetna om hur arbetet med samverkan om överförmyndarverksamheten i länet utvecklas inom de närmaste åren.

Som tidigare sagts blir följden av de beslut som ska fattas att Uppsala, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar kommuner inrättar en gemensam nämnd för överförmyndarverksamhet fr.o.m. den 1 januari 2019, samt att Håbo kommun kommer att ingå i den gemensamma kansliorganisationen fr.o.m. den 1 januari 2017.

Frågor om ovanstående kan i första hand ställas till stadsjuristen i Uppsala kommun, Lena Grapp, telefon: 018-727 16 38, E-post: lena.grapp@ uppsala.se.

Som ovan

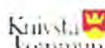

Ida Hellrup
Chef för överförmyndarförvaltningen

Bilagor

1. Förslag till reglemente för gemensam överförmyndarnämnd i Uppsala län
2. Förslag till avtal om samverkan i gemensam överförmyndarnämnd
3. Förslag till avtal om samverkan om gemensam överförmyndarförvaltning
4. Förslag till beslutspunkter

VI SAMVERKAR I EN GEMENSAM ÖVERFÖRMYNDARNÄMND

Reglemente för gemensam överförmyndarnämnd för Uppsala, Heby, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby, Östhammar och Håbo kommuner

Antaget av kommunfullmäktige i Uppsala 2016-
Antaget av kommunfullmäktige i Heby 2016-
Antaget av kommunfullmäktige i Håbo - 2016
Antaget av kommunfullmäktige i Knivsta 2016-
Antaget av kommunfullmäktige i Tierp 2016-
Antaget av kommunfullmäktige i Älvkarleby 2016-
Antaget av kommunfullmäktige i Östhammar 2016-

Uppsala, Heby, Håbo, Knivsta, Tierps, Älvkarleby, Östhammars kommuner har i avtal kommit överens om att från och med 1 januari 2019 inrätta en gemensam nämnd inom överförmyndarverksamheten. Detta görs i enlighet med 3 kap. 3 a § kommunallagen och i övrigt i enlighet med bestämmelser i gällande speciallagar inom området.

Nämnden kallas för Överförmyndarnämnden i Uppsala län.

Uppsala kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i värdkommunens organisation.

Utöver vad som följer av lag gäller detta reglemente och ett av kommunerna ingånget avtal för den gemensamma nämnden.

§ 1 Uppgifter

Nämnden ansvarar för de samverkande kommunernas överförmyndarverksamhet i enlighet med vad som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande lagstiftning.

§ 2 Ekonomisk förvaltning

Nämnden sköter den ekonomiska förvaltningen inom sitt förvaltningsområde inom ramen för den för nämnden fastställda budgeten.

§ 3 Mandatperiod

Mandatperioden ska vara fyra år räknat från året efter det allmänna val till kommunfullmäktige hållits i hela landet.

§ 4 Sammanträden

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer. Nämnden sammanträder i värdkommunen om inte nämnden själv bestämmer annat.

§ 5 Val av ledamöter och ersättare

Nämnden består av nio (9) ledamöter och nio (9) ersättare.

Värdkommunen väljer tre ledamöter och tre ersättare, övriga samverkande kommuner väljer en ledamot och en ersättare. Värdkommunen väljer ordförande och vice ordförande.

§ 6 Ledamöternas och ersättarnas tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare från den som valt ledamoten tjänstgöra i ledamotens ställe.

Om ersättarna inte valts proportionerligt ska de tjänstgöra enligt den av fullmäktige fastställda ordningen.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt i ledamotens ställe.

En ersättare som börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. En ersättare från samma parti har dock alltid rätt att träda in istället för en ersättare från ett annat parti.

En ledamot eller ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som avbrutit tjänstgöringen på grund av annat hinder än jäv får åter tjänstgöra om ersättare från annat parti har trätt in.

Ersättarna har rätt att närvara och yttra sig på sammanträde även när de inte tjänstgör.

Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens samtliga uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid, får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

§ 7 Anmälan av förhinder

En ledamot eller ersättare som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller del av sammanträde ska snarast anmäla detta till nämndens sekretariat.

§ 8 Kallelse

Ordförande ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara på sammanträdet, senast åtta dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av en föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra det.

§ 9 Justering och anslag av protokoll

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämndens kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör i sådant fall redovisas skriftligt innan paragrafen justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämndens protokoll ska anslås på varje samverkande kommuns anslagstavla.

§ 10 Reservation

En ledamot som har reserverat sig mot ett beslut och vill motivera sin reservation ska göra detta skriftligt. Motiveringen ska lämnas före den tidpunkt som fastställts för justering av protokollet.

§ 12 Delgivning

Delgivning med nämnden sker med ordföranden eller anställd som nämnden bestämmer.

§ 13 Undertecknande av handlingar

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutats av nämnden ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denna av annan ledamot och kontrasigneras av anställd som nämnden bestämmer.

I övrigt bestämmer nämnden vem som ska underteckna handlingar.

§ 14 Delegation av beslutanderätt

Omfattning av den delegering som den gemensamma nämnden har rätt till enligt kommunallagen och övriga regelverk för verksamheten, bestämmer den gemensamma nämnden i särskild delegationsordning.

Avtal om samverkan i gemensam överförmyndarnämnd

Uppsala, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar kommuner har kommit överens om att från och med den 1 januari 2019 inrätta en gemensam nämnd kallad Överförmyndarnämnden i Uppsala län, för överförmyndarverksamhet.

Uppsala kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Uppsala kommuns organisation.

§ 1 Uppgifter

Nämnden ansvarar för de samverkande kommunernas överförmyndarverksamhet i enlighet med vad som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande lagstiftning.

§ 2 Administration

Överförmyndarförvaltningen i Uppsala kommun ska ha ansvaret för beredning av ärenden och verkställighet av nämndens beslut samt planera och administrera den verksamhet nämnden ansvarar för.

§ 3 Arkivhantering

Uppsala kommun ansvarar för att nämndens hantering av nämndens allmänna handlingar sker i enlighet med bestämmelser i de regelverk och föreskrifter som gäller för nämndens verksamhet.

Pågående ärenden ska flyttas till den gemensamma nämnden.

För tillsyn över nämndens arkiv svarar arkivmyndigheten i Uppsala kommun.

Nämnden ska upprätta en beskrivning av nämndens allmänna handlingar i enlighet med 4 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Slutarkivering av nämndens allmänna handlingar ska Uppsala kommun ansvara för.

§ 4 Äganderätt till egendom

Uppsala kommun ska äga den fasta och lösa egendom, som behövs för den gemensamma nämndens verksamhet.

§ 5 Försäkring

Uppsala kommun tecknar och vidmakthåller erforderliga försäkringar för den gemensamma nämndens verksamhet.

§ 6 Arvode och annan ekonomisk ersättning till ledamöter och ersättare

Ledamöter och ersättare i nämnden ska ersättas i enlighet med de bestämmelser som gäller i respektive kommun som utsett ledamöterna och ersättarna och denna kommun ska även ombesörja utbetalning av arvode och annan ersättning.

§ 7 Kostnadsfördelning

Uppsala kommun ska fastställa budgeten för den gemensamma nämnden efter samråd med övriga samverkande kommuner. Förslaget till budget och därmed kostnaden för respektive ingående kommun, ska lämnas till medverkande kommuner senast den 1 oktober för att den gemensamma nämndens behov ska kunna integreras i respektive övergripande kommunbudget.

Den nettokostnad som budgeteras för en period ska fördelas mellan ingående kommuner enligt andelstal. Andelstalet bestäms som respektive kommuns folkmängd 1 januari före verksamhetsåret. För Heby kommun ska till andelen läggas en utjämningsfaktor med 1,5% av totalt antal invånare per den 1 januari året före verksamhetsåret och för Knivsta kommun ska från andelen räknas av en utjämningsfaktor om 1,5% av det totala antalet invånare per den 1 januari .

I den löpande redovisningen bokförs en budgeterad intäkt motsvarande respektive deltagande kommuns andel.

Ingående kommuner kan ha olika ambition och möjlighet för uppräkningskostnader mellan år. Därför är en öppen budgetberedning och ett transparent slutligt budgetförslag från den gemensamma nämnden viktigt.

För att skapa tydlighet och förutsägbarhet ska följande beräkning vara vägledande för den gemensamma nämndens budgetförslag för nästkommande år:

[nettokostnad innevarande år] x [PKV] x [volymförändring] x [effektivitetskrav]

Med "nettokostnad innevarande år" avses: Den kostnad som återstår att finansiera med skattemedel, efter avräkning av externa intäkter. Till skattemedel ska de skattefinansierade bidrag som erhålls från andra kommuner räknas.

Med "PKV" avses: SKL: s Prisdex kommunal verksamhet är ett uttryck för prisutvecklingen, särskilt anpassat för kommunal verksamhet.

Med "volymförändring" avses: De delar av verksamheten som är volymrelaterade bör räknas upp. En rimlig approximation för denna uppräkningskostnad är den totala volymförändringen mellan åren baserat på samma befolkningsunderlag som används för att bestämma fördelningen mellan ingående kommuner, se nedan. Överförmyndarnämnden förväntas i sitt budgetförslag ta ansvarsfull hänsyn till volymförändring i respektive ingående kommuner och hitta en rättvis balans mellan volympåverkade och icke volympåverkade kostnader.

Med "effektivitetskrav" avses: Ingen kommunal verksamhet kan förväntas få full pris- och volymkompensation utan effektivitetskrav. Att fastställa ett trovärdigt och rättvist gemensamt långsiktigt effektivitetskrav är svårt. Överförmyndarnämnden förväntas därför i sitt budgetförslag inhämta kunskap från ingående kommuner och ta ansvarsfull hänsyn till de effektivitetskrav som uttrycks i dessa.

Slutlig reglering av bidrag från varje samverkande kommun för visst år ska ske per den 31 december, senast den 15 januari året efter verksamhetsåret .

Betalning av bidraget ska ske i månadsvis mot faktura.

Vid års- och delårsbokslut (december, augusti, april) ska genererade över- eller underskott fördelas mellan de samverkande kommunerna.

En grundläggande princip för samarbetet och finansieringen av den gemensamma nämnden bygger på lika villkor mellan kommunerna. Därför ska genererade över- och underskott fördelas mellan ingående kommuner i förhållandet till kommunernas andelar. I undantagsfall, om tillräcklig kunskap och dokumentation finns om att avvikelse kan härledas till enskild kommun, kan den gemensamma nämnden besluta om avvikande fördelning av över- eller underskott.

Det resultat som redovisas i resultaträkningen för den gemensamma nämnden vid periodavslut av Uppsala kommuns räkenskaper ska endast motsvara den andel av överskott eller underskott som löper mot Uppsala kommun. Övriga kommuners resultatandel ska i Uppsalas räkenskaper redovisas som förutbetalad intäkt eller förutbetalad kostnad.

- Ett överskott i gemensam nämnd ska återföras till ingående kommuner. Det sker genom en del av redovisad intäkt, som motsvarar kommunens andel av överskottet, redovisas som förutbetalad intäkt och skuldförs mot aktuell kommun. Denna kommun ska reducera sin kostnad för lämnade bidrag till Uppsala kommun avseende överförmynderi och redovisa motsvarande fordran.
- Ett underskott i gemensam nämnd ska kompenseras Uppsala kommun. Det sker genom att en upplupen intäkt bokförs från varje ingående kommun, som motsvarar kommunens andel av underskottet, och redovisas som en fordran mot aktuell kommun. Denna kommun ska öka sin kostnad för lämnade bidrag avseende överförmynderi och redovisa motsvarande skuld.

Håbo kommun ansvarar för och bekostar överflytt av pågående ärenden, när verksamheten överförs till den gemensamma nämnden den 1 januari 2019.

Övriga kostnader, såsom skadestånd, som härrör från tiden efter den 1 januari 2019, ska fördelas mellan de samverkande kommunerna, medan kostnader som är hänförliga till tiden före den 1 januari 2019 återkrävas från den kommun som förorsakat kostnaden.

§ 8 Insyn i förvaltningen

Parterna har rätt till löpande insyn i förvaltning och redovisning som gäller nämndens verksamhet. Nämnden ska till de samverkande kommunernas kommunfullmäktige kvartalsvis rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är.

§ 9 Mandatperiod

Mandatperioden ska vara fyra år räknat från året efter det allmänna val till kommunfullmäktige hållits i hela landet. Nämndens verksamhet ska dock upphöra om uppsägning av detta avtal sker före mandatperiodens utgång.

§ 10 Sammansättning

Nämnden ska bestå av ledamöter och ersättare. Uppsala kommun utser tre ledamöter och tre ersättare. Övriga kommuner utser vardera en ledamot och en ersättare.

Parterna är överens om att Uppsala kommun utser ordförande och vice ordförande samt att vice ordförande bör komma från en annan kommun än Uppsala kommun.

§ 11 Omförhandling

Om det inträffar någon omständighet som väsentligt förändrar förutsättningarna för detta avtal, äger var och en av medlemmarna rätt att påkalla omförhandling av avtalet.

§ 12 Tvister

Twist rörande tolkning och tillämpning av detta avtal ska i första hand lösas genom förhandlingar mellan parterna. Kan enighet inte uppnås ska tvisten avgöras av allmän domstol.

§ 13 Avtalets giltighet

Detta avtal gäller från och med den 1 januari 2019, under förutsättning att kommunfullmäktige i Uppsala, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar kommuner har godkänt avtalet genom beslut som vinner laga kraft.

Avtalet gäller tills vidare och ska för upphörande sägas upp senast två år före varje mandatperiods utgång.

§ 14 Avveckling av den gemensamma nämnden

Vid avveckling av den gemensamma nämnden ska överskott eller underskott fördelas på samma sätt som kostnaderna för den gemensamma nämndens verksamhet, enligt § 7.

Ort	Datum	Ort	Datum
-----	-------	-----	-------

_____
För Uppsala kommun

_____
För Heby kommun

Ort	Datum	Ort	Datum
-----	-------	-----	-------

_____
För Håbo kommun

_____
För Knivsta kommun

Ort	Datum	Ort	Datum
-----	-------	-----	-------

_____
För Tierps kommun

_____
För Älvkarleby kommun

Ort

Datum

För Östhammars kommun

Avtal om gemensam överförmyndarförvaltning

Parter

1. Uppsala kommun, genom Överförmyndarnämnden i Uppsala län, 753 75 Uppsala
2. Håbo kommun, 746 80 BÅLSTA

§ 1 Bakgrund

Uppsala, Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar kommuner samverkar i en gemensam överförmyndarnämnd. Håbo kommun har hemställt om att få ingå i en gemensam överförmyndarnämnd. Mot bakgrund av den bedömning som gjorts, att det inte är möjligt att ändra driftform under löpande mandatperiod, är det inte möjligt att bilda en gemensam överförmyndarnämnd med Håbo kommun som medlem förrän efter nästa val till kommunfullmäktige.

Det föreligger dock inget hinder mot att berörda kommuner fattar beslut redan nu om ändrad driftform, med verkställighet den 1 januari 2019, dvs. efter nästa val till kommunfullmäktige.

Det föreligger inte eller något hinder mot att Håbo kommun, redan fr.o.m. 1 januari 2017, inleder samarbete med den gemensamma nämnden om en gemensam kansliorganisation för överförmyndarfrågor.

Överförmyndarnämnden i Uppsala län och Håbo kommun har överenskommit om en gemensam överförmyndarförvaltning, till dess en gemensam överförmyndarnämnd med Håbo kommun som medlem, har bildats.

§ 2 Avtalsinnehåll

Överförmyndarförvaltningen i Uppsala kommun ska ha ansvaret för beredning av ärenden och verkställighet av överförmyndarnämndens i Håbo beslut samt för att planera och administrera den verksamhet nämnden ansvarar för.

Överförmyndarnämnden i Håbo kommun ansvarar för att, i samråd med överförmyndarförvaltningen, utarbeta en delegationsordning som, med de begränsningar som följer av FB 19 kap. 14 § 1 st, så långt det är möjligt, överensstämmer med den som beslutats av Överförmyndarnämnden i Uppsala län.

§ 3 Hantering av allmänna handlingar

Överförmyndarnämnden i Håbo kommun ansvarar för att nämndens hantering av nämndens allmänna handlingar sker i enlighet med bestämmelser i de regelverk och föreskrifter som gäller för nämndens verksamhet, till dess verksamheten överförs till den gemensamma nämnden den 1 januari 2019.

Håbo kommun ansvarar för och bekostar överflytt av pågående ärenden, när verksamheten överförs till den gemensamma nämnden den 1 januari 2019.

§ 4 Äganderätt till egendom

Uppsala kommun har äganderätten till den fasta och lösa egendom som krävs för att driva verksamheten inom överförmyndarförvaltningen.

§ 5 Försäkring

Håbo kommun ansvarar för att teckna och vidmakthålla erforderliga försäkringar för nämndens verksamhet, till dess verksamheten överförs till den gemensamma nämnden den 1 januari 2019.

§ 6 Ersättning

Håbo kommun ska ersätta Överförmyndarnämnden i Uppsala län för faktiska kostnader, för beredning av ärenden och verkställighet av överförmyndarnämndens i Håbo beslut samt för att planering och administration av den verksamhet nämnden ansvarar för.

Ersättningen ska beräknas enligt samma grunder som anges i § 7 ”Kostnadsfördelning” i ”Avtal om samverkan i gemensam överförmyndarnämnd”.

§ 7 Insyn i förvaltningen

Överförmyndarnämnden i Håbo kommun har rätt till löpande insyn i förvaltning och redovisning som gäller nämndens verksamhet.

§ 8 Omförhandling

Om det inträffar någon omständighet som väsentligt förändrar förutsättningarna för detta avtal, äger var och en av parterna rätt att påkalla omförhandling av avtalet.

§ 9 Tvister

Tvist rörande tolkning och tillämpning av detta avtal ska i första hand lösas genom förhandlingar mellan parterna. Kan enighet inte uppnås ska tvisten avgöras av allmän domstol.

§ 10 Avtalets giltighet

Detta avtal gäller från och med den 1 januari 2017 under förutsättning att kommunfullmäktige i Uppsala, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar kommuner har godkänt avtalet genom beslut som vinner laga kraft, till och med den 31 december 2018.

Ort

Datum

Ort

Datum

_____
För Uppsala kommun, Överförmyndarnämnden

_____
För Håbo kommun

i Uppsala län

Förslag till beslutssatser i ärendet om

Gemensam Överförmyndarnämnd i Uppsala län

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att, under förutsättning av motsvarande beslut i berörda kommuner,

1. bilda en gemensam överförmyndarnämnd för Uppsala, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar kommuner, med Uppsala kommun som värdkommun, från och med den 1 januari 2019,
2. anta bifogat reglemente för den gemensamma överförmyndarnämnden,
3. anta bifogat förslag till avtal om samverkan,
4. överförmyndarnämnden i Uppsala län samt Håbo kommun, för tiden 1 januari 2017 – 31 december 2018, samverkar om en gemensam överförmyndarförvaltning, samt
5. godkänna avtal om samverkan om en gemensam överförmyndarförvaltning

Handläggare:
Mikael Lundkvist

Datum:
2016-04-06

Diarienummer:
RÄN-2016-0120

Räddningsnämnden

Ny brandstation i Almunge

Förslag till beslut

att översända bifogat avtalsförslag till respektive kommun.

Ärendet

Enligt samarbetsavtalet om gemensam räddningsnämnd ska kommunerna avtala separat om finansieringen av nya brandstationer, i bifogat avtalsförslag beskrivs detta.

Anders Ahlström
Brandchef

RÄDDNINGSNÄMNDEN

Akt:
Dnr:

RÄN-2016-0120

Datum
2016-04-27

Kommunstyrelserna i
Tierps kommun
Uppsala kommun
Östhammars kommun

Ny brandstation i Almunge.

Förslag till beslut

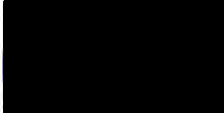
Räddningsnämnden föreslår kommunerna besluta

att teckna bifogat avtal mellan Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner om ny brandstation i Almunge.

Ärendet

Nuvarande brandstationen i Almunge bedöms inte som ändamålsenlig utifrån ett verksamhetsperspektiv och ett arbetsmiljöperspektiv. Brandstationen är i väldigt dåligt skick och att renovera bedöms inte som ett alternativ. Brandstationen är inte heller vad som man idag kan anse vara en "brandstation" utan det är mer av en större äldre villa med en garagepåbyggnad för två utryckningsfordon. Den geografiska placeringen av brandstationen är även olämplig, med en förskola precis bredvid och utfart/ infart är i en villabebyggelse. Behov av en brandstation i Almunge bedöms finnas i åtminstone 30 år. Enligt Samarbetsavtalet avseende gemensam räddningsnämnd mellan kommunerna ska nybyggnationer och finansiering av brandstationer avtalas separat.

Enligt bifogat avtalsförslag finansierar Uppsala kommun eller något av Uppsala kommuns helägda bolag investeringen och genomför byggnationen av en ny brandstation. Uppsala kommun eller något av Uppsala kommuns helägda bolag hyr sedan ut brandstationen till räddningsnämnden. Kostnadsökningen av årshyran som uppstår för räddningsnämnden fördelas mellan kommunerna enligt kostnadsfördelningen i samarbetsavtalet. Vidare föreslås räddningsnämnden få full kostnadstäckning för hyresökningen genom ökat anslag från kommunerna.

Patrik Kjellin
Ordförande räddningsnämnden

VI SAMVERKAR I EN GEMENSAM RÄDDNINGSNÄMND

Postadress: Uppsala kommun, Räddningsnämnden • 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 00 00 (växel) • Fax: 018-727 30 19
E-post: raddningsnamnden@ uppsala.se
www. uppsala.se

Tillägg till "Samverkansavtal om gemensam räddningsnämnd och räddningstjänstorganisation i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner enligt kommunallagen 3 kap 3 §" om ny brandstation i Almunge.

Parter

Tierps kommun	org.nr 212000-0266
Uppsala kommun	org.nr 212000-3005
Östhammars kommun	org.nr 212000-0290

1. Bakgrund

I Samverkansavtalet mellan kommunerna står det följande angående nybyggnationer: "Fastigheter för verksamheten ägs av respektive kommun (eller hyrs in av respektive kommun) som sedan den gemensamma nämnden hyr. Kostnadsförändringar i samband med eventuell nybyggnation, omfattande ombyggnationer eller genomgripande renoveringar ska diskuteras av de inblandade kommunerna och avtalas separat. Av avtalet ska framgå hur finansieringen av såväl byggnation som löpande drift skall finansieras." Detta avtal avser att reglera hur finansieringen av en ny brandstation i Almunge ska ske.

2. Finansiering

Uppsala kommun eller något av Uppsala kommuns helägda bolag ansvarar för projektering, byggnation och investeringsfinansiering av en ny brandstation i Almunge. Räddningsnämnden hyr sedan den nya brandstationen av Uppsala kommun eller något av Uppsala kommuns helägda bolag. Kostnadsfördelningen mellan kommunerna som finns i Samarbetsavtalet ska inte förändras på grund av den hyreskostnadsökning en ny brandstation innebär för den gemensamma nämnden. Den gemensamma räddningsnämnden ska erhålla ett utökat kommunbidrag som täcker hela kostnadsökningen av årshyran för en ny brandstation i Almunge.

3. Brandstation och preliminär bedömd investeringskostnad

Kostnadsuppskattning är 15 000 tkr (-10/+30%) för projektet inklusive byggherrekostnader och tomt. Lokalytan bedöms till cirka 450 kvm. Hur stor stationen slutligen ska vara beslutar Uppsala kommun med bistånd av sakkunskap om verksamhetskrav från den gemensamma räddningsnämnden. Vid en investeringskostnad på cirka 15 000 tkr bedöms årshyra till cirka 1 100 tkr. Nuvarande årshyra för befintlig brandstation i Almunge är 338 tkr, hyresökningen en ny station skulle medföra blir då således cirka 762 tkr.

4. Avtalets giltighet.

Detta avtal gäller så länge som "Samverkansavtal om gemensam räddningsnämnd och räddningstjänstorganisation i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner enligt kommunallagen 3 kap 3 §" gäller. Skulle investeringskostnaden väsentligt avvika från i punkt 3 bedömd kostnad ska kommunerna ta upp frågan om detta avtal ska omförhandlas.

Avtalet är upprättat i tre likalydande exemplar, varav parterna tagit var sitt.

Tierp den 2/6 2016
Ort och datum

[Redacted]
Kommunstyrelsens ordförande
Tierps kommun

Uppsala den 23/5 2016
Ort och datum

[Redacted]
Kommunstyrelsens ordförande
Uppsala kommun

Östhammar den 28/5 2016
Ort och datum

[Redacted]
Kommunstyrelsens ordförande
Östhammars kommun

Jacob Spangenberg
KS ordförande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2016-04-27

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2016 -07- 06	
Dnr: KS-2016-523	Dpt: 901

§ 22

Ny brandstation i Almunge
RÄN-2016-0120
Beslut

Räddningsnämnden beslutar

att teckna bifogat avtal mellan Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner om ny brandstation i Almunge.

Ärendet

Den nuvarande brandstationen i Almunge bedöms inte som ändamålsenlig vare sig utifrån ett Verksamhets- eller ett arbetsmiljöperspektiv. Brandstationen är i väldigt dåligt skick och att renovera den bedöms inte som ett alternativ. Brandstationen är inte heller vad som man idag kan anse vara en "brandstation" utan det är mer av en större äldre villa med en garagepåbyggnad för två utryckningsfordon. Den geografiska placeringen av brandstationen är olämplig, med en förskola precis bredvid och utfart/ infart som är belägen i villabebyggelse. Behov av en brandstation i Almunge bedöms finnas i åtminstone 30 år till. Enligt Samarbetsavtalet avseende gemensam räddningsnämnd mellan Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner ska nybyggnationer och finansiering av brandstationer avtalas separat. Enligt bifogat avtalsförslag finansierar Uppsala kommun eller något av Uppsala kommuns helägda bolag investeringen och genomför byggnationen av en ny brandstation. Uppsala kommun eller något av Uppsala kommuns helägda bolag hyr sedan ut brandstationen till räddningsnämnden. Kostnadsökningen av årshyran som uppstår för räddningsnämnden fördelas mellan kommunerna enligt kostnadsfördelningen i samarbetsavtalet. Vidare föreslås räddningsnämnden få full kostnadstäckning för hyresökningen genom ökat anslag från kommunerna.

Expedieras

Akten

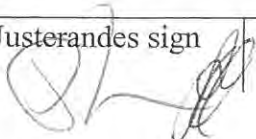
Uppsala kommun

Östhammars kommun

Tierps kommun

...

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2016-04-27

Plats och tid: Viktoria, 18:00 -19:25

Ledamöter: Patrik Kjellin (S), Ordförande
Jan Ulmänder (C), Vice ordförande
Catrin Johansson (S)
Anders Gustafsson (S)
Daniel Enholm (M)
Maria Jansson (M)
Terence Hongso (MP)
James Jonsson (V)
Lennart Owenius (M)
Jonas Nyberg (S)
Sven Lokander (M)

Ersättare: Tord Andersson (S)
Tor Bergman (M) **tjg**
Sanna Sundvall (MP) **tjg**
Mats Hellman (C)
Christian Hermansson (KD)
Sigurd Mattsson (C) **tjg**
Margaretha Magnusson (S)
Christofer Blomstedt (M)

Övriga deltagare: Anders Ahlström, Brandchef
Mikael Lundkvist, Economichef

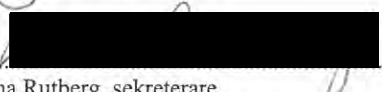
Utses att justera: Lennart Owenius

Paragrafer: 17 - 27

Justeringens plats och tid: 9 maj 2016, kl 12:15 i Stadshuset

Underskrifter:
Patrik Kjellin, ordförande

Lennart Owenius, justerare

Lina Rutberg, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokollerna är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Räddningsnämnden

Datum: 2016-04-27

Datum för anslags uppsättande: 2016-05-10 13

Sista dag för överklagande: 2016-05-30 ~~06-03~~Datum för anslags nedtagande: 2016-05-31 ~~06-06~~

Förvaringsplats för protokollet:

Underskrift:
Lina Rutberg, sekreterare

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

PLANBESKRIVNING

Detaljplan för fastigheten Mårtensboda 1:1 (del av)
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2016-05-02

Planen upprättas enligt Plan- och bygglagen, ÄPBL, 1987:10, genom normalt förfarande utan programsamråd. Planen har genomgått samrådsskedet och ställs nu ut för granskning inför godkännande i bygg- och miljönämnden och antagande i kommunfullmäktige.

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg. office
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
Epost
byggochmiljo@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-175 37
Int +46 173 175 37

Organisationsnummer
212000-0290
V.A.T. No
SE212000029001

Bankgiro
233-1361

Bygg- och miljöförvaltningen

HANDLINGAR

Planhandlingar

Planförslaget består av plankarta med bestämmelser. Där höjder förekommer redovisas dessa i höjdsystemet RH2000. Till planen hör plankarta, denna planbeskrivning och en genomförandebeskrivning.

Utredningar

- VA-utredning inför avstyckning och planering av 30 fastigheter inom Mårtensboda 1:1, Gräsö, Rapport nr 2012-0516, Ebba af Petersens och Sophie Owenius, 2012-11-13
- Checklista behovsbedömning, daterad 2012-06-20
- Påverkan på vattenkvaliteten av planerat avlopp från del av Mårtensboda 1:1, Gräsö, Östhammars kommun, Ramböll 2015-09-25

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Detaljplanens syfte är att bereda möjlighet för handel och hantverk samt bostäder. Inom planområdet södra del avsätts plats för handelsverksamhet och icke störande industri/hantverk, samt en anläggning avsedd för förädling av havtornsprodukter med tillhörande butik och servering. Resterande del av planområdet planläggs för cirka 20 tomter för enbostadshus.

PLANDATA

Läge, areal, markägoförhållanden

Detaljplanen omfattar ett stort skogsområde beläget på Gräsös västra sida, cirka 10 kilometer från Öregrund. Området och dess omgivning utgörs av gles trädbevuxen skogsmark, som nyligen har avverkats. Omgivande bebyggelse består av fritidshus på förhållandevis stora tomter.

Planområdets areal är cirka 10 hektar. Marken inom planområdet ägs idag av till sin helhet av Tina och Samar Basu, Uppsala.

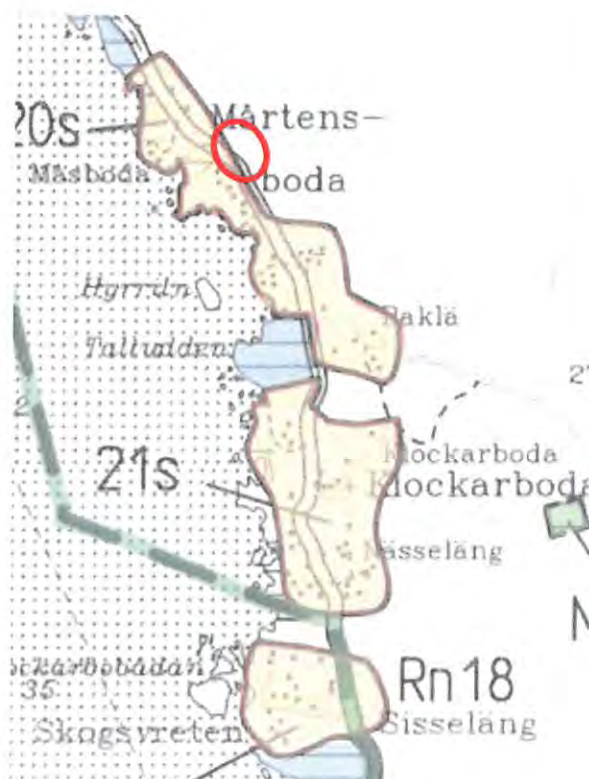
Planområdets ungefärliga läge och utsträckning

Bygg- och miljöförvaltningen

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

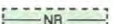

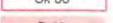

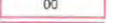
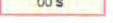
Översiktliga planer

Av gällande översiktsplan, antagen 2003, framgår att Gräsön ska värnas med avseende på det småbrutna jordbrukslandskapet, bybildningarna samt de skogsområden som innehåller en känslig flora och som inte är utdikade eller avverkade. Området kring planområdet är huvudsakligen bebyggt med fritidshus. Fastigheternas storlek och bebyggelsens täthet varierar, från en ganska kompakt bebyggelse i områdets centrala del till en mer spridd struktur i de norra och södra delarna. En viss komplettering av den befintliga bebyggelsen kan ske. Ett arbete med en ny översiktsplan pågår.

Utdrag ur ÖP 2003, planområdets ungefärliga läge är markerad med rött

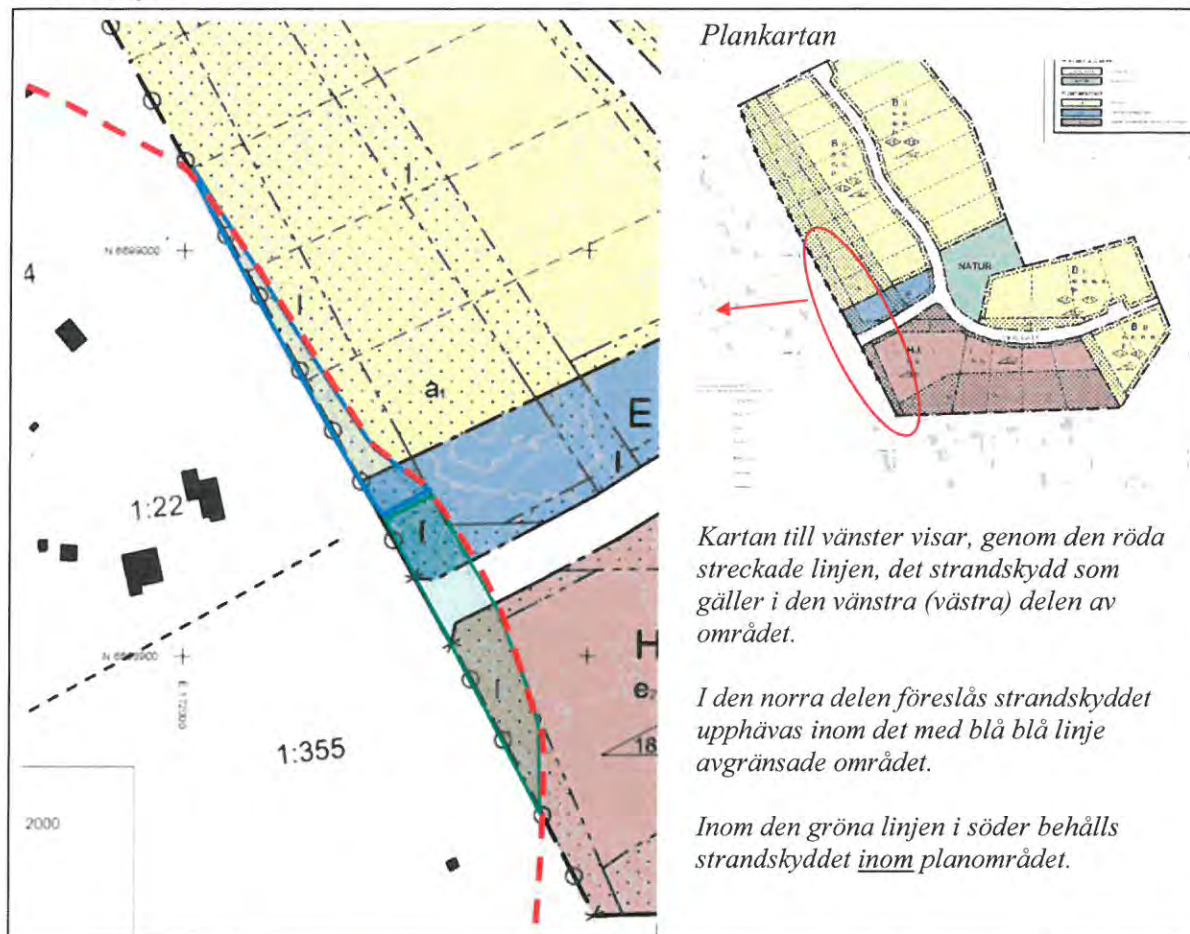
KARTBLAD 1- 31: TECKENFÖRKLARINGAR

	KOMMUNGRÄNS
	GRÄNS FÖR RIKSINTRESSEOMRÅDE
	GRÄNS FÖR ÖVRIGA OMRÅDEN
	OMRÅDE MED UTVIDGAT STRANDSKYDD (vid övriga strå gällr 100 meter strandskydd)
	NATURRESERVAT
	OMRÅDE MED ANNAT NATURVÅRDS-FÖRORDNANDE
	FÖRORDNANDE KRING KYRKOR
	DJURSKYDDSDOMRÅDEN
	OMRÅDE MED DETALJPLAN
	TÄTORTSZONER (delar av områdena om fattas av detaljplan)
	RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD
	RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRD
	ÖVRIGA BESKRIVNA OMRÅDEN
	OMRÅDE MED SAMLAD BEBYGGELSE (ev. delar av området)
	MÖJLIGA BERGTÄKTER
FÖR HELA KOMMUNEN GÄLLER FÖLJANDE:	
G	OMRÅDEN MED GENERELLA REGLER (SE SID 4 - 5.)
Gk	SÄRSKILDA REGLER OCH VÄGLEDNING FÖR KUSTOMRÅDET (ÖSTER OM RIKSVÄG 76, SE SID 6 - 9)

I översiktsplanen anges att kommunen vill verka för en levande landsbygd och skärgård. Kommunen har därför en positiv grundinställning till åretruntboende och verksamheter som är lämpligt lokaliserade. I sitt samrådsyttrande har Länsstyrelsen bedömt att markanvändningen är förenlig med översiktsplanen.

Bygg- och miljöförvaltningen

Strandskydd

I den norra delen av området (ovanför den svarta streckade linjen enligt illustrationen ovan och avgränsat av blå linje) föreslås strandskyddet upphävas med hänvisning till det särskilda skälet i 7 kap. 18c §, punkt 2 MB, att området "genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen".

Mellan det område där strandskyddet föreslås upphävas och strandlinjen finns både Gräsövägen och bostadsbebyggelse. Vid platsbesök i området har bedömningen gjorts att allmänhetens tillgång till strandområdet eller bevarande av livsvillkor för djur- och växtlivet inte påverkas på ett negativt sätt. Ett upphävande av strandskyddet ses som förenligt med strandskyddets syften enligt Miljöbalken 7 kap. 13 §.

I den södra delen av området (omgivet av grön linje) upphävs strandskyddet inte. Det betyder att det kommer att råda strandskydd inom en mindre del av planområdet betecknat som E, HJ och LOKALGATA. För att göra planen enklare, att avläsa och efterfölja, sammanfaller gränsen för byggbar mark och prickmark med gränsen för strandskydd.

Bygg- och miljöförvaltningen

Detaljplaner

Planområdet är inte planlagt och berör inga gällande detaljplaner.

Program 2009-2015 för en livskraftig skärgård

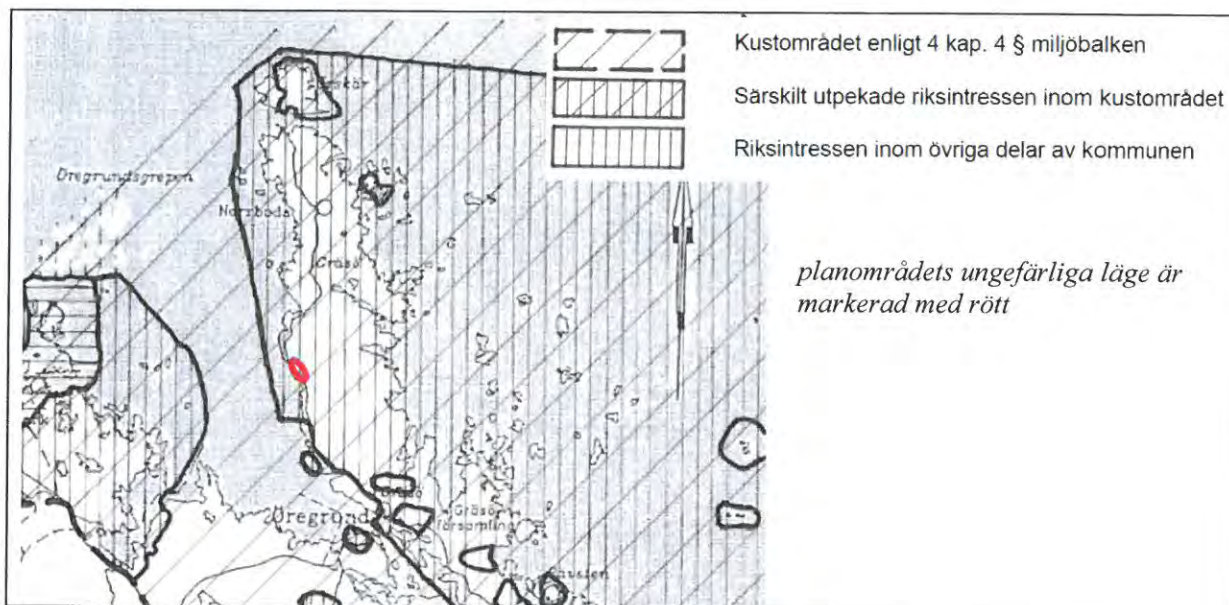
I Skärgårdsprogrammet för Östhammars kommun, 2009-2015, anges att hela kustområdet har betydelse för skärgårdens utveckling. Det finns goda förutsättningar för en långsiktig positiv utveckling och tillväxt. Inte minst genom ett nytänkande och modern teknik skapas nya möjligheter för boende och företagande.

Kommunala beslut

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott fattade 2009-08-19 beslut (Dnr 2009 BN 453, § 37) om att påbörja planarbete för fastigheterna Mårtensboda 1:1 m.fl. Beslutet fattades utifrån gällande översiktsplan, antagen 2003, samt Program för en livskraftig skärgård, 2009-2015. Samtidigt fattades beslut om att planen inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som föranleder upprättande av en MKB.

Riksintressen

Planområdet ligger inom två riksintressen, riksintresse för högexploaterad kust och riksintresse för naturvård (NRO 03 018, Gräsö-Singöområdet).

Exploateringen bedöms kunna ske på ett sådant sätt att natur- och kulturvärden kopplat till riksintresseområde för högexploaterad kust och riksintresse för naturvård inte påtagligt skadas. En skogsridå mot vägen och bostäderna söder om planområdet (n_1 i plankartan), samt ett område utpekad som NATUR i planområdet södra del, bestående av skog och äng, möjliggör att den planerade bebyggelsen smälter in i naturmiljön.

Bygg- och miljöförvaltningen

BEHOVSBEDÖMNING

Enligt miljöbalken 6 kap 4 § ska en miljöbedömning göras för planer som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Den behovsbedömning som har gjorts pekar på att planen och dess genomförande inte medför betydande miljöpåverkan. Planen kommer att behandlas utan miljöbedömningsprocess. Länsstyrelsen har i sina yttranden inte heller bedömt att en miljökonsekvensbeskrivning behöver upprättas.

Planen strider inte mot miljöbalkens allmänna mål, hänsynsregler eller dess grundläggande bestämmelser för hushållning med mark och vatten. Planen bedöms förenlig med miljöbalkens lokaliseringsprincip enligt 2 kap 6 §. Planområdet berörs endast i mindre grad av strandskyddsbestämmelser. Strandskyddsbestämmelserna bedöms kunna upphävas genom detaljplanen inom en mindre del av området.

Planen medger ett tillskott av boende på Gräsön. Detta ligger i linje med den ambition, som kommunala myndigheter har, att hålla skärgården och dess landsbygd levande. Den havtornsodling som bedrivs strax norr om planområdet är ett gott exempel på hur en "ny" gröda kan hålla odlingslandskapet öppet och skapa sysselsättning i skärgården. Den tänkta förädlingsanläggningen bidrar till att skapa arbetstillfällen.

För att inte menligt påverka Gräsöns känsliga miljö och bristande vattentillgång avses en avsaltningssanläggning försörja området med vatten. Reningsanläggningen för avloppen inom området ska motsvara högt ställda krav på utsläpp av föroreningar.

Planområdet utgör i sig inget primärt strövområde. Dessa finns främst öster och väster om planområdet, i det sammanhängande skogsområdet respektive strandområdet.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Landskap och natur

Hela planområdet innefattas av området Gräsö, beskrivet i Odlingslandskapet i Uppsala län (Länsstyrelsens meddelandeserie 1993:4). Där beskrivs natur- och kulturvärden kopplade till det småbrutna landskapet på Gräsö med en variation av ängs- och hagmarker, skogsbetade skogar och små åkermarker.

Planområdet utgörs av skogsmark med inslag av hållmarkspartier. Avverkningsbar skog är redan uttagen ur planområdet. Kvar finns en blandning av lövträd och unga tallar. Dessa kommer, med omsorgsfull planering att en gång bli värdefulla inslag i detta bostadsområde. Detta styrs inte i detaljplanen, men bör i görligaste mån hanteras vid mark- och bygglov. Planförslaget tar viss hänsyn till höjdpartier och hållmark genom att gatorna dras vid sida av hållområden så att dessa bevaras.

Bygg- och miljöförvaltningen

Bild från väg 1183 mot området.

Det aktuella planområdet består av skogsmark där delar av skogen avverkats relativt nyligen och skogen består därför mest av yngre träd. Planområdet ligger även i nära anslutning till område 82:24, utpekade i Naturvårdsprogrammet för Uppsala län. Naturvärdena består av myrmarker, skogar med artrika partier och ostördhet som gynnar reproduktion av fågel och vilt.

Bild från strandområdet (i planområdets närhet)

Naturvärden kopplade till ovanstående beskrivningar bedöms inte påverkas i en omfattning så att värdena som helhet skadas.

Bygg- och miljöförvaltningen

För att knyta an till det småbrutna landskapet på Gräsö kommer en skogsridå mot vägen att sparas (med undantag för behov av arbeten med kraftledningen där enstaka träd kan påverkas) och på samma sätt ett område mot bebyggelsen söder om planområdet. Ett parti inom planområdet, benämnt som NATUR, kommer att bevaras som skog, äng och för de boendes gemensamma verksamheter som lek med mera.

Befintlig vegetation i området

Markområdet utefter den allmänna vägen samt inom bostadskvarteret i söder, mot angränsande bebyggelse, ges ett skydd (**a₁**) för att behålla ridåverkan.

Markbeskaffenhet

Marken består av berg, delvis i dagen, sand och grus, samt i områdets nordvästra hörn ett mindre område med lera.

Jordartskarta med ungefärlig planområdesgräns

*Förklaring färger:
Röd: berg
Gul: lera
Orange: grus
Blå: morän*

Bygg- och miljöförvaltningen

Kulturmiljö och fornlämningar

Inga registrerade fornlämningar eller byggnadsminnen finns inom planområdet. Hänsyn ska tas till den traditionella lantbruksmiljön med småskalig träbebyggelse som gränsar till planområdet.

MILJÖFÖRHÅLLANDEN

Förorenad mark

Området har inventerats översiktligt med avseende på föroreningar och inga indikationer på föroreningar finns. Se vidare i VA-utredning upprättad av WRS.

Radon

Förekomsten av markradon är okänd för området. Enligt kommunal praxis ska radonmätning ske senast i samband med bygglov.

STÖRNINGAR

Naturliga höjdformationer, ett relativt stora avstånd som består av mark som inte får bebyggas (prickmark), avskiljer bostadsbebyggelsen från vägen mot Öregrund. Detta utgör ett störningsskydd från vägbuller, samtidigt som trafikmängden är begränsad. Se nedan under rubriken gator och trafik.

Risk och säkerhet

En översvämningskartering har på uppdrag av Östhammars kommun genomförts av SMHI i Norrköping. Översvämningskarteringen visar att den framtida högsta vattennivån i planområdet kan komma att variera mellan som minst 97 centimeter över nollplanet upp till 201 centimeter över nollplanet. Den högre vattennivån uppnås i ett hundraårsflöde i vad som kallas för högt scenario. Vid beräkning av högsta vattennivån har vinduppstuvningseffekter medtagits i beräkningarna. Den stora differensen i medelvattenytan beror delvis på olika beräkningsmetoder och delvis på den relativt höga landhöjning som sker i området, cirka 60 centimeter på 100 år. Detta innebär att ingen risk för översvämnning finns inom planområdet, som ligger som lägst 6 meter över nollplanet.

BEBYGGELSEFÖRSLAG

Verksamhetstomter

Inom områdets södra del avsätts yta för handel, servering och icke störande industri/hantverk. Ändamålet regleras genom bestämmelsen H₁ J₁.

Ett område, betecknat med e₁ ska ha minsta tomtstorlek 6000 kvadratmeter och får bebyggas med som högst 1500 kvadratmeter byggnadsarea. Detta område är tänkt att användas avsedd för förädling av havtornsprodukter med tillhörande butik och servering.

Bygg- och miljöförvaltningen

Resterande del av verksamhetsområdet kan delas upp i tomter med minsta tomstorlek 2500 kvadratmeter. Byggnadsarean begränsas till 250 kvadratmeter i ett våningsplan. Utformningen av byggnaderna inom verksamhetsområdet regleras på samma sätt som bostadshusen, se nedan.

Illustrationsplan

De röda byggnaderna längst söderut symboliserar verksamhetstomter

Bostadstomter

Tomtstorlekarna är minst 2 500 kvadratmeter, den relativt stora tomstorleken har valts för passa i den omgivande bebyggelsen, vilket regleras på plankartan genom bestämmelsen, **e₁**. Eftersom bestämmelsen anger en minsta storlek kan tomterna bli större och därmed antalet tomter bli färre än som redovisas på illustrationskartan.

Bostadstomternas bebyggelse regleras genom bestämmelser på plankartan:

Huvudbyggnad på tomterna ska vara ett enbostadshus med största byggnadsarea 150 kvadratmeter, **e₄**, byggnadsarea (BYA) betyder den area som byggnaden tar på marken. Byggnaden får vara högst två våningar, vilket betyder att den totalt kan bli maximalt 300 kvadratmeter om den byggs i två våningar. Enbostadshus innebär att högst en lägenhet får inrättas inom tomten.

Byggnadshöjden är högst 7,5 meter. Vind får inte inredas utöver angivna två våningar.

Bygg- och miljöförvaltningen

Sommarstuga nära planområdet

Den föreslagna exploateringen har en anknytning till befintliga bebyggelseområden och ses som en komplettering till både bebyggelsen söderut samt västerut på andra sidan Gräsövägen. Fasadmaterial, färgsättning och takvinklar regleras genom bestämmelser för att byggnaderna ska passa ihop med karaktäristiska traditioner som finns i befintlig bebyggelse.

Fasader ska utgöras av trä och färgsättningen ska vara av typ traditionella jordfärger, till exempel falurött, olika ockrafärger och så vidare, vilket regleras genom bestämmelsen, *Ny bebyggelse ska utformas med fasader av trä, färgsättningen ska ansluta till karaktärsdragdrag hos bebyggelse i omgivningen*. Takvinkeln har satts till mellan 18 och 27 grader.

För uthus gäller att BYA är max 40 kvadratmeter per byggnad och att byggnadshöjden inte får överstiga fyra meter.

Verksamhetstomter

Bebyggelsen utformning på verksamhetstomterna regleras i huvudsak som bostadstomterna, dock får byggnaderna inte uppföras högre än en våning och maximala byggnadsarean har reglerats till 1500 kvadratmeter för en tomt och 250 kvadratmeter för de övriga.

Tekniska anläggningar för sophantering, pumphus, avloppshantering och förråd för den gemensamma skötseln, placeras i området utmärkt med E, invid områdets infart.

Offentlig och kommersiell service

Närmaste serviceutbud till planområdet utgörs idag av en livsmedelsbutik, drivmedelsstation och F-3 skola vid färjeläget (cirka 9 kilometer). Offentlig service, övrig kommersiell service, skola, vård, kommunhus med mera finns i Öregrund och Östhammar.

Bygg- och miljöförvaltningen

FRIYTOR

Centralt i området avsätts ett område som naturmark. Del av detta kan anordnas som en gemensam vistelseyta.

GATOR OCH TRAFIK

Området ligger längs med statlig väg 1183 med en hastighetsbegränsning på 70 km/h. Vägen är relativt glest trafikerad, årsmedeldygnstrafiken är cirka 325 medan det under sommaren toppar med knappt 1000 bilar per dygn och under vinterhalvåret går ner till som lägst 150.

Kommunen ser positivt på möjligheten till en framtida cykelväg men den anläggs då av väghållaren Trafikverket och behandlas inte i detta planarbete. Gränsen för planområdet är satt utanför Trafikverkets vägområde.

Lokalgatan i området kommer att anslutas till väg 1183. Tillstånd för utfart kommer att sökas hos Trafikverket, tillståndet ska vara klart innan detaljplanen antas. Anläggandet av korsningen kommer att utföras i samråd med trafikverket. Kommunens ambition är att på sikt se över hastighetsbegränsningen och kommer därför diskutera en hastighetsbegränsning till 50 km/h med trafikverket för att öka barnsäkerheten längs vägen och för att ge en säkrare passage till skolbuss.

Biltrafikens variationer under året

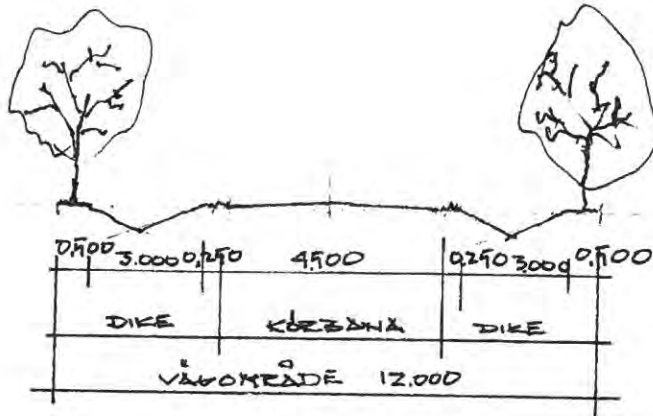
Det finns i dagsläget inga gång- och cykelbanor i anslutning till planområdet.

Buss 854 trafikerar området under skolterminer och med anropsstyrd tidtabell under skollovsperiod. En ny busshållplats utformning och läge ska diskuteras med trafikverket och UL med relation till barnsäkerheten.

Nya lokalgator kommer att anläggas inom planområdet som smala, grusade vägar med öppna vägdiken vid sidorna. Hällmarksytor har undvikits för vägdragningar med mera för att dessa ska kunna bevaras i största möjliga utsträckning.

Bygg- och miljöförvaltningen

Skiss, profil vägområde och lokalgata

Parkeringsbehovet är beräknat till cirka 2 bilplatser per bostadsenhet och anordnas på den egna tomten. För havtornsanläggningen anordnas en parkeringsanläggning med cirka 20 bilplatser och med samma infart som bostadsområdets.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Vatten och avlopp

Kommunalt vatten och avlopp finns idag inte i planområdet. Exploatören har ambitionen att vattentillgången ska ske genom rening- och avsättning av havsvatten. Denna lösning har valts för att inte påverka den redan begränsade vattentillgången på Gräsön.

Fastigheterna ska anslutas till en gemensam avloppsanläggning. VA-utredningen redovisar olika alternativ för att lösa avloppsfrågan. Kommunen kräver ett gemensamt avlopp (alternativ C i VA-utredningen) då det i dagsläget inte finns ett kommunalt miljömässigt motiverbart sätt att hantera avloppsfraktionen från slutna tankar och då det inte är lämpligt med enskilda lösningar bland annat för att förhindra förorening av grundvattnet, som utnyttjas av grannfastigheterna som vattentäkt.

Avloppsvatten ska renas till minst hög skyddsnivå genom exempelvis minireningsverk. Detaljplanen är inte låst till specifika tekniska lösningar då dessa hela tiden utvecklas och förbättras.

Det avloppssystem som kommer att anläggas ska i sin helhet kontrolleras och godkännas av kommunens miljökontor i en separat tillståndsprocess.

VA-utredningen behandlar lösningar för bostadstomterna, men även området för handel och hantverk bedöms kunna koppla på sig på hushållsspillvatten och därmed använda sig av samma VA-lösningar som bostadstomterna. Om någon verksamhet behöver längre gående rening än hushållsspillvatten löses det i en tillståndsprocess för verksamhetens vilken inte är kopplad till detaljplanen.

Bygg- och miljöförvaltningen

Rören för både dricksvatten och avlopp ska läggas i lokalgatan och anslutningspunkter för varje tomt ska förberedas.

Dagvatten

Dagvatten hanteras genom att avledas via öppna vägdiken och infiltreras i mark. Undergrundens grus- och sandområden är genomsläppliga och kommer därför att kunna ta upp tillräckligt stora mängder med vatten.

Uppvärmning, elförsörjning

Uppvärmning av bostäderna kommer att ske genom enskilda system. Öppna spisar och braskaminer kommer att tillåtas inom området.

Området försörjs med el via befintligt elnät. Ny transformatorstation ska placeras inom E-området enligt överenskommelse med elleverantören.

Avfall

Föreskrifter om avfallshantering finns sammanställda i "Renhållnings-ordning för Östhammars kommun" som ska följas. Sophantering kommer att ske genom gemensamt sophus med sortering i anslutning till områdets infart.

Befintliga luftledningar

Skyddsavstånd för befintliga kraftledningarna, 0,4 respektive 10 kV, är 5 meter från 10 kv-ledningen genom att området är prickat, vilket förhindrar bebyggelse. Elsäkerhetsverkets föreskrifter innebär att även icke bygglovspliktiga byggnader med mera inte får uppföras under 10 kv ledningen.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Bygglov får inte ges innan anslutning till gemensamt VA finns, vilket regleras med bestämmelse. Inom område markerat som **a₁** krävs marklov för fällning av träd med större stamdiameter än 15 centimeter, mätt 1 meter över mark.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Från kommunens sida har arbetet med planen utförts av Kjell Sanfer, Plan- och byggchef, Cecilia Holst detaljplanehandläggare och Matilda Svahn detaljplanehandläggare, i samarbete med Åf infrastructure genom Hanna Aandahl arkitekt fp/MSA och Nils Sylwan arkitekt SAR/MSA. Vidare har underlag framställts av Göran Sollenberg, arkitekt SAR/MSA.

Dnr 2011SBN0554 1 (13)

Bygg-och miljöförvaltningen
Cecilia Holst

Samrådsredogörelse

Bostadsbebyggelse, Gräsö
Gällande fastigheten Mårtensboda 1:1
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad den 20 november 2014,
Reviderad 18 maj 2015

Hur samrådet bedrivits

Samrådshandlingar för Mårtensboda, gällande fastigheten Mårtensboda 1:1, utgjorde underlag för samråd under tiden 17 juli till 28 augusti 2014 samt 1 oktober till 29 oktober 2014. Sakägare, myndigheter, sammanslutningar och föreningar m.fl. underrättades.

Sammanfattning av inkomna synpunkter:

Länsstyrelsen klarlägger att det inte finns något statligt anspråk på riksintresseområde för kulturmiljövården enligt 3 kap. MB i planområdet. De anser även att planbeskrivning ska kompletteras med en bedömning av i vilken mån syftet med strandskyddet påverkas vad gäller växt- och djurlivet samt att en tydligare beskrivning bör finnas av hur omfattande anläggningarna för småbåtar och upptagning av de båtar som planeras.

Lantmäteriet föreslår att x-området i plankartan kan tas bort då den ligger inom allmän platsmark samt att z-området är upptaget utanför detaljplan. De tar även upp frågan kring i vilken form gemensamhetsanläggningen för småbåtshamnen ska bildas.

Telia Sonera Skanova Access AB har luftledningar inom planområdet vilka är betydande då de försörjer befintlig byggnation inom området. Vid en eventuell flytt ska exploitören stå för kostnaderna.

Brandförsvaret föreslår att brandvattenförsörjning förslagsvis anordnas genom förberedd uppställningsplats för brandförvarets motorsprutor från dricksvattenanläggningen eller havet.

Vattenfall har elanläggningar inom och i närheten av planområdet. I södra delen av planområdet har Vattenfall en nätstation. Eventuell flytt och förändringar av befintliga elanläggningar utförs av Vattenfall, men bekostas av exploitören.

Hörda sakägare lämnade yttranden som i huvudsak berörde konsekvenserna vid utbyggnad av småbåtshamnen, exploateringsgraden i området, risken för bullerstörning och ökad trafik i området och osäkerheten kring vatten- och avloppsfrågan.

Inkomna yttranden med kommentarer

Inkomna yttranden i kronologisk ordning. Totalt inkom 32 yttranden.

Havs- och vattenmyndigheten (ankomststämplat 2014-07-24)
Lantmäteriet(ankomststämplat 2014-07-30)
TeliaSonera Skanova Access AB (ankomststämplat 2014-08-12)
Uppsala Brandförsvaret (ankomststämplat- 2014-08-13)
Ägare till Mårtensboda 1:10 (ankomststämplat 2014-08-26)

Ägare till Mårtensboda 1:5 (ankomststämplat 2014-08-28)
Vattenfall Eldistribution AB (ankomststämplat 2014-08-28)
Ägare till Mårtensboda 1:27 (ankomststämplat 2014-09-02)
Ägare till Mårtensboda 1:12 (ankomststämplat 2014-09-02)
Ägare till Mårtensboda 1:14 (ankomststämplat 2014-09-02)
Ägare till Mårtensboda 1:19 (ankomststämplat 2014-09-03)
Ägare till Mårtensboda 1:22 (ankomststämplat 2014-09-03)
Ägare till Klockarboda 1:5 (ankomststämplat 2014-09-03)
Ägare till Norrboda 2:61 (ankomststämplat 2014-09-03)
Ägare till Mårtensboda 1:17 (ankomststämplat 2014-09-03)
Trafikverket (ankomststämplat 2014-09-04)
Ägare till Mårtensboda 1:11 (ankomststämplat 2014-09-05)
Sommarboende Mårtensboda (ankomststämplat 2014-09-05)
Ägare till b.la. Gräsö 1:355 (ankomststämplat 2014-09-05)
Ägare till Mårtensboda 1:30 (ankomststämplat 2014-09-05)
Ägare till Mårtensboda 1:13 (ankomststämplat 2014-09-05)
Ägare till Mårtensboda 1:32 (ankomststämplat 2014-09-05)
Ägare till Mårtensboda 1:26 (ankomststämplat 2014-09-08)
Länsstyrelsen, Uppsala Län (ankomststämplat 2014-09-09)
Ägare till Klockarboda 1:6 (ankomststämplat 2014-09-12)
Tekniska nämnden (ankomststämplat 2014-09-12)
Ägare till Klockarboda 1:12 (ankomststämplat 2014-09-16)
Ägare till Klockarboda 1:26, 1:29 (ankomststämplat 2014-09-16)
Fritidsnämnden (ankomststämplat 2014-09-29)
Kulturnämnden (ankomststämplat 2014-10-09)
Ägare till Mårtensboda 1:8 (ankomststämplat 2014-10-28)
Kommunstyrelsen (ankomststämplat 2014-11-07)

Yttrandena redovisas inte här i sin helhet utan sammanfattas.
Samtliga yttranden hålls tillgängliga på Bygg-och
miljöförvaltningen i Östhammars kommun.

Remissinstanser, organisationer och föreningar

Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten har tagit del av handlingarna i förslag till detaljplan för Mårtensboda 1:1 och avstår från att yttra sig.

Kommentar: Yttrande noteras.

Lantmäteriet

Lantmäteriet anser att x-område kan tas bort då det är allmän platsmark samt att z-område ska inkluderas i plankartan. De konstaterar även att egenskapsgräns ska införas mellan a₁ och a₂ betecknat område samt att område för de befintliga servituten bör redovisas i plankartan.

Kommentar: x-området tas bort från plankartan. Z-område inklusive egenskapsgräns för a₁ och a₂ införs inte då småbåtshamnen lyfts bort ur planen. Därmed anses det inte heller finnas något behov av att redovisa befintliga servitut.

TeliaSonera Skanova Access AB

TeliaSonera Skanova Access AB har luftledningar som är betydande inom detaljplaneområdet då de försörjer befintlig byggnation inom området. En önskan finns om att behålla befintliga teleanläggningar i sina nuvarande lägen för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flytt. Eventuell flytt bekostas av exploatören.

Kommentar: Befintliga teleanläggningar kommer i största möjliga utsträckning att behållas i sina nuvarande lägen. En eventuell flytt sker i samråd med TeliaSonera Skanova Access AB och bekostas av exploatören.

Uppsala Brandförsvaret

Brandförsvaret säger att brandvattenförsörjning anordnas, förslagsvis genom förberedd uppställningsplats för brandförsvarets motorsprutor från dricksvattenanläggningen eller havet.

Kommentar: Uppställningsplats för brandförsvarets motorsprutor från dricksvattenanläggningen eller havet anordnas inom E betecknat område.

Ägare till Mårtensboda 1:10

Ägarna är oroliga för saltvatteninträning i de befintliga närliggande brunnarna och uttrycker även sin oro för grundvattentillgången i området. En möjlighet för närliggande fastigheter kommer att finnas att ansluta till det planerade dricksvattenverket men klarhet framkommer inte i frågan om vem som bekostar det. Ägarna anser även att det är för tätt mellan tomterna. Det finns en oro kring hamnanläggningen dels då viken är lite

och grund men även med tanke på de som har servitut där idag. De anser att en miljökonsekvensbeskrivning är nödvändig.

Kommentar: Tomtstorleken har valts med tanke på omgivningen och landskapsbilden. Småbåtshamnen kommer att lyftas bort ur planområdet. En miljökonsekvensbeskrivning ses därav inte som nödvändig. Då området avses att dricksvattenförsörjas med avsaltat och renat havsvatten kommer vattentillgången i befintliga brunnar inte att påverkas. En möjlighet finns även för befintliga fastigheter att ansluta till det nya vattenverket.

Ägare till Mårtensboda 1:5

Ägarna anser att djupet i hamnen omöjliggör båttrafik i större omfattning än idag samt att marken bakom Mårtensboda 1:5 inte ska exploateras då denna ska användas som gång- och cykeltrafik. De anser att exploatering av denna grad är oacceptabel samt att avloppsfrågan kan ställa till problem för redan befintliga fastigheter. Ägarna anser även att anläggning av småbåtshamn kommer att utgöra påtaglig skada på miljön då större ingrepp måste ske.

Kommentar: Småbåtshamnen kommer att lyftas bort ur detaljplanen. Därmed exkluderar även planen den mark som finns bakom Mårtensboda 1:5. Ny detaljplanegräns kommer att läggas utanför vägområde (väg 1183, bakkanten av diket). Inom området kommer en gemensam anläggning för avlopp att anläggas.

Vattenfall Eldistribution AB

Då Vattenfall måste röja sly och träd i framtiden som eventuellt kan komma i kontakt med luftledningen måste n₂ beteckning tas bort i ledningsgatan från detaljplanen. Vattenfall har elanläggningar inom och i närheten av planområdet. Nätstation finns i sydvästra delen av planområdet. En eventuell flytt av ledningar utförs av Vattenfall, men bekostas av exploitören.

Kommentar: Ledningsgatan avgränsas med en egenskapsgräns vilket innebär att endast beteckning 1 berör denna. Det finns därmed inga hinder för Vattenfall att röja sly och träd vid behov för att komma i kontakt med luftledningen. En eventuell flytt av ledningarna bekostas av exploitören men utförs av Vattenfall.

Ägare till Mårtensboda 1:27

Ägarna anser att en buffert på 100 meter mellan det tilltänkta handelsområdet och de befintliga husen bör finnas. Bufferten skulle kunna utgöras av ett större grönområde. En önskan finns om sänkt hastighet på huvudvägen då trafiken kan komma att öka. Det finns även en uttryckt oro att vattnet från Storsand kontamineras med ytterligare bidrag från infiltrationsanläggningarna.

Kommentar: Den buffert som idag finns på 50 meter prickmark i angränsning till befintliga hus anses vara tillräcklig. Den föreslagna tillkommande avloppsanläggningen har rening i flera steg (biologisk rening) med hög rening av smittoämnen. Därmed bedöms risken för kontaminering vara liten.

Ägare till Mårtensboda 1:12

Ägarna anser att det är fel att placera så många hus i kombination med den gamla sommarstugebebyggelse i skärgårdsmiljö som idag präglar Gräsö. De anser även att det finns en överhängande risk att befintliga brunnar får in saltvatten i sina brunnar och tycker därmed att en avsaltningsanläggning vore lämpligast. Gällande avloppsfrågan finns även en oro kring enskilda lösningar.

Kommentar: De tilltänka husen kommer att utformas för att i största möjliga utsträckning passa in i den omgivande miljön. Planområdet kommer att utgöras av en gemensam anläggning för avlopp. Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten i befintliga brunnar inte att påverkas.

Ägare till Mårtensboda 1:14

Ägarna anser att platsen för både bostäder och småbåtshamn är illa vald samt att detaljplanen strider mot gällande Översiktsplan för Östhammars kommun. De anser även att strider mot riksintresse för kulturmiljö samt att en miljökonsekvensbeskrivning bör upprättas. Ägarna önskar tydligare utredning om vattentillgången i och omkring planområdet, utredning av trafiksituationen samt utredning av småbåtshamnen och de servitutsförhållandena och vilka alternativa lösningar som finns.

Kommentar: En tidigare kommunal prövning av överensstämmelse med översiktsplanen för Östhammar kommun har visat att exploatering kan vara möjlig. Det kommunala skärgårdsprogrammet (2009-11-10) syftar till att utveckla skärgården för att hålla den levande. Denna detaljplan är ett led i detta syfte. De tilltänka husen kommer att utformas för att i största möjliga utsträckning passa in i den omgivande miljön. Enligt Länsstyrelsens yttrande utgörs planområdet inte av något riksintresse för kulturmiljövården varför den informationen vidare kommer att plockas bort ur planbeskrivningen. Småbåtshamnen kommer att lyftas bort ur detaljplanen. Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången på vatten i befintliga brunnar inte att påverkas. Trafikökningen som uppkommer i samband med tänkt exploatering bedöms inte öka avsevärt varför en trafikutredning inte anses vara nödvändig.

Ägare till Mårtensboda 1:19

Ägarna anser att bebyggelse av denna karaktär inte passar in i Gräsöns skärgårdsmiljö och en eventuell bebyggelse bör hålla en betydligt större buffert till befintliga hus. Frågor finns som huruvida marken är lämplig att bygga på, hur kommunen ställer sig till överutnyttjande av badet vid Storsand samt hur avrinning ska lösas om byggnationen gör att vattnet rinner ner på intilliggande tomter. Oro finns kring hur mycket dessa byggnationer kommer att påverka befintliga husens vatten.

***Kommentar:** De tillänkta husen kommer att utformas för att i största möjliga utsträckning passa in i den omgivande miljön. Den buffert som idag finns på 50 meter prickmark i angränsning till befintliga hus anses vara tillräcklig. Storsand ligger utanför tilltänkt planområde. Omkringliggande tomter ligger högre än planområdet. Påverkan på platsens topografi bedöms därmed vara liten för omgivande bebyggelse.*

Ägare till Mårtensboda 1:22

Ägaren anser att detaljplanen strider mot Översiktsplanen för Östhammars kommun samt att bebyggelsen placeras för nära de befintliga husen. Det finns en oro kring hur stor tillgången på grundvatten i området är, om ett större uttag av grundvattnet kommer att innebära saltvatteninträngning i befintliga brunnar samt att VA-anläggningarna i området ska utgöras av enskilda lösningar. Beskrivningen kring småbåtshamnen anses vara knapphändig.

***Kommentar:** En tidigare kommunal prövning av överensstämmelse med översiktsplanen för Östhammar kommun har visat att exploatering kan vara möjlig. Det kommunala skärgårdsprogrammet (2009-11-10) syftar till att utveckla skärgården för att hålla den levande. Denna detaljplan är ett led i detta syfte. Den prickmark som är utsatt i planområdet bedöms vara en tillräcklig buffert mellan nya området och befintlig bebyggelse. Både vatten- och avloppsanläggningen kommer att utgöras av en gemensamhetsanläggning. Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten i befintliga brunnar inte att påverkas. Småbåtshamnen kommer att lyftas bort ur detaljplanen.*

Ägare till Klockarboda 1:5

Ägaren anser att detaljplanen innebär ett stort ingrepp i natur och miljön för Gräsö som inte tål en stor exploatering. Trafiken är redan idag intensiv och cykelturismen kommer att bli omöjlig. Färjeförbindelsen är redan idag överbelastat och kan inte ta mer trafik. Oron kring lösningen för avlopp samt tillgången på vatten uttrycks samtidigt som småbåtshamnen även leder till oro.

Kommentar: Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten i befintliga brunnar inte att påverkas. Avloppsvatten renas och omhändertas inom området. Området för småbåtshamn tas bort ur planen. Ny detaljplanegräns kommer att läggas utanför vägområde (1183, bakkanten av diket). Därmed är en gång-och cykelväg inte längre en aktuell fråga för detaljplanen. Trafikökningen som uppkommer i samband med tänkt exploatering bedöms inte öka avsevärt.

Ägare till Norrboda 2:61

Ägaren anser att nya större fritidshus med större krav på vatten och avlopp tar allt större andel av öns naturliga förutsättningar vilken genererar problem med dricksvatten, vattenföroreningar och med trafiken. Ägaren anser även att viken är olämplig att använda till småbåtshamn. En åsikt finns om att vatten-och avloppsfrågan inte är löst samt att möjligheterna till en cykelväg längs huvudvägen bör utredas.

Kommentar: Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten i befintliga brunnar inte att påverkas. Avloppsvatten renas och omhändertas inom området. Området för småbåtshamn tas bort ur planen. Ny detaljplanegräns kommer att läggas utanför vägområde (1183, bakkanten av diket). Utrymme för en gång-och cykelväg är därmed inte längre en aktuell fråga för detaljplanen.

Ägare till Mårtensboda 1:17

Ägaren finner det orealistiskt att anlägga en större båthamn i denna grunda viken. Båtarna har under vissa tider på året svårigheter att ta sig ut från viken.

Kommentar: Småbåtshamnen kommer att lyftas bort ur detaljplanen.

Trafikverket

Trafikverket förutsätter att kommunen utformar den tilltänkta utfarten i enlighet med VGU och de krav som finns gällande anslutning till statliga vägar. Det är viktigt att anslutningen utformas trafiksäkert med god sikt. Trafikverket noterar att den allmänna vägen 1183 är medtagen inom detaljplaneområdet. Till nästa skede måste plankartan göras om och undanta vägen från detaljplaneområdet. Detaljplanegränsen ska läggas utanför vägområdet (bakkanten av diket).

Kommentar: Tilltänkt utfart utformas i enlighet med VGU och de krav som finns gällande anslutning till statliga vägar, trafiksäkert och med god sikt. Väg 1183 kommer att undantas ur plankartan. Därmed kommer även ny detaljplanegräns att läggas utanför vägområde (bakkanten av diket). Läget för utfarten är vald utifrån bästa möjliga siktförhållanden åt båda håll.

Ägare till Mårtensboda 1:11

Ägaren anser att detaljplanen är bristfällig med hänsyn till bland annat placering av bostäder och handel som anses som illa vald, den ökade trafikvolymen som bör innebära en trafikutredning samt vattenförsörjningen. Dricksvattenförsörjningen till de planerade bostäderna och verksamheterna kan med största sannolikhet förväntas påverka vattenkvaliteten genom saltvatteninträngning. Ägaren anser även att småbåtshamnens placering är illa vald då viken är grund och liten.

Kommentar: Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten i befintliga brunnar inte att påverkas. Avloppsvatten renas och omhändertas inom området. Området för småbåtshamn tas bort ur planen. Trafikökningen som uppkommer i samband med tänkt exploatering bedöms inte vara så stor att en trafikutredning krävs.

Sommarboende Mårtensboda, Gräsö

Ägaren påtalar att vattentillgången är dålig och att en anläggning för rening av havsvatten därmed bör vara motiverat. Oavsett hur avlopp arrangeras kommer det öka risken för föroreningar av grundvattnet. Oro finns kring den ökade trafikvolymen på färjan såväl som på Gräsö. Hamnanläggningen anses även som olämplig med tanke på vattendjupet i viken.

Kommentar: Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten i befintliga brunnar inte att påverkas. Avloppsvatten renas och omhändertas inom området. Krav på rening av smittoämnen kommer att ställas i enlighet med gällande lagstiftning. Området för småbåtshamn tas bort ur planen.

Ägare till b.la. Gräsö 1:355

Ägaren ställer sig frågandes till den ökade belastningen som Storsand kommer att utsättas för. Oro finns för hur det kommer att bli för allmänheten. Ägaren vill få klarhet i vad kommunen vill göra med marken kring Storsand. I övrigt tillägger ägaren att tomtstorlekarna längs landvägen är för små i jämförelse med den övriga bebyggelsen i närheten.

Kommentar: För Storsand gäller allemansrätt och allmänheten kommer således att även fortsättningsvis ha tillträde till Storsand. Inga ändringar kommer att ske då Storsand ligger utanför detaljplanen. Tomtstorlekar på 2500 kvm anses som normalt. Området närmast väg 1183 är av miljöskäl inte avsett för bebyggelse då det är vacker hållmark som bör bevaras. Därför kommer också tillkommande bebyggelse att synas mycket lite från vägen.

Ägare till Mårtensboda 1:30

Ägarna anser att exploatering av denna grad inte stämmer överens med översiktsplanen för Östhammars kommun. En exploatering av denna grad ställer till med problem gällande vatten-och avlopp med risk för saltvatteninträngning. Det finns även en oro kring småbåtshamnen då viken delvis är grund. Den ökade trafiken som exploateringen kan innebära är också oroväckande.

Kommentar: En tidigare kommunal prövning av överensstämmelse med översiktsplanen för Östhammar kommun har visat att exploatering kan vara möjlig. Det kommunala skärgårdsprogrammet (2009-11-10) syftar till att utveckla skärgården för att hålla den levande. Denna detaljplan är ett led i detta syfte. Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten i befintliga brunnar inte att påverkas. Småbåtshamnen kommer att lyftas ur detaljplanen. Trafikökningen som uppkommer i samband med tänkt exploatering bedöms inte öka avsevärt.

Ägare till Mårtensboda 1:13

Ägaren anser inte att detaljplanen stämmer överens med översiktsplanen för Östhammars kommun. Behovsbedömningen anses vara undermålig på samtliga punkter och en fråga kring vilken hänsyn som tas till riksintresse för kulturmiljö enligt Länsstyrelsen. Placeringen på småbåtshamnen är olämplig då viken är grund och liten till ytan.

Kommentar: En tidigare kommunal prövning av överensstämmelse med översiktsplanen för Östhammars kommun har visat att exploatering kan vara möjlig. Enligt Länsstyrelsen yttrande utgörs planområdet inte av något riksintresse för kulturmiljövården varför den informationen vidare kommer att plockas bort ur planbeskrivningen. Småbåtshamnen tas bort ur planen. Behovsbedömningen anses inte vara undermålig då den har blivit bedömd i samrådsskedet.

Ägare till Mårtensboda 1:32

Ägarna anser att en naturvärdesinventering bör upprättas samt att slutsatsen av behovsbedömningen men beslut "ingen betydande miljöpåverkan" är fel. En miljökonsekvensbeskrivning bör därför upprättas. Småbåtshamnen är belägen i en vik med mycket ringa vattendjup och är därmed orealistisk. Det finns en begränsad mängd grundvatten inom hela området. Ett större uttag kan komma att ge negativ inverkan på redan befintliga brunnar i området.

Kommentar: Småbåtshamnen kommer att lyftas bort ur detaljplanen. Därmed anses inte behov finnas för utförande av naturvärdesinventering eller miljökonsekvensbeskrivning. Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten i befintliga brunnar inte att påverkas

Ägare till Mårtensboda 1:26

Ägarna uttrycker sin oro gällande vattentillgången och kvaliteten på vatten i hela området. Även gällande möjligheten till separata avlopp för alla hushåll inklusive handelsområdet ställer de sig tveksamma. Risken för föroreningar av dricksvattnet och badvattnet vid Storsand är oroväckande.

Kommentar: Inom området kommer en gemensam anläggning för avlopp att anläggas. Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten i befintliga brunnar inte att påverkas.

Länsstyrelsen, Uppsala Län

Länsstyrelsen anser att markanvändningen överensstämmer med översiktsplanens intentioner för området. De klarlägger att det inte finns något statligt anspråk på riksintresseområde för kulturmiljövården enligt 3 kap. MB i planområdet. Länsstyrelsen anser att kommunen ska redovisa statusen för berörd vattenförekomst, samt en bedömning av om MKN för vatten kommer att påverkas av detaljplanens genomförande. De anser även att planbeskrivning ska kompletteras med en bedömning av i vilken mån syftet med strandskyddet påverkas vad gäller växt-och djurlivet samt att en tydligare beskrivning bör finnas av hur omfattande anläggningarna för småbåtar och upptagning av de båtar som planeras.

Kommentar: Informationen om riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. MB kommer att plockas bort ut materialet. Området för småbåtshamn tas bort ur planen. I och med detta utgår också områden för riksintresse ur planen. Statusen för berörd vattenförekomst tillsammans med en bedömning av om MKN för vatten kommer att påverka detaljplanens genomförande kommer att göras.

Ägare till Klockarboda 1:6

Ägarna anser att exploatering av denna grad blir malplacerad i en bevarad traditionell skärgårdsmiljö av Gräsös nuvarande karaktär. Den planerade småbåtshamnen anses inte heller vara bra placerad med tanke på den grunda och oexploaterade viken. En uttryckt oro kring grundvattentillgången och dess effekter på redan befintlig bebyggelse finns.

Kommentar: De tilltänkta husen kommer att utformas för att i största möjliga utsträckning passa in i den omgivande miljön. Småbåtshamnen kommer att lyftas bort ur detaljplanen. Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten i befintliga brunnar inte att påverkas.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden föreslår en gemensam avloppslösning för området. Vattenförsörjningen ska anordnas gemensamt och kostnadsökningen för att anlägga avloppsledningarna samtidigt är då ganska liten. För att tömning

av slutna tankar och brunnar ska vara möjlig för slambil så måste det finnas körbar väg högst 10 m från tömningsbrunnen.

Tekniska nämnden anser även att det bör göras utrymme i planen för en Gång-och cykelväg intill landsvägen.

Kommentar: *Området kommer att utgöras av en gemensam avloppslösning. Planen kommer att utformas så att slamtömningsfordon kan ta sig fram. Då småbåtshamnen kommer att lyftas bort ur planen justeras även detaljplanegränsen som hamnar utanför vägområde (bakkanten av diket). Därmed finns inget utrymme att införa bestämmelse om gång-och cykelväg i detaljplanen. Då vägområde inte längre inkluderas i detaljplanen kan en gång-och cykelväg anläggas i efterhand.*

Ägare till Klockarboda 1:12, 1:26 och 1:29

Ägarna har inkommit med likalydande yttranden och anser att ett genomförande av detaljplanen skulle ha stora konsekvenser för omgivningen. Båthamnen tillsammans med restaurangverksamheten anses inte vara tillräckligt utredda. Det planerade bostadsområdet har en karaktär som avviker från omgivningen.

Kommentar: *Området för småbåtshamn tas bort ur planen. En tidigare kommunal prövning av överensstämmelse med översiktsplanen för Östhammars kommun har visat att exploatering kan vara möjlig. Restaurangverksamheten är prövad via bygglov i ett tidigare skede.*

Fritidsnämndens arbetsutskott

Fritidsnämndens arbetsutskott har inga synpunkter gällande detaljplan för Mårtensboda 1:1

Kommentar: *Yttrande noteras.*

Kulturnämnden

Kulturnämnden har inget att erinra angående själva detaljplanen men noterar att det i planhandlingarna omnämns riksintresse för kulturmiljövård. Det finns inget sådant riksintresse för kulturmiljövård som berör området. Sannolikt är det istället riksintresse för naturvård som avses.

Kommentar: *Yttrande noteras. All information angående riksintresse för kulturmiljövård kommer att plockas bort ut materialet.*

Ägare till Mårtensboda 1:8

Ägarna anser att byggnation av bostäder och handelsverksamhet i området kommer att ha påtagligt inverkan på områdets naturmiljö och

trafiksituationen i området. Vattentillgången i området är begränsad och vid eventuellt överexploatering finns risk för vattenbrist och saltvatteninträngning. VA-utredningen är inte tillräcklig. Oron finns för enskilda anläggningar för avlopp. De anser även att den föreslagna viken är direkt olämplig för ändamålet. En miljökonsekvensbeskrivning bör upprättas.

***Kommentar:** I enlighet med behovsbedömningen som tidigare har gjorts kommer det inte innebära en betydande påverkan på miljön. Trafiken som uppkommer i samband med tänkt exploatering bedöms inte öka avsevärt. Genom att använda renat havsvatten kommer tillgången av vatten befintliga brunnar inte att påverkas. Avloppsanläggningen inom planområdet kommer att utgöras av en gemensamhetsanläggning. Området för småbåtshamn tas bort ur planen. Bedömningen har gjorts att en miljökonsekvensbeskrivning ej är nödvändig. Restaurangverksamheten är tidigare prövad och godkänd i bygglov*

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen förordar att antagen VA-strategi beaktas för gemensamma lösningar gällande vatten-och avloppsfrågan i detaljplanen för Mårtensboda 1:1.

***Kommentar:** Antagen VA-strategi kommer att beaktas.*

.....
Kjell Sanfer
Plan-och byggchef

.....
Cecilia Holst
Detaljplanehandläggare

.....
Matilda Svahn
Detaljplanehandläggare

ARKITEKT AB

Påverkan på vattenkvaliteten
av planerat avlopp från del av
Mårtensboda 1:1, Gräsö,
Östhammars kommun

Uppsala 2015-11-09

Påverkan på vattenkvaliteten av planerat avlopp från del av Mårtensboda 1:1, Gräsö, Östhammars kommun

Datum 2015-11-09
Uppdragsnummer 1320016156
Utgåva/Status

Louise Andersson
Uppdragsledare

Johanna Ardland Bojvall
Granskare

Ramboll Sverige AB
Dragarbrunnsgatan 78B
753 20 Uppsala

Telefon 010-615 60 00
Fax 010-615 20 00
www.ramboll.se

Unr 1320016156

Organisationsnummer 556133-0506

Innehållsförteckning

1.	Inledning	1
1.1	Syfte	1
2.	Status för Öregrundsgrepen	1
3.	Befintliga påverkanskällor på Öregrundsgrepen	2
4.	Möjliga åtgärder för minskad tillförsel av miljögifter och näringsämnen till Öregrundsgrepen	2
5.	Förväntad påverkan av vattenkvaliteten av planerad exploatering	3
6.	Slutsatser	4
7.	Referenser	5

Bilagor

Utdrag ur VISS 2015-08-28

Påverkan på vattenkvaliteten av planerat avlopp från del av Mårtensboda 1:1, Gräsö, Östhammars kommun ARKITEKT AB

1. Inledning

Tina och Samar Basu planerar att uppföra ca 20 nya boendeenheter för permanentboenden på en del av fastigheten Mårtensboda 1:1 på Gräsö, Östhammars kommun. I och med planer på ny bebyggelse ställs krav på utsläpp via avlopp till recipient.

För fastigheten Mårtensboda 1:1, Gräsö, Östhammars kommun, har en VA-utredning utförts där olika VA-lösningar diskuterats. I planbeskrivningen har det beslutats att avlopp anordnas genom mindre gemensamma anläggningar och med särskilda krav på miljöanpassning.

1.1 Syfte

Syftet med föreliggande rapport är att beskriva nuvarande status samt vilken bedömd påverkan som planerat avlopp från detaljplanelagt område kommer att ha på Öregrundsgrepen och hur detta relaterar till miljökvalitetsnormerna (MKN) för vatten.

2. Status för Öregrundsgrepen

År 2009 fastställdes miljökvalitetsnormer för Öregrundsgrepen. Den ekologiska statusen var då, enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS), klassad som måttlig på grund av statusen på bottenfauna, vilken indikerar övergödning. Övergödning är ett miljöproblem längs hela Upplandskusten och beror på en hög tillförsel av fosfor och kväve från framförallt jord- och skogsbruk samt avlopp. Enligt VISS kommer det att krävas flera åtgärdsinsatser under en längre tid för att Öregrundsgrepen ska uppnå god ekologisk status. Då detta arbete kommer att ta tid har vattenförekomsten fått tidsfrist att uppnå god ekologisk status till 2021. Den kemiska ytvattenstatusen exklusive kvicksilver klassades, enligt VISS, som god. Kvalitetskravet för kemisk ytvattenstatus avseende kvicksilver och kvicksilverföreningar uppnådde dock ej god kemisk ytvattenstatus.

År 2015 finns förslag till nya miljökvalitetsnormer framtagna av Vattenmyndigheten. Den ekologiska statusen klassas då som måttlig och Vattenmyndigheten har bedömt att det finns skäl att fastställa miljökvalitetsnormen till god ekologisk status med tidsfrist 2027 med undantag för zink, där gränsvärdet överskrids. Ytterligare undersökningar krävs för att utreda orsaken och bedöma om eventuella åtgärder är möjliga. Den kemiska statusen i Öregrundsgrepen klassades, enligt VISS, som "Uppnår ej god kemisk status" på

grund av förhöjda halter av kvicksilver i fisk. Det har även uppmätts förhöjda halter av TBT i sediment. Miljökvalitetsnormen för Öregrundsgrepen har satts till God kemisk status med undantaget tidsfrist till 2021 för TBT. Ytterligare undersökningar krävs för att utreda orsaken och bedöma om eventuella åtgärder är möjliga.

3. Befintliga påverkanskällor på Öregrundsgrepen

Idag finns flera påverkanskällor med, enligt VISS (2015), betydande påverkan på Öregrundsgrepen. Bland dessa finns både punktkällor och diffusa källor.

Som punktkällor definieras två reningsverk med direktutsläpp i vattenförekomsten och två ytterligare reningsverk med utsläpp i vattenförekomstens avrinningsområde; Forsmarks Kärnkraftsstation (tre avloppsreningsverk) och Öregrund avloppsreningsverk. Båda dessa släpper ut miljögifter och näringsämnen.

Som diffusa källor definieras urban markanvändning, jordbruk, enskilda avlopp, skogsbruk samt atmosfärisk deposition. Dessa källor bedöms främst påverka med tillskott av näringsämnen.

4. Möjliga åtgärder för minskad tillförsel av miljögifter och näringsämnen till Öregrundsgrepen

I VISS (2015) finns även ett antal föreslagna åtgärder framtagna som en del av en långsiktig planering för bättre vattenkvalitet. Kring Öregrundsgrepen finns idag flertalet påverkanskällor med betydande påverkan på recipienten varför det i VISS finns planerade åtgärder som syftar till att minska fosfortillförseln. Dessa åtgärder har antingen genomförts eller planeras att genomföras. I de förslag på åtgärder som finns listade är effekten av åtgärden beräknad till en minskning med 1,2 kg fosfor/år upp till 150 kg fosfor/år. Totalt planeras för en minskning av fosfortillförseln om ca 300 kg per år.

Den VA-lösning som planeras för idag, Alnarp Cleanwater technology avloppsreningsanläggning ACT Natural, har en reduktionsförmåga av BOD på ca 92 %, av totalfosfor på ca 85 % och av totalkväve på ca 50 %, enligt JTI's utvärdering. Ett något lägre procentuellt reduktionstal för totalfosfor beror på att fosforkoncentrationen i inkommande avloppsvatten är låg. Planerad avloppsreningsanläggningen uppfyller dock hög skyddsnivå (1 mg/l) då medelvärdet på utgående fosforhalt är 0,7 mg/l. Enligt VA-yttrande, av Frilans Finans AB, rekommenderas att en luftpump installeras för att säkerställa syretillförseln för att BOD-reningen ska fungera väl under året samt att slutsteget kan behöva ytterligare kalk- eller lutdosering för att klara fosforreningen. I VA-

yttrandet konstateras dock att anläggningen har en ovanligt bra kvävereduktion för så små anläggningar som denna.

5. Förväntad påverkan av vattenkvaliteten av planerad exploatering

Då planerade reningsverk endast ska hantera avloppsvatten från hushåll bedöms risken för betydande tillskott av metaller (zink och kvicksilver) som låg. Reningsverken bedöms således framförallt påverka fosfor- och kväveutsläppen till Öregrundsgrepen. I Öregrundsgrepen idag klassas totaltmängd kväve – sommar som god och totalmängd fosfor - sommar som måttlig.

Vid beräkningar av fosfor-, kväve- och BOD-utsläpp per år från nybyggnationen på Mårtensboda 1:1 till Öregrundsgrepen antas att det bor 5 personer per hushåll och att det är totalt 20 st hushåll samt att det finns en restaurang med kapacitet för ca 60 st gäster per dag inom fastigheten. För hushållen antas att personerna, i medeltal, tillbringar 30 % av dygnet utanför hemmet och för restaurangen antas att 20 % av det organiska material som genereras av en person på ett dygn genereras vid ett restaurangbesök.

Vid beräkningar av utsläpp av BOD per år från nybyggnationen på Mårtensboda 1:1 till Öregrundsgrepen antas en BOD-rening med minst 90 %.

Enligt Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 2006:7, ger en BOD-reduktion med 90 % en utgående halt på 30 mg BOD/l där en person producerar 170 l spillvatten per dygn. Det totala tillskottet av BOD till Öregrundsgrepen via avloppsvattnet från aktuell fastighet skulle då uppgå till ca 153 kg per år (Ekvation 1).

Ekvation 1:

$$170 \frac{l}{person\ dag} \times 365\ dagars \times 30 \frac{mg}{l} BOD \left(20\ hushåll \times 5 \frac{personer}{hushåll} \times 0,7 + 60 \frac{gäster}{dygn} \times 0,2 \right) = 152,6\ kg/år$$

Vid beräkningar av det totala kväveutsläppet per år från nybyggnationen på Mårtensboda 1:1 till Öregrundsgrepen antas en kväverening med minst 50 %.

Enligt Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 2006:7, ger en kvävereduktion med 50 % en utgående halt på 40 mg kväve/l där en person producerar 170 l spillvatten per dygn. Det totala tillskottet av kväve till Öregrundsgrepen via avloppsvattnet från aktuell fastighet skulle då uppgå till ca 204 kg per år (Ekvation 2).

RAMBOLL

Ekvation 2:

$$170 \frac{l}{person\ dag} \times 365\ dagar \times 40 \frac{mg}{l}\ kväve \left(20\ hushåll \times 5 \frac{personer}{hushåll} \times 0,7 + 60 \frac{gäster}{dygn} \times 0,2 \right) =$$
$$= 203,5\ kg/\text{år}$$

Vid beräkningar av det totala fosforutsläppet per år från nybyggnationen på Mårtensboda 1:1 till Öregrundsgrepen antas en fosforrening med minst 90 %.

Enligt Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 2006:7, ger en fosforreduktion med 90 % en utgående halt på 1 mg fosfor/l där en person producerar 170 l spillvatten per dygn. Det totala tillskottet av fosfor till Öregrundsgrepen via avloppsvattnet från aktuell fastighet skulle då uppgå till ca 5 kg per år (Ekvation 3).

Ekvation 3:

$$170 \frac{l}{person\ dag} \times 365\ dagar \times 1 \frac{mg}{l}\ fosfor \left(20\ hushåll \times 5 \frac{personer}{hushåll} \times 0,7 + 60 \frac{gäster}{dygn} \times 0,2 \right) =$$
$$= 5,0\ kg/\text{år}$$

Som jämförelse motsvarar det totala fosforbidraget från aktuell fastighet ca 2 % av den i VISS planerade minskningen av den totala fosfortillförseln från andra påverkanskällor (ca 300 kg per år) till Öregrundsgrepen samt att Öregrunds reningsverk dimensionerat för 3900 personekvivalenter och deras tillstånd tillåter utsläpp av 190 kg fosfor/år (Östhammar, 2014). Det är även troligt att små gemensamma reningsverk som dessa klarar av en bättre fosforrening än Naturvårdsverkets generella exempel.

6. Slutsatser

Planerad avloppsreningsanläggning, tillsammans med givna rekommendationer i VA-yttrande från Frilans Finans AB, har utsläppsnivåer av BOD, totalkväve och totalfosfor som ligger i nivå med, eller är något bättre, än de angivna i Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 2006:7. För utgående halt totalfosfor uppfyller planerad reningsanläggning hög skyddsnivå (1 mg/l) samt att den mängd totalfosfor som planerad nybyggnation beräknas bidra med endast motsvarar ca 2 % av de i VISS planerade åtgärder som syftar till att minska fosfortillförseln med ca 300 kg per år.

Med detta som bakgrund anses det utsläpp av renat avloppsvatten från del av Mårtensboda 1:1, Gräsö, Östhammars kommun, således inte bidra med BOD, totalkväve eller totalfosfor i mängder som kommer att påverka om MKN för vattenförekomsten kommer att uppnås 2021 eller inte.

7. Referenser

VISS, 2015,

<http://www.viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterEUID=SE603000-181500>

<http://www.osthammar.se/Global/Boende,%20milj%C3%B6%20och%20h%C3%A4lsa/Tekniska/Milj%C3%B6rapporter/%C3%96regrundMRtext2014.pdf>

JTI's utvärdering av avloppsreningsanläggning ACT Natural™ inklusive kommentarer

Detaljplan Mårtensboda, Vatten och avlopp, Frilans Finans AB, 2015-06-10

Öregrundsgrepen - SE603000-181500

Vattenkategori	Kust	Län	Uppsala - 03
Typ	Vattenförekomst	Kommuner	Tierp - 0360 Östhammar - 0382
Distrikt	3. Norra Östersjön - SE3	Yta (km²)	410
Huvudavrinningsområde	Till annat land - SE000		

Mer information <http://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterEUID=SE603000-181500>

Miljökvalitetsnorm

Version: Fastställt

Ekologisk status

Status 2009 ■ Måttlig ekologisk status

Kvalitetskrav ■ God ekologisk status 2021

Den ekologiska statusen i ytvattenförekomsten har klassificerats till måttlig, otillfredsställande eller dålig och Vattenmyndigheten har bedömt att det finns skäl att fastställa miljökvalitetsnormen till god ekologisk status med tidsfrist till 2021 (4 kap 9 § vattenförvaltningsförordningen och 3 kap 1 § andra stycket NFS 2008:1). Det är ekonomiskt orimligt och/eller tekniskt omöjligt att vidta de åtgärder som skulle behövas för att uppnå god ekologisk status 2015. Om alla möjliga och rimliga åtgärder vidtas kan god ekologisk status förväntas uppnås 2021.

Undantag	Tidsfrist	Mindre strängt krav	Skäl
Övergödning	2021		Tekniskt omöjligt

Övergödning av vattenmiljön har fler effekter och det kommer att kräva flera åtgärdsinsatser under en längre tid innan vattenförekomsten uppnår god ekologisk status. Det är därför tekniskt omöjligt att åtgärdernas effekt uppnås till 2015. Övergödningproblemen kan förstärkas av de fysiska förändringarna av vattenmiljön. För att de biologiska kvalitetsparametrar som påverkas av övergödning ska uppnå god status behövs stegvis kombinerade åtgärder. Arbetet med planering, genomförande av åtgärder och att åtgärdens effekt uppnås kommer att ta tid, och därför har vattenförekomsten fått tidsfrist 2021.

Referenser

Miljökvalitetsnormer för yt- och grundvattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt [↗](#)

Kemisk ytvattenstatus (exklusive kvicksilver)

Kvalitetskravet för kemisk ytvattenstatus avseende kvicksilver och kvicksilverföreningar är Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus. Halterna av kvicksilver och kvicksilverföreningar i vattenförekomsten bör inte öka till den 22 december 2015, i förhållande till de halter som har legat till grund för vattenmyndighetens statusklassificering av kemisk ytvattenstatus inklusive kvicksilver och kvicksilverföreningar 2009.

Status 2009 ■ God kemisk ytvattenstatus

Kvalitetskrav ■ God kemisk ytvattenstatus 2015

När den kemiska ytvattenstatusen har klassificerats till god eller uppnår ej god i en ytvattenförekomst ska miljökvalitetsnormen fastställas till god kemisk ytvattenstatus om inga undantag fastställs (4 kap 2 § vattenförvaltningsförordningen).

Referenser

Miljökvalitetsnormer för yt- och grundvattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt [↗](#)

Skyddade områden

Område	Kvalitetskrav	Områdestyp	EUID
Hållnäs-kusten	Gynnsam bevarandestatus	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	SE0210019
Björns skärgård	Gynnsam bevarandestatus	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet Natura 2000 SPA Fågeldirektivet	SE0210280
Slada	Gynnsam bevarandestatus	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	SE0210270
Kallriga	Gynnsam bevarandestatus	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	SE0210220
Skaten-Rångsen	Gynnsam bevarandestatus	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	SE0210227
Ångskär, Bondskäret	Gynnsam bevarandestatus	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	SE0210222
Bleckan, Söderören	Gynnsam bevarandestatus	Natura 2000 SPA Fågeldirektivet	SE0210152
Forsmarksbruk	Gynnsam bevarandestatus	Natura 2000 SPA Fågeldirektivet	SE0210153

Statusklassning

	Klassificering	Värde	Version
Status			
- Ekologisk status		Måttlig	Arbetsmaterial
Tillkomst/härkomst		Naturlig	Ej klassad
- Kemisk status		Uppnår ej god	Arbetsmaterial
- Kemisk status (exklusive kvicksilver)		Uppnår ej god	Arbetsmaterial
Ekologisk status - biologiska kvalitetsfaktorer			
Växtplankton		God	Arbetsmaterial
Klorofyll a		God	Arbetsmaterial
Totalbiovolym		Hög	Arbetsmaterial
Makroalger och gömfröiga växter		Ej klassad	Arbetsmaterial
Makroalger, djuputbredning			
Bottenfauna		Måttlig	Arbetsmaterial
BQI			
Ekologisk status - fysikalisk kemiska kvalitetsfaktorer			
Allmänna förhållanden Fys-kem		Måttlig	Arbetsmaterial
Syrgasförhållanden		Ej klassad	Arbetsmaterial
Ljusförhållanden		Måttlig	Arbetsmaterial
Näringsämnen		God	Arbetsmaterial
Totalmängd kväve - sommar		God	Arbetsmaterial
Totalmängd kväve - vinter		Ej klassad	Arbetsmaterial
Totalmängd fosfor - sommar		Måttlig	Arbetsmaterial
Totalmängd fosfor - vinter		Ej klassad	Arbetsmaterial
Löst organiskt kväve (DIN) - vinter		Ej klassad	Arbetsmaterial
Löst organiskt fosfor (DIP) - vinter		Ej klassad	Arbetsmaterial
Särskilda förorenande ämnen		Måttlig	Arbetsmaterial
Icke syntetiska ämnen		Måttlig	Arbetsmaterial
Zink		Måttlig	Arbetsmaterial
Syntetiska ämnen		Ej klassad	Arbetsmaterial
Ekologisk status - Hydromorfologi			
Hydromorfologi cykel III 2015-2021			
Konnektivitet i kustvatten och vatten i övergångszon			
Längsgående konnektivitet i kustvatten och vatten i övergångszon			
Konnektivitet mellan kustvatten och vatten i övergångszon och kustnära områden			
Hydrografiska villkor i kustvatten och vatten i övergångszon			
Tidvattenregim och vattenståndsvariation i kustvatten och vatten i övergångszon			
Strömningsförhållanden i kustvatten och vatten i övergångszon			
Vågregim i kustvatten och vatten i övergångszon			
Sötvatteninflöde och vattenutbyte i kustvatten och vatten i övergångszon			
Morfologiskt tillstånd i kustvatten och vatten i övergångszon			
Grunda vattenområdets morfologi i kustvatten och vatten i övergångszon			

	Klassificering	Värde	Version
Bottensubstrat och sedimentdynamik i kustvatten och vatten i övergångszon			
Bottenstrukturer i kustvatten och vatten i övergångszon			
Kemisk status			
Prioriterade ämnen	Uppnår ej god		Arbetsmaterial
Bekämpningsmedel	Ej klassad		Arbetsmaterial
Industriella föroreningar	Ej klassad		Arbetsmaterial
Pentabromerad difenyleter (PBDE)	Uppnår ej god		Arbetsmaterial
Tungmetaller - grupp	Uppnår ej god		Arbetsmaterial
Kvicksilver och kvicksilverföreningar	Uppnår ej god		Arbetsmaterial
Övriga föroreningar	Uppnår ej god		Arbetsmaterial
Tributyltenn föreningar	Uppnår ej god		Arbetsmaterial

Miljöproblem och påverkanskällor

Miljöproblem

	Klassificering	Version
1. Övergödning och syrefattiga förhållanden	Ja	Arbetsmaterial
2. Miljögifter	Ja	Arbetsmaterial
2.1 Förorening av miljögifter	Ja	Arbetsmaterial
2.2 Förorenade sediment	Ja	Arbetsmaterial
4. Förändrade habitat genom fysisk påverkan		
4.3 Morfologiska förändringar	Ej klassad	Fastställd
5. Främmande arter	Ej klassad	Arbetsmaterial
6. Annat betydande miljöproblem		

Påverkanskällor

	Klassificering	Version
1. Punktkällor		
1.1 Punktkällor, reningsverk - generellt	Betydande påverkan	Arbetsmaterial
1.1.1 Punktkällor, reningsverk < 2000 pe	Betydande påverkan	Arbetsmaterial
1.1.2 Punktkällor, reningsverk < 10000 pe	Betydande påverkan	Arbetsmaterial
2. Diffusa källor		
2.1 Diffusa källor - Urban markanvändning	Betydande påverkan	Arbetsmaterial
2.2 Diffusa källor - Jordbruk	Betydande påverkan	Arbetsmaterial
2.5 Diffusa källor - Enskilda avlopp	Betydande påverkan	Arbetsmaterial
2.6 Diffusa källor - Andra relevanta	Betydande påverkan	Arbetsmaterial
2.6.1 Diffusa källor - Skogsbruk	Betydande påverkan	Arbetsmaterial
2.6.3 Atmosfärisk deposition	Betydande påverkan	Arbetsmaterial
3. Vattenuttag		
4. Flödesreglering och morfologiska förändringar		
6. Fysiska förändringar av kust- och övergångsvatten		
7. Annan morfologisk påverkan		
8. Annan signifikant påverkan		

Förbättringsbehov

Förbättringsbehoven anger den effekt som behöver uppnås för att miljö kvalitetsnormen för en vattenförekomst skall kunna följas. Där det finns kunskap om vilka miljöproblem samt vilken påverkan som orsakat den försämrade statusen anges även dessa. För att uppnå förbättringsbehovet behöver åtgärder genomföras men förbättringsbehovet anger inte vilken åtgärd som är lämpligast.

ID	Platser	Miljöproblem	Påverkan	Storlek	Parameter
VISSIMPROVEMENT00092016	Vatten - Öregrundsgrepen	2.2 Förorenade sediment		0,032 mg/kg tv	Tributyltenn föreningar
VISSIMPROVEMENT00360116	Vatten - Öregrundsgrepen	2.1 Förorening av miljögifter	2.6 Diffusa källor - Andra relevanta	1,4 ug/l	Zink

Åtgärder

Här visas de åtgärder som genomförts eller är planerade samt förslag på kommande åtgärder som kan behövas för en bättre vattenkvalitet. Åtgärderna är inte bindande, utan en del i långsiktig planering för bättre vatten. Utöver det som finns i VISS kan det finnas fler åtgärder som av olika anledningar ännu inte blivit registrerade. Underlaget kan vara baserat på schabloner och modeller. Vattenmyndigheterna välkomnar synpunkter och konkreta förbättringsförslag på föreslagna åtgärder.

Möjliga åtgärder

Förslag på åtgärder som är möjliga att genomföra eller skulle behöva genomföras för att nå god vattenstatus.

Åtgärd	Åtgärdskategori	Genomförd plats	Effekter	Status	Storlek	Tidsspänn	Totalkostnad	Flaggor
Anläggning av båtbottnentvätt	Anläggande av båtbottnentvätt	Öregrundsgrepen		Möjlig	1 st	-		
Anpassade skyddszoner på åkermark vid SE603000-181500	Anpassade skyddszoner på åkermark	Öregrundsgrepen	Minskning Totalfosfor 23 kg/år	Möjlig	30 st	-	9 100 kr	
Öregrundsgrepen	Dagvattenåtgärder	Öregrundsgrepen	Minskning Totalkväve kg/år Minskning Totalfosfor 32 kg/år	Möjlig	1 ha	-		
Kalkfilterdiken vid SE603000-181500 i Öregrundsgrepen	Kalkfilterdiken	Öregrundsgrepen	Minskning Totalfosfor 1,2 kg/år	Möjlig	24 ha	-	15 000 kr	
Minskat fosforläckage vid spridning av stallgödsel vid SE603000-181500 i Öregrundsgrepen ÅO	Minskat fosforläckage vid spridning av stallgödsel	Öregrundsgrepen	Minskning Totalfosfor 4,5 kg/år	Möjlig	1 800 kg	-	7 500 kr	
Strukturkalkning vid SE603000-181500 i Öregrundsgrepen	Strukturkalkning	Öregrundsgrepen	Minskning Totalfosfor 3,9 kg/år	Möjlig	63 ha	-	0 kr	
Utsläppsreduktion miljögifter	Utsläppsreduktion miljögifter	Öregrundsgrepen		Möjlig		-		
Våtmark - fosfordamm vid SE603000-181500 i Öregrundsgrepen	Våtmark - fosfordamm	Öregrundsgrepen	Minskning Totalkväve kg/år Minskning Totalfosfor 38 kg/år	Möjlig	0,47 ha	-	23 000 kr	
Våtmark för näringsretention vid SE603000-181500 i Öregrundsgrepen	Våtmark för näringsretention	Öregrundsgrepen	Minskning Totalkväve kg/år Minskning Totalfosfor 33 kg/år	Möjlig	44 ha	-	700 000 kr	
Åtgärdande av EA från normal skyddsnivå till hög skyddsnivå vid SE603000-181500 i Öregrundsgrepen	Åtgärdande av EA från normal skyddsnivå till hög skyddsnivå	Öregrundsgrepen	Minskning Totalkväve kg/år Minskning Totalfosfor 19 kg/år	Möjlig	800 st	-	830 000 kr	
Åtgärdande av EA till normal skyddsnivå vid SE603000-181500 i Öregrundsgrepen	Åtgärdande av EA till normal skyddsnivå	Öregrundsgrepen	Minskning Totalkväve kg/år Minskning Totalfosfor 150 kg/år	Möjlig	800 st	-	4 200 000 kr	

Genomförda åtgärder

Åtgärder som har genomförts i eller kring vattenförekomsten eller har en effekt på vattenförekomsten

Åtgärd	Åtgärdskategori	Genomförd plats	Effekter	Status	Storlek	Tidsspänn	Totalkostnad	Flaggor
Anläggning för båtbottnvätt i Öregrund (LOVA-projekt)	Anläggande av båtbottnvätt	Öregrundsgrepen		Genomförd	1 st	2009 - 2012		
Miljöersättning ekologisk odling	Odling utan bekämpningsmedel	Rinner till Öregrundsgrepen		Genomförd	10 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning ekologisk odling	Odling utan bekämpningsmedel	Rinner mot Öregrundsgrepen		Genomförd	6 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning ekologisk odling	Odling utan bekämpningsmedel	Rinner mot Öregrundsgrepen		Genomförd	19 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning ekologisk odling	Odling utan bekämpningsmedel	Rinner mot Öregrundsgrepen		Genomförd	39 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning ekologisk odling	Odling utan bekämpningsmedel	Rinner mot Öregrundsgrepen		Genomförd	2 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning extensiv vallodling	Vallodling i slättlandskapet (enligt miljöstödet)	Rinner till Öregrundsgrepen	Ökning Totalkväve st/år Ökning Totalfosfor st/år	Genomförd	67 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning extensiv vallodling	Vallodling i slättlandskapet (enligt miljöstödet)	Rinner mot Öregrundsgrepen	Ökning Totalkväve st/år Ökning Totalfosfor st/år	Genomförd	29 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning extensiv vallodling	Vallodling i slättlandskapet (enligt miljöstödet)	Rinner mot Öregrundsgrepen	Ökning Totalkväve st/år Ökning Totalfosfor st/år	Genomförd	110 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning extensiv vallodling	Vallodling i slättlandskapet (enligt miljöstödet)	Rinner mot Öregrundsgrepen	Ökning Totalkväve st/år Ökning Totalfosfor st/år	Genomförd	87 ha	2010 - 2014		
Miljöersättning extensiv vallodling	Vallodling i slättlandskapet (enligt miljöstödet)	Rinner mot Öregrundsgrepen	Ökning Totalkväve st/år Ökning Totalfosfor st/år	Genomförd	19 ha	2010 - 2014		
Installera latrintömningsstation för båtar i Ångskärs hamn (LOVA-projekt)	Övrig åtgärd – ej specificerad i åtgärdsbiblioteket	Öregrundsgrepen	Minskning Totalkväve 5 kg/år Minskning Totalfosfor 1 kg/år	Genomförd		2010 - 2011	150 000 kr	
Installera latrintömningsstation för båtar i Öregrund (LOVA-projekt)	Övrig åtgärd – ej specificerad i åtgärdsbiblioteket	Öregrundsgrepen	Minskning Totalkväve 13 kg/år Minskning Totalfosfor 2 kg/år	Genomförd		2009 - 2012	150 000 kr	

Risk

Risken för att en miljökvalitetsnorm inte följs och att en god miljöstatus inte uppnås ,

	Klassificering	Version
Riskbedömning		
Risk att Ekologisk status/potential inte uppnås 2015	Risk	Fastställd
Risk att Kemisk status inte uppnås 2015	Risk	Fastställd
Risk att Kemisk status (exklusive kvicksilver) inte nås till 2015	Risk	Fastställd
Risk att Ekologisk status/potential inte uppnås 2021	Risk	Arbetsmaterial
Risk att Kemisk status inte uppnås 2021	Risk	Arbetsmaterial

Miljöövervakning

Övervakningsstation	Program	Undersökning	Programspecifikt ID	Programspecifikt namn
Öregrundsgrepen 122				
Öregrundsgrepen 107 (Bredbådan)				
U7 Öregrund				
Öregrundsgrepen 141				
Öregrundsgrepen 108 (Djursten)				
F15				
F4				
Öregrundsgrepen 139				
Öregrundsgrepen 102 (Intaget)				
Öregrundsgrepen 79				
Öregrundsgrepen 34				
Öregrundsgrepen 68 (Öregrundsgrepen)				
Öregrundsgrepen 140				
Öregrundsgrepen 68				
Biotestsjön fiskyngel (10 stn finns!)				
Biotestsjön, Forsmark	RK, Forsmarks kärnkraftverk	Provfiske vid Forsmarks kärnkraftverk		Biotestsjön, Forsmark
Biotestsjön 50 114 (300m in i 3:ans kanal)				
Öregrundsgrepen 119 Länsman	RK, Forsmarks kärnkraftverk	Bottenfauna vid Forsmarks kärnkraftverk	119	Öregrundsgrepen 119 Länsman
Öregrundsgrepen 22 (Länsman fiske)				
Öregrundsgrepen, Forsmark	RK, Forsmarks kärnkraftverk	Provfiske vid Forsmarks kärnkraftverk		Öregrundsgrepen, Forsmark
Öregrundsgrepen, Forsmark	SCR och VER miljögifter Uppsala län	Miljögifter SFÅ klassning 2013		
Öregrundsgrepen 110 (Engelska grund)				
U5b				
Öregrundsgrepen 124				

Öregrundsgrepen 111 (Kråkudden)				
Öregrundsgrepen 135 (HELCOM)				
115 (Reservutskovet)				
Öregrundsgrepen 104 (Länsman)				
Öregrundsgrepen 144 (Söderboda hamn)				
Ångskärsklubb	NMÖ, Metaller och organiska miljögifter, i havet	Metaller och organiska miljögifter i Sill/Strömming, kust och hav	3731	Ångskärsklubb
Öregrundsgrepen, mellersta	SRK, Svealands kustvattenvårdsförbund	Vattenkemi	SKVVF-U5d	U5d Öregrundsgrepen
Öregrundsgrepen, mellersta	SRK, Svealands kustvattenvårdsförbund	Fytoplankton	SKVVF-U5d	U5d Öregrundsgrepen
Öregrundsgrepen, inre	SRK, Svealands kustvattenvårdsförbund	Vattenkemi	SKVVF-U7	U7 Öregrund
Öregrundsgrepen, inre	SRK, Svealands kustvattenvårdsförbund	Fytoplankton	SKVVF-U7	U7 Öregrund
Öregrundsgrepen, yttre	SRK, Svealands kustvattenvårdsförbund	Vattenkemi	SKVVF-U5b	U5b Engelska grundet
old 112	RMÖ, Uppsala län, Makrofauna mjukbotten	Makrofauna mjukbotten	old 112	old 112
R 1-6	RMÖ, Uppsala län, Makrofauna mjukbotten	Makrofauna mjukbotten	R 1-6	R 1-6
R 1-17	RMÖ, Uppsala län, Makrofauna mjukbotten	Makrofauna mjukbotten	R 1-17	R 1-17
R 1-18	RMÖ, Uppsala län, Makrofauna mjukbotten	Makrofauna mjukbotten	R 1-18	R 1-18
R 1-107	RMÖ, Uppsala län, Makrofauna mjukbotten	Makrofauna mjukbotten	R 1-107	R 1-107
R 1-116	RMÖ, Uppsala län, Makrofauna mjukbotten	Makrofauna mjukbotten	R 1-116	R 1-116
S 72	RMÖ, Uppsala län, Makrofauna mjukbotten	Makrofauna mjukbotten	S 72	S 72
S 74	RMÖ, Uppsala län, Makrofauna mjukbotten	Makrofauna mjukbotten	S 74	S 74
Öregrundsgrepen 121 Engelska grundet	RK, Forsmarks kärnkraftverk	Bottenfauna vid Forsmarks kärnkraftverk	121	Öregrundsgrepen 121 Engelska Grundet
Öregrundsgrepen, Kullbådviken	SCR och VER miljögifter Uppsala län	Miljögifter i vatten och sediment		
Öregrundsgrepen, Öregrunds gästhamn	SCR och VER miljögifter Uppsala län	Miljögifter i vatten och sediment		
Öregrundsgrepen, Ångskärs gästhamn	SCR och VER miljögifter Uppsala län	Miljögifter i vatten och sediment		

Skyddade områden

Område	EUID	Områdestyp	Version
Bjöms skärgård	SE0210280	Natura 2000 SPA Fågeldirektivet , Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	Arbetsmaterial
Bleckan, Söderören	SE0210152	Natura 2000 SPA Fågeldirektivet	Arbetsmaterial
Forsmarksbruk	SE0210153	Natura 2000 SPA Fågeldirektivet	Arbetsmaterial
Hållnäs-kusten	SE0210019	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	Arbetsmaterial
Kallriga	SE0210220	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	Arbetsmaterial
Skaten-Rångsen	SE0210227	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	Arbetsmaterial
Slada	SE0210270	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	Arbetsmaterial
Ängskär, Bondskäret	SE0210222	Natura 2000 SCI Habitatdirektivet	Arbetsmaterial

Skyddade områden som tidigare varit kopplade till Öregrundsgrepen

Område	EUID	Områdestyp	Version
Avloppskänsliga vatten - fosfor	SEUWWTP	Avloppsvattendirektivet	Arbetsmaterial
Avloppskänsliga vatten, nordlig kust, fosfor	SECA001	Avloppsvattendirektivet	Arbetsmaterial

Typning

	Värde	Version
Typindelning		
Limnisk ekoregion/Kustvattentyp	16. Södra Bottenhavet, inre kustvatten.	Arbetsmaterial
Djupkategori	Varierande	Arbetsmaterial
Omblandning/Skiktning	Delvis skiktat	Arbetsmaterial
Bottensubstrat	Blandade sediment	Arbetsmaterial
Vågor - kategorier	Varierande	Arbetsmaterial
Vattenutbyte (bottenvatten)	10-39 dagar	Arbetsmaterial
Isdagar	90-150 dagar	Arbetsmaterial
Salinitet (PSU)	Hög oligohalint (3-6)	Arbetsmaterial

Hydrologisk och administrativ information

Namn

Visningsnamn	Öregrundsgrepen
Namn enligt SMHI	Öregrundsgrepen
Landskod	SE
Myndighet	Norra Östersjöns
Distriktsindelning	3. Norra Östersjön

Koordinater

SWEREF99 TM Nordlig	6710399	SWEREF99 TM Östlig	676129
RT 90 2,5 gon V - X	602951	RT 90 2,5 gon V - Y	181255
WGS84 Latitud	60,4911154096705	WGS84 Longitud	18,2061842753054
ETRS-89 Latitud	60.40303	ETRS-89 Longitud	18.21871

Vatteninformation

Vattenkategori	Kust
Area (km ²)	410
Huvudavrinningsområde	Till annat land (SE000)
Delavrinningsområden	
Delområde/Ansvarsområde	Uppsala (AREA00296) Upplands inre kustvatten (AREA00321)
Åtgärdsområde	Öregrundsgrepen (AREA00568)
Kommuner	Tierp Östhammar
Län	Uppsala
Ansvarigt län	Uppsala

Vatten som ingår i förekomsten

Dessa rinnsträckor och vattenytor ingår i SMHI:s Hydrologiska nätverk som bygger på översiktskartan (1:250 000) som är byggstenar till att skapa vattenförekomster för sjöar och vattendrag.

Den hydrologiska ordningen visar vilken ordning rinnsträckorena och vattenytorna ligger i förekomsten från nedströms och uppåt.

Ordning	RSTID/VYID	VName / RName	Name	Linjekod/Ytkod
	603000-181500	Öregrundsgrepen	Öregrundsgrepen	Okänd

Vattenversion

I följande versioner har detta objekt existerat

Ytvatten innan versionshantering	2011-05-09 12:09
SVAR_2010_1	2011-10-17 12:07
SVAR_2012_2	2012-11-08 09:07

Kontakta Länsstyrelsen i Uppsala

E-post beredningssekretariat.uppsala@lansstyrelsen.se

Hemsida <http://www.lansstyrelsen.se/upsala/Sv/miljo-och-klimat/vatten-och-vattenanvandning/sjoar-och-vattendrag/Pages/default.aspx>

VA-utredning inför avstyckning och planering av 30 fastigheter inom Mårtensboda 1:1, Gräsö

Tina och Samar Basu

Rapport nr 2012-0516-A
Författare Ebba af Petersens och Sophie Owenius
2012-11-13

Sammanfattning

På fastigheten Mårtensboda 1:1 på västra Gräsö, Östhammars kommun, planeras avstyckning för bebyggelse av drygt 30 bostadsenheter. Dricksvattenförsörjningen avses ske genom avsaltning av havsvatten.

Utgångspunkten för avloppsreningen i området är att lösningarna ska baseras på separat hantering av toalett och bad-, disk- och tvättvatten. De alternativ som bedöms vara intressanta och jämförts för fastigheterna vid Mårtensboda är följande:

- A. Individuell avloppslösning på varje tomt. Klosett- och tvättvatten till tank och lokal BDT-behandling.
- B. Individuell avloppslösning på varje tomt. Torra urinsorterande toaletter och lokal BDT-behandling.
- C. Gemensam avloppslösning för halva eller hela området. Klosett- och tvättvatten till tank och behandling av BDT-vatten i markbädd.

Nedan listas slutsatser angående VA-försörjningen för det aktuella området vid Mårtensboda:

- Om toalettavfallet/WC-avloppet samlas upp för sig och bad-, disk- och tvättvattnet behandlas i en robust anläggning (t.ex. ett kompaktfilter, ett sprayfilter eller annan markbaserad lösning) bedöms det vara möjligt att lösa avloppshanteringen individuellt på fastigheterna i området, dvs. med ett avloppssystem på varje fastighet.
- Infiltration av BDT-vatten bör undvikas i den södra gruppen av hus, då detta område består av mark med hög genomsläpplighet och med närhet till befintliga fastigheter och befintliga dricksvattenbrunnar.
- En gemensam avloppsförsörjning är relativt oflexibel för gradvis utbyggnad och innebär stora kostnader som måste bäras innan alla tomter är sålda.

Följande rekommendationer ges inför fortsatt arbete:

- Höjdsättning och placering av hus och gator bör göras så att BDT-vatten och dagvatten kan avledas med självfall. Hänsyn måste också tas till placering av klosett- och tvättvattentankar och slamavskiljare, så att dessa blir åtkomliga för slambil.
- Dagvattenhanteringen skall styras mot maximal infiltration via lokalt omhändertagande inom varje enskild fastighet så långt det är möjligt samt i öppna diken längs lokalgator.

Innehåll

Sammanfattning	2
Innehåll.....	3
1. Inledning.....	4
1.1. Allmänt	4
1.2. Syfte	4
1.3. Genomförande	4
2. Områdesbeskrivning och förutsättningar.....	5
2.1. Allmänt	5
2.2. Markförhållanden och topografi	6
2.3. Avledning av ytvatten och dagvatten.....	6
2.4. Förslag till ny bebyggelse	8
3. Dricksvatten	9
3.1. Möjligheter till vattenförsörjning inom planområdet.....	9
4. Målbeskrivning - krav på framtida hantering av avlopp och dagvatten.....	10
4.1. Lagstiftning som rör avlopp och dagvatten	10
4.1.1. Miljöbalken och plan- och bygglagen	10
5. Avlopp	11
5.1. Kriterier för avloppshanteringen	11
5.2. Skala – gemensamma, gruppvisa eller individuella avloppslösningar?	13
5.2.1. Organisation	14
5.3. Lokalisering	15
5.3.1. Individuella lösningar	15
5.3.2. Gemensamma lösningar.....	16
5.4. Tekniklösningar för behandling av avlopp.....	18
5.4.1. A. Individuell avloppslösning – Klosettvattnensortering och behandling av BDT-vatten i kompaktfiler, sprayfiler eller filerbox.	18
5.4.2. B. Individuell avloppslösning – Urinsorterande torrtoalett och behandling av BDT-vatten i kompaktfiler, sprayfiler eller filerbox. 22	
5.4.3. C. Gemensam avloppslösning för hela eller delar av området med klosettvattnen till tank och behandling av BDT-vatten i gemensam markbädd.....	26
6. Dagvatten	32
7. Slutsatser och rekommendationer.....	32
Referenser	33
Bilaga 1. Gemensam avloppslösning för hela området i ett gemensamt reningsverk.....	35
Bilaga 2. Värdering av avloppssystem enligt kravspecifikationen	39
Bilaga 3. Förslag på strategi för dagvattenhantering.....	41

1. Inledning

1.1. Allmänt

På fastigheten Mårtensboda 1:1 på västra Gräsö, Östhammars kommun planeras avstyckning för bebyggelse av drygt 30 stycken bostadsenheter. Inom markområdet, som tidigare varit skogsmark, har avverkning av vuxet skogsbestånd och röjning genomförts och området karaktäriseras i nuläget av glesa bestånd av träd och buskvegetation. Området är obebyggt och har en svagt varierande topografi från områden med låglänta, sankta partier till mer höglänta områden med berg i dagern.

Vattenförsörjningen är planerad att lösas gemensamt för samtliga tomter via avsaltningsteknik och ett lokalt vattenverk. Närliggande befintliga fritidsfastigheter kommer även att erbjudas möjlighet att ansluta sig till det planerade dricksvattenverket.

1.2. Syfte

Syftet med denna utredning är att utreda möjligheterna att lösa avloppsförsörjningen för de planerade fastigheterna individuellt på varje tomt eller gemensamt. Avloppsförsörjningen ska baseras på källsorterad teknik som bygger på separat hantering av toalettavfall och bad- disk- och tvättvatten (BDT-vatten). Med sådan teknik finns också möjlighet att uppnå bättre kretsloppsanpassning och ett säkrare smittskydd och miljöskydd än med system där allt avlopp blandas.

Utredningen syftar också till att ta fram ett översiktligt förslag för dagvattenhantering inom området som underlag för det pågående planeringsarbetet.

1.3. Genomförande

Uppdraget har genomförts av Ebba af Petersens och Sophie Owenius, WRS Uppsala AB, på uppdrag av Tina och Samar Baku som är ensamma ägare av fastigheten Mårtensboda 1:1. Kontaktperson under uppdragets gång har varit arkitekt Göran Sollenberg som ansvarat för framtagande av planhandlingar i ärendet. Peter Ridderstolpe, WRS Uppsala AB, har varit kvalitetsstödare och granskare av rapporten.

Ett fältbesök genomfördes den 11 september 2012 för att inventera rådande platsspecifika förutsättningar inom området. I samband med fältbesöket diskuterades olika typlösningar i relation till förutsättningar och önskemål tillsammans med markägare/beställare och arkitekt.

Krav på avloppslösningar har diskuterats per telefon med Emma Petersson vid miljökontoret, Östhammars kommun.

För att kunna jämföra olika alternativa avloppslösningar på ett systematiskt sätt används planeringsmetoden Öppen VA-planering. Metoden innebär att tänkbara alternativ arbetas fram efter en uppsatt kriterielista (kravspecifikation) - som definierar önskad prestanda, såväl miljömässig som praktisk och ekonomisk, hos den framtida avloppslösningen.

De mest intressanta alternativen tydliggörs med avseende på anläggningsteknik lokalisering och kostnader samt kravuppfyllelse för övriga kriterier (t ex miljöskydd, smittskydd, resurshushållning mm).

2. Områdesbeskrivning och förutsättningar

2.1. Allmänt

Området som har fastighetsbeteckningen Mårtensboda 1:1 ligger på Gräsös västra kustsida öster om den allmänna vägen cirka en mil norr om färjefästet, se Figur 1. Planområdet omfattar 19 ha och angränsar i väster och söder till befintliga fritidsfastigheter. Den allmänna Gräsövägen löper längs med planområdets västra gräns. Ett cirka ett hektar stort strandområde avsett för småbåtsanläggning ingår också planen. Området har tidigare varit skogsmark med spår av äldre tiders skogsbete men är idag avverkat avseende vuxet skogsbestånd som ett led i förberedelserna för den planerade tomtbildningen. En hel del träd, framförallt björk och andra lövträd har lämnats kvar för att behålla den naturliga vegetationen och områdets ursprungliga karaktär i så stor utsträckning som möjligt, Figur 2.

Figur 1. Det 19 hektar stora området ligger på Gräsös västra kustsida i direkt anslutning till Gräsövägen cirka en mil norr om färjefästet. (Karta från www.hitta.se.)

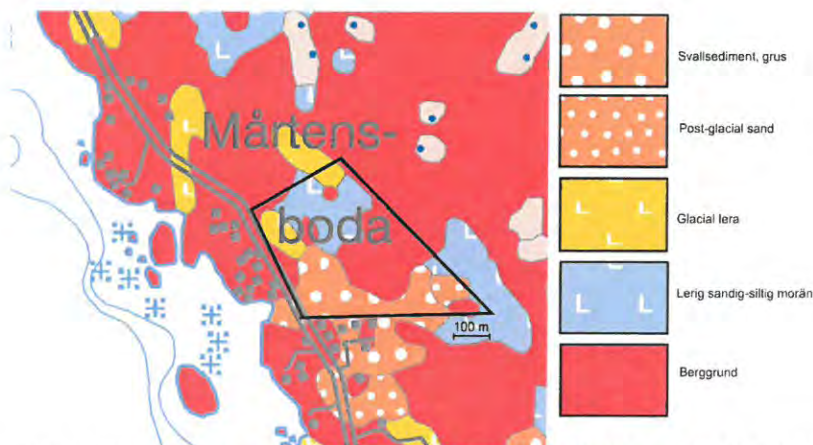

Figur 2. Området är idag delvis urgallrat och röjt med partier av glesare skog, framförallt bestående av lövträd, och buskvegetation.

2.2. Markförhållanden och topografi

Planområdets topografi karaktäriseras av bergig och kuperad terräng med väx-
elvis sanka områden till högre tallhedsliknande områden med berg i dagen.
Höjdskillnader i markytan varierar mellan ca 6 till 19 meter över havet (höjdsy-
stem RH2000) och den naturliga avvattningen av området sker i huvudsak i
sydvästlig riktning mot havet, se Figur 5. Jordartskartan (Figur 3) visar att med
undantag från ett område med lera i det nordvästra hörnet, domineras området
av ett tunt lager av morän på berg, som på många ställen går i dagen, samt sand
och grus. Morän, sand och grus har generellt hög permeabilitet (genomsläpplig-
het) med goda dräneringsegenskaper medan leran har god vattenhållande för-
måga med försvårande dräneringsegenskaper som följd.

En översiktlig inventering av området avseende föroreningar har tidigare utförts
i kommunens regi och inga indikationer på markförorening har funnits.

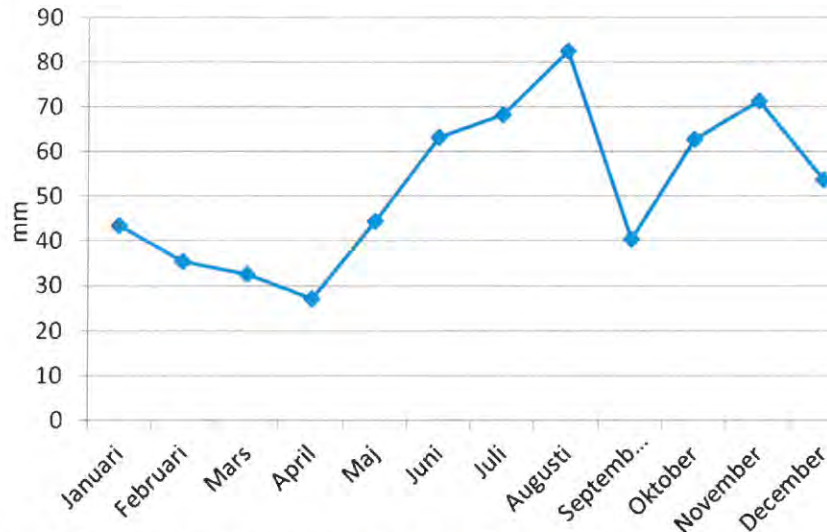

Figur 3. Jordartsfördelning inom planområdet består av tunna lager av morän på berg, som på många ställen går i dagen, samt områden med sand och grus. I det nordvästra hörnet utgörs ytskiktet av lera. (Bilden är ett utsnitt från SGU:s Jordartskarta 1:50 000.)

2.3. Avledning av ytvatten och dagvatten

Årsmedelnederbörden är ca 625 mm per år (data från LuftWebb, SMHI). De största nederbördsmängder kommer normalt under sommarmånaderna juli till och med augusti, samt i november, Figur 4. Med en regional avrinningskoefficient på ca 0,45, dvs. hur stor andel av den totala årsnederbörden som bildar

avrinning, (SMHI 1998) betyder det att ca 280 mm/år av nederbörden bildar avrinning. Totalt genereras en avrinnande årsmedelvattenvolym på ca 53 200 m³ vatten i utredningsområdet vilket omräknat till vattenföring (årsmedelflöde) blir ca 1,7 l/s. Detta betyder att stora delar av året, framförallt sommartid, avrinner inget vatten alls ut från området tack vare naturlig infiltration och vegetationsupptag.

Figur 4. Genomsnittlig månadsnederbörd under perioden 2000-2010. Data hämtade från SMHI:s LuftWebb, <http://luftweb.smhi.se/>.

Med utgångspunkt från fältbesöket som genomfördes den 11 september 2012 samt topografisk karta har en översiktlig bedömning av hur området avvattnas gjorts. Området avvattnas i huvudsak genom diffus avledning över ytan från höglänta områden med berg i dagen mot lägre områden för naturlig infiltration då jordprofilen i huvudsak utgörs av genomsläpplig morän, sand och grus. Vid riklig nederbörd sker ytavrinning i terrängens slutningsriktning mot de lägsta utflödespunkterna i områdets västra del. Avrinningsvägarna illustreras översiktligt i Figur 5. Omgivande marker norr och öster om utredningsområdet utgörs i huvudsak av skogsmark med god infiltrationsförmåga varför ett eventuellt tillskott av avrinnande ytvatten från angränsande mark bedöms som litet.

Figur 5. De blå pilarna illustrerar ungefärliga avvattningsvägar för ytvatten från området. Planskissen är ett snitt ur det planförslag som erhållits från arkitekt Göran Sollenberg.

2.4. Förslag till ny bebyggelse

Planförslaget omfattar drygt 30 nya bostadsenheter för permanentboende inom del av Mårtensboda 1:1. Tomterna är generöst tilltagna och omfattar minst 3 000 kvm. Utformning och placering av tomter är väl anpassade efter områdets naturliga förutsättningar och för att bevara områdets naturliga uttryck har ytor längs Gräsövägen, planerade lokalgator, angränsande fritidsfastigheter och övrig mark avsatts som mark som ej får bebyggas. Tomterna är placerade i tre huvudgrupper i anslutning till den planerade lokalgatan som delar sig i tre grenar, se Figur 5 ovan och Figur 6 nedan. Planläggningen ger på så sätt möjlighet för gruppvis/etappvis utbyggnad av området. I områdets centrum har ett stråk av höglänt naturmark/hällmark sparats. Vid varsin sida av infarten till området planeras anläggningar för transformator, pump och sophantering (t.v.) och anläggning för havtornsförädling med tillhörande butik och servering (t.h). I anslutning till lokalgatans första förgrening planeras en gemensam allmän plats i form av en öppen gräsyta delvis avgränsad av en trädrad, se illustrationsritningen hämtad från planförslaget i Figur 6.

Högsta sammanlagda byggarea på varje enskild tomt får vara max 190 kvm fördelat på huvudbyggnad om 150 kvm (utan källare) och komplementbyggnad om 40 kvm.

Lokalgator, med en gemensam in-/utfart till Gräsövägen, planeras som grusade vägar med väggren och öppna vägdiken. Lokalgatans totala bredd är planerad till 12 m fördelat på körbana om 4,5 m, öppna diken om 3 m på varje sida av vägen samt vägrenar om 0,25 respektive 0,5 m på var sida om diket där den yttre, bredare vägrenen enligt skiss i planbeskrivningen kommer att vara vegetationsklädd.

Två parkeringsplatser per bostadsenhet, dvs. totalt runt 60 parkeringsplatser bedöms komma att behövas inom området och anordnas av varje enskild fastig-

hetsägare. Samtliga parkeringsytor kommer med största sannolikhet att vara belagda med grus. En större parkeringsplats för personal och besökare till havtornsförädlingsanläggningen omfattande 20 platser kommer att anläggas, även den kommer att vara grusad, alternativt belagt med stenmjöl.

Inom strandområdet för bryggor och småbåtar finns även yta avsatt för en eventuell avsaltninganläggning för dricksvattenförsörjning.

Figur 6. Illustrationskarta över planområdet. De drygt 30 bostadsenheterna är planerade i tre huvudgrupper längs med den tregrenade lokalgatan med en gemensam in- och utfart från och till Gräsövägen. Det orangemarkerade området är avsatt för el-, pump- och sophus. Inom det rödmarkerade kommer verksamhet för havtornsförädling att anläggas. (Illustrationsritningen, här kompletterad med infälld information, är hämtad från planförslaget.)

3. Dricksvatten

Vid planering av ny bebyggelse är frågan om möjlighet till uthållig vattenförsörjning grundläggande. Utgångspunkten för dricksvattenanläggningar är att de ska kunna tillgodose en vattenförsörjning som är långsiktigt hållbar. Detta innebär bl.a. att uttaget av dricksvatten inte överstiger den mängd vatten som naturligt tillförs vattentäkten och inte heller riskerar att påverka vattenkvaliteten negativt.

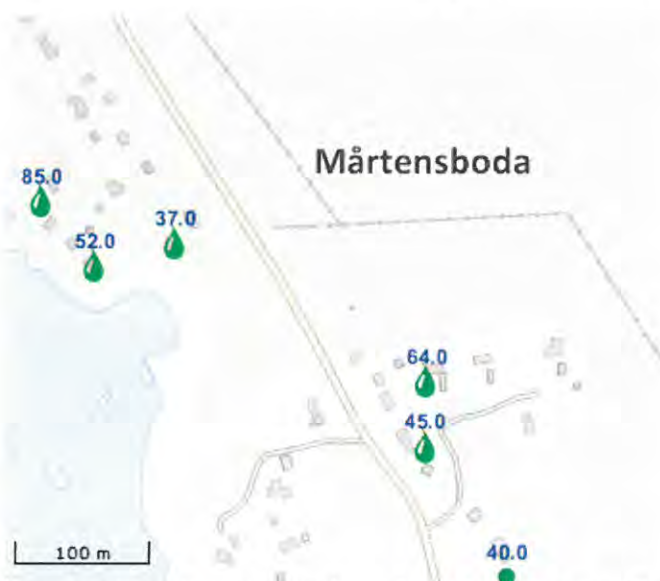
Vad som menas med god kvalitet anges i Socialstyrelsens allmänna råd om försiktighetsmått för dricksvatten (SOSFS 2003:17) som är tillämpliga på anläggningar som försörjer färre än 50 personer eller tillhandahåller i genomsnitt mindre än 10 m³ dricksvatten/dygn. Större anläggningar regleras av Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten, SLVFS 2001:30.

3.1. Möjligheter till vattenförsörjning inom planområdet

Vid de geologiska förhållanden som utmärker planområdet, ett typiskt kustområde, med mycket berg i dagen och tunna jordtäcken, är risken för vattenbrist generellt stor. Grundvattenmagasinen i urberget i dessa miljöer är i allmänhet

små och grundvatten i själva jordlagren saknas till stor del vilket medför att grundvattenförsörjningen blir helt beroende av urbergsmagasinet storlek för uttag av vatten under perioder med sjunkande grundvattennivåer. Sjunkande grundvatten sker framför allt under perioden från april/maj till augusti/september då grundvattenbildningen generellt är som minst samtidigt som uttaget/behovet oftast är som störst. I kustområden med stor del permanentboende och omfattande vattenanvändning under hela året kan dricksvattenförsörjningen bli ett problem och antalet fastigheter per hektar bör inte överstiga 1-2 stycken (Strategi för vatten och avlopp i Östhammars kommun, 2012). Antalet planerade fastigheter per hektar inom aktuellt planområdet hamnar inom ramen för denna riktlinje men förutsättningarna för större grundvattenuttag är begränsat. I kommunens Strategi för vatten och avlopp poängteras även minskad förbrukning av dricksvatten per innevånare som en viktig prioriteringsgrund samt att resurshushållning med vatten skall vara vägledande vid beslut i plan- och bygglovsärenden.

Idag finns redan ett antal borrade brunnar på angränsande fastigheter (Figur 7).

Figur 7. Dricksvattenbrunnar på angränsande fastigheter enligt SGUs Brunnarkiv. Siffrorna anger borrhjup.

För att undvika problem med dricksvattenförsörjning som är beroende av den naturliga grundvattenbildningen i området planeras därför att anläggas en avsaltningsanläggning och ett lokalt vattenverk för avsaltning av vatten från Öregrundsgrepen.

4. Målbeskrivning - krav på framtida hantering av avlopp och dagvatten

4.1. Lagstiftning som rör avlopp och dagvatten

4.1.1. Miljöbalken och plan- och bygglagen

I 3 kap. Miljöbalken står att mark- och vattenområden skall användas till det de är mest lämpade till och att områden med särskilt skyddsvärde skall skyddas mot olämplig markanvändning. I plan- och bygglagens 2 kap (delar av §5) står

motsvarande formulering att vid planläggning ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till; människors hälsa och säkerhet; jord- berg och vattenförhållanden; möjligheterna att ordna vatten, avlopp och avfallshantering samt möjlighet att förebygga vattenföroreningar, risk för olyckor, översvämning och erosion.

I kap. 2 beskrivs att utsläpp av dagvatten är en verksamhet som omfattas av Miljöbalkens allmänna hänsynsregler och vidare framgår att det är verksamhetsutövarens skyldighet att ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och att iakta de försiktighetsåtgärder som behövs.

Enligt kap. 9, §2 (MB) är dagvatten som avleds från ytor inom detaljplan definierat som *avloppsvatten* (om det inte görs för en viss eller vissa fastigheters räkning). I MB kap 9, 7§ finns den mer preciserade bestämmelsen om hur utsläpp av avloppsvatten ska hanteras: *"Avloppsvatten skall avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål skall lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras."*

Utsläpp av dagvatten får således liksom avloppsvatten inte ske utan förgående rening, såvida det ej är uppenbart att dagvattenutsläppet kommer att ge en obetydlig miljöpåverkan utan risk för olägenhet för hälsa eller miljö.

En huvudprincip i Miljöbalken är den så kallade avvägningsregeln, d.v.s. att miljönytta (skyddsåtgärder och resurshushållning) skall vägas mot vad som är praktiskt/ekonomiskt möjligt och rimligt att åstadkomma. Med andra ord betyder det att avlopp och dagvattenhantering bör anpassas efter varje planområdes platsspecifika förutsättningar och tas omhand på ett för området miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt sätt.

5. Avlopp

5.1. Kriterier för avloppshanteringen

Avloppshantering har tre huvudsyften: att hindra smittspridning via avloppsvatten eller avloppsfraktioner; att minska utsläpp av närsalter och miljöfrämmande ämnen till recipienter, samt att återvinna de resurser som finns i avloppet, främst växtnäring. Dessa huvudsyften måste balanseras mot praktiska och ekonomiska aspekter, i linje med skälighetsprincipen i miljöbalken (2 kap 7 §).

Det finns ofta flera alternativa tekniska lösningar som uppfyller kraven, och vilken avloppslösning som är mest lämplig i det specifika fallet beror av flera olika faktorer, t.ex. markförhållanden och användarens önskemål. För att kunna jämföra olika tekniska lösningar för avloppslösningen för Mårtensboda på ett systematiskt sätt har en kriterielista formulerats för avloppsanläggningarna (se Tabell 1). Kriterielistan anger minimikrav med avseende på smittskydd, recipientskydd och återvinning av växtnäring, samt krav avseende ekonomi, energi- och resursanvändning, användaraspekter, organisation och teknik.

Tabell 1. Förslag till kriterier för avloppslösning för Mårtensboda.

Hälsa- och miljöskydd	Praktiska och ekonomiska aspekter
<p><i>Hälsoskydd</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Avloppslösningen ska förhindra luktolägenhet och smittspridning. - Där vattnet fritt exponeras för människor ska det motsvara badvattenkvalitet vad gäller smittskydd. - Hantering av restprodukter ska ske på ett smittsäkert och ur luktsynpunkt acceptabelt sätt. <p><i>Recipientskydd</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - BOD₇: >90 % reduktion - Fosfor: >90 % reduktion - Kväve: > 25% totalreduktion - Huvuddelen av inkommande kväve ska nitrifieras innan det släpps ut till recipient. <p><i>Återvinning</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Det ska finnas realistiska möjligheter att återvinna minst 50 % av fosfor eller minst 25 % av samtliga näringsämnen (främst NPKS). 	<p><i>Ekonomi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Avloppslösningen ska vara kostnadseffektiv. - Det är rimligt att investeringskostnaden är i samma storleksordning som kostnaden för anslutning till kommunalt spillvatten*. - Det är rimligt att driftskostnaden är i samma storleksordning som förbrukningskostnaden för kommunalt spillvatten**. <p><i>Energi- och resursanvändning</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vattensnål teknik ska installeras så långt det är möjligt. - Systemet ska inte förbruka onödigt mycket resurser i form av elanvändning eller transporter. <p><i>Användaraspekter</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Avloppslösningen ska vara användarvänlig och inte utgöra hinder för fastighetens nyttjande. - Avloppslösningen ska inte utgöra något hinder vid försäljningen av fastigheten. <p><i>Organisation</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Avloppsbehandlingsanläggningen ska ägas och drivas av respektive fastighetsägare, alternativt av en grupp av fastighetsägare. - Det ska finnas rutiner för drift och underhåll av avloppssystemet. <p><i>Teknik</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Systemet ska vara robust och fungera året runt och i varierande belastningssituationer. - Verksamhetsutövaren ska med stöd av dokumenterad erfarenhet av tekniken kunna visa att kravnivåer uppfylls. - Möjlighet för kontroll ska finnas (t.ex. på utgående vatten) för att visa att erforderlig prestanda vidmakthålls i anläggningen. - Tekniken ska vara tillgänglig på marknaden för både anläggande och drift. - Avloppssystemet ska vara flexibelt och möjliggöra gradvis utbyggnad under en längre tidsperiod. Systemet ska bygga på separat hantering av klosett-vatten.

*I Östhammar är anslutningsavgiften för vatten och avlopp (inkl. dagvatten) för en bostadsfastighet på 2000 m² med ett enfamiljshus 112 000 kr exkl. moms (140 000 kr inkl. moms)¹.

**Enligt Svenskt vattens taxestatistik för 2010 är brukningsavgiften för typhus A (normalvilla, vattenförbrukning 150 m³/år) 5 032 kr/år i Östhammar.

Smittskydd är framförallt en sammanvägd bedömning av avskiljning av smittämnen i anläggningen, utsläppspunktens lokalisering och anläggningens robusthet. Eftersom det är svårt att mäta utgående halter av smittämnen på ett representativt sätt ska inte haltkrav för smittämnen ställas.

¹ Östhammar kommun, VA-taxa 2009

Kriterierna avseende *recipientskydd* motsvarar enligt Östhammars kommun hög nivå för miljöskydd enligt Naturvårdsverkets allmänna råd för små avloppsanordningar, NFS 2006:7. Samtidigt anses inte kvävereduktion vara nödvändig för Östhammars reningsverk som belastar fjärden med ca 30 ton N per år vilket motsvarar 75 % av all extern tillförsel. Då det är få systemlösningar för små avlopp där 50 % kväverening uppnås, har vi valt att sätta kriteriet för kvävereduktion till 25 %, med tillägget att huvuddelen av utgående kväve ska förekomma i nitrifierad form.

Återvinning. Miljöbalken innehåller principen om hushållning av naturresurser, som vad gäller avloppshantering framförallt innebär att man skall verka för att möjliggöra återföring av näringen från toalettavfallet tillbaka till åkermarken. Eftersom fosfor är en ändlig resurs och också är det näringsämne som lättast kan tillvaratas, bör krav ställas på fosforåtervinning. Återföring av andra näringsämnen, såsom kväve, kalium och mikronäringsämnen kan med dagens kunskaps- och tekniknivå inte krävas, men ändå eftersträvas.

5.2. Skala – gemensamma, gruppvisa eller individuella avloppslösningar?

Avloppsförsörjningen för det aktuella området i Mårtensboda kan lösas i flera olika storleksskalor. Individuella lösningar ger störst flexibilitet och bedöms som möjliga på det flesta planerade tomterna i området. Respektive fastighetsägare har ansvar för anläggande, drift och underhåll av sin egen avloppsanläggning, vilket kan upplevas både som en fördel och en nackdel.

Gruppvisa avloppslösningar för 3-5 hushåll bedöms inte som aktuellt för Mårtensboda. En gruppvis avloppslösning kräver tillgång till gemensam mark, alternativt att anläggningen förläggas på en av fastigheterna, och de andra ansluter sig via servitut. I Mårtensboda finns få planerade gemensamma ytor som är lämpliga för placering av mindre gruppvisa avloppslösningar. Då många tomter är relativt flacka är det svårt att ordna gruppvisa lösningar utan pumpning. Större gruppvisa lösningar på kvartersnivå, för fastigheterna längs respektive gren av lokalgatan, kan vara ett alternativ till en gemensam anläggning för hela området vid gradvis utbyggnad av området.

En gemensam avloppslösning för hela området är det mest bekväma för de boende. Eftersom vattenförsörjningen också planeras vara gemensam kommer i detta fall lämpligen en samfällighetsförening ansvara för både vatten och avlopp samt troligen vägar och gemensamma grönytor, vilket är praktiskt ur organisatorisk synvinkel. För praktisk drift av vattenverk och avloppsanläggning kan en utomstående anlitas, då detta arbete kan vara betungande för en liten förening med många fritidsboende. En gemensam avloppslösning innebär dock en mycket stor initial investering i en anläggning som dimensioneras efter ett fullt utbyggt område.

För- och nackdelar med individuella lösningar på varje tomt, gruppvisa lösningar för ca 3-5 hus och en gemensam lösning för hela området sammanfattas i Tabell 2 nedan.

Tabell 2. För- och nackdelar med individuella, gruppvisa eller en gemensam avloppsanläggning för de drygt 30 planerade fastigheterna inom Mårtensboda 1:1.

	Fördelar	Nackdelar
Individuella lösningar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ enkel organisation ▪ enkel och kort ledningsdragning ▪ valfrihet för fastighetsägarna ▪ området kan byggas ut successivt, och kostnaderna uppkommer vartefter ▪ ansvar för drift och underhåll hamnar hos resp. fastighetsägare 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kräver utrymme för anläggning på varje tomt ▪ många utsläppspunkter, vilket ger större risk för förorening av grundvattnet ▪ ansvar för drift och underhåll hamnar hos resp. fastighetsägare
Gruppvisa lösningar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ett bra alternativ där markförutsättningarna försvårar möjligheterna till individuella lösningar ▪ förbättrar möjligheterna till god lokalisering ▪ kan utformas så att avloppsvattnet leds till anläggningen med självfall. ▪ större men färre volymer att hantera ▪ samordningsvinster jämfört med individuella lösningar (investering och drift) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svårt att anordna gruppvisa lösningar på självfall vid Mårtensboda ▪ kräver gemensam mark (alt. servitut) för anläggningen ▪ flera fastighetsägare måste komma överens och organisera byggande och drift av anläggningen. ▪ ledningsdragning är stor kostnad i bergig terräng
Gemensam lösning för hela området	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samordningsvinster – t ex drift och skötsel ▪ den enskilda fastighetsägaren behöver inte ansvara för drift och underhåll av behandlingsanläggning – ”nästan som i stan” ▪ större ekonomiskt utrymme för att skraddarsy avloppsanläggningen för platsen ▪ vattenförsörjningen planeras lösas gemensamt. En samfällighetsförening i området kan då ansvara för vatten, avlopp, vägar, gemensamma grönytor osv. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stor investering som måste göras innan alla tomter är sålda. ▪ föreningen har ansvar för drift och underhåll av behandlingsanläggning, vilket kan upplevas som betungande. ▪ kräver lång ledningsdragning, vilket medför stora kostnader ▪ hela området kan inte anslutas med självfall och pumpning till anläggningen krävs

5.2.1. Organisation

En gemensam avloppsanläggning för alla fastigheterna inom planområdet bör vara en gemensamhetsanläggning som bildas genom lantmäteriförrättning. Det är fastigheterna som är anslutna till den och inte ägarna personligen. För att anläggningen ska drivas på ett så bra sätt som möjligt bör en samfällighetsförening bildas i samband med skapandet av gemensamhetsanläggningen. Samfällighetsföreningen är en juridisk person och medlemmarna utgörs av ägarna till deltagande fastigheter. Samfällighetsföreningen kan t ex ta lån om det skulle finnas behov av det. Om fastigheten säljs blir den nya ägaren medlem i samfällighetsföreningen. Inom föreningen kan en majoritet bland delägarna besluta om förvaltningen. Samfällighetsföreningen kan även ansvara för ett ev gemensamt vattenverk, gemensamma vägar och grönytor osv. Skulle man välja att bygga två eller tre gemensamma avloppsanläggningar i området bildas lämpligen en samfällighetsförening för respektive avloppsanläggning.

Om man anordnar avloppsförsörjningen gruppvis för en mindre grupp, t ex 3-5 hus, som skulle kunna vara aktuellt i Mårtensboda, bildar man förslagsvis en gemensamhetsanläggning på samma sätt som ovan. I detta fall finns inget behov av att bilda en samfällighetsförening, utan avloppsanläggningen drivs genom s.k. delägarförvaltning, där alla delägare gemensamt beslutar om drift och skötsel av anläggningen. Däremot bildas sannolikt en samfällighetsförening för hela planområdet, som ansvarar för gemensamma grönytor, vägar, och ev gemensam vattenförsörjning.

5.3. Lokalisering

5.3.1. Individuella lösningar

Vid placering av en avloppsanläggning på respektive tomt måste man ta hänsyn till flera olika aspekter. Marklutning, åtkomst för slambil, eventuell möjlighet för bortledning av vatten, avstånd till dricksvattentäcker, markförutsättningar mm är viktiga parametrar. (Tekniska lösningar för individuell hantering av avlopp beskrivs i avsnitt 5.4).

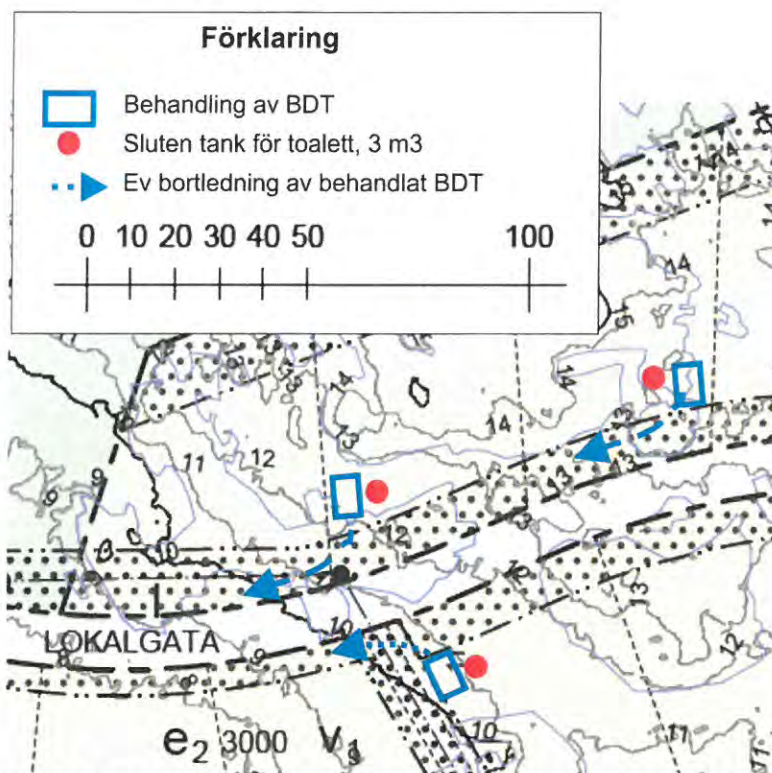
Många av de planerade tomterna vid Mårtensboda är relativt flacka. För att undvika att avloppsanläggningen hamnar alltför djupt ner under markytan med självfallsledningar bör avståndet mellan hus och avloppsanläggning vara ganska kort. Vissa tomter har mycket berg i dagen och tunna jordlager, vilket begränsar valmöjligheten vid anläggandet av avloppsanläggningen.

Om möjligt placerar man slamavskiljare så att vattnet kan ledas dit med självfall från huset. Från slamavskiljaren kan vattnet sen vid behov pumpas till lämplig plats på tomten för behandling. Hänsyn ska också tas till åtkomst för slambil vid placering av slamavskiljare och slutna tank. Vid nyanläggning av slamavskiljare och slutna tank gäller i Östhammar att avståndet mellan uppställningsplats för slambil och slambrunn inte bör överstiga 10 m.²

Södra delen av området domineras av svallsediment och grus och ligger precis i anslutning till befintlig bebyggelse (Figur 3). För de planerade fastigheterna i detta område bör infiltration av avloppsvatten undvikas, för att minimera risk för påverkan på befintliga brunnar hos närliggande fastigheter. Detta betyder att renat vatten måste ledas bort t ex via vägdiken, se exempel i Figur 8.

---

² Renhållningsordning för Östhammars kommun. 2011.

Figur 8. Exempel på placering av sluten tank för klosettatten och BDT-vattenbehandling för tre av de planerade tomterna. Utgående vatten från anläggningen leds ut till vägdike.

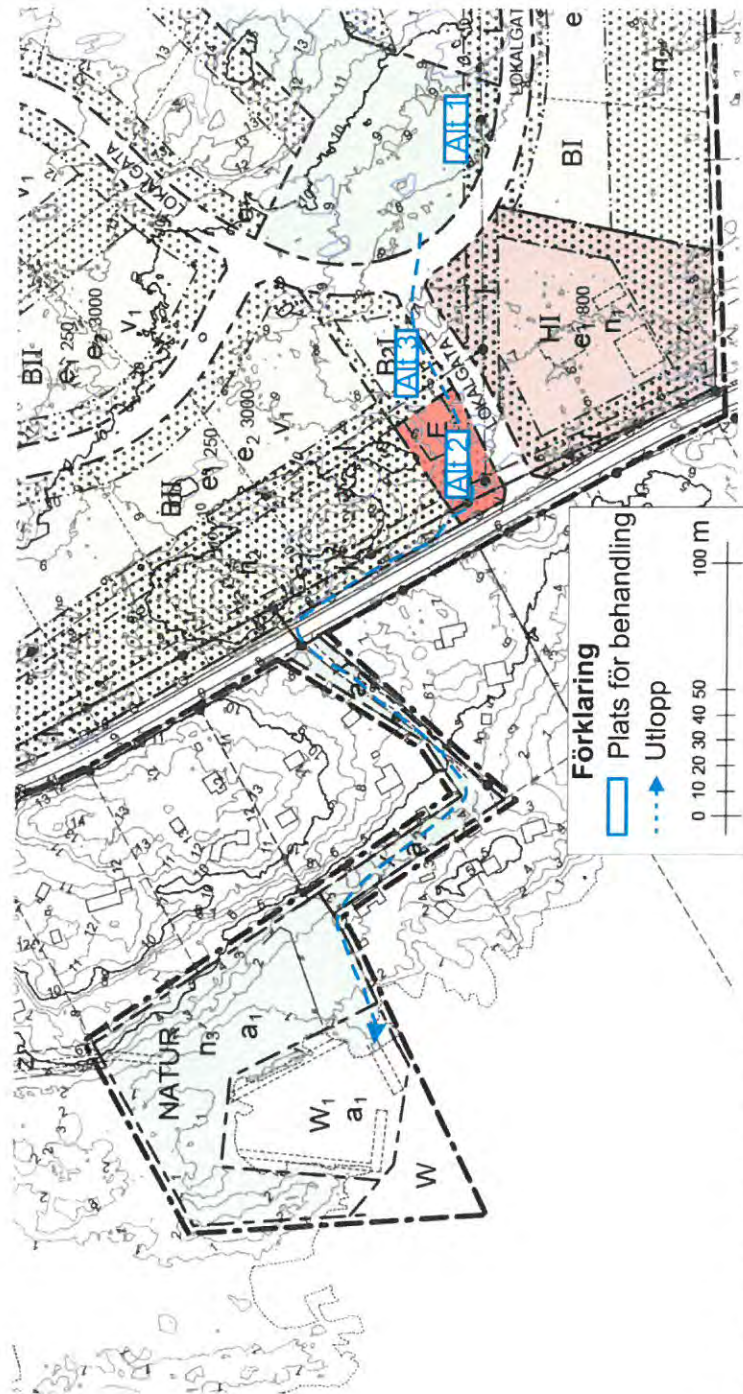
Den norra delen av området ligger på lera och morän, och på betydligt längre avstånd från befintliga dricksvattenbrunnar varför infiltration av BDT är en möjlig lösning i den mån markens genomsläpplighet tillåter det.

5.3.2. Gemensamma lösningar

Vid lokalisering av en gemensam avloppsanläggning för hela eller en del av området måste man ta hänsyn till flera olika aspekter. Om möjligt anpassar man placeringen av anläggningen så att avloppsvattnet kan ledas med självfall från fastigheterna, och eftersträvar en placering i eller i nära anslutning till området för att få så kort ledningsdragning som möjligt. Åtkomst för service och slamtömning, avstånd till dricksvattentäcker, möjlighet för bortledning av renat vatten samt visst skyddsavstånd för lukt och buller är andra viktiga parametrar.

En möjlig placering av en anläggning är i den västra, mer låglänta delen av det område som är avsatt som grönyta. Här finns tillgänglig yta och närhet till väg, och visst skyddsavstånd till närliggande tomter, se alternativ 1 i Figur 9.

I området finns ytor avsatta vid infarten till området för placering av gemensamma funktioner såsom transformatorstation, pumphus, sophus osv. Beroende vilken lösning som väljs och dess ytbehov, kan eventuellt dessa ytor också vara möjliga för placering av en gemensam avloppsanläggning (alt 2 och 3, Figur 9).

Figur 9. Möjliga placeringar av en gemensam avloppsanläggning för området.

Behandlat avloppsvatten från en gemensam anläggning för hela eller delar av området leds ut mot Östersjön, förslagsvis genom den mark som tillhör planområdet. I vissa delar och särskilt vid passage under Gräsövägen bör samordning ske med den planerade ledningen för dricksvatten till området.

5.4. Tekniklösningar för behandling av avlopp

Utgångspunkten för avloppsreningen i området är att lösningarna ska baseras på separat hantering av toalett och bad-, disk- och tvättvatten. Nedan ges tre olika förslag på avloppslösningar, där de två första är oberoende av när och hur många övriga fastigheter som byggs. Den tredje har viss flexibilitet vad gäller ledningsdragning, men dimensioneras för ca 30 fastigheter. Som en jämförelse till detta har ett gemensamt reningsverk för hela området beskrivits i bilaga 1.

De alternativ som bedömts vara intressanta och jämförts för fastigheterna vid Mårtensboda är följande:

- A. Individuell avloppslösning på varje tomt. Klosettvalet till tank och lokal BDT-behandling.
- B. Individuell avloppslösning på varje tomt. Torra urinsorterande toaletter och lokal BDT-behandling.
- C. Gemensam avloppslösning för halva eller hela området. Klosettvalet till tank och behandling av BDT-vatten i markbädd.

Följande alternativ har diskuterats men valts bort då de inte uppfyller de uppsatta kraven i kravspecifikationen:

- **Minireningsverk för varje fastighet.** Anledningen till att detta alternativ valts bort är främst att ett blandat avloppsvatten som släpps ut efter rening medför en risk för påverkan på grundvatten och på de öppna diken som kommer att gå genom området. Dessutom är tekniken relativt känslig för driftstörningar, och fungerar bäst vid en jämn belastning. Möjligheten till kretslopp är liten och avhängig av att det kommunala slammet sprids på åkermark.
- **Infiltration av blandat avloppsvatten, i stor eller liten skala.** Infiltration av blandat avloppsvatten bedöms inte klara en reningsgrad som motsvarar hög skyddsnivå. På samma sätt som i fallet ovan medför infiltration även en risk att förorena grundvattenbrunnar. Ingen möjlighet till kretslopp finns.

5.4.1. A. Individuell avloppslösning – Klosettvaletsortering och behandling av BDT-vatten i kompaktfiler, sprayfiler eller filterbox.

Allmän beskrivning

Avloppslösningen bygger på ett källsorterande system där klosettvalet (dvs. valet från toaletten, ibland kallat svartvalet) och det övriga avloppsvalet, det s.k. BDT-valet, behandlas separat. Genom att utsortera klosettvalet i en separat fraktion avlastar man det övriga avloppsvalet från merparten av när-salter och smittämnen. Detta gör att en enklare rening krävs för det övriga avloppsvalet och att toalettavfallet efter hygienisering kan användas som gödsel- eller jordförbättringsmedel. En förutsättning för att möjliggöra systemet är att klosettvalet avskiljs med små vattenmängder. Därför installeras extremt snål-

spolande toaletter, dvs. toaletter med en spolvattenmängd på max 1 liter per spolning. Klosettvattnet skall betraktas som ett gödselmedel som efter hygienisering, t.ex. genom våtkompostering, skall avsättas inom jordbruk eller annan produktion.

BDT-vattnet innehåller små mängder näringsämnen och smittämnen men höga halter av syreförbrukande ämnen (BOD). Detta behandlas i en biologisk behandling t ex i ett kompaktfiler, ett sprayfiler eller i filterbox.

Teknik och dimensionering

För att systemet ska vara miljövänligt och ekonomiskt fördelaktigt måste spolvattenmängderna minskas så mycket som möjligt och det är därför viktigt att extremt snålspolande toaletter installeras och att dessa toaletter används på rätt sätt. De extremt snålspolande toaletterna som visat sig fungera bäst bygger på vakuumteknik, vilket innebär att toalettavfallet transporteras bort genom undertryck i ledningarna, och det enda vatten som går åt är det som finns i vattenlåset.

I vakuumsystem för enskilda hus skapas vakuum endast i samband med spolning. Detta system är driftsäkert och enkelt att använda. Varje hushåll har en egen tank för uppsamling av klosettvattnet, och möjlighet att koppla på upp till fyra toaletter på sin tank. Ett foto med exempel på olika komponenter i systemet visas i Figur 10. På marknaden finns idag minst tre leverantörer av vakuumtoaletter anpassade för enskilda hus.

Figur 10. Exempel på toalettsystem med vakuumtoalett och sluten tank (uppställt för demonstration). Elektronikbox för styrning längst ned till vänster, till höger uppsamlingstank med vakuumenhet.

Dimensioneringsgrunderna för detta skiljer sig från ett system med blandat avloppsvatten och anges i Tabell 3. Mängden klosettvattnet som samlas upp beror på vilken toalett som väljs och hur motiverade användarna är för att spara vatten. En sluten tank med en volym på 3 m³ beräknas räcka för tömning 1-2 gånger per år och hushåll (beroende på storlek på hushållet samt hemmavarograd).

BDT-vattnet leds med självfall eller pumpas till en slamavskiljare och en efterföljande biologisk rening t ex kompaktfiler, sprayfiler eller filterbox, se exempel i Figur 11. I ett kompaktfiler sker spridningen med självfall men i ett artificiellt spridarlager. Sprayfiler bygger på samma principer som markbäddar, men vattnet sprayas ut med hjälp av en dysa över filterbädden. Den effektiva spridningen och luftningen gör att filtret kan belastas mycket hårdare och därmed göras mycket mindre. Filterbox innebär att filtermaterialet ligger inkapslat och anläggningen köps nyckelfärdig.

Figur 11. Exempel på utformning av små kompakta behandlingsanläggningar för bad-, disk- och tvättvatten, lämpliga för fritidsboende.

De föreslagna tomterna i Mårtensboda är stora, ca 3 000 m², vilket betyder att det finns gott om plats för en avloppsanläggning. Vissa tomter har dock tunna jordlager och berg i dagen på sina ställen. För dessa är en kompakt anläggning mer intressant.

Tabell 3. Dimensioneringsgrunder för individuella anläggningar med uppsamling av klosettavatten och separat behandling av BDT-vatten.³

Parameter	Enhet	Grunddata	Beräknad belastning
Antal personer per hushåll		5	
Klosettavatten			
Mängd per spolning, inkl. urin och fekalier	l/spolning	0,7	
Antal spolningar	st/p,d	4,5*	
Mängd klosettavatten per hushåll	m ³ /år		5,7**
BDT-vatten***			
Specifik spillvattenproduktion	l/p,d	110	
t _{spillvatten}	h	8	
Maxdygnsflöde (Q _{max}) per hushåll	m ³ /d		0,55
Dimensionerande flöde (q _{dim}) per hushåll	m ³ /h		0,07
Total BOD ₇ -belastning per hushåll	kg/år		51

*Antal toalettbesök per person och dygn beräknas till 7 st, varav 2-3 antas ske utanför hemmet.

**Vid fem personer i hushållet. Om hushållet består av tre personer minskar mängden till ca 3,4 m³/år.

*** Eftersom ledningen mellan huset och BDT-anläggningen är relativt kort, har inläckaget i ledningarna bedömts vara försumbart vid dimensionering av anläggningarna.

Hantering av avloppsfraktioner

Avloppsfraktionerna, som med denna avloppslösning består av BDT-slam och klosettavatten, räknas som ett hushållsavfall som hämtas av kommunens renhållningsentreprenör.

Det uppsamlade klosettvattnet är intressant för spridning på åkermark, men måste hygieniseras först, t.ex. genom våtkompostering eller långtidslagring. Östhammars kommun har idag inget system för hygienisering och återföring avloppsfraktioner till åkermark, så klosettvattnet kommer, åtminstone till en början, att köras till det kommunala reningsverket.

³ Beräkningarna bygger på schablonsiffror enligt Naturvårdsverkets allmänna råd för små avloppsanläggningar, NFS 2006:7.

Kommunen deltar i ett EU-projekt som arbetar för ett renare vatten i Östersjön. Ett delprojekt handlar om att i samarbete med lantbrukare i kommunen undersöka möjligheterna för återföring av näring från klosettavatten i slutna tankar till åkermark. Ambitionen är att ta hand om klosettavatten från alla slutna tankar i kommunen på detta sätt inom några år.

Drift och underhåll

För individuella avloppslösningar på varje tomt ansvarar fastighetsägarna för drift och underhåll. I driften av systemet ingår följande:

- Tömning av uppsamlingstank för klosettavatten, ca 1-2 ggr/år. Tömningen görs av kommunens slamentreprenör.
- Tömning av slamavskiljare för BDT, 1 gång/vartannat år. Tömningen görs av kommunens slamentreprenör.
- Kontroll av BDT-anläggningarna ca 1-2 ggr/år: kontroll av slamavskiljare, etc.

Ekonomi

Kostnaderna för avloppslösningen beror delvis på val av fabrikat, dels på markförhållanden på varje enskild tomt och är därmed svåra att beräkna i detalj i detta skede. Därför ges endast en översiktlig kostnadsberäkning i Tabell 4.

Driftskostnaden utgörs av tömning av klosettavatten 1-2 ggr/år samt slamtömning av BDT 1 gång/vartannat år. Såsom renhållningstaxan är utformad i Östhammar tjänar man in investeringskostnaden för en större tank på några år, genom att tömningskostnaderna blir lägre per kubikmeter. Skötsel av systemet är relativt enkelt och kan utföras av fastighetsägarna själva, och medför därför ingen extra kostnad.

Tabell 4. Översiktlig kostnadsberäkning. Offert från leverantören bör begäras in för en säker kostnadsuppgift. Kostnader är inkl. moms.

Investering	Kostnad	Kommentar
Toalett samt vakuumenhet och uppsamlingstank	80 000	En toalett inklusive installation. Kostnaden varierar beroende på fabrikat och antal toaletter.
BDT-anläggning, inkl. ledningar, slamavskiljare och behandling	60 000	Inklusive installation
Summa investering	140 000	
Drift (kr/år)		
El för vakuum	50	50 kWh/år
El för BDT-behandling	50	50 kWh/år (om självfall är elkostnaden 0 kr).
Slamtömning	489	Hämtning 1 gång vartannat år. ⁴
Tömning av klosettavatten	2076	Räknat på tömning i genomsnitt 1,5 ggr/år, för en tankvolym på 3 m ³ .

⁴ Östhammars kommun, 2007. Renhållningstaxa.

Årlig driftkostnad	2665
--------------------	------

Uppfyllelse av kriterierna

Hur alternativet med individuell klosettavsortering och BDT-behandling uppfyller kriterierna (i Tabell 1) anges i tabellen i Bilaga 2.

Sammanfattande bedömning

Klosettavsortering med vakuumtoalett och behandling av BDT-vatten i kompaktfiler, sprayfiler eller filterbox ger mycket gott smittskydd och recipientskydd, och stora möjligheter till återvinning av näringsämnen. Risken för förorening av drickvattenbrunnar är minimal. Systemet är dessutom robust och användarvänligt.

Systemet kan byggas som individuella avloppssystem vilket betyder att man undviker stora kostnader för ledningsdragnings och anläggning av en gemensam behandlingsanläggning. Om utbyggnadstakten är långsam är detta särskilt intressant.

5.4.2. B. Individuell avloppslösning – Urinsorterande torrtoalett och behandling av BDT-vatten i kompaktfiler, sprayfiler eller filterbox.

Allmän beskrivning

Urinsortering i torrtoalett är ett enkelt, billigt och miljömässigt fördelaktigt sätt att lösa avloppshantering. Systemet består av en toalettstol där urin utsorteras i den främre delen av toaletten och utspolas med en liten mängd vatten. Fekalier och papper faller från den bakre delen av toaletten till ett ventilerat uppsamlingskärl placerat direkt under stolen.

Urina, som innehåller merparten av näringsämnena, uppsamlas i en sluten tank och kan nyttiggöras som gödselmedel. Fekaliefractionen (fekalier och papper) är den smittfarliga fraktionen i avloppsvattnet. Genom intorkning i uppsamlingskärl avlägsnas lukt och smittämnen. Efter torkning kan restprodukten eldas upp eller komposteras för användning, t.ex. som anläggningsjord.

BDT-vattnet innehåller små mängder näringsämnen och smittämnen men höga halter av syreförbrukande ämnen (BOD). Detta vatten behandlas därför lämpligen i ett aerobt biologiskt filter, t.ex. en infiltrationsanläggning, en konventionell markbädd eller en markbädd förstärkt med artificiellt spridarlager. Det primära syftet med behandlingen är att mineralisera lättnedbrytbara organiska ämnen så att inte besvärande lukt uppkommer.

Teknik och dimensionering

För utsortering av urin och fekalier används med fördel en toalettstol i sanitetsporlin, se Figur 12. Uppsamling av fekalier görs i lufttätt uppsamlingsutrymme under toaletten i vilken uppsamlingskärl förvaras. Uppsamlingsutrymmet placeras så att tömning underlättas, t.ex. i en krypgrund eller källare med åtkomst utifrån. På marknaden finns också flera olika urinsorterande toalettstolar i plast, där uppsamlingen sker i toaletten. Som komplement till toaletten kan urinoar installeras.

Figur 12. Exempel på urinsorterande torrtoalett i porslin samt uppsamlingsbehållare för fekalier placerad i kryppgrund under toaletten.

Urinlösningen (urin plus spolvatten) leds med självfall till uppsamlingsställe som samlokaliseras till platsen för slamavskiljning av BDT-vattnet. Utformning och dimensionering av lagringsvolym görs så att lämpligt tömningsintervall och säkerhet mot överfyllnad uppnås.

BDT-vattnet innehåller små mängder näringsämnen och smittämnen men höga halter av syreförbrukande ämnen (BOD). Detta behandlas i en biologisk behandling t ex i ett kompaktfilter, ett sprayfilter eller i filterbox, se beskrivning i avsnitt 5.4.1.

Dimensioneringsgrunderna för detta skiljer sig från ett system med blandat avloppsvatten och anges i Tabell 5. Mängden urin + vatten som samlas upp beror på vilken toalett som väljs och hur mycket spolvatten som går åt. En sluten tank med en volym på 3 m³ beräknas räcka 1-2 år för ett hushåll innan tömning behövs (beroende på storlek på hushållet samt hemmavarograd).

Tabell 5. Dimensioneringsgrunder för individuella anläggningar med urinsortering och separat behandling av BDT-vatten.⁵

Parameter	Enhet	Grunddata	Beräknad belastning
Antal personer per hushåll		5	
Klosett			
Mängd per spolning, inkl. urin	l/spolning	0,3	
Antal spolningar	st/p,d	4,5*	
Mängd urinlösning per hushåll	m ³ /år		2,5**
BDT-vatten***			
Specifik spillvattenproduktion	l/p,d	110	
t _{spillvatten}	h	8	
Maxdygnsflöde (Q _{max}) per hushåll	m ³ /d		0,55
Dimensionerande flöde (q _{dim}) per hushåll	m ³ /h		0,07
Total BOD ₇ -belastning per hushåll	kg/år		51

*Antal toalettbesök per person och dygn beräknas till 7 st, varav två-tre antas ske utanför hemmet.

**Vid fem personer i hushållet. Om hushållet består av tre personer minskar mängden till ca 1,5 m³/år.

*** Eftersom ledningen mellan huset och BDT-anläggningen är relativt kort, har inläckaget i ledningarna bedömts vara försumbart vid dimensionering av anläggningarna.

Hantering av avloppsfraktioner

Avloppsfraktionerna med denna avloppslösning består av BDT-slam, urin och torra fekalier.

Den uppsamlade urinen är intressant för spridning på åkermark, men måste hygieniseras först genom långtidslagring. Även fekalier kan vara intressanta ur lantbrukssynpunkt. Östhammars kommun har idag inget system för hygienisering och återföring avloppsfraktioner till åkermark, så urinen kommer, åtminstone till en början, att köras till det kommunala reningsverket.

Vanligt med denna typ av system är att de boende själva tar hand om både urin och fekalier genom kompostering i en latrinkompost (Figur 14) och på så sätt får ett värdefullt gödningsmedel samt undviker kostnaden för kommunal hämtning. Urinen sprids i trädgården under växtsäsongen, och fekalier komposteras i en latrinkompost för senare användning som jordförbättringsmedel i trädgårdens blomrabatter. Ansökan om eget omhändertagande av urin och fekalier görs hos Östhammar kommun.

Figur 12. Fekalier från en urinsortering torrtoalett kan tas hand om på den egna tomten, genom kompostering i en latrinkompost.

⁵ Beräkningarna bygger på schablonvärden enligt Naturvårdsverkets allmänna råd för små avloppsanläggningar, NFS 2006:7.

Drift och underhåll

För individuella avloppslösningar på varje tomt ansvarar fastighetsägarna för drift och underhåll. I driften av systemet ingår följande:

- Tömning av uppsamlingstank för urin, ca 1 gång/år. Görs antingen av kommunens slamentreprenör eller av fastighetsägaren själv.
- Tömning av uppsamlingskärl för fekalier, beror på toalettyp, t ex varannan månad, görs av fastighetsägaren.
- Tömning av slamavskiljare för BDT, 1 gång/vartannat år, görs av kommunens slamentreprenör.
- Kontroll av BDT-anläggningen ca 1-2 ggr/år: kontroll av slamavskiljare, etc.

Ekonomi

Kostnaderna för avloppslösningen beror delvis på val av fabrikat, dels på markförhållanden på varje enskild tomt och är därmed svåra att beräkna i detalj i detta skede. Därför ges endast en översiktlig kostnadsberäkning i Tabell 6.

Driftskostnaden utgörs av slamtömning av BDT 1 gång/vartannat år, och eventuell hämtning av urin och fekalier. Skötsel av systemet är relativt enkelt och kan utföras av fastighetsägaren själv, och medför därför ingen extra kostnad.

Tabell 6. Översiktlig kostnadsberäkning. Offert från leverantören bör begäras in för en säker kostnadsuppgift. I exemplet har antagits att eget omhändertagande sker av urin och fekalier. Kostnader är inkl. moms.

Investering	Kostnad	Kommentar
Toalett och uppsamlings-tank	30 000	En toalett inklusive installation. Kostnaden varierar beroende på fabrikat.
BDT-anläggning, inkl. ledningar, slamavskiljare och behandling	60 000	Inklusive installation
Summa investering	90 000	
Drift (kr/år)		
Ev el för BDT-behandling	50	50 kWh/år (om självfall är elkostnaden 0 kr).
Slamtömning BDT	489	Hämtning 1 gång vartannat år. ⁶
Årlig driftkostnad	539	

Uppfyllelse av kriterierna

Hur alternativet med individuell urinsortering och BDT-behandling uppfyller kriterierna (Tabell 1) anges i tabellen i Bilaga 2.

⁶ Östhammars kommun. 2007. Renhållningstaxa.

Sammanfattande bedömning

Urinsortering med torr uppsamling av fekalier och behandling av BDT-vatten i t ex kompaktfiler, sprayfiler eller filterbox ger ett mycket gott smittskydd och recipientskydd, och stora möjligheter till återvinning av näringsämnen. Systemet är dessutom robust, har en relativt låg investeringskostnad och mycket låg driftskostnad. Systemet kräver dock en viss brukarinsats vad gäller hantering av urin och fekalier, och lämpar sig därför i första hand för fritidshus.

Systemet byggs som individuella avloppssystem vilket betyder att man undviker stora kostnader för ledningsdragning och anläggning av en gemensam behandlingsanläggning. Om områdets utbyggnadstakt är långsam är detta intressant.

5.4.3. C. Gemensam avloppslösning för hela eller delar av området med klosettatten till tank och behandling av BDT-vatten i gemensam markbädd

Allmän beskrivning

Avloppslösningen bygger på ett källsorterande system där klosettattnet och det övriga avloppsvattnet, BDT-vattnet, behandlas separat, på liknande sätt som i det individuella systemet som beskrivits i avsnitt 5.4.1 . Klosettattnet samlas upp från en större grupp av hus eller hela området med vakuum och pumpas till en gemensam uppsamlingstank. BDT-vattnet leds om möjligt på självfall till en gemensam slamavskiljare och pumpas sedan till en närliggande gemensam behandling.

Teknik och dimensionering

Precis som beskrivits ovan strävar man i ett klosettattensystem efter så låg spolvattenvolym som möjligt, av både miljömässiga och ekonomiska skäl. Extremt snålspolande toaletter finns idag endast som vakuumtoaletter.

För uppsamling av klosettatten från en grupp av hus används ett vakuumsystem som håller ett konstant vakuum (undertryck) om ca -0,5 Bar. Undertrycket skapas av en centralt placerad vakuumstation, som placeras i en lågpunkt. Stationen med vakuumenhet och tillhörande styrteknik kan inrymmas i en i en nedgrävd betongbrunn, eller t ex i en isolerad bod, se Figur 15. I vakuumenheten sönderdelas avfallet med skärande hjul och pumpas sedan vidare till en gemensam uppsamlingstank. Uppsamlingsvolymen dimensioneras så att tömning behöver ske max 2-3 gånger per år.

Figur 13. Vakuumstationen kan inrymmas i en betongbrunn eller en liten isolerad bod. Vakuumstationen på bilden ligger vid Engskaret i Norge och har två vakuumaratorer som arbetar växelvis och vid behov tillsammans.
Foto: D. Stråe.

För vakuumsystem för ett fåtal hus och uppåt finns en eller två tillverkare på marknaden. Nedan (Figur 16) visas exempel på hur systemet kan se ut.

Figur 14. Principskiss över ett gemensamt vakuumsystem för klosettvattnen.
Källa: Jets.

Tabell 7 anger dimensioneringsgrunder för ett gemensamt system för Mårtensboda, baserat på ett gemensamt vakuumsystem för klosettvattnen och en gemensam behandlingsanläggning för BDT-vatten, och av Tabell 8 framgår ungefärlig dimensionering av olika anläggningsdelar.

Tabell 7. Dimensioneringsgrunder för hela området vid Mårtensboda med uppsamling av klosettvattnen och separat behandling av BDT-vattnen.

Parameter	Enhet	Grunddata	Beräknad belastning
Antal personer per hushåll	st	3	
Antal hushåll*	st	32	
Antal besökare per dag**	st	50	
Klosettvattnen			
Mängd per spolning, inkl. urin och fekalier	l/spolning	0,7	
Antal spolningar	st/p,d	4,5***	
Mängd klosettvattnen	m ³ /år		114
BDT-vatten****			
Specifik spillvattenprod. boende	l/p,d	110	
Specifik spillvattenprod. besökare	l/p,d	20	
t _{spillvatten}	h	8	
Maxdygnsflöde (Q _{max})	m ³ /d		11,5
Dimensionerande flöde (q _{dim})	m ³ /h		1,4
Total BOD ₇ -belastning	kg/år		1100

*Havtornsförädlingen exklusive besökare antas motsvara ett hushåll

**Besökare antas generera ett toalettbesök och 20 l bdt-vatten (handtvätt, disk) per person under sommarsäsongen maj-augusti.

***Antal toalettbesök per person och dygn beräknas till 7 st, varav två-tre antas ske utanför hemmet.

**** Eftersom ledningen mellan husen och BDT-anläggningen är relativt kort och nyanlagd, har inläckaget i ledningarna bedömts vara försumbart vid dimensionering av anläggningarna.

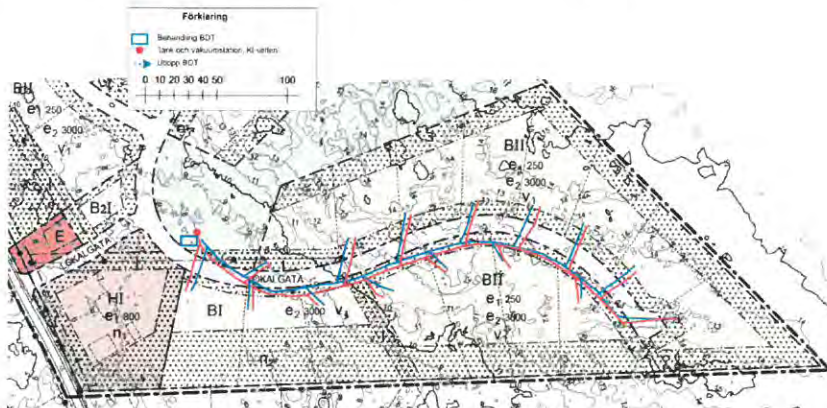
Tabell 8. Ungefärlig dimensionering av olika anläggningsdelar. En mer exakt dimensionering görs i samband med detaljprojektering av anläggningen.

Anläggningsdel	Enhet	Dimension/mängd
Volym uppsamlingstank klosettvattnen	m ³ /hushåll	Ca 3-6
Slamavskiljarens våtvolum	m ³ /hushåll	Ca 2
Markbädd, pumpning	m ² /hushåll	Ca 12*
<i>alternativt</i>		
Kompaktfilter, självfall	m ² /hushåll	Ca 5-10*
<i>alternativt</i>		
Sprayfilter	m ² /hushåll	Ca 2,5

*Beräkningen avser storleken på spridarlagret, yta tillkommer på sidorna för slänter etc. Hur stor den totala bädden blir varierar beroende på utformning och kan i viss mån anpassas till platsen.

I det fallet området i Mårtensboda bebyggs gradvis under ett antal år, och det är osäkert hur många hushåll det blir totalt, så finns också möjligheten att installera en påbyggbar vakuumenthet som på sikt kan försörja hela området. Då anläggs initialt en vakuumenthet och en huvudledning genom området med stickventiler vid varje tomt. Sedan kan respektive hushåll kopplas på varefter husen byggs, och vakuumentheten kan kompletteras med ytterligare pumpar efter ett visst antal hushåll.

BDT vatten från området leds om möjligt på självfall till en gemensam slamavskiljare och en efterföljande biologisk behandling, t ex en markbädd. Detta bedöms som möjligt för den södra delen av området, se Figur 17.

Figur 15. Exempel på ledningsdragning med självfall för södra delen av området till en gemensam behandlingsanläggning.

För övriga delar av planområdet görs bedömningen att det kommer att krävas pumpning. Ledningsdragning med LTA-teknik (lätt tryckavlopp) är en lämplig lösning för områden med kuperad och bergig terräng med tunna jordlager. LTA-system innebär att avloppsvattnet från respektive fastighet leds till en egen LTA-pumpstation (Figur 18) som pumpar avloppsvattnet till den gemensamma behandlingsanläggningen. Ledningarna för LTA dras lämpligen i eller i anslutning till vägarna inom området. I pumpstationen sitter en skärande pump som finfördelar innehållet i avloppsvattnet, och ledningarna kan därför vara relativt klena. Eftersom LTA-system inte kräver självfall kan rördragningen ske i gravar med konstant djup som följer topografin.

Figur 16. Exempel på en LTA-pumpstation för ett hushåll. Mått 62x260 cm.

Vid gradvis utbyggnad av ett område dras en huvudledning genom området, och pumpstationer ansluts till denna vartefter husen byggs.

LTA-system är något känsligare än självfallssystem då systemet är beroende av elförsörjning och en fungerande pump. Dock har uppföljningar av LTA-system visat att driftsstörningarna är relativt få. Erfarenheter har visat att det fungerar bäst om varje fastighet äger och ansvarar för sin egen pumpstation. Leverantörer av LTA-system kan hjälpa till med utformning och projektering av ledningsnätet.

Om en markbädd väljs för behandling av BDT-vatten utformas den lämpligen med trycksatt spridning (dvs. att vattnet pumpas ut över bädden), vilket ger en bättre spridning än med självfall och därmed mindre risk för igensättning eller andra problem. Med pumpning har man också större frihet vid placering av

anläggningen. Som beskrivits i avsnittet om lokalisering (5.3.2) leds behandlat vatten bort för utsläpp till Östersjön.

Hantering av avloppsfraktioner

Hantering av avloppsfraktioner i ett gruppvis ordnat system sker på samma sätt som för ett individuellt (avsnitt 5.4.1), dvs. att kommunens slamentreprenör hämtar klosettvattnet och slam från slamavskiljare.

Drift och underhåll

För en gemensam avloppslösning i planområdet ansvarar fastighetsägarna gemensamt via en samfällighet för drift och underhåll.

I driften av systemet ingår följande:

- Tömning av uppsamlingstank för klosettvattnet,
- Tömning av slamavskiljare för BDT, 1 gång/vartannat år
- Kontroll av BDT-anläggningen ca 1-2 ggr/år: kontroll av slamavskiljare, etc.

Ekonomi

Kostnaderna för en gruppvis avloppslösning beror till stor del av ledningslängd och markförhållanden för ledningsdragning. I den översiktliga kostnadsberäkningen nedan (Tabell 9) nedan har antagits en sammanlagd ledningssträcka om 900 m för hela området, samt 800 m för bortledning till recipient i delvis bergig terräng.

Driftskostnaden utgörs av tömning av klosettvattnet 3 ggr/år samt slamtömning av BDT 1 gång/vartannat år.

Skötsel av systemet är relativt enkel och kan utföras av fastighetsägarna själva, och ingen extra kostnad är därför medräknad för detta.

Tabell 9. Översiktlig kostnadsberäkning för en gemensam anläggning med klosettvattnen till tank och behandling av BDT-vatten i gemensam markbädd. OBS: Kostnaderna är uppskattade och offert från leverantören bör begäras in för en säker kostnadsuppgift. Kostnader är inkl. moms.

Investering	enhet	mängd	å-pris	Kostnad (SEK)	Kommentar
Vakuumtoaletter	st	32	8 000	256 000	En toalett per hushåll
Vakuumstation	st	1	300 000	300 000	
Uppsamlingsstank	m ³	40	5 000	200 000	
LTA-pumpstationer för bdt	st	16	30 000	480 000	Antaget att självfall är möjligt för halva området
Ledningar mm inom tomt	st	32	25000	800 000	
Ledningar inom området	m	900	1500	1 350 000	BDT plus KL. Under förutsättning att samförläggning sker.
Bortledning till recipient	m	800	1200	960 000	Under förutsättning att samförläggning sker
Mark- och installationsarbeten				200 000	
Markbädd	st	1	350 000	350 000	
Moms	%	25		1 224 000	
Totalt				6 120 000	190 000 SEK/hushåll
Drift (SEK/år)	enhet	mängd	å-pris	Kostnad (SEK/år)	
Tillsyn	h	26	0	0	0,5 t/vecka, samfällighetens egen ansvarige
Tömning KL-vatten	st	3	9000	27000	Tömning 3 ggr/år, enligt kommunens taxa
Tömning bdt-slam	st	0,5	2500	1 250	Tömning vartannat år
El	kWh	3000	1	3000	
Totalt				31 250	1 000 SEK/hushåll, år

Uppfyllelse av kriterierna

Hur alternativet C. Gemensam avloppslösning för hela eller delar av området med klosettvattnen till tank och behandling av BDT-vatten i gemensam markbädd uppfyller kriterierna (i Tabell 1) anges i tabellen i Bilaga 2.

Sammanfattande bedömning

Gemensam klosettvattnensortering med vakuumtoalett och behandling av BDT-vatten i gemensam markbädd ger mycket gott smittskydd och recipientskydd, och stora möjligheter till återvinning av näringsämnen. Systemet är dessutom robust och användarvänligt.

Investeringskostnaden beror mycket av den totala ledningssträckningen, samt markförhållanden för ledningsdragning. Driftskostnaden blir låg när den delas

på flera fastigheter. Systemet innebär stora kostnader initialt och är inte så flexibelt för gradvis utbyggnad av området.

6. Dagvatten

För Mårtensboda förändras inte dagvattensituationen nämnvärt med den planerade bebyggelsen. Förhållandevis små ytor kommer hårdgöras, via tak, uppfarter, parkeringar och lokalgator. De flesta tomterna är av skogsmarkskaraktär med lutningar som gör det möjligt avleda vatten på ett naturligt sätt. Dagvatten tas omhand lokalt genom att så långt möjligt filtreras ned i marken på den plats där det uppkommer, så kallat LOD (Lokalt Omhändertagande av Dagvatten). Det dagvatten som rinner av från vägar leds bort via öppna vägdiken.

Exempel på hantering av dagvatten i Mårtensboda:

- Uppfarter samt parkeringsplatser för bilar görs genomsläppliga. Det finns olika sätt att lösa detta med bibehållen stabilitet.
- Dagvatten från taken leds bort från huset via utkastare till gräsmatan för spridning och infiltration. Det är viktigt att tomten anläggs så att den lutar bort från huset. Stenkista kan också användas.
- Vid planering av vägar ska plats avsättas för lokalt omhändertagande av dagvatten.

Ett mer detaljerat förslag på strategi för dagvattenhanteringen ges i Bilaga 3.

7. Slutsatser och rekommendationer

Nedan listas slutsatser angående VA-försörjningen för det aktuella området vid Mårtensboda:

- Om toalettavfallet/WC-avloppet samlas upp för sig och bad-, disk- och tvättvattnet behandlas i en robust anläggning (t.ex. ett kompaktfilter, ett sprayfilter eller annan markbaserad lösning) bedöms det vara möjligt att lösa avloppshanteringen individuellt på fastigheterna i området, dvs. med ett avloppssystem på varje fastighet.
- Infiltration av BDT-vatten bör undvikas i den södra gruppen av hus, då detta område består av mark med hög genomsläpplighet och med närhet till befintliga fastigheter och befintliga dricksvattenbrunnar.
- En gemensam avloppsförsörjning är relativt oflexibel för gradvis utbyggnad och innebär stora kostnader som måste bäras innan alla tomter är sålda.

Följande rekommendationer ges inför fortsatt arbete:

- Höjdsättning och placering av hus och gator bör göras så att BDT-vatten och dagvatten kan avledas med självfall. Hänsyn måste också tas till placering av klosettventilatorer och slamavskiljare, så att dessa blir åtkomliga för slambil.

- Dagvattenhanteringen skall styras mot maximal infiltration via lokalt omhändertagande inom varje enskild fastighet så långt det är möjligt samt i öppna diken längs lokalator.

Referenser

BASTA. *Egenskapskriterier – BASTA*. Alternativ 1 enligt KIFS 2005:7 utgåva 2011:B.

Larm, T. 2010. *Schablonhalter*, StormTac, version 2010-10. www.stormtac.com

Miljöbalken (1998:808). Svensk författningssamling SFS 1998:808.

NFS (2006:7). *Allmänna Råd för verksamhetsutövare med små Avlopp*. Naturvårdsverkets författningssamling 2006:7.

Plan- och Bygglagen (1987:10) har ersatts av Plan- och bygglag (2010:900). Svensk författningssamling SFS 2010:900.

SLVFS 2001:30. *Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten*.
http://www.slv.se/upload/dokument/lagstiftning/2000-2005/2001_30_kons.pdf

SMHI (1994). *Sveriges vattenbalans Årsmedelvärden 1961-1990 av Nederbörd, Avdunstning och Avrinning*. (Författare Brandt M, Jutman T och Alexandersson H). SMHI Hydrologi Nr 49.

SMHI (1998). *Avdunstning och avrinningskoefficient i Sverige, 1961-1990. Beräkningar med HVB-modellen*. (Författare: Brandt M och Grahn G). SMHI Hydrologi Nr 73.

SMHI (2001). *Temperaturen och nederbörden i Sverige 1961-1990. Referensnormaler - utgåva 2*. (Författare: Alexandersson H och Eggertsson Karlström C). SMHI Meteorologi Nr 99. (Mätstation nr 10815, Östhammar).

SMHI (2008). *Havsvattenstånd i Östhammar – nu och i framtiden*. (Författare: Eklund D, Lindow H och Nerheim S), SMHI Rapport Nr. 2008-10.

SOSFS 2003:17. *Socialstyrelsens allmänna råd om försiktighetsmått för dricksvatten*. <http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2003-17>

Svenskt Vatten. *Taxestatistik*.
<http://www.svenskvatten.se/Vattentjanster/Management/VASS/Taxa/>

VISS, Vatteninformationssystem Sverige (1999). *Vattenförekomst EU_CD: SE603000-181500 Öregrundsgrepen*. Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Hav- och Vattenmyndigheten.

Värmdö kommun. *Förslag till ny dagvattenpolicy för Värmdö kommun 2011-11-21*. Antagen av Samhällsplaneringsnämnden 12-01-03, Tjänsteskrivelse Diariernr: 11SPN/0305-540.

Östhammars kommun (2007). *Renhållningstaxa. Antagen av kommunfullmäktige §126/2006, 2006-11-07.*

Östhammars kommun (2012). *Strategi för vatten och avlopp Östhammars kommun 2020 - världens bästa lokalsamhälle! Dnr 2008KS115. Östhammars kommun 12-05-30.*

Bilaga 1. Gemensam avloppslösning för hela området i ett gemensamt reningsverk

Allmän beskrivning

Avloppslösningen bygger på att allt avloppsvatten från området leds eller pumpas till ett gemensamt reningsverk. Denna tekniklösning bygger på samma behandlingsprocesser som finns i kommunala reningsverk. Reduktionen av smittämnen är i allmänhet inte tillräckligt hög i ett paketreningsverk och någon form av efterbehandling behövs därför.

Sedimentering används för att avskilja partiklar från avloppsvattnet, biologisk behandling för att ta bort organiskt material och kväve, samt kemikalier för utfällning av fosfor och små partiklar. Den biologiska reningen sker med aktiva mikroorganismer, främst bakterier, som förekommer som ett aktivt slam eller som biofilm på ett bärrmaterial. Behandlingen kan ske satsvis med s.k. SBR-teknik vilket innebär att en bestämd volym avloppsvatten behandlas åt gången, eller kontinuerligt.

Efterbehandlingen bör utformas för att säkerställa en god avskiljning av smittämnen samt fungera som en extra buffert vid eventuell driftstörning.

Teknik och dimensionering

Det finns ett antal olika paketreningsverk på marknaden. Dessa köps färdiga och levereras komplett att använda och anpassas till den dimensionerande belastningen. Funktionen varierar mellan olika fabrikat och det är viktigt att det fabrikat som väljs har testats i en oberoende utvärdering, så att det är fastställt att anläggningen verkligen klarar de uppställda kraven. Det är också viktigt att leverantören kan uppvisa referenser som anger att leverantören erbjuder tillfredsställande service och hjälp vid driftsstopp. Anläggningen bör vara försedd med larm för ev. driftsstopp.

Ledningsdragning sker på samma sätt som beskrivs i avsnitt 4.5.3.

Efterbehandlingen kan utformas på olika sätt. Vanligen utformas efterbehandlingen som en mindre markbädd (ca hälften så stor som en normal markbädd) eller som ett bevuxet dike med flera dagars uppehållstid. Slutlig utformning av efterbehandlingen beror bl a på vilka ytor som finns tillgängliga och bör också diskuteras med leverantören av reningsverket. Det finns också fabrikat av paketreningsverk som har inbyggd efterbehandling (t.ex. UF-membran eller fosforbindande material). Om efterbehandlingen är inbyggd bör leverantören uppvisa utvärderingsresultat av smittämnesreduktionen i efterbehandlingen.

Tabell 1. Dimensioneringsgrunder för avloppssystem i Mårtensboda med gemensam behandling i reningsverk.⁷

Parameter	Enhet	Grunddata	Beräknad belastning
Antal personer per hushåll	st	3	
Antal hushåll*	st	32	
Antal besökare per dag**	st	50	
Specifik spillvattenprod. boende	l/p,d	170	
Specifik spillvattenprod. besökare	l/p,d	25	
Specifikt inläckage (självfallsledningar)	l/m,d	5	
$t_{\text{spillvatten}}$	h	8	
Maxdygnsflöde (Q_{max})	m^3/d		17,5
Dimensionerande flöde (q_{dim})	m^3/h		2,2
Total BOD ₇ -belastning	kg/år		1670

*Havtornsförädlingen exklusive besökare antas motsvara ett hushåll

**Besökare antas generera 25 l spillvatten (toalettbesök, handtvätt, disk) per person under sommarmånaderna maj-augusti.

Hantering av avloppsfraktioner

Slammet som bildas i paketreningsverket är fosforrikt och kan användas som gödselmedel efter lagring. Slamproduktionen är större vid kemisk fällning jämfört med endast slamavskiljning, vilket gör att slamtömning kan behöva ske 2-4 gånger per år. För att minska behovet av slamtömning kan utrustning för slamavvattning installeras.

Drift och underhåll

Ett paketreningsverk är relativt känsligt och behöver kontinuerlig tillsyn och skötsel. Ett serviceavtal med leverantören är att rekommendera, då leverantören ser till verket minst 4 ggr/år och dessutom kommer och ser över reningsverket om problem uppstår.

Även om serviceavtal upprättas bör någon ansvarig inom samfällighetsföreningen se över anläggningen minst en gång/vecka för att säkerställa att funktionen upprätthålls. Översynen innebär att man går igenom anläggningen och kollar att det finns kemikalier och att pumpar etc. fungerar.

Ekonomi

Kostnaderna för en gruppvis avloppslösning beror till stor del av ledningslängd och markförhållanden för ledningsdragnings. I den översiktliga kostnadsberäkningen nedan (Tabell 3) nedan har antagits en sammanlagd ledningssträcka om 900 m för området, i huvudsakligen bergig terräng, samt 800 m för bortledning av behandlat vatten till recipient..

Driftskostnaden utgörs av slamtömning, serviceavtal, kemikalier, el samt analyser.

⁷ Beräkningarna bygger på schablonsiffror enligt Naturvårdsverkets allmänna råd för små avloppsanläggningar, NFS 2006:7.

Tabell 3. Översiktlig kostnadsberäkning för en gemensam anläggning med paketreningsverk. OBS: Kostnaderna är uppskattade och offert från leverantören bör begäras in för en säker kostnadsuppgift.

Investering	enhet	mängd	å-pris	Kostnad (SEK)	Kommentar
LTA-pumpstationer	st	16	30 000	480 000	Antaget att självfall är möjligt för halva området
Ledningar inom tomt	st	32	25 000	800 000	
Ledningar inom området samt bortledning till recipient	m	1700	1200	2 040 000	Under förutsättning att ledningarna samförslägs med andra ledningar
Paketreningsverk				800 000	
Mark- och installationsarbeten				200 000	
Efterbehandling				150 000	
Moms	%	25			
Totalt				5 587 500	175 000 SEK/hushåll

Drift (SEK/år)	enhet	mängd	å-pris	Kostnad (SEK/år)	Kommentar
Tillsyn	h	104	0	0	2 t/vecka, samfällighetens egen ansvarige
Serviceavtal				10 000	Telefonsupport + 2 besök/år, uppskattning
Underhåll				3 000	Byte av komponenter
El och kemikalier	kr	32	1500	48 000	
Slamhantering*	st	4	2 213	8 852	Tömning 4 ggr/år, enligt kommunens taxa
Analys/kontroll	st	2	1000	2 000	2 ggr à 1000 kr analyser/handläggning
Totalt				71 852	2245 SEK/hushåll, år

Uppfyllelse av kriterierna

Detta alternativ jämförs med de förslagna alternativen i bilaga 2.

Sammanfattande bedömning

Paketreningsverk är en nedskalning av teknik från stora reningsverk och är egentligen inte anpassade för att skötas och drivas av privatpersoner. Därför rekommenderas ett serviceavtal med en sakkunnig, t.ex. leverantör. Fördelarna med tekniklösningen är att den är kompakt och tar relativt liten yta i anspråk. Risken för lukt är något större för denna tekniklösning än för markbaserad rening, framförallt vid driftsstörningar. Dock är det relativt vanligt att reningsverk av denna storlek placeras nära bostadshus utan att de boende upplever problem med lukt.

Ett reningsverk fungerar bäst vid en jämn belastning. Sannolikt kommer Mårtensboda få en stor andel fritidsboende, och därmed en relativt varierande belastning under året och under veckan.

Slammet kan återföras till produktiv mark för återvinning av fosfor, men slammet kan innehålla föroreningar från BDT-vattnet (t.ex. hushållskemikalier) och är därför mindre intressant för lantbruket. För att minska mängden slam som ska transporteras till reningsverket finns möjlighet att installera slamavvattning. Eventuella risker med lukt och dylikt bör dock noga övervägas innan detta genomförs.

Bilaga 2. Värdering av avloppssystem enligt kravspecifikationen

Uppfyllelse av kriterierna (jmf kriterier i tabell 1) för de studerade alternativen A. Individuell avloppslösning på varje tomt. Klosettvattnet till tank och lokal BDT-behandling i kompaktfiler, sprayfiler eller filterbox, B. Individuell avloppslösning . Urinsorterande torrtoalett och behandling av BDT-vatten i kompaktfiler, sprayfiler eller filterbox samt C. Gemensam avloppslösning för hela eller delar av området med klosettvattnet till tank och behandling av BDT-vatten i gemensam markbädd. Alternativen jämförs med en gemensam lösning för hela området med behandling i reningsverk, som beskrivs i Bilaga 1.

Parameter	Alt A individuell Kl + bdt	Alt B individuell Urinsort + bdt	Alt C gruppvis Kl + bdt	Gemensamt reningsverk	Kommentar
Smittskydd	Ja!	Ja!	Ja!	Ja.	Nästan alla smittämnen i avloppet återfinns i fekalerna som samlas upp i slutna tank alternativt i tunna. Därmed blir smittskyddet mycket högt. Avskiljningen av smittämnen i ett kompaktfiler eller motsvarande är också god, bättre än i ett reningsverk.
Recipientskydd	Ja!	Ja!	Ja!	Ja	Alla systemen ger bra recipientskydd, men klosettvattnet alternativet är effektivast och mest robust. Klosettvattnet innehåller ca 90 % av fosfor och 90 % av kväve samt 40 % av BOD. BOD-reduktionen i ett kompaktfiler (eller motsvarande) är > 90 %, vilket innebär att BOD-reduktionen i hela systemet är >95 %.
Återvinning	Ja!	Ja!	Ja!	Tveksamt.	Klosettvattnet, vilket innehåller 90 % av fosfor och 90 % av kvävet, kan efter hygienisering återföras till produktiv mark. Östhammars arbetar med att hitta lantbrukare som är intresserade av sådana system. Slam från ett reningsverk innehåller betydligt mindre näring, och är inte lika attraktivt för lantbruket.
Ekonomi	Ja!	Ja!	Ja, med tvekan	Ja, med tvekan.	Kostnaden för ledningar påverkar starkt investeringskostnaden, vilket betyder att en individuell lösning har lägst investeringskostnad. Driftkostnaden kan dock bli lägre i gruppvisa eller gemensamma system. Urinsorterande torrtoalett med eget omhändertagande är billigast att installera och har lägst driftkostnad.
Energi- och resursanvändning	Ja!	Ja!	Ja!	Ja.	Klosettvattnet innebär en avsevärd vattenbesparing jämfört med ett konventionellt system med reningsverk, vilket är en fördel i områden med knappa grundvattentillgångar. Inga kemikalier används och elförbrukningen är relativt låg. Viktigt att spolmängderna hålls nere för att minska transporterna. Urinsorterande torrtoalett med eget omhändertagande ger liten vattenanvändning och genererar inga transporter.
Användaraspekter	Ja.	Ja, med tvekan	Ja.	Ja!	Ett gemensamt reningsverk är att likställa med en anslutning till kommunalt avlopp med avseende på användaraspekter. Ett individuellt klosettvattnet system med uppsamling i tank förutsätter att de boende är medvetna om vikten av vattenbesparing vid toalettbesök. Urinsorterande torrtoalett med eget omhändertagande förutsätter en engagerad och gärna odlingsintresserad brukare.
Organisation	Ja.	Ja.	Ja.	Ja.	Anläggningarna ägs och drivs individuellt, gruppvis genom delägarförvaltning eller gemensamt för hela området av en samfällighetsförening. Hantering av klosettvattnet och slamavskiljar slam sköts av Östhammars kommun. Reningsverket kräver mer tillsyn än övriga alternativ, varför extern servicepersonal kan behöva anlitas.
Teknik	Ja!	Ja.	Ja.	Ja.	Alla lösningarna bygger på beprövad teknik. Gemensam vakuumtransport av klosettvattnet är dock ännu ganska ovanlig i Sverige. Individuella lösningar medger en flexibel utbyggnad av området, medan investering i en gemensam anläggning förutsätter att området byggs ut relativt snabbt.

Bilaga 3. Förslag på strategi för dagvattenhantering

Östhammars kommun står i begrepp att upprätta en dagvattenpolicy som särskilt kommer att inriktas mot lokalt omhändertagande av dagvatten, förkortat LOD (Strategier för vatten och avlopp, 2012). Aktiv styrning mot LOD och infiltration av dagvatten är mycket viktigt bland annat för en långsiktigt hållbar grundvattenbildning och vattenförsörjning och för rening av vattnet.

Ett exempel på en annan kustnära kommun där man nyligen tagit fram en uppdaterad dagvattenpolicy (antagen 12-01-03) är Värmdö kommun. Med utgångspunkt i Värmdös dagvattenpolicy anpassad efter Östhammar kommuns förutsättningar och behov föreslås följande generella mål för dagvattenhanteringen:

- Dagvatten tas omhand så nära källan som möjligt
- Förorenat dagvatten släpps inte ut i miljön
- Grundvattenbalansen bibehålls
- Övergödning och förorening av grundvatten, insjöar och vattendrag minimeras
- Dagvatten och spillvatten separeras
- Bebyggelsemiljöer berikas genom att vattenprocesserna synliggörs
- Ny bebyggelse planeras så att även framtida, högre flöden och vattennivåer kan hanteras utan risker
- Skador orsakade av dagvatten inte uppkommer på fastigheter och anläggningar
- Snöupplag lokaliseras till lämpliga platser så att förorenat smältvatten inte släpps ut i miljön.

Vidare bör omhändertagande av dagvatten ske enligt följande prioriteringsordning:

Minimera andelen hårdgjorda ytor

Minska dagvattenavrinningen genom att minimera andelen hårdgjorda ytor. Välj genomsläppliga material framför hårdgjorda. Anlägg "gröna tak" som alternativ till vanliga tak där så är möjligt.

Källsortera dagvattnet

Undvik att leda rent dagvatten till ytor där det förorenas, eller där det blandas med förorenat dagvatten.

Lokalt omhändertagande av dagvatten - LOD

Dagvatten från hårdgjorda ytor bör tas om hand så nära källan som möjligt och inte ledas bort i ledningar. Detta kan ske genom flera olika metoder för lokalt omhändertagande och infiltrering av dagvatten.

Öppen avledning

Dagvatten som inte kan infiltreras eller omhändertas nära källan bör om möjligt avledas i öppna avrinningsstråk. I dessa utjämnas avrinnande flöde under vattnets transport, samtidigt som en viss avskiljning av föroreningar sker.

Samlad fördröjning eller rening

Dagvatten som inte kan tas om hand nära källan kan också fördröjas och renas genom anläggning av fördröjnings-/reningsanläggningar längre nedströms. Öppna anläggningar är att föredra eftersom de både har en renande och fördröjande funktion, samtidigt som de ger ett positivt inslag i boendemiljön.

Avledning till recipient

Om det är uppenbart att dagvattnet inte är förorenat eller att det inte kommer att orsaka skador eller problem på grund av höga flöden kan det avledas direkt till recipient eller ett markområde via dagvattenledning eller öppet dike.

Rimliga krav på krav på dagvattenhantering inom planområdet

Utifrån ovanstående förslag till mål och strategi och rådande förutsättningar inom och runt det aktuella planområdet avseende terräng, grundvattentillgång, skydd av recipient, klimatförändringar etc. rekommenderas att dagvatten tas omhand, källsorteras och renas så nära källan som möjligt för att minska övergödning och förorening av Öregrundsgrepen.

Dagvattenalstrande ytor inom planområdet

Planområdet är idag obebyggt och utgörs av till stor del avverkad skogsmark. I och med genomförande av planförslaget kommer andelen reducerade yta i området att öka från nära en hektar till drygt tre hektar (Tabell 1) främst via hustak, lokalgator, parkeringsytor och uppfarter med ökad ytavrinning som följd. Fördelningen av typytor inom planområdet före och efter genomförd plan presenteras i tabellen nedan.

Tabell 4. Fördelningen av typytor i nuläget samt efter fullt genomförd exploatering baserat på aktuellt planförslag. Avrinningskoefficienter för olika typer av markanvändning är hämtade från beräkningsmodellen StormTac (uppdaterad version 120315, www.stormtac.com).

Nuläge	Area (ha)	Avr. koeff.	Red.yta (ha)	Planförslag	Area (ha)	Avr.koeff.	Red.yta (ha)
Skogsmark	19	0,05	0,95	Takytor	0,65	0,9	0,59
				Lokalgator*	0,45	0,7	0,32
				Parkering*	0,1	0,7	0,07
				Tomtmark	16,3	0,075	1,2
				Naturmark	1,5	0,075	0,11
				skog/äng			
Summa	19		0,95	Summa	19		2,3

*Lågbelastade lokalgator, och parkeringar, efter reduktion i öppna diken.

Dagvatten från tak är generellt renare än vatten från parkeringar och gator men bör dock ej släppas ut direkt till ytvattenrecipient då det ansamlas luftburna föroreningar, fågelspillning etc. på takytor. När nederbörd faller på icke hårdgjorda ytor fungerar marken som ett naturlig renande filter som kvarhåller föroreningar så att de i hög grad kan brytas ned och fastläggas. Denna renande funktion försvinner när mark hårdgörs eller bebyggs med negativa konsekvenser för vattenkvaliteten.

Förslag på förebyggande, reducerande, fördröjande och renande dagvattenhantering

Ökad ytavrinning och föroreningsbelastningen förväntas bli relativt måttlig för planområdet, då andelen hårdgjord yta i relation till ytor med fortsatt goda egenskaper avseende infiltration, fördröjning och rening (tomtmark, sparad naturmark, öppna vägdiken etc.) kommer att vara liten. Samtidigt ska inte belastningen på recipienten öka. För att säkerställa detta föreslås följande principiella åtgärder för att förebygga, reducera, fördröja och rena dagvatten.

Höjdsättning

Planområdet ligger med god marginal över den lägsta nivå som kommunen satt för husbyggnation, dvs. lägsta golvyta får ej understiga två meter över nollnivån för att undvika översvämningsrisk och skador på byggnationen vid extrema regn. Samtliga hus kommer också att anläggas utan källarplan. Höjdsättning av enskilda fastigheter bör dock ske på sådant sätt att avrinning kan ske över markytan och längs lokalgator utan att byggnader skadas. Behovet av utjämning av dagvatten bedöms inte vara så stort i området, eftersom det är nära till recipienten och dagvattenflödet inte heller riskerar att skapa översvämning "nedströms" planområdet. Allmänna ytor, så som den planerade festplatsen i områdets centrum, kan dock utformas som tillfällig översvämningsyta vid extremregn.

Materialval

För all bebyggelse är materialval för tak, fogmassor, målarfärg, lim, golvmaterial, fasader, armaturer etc. av stor betydelse för föroreningsbelastningen på dagvattnet. Generellt gäller därför att alltid välja material som inte bidrar till att förorenat dagvatten uppstår. Koppark, förzinkade räcken och armaturer m.m. kan utgöra källor till skadliga tungmetaller i dagvatten och många byggmaterial är också belagda med organiska ämnen som är miljöstörande.

En bra målsättning är att byggvaror ska klara BASTA:s egenskapskriterier eller likvärdiga (BASTA kriterierna: www.bastaonline.se). För att minimera risken för att sprida föroreningar till dagvatten från byggmaterial är det viktigt att formulera krav på miljöprestanda i byggprocessen och för tekniska lösningar samt att planera för uppföljning för att se om utlovad miljöprestanda verkligen uppnåtts.

Takvatten

Vatten från hustak avleds via utkastare från huskropp ut över anlagda gräsytor/tomtmark för reducering, utjämning och rening genom infiltration, avdunstning och magasinering i befintlig markprofil. Gröna tak är en åtgärd som med fördel kan tillämpas för att reducera flöden och minska föroreningshalterna redan på taknivå. Figur 1 nedan illustrerar ett exempel på hur utkastare kan utformas för att leda "rent" takdagvatten till en anlagd gräsyta för infiltration.

Figur 1. Ett exempel på utformning av utkastare som leder ut takdagvatten på en anlagd gräsyta för infiltration och rening i markprofilen.

Lokalgor, uppfarter och parkeringar

Parkerade fordon utgör punktkällor till föroreningar i dagvatten varför vatten från vägar och parkeringsytor kräver mer långtgående rening. Dagvatten från vägar innehåller ofta förhöjda halter av tungmetaller (bly, zink, koppar, kadmi-um), pariklar, PAH, kväve och fosfor. I föreliggande fall är det dock endast lågtrafikerade lokalgor vilket medför att föroreningsbelastningen kommer att bli förhållandevis låg. Dagvatten på parkeringsytor kan förorenas av läckande olja, bränsle och urlakning av metaller från bilar.

Enskilda uppfarter och parkeringsytor, liksom den större parkeringen om 20 platser i anslutning till Havtomsförädlingen, föreslås i planförslaget anläggas grusade vilket är bra för lokal kvarhållning och rening i beläggningsytan. Vidare föreslås att dosering av parkeringsytor och uppfarter utformas för diffus ytavrinning till anslutande grönytor. Den större parkeringsytan föreslås kompletteras med ytavrinning till öppet dike eller fördröjningsmagasin av porösa massor med svackformad vegetationsklädd överyta.

Avledning, fördröjning och rening av dagvatten från grusade lokalgor planeras enligt planförslaget att ske till öppna vägdiken/dräneringsstråk med tre meters bredd på var sida om vägytan med god potential för flödesutjämning, tid för avdunstning och infiltration samt rening. De öppna vägdikena, med planerad bredd i förhållande till planerad reducerad (hårdgjord) yta, kommer också att kunna erbjuda fullgod kapacitet som tillfälliga översvämningstråk med värdefull reningseffekt vid episoder av extremregn.

Vägdiken från planområdet ansluts till befintligt vägdike längs Gräsövägen för avledning via kulvert under vägen och vidare mot slutlig diffus avledning till recipienten.

Skyddsavstånd till recipienten.

Mellan all typ av anläggning och recipienten ska finnas ett naturmarksområde som fungerar som filter för eventuellt ytavrinnande vatten från området. Generellt för hela området planeras generöst tilltagna skärmar av sparad naturmark som ej får bebyggas längs med samliga områdesgränser samt längs lokalgor och vilket kommer att ge goda förutsättningar för naturlig retention.

Checklista, Behovsbedömning inför planarbete	
Beskrivning	
Plannamn	Detaljplan för del av Mårtensboda 1:1, Gräsö
Diarienummer	2011SBN0554
Befintliga förhållanden	Oexploaterad skogsmark
Beskriv planförslaget	Ett 30-tal enbostadshus föreslås samt en anläggning för förädling och försäljning av havtornsprodukter.
Berörda fastigheter	Mårtensboda 1:1
Medverkande tjänstemän	Christian Blomberg

Påverkan

Den påverkan som planen medför har delats in i tre nivåer. **NEJ**; innebär att intresset som mest påverkas i mycket liten utsträckning. **INTE BETYDANDE**; innebär att intresset påverkas men att påverkan inte medför betydande olägenhet eller skada. **JA**; innebär att intresset påverkas på ett betydande sätt.

Nej
Inte betydande
Betydande

Behovsbedömning	JA/NEJ	Kommentar
Måluppfyllelse: Strider planen mot ...? – Gällande planer och program – Miljömål (nationella och lokala) – Riksintressen (se även Naturvård, Kulturmiljö och Friluftsliv)	NEJ	Riksintresse för kulturmiljövård (RK 18) berörs men planförslaget bedöms inte strida mot intresset eller skada dess värdekärnor som främst består i Gräsöns bystrukturer och naturvärden. Skärgårdsprogrammets ambition är att skapa förutsättningar för boende i skärgården.
Påverkas landskapsbild (stadsbild, landskapsbild)? – In- och utblickar – Historiska samband	NEJ	
Påverkas naturmiljö/naturvård (inkl biologisk mångfald)? – Riksintresse för naturvård – Natura 2000-område – Naturresevat/Naturskydd – Strandskydd – Rödlistade arter – Annan värdefull natur	NEJ	Planområdet utgörs av skogsmark som till största delen är avverkad. Strandområdet är idag utnyttjat på samma sätt som föreslås i planen, med den skillnaden att tillgängligheten blir bättre
Påverkas rekreation och friluftsliv? – Riksintresse för friluftsliv – Befolkning – Grönstruktur	NEJ	Fastigheten som ska exploateras är visserligen oexploaterad men är inte av något större rekreativvärde för allmänheten.
Påverkas kulturmiljö/kulturarv? – Riksintresse för kulturmiljö – Kulturresevat – Fornminne – Byggnadsminne – Kulturminnesvård – Annan värdefull kulturmiljö	NEJ	Riksintresse för kulturmiljövård (RK 18) berörs men planförslaget bedöms inte strida mot intresset eller skada dess värdekärnor som främst består i det småbrutna jordbrukslandskapet och bybildningarna. Planområdet berör inte denna landskapstyp.

Påverkas omgivande miljö? – Mark – Luft – Vatten – Klimat	NEJ	
Motverkar planen hushållning av naturresurser och andra resurser? – Mark, vatten, materiella resurser m m – Transporter, kommunikationer, energi m m	NEJ	
Finns risker för hälsa och säkerhet, uppstår störningar från omgivningen eller ger planen upphov till störningar? – Buller/vibrationer – Föroreningar (mark, luft, vatten) – Överskrids miljö kvalitetsnormer?	NEJ	Ej mer än normalt vid nybyggnad
Finns det risker för...? – Översvämning – Erosion	NEJ	

Slutsats om fortsatt utredningsbehov	
Samlad bedömning:	Ett genomförande av planen har ingen påvisbar negativ effekt på miljön, hälsan eller hushållning med mark, vatten och andra resurser.
Kommer planen att leda till betydande miljöpåverkan? (JA/NEJ)	NEJ
Motiverat ställningstagande:	Kommunen gör bedömningen att planens genomförande inte innebär en betydande påverkan på miljön. En miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap miljöbalken behöver inte upprättas. Planen kommer att hanteras utan en miljöbedömningsprocess.

Bygg- och miljöförvaltningen

SKRIVELSE

Datum
2016-06-28

Dnr
SBN-2011-554

Sid
1 (3)

MEDDELANDE OM UTLÅTANDE

Förslag till detaljplan för fastigheten Mårtensboda 1:1

Ett förslag till detaljplan för del av fastigheten Mårtensboda 1:1 har tidigare varit ute på samråd och utställning. Utställningen pågick under perioden 8 mars – 5 april 2016.

De synpunkter som inkom under utställningstiden har sammanfattats och kommenterats i ett utställningsutlåtande, daterat 2016-04-21. Du får detta brev för att du bedöms ha synpunkter som inte tillgodosetts under processens gång.

Planförslaget är nu redo för nästa skede, antagande, ett beslut om antagande fattas av Kommunfullmäktige. Innan planförslaget kan lyftas för beslut i Kommunfullmäktige måste det godkännas av Bygg- och miljönämndens arbetsutskott, Bygg- och miljönämnden, Kommunstyrelsens arbetsutskott och Kommunstyrelsen.

Utställningsutlåtandet tillsammans med övriga antagandehandlingar finns från och med **29 juni 2016** tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar samt på kommunens hemsida: <http://www.osthammar.se/sv/dokument/detaljplaner/martensboda-11/>

Här nedan följer en preliminär tidplan för detaljplanens antagande.

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott	Godkännande av detaljplan	8 juni 2016
Bygg- och miljönämnden	Godkännande av detaljplan	22 juni 2016
Kommunstyrelsens arbetsutskott	Godkännande av detaljplan	16 augusti 2016
Kommunstyrelsen	Godkännande av detaljplan	23 augusti 2016
Kommunfullmäktige	Beslut om antagande av detaljplan	27 september 2016

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg.office
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
Epost
byggochmiljo@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-175 37
Int +46 173 175 37

Organisationsnummer
212000-0290
V.A.T. No
SE212000029001

Bankgiro
233-1361

När detaljplanen är antagen och protokollet med beslut om antagande har justerats ska kommunen anslå beslutet på sin anslagstavla och meddela berörda. De som kommunen i detta fall bedömer är berörda är de som listats under rubriken "Berörda sakägare vars synpunkter ej blivit tillgodosedda" i slutet av utställningsutlåtandet.

Om du är missnöjd med detaljplanen kan du överklaga kommunens beslut till Mark- och miljödomstolen. Du kan bara överklaga planen om du är berörd och om du har lämnat skriftliga synpunkter under samrådet eller utställningen. Du kan överklaga beslutet under tre veckor, räknat från den dag kommunen meddelar på sin anslagstavla att planen är antagen. Du skickar ditt överklagande till kommunen.

Med vänliga hälsningar
Bygg- och miljöförvaltningen

Sändlista:

Länsstyrelsen Uppsala, [uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se)

Lena Gabriella Innerstedt Skoglund, af Pontins Väg 5 Lgh 1001, 115 21 Stockholm

Bengt Beckman, Gläntstigen 6, 757 56 Uppsala

Ann-Marie Beckman, Råsundavägen 113 Lgh 1301, 169 50 Solna

Aina Borg, Kålsängsgränd 1 C Lgh 1502, 753 19 Uppsala

Mona Askelöf, Portalgatan 31 Lgh 1401, 754 23 Uppsala

Siv Antlind-Svedlund, Kutörsgränd 7, 742 33 Östhammar

Jan-Olov Svedlund, Kutörsgränd 7, 742 33 Östhammar

Gunilla Svennbeck, Syslomanngatan 37 A Lgh 1303, 752 27 Uppsala

Staffan Danielsson, Helsingforsgatan 1, 752 64 Uppsala

Johan Fredrik Hellman, Tegnérgatan 32 B Lgh 1103, 752 27 Uppsala

Åsa Linnéa Hellman, Framsnäsbacken 8 Lgh 0902, 171 66 Solna

Anna Kristina Hellman, Igeldammsgatan 10 Lgh 1204, 112 49 Stockholm

Göran Carlbaum, Ekostigen 24, 811 37 Sandviken

Ann-Kristin Carlbaum, Ekostigen 24, 811 37 Sandviken

Lena Rosén, Franzéngatan 55 Lgh 1603, 112 15 Stockholm

Kerstin Eng, Verdandivägen 47, 194 62 Upplands Väsby

Lars Lunneborg, Södra Catalinagränd 7 Lgh 1201, 183 68 Täby

Sommarboende Mårtensboda, Jan-Erik Lyngå, Danmarks skolväg 23 755 98 Uppsala

Carl Gustaf Ludvig af Ugglas, Aspö Säby Herrgård, 64593 Strängnäs

Mats Arne Lönn, Bellmansgatan 116 Lgh 1101, 754 26 Uppsala

Maria Cecilia Lindblad, Movägen 5, 182 49 Enebyberg

Ulla Beckman Sundh, Kvarnbogatan 13, 752 39 Uppsala

Anders Beckman, Skolvägen 2B, 742 50 Hargshamn

Lennart Beckman, Henry Säldes väg 7, 756 43 Uppsala

Rickard Jonsbo, Klockarboda 490, 74297 Gräsö

Anders Fagerberg, Läby-Västerby 203, 75592 Uppsala

Britta Fagerberg, Läby-Västerby 203, 75592 Uppsala

Ylva von Bahr, Östgötagatan 2 lgh 1203, 11625 Stockholm

Gabriella Ljungberg, Klockarboda 480, 742 97 Gräsö

Krister Ljungberg, Klockarboda 480, 742 97 Gräsö

Ingvar Lars-Gunnar Bråvander, Norrboda 96, 74297 Gräsö

fosfor avskiljningen

► Detaljplan Mårtensboda

Vatten och avlopp

Frilans Finans AB | 2015-06-10

På uppdrag av företag Göran Sollenberg ARKITEKT AB har Lars Ljungkvist granskat föreslagna lösningar gällande dricksvatten försörjning samt avloppslösning för ny detaljplan gällande fastigheten Mårtensboda 1:1 (del av) Östhammars kommun, Uppsala län.

Underlagsmaterial; Östhammars kommun planbeskrivning reviderad 2015.04.30, informationsmaterial från företag Afflux Water gällande avsaltningsanläggning med tekniken omvänd osmos, informationsmaterial från företag Alnarp Cleanwater gällande system ACT Natural för rening av avloppsvatten samt JTIs rapport gällande utvärdering av Alnarp Cleanwater technology avlopprensingsanläggning ACT Natural.

Dricksvatten

Tekniken med membranteknik s.k. omvänd osmos är en beprövad metod att producera dricksvatten från havsvatten och kommer att fungera utmärkt.

Avloppsvatten

Reningsverket dimensioneras för en utgående halt av min 90% rening av BOD7 eller högst 30 mg/l samt en rening av totalfosfor av min 90% eller högst 3 mg/l.

För att BOD reningen skall fungera väl under året rekommenderas att en luftpump installeras (vilket finns som extra utrustning) för att säkerställa syretillförseln.

Av JTIs rapport framgår att fosforavskiljningen erfordrar Ph värden på 9 eller högre i slutsteget ReACT för bra fosfor- avskiljning, slutsteget kan behöva ytterligare kalk eller en lutdosering för att klara fosforreningen.

Att anläggningen inte kommer att producera slam kan inte garanteras varför anläggningen bör kompletteras med sugrör för slam i respektive brunn.

Anläggningen har en bra kvävereduktion som är bra och inte vanlig vid anläggningar av denna storlek och som myndigheterna inte ställer krav på.

Med ovan rekommenderade små förbättringar finns bra förutsättningar för en bra rening av avloppsvattnet.

Uppsala 150610

Lars Ljungkvist
Anläggningsingenjör

Kommunfullmäktige

§ 78

Dnr SBN-2011-554 Dpl 313

Detaljplan för Mårtensboda 1:1 (del av), Gräsö, Östhammars kommun, Uppsala län

Planförslaget har varit utställt för granskning. Utställningsutlåtande upprättat 21 april 2016 föreligger.

Bygg- och miljönämndens beslut

Bygg- och miljönämnden ansluter sig till utlåtande upprättat 21 april 2016.

Bygg- och miljönämnden godkänner detaljplan för Mårtensboda 1:1 (del av), Gräsö, Östhammars kommun, Uppsala län, samt föreslår kommunfullmäktige att anta planförslaget.

Innan detaljplanen skickas till kommunfullmäktige ska trafikverkets tillstånd föreligga.

Antagandehandlingarna består av:
Utställningsutlåtande
Plankarta
Planbeskrivning
Genomförandebeskrivning
Samrådsredogörelse, slutversion

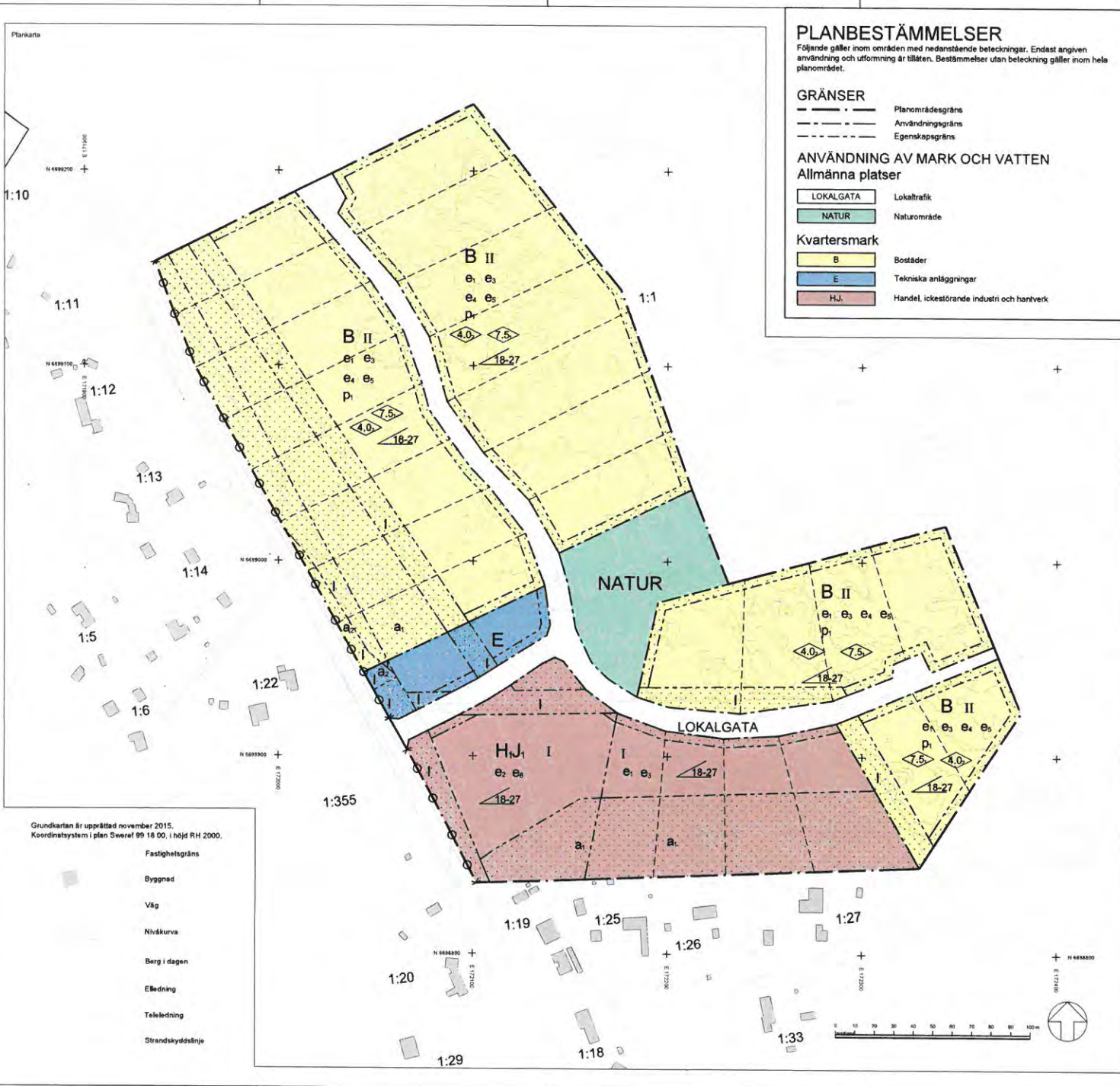
PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områdena med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåtna. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

- GRÄNSER**
- Planområdesgräns
  - - - Användningsgräns
  - · - · - Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN
Allmänna platser

- LOKALGATA Lokaltrafik
- NATUR Naturområde
- B Bostäder
- E Tekniska anläggningar
- HJ, Handel, ickestörande industri och hantverk

Grundkartan är upprättad november 2015. Koordinatsystem i plan Sweref 99 16 00, i höjd RH 2000.

- Fastighetsgräns
- Byggnad
- Väg
- Nivåkurva
- Berg i dagen
- E-linje
- Teleledning
- Strandskyddslinje

UTNYTTJANDEGRAD/FASTIGHETSINDELNING

- e₁ Minsta tomteareal är 2500m²
- e₂ Minsta tomteareal är 6000m²
- e₃ Största byggnadsarea per fastighet är 250m²
- e₄ Största byggnadsarea för huvudbyggnad är 150m²
- e₅ Största byggnadsarea för kompletteringsbyggnad är 40m²
- e₆ Största byggnadsarea per fastighet är 1500m²

BEGRENSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

- Marken får inte bebyggas
- I Marken skall vara tillgänglig för allmän luftledning

MARKENS ANORDNANDE (utformning av kvartersmark)

- Utfart, stängsel**
- Körbar utfart får inte anordnas

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE
Placering

- Huvudbyggnad skall placeras minst 4,5 meter från tomtgräns
- Kompletteringsbyggnad skall placeras minst 2 meter från tomtgräns
- P Garage med utfart riktad mot gata skall placeras minst 6 meter från tomtgräns mot gata

Utformning

- 4.0 Högsta byggnadshöjd i meter för kompletteringsbyggnad
- 7.5 Högsta byggnadshöjd i meter för huvudbyggnad
- 18-27 Minsta respektive största taklutning i grader
- I-II Högsta antal våningar
- Vind får inte inredas över högst tillåtna våningsantal

Utseende

Ny bebyggelse skall utformas med träfasader och färgsättning som ansluter till karaktärsdrag hos bebyggelse i omgivningen

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER
Genomförandetid

Genomförandetiden är 15 år från den dag planen vinner laga kraft

Ändrad lovplikt, lov med villkor

- a Marklov krävs för fällning och gallring av träd med stamdiameter större än 0,15 meter.
- a Strandskydd upphävs

Bygglöv får inte ges innan anslutning till gemensam anläggning för vatten och avlopp finns

Huvudmannaskap

Kommunen är inte huvudman för allmän plats

UPPLYSNINGAR
Plansavgift skall ej tas ut i vid bygglovsprövning

Reglering av bebyggelse skall ske enligt APBL (1987:10)

ILLUSTRATION
Illustrationslinjer

- - - Förslagen fasthetsgräns

DETALJPLAN

UPPRÄTTAD ENLIGT APBL (1987:10)

ANTAGANDEHANDLING

Antagandehandlingarna består av plankartan med bestämmelser samt:

- Beskrivning
- Illustrationskarta
- Genomförandebeskrivning
- Fastighetsförtäckning
- Samrådsredogörelse
- Utvärdering

Mårtensboda 1:1 (del av), Gräsö

ÖSTHAMMARS KOMMUN, LIPPSALA I ÅN
UPPRÄTTAD 2016-08-16
REVIDERAD 2016-08-16
SKALA A1: 1:1000/A3: 1:2000

Marta Svahn
Plan- och bygghögskolan

Kjell Santer
Plan- och bygghögskolan

Beslutsdatum	Sign

Bygg- och miljöförvaltningen
Matilda Svahn

Dnr 2011SBN554

1 (9)

ANTAGANDEHANDLING

Utställningsutlåtande

Detaljplan för del av fastigheten Mårtensboda 1:1
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad den 21 april 2016

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg. office
Stångörsgratan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
Epost
byggochmiljo@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-175 37
Int +46 173 175 37

Organisationsnummer
212000-0290
V.A.T. No
SE212000029001

Bankgiro
233-1361

Utställningen

Detaljplanen för del av fastigheten Mårtensboda 1:1 utgjorde underlag för granskning under tiden 8 mars – 5 april 2016. Planen hanteras med normalt förfarande enligt PBL 1987:10.

Berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig under denna tid. Handlingarna har under granskningstiden varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar, på kommunens hemsida samt på biblioteket i Öregrund.

Sammanfattning

Tolv yttranden har inkommit, varav fem från sakägare/närboende. Länsstyrelsen tar upp strandskyddet, vilket föranleder en revidering av planhandlingarna så att strandskyddet upphävs inom en något mindre del av planområdet än i tidigare förslag.

I övrigt har synpunkter och frågor inkommit från de närboende. Dessa berör vatten och avlopp, trafik, med mera, vilket föranleder förtydliganden i planbeskrivningen.

Ett antal sakägare/närboende ifrågasätter detaljplanens tillåtlighet enligt bland annat översiktsplanen, ÖP 2003 och begär att planen ska återförvisas eller att planarbetet läggs ner. Detta tas upp och bemöts i kommentarerna.

Inkomna yttranden med kommentarer

Totalt inkom 12 yttranden.

1. Länsstyrelsen (ankomststämplat 2016-04-06)
2. Lantmäteriet (ankomststämplat 2015-04-05)
3. Trafikverket (ankomststämplat 2016-03-22)
4. Uppsala Brandförsvär (ankomststämplat 2016-03-28)
5. Vattenfall Eldistribution AB (ankomststämplat 2016-03-16)
6. Kommunstyrelsen (ankomststämplat 2016-04-05)
7. Miljöpartiet de gröna i Östhammar (ankomststämplat 2016-04-05)
8. Fastighetsägare till Mårtensboda 1:13, Gabriella Innerstedt (ankomststämplat 2016-04-04)
9. Fastighetsägare till Mårtensboda 1:8, Mats Lönn och Birgitta Ekerstig-Lönn (ankomststämplat 2016-04-05)
10. Fastighetsägare till Mårtensboda 1:12, Ann-Marie Beckman-Forsberg och Bengt Beckman (ankomststämplat 2016-04-05)
11. Fastighetsägare till Mårtensboda 1: 14, Mona Askelöf och Aina Borg (ankomststämplat 2016-04-01)
12. Fastighetsägare till Mårtensboda 1:27, Siv och Jan-Olov Svedlund (Ankomststämplat 2016-04-06)

Yttrandena redovisas inte här i sin helhet utan sammanfattas. Samtliga yttranden hålls tillgängliga på Bygg- och miljöförvaltningen i Östhammars kommun.

Myndigheter och kommunen

Yttrandena redovisas inte här i sin helhet utan sammanfattas. Samtliga yttranden hålls tillgängliga på Bygg- och miljöförvaltningen i Östhammars kommun.

1. Länsstyrelsen (här redovisas hela yttrandet)

Kommunen föreslår att strandskyddet ska upphävas, med hänvisning till det särskilda skälet i 7 kap. 18c §, punkt 2 MB, att området "genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen". Länsstyrelsen bedömer att detta kan ses som ett giltigt särskilt skäl för den del av planområdet som avskiljs från stranden av befintliga bostadstomter. Länsstyrelsen bedömer vidare att Gräsövägen inte har en sådan avskiljande verkan som avses i 7 kap. 18c §, punkt 2 MB. Länsstyrelsen kan, utifrån handlingarna i ärendet, inte se något annat särskilt skäl för att upphäva strandskyddet för den del av planområdet som inte avskiljs från stranden av befintliga bostadstomter. Länsstyrelsen anser därför att detaljplanen ska anpassas så att strandskyddet kan ligga kvar i denna del av planområdet. För att strandskyddet ska kunna upphävas med en bestämmelse i en detaljplan krävs, förutom att det finns ett särskilt skäl, att intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Denna avvägning framgår inte av planhandlingarna. Länsstyrelsen anser att kommunen ska redogöra för denna bedömning. Med anledning av vad som anförts ovan kan Länsstyrelsen, om nu föreliggande förslag till detaljplan antas, komma att pröva kommunens beslut om antagande, enligt 11 kap. 10 § PBL.

Kommentar:

Plankartan

Kartan till vänster visar, genom den röda streckade linjen det strandskydd, som gäller i den vänstra (västra) delen av området.

I den norra delen föreslås strandskyddet upphävas inom det med blå linje avgränsade området.

Inom den gröna linjen i söder behålls strandskyddet inom planområdet.

Planhandlingarna ska förändras enligt länsstyrelsens synpunkter. I den norra delen av området (ovanför den svarta streckade linjen enligt illustrationen ovan och avgränsat av blå linje) föreslås strandskyddet upphävas med hänvisning till det särskilda skälet i 7 kap. 18c §, punkt 2 MB, att området "genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen". Motiveringen "bebyggelse" alltså bostadstomten norr om den streckade linjen.

I den södra delen av området (omgivet av grön linje) revideras planen så att strandskyddet inte föreslås bli upphävt. Det betyder att det kommer att råda strandskydd inom en mindre del av planområdet betecknat som E, HJ och LOKALGATA. För att göra planen enklare, att avläsa och efterfölja, anpassas gränsen mellan byggbar mark och prickmark så att den sammanfaller med gränsen för strandskydd.

Planbeskrivningen förtydligas med motivering av varför kommunen anser att intresset att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

2. Lantmäteriet

Har inget att erinra, men har anmärkningar av redaktionell art, som kommer att rättas till i utställningshandlingarna.

3. Trafikverket

Har inget att erinra.

4. Uppsala Brandförsvär

Har inget att erinra.

5. Vattenfall Eldistribution AB

Har inget att erinra.

6. Kommunstyrelsen

Har inget att erinra, men anför synpunkter angående genomförandefrågor som inte berör detaljplanens innehåll. Dessa frågor kan bevakas av berörda förvaltningar.

Föreningar och organisationer

7. Miljöpartiet de gröna i Östhammar

Miljöpartiet de gröna har inget att erinra, men anför synpunkter angående genomförandefrågor, exempelvis trafiksäkerhet, vilka inte berör detaljplanens innehåll. Dessa frågor kan bevakas av berörda förvaltningar.

Sakägare

8. Fastighetsägare till Mårtensboda 1:13, Gabriella Innerstedt

Framför i yttrande:

- I kungörelsen förekommer formuleringen "en viss komplettering av den befintliga bebyggelsen kan ske". Innebärande vad?

- Gällande dricksvattenlösningen; var i Sverige finns beprövad erfarenhet av denna lösning som nämns befintlig, "Afflux Water gällande avsaltningsanläggning med tekniken omvänd osmos, informationsmaterial från företag Alnarp Cleanwater gällande system ACT Natura! för rening av avloppsvatten samt JTIs rapport gällande utvärdering av Alnarp Cleanwater technology avloppreningsanläggning ACT Natura!".
- Vem är ansvarig; i det fall omkringliggande befintliga brunnars vatten kontamineras eller på annat sätt påverkas av den lösning som är redogjord för i detaljplanen?
- Skall blivande tomtägare själva installera luftpumpen? "för att BOD reningen skall fungera väl under året rekommenderas att en luftpump installeras".
- Oklart hur många enskilda tomter med bostadshus som planeras. Antal i texten (som skiljer sig här och där) överensstämmer ej med planeringskartan.
- Parkering för besökare till handelsplatsen?

Kommentar:

Planarbetet grundar sig på ett beslut 2009-08-19 av samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott (Dnr 2009BN453, § 37) om att påbörja planarbete för fastigheterna Mårtensboda 1:1 m.fl. Beslutet fattades utifrån gällande översiktsplan, antagen 2003, samt Program för en livskraftig skärgård, 2009-2015.

Den föreslagna exploateringen har en anknytning till befintliga bebyggelseområden och ses som en komplettering till både bebyggelsen söderut samt västerut på andra sidan Gräsövägen. I översiktsplanen anges också att kommunen vill verka för en levande landsbygd och skärgård. Kommunen har därför en positiv grundinställning till åretruntboende och verksamheter som är lämpligt lokaliserade. I sitt samrådsyttrande har Länsstyrelsen bedömt att markanvändningen är förenlig med översiktsplanen.

Det avloppssystem som kommer att anläggas ska i sin helhet kontrolleras och godkännas av kommunens miljökontor i en separat tillståndprocess. Där löses bland annat frågor kring den nämnda luftpumpen. Detaljplanen medger markanvändningen och ställer krav på att vatten- och avlopp ska lösas gemensamt inom området. Detta regleras med en planbestämmelse i plankartan. Detaljplanen är dock inte låst till specifika tekniska lösningar då dessa hela tiden utvecklas och förbättras.

Exploatören har ambitionen att vattentillgången ska ske genom rening- och avsaltning av havsvatten.

Enligt miljöbalken ska förorenaren betala. Skulle omkringliggande brunnar påverkas och det går att påvisa att det beror på den nya exploateringen är det således de som driver reningsverket som är ansvariga för att åtgärda problemet.

Antal tomter inom området är inte bestämt, tomtindelningen är endast en illustration och visar största antal tomter som kan medges, därför anges cirka 20 bostadstomter i planbeskrivningen. För bostadstomterna gäller att de ska vara minst 2500 kvm och får bebyggas med som mest 250 kvm. Det finns alltså inget som hindrar att tomterna blir större än 2500 kvm och att antalet tomter därigenom minskar.

Parkering anordnas på kvartersmark, det vill säga på respektive tomt.

9. Fastighetsägare till Mårtensboda 1:8, Mats Lönn och Birgitta Ekerstig-Lönn
Framför i yttrande:

- Anser att exploateringen strider mot översiktsplanen 2003, som säger att "Utanför strandskyddet i Mårtensboda kan det finnas utrymme för någon enstaka ny tomtplats i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper"
- Frågar om man kan garantera noll utsläpp av föroreningar från avloppsanläggningen.
- Anser att detaljplanen bör återremitteras då den nya planen medför en påtaglig påverkan på befintliga naturvärden växter, djur/fåglar och vatten och inte minst den byakultur som finns inom området. En återgång till översiktsplanen från 2003 borde behållas och beaktas.

Kommentar:

Angående avloppssystemet och frågan om förenligheten med översiktsplan 2003, se svar ovan till ägarna av Mårtensboda 1:13.

Den nya bebyggelsen föreslås anpassas till omgivningen genom fasadmaterial och färgsättning. Det grönsläpp som finns inom området syftar bland annat till att underlätta för att djur och människor att passera området och ta sig vidare ner till vattnet. Exploateringens påverkan på området bedöms inte vara så stor att detaljplanen inte kan genomföras.

10. Fastighetsägare till Mårtensboda 1:12, Ann-Marie Beckman-Forsberg och Bengt Beckman

Framför i yttrande:

- Anser att detaljplanen bör dras tillbaka eftersom planbeskrivningen inte satt sig in i Mårtensbodas speciella förhållanden, utan istället planerar för att förvandla detta unika område med sin speciella kulturmiljö till ett villasamhälle vilket strider mot Översiktsplanen 2003, som säger att "Utanför strandskyddet i Mårtensboda kan det finnas **utrymme för någon enstaka ny tomtplats** i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper" (sid. 51 Övriga områden).

Kommentar:

Angående frågan om förenligheten med översiktsplan 2003 och kulturmiljön, se svar ovan till ägarna till Mårtensboda 1:13 och 1:12.

11. Fastighetsägare till Mårtensboda 1: 14, Mona Askelöf och Aina Borg

Framför i yttrande:

- Konstaterar att markägarna inte är intresserade av varken information eller dialog och ser med oro på det fortsatta arbetet.

- Förslaget strider mot nu gällande Översiktsplan
- En miljökonsekvensbeskrivning bör genomföras och naturvärdesinventering upprättas.
- Exploateringsgraden ifrågasätts
- Lösningen av avloppshantering är otydlig.
- Trafikfrågorna bör ägnas särskild uppmärksamhet

Kommentar:

Synpunkterna på relationen till markägarna noteras.

Angående frågan om förenligheten med översiktsplan 2003 och kulturmiljön, samt frågor om avloppshantering, se svar ovan till ägarna till Mårtensboda 1:13 och 1:12.

Det har under planarbetets gång konstaterats att en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver upprättas. Länsstyrelsen har inte heller bedömt att en miljökonsekvensbeskrivning behöver upprättas. I den omfattning som föreslås i detaljplanen anses en avloppsreningsanläggning och en anläggning för förädling av havtornsprodukter inte innebära en betydande miljöpåverkan enligt förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar samt miljöprövningsförordningen.

När detaljplanearbetet startade, ursprungligen år 2009 och sedan igen år 2011 bedömdes att en naturvärdesinventering inte var nödvändig. Det har under planarbetets gång inte framkommit några indikationer på unika naturvärden på platsen. Länsstyrelsen har inte heller påtalat att det skulle kunna finnas höga naturvärden i det aktuella planområdet.

Angående exploateringsgrad för villatomterna, se svar ovan till Mårtensboda 1:13. Byggnadsarean för handelsområdet, är satt för att skapa bärighet för kommande verksamheter, minskar denna ner minskar även förutsättningarna för fungerande verksamheter.

VA-utredningen från 2012 behandlar lösningar för bostadstomterna, men området för handel och hantverk bedöms kunna koppla på sig på hushållspillvatten och därmed använda sig av samma VA-lösningar som bostadstomterna. Om någon verksamhet behöver längre gående rening än hushållspillvatten löses det i tillståndsprocess för verksamhetens som inte är kopplad till detaljplanen.

Parkeringsmöjligheter till närliggande badplats kan inte lösas i denna detaljplan.

Ett genomförande av detaljplanen kommer bidra till ett ökat trafikflöde främst under sommarmånaderna. En fyrvägskorsning kan fungera hastighetsdämpande, andra eventuella trafikåtgärder ses över i takt som behoven uppstår.

Kommunen ser positivt på möjligheten till en framtida cykelväg men den anläggs då av väghållaren Trafikverket och behandlas inte i detta planarbete. Gränsen för planområdet är satt utanför Trafikverkets vägområde.

12. Fastighetsägare till Mårtensboda 1:27, Siv och Jan-Olov Svedlund

Framför i yttrande:

- Tar i huvudsak upp att det är viktigt att de frågor som berörs i plandokumentet verkligen fullföljs, det gäller genomförandefrågor, vatten och avlopp, parkering med mera.
- Det är ytterst viktigt att skogsridån, om 50 meter inom handelsområdet är helig och att absolut ingen avverkning eller uppförande av så kallade Attefallshus får ske i det området.

Kommentar:

Angående vatten och avlopp med mera så hänvisas till kommentarer ovan som behandlar ett flertal av dessa frågor.

Skogsridån kommer inte var "helig" men däremot kommer det att krävas marklov för fällning och gallring av träd med stamdiameter större 0,15 meter, vilket ger ett visst skydd med syfte att bevara skogen och medge att den kan skötas för att utgöra en attraktiv naturmiljö.

Attefallshus är bara tillåtna på bostadstomter och kommer därmed inte kunna uppföras vid skogsridån vid handelsområdet

Förslag till revidering efter utställning

Avgränsningen av det område där strandskydd föreslås bli upphävt motiveras i planbeskrivningen och redovisas på plankartan som illustration.

Frågor angående vatten och avlopp, tillåtlighet enligt översiktsplan, naturvärden och hur verksamhetstomterna ska hanteras med mera, ska förtydligas i planbeskrivningen.

Berörda sakägare vars synpunkter inte blivit tillgodosedda

Som yttrat sig under utställningen

Ägare till Mårtensboda 1:13
Ägare till Mårtensboda 1:12
Ägare till Mårtensboda 1:14
Ägare till Mårtensboda 1:27

Som endast yttrat sig under samrådet

Ägare till Mårtensboda 1:5
Ägare till Mårtensboda 1:10
Ägare till Mårtensboda 1:11
Ägare till Mårtensboda 1:19
Ägare till Mårtensboda 1:22
Sommarboende Mårtensboda
Ägare till b.la. Gräsö 1:355

Övriga som inte har blivit tillgodosedda

Ägare till Mårtensboda 1:8
Ägare till Mårtensboda 1:30
Ägare till Mårtensboda 1:32
Ägare till Klockarboda 1:5
Ägare till Klockarboda 1:6
Ägare till Klockarboda 1:12
Ägare till Klockarboda 1:26, 1:29
Ägare till Norrboda 2:61

.....
Kjell Sanfer
Plan-och byggchef

.....
Matilda Svahn
Planhandläggare

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

Detaljplan för fastigheten Mårtensboda 1:1 (del av)
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2016-05-02

Planen upprättas enligt Plan- och bygglagen, ÄPBL, 1987:10, genom normalt förfarande utan programsamråd. Planen har genomgått samrådsskedet och ställs nu ut för granskning inför godkännande i bygg- och miljönämnden och antagande i kommunfullmäktige.

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg. office
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
Epost
byggochmiljo@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-175 37
Int +46 173 175 37

Organisationsnummer
212000-0290
V.A.T. No
SE212000029001

Bankgiro
233-1361

Bygg- och miljöförvaltningen

Sid 2 (3)

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Tidplan

Antagande, KF

september 2016

Laga kraft

november 2016

Tidsangivelsen för laga kraft förutsätter att kommunala beslut inte överklagas. Skulle så ske kan tidpunkten förskjutas för genomförandet med ytterligare 1–2 år.

Genomförandetid

Genomförandetiden är femton (15) år från den dag planen vinner laga kraft.

Ansvarsfördelning

Östhammars kommun ansvarar för upprättandet av denna detaljplan, vilket bekostas av exploatören/fastighetsägaren.

Fastighetsägaren är exploatör inom planområdet och ska ansvara för genomförandet av planen. Fastighetsägaren ska initiera de fastighetsrättsliga åtgärder som krävs för att möjliggöra planens genomförande. Fastighetsägaren ansvarar också för anläggning av lokalgatan samt att vatten- och avloppsledningar dras fram till området och att anslutningspunkter skapas för respektives tomt skapas.

Huvudmannaskap

Kommunen ska inte vara huvudman för allmän plats.

FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR OCH KONSEKVENSER

Tomter för bebyggelse bildas genom förrättning enligt fastighetsbildningslagen. Gemensamhetsanläggningar ska bildas för väg, gemensamma byggnader, naturmark och Va-anläggning samt för vattenledningen från Östersjön. Bildandet av gemensamhetsanläggningarna sker i samband med Lantmäteriförrättningen. Nybildade tomter ska ges andelstal i de nybildade gemensamhetsanläggningarna.

En samfällighetsförening förvaltar gemensamhetsanläggningarna. Lantmäteriförrättning, anläggningsförrättning för bildande av gemensamhetsanläggning samt bildande av samfällighetsförening, skall sökas och bekostas av exploatören.

Bygg- och miljöförvaltningen

Den mark och de byggnader som tillhör gemensamhetsanläggningarna ska med äganderätt utan kostnad överlätas till Mårtensboda samfällighetsförening. I planen regleras att bygglov inte får ges innan fastighet kan anslutas till gemensam vatten- och avloppsanläggning.

En tillåtelse att förlägga vattenledningen under vägen ska sökas hos trafikverket innan planen antas av kommunfullmäktige.

De befintliga ledningsgator som finns i planområdet har utpekats som områden för allmänna luftledningar. Då gemensamhetsanläggningen bildats övergår ansvaret för en eventuell markförläggning av ledningarna på samfällighetsföreningen.

EKONOMISKA FRÅGOR

Detaljplanen finansieras genom planavtal som tecknats mellan Östhammars kommun och ägarna till fastigheten Mårtensboda 1:1.

Bygglovsavgift

Bygglovsavgift enligt PBL ska tas ut vid bygglovsprövning. Kostnaden tas ut enligt gällande taxa.

Planavgift

Planavgift ska inte tas ut vid bygglovsprövning.

Tekniska frågor

Särskilt samråd ska ske med Vattenfall Eldistribution angående förändringar av befintliga elanläggningar och tomternas elförsörjning. Kostnader för eventuell flytt eller förändring av befintliga elanläggningar bekostas av exploitören men utförs av Vattenfall. En nätstation kommer att uppföras av Vattenfall Eldistribution.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Från kommunens sida har arbetet med planen utförts av Kjell Sanfer, Plan- och byggchef, Cecilia Holst detaljplanehandläggare och Matilda Svahn detaljplanehandläggare, i samarbete med Åf infrastructure genom Hanna Aandahl arkitekt fp/MSA och Nils Sylwan arkitekt SAR/MSA. Vidare har underlag framställts av Göran Sollenberg, arkitekt SAR/MSA.

Ärendenummer

TRV 2016/48238

Ert ärendenummer

Mårtensboda 1:1

Sidor

1(3)

BESLUT

Beslutat av

Nina Hagman

Dokumentdatum

2016-08-05

TRAFIKVERKET

Tiina och Samar Basu
Grönviken 29
755 94 UPPSALA

Kopia till:
Projektledare underhåll väg
Basområde underhåll väg
Länsstyrelsen

Tillstånd att utföra ledningsarbete inom vägområdet

Beslut och villkor enligt 44 § väglagen (1971:948)

Väghållningsmyndigheten i Trafikverket Region Öst beviljar er ansökan om att utföra förläggning av ny ledning, Tryckning/borrning El, Starkström och Vatten under väg, inom vägområdet för väg 1183 Mårtensboda 1:1 Gräsö i Östhammar kommun. För arbetet gäller följande villkor:

Transformatorstationer, kabelskåp, kopplingskåp och liknande ska placeras utanför vägområdet.

Tryckning/borrning ska utföras och enligt standardvillkor nedan.

Arbetets utförande i tid

Arbetet får påbörjas tidigast den 2016-08-05 och ska vara avslutat senast den 2017-06-30.

Väghållningsmyndigheten ska ha tillåtitt en trafikordningsplan för det aktuella arbete och för denna period.

Tillståndet ska kunna visas upp på begäran vid utförande av ledningsarbetet.

Standardvillkor för korsande ledning

Korsande ledningar ska tryckas eller borrar vinkelrätt eller i det närmaste vinkelrätt mot vägens längdriktning. Tryckdjupet under vägytan ska vara minst 1,5 m, dock minst 0,55 m under öppet dike. Det senare måttet gäller i förhållande till dikesbotten i väl rensat skick.

Där ledningen korsar vägen ska avståndet till vägtrummor vara minst 10 m. Avståndet till ände av sidotrummor ska vara minst 3 m.

Eventuella tryck eller borrhöpar ska utföras från dikesbotten eller släntfoten och utåt, dock minst 3,5 m från vägbankant till närmaste schaktkant.

Ärendenummer
TRV 2016/48238

Ert ärendenummer
Mårtensboda 1:1
Sidor
2(3)

BESLUT

Beslutat av
Nina Hagman
Dokumentdatum
2016-08-05

Aterkallande av beslut

Väghållningsmyndigheten har rätt att återkalla detta beslut om villkoren i beslutet inte uppfylls eller om förutsättningen för detta tillstånd har ändrats och förändringarna påverkar vägens bestånd, drift eller brukande negativt eller båda.

Övriga upplysningar

För tillträde med mera till vägområdet gäller särskilda bestämmelser. Sålunda berättigar inte tillståndet i sig att arbete kan påbörjas.

Tillståndet omfattar enbart arbeten och förläggning av ledning inom det vägområde som Trafikverket innehar med vägrätt. En separat ansökan om nyttjanderättsavtal krävs om en ledning i denna ansökan dras inom en av Trafikverkets fastigheter eller korsar en järnvägsanläggning eller båda.

Om delar av ledningsarbetet kommer att utföras utanför vägområdet måste ni själv kontakta berörda fastighetsägare.

Observera att det krävs tillstånd från länsstyrelsen vid uppförande av transformatorstationer, kabelskåp, kopplingskåp eller liknande intill vägområdet (47 § väglagen). Det kan också krävas bygglov från kommunen.

Aterställning av vägområdet

Kapitel 6. § 4 i vägförordningen (2012: 707):

”Sedan ledningsarbete utförts inom ett vägområde, ska området genom ledningshavarens försorg återställas i det skick som det befann sig i före arbetets början. Om väghållningsmyndigheten begär det, ska dock vägbeläggning som skadats vid ledningsarbetet återställas genom väghållningsmyndighetens försorg. Uppstår sättningar till följd av ledningsarbete, ska de arbeten som sättningarna föranleder, om väghållningsmyndigheten begär det, utföras genom väghållningsmyndighetens försorg. Åtgärder som vidtas genom väghållningsmyndighetens försorg utförs på ledningshavarens bekostnad.”

Trafikanordningsplan

Minst tre veckor innan arbetet påbörjas måste ni ansöka om en tillåten trafikanordningsplan hos väghållningsmyndigheten Region Öst. Ni gör ansökan via ett webbaserat program som återfinns på länken www.trafikverket.se/taplaner.

Anmälan om att arbetet startar

Minst en vecka innan arbetet ska påbörjas måste ni kontakta Trafikverkets entreprenör på telefonnumret nedan. Syftet med anmälan är att meddela när ledningsarbetet startar, koordinera med arbeten som Trafikverket beställt och samordna arbetsmiljöansvaret:

Tierp

Telefonnummer: 010 – 476 14 39

Trafikverket
Box 1140
631 80 ESKILSTUNA
Besöksadress: Tullgatan 8

Texttelefon: 010-123 99 97
Telefon: 0771 - 921 921
trafikverket@trafikverket.se
www.trafikverket.se

Nina Hagman
UHväl
Direkt: 010-123 81 89
nina.hagman@trafikverket.se

Ärendenummer
TRV 2016/48238

Ert ärendenummer
Mårtensboda 1:1
Sidor
3(3)

BESLUT

Beslutat av
Nina Hagman
Dokumentdatum
2016-08-05

Anmälan om att arbetet är klart

När ledningsarbetet är klart ska ni snarast anmäla det till Trafikverket via e-tjänsten på denna adress: <https://dka.vv.se/ledningsarenden/> eller via e-post till nedanstående e-postadress.

Vid dragning av ny ledning ska relationshandlingar och fakturaunderlag levereras till Trafikverket via e-tjänsten på <https://dka.vv.se/ledningsarenden/>. Inmättningsfiler skickas till Trafikverket med e-post till nedanstående e-postadress. Se följande länk för instruktioner: <http://www.trafikverket.se/Foretag/System-och-e-tjanster/Ansok-om-tillstand/Ansok-om-ledningsarenden/Ansok-om-ledningsarenden-inom-vagomradet/Avsluta-arbetet/>

Ange alltid ärendenummer i ämnesraden när ni skickar e-post till trafikverket@trafikverket.se.

I de fall ledningsägaren inte har anmält att arbetet påbörjats eller slutförts betraktas inte arbetet som utfört. Väghallningsmyndigheten tar i sådant fall inte något ansvar för de nedlagda ledningarna.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skicka ett skriftligt överklagande till Trafikverket, Ärendemottagningen, Ledningsärenden, Box 810, 781 28 Borlänge. Överklagandet ska vara undertecknat av er eller ert ombud enligt skriftlig fullmakt. Det ska ha kommit in till Trafikverket inom tre veckor från den dagen ni fick beslutet. I överklagandet ska ni ange vilket beslut som ni överklagar, hur ni vill att beslutet ska ändras och varför ni anser att det ska ändras.

Trafikverket sänder det överklagade beslutet vidare till länsstyrelsen för prövning, om myndigheten inte självt ändrar beslutet på det sätt ni önskar.

Eskilstuna 2016-08-05

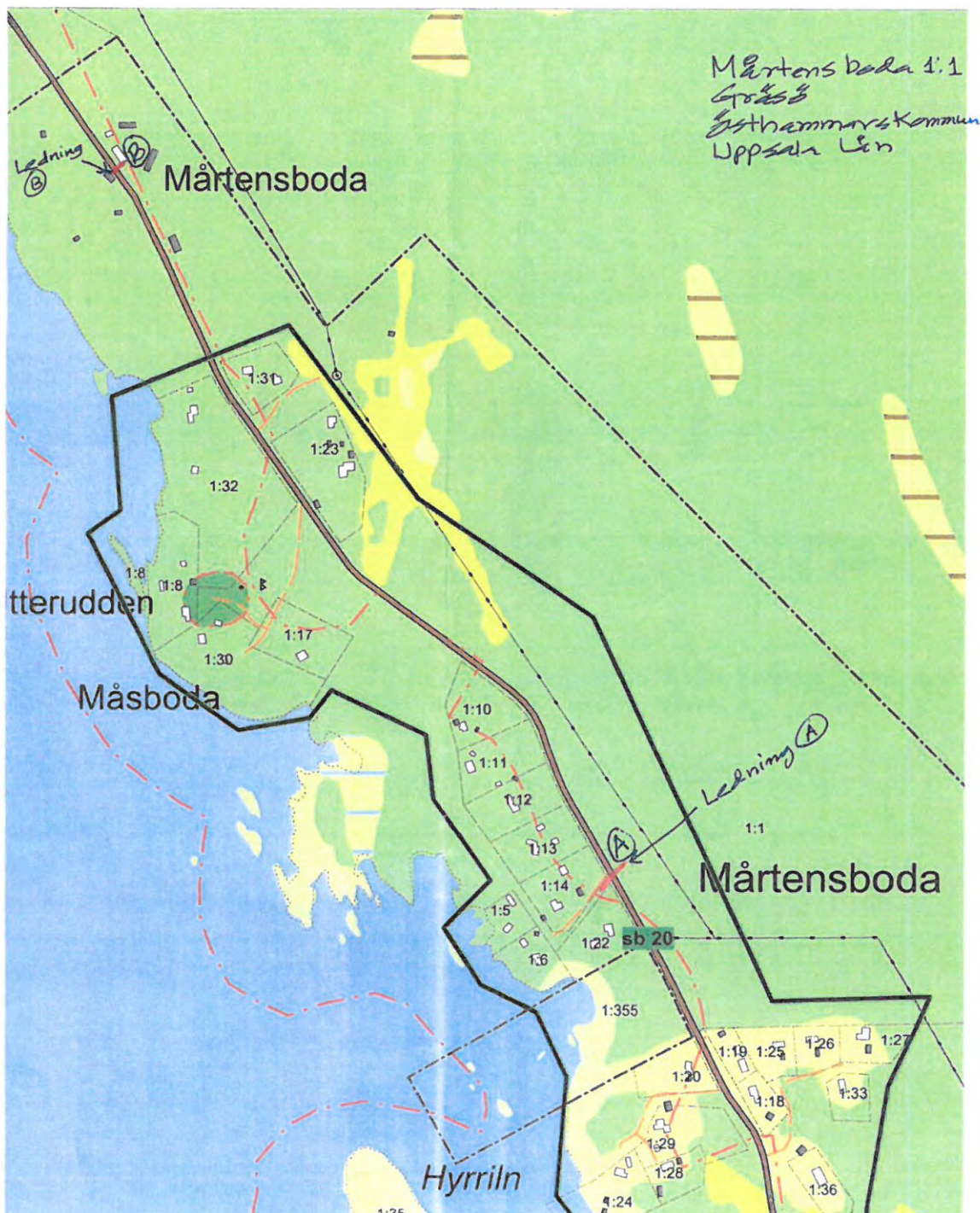
Nina Hagman

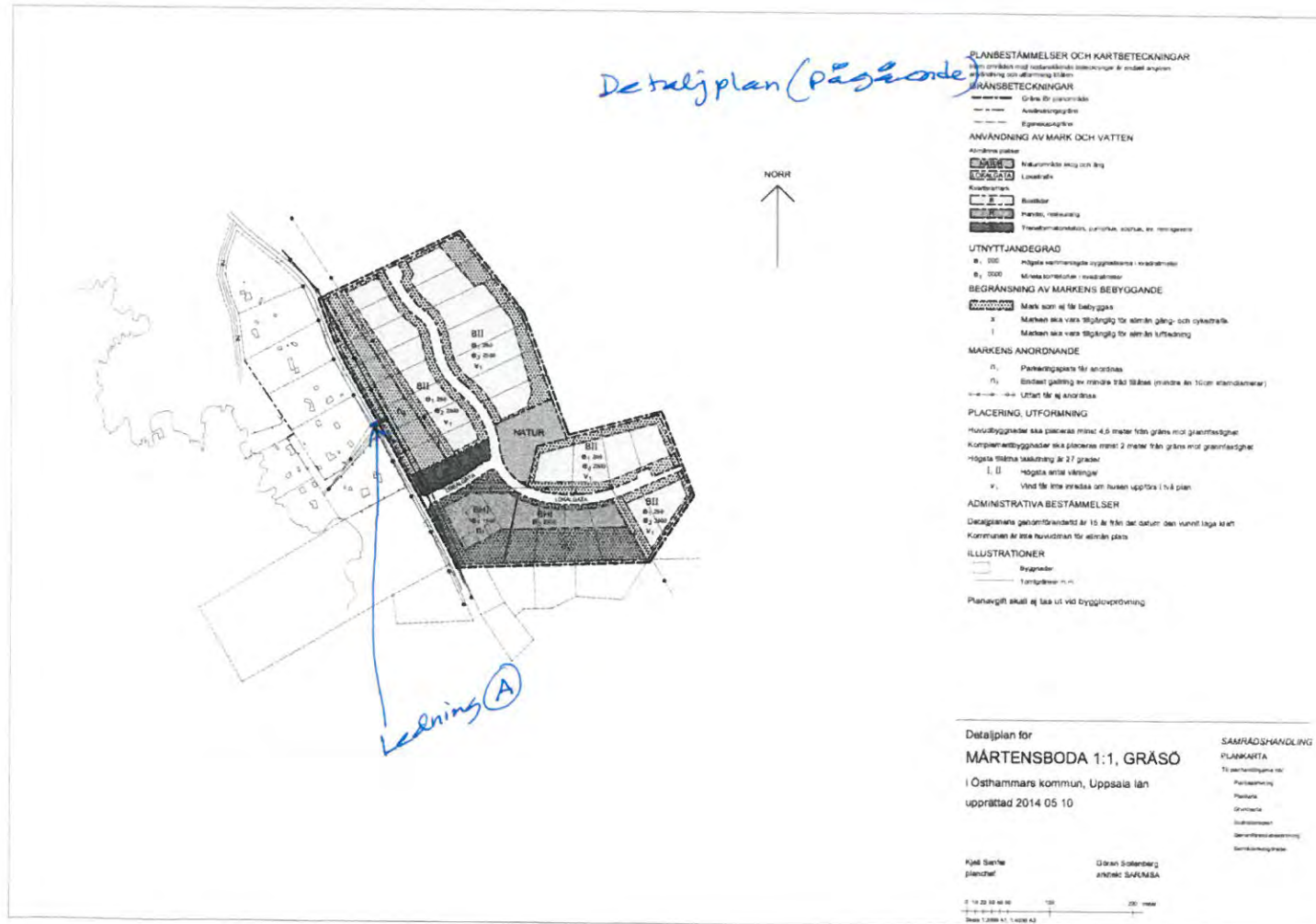
Bilagor

Karthandlingar

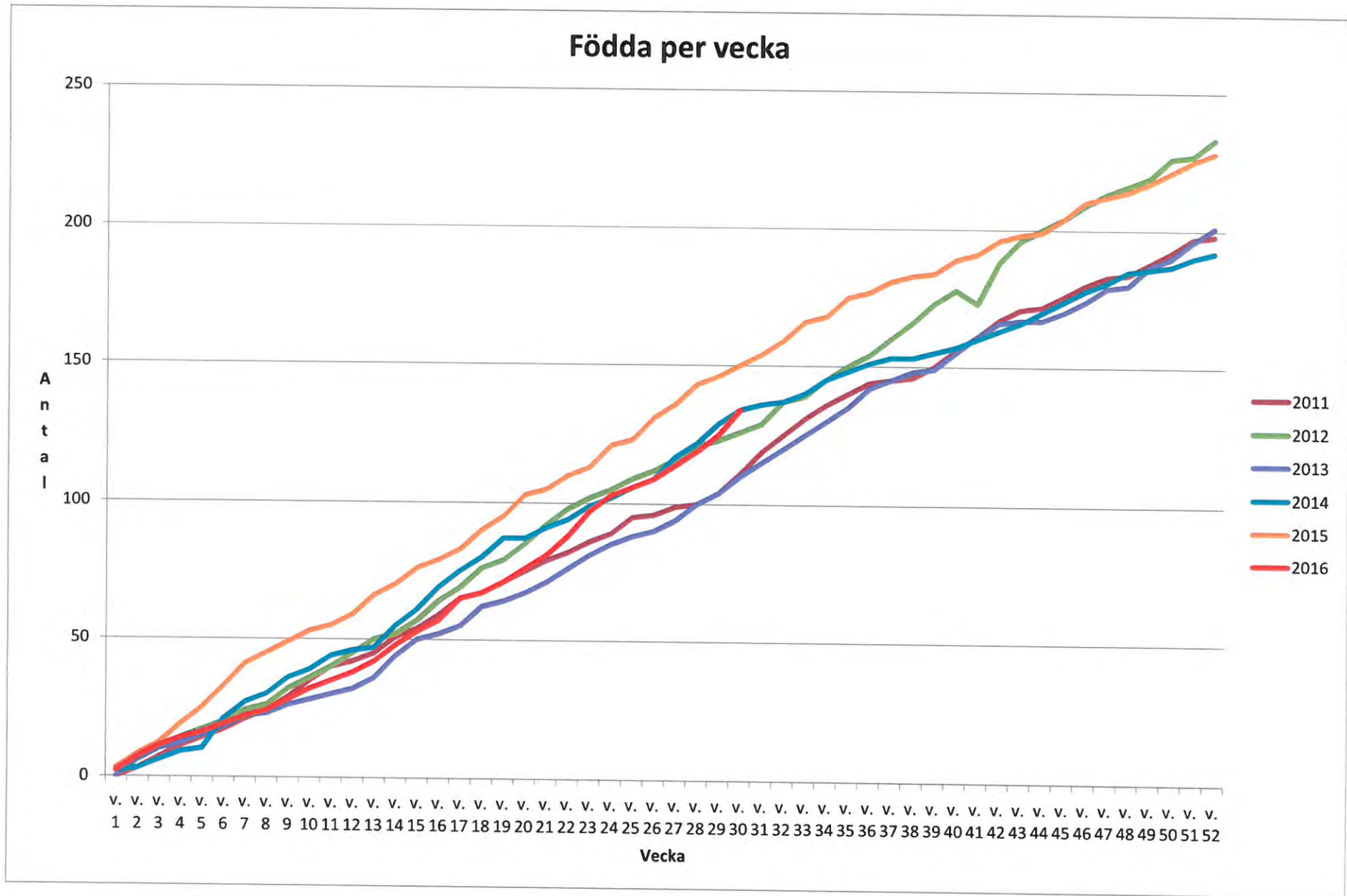
Karta -1

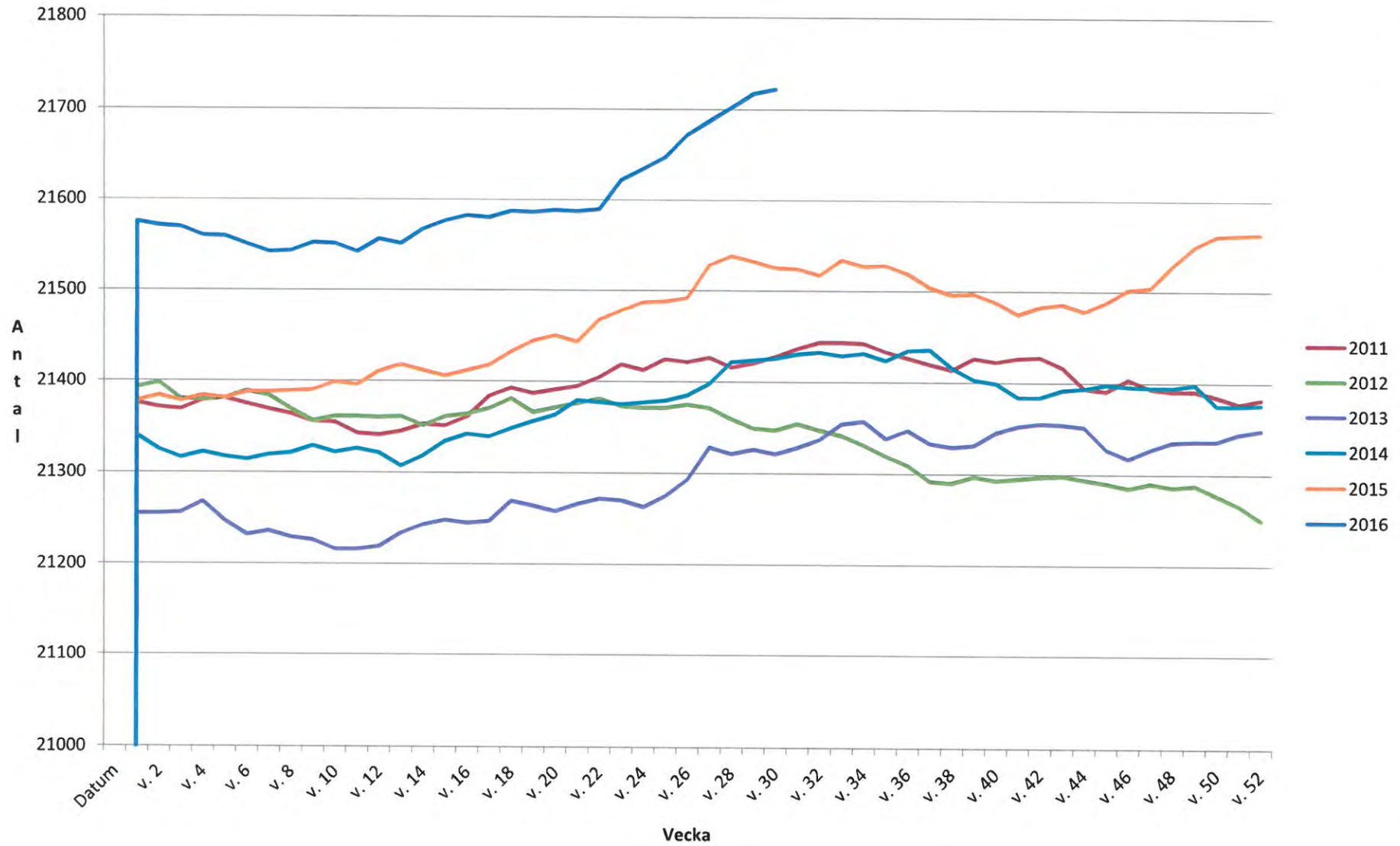

Preliminär befolkningsstatistik

Datum	Antal	Födda	Budgetprognos 2016	Diff
2016-07-26	21 722	134	21 450	272
Jämfört med föregående år			Fastställt 2015-11-01	
2015-07-28	<u>21 525</u>	<u>150</u>	21 484	
Förändring	197	-16		

Befolkning Östhammars kommun

Datum
2016-05-02

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut.

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) skall socialnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Det skall också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten.

Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Se bilagd rapport.

Förslag till beslut:

Arbetsutskottet föreslår socialnämnden besluta

Att överlämna redovisningen till fullmäktige

Rapport av ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap 1§ SoL 160101-160331

Beslutsdatum	Typ av bistånd	Man	Kv.	Datum för avbrott i verkställighet
2015-03-11	Kontaktfamilj	X		
2015-03-11	Kontaktfamilj	X		
	Kontaktfamilj	X		2015-04-08
2015-09-01	Kontaktperson		X	
2015-09-21	Kontaktfamilj	X		
2015-09-21	Kontaktfamilj	X		
2015-09-30	Kontaktperson		X	
2015-10-05	Särskilt boende		X	
2015-10-16	Kontaktfamilj	X		
2015-11-06	Kontaktperson	X		
2015-12-21	Kontaktperson	X		

Antal överställda beslut: 11
 Antal män: 8
 Antal kvinnor: 3

Rapport av ej verkställda gynnande beslut enligt LSS 160101-160331

Beslutsdatum	Typ av insats	Man	Kv.	Datum för avbrott i verkställighet
2015-02-09	Bostad med särskild service för vuxna	X		
2015-02-12	Bostad med särskild service för vuxna		X	
2015-06-11	Bostad med särskild service för vuxna	X		

Antal överställda beslut: 3
 Antal män: 2
 Antal kvinnor: 1

Socialkontoret

Redovisning av överställda beslut (längre än 3 månader)

2016-04-22

Enligt 4 kap 1§ SoL 20160101-20160331

Beslutsdatum/ avbrott	Beslut	Skäl till ej verkställt beslut	Vidtagna åtgärder för att verkställa/i Övrigt
2015-03-11	Kontaktfamilj (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	Beslutet avslutas 2016-03-31 utan att verkställas då hanläggare ej fått kontakt med familjen.
2015-03-11	Kontaktfamilj (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	Beslutet avslutas 2016-03-31 utan att verkställas då hanläggare ej fått kontakt med familjen.
2015-04-08	Kontaktfamilj (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	Avbrott i verkställighet. Har instansen råd och stöd social-sekreterare.
2015-09-01	Kontaktperson (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	Tackat nej till erbjudande 2015-12-07.
2015-09-01	Kontaktperson (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	
2015-09-21	Kontaktfamilj (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	Verkställt 2016-03-03.
2015-09-21	Kontaktfamilj (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	Verkställt 2016-03-03.
2015-09-30	Kontaktperson (of)	Den enskilde har tackat nej till erbjudande	Tackat nej till erbjudande 2015-10-13. Verkställt 2016-02-22.
2015-10-05	Särskilt boende (äo)	Resursbrist, saknar ledig bostad	Väntar på plats Olandsgården
2015-10-16	Kontaktfamilj (ifo)	Annat skäl	På klientens och dennes familjs önskan verkställs inte insatsen fn, då de vill vänta på önskad kontaktfamilj som för tillfället ej kan ta uppdraget.
2015-11-06	Kontaktperson (ifo)	Annat skäl	Annan insats fördröjde verställandet. Verkställt 2016-03-01.
2015-12-21	Kontaktperson (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	

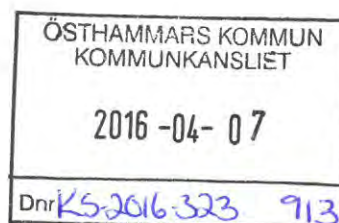
Omsorg till personer med funktionsnedsättning SoL (of)
 Individ- och familjeomsorg (ifo)
 Aldreomsorg (äo)

Enligt LSS 20160101-20160331

Beslutsdatum/ avbrott	Beslut	Skäl till ej verkställt beslut	Vidtagna åtgärder för att verkställa/i avvaktan på insatsen Övrigt
2015-02-09	Bostad med särskild service för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Har haft hjälp i hemmet/anhöriganställning Beslutet verkställt 20160301
2015-02-12	Bostad med särskild service för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Avser servicebostad. Beslutet verkställt 20160302.
2015-06-11	Bostad med särskild service för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Ärendet avslutas 2016-02-01 utan att verkställas då sökande ansökt om och fått annan insats istället.

2015-03-12

Kommunfullmäktige
Östhammars kommun

Motion gällande Utvecklingsgrupperna

MOTION

Sedan utvecklingsgrupperna bildades i mitten av 1990-talet har det många funderat över deras representativitet. Jag var med när grupperna bildades, i Österbybruk pekade man ut ett antal förståndiga personer och därmed jämt.

Men frågan om det demokratiska innehållet, har aldrig lösts eftersom den inte behandlats på ett engagerat sätt. Nu tycker jag det kan vara på tiden att avrunda frågan.

Att lösa det med allmänna val är ingen bra idé.

Mitt förslag nu är att alla ideella föreningar på respektive ort ges möjlighet att nominera en gruppsmedlem till den aktuella utvecklingsgruppen.

Ett villkor dock är att det endast gäller föreningar som är demokratiska, med styrelse, bokslut och allt annat.

Förslaget tillgodoser utvecklingsgruppernas demokratiska förankring. Förslaget stärker föreningslivet och allt deras ideella engagemang.

Intressekonflikter som skulle kunna finnas mellan olika föreningar har här en god möjlighet att lösas.

Jag yrkar därför:

- Att alla ortens föreningar med demokratiskt valda styrelser ges möjlighet att nominera en föreningsmedlem till att ingå i den lokala utvecklingsgruppen.
- Att de till utvecklingsgruppen nominerade personerna bland sig utser en styrelse.
- Att den lokala utvecklingsgruppen har att arbeta inom den ekonomiska ram som kommunstyrelsen anslår.

Christer Bohlin

Liberalerna

Svar på Motion gällande utvecklingsgrupperna

Så sent som 2015-11-17 antog kommunstyrelsen ett nytt reglemente för samtliga utvecklingsgrupper i kommunen. I det antagna reglementet finns ett antal ska-krav för grupperna att förhålla sig till för att kunna erhålla ekonomiskt stöd och för att kunna fungera som remissinstans till kommunen. Dessa ska-krav har tillkommit för att tydliggöra vikten av representation och öppenhet i utvecklingsgrupperna, utan att för den delen styra för hårt hur de väljer att organisera sig.

Ur reglementet:

En utvecklingsgrupp kan:

- fungera som aktör och opinionsbildare i utvecklingsfrågor
- ta tillvara lokala initiativ och utvecklingsmöjligheter
- stimulera intresse och engagemang för den egna orten/bygden men också för det gemensamma kommunala utvecklingsarbetet
- utgöra remissinstans eller samrådspart för kommunen *

En utvecklingsgrupp ska:

- vara politiskt och religiöst obunden
- vara öppen för deltagande för samtliga i orten boende, deltidsboende och verksamma
- arrangera öppna och annonserade möten
- aktivt arbeta för att uppnå representativitet för orten eller bygdens demografi; avseende ålder, kön, etnicitet osv.
- utse kontaktperson/ordförande och ekonomiansvarig/kassör

Årsredovisning/verksamhetsberättelse ska vara kommunen tillhanda 1 mars årligen och ska innehålla:

- deltagarförteckningar från öppna möten
- genomförda aktiviteter
- redovisning av disponerade medel
- beskrivning av genomfört och planerat arbete med utgångspunkt i ska-kraven

*under förutsättning att samtliga ska-krav (se ovan) uppfylls. Bland annat innebär detta att deltagandet är dokumenterat representativt för orten eller bygden avseende ålder, kön, etnicitet osv, alternativt att ett aktivt arbete för att leva upp till ska-kraven beskrivits i årsredovisning eller på annat sätt kan styrkas.

Innan eventuell revidering eller ny inriktning för hur utvecklingsgrupperna bör organiseras och tillsättas skall det nuvarande reglementet utvärderas, enligt innehåll i beslutat reglemente. I utvärderingen av reglementet tas hänsyn till samtliga inkomna synpunkter i ärendet inklusive denna motion.

2016-04-15

Kommunfullmäktige
Östhammars kommun

Motion gällande Medborgarservice

Liberalerna i Östhammars kommun anser att en av kommunens viktigaste uppgifter är att värna kommuninnevånarna och tillvarata varje individs berättigade intressen. Det gäller inte bara sjukvård och skydd mot kriminalitet som är uppenbart. Det gäller också medborgarnas delaktighet i samhället.

Vi oroas av sådant som att medborgarna och deras föreningar och småföretag inte längre klarar exempelvis kontanthantering, vilket är avgörande viktigt för många. Vi oroas också av att det finns äldre människor och funktionsnedsatta som inte klarar det som deras barn och barn-barn ofta kan: att beställa färdbiljetter och allt möjligt annat på nätet.

Vi föreslår därför att kommunen anställer en IT-stödande person för att tjänstgöra vid kommunens alla bibliotek, ett utmärkt jobb för en ungdom med intresse för datorer. Det ska vara en person med två uppgifter. För det första att ge stöd till de kommuninnevånare som har problem. För det andra att göra de ansvariga politikerna medvetna om de problem som vissa medborgare möter. Eller att berätta om de problem som den IT-stödande personen kan ana men aldrig möter eftersom berörda medborgare redan gett upp.

Jag yrkar därför:

Att kommunen utreder frågan om tillhandahållande av IT-kompetens i bibliotekens verksamhet.

Christer Bohlin
Liberalerna

Kultur- och fritidsförvaltningen
Caroline Henning

Datum
2016-05-11

Dnr
KS-2016-352

Sid
1 (1)

Motionssvar – gällande medborgarservice

Det motionen tar upp, att utreda IT-kompetens i bibliotekens verksamhet, finns redan. Enligt bibliotekslagen (7 §) och befintlig biblioteksplan för Östhammars kommun (Digital delaktighet) arbetar alla bibliotek och bibliotekarier med detta. Sedan 2014 finns en bibliotekarie med IT-ansvar anställd med spetskompetens inom området.

Bibliotekslagen

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur. Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet

Biblioteksplan 2015-2017

Digital delaktighet Som en del av samarbetet inom Uppsala län deltar Östhammars kommun i det Digitala Nätverket (tidigare DigiDel). Syftet är att öka den digitala delaktigheten, det vill säga att fler ska kunna ta del av internet använda digitala medier och de möjligheter som detta medför.

Kultur- och fritidsnämnden

**Utdrag
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL**Datum
2016-06-02Sid
9 (15)Delges:
Kommunstyrelsen

§ 49

Dnr KFN-2016-76

Dpl 913

Dnr KS-2016-352

Dpl 913

Motion från Christer Bohlin (L) gällande medborgarservice
Yttrande

Bilaga 4

I motion daterad 2016-04-15 från Christer Bohlin (L) gällande medborgarservice yrkas att kommunen utreder frågan om tillhandahållande av IT-kompetens i bibliotekens verksamhet.

Föreligger tjänstemannaförslag till motions svar.

Arbetsutskottets förslag

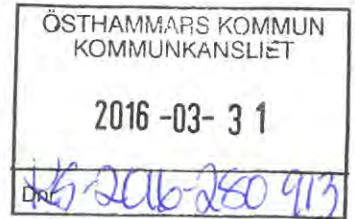
Kultur- och fritidsnämnden antar tjänstemannaförslaget som sitt motions svar och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Kultur- och fritidschef Lena Hellström föredrar ärendet.

Kultur- och fritidsnämndens beslut

Kultur- och fritidsnämnden antar tjänstemannaförslaget som sitt motions svar och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Östhammars kommun

Snesslingeberg 2016-03-20

Motion gällande ett nytt kommunalt kontor i Alunda

Kommunens ledning och stab har tidigare varit lokaliserad och samlad i Kommunkontoret, Östhammars stadskärna, men i takt med att kommunorganisationen växer, dock ej invånarantalet, så har Östhammars kommuns administratörer givits spridda arbetsställen, runt om i Östhammars tätort.

Nu finns långt framskridna planer på att även bygga upp ett kontor i Uppsala stadskärna, för att som man säger "erbjuda distansarbete och underlätta nyrekrytering av chefer".

Skulle kommunen nu vara en vanlig arbetsgivare, d v s inom det fria näringslivet så är det inget konstigt, d v s filialerna kan helt pragmatiskt lokaliseras var som helst så länge jobbet blir gjort, men nu är det dock en kommun vi pratar om, som har som huvuduppgift att tillgodose de inom kommunen boende medborgarnas behov inom kommunal service, samt vara attraktiv nog att även fortsättningsvis locka människor att bo kvar i kommunen och även förhoppningsvis ha förmåga att locka till sig nya invånare.

Vidare känns det som att visions-, värdegrunds- och attraktivitetsarbetet inte gett något större resultat, varför det finns starka skäl att omvärdera dessa. Signalerna man sänder, inte bara inåt i sin egen personalorganisation, utan även till presumtiva inflyttande och kommande rekryteringar är att kommunen, "Världens bästa lokalsamhälle", inte bra nog för våra chefer att jobba i. En chef är ju inte bara vad han eller hon gör, utan är även en symbol för i det här fallet kommunen och dess verksamhet.

Motionären ser med intresse på nya sätt att arbeta och på nya sätt skapa en större dynamik i kommunens organisation, men vi vill samtidigt framhålla att man som chef ska vara verksam i kommunen och där även ha sin huvudsakliga arbetsplats, varför vi i analogi med detta gärna ser en uppstart av en filial till kommunkontor, då förslagsvis i Alunda. Detta skulle medföra att pendlingsstiden från Uppsala kortas ner högst avsevärt, väl värt att se som ett betydligt bättre alternativ till lokaliseringen i Uppsala.

Det är dags att kommunen som organisation funderar kring sitt varumärke, samt att alla anställda i kommunen påminns om varför man har en kommun och för vem den finns till, d v s medborgarna och inte cheferna!

Motionären yrkar att kommunfullmäktige beslutar:

Att kommunen utreder om möjligheten att etablera ett kontor i Alunda som alternativ till ett Uppsalakontor, samt att om det är möjligt snarast upprätta ett sådant för att snabba upp restiden för ev pendlare, samtidigt som Alunda som ort ges möjlighet att växa administrativt och inte bara utvecklas mot att bli en pendlingsort.

Lars O. Holmgren
Borgerligt Alternativ, BoA

Kansliet
Peter Nyberg
86 128
070-206 95 44

Datum

Sid

Kommunstyrelsen

Svar på motion gällande ett nytt kommunalt kontor i Alunda

Inledning

Motionären lyfter i sin motion upp frågor om ökad organisation trots att kommunen inte växer i invånarantal, att arbetsplatser i Uppsala på distans är förbehållet chefer, att kommunen sänder signaler till sin omvärld om att kommunen inte är bra nog att bo i samt att syftet med kommunal verksamhet är att vara till för medborgarna inte för cheferna. Motionären föreslår att kommunen utreder om möjligheten att etablera ett kontor i Alunda som ett alternativ till ett Uppsalakontor.

Östhammars kommun har sedan 2012 kontinuerligt ökat sin befolkning. Till dags dato har kommunens invånarantal stigit till 21 672 invånare en ökning med 300 personer den senaste 18 månadersperioden. Östhammars kommun har även under denna tid ökat i antalet anställda, främst genom nya verksamhets- och ansvarsområden, men även p.g.a. ökad volym i verksamheten.

Östhammars kommun har på tjänstemannanivå beslutat att på prov införa möjligheten till distansarbetsplatser (fem stycken) i Uppsala. Detta sker under en 18 månaders provperiod och görs tillsammans med en annan av länets nordliga kommuner. Målgruppen för detta är inte chefer, chefer behövs i sin verksamhet, chefen skall vara nära sina medarbetare och sina kunder. Målgruppen är de funktioner där vi har svårt att rekrytera, där del av tjänsten handlar om dokumentation, utredning och administration, där moment i tjänsten inte är beroende av geografi, möte med kund eller samverkan med kollegor eller andra aktörer. Tanken är att distansarbetsplatserna skall användas 1-2 gånger i veckan under perioder då arbetsuppgifterna medger och behovet hos våra medarbetare finns.

Syftet med detta är att underlätta för de personer, oftast på nyckelposter, som valt att arbeta i vår kommun, men har sin bostadsort och en social kontext i Uppsala/Stockholmsområdet. Många av våra medarbetare är unga och har nybildade familjer. Kan vi hjälpa dem med vardagens utmaningar ökar möjligheten att de stannar i vår organisation.

Under provperioden innebär distansarbetsplatserna en ökad lokalkostnad. Om distansarbetsplatserna innebär att vi behöver göra en rekrytering mindre/år motsvarar detta mer än väl lokalkostnaden för provperioden.

För att säkra leveransen till våra medborgare, företagare, fastighetsägare och besökare behöver vi ha kompetenta medarbetare som väljer oss som arbetsgivare och som väljer att stanna och utvecklas hos oss. För att klara detta

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Postgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	03-212000-0290-01	1 31 70 -6
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	Bankgiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	233-1361

behöver vi förbättra och förändra oss på flera områden. Behoven hos våra medarbetare ser olika ut och måste bemötas med olika lösningar. För en del är tiden viktig för andra handlar det om lönen och för de allra flesta om möjligheten att ha inflytande över sin arbetssituation.

Östhammars kommun ändrade 2012 sin målstruktur, från delvis introverta mål riktade mot organisationen till mer extroverta mål riktade på och till våra medborgare och företagare. I tjänstemannaorganisationen har bedrivits ett utvecklingsarbete inom såväl Lean som inom kommunens kultur och värderingar. Bägge dessa utvecklingsarbeten tar sin grund i frågan om vem man är till för – skapa mervärden, synen på förbättringsarbete – effektivitet och engagemang samt förmågan att överbrygga organisatoriska mellanrum – samverkan och ledarskap. Detta är ett ständigt pågående arbete som självfallet kan förbättras över tid.

Nytt kontor i Alunda

Östhammars kommun bedriver verksamhet över hela kommunen, med delvis administrativa arbetsplatser i våra fem största tätorter. Dessutom finns det skolor och annan verksamhet förelagd till flera mindre tätorter. Huvuddelen av kommunens anställda finns utanför Östhammars tätort.

Alla organisationer behöver ses över, så även Östhammars kommun. För att säkerställa personal- och kompetensförsörjning, en effektiv administration, en kvalitativ verksamhet och ett attraktivt arbetsgivarskap bör en organisationsöversyn göras under första halvåret 2017. I denna översyn bör såväl organisationsstrukturer och geografiska lokaliseringar övervägas. Alunda är en starkt växande tätort, med ett mycket gott läge i förhållande till Uppsala, Arlanda och Stockholm och bör därför övervägas särskilt i denna översyn.

Förslag till beslut

- Att motionen anses besvarad

Peter Nyberg
Kommunchef
Östhammars kommun

ÖSTHAMMARSKOMMUN KOMMUNKANSLIET
2015 -01- 20
Dnr KS-2016-76 913

Medborgarmotion

Allmänt förbud mot fyrverkerier och användande av pyroteknisk utrustning inom kommunen

Vi vill att det skall vara ett allmänt förbud att använda fyrverkerier och pyroteknisk utrustning, annat än vid de traditionella högtider som vi firar enligt svensk tradition och hävd. Exempelvis nyårs- och valborgsmässoafton. Även vid dessa tillfällen skall detta ske på, av kommunen avsedda och godkända platser, samt under kontrollerade förhållanden och under en begränsad tid.

Det eskalerande användandet av fyrverkerier och pyroteknisk utrustning i våra kommuner är ohållbart. Självklart ska vi med glädje fortsätta att fira det nya årets ankomst liksom att vi firar vårens intåg vid Valborg. Vid andra tillfällen, t ex vid firande av privata högtider, skall tillstånd ansökas hos kommunen och hos berörda myndigheter. Man anger var och när man vill använda pyroteknik. Den som får tillståndet att inhandla pyrotekniska varor ska även vara ansvarig vid användandet.

Det värsta med det okontrollerade användandet av pyroteknik, är de många gånger tragiska och onödiga konsekvenser detta får på både människor och djur. Många människor upplever det mycket obehagligt med plötsliga ljudknallar. En del har nedsatt hörsel och använder hörapparat, vilket ger dem en obehaglig upplevelse när det smäller, pga att hörapparaten förstärker ljudet. Andra har hjärtproblem. Att då utsättas för de ljudupplevelser, som avfyrande av tjutande raketer innebär, kan vara direkt livshotande. Antalet onödiga olyckor i samband med fyrverkerier ska inte heller glömmas bort. Andra grupper i vårt moderna samhälle är de som genomlevt krigshärdar, där bomber och granater inte innebär något glädjande. Tvärtom en skräckupplevelse som många gånger har gett bestående men.

De flesta av oss djurägare har svårt att glädja oss när vår hund, katt eller annat husdjur kryper ihop och skakar eller blir helt apatiskt. Vi är många som får fly vår bostad och/eller ge våra husdjur lugnande preparat. De mentala skador på djuren som detta fenomen kan ge tar mycket lång tid att reparera, om det ens är möjligt.

Våra vilda djur, som vi också har ansvar för, tar också skada av pyroteknik. Under vissa tider kan t ex igelkottar vakna för tidigt för att sedan frysa ihjäl. Fåglar, rävar, med flera är även de mycket känsliga för plötsliga och kraftiga ljud. Våra uppstallade djur så som hästar, kor, får med flera, får även de illa.

Genom ett allmänt förbud minskas också spridningen av kemikaliska produkter.

Vi vill ha ett allmänt förbud mot okontrollerat användande av fyrverkerier och pyroteknisk utrustning! Vi vill veta var och när pyroteknik kommer att användas för att därmed kunna planera våra liv, för oss själva och våra djur!

Medborgare

Östhammars kommun

160119

*****

Namn och kommun

Datum

Förnamn

Efternamn

Postadress

Telefon

Mailadress

Strategienheten
Lars-Erik Falk

Datum
2016-02-29

Dnr
>

Sid
1 (1)

Kommunstyrelsen

Angående medborgarmotion till KF från [REDACTED], Östhammar

Enligt motionens 2:a stycke där motionären hemställer att: "Vid andra tillfällen, t ex vid firande av privata högtider, skall tillstånd ansökas hos kommunen och hos berörda myndigheter."

Genom Östhammars kommuns Lokala ordningsföreskrifter för kommunen, beslutade av kommunfullmäktige den 29 september 2015, § 78. (KS-2014-332). Så regleras detta via § 11 i nämnda föreskrift.

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

11 §

Pyrotekniska varor får inte användas utan tillstånd av polismyndigheten, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom. (3 kap. 7 § ordningslagen)

Tillstånd skall alltså ansökas hos polismyndigheten och där kommunen kan komma att ges möjlighet att uttala sig i vanlig ordning.

Lars-Erik Falk

Tekniska förvaltningen

Datum
2016-05-25

Dnr

Sid
1 (1)**Yttrande över medborgarmotion om allmänt förbud mot fyrverkerier och pyroteknisk utrustning**

Tekniska kontoret ansluter sig till yttranden från Strategienheten och föreslår att medborgarmotionen besvaras med att ett förbud mot fyrverkerier och andra pyrotekniska varor redan finns i Östhammars kommuns lokala ordningsföreskrifter, 11 §.

Tekniska kontoret

Annika Bexelius
Teknisk chefLasse Karlsson
Gatu- och fastighetschef

Bygg- och miljönämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2016-03-23

Sid
3 (29)

Kommunstyrelsen

ÖSTHAMMARS KOMMUN
KOMMUNKANSLIET

2016-03-24

Dnr KS-2016-76 915

§ 33

Dnr BMN-2016-294 Dpl 915

Medborgarmotion - Allmänt förbud mot fyrverkerier och användande av pyroteknisk utrustning inom kommunen

Kommunstyrelsen har översänt bifogade medborgarförslag för yttrande.

Bygg- och miljönämndens beslut

Bygg- och miljönämnden handlägger inte frågor angående pyroteknik. Tillstånd och tillsyn sker genom brandförsvaret i samarbete med Uppsala tillsammans med annan brandfarlig vara.

Olägenhetsfrågan hamnar ej inom miljöbalken då den är kortvarig och ej ger menlig skada på människors hälsa. Kommunen reglerar denna fråga genom ordningsföreskrifterna som Kommunfullmäktige äger. Polisen med hjälp av ordningsföreskrifterna och annan ordningslag är rätt instans.

Bygg och miljönämnden har således inget lagligt stöd att för att begränsa eller påverka pyrotekniska produkters användning i kommunen.

Bygg och miljönämnden har inget att erinra i denna sak.

F. Gid

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

Enhet 2

BESLUT

2016-06-08

Meddelat i Uppsala

Handling D, KS 160823

Sidan 1 av 3 Sida 1 (3)

Mål nr

255-16 E

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2016 -06- 14	
Dnr: KS-2016-126	Dpl. 900

KLAGANDE

[Redacted name and address]

MOTPART

Östhammars kommun

Box 66

742 21 Östhammar

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunstyrelsen i Östhammars kommuns beslut den 20 oktober 2015

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS BESLUT

Förvaltningsrätten avvisar överklagandet.

Dok.Id 183565

Postadress
Box 1853
751 48 Uppsala

Besöksadress
Kungsgatan 49

Telefon
018-431 63 00
E-post: forvaltningsratteni uppsala@dom.se
www.forvaltningsratteni uppsala.domstol.se

Telefax
018-10 00 34

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Kommunstyrelsen i Östhammars kommun beslutade den 20 oktober 2015 om fastställande av organisation för Mervärdesprogrammet.

████████████████████ har i skrivelse till förvaltningsrätten anfört att kommunens hantering av mervärdespengarna strider mot 3 kap. 9 § kommunallagen, enligt vilken fullmäktige ska besluta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen. █████ yrkar att mervärdespengarna till kommunen ska integreras med den kommunala budgeten samt att beslut om hur mervärdespengarna prioriteras och används ska tas av samtliga politiska partier i kommunfullmäktige på samma sätt som det görs i kommunens ordinarie budgetarbete.

████████████████████ har i yttrande till förvaltningsrätten anfört att █████ i sitt överklagande inte har hänvisat till tidigare protokoll och beslut utan att █████ överklagande handlar om hur mervärdesavtalet kom att hanteras efter att avtalet undertecknades och vilka konsekvenser denna hantering för med sig.

Kommunen bestrider bifall till överklagandet och anför bland annat att det i april 2009 skrevs ett avtal, Mervärdesavtalet, mellan Östhammars kommun, Oskarshamns kommun, SKB och SKB:s ägare.

SKÄL FÖR BESLUTET

████████████████████ har anfört att kommunens hantering av mervärdespengarna strider mot 3 kap. 9 § kommunallagen. █████ har dock inte närmare angett vilket beslut █████ överklagar. Kommunen beslutade den 20 oktober 2015 om fastställande av organisation för Mervärdesprogram-

met. Det har inte framkommit att det finns något senare beslut avseende kommunens hantering av mervärdespengarna.

Kommunens beslut om fastställande av organisation för Mervärdesprogrammet överklagas i den ordning som anges i 10 kap. kommunallagen. Av 10 kap 6 § kommunallagen följer att ett överklagande ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet justerats. Om överklagandet före klagotidens utgång har kommit in till kommunen istället för till förvaltningsrätten ska det enligt 10 kap. 7 § kommunallagen ändå prövas. Anslaget om justering av kommunstyrelsens protokoll sattes upp den 9 november 2015. Klagotiden löpte därmed ut den 30 november 2015. [REDACTED] [REDACTED] överklagande kom in till förvaltningsrätten den 19 januari 2016. Det har därmed kommit in efter klagotidens utgång. Då [REDACTED] inte heller har angett vilket annat beslut som avses i [REDACTED] överklagande finner förvaltningsrätten att överklagandet ska avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A)

[REDACTED]
Lina Törnqvist
rådman

Målet har handlagts av föredraganden Maria Romelin.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN I UPPSALA LÄN

Plats och tid **Sammanträdesrummet, KS-salen kl. 13.00**
Stadshuset, måndag den 16 maj 2016

Beslutande **Bertil Brunn (S) UA ordförande**
Erik Jansson Broström (MP) UA ledamot
Kajsa Öhlmér (C) UA ledamot
Elisabet Eklund (C) ÖH ledamot
Tommy Jakobsson (S) ÄLV ledamot
Bodil Persson (M) Heby ledamot § 69-127
Anette Pettersson (S) Tierp ledamot
Kristina Österlund (S) Knivsta tjt. ersättare
Mårten Blix (M) UA tjt. ersättare § 128-131

Övriga deltagande **Birgitta Holmlund (S) UA ersättare**
Alexandra Valdez (V) UA ersättare § 77-131
Christer Lindström (M) ÖH ersättare § 69-122
Jenny Dahlberg Jönsson (S) ÄLV ersättare
Catarina Deremar (C) Tierp ersättare

Ida Hellrup chef
Andreas Engstedt sekreterare

Utses att justera **Kajsa Öhlmér**
Justeringens plats och tid **Uppsala 2016-05-26 kl. 8.30**

Underskrifter

Sekreterare		Paragraf nr 69-131
	Andreas Engstedt	
Ordförande		
	Bertil Brunn	
Justerande		
	Kajsa Öhlmér	

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat avseende § 69-131

Organ **Överförmyndarnämnden**
Sammanträdesdatum **2016-05-16**
Datum för anslags uppsättande **2016-05-26** Datum för anslags nedtagande **2016-06-20**
Förvaringsplats för protokollet **Överförmyndarförvaltningen Stadshuset Uppsala**

Underskrift
Andreas Engstedt

Justerare

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

54

2016-05-16

...
§ 121

...
Beslut verksamhetsuppföljning

Överförmyndarnämnden beslutar

att godkänna den föreslagna verksamhetsuppföljningen för perioden januari till april 2016.

Föredragande

Ida Hellrup

Bakgrund

I samband med delårsbokslut för januari till april 2016 skall kommunövergripande inriktningsmål och uppdrag samt nämndspecifika mål från verksamhetsplanen följas upp. När det gäller kommunövergripande inriktningsmål och uppdrag följer det värdkommunen Uppsalas.

Motivering

En uppföljning har skett av både de kommunövergripande inriktningsmålen och de nämndspecifika målen från verksamhetsplanen. Uppföljningen biläggs detta beslut.

Delges: Kommunledningskontoren i samtliga samverkande kommuner

8

Justerare

Utdragsbestyrkande

Verksamhetsplan 2016 Uppsala kommun

Uppföljning: 2016-04-30 *Organisation:* 5500 - Överförmyndarnämnden (ÖFN)

Inledning

Nämndens ansvarsområden

Överförmyndarnämnden i Uppsala län (ÖFN) bildades den 1 januari 2011 efter beslut i kommunfullmäktige i Uppsala, Knivsta, Heby, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommuner. Nämnden har Uppsala kommun som värdkommun. Som gemensam nämnd tillsammans med flera kommuner har överförmyndarnämnden ett ansvar både för verksamhetens inriktning som dess genomförande.

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Överförmyndarnämnden utövar, i enlighet med föräldrabalken (1949:381) förmyndarskapsförordningen (1995:379) samt lagen om god man för ensamkommande barn (2005:429) tillsyn över gode män, förvaltare och förmyndare. Tillsynen ska verka för att den som har ställföreträdare i form av god man, förvaltare eller förmyndare inte drabbas av rättsförluster.

Nämndens politiska plattform

Överförmyndarnämndens tillsyn ska verka för att den som har ställföreträdare i form av god man, förvaltare eller förmyndare inte drabbas av rättsförluster.

Syfte med nämndens verksamhetsplan och budget

Verksamhetsplanen beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2016-2018. Nämndens budget visar hur nämnden fördelar de ekonomiska resurser som den tilldelats i Mål och budget

Verksamhetsplanen visar hur nämndens politik bidrar till att uppfylla de krav som ställs genom:

- Inriktningsmål
- Uppdrag
- Servicenivåer
- Statsbidrag och riktade satsningar
- Budget

I samband med att nämnden beslutar om sin verksamhetsplan och budget beslutar den även om sin plan för intern kontroll. Det är förvaltningens uppgift att omsätta dessa planer i praktiken. Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, delårsbokslutet per augusti och årsbokslutet.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

INRIKTNINGSMÅL handlar om kommunfullmäktiges mål i Mål och budget. Nämnden kan också komplettera med egna inriktningsmål. Nämnden baserar sina egna inriktningsmål på exempelvis statliga krav eller kommunala program och policyer. Inriktningsmålen ska alltid kunna följas upp och utvärderas.

UPPDRAG handlar om kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden i Mål och budget. Nämnden kan här också ge egna uppdrag till förvaltningen.

SERVICENIVÅER handlar om krav som ställs på nämnden från exempelvis staten på handläggningstider eller omfattning av nämndens service. Nämnden kan här också ställa egna krav på den service som ges inom nämndens ansvarsområden. Servicenivåerna handlar i så fall om sådant som nämnden tycker är särskilt viktigt för medborgare eller verksamheter.

STATSBIDRAG OCH RIKTADE SATSNINGAR handlar om statsbidrag som nämnden avser att söka och om kommunfullmäktiges riktade satsningar. Statsbidrag/riktade satsningar bör i så hög grad som möjligt knytas till verkställandet av ett mål, ett uppdrag eller en servicenivå.

NÄMNDENS BUDGET utgår från Mål och budget och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda rollerna.

NÄMNDENS STRATEGIER visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Strategierna synliggör med andra ord nämndens politik. Strategier för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2016 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.

NÄMNDENS ÅTGÄRDER visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina strategier, uppdrag och servicenivåer. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör riktade satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden enbart gäller för egenregin eller om den gäller alla.

KONSEKVENSER AV ÅTGÄRDERNA visar både vilka konsekvenser åtgärden får för medborgare, verksamheter och medarbetare samt eventuella ekonomiska konsekvenser (kostnader eller besparingar).

Inriktningsmål

Mål

God service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag, ideell sektor samt kommuninvånare.

Kommentar

Nämnden bidrar till måluppfyllelse enligt plan

Informationsmaterial angående god man till ensamkommande barn är klart. E-tjänsten för att lämna in redogörelser kommer i maj slutlevereras från leverantör. Ställföreträdarna lämnar in redogörelser kvartalsvis en pilot kommer att få testa e-tjänsten i juli och alla ställföreträdare erbjuds möjlighet att använda den från oktober.

Nämndens strategi för att nå målet

Nämnden har utvecklat en enklare e-tjänst så att ställföreträdare kan ansöka om samtycke i tillståndsärenden såsom fastighetsförsäljning och uttag från överförmyndarspärtrat konto. Under år 2016 kommer en e-tjänst för att lämna in redogörelser för god man till ensamkommande barn bli färdig. Nämnden erbjuder en rad blanketter för att förenkla för den som vill vända sig till förvaltningen. Det finns även mycket information på förvaltningens webbsida. Under år 2015 har ett reviderat informationsmaterial angående god man och förvaltare tagits fram för den som själv funderar på att han eller hon behöver god man eller förvaltare, är anhörig eller funderar på att bli ställföreträdare. Under år 2016 kommer ett informationsmaterial angående god man för ensamkommande barn att tas fram. Förvaltningen har dagliga telefontider och besökstider samt nås via e-post. Förvaltningen har handläggningstider för de flesta ärenden som kan aktualiseras hos nämnden.

E-tjänster

Konsekvens av åtgärden: Upplevs av många som ett enklare sätt att kontakta oss än via pappersblanketter.

Kommentar

Kommer tas i drift fullt ut i oktober.

Informationsmaterial

Konsekvens av åtgärden: Ett snabbt sätt att få en bild av vad en god man till ensamkommande barn kan göra samt vem som kan få del av hjälpen

Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet för kommunens medarbetare, samtidigt som delade turer motverkas i verksamheten.

Nämndens strategi för att nå målet

Samtliga medarbetare på förvaltningen som vill arbetar heltid. Målet är uppnått och inga åtgärder krävs. Det förekommer inte heller delade turer.

Uppsala kommun erbjuder attraktiva möjligheter och villkor som står sig väl i konkurrensen, jämfört med andra arbetsgivare.

Nämndens strategi för att nå målet

Lönevillkor och arbetsuppgifter för förvaltningens medarbetare är likvärdiga med andra jämförbara arbetsplatser i statliga och kommunala sammanhang. Målet är uppfyllt.

Medarbetare har förutsättningar att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling. Utvecklingsvägar är kända och kommunicerade.

Kommentar

Nämnden bidrar till måluppfyllelse enligt plan

Nämndens strategi för att nå målet

Förvaltningens medarbetare deltar i verksamhetsutvecklingen och har stöd för att nå överenskommen prestation i diverse beslutstöd som instruktioner, checklistor och mallar. Förvaltningen skall under 2016 arbeta fram förvaltningsspecifika lönekriterier för att tydliggöra för den enskilde medarbetaren hur prestation värderas när lön sätts.

Lönekriterier

Konsekvens av åtgärden: Det blir tydligare för den enskilde medarbetaren hur prestation värderas när lön sätts.

Kommentar

En presentation av hur arbetet att ta fram förvaltningsspecifika lönekriterier kommer att gå till har gett på ett APT. Frågan har även diskuterats i central samverkan. Nästa steg blir en workshop i maj där medarbetarna involveras mer aktivt.

Uppsala kommun ger förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen.

Kommentar

Nämndens uppdrag är att se till att den som har god man och förvaltare får den hjälp hen behöver av sin ställföreträdare och inte lider rättsförlust. God hälsa är i vart fall delvis kopplat till att ens hjälpbehov av god man eller förvaltare är tillgodosett och fungerar bra.

Barns och ungdomars delaktighet bidrar till att verksamheten anpassas till deras behov.

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse

ÖFN bedriver tillsynsverksamhet och har lite kontakt med barn/ungdomar direkt det är därför svårt att utvärdera hur väl vi klarar detta.

Skillnader i levnadsvillkor för kommunens invånare jämnas ut.

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse

Nämnden har ingen verksamhet som direkt tar sikte på detta.

Uppsala kommun möjliggör för ett ökat utbud av bostäder och arbetstillfällen.

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse

Omfattas inte av nämndens uppdrag

Uppsala kommun är i framkant i miljö- och klimatomställningen. Utsläppen av växthusgaser minskar totalt sett, miljömålen uppfylls och åtgärder vidtas för anpassning efter förändrat klimat.

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse.

Omfattas inte av nämndens uppdrag.

Uppsala kommun är attraktiv för nyetableringar och företag.

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse.

Omfattas inte av nämndens uppdrag.

Uppsala kommun ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner.

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse

Omfattas inte av nämndens uppdrag.

Det förebyggande arbetet och tidiga insatser utvecklas inom kommunens alla verksamheter.

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse

Ställföreträdare i form av god man och förvaltare skall enligt lagstiftaren enbart ges till personer där mindre ingripande åtgärder inte är möjliga. Det är alltså inte möjligt med förebyggande arbete.

Tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer.

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse.

Omfattas inte av nämndens uppdrag.

Uppsala kommun erbjuder fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning.

Kommentar

Förvaltningen har inga medarbetare med funktionsnedsättning.

Inflytande och delaktighet inom välfärden ökar för Uppsalaborna.

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse.

Omfattas inte av nämndens uppdrag.

Uppdrag

Arbeta med jämställdhetsintegrering utifrån den beslutade CEMR handlingsplanen i all kommunal service och i den kommunala organisationen.

Deltar med representant i de träffar som anordnas av kommunens jämställdhetsstrateg samt gör de uppdrag som där ges.

Konsekvens av åtgärden: Förvaltningen jämställdhetsintegrerar verksamheten

Bevaka möjligheter att söka statlig finansiering för investeringar och löpande verksamhet.

Nämnden återsöker arvode till god man för ensamkommande barn samt tolkkostnader från Migrationsverket

Konsekvens av åtgärden: Kostnadstäckning ges för arvoden och tolk men inte för handläggningskostnader som inte går att återsöka

Kommentar

Återsökning sker kontinuerligt och bevakning sker av om det görs någon utökning av möjligheten att söka statsbidrag på nämndens område.

Granskning

Granskning av redovisningshandlingar ska ske i enlighet med den granskningsinstruktion som Överförmyndarnämnden i Uppsala län antar för 2016. Målet för granskningen för 2016 är att 100 % ska vara klart fram till den 1 oktober 2016. Ytterligare delmål ska vara 8 % till den 1 februari, 22 % till den 1 mars, 35 % fram till den 1 april, 55 % fram till den 1 maj, 70 % fram till den 1 juni, 80 % fram till den 1 juli och 90% fram till 1 september.

Uppföljning av målen ska ske vid korta morgonmöten en till två gånger i veckan. För granskargruppen finns en samordnare som har ansvarar för uppföljning och rapportering. För granskningen kommer extra resurser tas in som ska arbeta med granskning i perioden mellan den 18 januari till den 30 augusti.

Som ett led i granskningsarbetet ska det under året genomföras ett antal fördjupade granskningar. Dessa fördjupande granskningar kan vara en mer ingående kontroll av underlag för ställföreträdarens redovisning eller kontakt med den enskilde eller personer i hans nätverk (hemtjänst, boendepersonal m.fl.)

Granskningsmål 2016

Granskningsmål 2016

100 % 1 oktober

Delmål

8 % 1 februari

22 % 1 mars

35 % 1 april

55 % 1 maj

70 % 1 juni

80 % 1 juli

90% 1 september

Orsak till uppdraget: Årsräkningar behöver granskas i tid för att eventuella felaktigheter skall kunna upptäckas och rättsförluster för den enskilde undvikas.

Konsekvenser av uppdraget: Förstärkning med fler medarbetare för att nå granskningsmålen.

Kommentar

Granskningen är påbörjad men förvaltningen ligger efter och har inte nått något av de uppsatta granskningsmålen till 1 maj är målet 55 % men enbart 41% av årsräkningarna är granskade. Detta eftersom den utökning som gjorts helt tagits i anspråk av att granska den stora mängden redogörelser som god man för ensamkommande barn lämnar in. Detta har även tagit i anspråk ordinarie personal. Totalt har knappt 2000 redogörelser för god man till ensamkommande barn granskats och arvoderats hittills i år. Ytterligare en liten utökning på granskningssidan planeras med att en person som skulle avslutat sin visstidsanställning i augusti blir kvar även i september. Granskning av redogörelser för gode män för ensamkommande barn kommer till viss del omfördelas till en person som inte arbetar med granskning annars för att frigöra tid för granskning av årsräkningar för granskarna . Det finns därför förhoppning om en viss upphämtning av granskningsmålen. Det är dock osäkert huruvida slutmålet om 100% 1 oktober kommer att nås.

Rekrytering av nya ställföreträdare

Under 2016 har överförmyndarförvaltningen som mål att rekrytera 80 personer som är intresserade av att ta uppdrag som god man eller förvaltare. Målet ska vara att rekrytera 40 nya gode män boende i Uppsala och Knivsta samt 10 stycken nya gode män i var och en av de övriga samverkanskommunerna. Vid rekrytering i Tierp\, Heby\, Östhammar och Älvkarleby ska om möjligt informationsmöten planeras lokalt och i samarbete med befintliga gode mansföreningar. Arbetet med en rekryteringsgrupp på förvaltningen som planerar och genomför särskilda rekryteringsåtgärder skall fortgå.

Nämnden ser att det under en lång tid varit stora svårigheter för förvaltningen att rekrytera ställföreträdare till de allra svåraste uppdragen. Under 2016 skall därför utredas alternativ för att kunna rekrytera ställföreträdare i rimlig tid och med rätt kompetens även i dessa uppdrag.

Kommentar

Målet om totalt 80 gode män i samtliga sex kommuner kommer med största sannolikhet att nås. 39 nya gode män har rekryterats hittills i år. Det finns inga mål för rekrytering av god man till ensamkommande men där har nämnden numera ett överskott av gode män. Planerar finns därför på att försöka få en del av dessa att istället ta uppdrag som god man och förvaltare.

Rekryteringsmål

Orsak till uppdraget: För att kunna erbjuda ställföreträdare till nya uppdrag och byta ut ställföreträdare i pågående uppdrag behöver nya ställföreträdare rekryteras.

Konsekvenser av uppdraget: Personer i behov av ställföreträdare kan även fortsatt få hjälp.

Kommentar

Rekryteringsmålet kommer med största sannolikhet att nås.

Utredning alternativa vägar till rekrytering i de svåraste uppdragen

Orsak till uppdraget: De tar i dagsläget lång tid att rekrytera i de svåraste uppdragen, flera månader upp till ett år har förekommit. När rekrytering väl lyckas är ställföreträdaren sällan kompetent nog att klara av uppdraget.

Konsekvenser av uppdraget: Även personer med stora hjälpbehov kan få ett adekvat stöd av en ställföreträdare.

Kommentar

Utredning av en möjlig modell pågår. Förhoppningsvis kan ett ärende tas upp på nämnden i maj.

Utredningar med anledning av klagomål på ställföreträdare

Överförmyndarförvaltningen tar emot och utreder klagomål på ställföreträdare. Utredningarna ska präglas av hög rättsäkerhet och förutsebarhet inför beslut. Utredning av klagomål skall påbörjas inom fem arbetsdagar.

Kommentar

Nämnden följer upp detta kvartalsvis med stickprover (ingår i internkontrollplanen). Vad gäller klagomål på god man och förvaltare hade dessa klagomål hanterats enligt rutin och påbörjats inom fem dagar. Dock upptäcktes brister vad gällde uppföljning av klagomål mot god man till ensamkommande barn. Utredningen påbörjades inte inom fem dagar och rutinen för vanliga klagomål var svår att följa när det gällde ensamkommande barn.

Handläggargruppen har haft en genomgång angående detta och en särskild rutin har utarbetats för hantering av klagomål mot god man till ensamkommande barn.

Utredning av klagomål skall påbörjas inom fem arbetsdagar

Orsak till uppdraget: Utredning av klagomål är viktigt för att säkerhetsställa att ställföreträdarna är rättrådiga, erfarna och i övrigt lämpliga

Konsekvenser av uppdraget: Eventuell misskötsamhet hos en ställföreträdare upptäcks snabbt.

Kommentar

Se kommentar under utredning med anledning av klagomål på ställföreträdare.

Registrering av allmänna handlingar och arkiv

Registrering av inkommande och utgående allmänna handlingar ska ske löpande och i ärendesystemet Wärna. I oktober 2016 ska avsättas en heldag för arkivvård. Arkivering och dokumenthantering ska ske i enlighet med överförmyndarnämndens arkivplan.

Kommentar

Löper på enligt plan.

Arkivdag

Orsak till uppdraget: För att säkerhetsställa att arkivering och dokumenthantering sker i enlighet med arkivplan.

Konsekvens av uppdraget: God ordning i arkivet.

Kommentar

Äger rum i oktober så inte påbörjad än.

E-förvaltning

För att möjliggöra en vidareutveckling av e-tjänster inom överförmyndarnämndens verksamhetsområde krävs en investering i ett nytt verksamhetssystem. Beslut om vilket verksamhetssystem som skall väljas bör tas under 2016. Byte av verksamhetssystem ska samordnas med Kommunledningskontor och staben för IT. Arbetet med e-tjänster fortsätter under 2016.

Kommentar

Arbetet med e-tjänster löper enligt plan.

Beslut om vilket nytt verksamhetssystem som skall användas

Orsak till uppdraget: Ett nytt verksamhetssystem krävs för att använda e-tjänster fullt ut. Nuvarande verksamhetssystem erbjuder inte heller möjlighet till att följa ärendena som inkommer.

Konsekvenser av uppdraget: Bättre service till ställföreträdare och effektivare handläggning på förvaltningen.

Kommentar

Möjligheten att välja ett verksamhetssystem att gå vidare med under 2016 ser dock svårt ut. Inventering av marknaden har gett vid handen att det tyvärr inte finns något bättre komplett verksamhetssystem att byta till idag.

Lokal närvaro

Den lokala närvaron i alla samverkande kommuner motsvarar behovet. Kontoret ska synliggöra verksamheten i alla samverkande kommuner internt och externt. Genom annonsering i lokal media skapa intresse för uppdragen som ställföreträdare.

Kommentar

Arbete med lokal närvaro sker kontinuerligt med besök i samtliga kommuner, annonsering och rekryteringssträffar.

Servicenivåer

Samtycke

För en ställföreträdare finns ett begränsat antal beslut som kräver samtycke från överförmyndarnämnden. Allmänt för dessa beslut gäller att de ska behandlas rättssäkert och effektivt.

Kommentar

Rutiner finns för samtliga ärenden som kräver samtycke dessa ses över och uppdateras kontinuerligt.

En ansökan om uttag från överförmyndarspärtrat konto skall behandlas inom 3 arbetsdagar. Enansökan om uttag från överförmyndarspärtrat konto skall behandlas inom 3 arbetsdagar från det att en komplett ansökan lämnades in. Om ansökan inte kan medges inom den tiden skall en underrättelse skickas till sökande inom sammatid.

Nämndens åtgärder för att upprätthålla servicenivån: Inga åtgärder nödvändiga

Kommentar

I denna del hålls handläggningstiderna.

Beslut i övriga tillståndsärenden skall lämnas inom sju arbetsdagar från det att en komplett ansökan har inkommit.

Övriga tillståndsärenden; köp och försäljning av fastigheter och bostadsrätter\, arvskiten\, pantsättningar\, lån och kapitalplaceringar. Beslut i ärendet skall lämnas inom sju arbetsdagar från det att en komplett ansökan har inkommit.

Nämndens åtgärder för att upprätthålla servicenivån: Inga åtgärder nödvändiga.

Kommentar

Stickprover har gjorts vad gäller bostadsförsäljningar(del av internkontrollplan) i två fall hade handläggningstiderna överskridits. Handläggargruppen arbetar kontinuerligt med att följa upp handläggningstider och hur avlastning kan ske handläggare emellan. Arbetsbördan för handläggare är fortsatt hög men har gått ner något med anledning av att det kommer färre ensamkommande barn.

Kompletteringar av ansökningar om samtycke som inte är fullständiga skall göras inom 3 arbetsdagar.

Nämndens åtgärder för att upprätthålla servicenivån: Inga åtgärder nödvändiga.

Kommentar

Handläggargruppen arbetar kontinuerligt med att följa upp handläggningstider och hur avlastning kan ske handläggare emellan. Arbetsbördan för handläggare är fortsatt hög men har gått ner något med anledning av att det kommer färre ensamkommande barn.

Anordnande av godmanskap eller förvalterskap

Efter en ansökan om god man eller en anmälan om att en enskild är i behov av en sådan skall den enskilde ha fått en god man eller förvaltare utsedd inom 90 dagar. Detta gäller i de fall där överförmyndarförvaltningen inte anser att den enskildes behov kan tillgodoses på ett mindre ingripande sätt.

God man eller förvaltare utsedd inom 90 dagar

Efter en ansökan om god man eller en anmälan om att en enskild är i behov av en sådan skall den enskilde ha fått en god man eller förvaltare utsedd inom 90 dagar. Detta gäller i de fall där överförmyndarförvaltningen inte anser att den enskildes behov kan tillgodoses på ett mindre ingripande sätt.

Nämndens åtgärder för att upprätthålla servicenivån: Utredda alternativa vägar för att rekrytera i de svåraste ärendena.

Konsekvenser av åtgärderna: Den enskilde får hjälp av god man eller förvaltare inom rimlig tid.

Kommentar

Nämnden följer kvartalsvis upp de ärenden där den enskilde inte fått god man eller förvaltare inom 90 dagar och orsaken till detta. Det var vid mars månads utgång ett 60-tal ärenden där handläggningen tagit mer än 90 dagar.

Det är sammanlagt 64 ärenden som är äldre än 90 dagar. Den främsta anledningen till att ärendena dragit ut på tiden är problem med att rekrytera ställföreträdare. I 27 fall är detta orsaken till att ärendet är äldre än 90 dagar. Det är ett sedan tidigare känt problem som nämnden senast försökt lösa genom att fatta beslut om att tillåta professionella ställföreträdare. Förvaltningen har lämnat ett uppdrag till kommunjuristerna att utreda vilka möjligheter lagstiftningen ger när det gäller olika modeller för att rekrytera och arvoda ställföreträdare. En grupp gode män har anmält intresse för att bilda ett kluster av gode män inom ramen för en ekonomisk förening. Detta är del av den genomlysning som görs av kommunjuristerna. Förvaltningen fortsätter även med rekryteringsåtgärder på framförallt biblioteken under året.

I 18 ärenden är det problem med att få in utredning, framförallt läkarintyg som fördröjt ärendena. Problematiken har tagits upp i samband med att förvaltningen mötte tingsrätten för en tid sedan. Tingsrätten har via sina kanaler lovat att försöka påverka läkarna att komma in med läkarintygen i tid. Även i andra måltyper kan detta enligt tingsrätten vara problem.

Många ärenden (10 stycken) där anhöriga vill bli ställföreträdare eller där huvudmannen önskar att en anhörig skall ta uppdraget drar ut på tiden. Detta eftersom den tilltänkte ställföreträdaren då inte är lämplighetsprövad av förvaltningen utan måste göra kunskapstest och registerkontrolleras. Flertalet anhöriga tar lång tid på sig och måste påminnas angående detta. I några fall måste förvaltningen till slut ändå rekrytera en utomstående god man. Diskussion skall föras i handläggargruppen om det finns något förvaltningen kan göra för att tydliggöra informationen till anhöriga som vill ta uppdrag som ställföreträdare.

En sista grupp som av förklarliga skäl drar ut på tiden är ärenden där det är osäkert om samtycke finns till godmanskap eller där förvaltningen har avstyrkt att ställföreträdarskap skall anordnas. Om det finns en behörig part som ansökt och anses att förvaltarskap eller godmanskap skall anordnas och nämnden avstyrker så vill tingsrätten normalt kalla till sammanträde. Detta brukar också föregås av att ytterligare utredning behöver tas in angående hjälpbehovet.

Anordnande av godmanskap för ensamkommande barn

God man för ensamkommande barn skall förordnas inom två veckor.

Efter ett en ansökan om god man för ensamkommande barn är komplett skall god man förordnas inom två veckor. Komplettering av en ansökan eller anmälan som inte är komplett skall göras inom tre arbetsdagar.

Nämndens åtgärder för att upprätthålla servicenivån: Personalförstärkning och ytterligare rekryteringssatsningar.

Konsekvenser av åtgärderna: Den enskilde får hjälp av god man inom rimlig tid.

Kommentar

Det kommer färre ensamkommande barn än under hösten och början på 2016. Ett stort antal nya gode män till ensamkommande barn har rekryterats och många intresseanmäler sig fortsatt. Det är därför inga problem att hinna komplettera nya ansökningar/anmälningar på 3 dagar. De ensamkommande barnen tilldelas också god man inom två veckor.

Statsbidrag och riktade satsningar

Statsbidrag

Nämnden återsöker arvode för god man till ensamkommande barn

Kommentar

Återsökning görs kontinuerligt.

Riktad satsning

Fortsätta arbetet med att hitta nya vägar att rekrytera gode män och förvaltare som startades under 2015.

Kommentar

Förvaltningen har lämnat ett uppdrag till kommunjuristerna att utreda vilka möjligheter lagstiftningen ger när det gäller olika modeller för att rekrytera och arvoda ställföreträdare. En grupp gode män har anmält intresse för att bilda ett kluster av gode män inom ramen för en ekonomisk förening. Detta är del av den genomlysning som görs av kommunjuristerna. Förvaltningen fortsätter även med rekryteringsatsningar på framförallt biblioteken under året.

Erbjuda möjlighet till enklare e-tjänst i form av blanketter som kan signerats med en säker signatur.

Kommentar

Blanketterna finns på plats på uppsala.se

Insatser för att tillförsäkra att en rättssäker handläggning för ärenden med ensamkommande barn bibehålls, trots kraftigt ökande ärendetillströmning.

Kommentar

Kontinuerligt arbete under året med att uppdatera processer och rutinbeskrivningar efter att ärendemängden ökat kraftigt på kort tid.

Handläggare på överförmyndarförvaltningen utbildas i hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommentar

Insatsen planeras till hösten.

2016-05-16

§ 120

Delårsbokslut april 2016

Överförmyndarnämnden beslutar

att föra informationen till protokollet

Föredragande

Ida Hellrup

Ida Hellrup föredrog rapport angående delårsbokslut för april 2016. Resultatet för perioden följer i stort sett budget. Underskottet för totalen hänförs till att tolkfakturor för ensamkommande barn blivit bokförda under slutet av april månad. Återsökning från Migrationsverket hann ej genomföras under samma månad.

Gällande riskkällor och osäkerhet regleras kommunens ansvar för arvode till god man och förvaltare i lag och omfattningen av det ansvaret påverkas av flera faktorer som ligger utanför nämndens kontroll. Nämndens prognos för arvodeskostnaderna baseras på utfallet för föregående år med en justering efter prisbasbeloppets utveckling. Andra faktorer som påverkar kostnadsbildningen är volymökningar och den socioekonomiska strukturen på de ärenden som ligger hos nämnden. Kommunens andel av arvodesutbetalningar är ca 35 % av den totala omfattningen av beslutade arvoden. Resterande del bärs av den enskilde som har god man eller förvaltare. Nämndens bedömning är det finns en osäkerhet motsvarande ca +/- 2 % baserat på detta vilket motsvarar ca +/- 500 tkr.

Uppföljning per april 2016

Överförmyndarnämnden

Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Resultat perioden	Nettokostnad årsprognos	Nettokostnad fg år	Resultat april- prognos
Nämnden totalt	15,4	-0,4	0,0	13,2	0,0
Politisk verksamhet	15,4	-0,2	0,0	13,2	0,0
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoinvesteringar	0,1	0,1	0,0		
Resultatrisk	Försämring	Förbättring	Prognosspann		
			0,0	0,0	

Analys av aprilbokslut och helårsprognos

Resultatet för perioden följer i stort sett budget. Underskottet för totalen hänförs till att tolfakturor för ensamkommande barn blivit bokförda under slutet av april månad.

Återsökning från Migrationsverket hann ej genomföras under samma månad.

Riskkällor och osäkerhet

Kommunens ansvar för arvode till god man och förvaltare regleras i lag och omfattningen av det ansvaret påverkas av flera faktorer som ligger utanför nämndens kontroll. Nämndens prognos för arvodeskostnaderna baseras på utfallet för föregående år med en justering efter prisbasbeloppets utveckling. Andra faktorer som påverkar kostnadsbilden är volymökningar och den socioekonomiska strukturen på de ärenden som ligger hos nämnden. Kommunens andel av arvodesutbetalningar är ca 35 % av den totala omfattningen av beslutade arvoden. Resterande del bärs av den enskilde som har god man eller förvaltare. Nämndens bedömning är det finns en osäkerhet motsvarande ca +/- 2 % baserat på detta vilket motsvarar ca +/- 500 tkr.

Lönekostnadsutveckling

LÖNEKOSTNADSUTVECKLING Belopp i tusen kronor	Bokslut f.å.	Årsprognos	Diff %	Diff tkr	Varav effekt av löneavtal		Varav återstående del (volym mm)	
					%	tkr	%	tkr
Lönekostnad (konto 50-51)	19 536	0	-100%	-19 536				-19 536

Handläggare:
 Elisabeth Samuelsson
 Mikael Lundkvist

Datum:
 2016-05-22

Diarienummer:
 RÄN-2016-0004

Räddningsnämnden

Räddningsnämndens perioduppföljning per april 2016.

Förslag till beslut

- att fastställa bifogad perioduppföljning per april 2016.
- att skicka perioduppföljningen till Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Ärendet

Perioduppföljningen är den gemensamma räddningsnämndens avrapportering till kommunstyrelserna/kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Nettokostnad och resultat januari – april 2016 i tkr:

	Nettokostnad*	Budget	Resultat
Räddningsnämnden	61 666	61 787	121
varav Tierp	7 353	7 368	15
varav Uppsala	46 690	46 781	91
varav Östhammar	7 623	7 638	15

*exklusive semesterlöneskultsförändring

Helårprognos nettokostnad och resultat 2016 i tkr:

	Prognos nettokostnad	Budget	Resultat
Räddningsnämnden	185 161	185 360	199
varav Tierp	22 079	22 103	24
varav Uppsala	140 194	140 344	150
varav Östhammar	22 888	22 913	25

Anders Ahlström
 Brandchef

Perioduppföljning

Tertial 1 2016

januari -april 2016

Räddningsnämnden
Gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner

fastställd av räddningsnämnden 2016-06-01
diarienummer RÄN-2016-0004

INNEHÅLL

Räddningsnämnden	3
Information och rådgivning	4
Tillsyn och tillstånd	4
Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll	4
Förbereda och genomföra räddningsinsatser	5
Åtgärder efter räddningsinsats	6
Samordning och samverkan	6
Krisberedskap	6
Civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap	6
Nettokostnad	7
Helårsprognos	7
Investeringar	7
Uppföljning av inriktningsmål i kommunernas handlingsprogram för förebyggande verksamhet och rädd- ningstjänst	8
Uppföljning av inriktningsmål, uppdrag och riktade sats- ningar i verksamhetsplanen	9
Bilagor	
1 Resultaträkning	23
2 Resultaträkning med prognos	24
3 Resultaträkning per verksamhet	25
4 Analys aprilbokslut Uppsala kommun	26

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Räddningsnämnden

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd, i vilken Tierps, Uppsala och Östhammars kommuner samarbetar, med Uppsala som värdkommun. Samarbetet startade 2012 och i nämnden sitter ledamöter från alla tre kommuner.

Räddningsnämnden ansvarar för räddningsverksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO), tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) och i tillämpliga delar kommunernas uppgifter enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Under de fyra första månaderna år 2016 har nämnden särskilt uppmärksammat bemanningen av RiB-brandstationerna samt arbetet med att effektivisera lokalförsörjningen samt renoveringar och nybyggnation av brandstationer.

Ordförande i räddningsnämnden: Patrik Kjellin
Brandchef vid Uppsala brandförsvaret: Anders Ahlström

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Information och rådgivning

För att stärka den enskildes förmåga att själv hantera olyckor och bränder genomförs brandskyddsutbildningar för främst personal från vård- och omsorgsverksamheter i de tre kommunerna. Under första tertialen har 1 108 personer utbildats fördelat på 85 utbildningstillfällen.

I lagen om skydd mot olyckor framhålls den enskildes ansvar att skydda sig själv mot olyckor. En viktig uppgift för brandförsvaret är att genom information och rådgivning öka kunskapen hos enskilda – såväl privatpersoner som förvaltningar, organisationer och företag. Informationsinsatser genomförs kontinuerligt i olika forum och brandförsvaret deltar i nationella kampanjer. För att nå ut bättre med brandförebyggande budskap har arbetet med att skapa en egen webbplats påbörjats.

Information och rådgivning ges även via brandförsvarets förebyggandetelefon 018-727 30 20 där cirka 250 samtal inkommit under perioden.

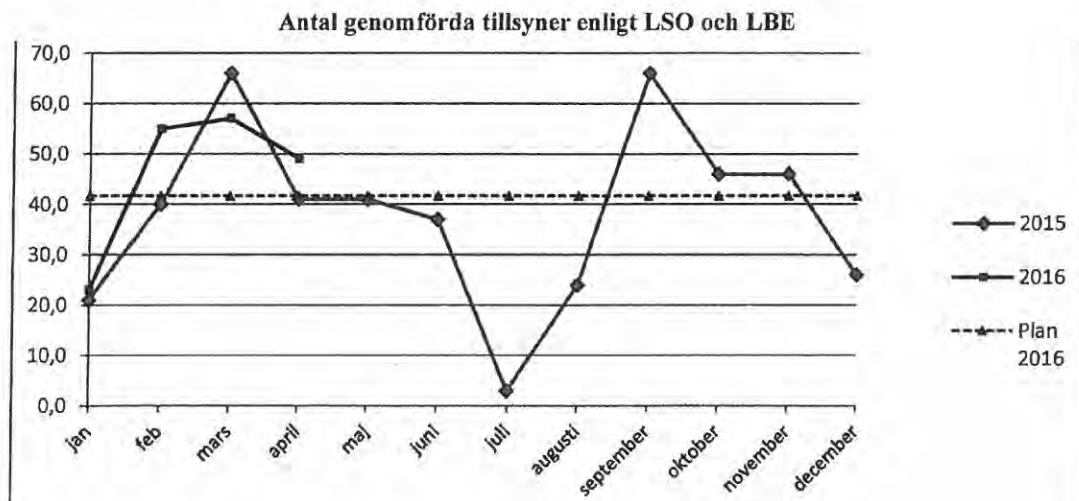
Exempel på andra informationsinsatser som genomförts under perioden är utbildning för boende i IIVB-hem, informationsblad som delats ut genom sotarna, information som delas ut till nyinflyttade i kommunerna samt brandskyddsinformation till elever i årskurs 5 och 7.

Tillsyn och tillstånd

Brandförsvaret har en myndighetsroll utifrån både lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarlig och explosiv vara (LBE). Tillsyner görs utifrån dessa två lagar. Vid vissa objekt görs tillsyn enligt båda lagstiftningarna och då samplaneras tillsynerna.

Brandförsvaret handlägger också ansökningar om tillstånd för hantering av brandfarliga varor.

Under perioden januari – april har fler ärenden hanterats under 2016 jämfört med 2015. Ökningen beror på dels på effektivisering och dels på en lägre prioritet av medverkan i byggprocessen samt en något minskad tillgänglighet för rådgivning och information till enskilda.

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll utförs av de tre entreprenörer som räddningsnämnden har avtal med. En del sotning genomförs av fastighetsägaren själv eller av en av fastighetsägaren anlita och av brandförsvaret godkänd entreprenör, så kallad egenotning.

Under perioden har räddningsnämnden påbörjat en upphandling av rengöring och brandskyddskontroll i Tierp, Uppsala och Östhammars kommun.

Brandförsvaret arbetar kontinuerligt med att kvalitetssäkra och öka kvaliteten på förelägganden som utfärdas av sotningsentreprenörerna. Under perioden har ett föreläggande överklagats. Länsstyrelsen i Uppsala län har avslagit överklagan och bifallit räddningsnämndens beslut.

Brandförsvaret har under perioden hanterat 25 ansökningar om egenotning.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

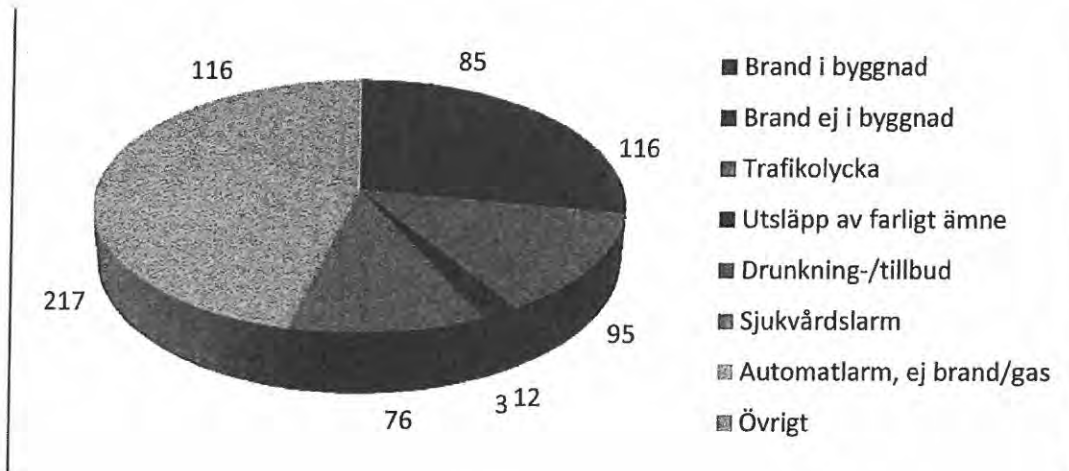
Förbereda och genomföra räddningsinsatser

Räddningsinsatser förbereds genom utbildning, övning, objektsorienteringar, insatsplanering samt fordons- och materielunderhåll. I förberedelserna ingår också utveckling av metod och taktik, fysträning och fystester.

Under perioden har två nya ledningsfordon, ett nytt höjdfordon och en ny räddningsbåt tagits i drift.

När räddningsinsatser ska genomföras hanterar Storstockholms räddningscentral (SSRC) utalarmering av resurser. SSRC hanterar larm och ledning för Uppsala brandförsvaret i samverkan med Brandkåren Attunda, Räddningstjänsten Enköping-Håbo, Räddningstjänsten Gotland, Räddningstjänsten Norrtälje, Storstockholms brandförsvaret och från och med mars månad även Räddningstjänsten Sala-Heby. Verksamheten beträffande larm och ledning utvecklas gemensamt, under perioden har bland annat kvalitetsuppföljningsmöte genomförts och gemensamma utbildningsinsatser planerats. Räddningstjänsterna hjälper också varandra med resurser vid större insatser. Som exempel kan nämnas att Uppsala brandförsvaret fick stöd av släckenheter från Brandkåren Attunda och ledningsresurser från SSRC vid branden på Vaksalagatan i Uppsala den 9 april.

Under perioden januari - april har 720 insatser genomförts i Tierp, Uppsala och Östhammar, vilket är fler än samma period 2015 men färre än 2014. Brandförsvaret har också deltagit vid räddningsinsatser i andra kommuner vid 17 tillfällen.

Brand i en sportbutik i mars, Tierps kommun.

Åtgärder efter räddningsinsats

Åtgärder efter räddningsinsats omfattar att informera drabbade om behov av restvärdesräddning, sanering, bevakning eller andra åtgärder i samband med att räddningsinsatser avslutas. Undersökning av olycksorsak, olycksförlopp och utvärdering av räddningsinsatser är andra viktiga delar efter en insats. Lärande och erfarenhetsspridning efter insatser är mycket viktigt för att förbättra insatsförmågan och förebygga nya olyckor.

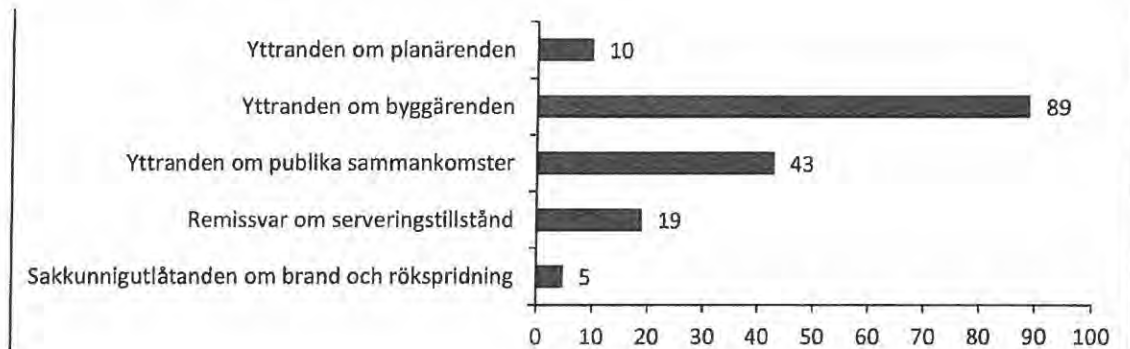
Vanligaste brandorsakerna under perioden är anlagd brand, 49 st och glömd spis, 13 st. Av de anlagda bränderna är 14 st i byggnader och 35 st i det fria.

Samordning och samverkan

Mycket av nämndens verksamhet bygger på samverkan och samordning med andra förvaltningar, räddningstjänstorganisationer, myndigheter och frivilliga.

Kommunerna har ansvar för att samordna skydd mot andra olyckor än brand. Huvudansvaret för samordningen finns i respektive kommun. Genom att till exempel arbeta för att riskfrågor ska beaktas i samhällsbyggnadsprocesserna bidrar nämnden i samordningen. Ett annat exempel är samarbetet mot anlagd brand. Under perioden har brandförsvaret haft en viktig roll beträffande brandskydd i boenden för flyktingar.

Brandförsvaret är också remissinstans för andra förvaltningar, organisationer och myndigheter. Till exempel biträds polismyndigheten med utlåtanden inför publika sammankomster, sakkunnig-utlåtanden om brand- och rökspridning lämnas till åklagare och polismyndighet, och remissvar lämnas till de som hanterar serveringstillstånd inom kommunerna. Under perioden har till exempel följande ärenden hanterats:

Krisberedskap

Kommunerna har ansvar för samordning av krishanteringsfrågor inom sitt geografiska område. Brandförsvaret är en av många aktörer som berörs, och det är viktigt att förbereda för kriser genom samordnad planering och övning.

Under perioden har utbildningsinsats för befäl gjorts, och personal från brandförsvaret deltog vid den stora krishanteringsövningen som Länsstyrelsen samordnade i april.

Civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap

Förmågan till civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap är eftersatt idag och planeringen har i praktisk mening legat nere under flera år. Mot bakgrund av förändringar i omvärlden behöver den stärkas.

En strategi för förmågeuppbyggnad av räddningstjänst under höjd beredskap ska utformas. Arbetet har inte påbörjats, men kommer starta när statliga myndigheter som MSB och länsstyrelsen ger närmare anvisningar för planering.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Nettokostnad

	2016 jan-apr Nettokostnad*	2016 jan-apr Budget	2016 jan-apr Avvikelse nettokostnad / budget
Räddningsnämnden	61 666	61 787	121
varav Tierp	7 353	7 368	15
varav Uppsala	46 690	46 781	91
varav Östhammar	7 623	7 638	15

* exklusive semesterlöneskultsförändring
belopp i tkr

Helårsprognos

	2016 Prognos netto- kostnad	2016 Budget	2016 Avvikelse prognos / budget
Räddningsnämnden	185 161	185 360	199
varav Tierp	22 079	22 103	24
varav Uppsala	140 194	140 344	150
varav Östhammar	22 888	22 913	25

belopp i tkr

Analys av aprilbokslutet

Nettokostnaden på 61 666 tkr exklusive semesterlöneskultsförändringen följer budgeten med en avvikelse på endast 0,2 procent. Resultatet för perioden på 121 tkr är 409 tkr lägre än samma period föregående år. Det lägre resultatet beror främst på en utrangering av analog utalarmeringsutrustning (utbytt till digital utalarmering) vilket medfört en engångskostnad på 585 tkr. Resultatet exklusive denna engångskostnad är 706 tkr vilket är 176 tkr högre än föregående år.

Nettokostnaden har ökat med 3,4 procent jämfört med föregående år och beror till största del på löne- och prisökningar. Nettokostnadsökningen, exklusive engångskostnaden för utrangering av utalarmeringsutrustning, är 2,4 procent. Det är lite lägre än prisindex för kommunal verksamhet (PKV), framtaget av Sveriges kommuner och landsting (SKL), som är 3,0 procent för år 2016.

Nämnden har under perioden haft låg personalomsättning, låg sjukfrånvaro och många sökande till utlysta heltidstjänster. En minskning av sökande till anställning som brandman i beredskapstjänst (RiB-brandman) har dock syns. Det har även vid flertal tillfällen varit svårt att hålla minimibemanningen av RiB-brandmän på en del orter. Problem med för få sökande och att hålla minimibemanningen av RiB-brandmän återfinns i hela landet och är en stor utmaning för räddningstjänsten nationellt. Nämnden ser för närvarande över hur denna fråga kan lösas framöver.

Investeringar

Investeringsvolymen prognostiseras till 22 000 tkr vilket följer nämndens investeringsbudget på 22 400 tkr. Övervägande del investeringarna är brandfordon och en brandövningsmodul. Nämnden har en god status på brandfordon och materiel för att möjliggöra effektiva räddningsinsatser.

Analys helårsprognos

Nettokostnaden i prognosen följer i stort budgeten med ett mindre prognostiserat överskott på 199 tkr. Nettokostnaden var föregående år 178 065 tkr. Årets prognos på 185 161 tkr är en ökningen med 4,0 procent jämfört med föregående år.

I bokslutet 2015 bokfördes en del av semesterlöneskultsförändringen för år 2015 felaktigt på år 2016. Detta fick till konsekvens att nettokostnad år 2015 blev 623 tkr för låg och att nettokostnaden år 2016 kommer bli 623 tkr för hög. Korrigerar man för detta är nettokostnadsökningen i år 3,3 procent och beror till största del på löne- och prisökningar.

Videnjämförelse av kostnad per invånare förräddningstjänst med likartade kommuner ligger kostnaden i Tierps kommun och Uppsala kommun ungefär på medelvärdet i respektive kommunkategori, Östhammars kommun ligger något under medelvärdet i sin kommunkategori.

För de kommande två åren 2017 till 2018 bedöms en ekonomi i balans kunna uppnås med en godtagbar nivå på verksamheten utifrån planerna i Mål och budget 2016.

Säkerheten i prognosen bedöms till -1 000 till +1 000 tkr, största osäkerhetskällorna är lönekostnaderna och lokalhyreskostnaderna.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

**Uppföljning av inriktningsmålen i kommunernas
 handlingsprogram för förebyggande verksamhet och
 räddningstjänst**

Uppföljningen av inriktningsmålen görs utifrån indikatorernas utfall och av aktiviteter kopplade till målen.

<i>Inriktningsmål</i>	Prognos 2016	Prognos 2017
Utveckla samarbeten med andra samhällsaktörer för att minska antalet och effekterna av bränder och andra olyckor.		
Stärka förmågan till krisberedskap.		
Återuppta planering för civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap.		
Stärka skyddet mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd genom lokala aktörer.		
Verka för att riskhänsyn tas i samhällsplaneringen.		
Stärka den enskildes förmåga till riskmedvetet beteende och kunskap att handla vid bränder och olyckor genom information, rådgivning och utbildning.		
Bryta olycksförlopp i ett så tidigt skede som möjligt genom att tillgängligheten till och effektiviteten av räddningsinsatser ska förbättras.		
Utveckla förmågan att förebygga och hantera bränder och olyckor.		

Uppföljning av inriktningsmål, uppdrag och riktade satsningar i verksamhetsplanen

Räddningsnämndens egna inriktningsmål i verksamhetsplanen.

Utveckla samarbeten med andra samhällsaktörer för att minska antalet och effekterna av bränder och andra olyckor.

Mål	Bedömning	Trend
Nämndens egna inriktningsmål	Delvis uppfyllt	Oförändrad

Kommentar

Nämndens bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Samarbete för bättre brandskydd i bostäder fortsätter med t ex hemtjänst och sotare.

Samarbete med grundskolor för att nå ut med brandskyddsinformation, bland annat risker med anlagd brand, är en annan viktig del.

Ett utvecklingsområde under året är att tillsammans med polis och sjukvård förbättra akut omhändertagande vid psykisk ohälsa i syfte att minska antal suicid och skador till följd av suicidförsök.

Nämndens strategi för att nå målet

Det förebyggande arbetet står i fokus. Bränder och olyckor ska så långt möjligt förhindras från att inträffa. Brandförsvaret ska vara drivande i en bred ansats i hela samhället mot bränder och andra olyckor. Samarbete är en förutsättning för att nå ut och påverka.

Nämndens åtgärd

Genom att utbilda/informera andra aktörer i samhället som kan påverka brandskyddet i hemmiljön åstadkomma en bättre spridning av kunskap och ett mer medvetet agerande hos utsatta grupper.

Status

Påbörjad

Kommentar

Sker bland annat genom samarbete med hemtjänst och sotare.

Nämndens åtgärd

Verka för utveckling och utökning av kontakter med skolelever i grundskolan i samarbete med kommunernas grundskolor.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Samarbetet med årskurs 5 och årskurs 7 fortsätter att utvecklas.

Nämndens åtgärd

Bidra i arbetet med suicidprevention.

Status

Påbörjad

Kommentar

Räddningsnämnden har initierat samarbete med polis och sjukvård. Framtagande av gemensamma rutiner och gemensamma utbildningar återstår.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Nämndens åtgärd

Förbättra samverkan mellan kommunala förvaltningar och staber inom samhällsbyggnad, kommunikation och kriskommunikation.

Status

Ej påbörjad

Stärka förmågan till krisberedskap.

Mål	Bedömning	Trend
Nämndens egna inriktningsmål	Delvis uppfyllt	Oförändrad

Kommentar

Nämnden kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men kommer att behöva göra mer eller annorlunda jämfört med plan.

Vissa utbildningsinsatser har gjorts, och personal från brandförsvaret har deltagit vid en krishanteringsövning i april.

En viktig åtgärd som inte har påbörjats är att upprätta en krishanteringsplan för brandförsvaret. Ytterligare utbildning och övning kommer att genomföras.

Nämndens strategi för att nå målet

Den egna organisationen och samhället ska förberedas för kriser genom planering och övning.

Nämndens åtgärd

Se över brandförsvarets krisberedskapsplanering och tydliggöra roller och förväntningar för kris.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Planeras efter sommaren.

Nämndens åtgärd

Delta vid samverkansövningar.

Status

Påbörjad

Kommentar

Brandförsvaret deltar vid de övningsmöjligheter som ges, till exempel Länsstyrelsens stora krishanteringsövning den 21 april.

Nämndens åtgärd

Stärka organisationens kunskaper om svensk krisberedskaps ansvar, roller och mål.

Status

Påbörjad

Kommentar

Utbildningsinsatser har genomförts med stöd av Länsstyrelsen.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Nämndens åtgärd

Med utgångspunkt i MSB:s Gemensamma grunder för samverkan och ledning stärka organisationens förmåga till aktörsgemensamt språk, delade lägesbilder och andra metoder och förhållningssätt som underlättar samverkan.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Planeras under hösten.

Nämndens åtgärd

Öka förmågan i generell stabsmetodik.

Status

Påbörjad

Kommentar

Övning har genomförts, och utbildningsinsatser planeras under hösten.

Ateruppta planering för civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap.

Mål	Bedömning	Trend
Nämndens egna inriktningsmål	Delvis uppfyllt	Ökad

Kommentar

Nämnden kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men kommer att behöva göra mer eller annorlunda jämfört med plan.

Anvisningar från centrala myndigheter inväntas.

Nämndens strategi för att nå målet

Förmågan till civilt försvar är nära förknippad med förmågan till krishantering, och ska bygga på denna. Det ska finnas en känd och övad planering för civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap.

Nämndens åtgärd

Utforma en långsiktig strategi för förmågeuppbyggnad av räddningstjänst under höjd beredskap utifrån anvisningar från och med stöd av statliga myndigheter som MSB och länsstyrelsen.

Status

Väntar

Kommentar

Anvisningar från centrala myndigheter inväntas.

Nämndens åtgärd

Göra en översiktlig kontinuitetsplanering för personalförsörjning, i samråd med samverkande räddningstjänstorganisationer och med hänsyn tagen till inkallning av RiB-personal med stöd av tjänsteplikt.

Status

Väntar

Kommentar

Anvisningar från centrala myndigheter inväntas.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Nämndens åtgärd

Se över möjligheten att med frivilliga avtal knyta nyblivna pensionärer till verksamheten en tid efter pensioneringen.

Status

Påbörjad

Kommentar

Förslag till avtal har tagits fram.

Nämndens åtgärd

Återskapa relationer med försvarsmakten för att ge bättre planeringsunderlag och skapa ökad organisatorisk förståelse för ömsesidiga beroenden.

Status

Påbörjad

Kommentar

Påbörjat genom Länsstyrelsens övning och vid ett befälsmöte i april. Ytterligare insatser behöver göras.

Stärka skyddet mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd genom lokala aktörer.

Mål	Bedömning	Trend
Nämndens egna inriktningsmål	Delvis uppfyllt	Oförändrad

Kommentar

Nämnden kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men kommer att behöva göra mer eller annorlunda jämfört med plan.

Nya sätt att nå ut med information till boende i landsbygd och glesbygd behöver prövas. De informationstillfällen som hittills har genomförts har inte lockat så många besökare.

Nämndens strategi för att nå målet

Lokal närvaro och lokala aktörer är en viktig resurs i arbetet. Ett stärkt skydd mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd ska åstadkommas med såväl egna resurser som genom lokala nätverk och fördjupade samarbeten.

Nämndens åtgärd

Riktade informationsinsatser till de som bor i landsbygd och glesbygd.

Status

Påbörjad

Kommentar

Utbildade informatörer finns vid RiB-stationer. De informationsinsatser som gjorts har inte lockat så många deltagare. Nya försök att nå fler människor kommer att göras.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Verka för att riskhänsyn tas i samhällsplaneringen.

Mål	Bedömning	Trend
Nämndens egna inriktningsmål	Delvis uppfyllt	Oförändrad

Kommentar

Nämnden bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Brandförsvaret har tagit initiativ till dialogmöten med stadsbyggnadsförvaltningarna i de tre kommunerna för att utveckla samarbetet.

Nämndens strategi för att nå målet

Nya risker ska så långt skäligen möjligt undvikas vid utvecklingen av våra samhällen.

Brandförsvarets möjlighet att påverka ligger mer i att förmedla kunskap än att ställa krav.

Sammanhanget ska påverkas med målet att risker hanteras så tidigt och tydligt som möjligt i processen.

Nämndens åtgärd

Samarbete med de tre kommunerna i syfte att hantera risker i detaljplaneskedet.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Brandförsvaret har tagit initiativ till dialogmöten för att utveckla samarbetet.

Stärka den enskildes förmåga till riskmedvetet beteende och kunskap att handla vid bränder och olyckor genom information, rådgivning och utbildning.

Mål	Bedömning	Trend
Nämndens egna inriktningsmål	Delvis uppfyllt	Ökad

Kommentar

Nämnden bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Räddningsnämnden arbetar kontinuerligt med utbildning, rådgivning och information. Arbetet kan utvecklas, till exempel med egen webbsida och engagemang på sociala medier.

Nämndens strategi för att nå målet

Den enskilde har i många fall bäst förutsättningar att minska riskerna i sin omgivning, och är dessutom oftast på plats där bränder och olyckor inträffat innan det offentligas resurser hunnit fram. Informations- och kunskapsspridning har underlättats mycket, men många utsatta målgrupper är fortfarande svåra att nå. Det är viktigt att information, råd och utbildning anpassas till målgruppen. Den enskildes egen förmåga ska stärkas.

Nämndens åtgärd

Informationsinsatser genom olika forum och kanaler samt delta i nationella kampanjer.

Status

Påbörjad

Kommentar

Informationsinsatser genomförs kontinuerligt, till exempel vid olika publika evenemang i kommunerna.

En egen hemsida för brandförsvaret kommer att underlätta för enskilda i nämndens tre kommuner att hitta information på webben.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Bryta olycksförlopp i ett så tidigt skede som möjligt genom att tillgängligheten till och effektiviteten av räddningsinsatser ska förbättras.

Mål	Bedömning	Trend
Nämndens egna inriktningsmål	Delvis uppfyllt	Oförändrad

Kommentar

Nämnden bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Larmhanteringstiderna ligger på en fortsatt relativt hög nivå, vilket följs upp genom samarbetet med Storstockholms räddningscentral, SSRC. Brandförsvaret behöver genomföra en djupare analys av responskedjans olika delar, vilket blir underlag för fortsatt arbete för att minska tiderna.

Utökning av så kallade Första Insatspersoner kommer bidra till att olycksförlopp kan brytas tidigare. Vid ett par händelser under perioden har Första Insatspersonens snabba insats varit avgörande för att begränsa skador.

Nämndens strategi för att nå målet

Det är i det tidiga skedet som störst möjlighet finns att påverka förloppet, även med små medel. Snabbhet är en central del i responsen (samhällets svar på eller åtgärder vid) till olyckor. Samtidigt måste kvaliteten vara god, vilket ställer krav på materiel och kunskap.

Nämndens åtgärd

Kartläggning och analys av responskedjans olika delar för att hitta möjligheter att minimera tiden till dess en nödställd får hjälp.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Planeras hösten.

Nämndens åtgärd

Följa upp och påverka våra avtalsparter till att minska svarstider och larmhanteringstider.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Görs löpande i dialog med Storstockholms räddningscentral.

Nämndens åtgärd

Införa Första insatsperson, FIP, vid samtliga RiB-stationer.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Målet är att Första insatsperson (FIP) ska finnas vid alla RiB-stationer. Under hösten kommer FIP organiseras vid två till fyra stationer. Antalet beror på leveranstid av fordon.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Utveckla förmågan att förebygga och hantera bränder och olyckor.

Mål	Bedömning	Trend
Nämndens egna inriktningsmål	Ej utvärderad	Inget värde angivet

Kommentar

Nämnden bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Nämndens strategi för att nå målet

Det finns ett starkt behov av att kontinuerligt utveckla såväl det förebyggande som det skadeavhjälpande arbetet. Räddningstjänstens förmåga utvecklas främst genom utökad samverkan. En central del i detta är lärande från inträffade händelser. Erfarenheter och lärdomar från andra organisationer ska tas tillvara.

Nämndens åtgärd

Omvärldsbevaka och ta tillvara på erfarenheter och lärdomar från andra organisationer.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Genomförs löpande inom all verksamhet. Ledningsgruppens studieresa till Räddningstjänsten Syd i januari är ett givande och intressant intryck.

Nämndens åtgärd

Utveckla lärande och spridning av erfarenheter efter övningar och insatser.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Utvecklingen påbörjades 2015 men fortsätter under 2016. Erfarenheter från insatser görs mer tillgängliga för alla. Hantering och återkoppling av förslag i händelserapporter behöver utvecklas.

Nämndens åtgärd

Utveckla den operativa utbildnings- och övningsverksamheten.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Den interna utbildningen planeras och genomförs mer strukturerat från och med årsskiftet.

Nämndens åtgärd

Utveckla kvalitetssäkring av den operativa förmågan.

Status

Ej påbörjad

Vårdkommunens kammungemensamma inriktningsmål

Uppsala kommun ger förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Delvis uppfyllt	Oförändrad

Kommentar

Nämndens bidrar till måluppfyllelse enligt plan. Räddningsnämndens olycksförebyggande arbete och effektiva räddningsinsatser bidrar till en god hälsa för hela befolkningen.

Nämndens strategi för att nå målet

Flera av målsättningarna i Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2016-2019 handlar om att förebygga olyckor och minska skador till följd av olyckor. Det olycksförebyggande arbetet och effektiva räddningsinsatser är nämndens strategi för en god hälsa för befolkningen. Under år 2016 kommer till exempel förmågan att bidra till akut omhändertagande vid psykisk ohälsa att utvecklas.

Barns och ungdomars delaktighet bidrar till att verksamheten anpassas till deras behov.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Ej utvärderad	Inget värde angivet

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse.

Skillnader i levnadsvillkor för kommunens invånare jämnas ut.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Ej utvärderad	Inget värde angivet

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse.

Uppsala kommun möjliggör för ett ökat utbud av bostäder och arbetstillfällen.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Ej utvärderad	Inget värde angivet

Kommentar

Nämndens bidrar till måluppfyllelse enligt plan. Nämndens myndighetsutövning och service ska präglas av kompetens, tydlighet och enkelhet. Det ska vara enkelt att hitta information på webben. En egen hemsida för brandförsvaret ska iordningsställas, vilket förväntas underlätta för enskilda i nämndes tre kommuner.

Nämndens strategi för att nå målet

Genom att arbeta mot inriktningsmålet God service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag, ideell sektor samt kommuninvånare, bidrar nämnden till att möjliggöra utökat utbud av bostäder och arbetstillfällen.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Uppsala kommun är i framkant i miljö- och klimatomställningen. Utsläppen av växthusgaser minskar totalt sett, miljömålen uppfylls och åtgärder vidtas för anpassning efter förändrat klimat.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Delvis uppfyllt	Ökad

Kommentar

Nämndens bidrar till måluppfyllelse enligt plan. Större hänsyn tas till miljö vid räddningsinsatser, bland annat genom förändrade metoder för brandsläckning. Användning av brandsläckningsskum sker endast när andra släckmetoder inte är tillämpliga och människors hälsa eller mycket stora egendomsvärden hotas.

Nämndens strategi för att nå målet

En av nämndens strategier är att effektiva räddningsinsatser ska minimera miljökonsekvenserna vid olyckor. Särskilt kommer användningen av brandsläckningsskum att anpassas till de nya kunskaperna om skummets miljöpåverkan. En annan strategi är ett systematiskt internt miljöarbete.

Nämndens åtgärd

Tidigare användning av skum i verksamheten kan ha medfört föroreningar av övningsområden. Förorenad mark ska kartläggas.

Status

Färdig

Kommentar

Kartläggningen gäller övningsplatsen på Viktoria-anläggningen.

Nämndens åtgärd

Fortsatt anpassning av skumresurser och metodval för att minimera miljöpåverkan vid släckinsatser.

Status

Påbörjad

Kommentar

Starka restriktioner mot att använda skum vid insats och övningar har införts, och tillgången till skum innehållande PFOS kommer att begränsas till vissa fordon.

Uppsala kommun är attraktiv för nyetableringar och företag.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Ej utvärderad	Inget värde angivet

Kommentar

Nämndens bidrar till måluppfyllelse enligt plan. Nämndens myndighetsutövning och service ska präglas av kompetens, tydlighet och enkelhet. Det ska vara enkelt att hitta information på webben. En egen hemsida för brandförsvaret ska iordningsställas, vilket förväntas underlätta för enskilda i nämndens tre kommuner.

Nämndens strategi för att nå målet

Att arbeta mot inriktningsmålet God service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag, ideell sektor samt kommuninvånare är nämndens strategi.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Uppsala kommun ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Delvis uppfyllt	Oförändrad

Kommentar

Nämndens bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Lokal närvaro och lokala aktörer är en viktig resurs i arbetet. Ett stärkt skydd mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd ska åstadkommas med såväl egna resurser som genom lokala nätverk och fördjupade samarbeten.

Särskilda insatser för att sprida information om brandskydd genomförs i landsbygd och glesbygd. Nya sätt att nå ut med information till boende i landsbygd och glesbygd behöver prövas.

Rekrytering av Räddningspersonal i beredskap blir allt svårare, vilket innebär utmaningar för att behålla förmågan till snabba räddningsinsatser på landsbygden.

Nämndens strategi för att nå målet

Att arbeta mot nämndens inriktningsmål Stärka skyddet mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd genom lokala aktörer, nämndens mål nummer 6, är nämndens strategi.

God service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag, ideell sektor samt kommuninvånare.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Delvis uppfyllt	Oförändrad

Kommentar

Nämndens bidrar till måluppfyllelse enligt plan. En egen hemsida för brandförsvaret förväntas underlätta för enskilda i nämndens tre kommuner.

Nämndens strategi för att nå målet

Det ska vara enkelt att hitta information på hemsidan. Myndighetsutövning och service ska präglas av kompetens, tydlighet och enkelhet.

Nämndens åtgärd

Den webbaserade informationen ska utvecklas genom att brandförsvaret ordnar en egen hemsida.

Status

Påbörjad

Kommentar

Planering har påbörjats.

Nämndens åtgärd

Ansökningsprocessen för tillstånd brandfarlig vara ska förenklas och effektiviseras, bland annat genom utveckling av ansökningsblanketter.

Status

Ej påbörjad

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Kommentar

Åtgärden har inte blivit prioriterad under perioden.

Nämndens åtgärd

Vi ska ha ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv i vårt uppsökande och förebyggande arbete, framförallt ur bemötandesynpunkt. Se handlingsplan för CEMR.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Åtgärden har inte blivit prioriterad under perioden.

Det förebyggande arbetet och tidiga insatser utvecklas inom kommunens alla verksamheter.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Ej utvärderad	Inget värde angivet

Kommentar

Nämndens bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Nämndens strategi för att nå målet

Förmågan att förebygga bränder och olyckor ska utvecklas, se vidare nämndens inriktningsmål 8. Olycksförlopp ska brytas i ett så tidigt skede som möjligt genom att öka tillgängligheten till och effektiviteten av räddningsinsatser, se vidare nämndens inriktningsmål 7.

Tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Ej utvärderad	Inget värde angivet

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse.

Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet för kommunens medarbetare, samtidigt som delade turer motverkas i verksamheten.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Helt uppfyllt	Oförändrad

Kommentar

Nämndens bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Nämndens strategi för att nå målet

Tillståndet är uppnått.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Uppsala kommun erbjuder attraktiva möjligheter och villkor som står sig väl i konkurrensen, jämfört med andra arbetsgivare.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Delvis uppfyllt	Oförändrad

Kommentar

Nämnden kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men kommer att behöva göra mer eller annorlunda jämfört med plan.

En stor utmaning för nämnden är rekrytering av Räddningspersonal i Beredskap (sk "deltidsbrandmän"). En annan utmaning är utveckling till en mer jämställd arbetsplats.

Nämndens strategi för att nå målet

Nämndens strategi är god arbetsmiljö, en jämställd organisation och möjligheter till kompetensutveckling.

Nämndens åtgärd

Arbeta med jämställdhetsintegrering utifrån den beslutade CEMR handlingsplanen

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Åtgärden har inte prioriterats under perioden.

Nämndens åtgärd

Arbeta med utveckling av anställningsformen Räddningspersonal i Beredskap.

Status

Ej påbörjad

Kommentar

Åtgärden har inte prioriterats under perioden.

Nämndens åtgärd

Arbetsmiljön vid olyckor är komplicerad och riskerna med brandrök större än vad som tidigare uppmärksammats. Aktuella forskningsresultat ska tas tillvara i verksamheten. Förändringar i attityder och rutiner som bidrar till att förbättra arbetsmiljön ska genomföras.

Status

Påbörjad

Kommentar

Enkätundersökningar har gjorts för att undersöka attityder och brister i rutiner. Ny enkätundersökning kommer att göras i slutet av året för att se om utvecklingsområden förbättrats. Arbete med utveckling av både praktiska förutsättningar och arbetssätt kommer att fortsätta under året.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

Medarbetare har förutsättningar att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling. Utvecklingsvägar är kända och kommunicerade.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Delvis uppfyllt	Ökad

Kommentar

Nämnden kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men kommer att behöva göra mer eller annorlunda jämfört med plan.

Flera medarbetare engageras i olika utvecklingsuppdrag. En "röd tråd" från verksamhetsplan till individens medarbetarsamtal behöver dock utvecklas.

Nämndens strategi för att nå målet

Kompetensförsörjning ska tryggas och det förvaltningsinterna samarbetet ska utvecklas.

Nämndens åtgärd

En kompetensförsörjningsplan ska upprättas.

Status

Påbörjad

Kommentar

Inventering av behov har påbörjats.

Nämndens åtgärd

Upphandling och implementering av ett bättre verksamhetsledningssystem i syfte att underlätta administration, bland annat genom minskad manuell hantering.

Status

Påbörjad

Kommentar

Ett nytt verksamhetsledningssystem tas i drift under maj månad.

Nämndens åtgärd

Identifiera arbetsflöden och ansvarsområden som bör utvecklas.

Status

Påbörjad

Kommentar

Arbetet har påbörjats för att utveckla arbetsflöden för t ex rekrytering, service och underhåll.

Arbete pågår också för utveckling av APT-process, ledarskap, medarbetarsamtal m.m.

Uppsala kommun erbjuder fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Delvis uppfyllt	Inget värde angivet

Kommentar

Nämndens bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Uppsalas grönområden och parker håller hög kvalitet och finns nära Uppsalaborna.

Mål	Bedömning	Trend
Kommungemensamt mål	Ej utvärderad	Inget värde angivet

Kommentar

Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse.

Uppdrag

Arbeta med jämställdhetsintegrering utifrån den beslutade CEMR handlingsplanen i all kommunal service och i den kommunala organisationen.

Kommentar

Insamling av statistik har påbörjats.

Andra delar i planen har inte påbörjats ännu.

Bevaka möjligheter att söka statlig finansiering för investeringar och löpande verksamhet.

Kommentar

Har inte prioriterats.

Statsbidrag och riktade satsningar

Riktad satsning

Ett nytt handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst ska implementeras.

Kommentar

Målen i handlingsprogrammet är desamma som räddningsnämndens inriktningsmål i verksamhetsplanen. Nämndens strategier utgår också från handlingsprogrammet.

Arbetsmiljön vid olyckor är komplicerad och riskerna med brandrök större än vad som tidigare uppmärksammats. Aktuella forskningsresultat ska tas tillvara i verksamheten. Förändringar i attityder och rutiner som bidrar till att förbättra arbetsmiljön ska genomföras.

Kommentar

Enkätundersökningar har gjorts för att undersöka attityder och brister i rutiner. Ny enkätundersökning kommer att göras i slutet av året för att se om utvecklingsområden förbättrats. Arbete med utveckling av både praktiska förutsättningar och arbetssätt kommer att fortsätta under året.

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

BILAGA 1**Resultaträkning****Resultaträkning**

Period: 201601-201604	Räddningsnämnden		
Benämning	Akkumulerad redovisning	Ack. redov. Föregående år	Akkumulerad budget
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Försäljningsintäkter	40,9	1,4	20,0
Taxor och avgifter	2 423,1	3 433,8	2 490,0
Hyror och arrenden	403,4	558,3	574,0
Bidrag	15 572,2	14 863,0	15 072,0
Förs. av verksamhet och konsulttjänster	1 389,9	1 567,1	1 548,3
Summa verksamhetens intäkter	19 829,5	20 423,7	19 704,3
- Varav externa	19 295,7	19 516,9	19 327,7
- Varav mot dotterbolag	135,6	597,0	133,3
- Varav kommuninternt	398,2	309,8	243,3
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Övriga lämnade bidrag	0,0	-43,8	-34,0
Köp av huvudverksamhet	0,0	-1 089,0	0,0
Löner	-26 798,0	-26 239,7	-27 459,4
Upplupna semesterlöner, förändring	-1 653,8	-920,6	0,0
PO-pålägg	-10 657,0	-10 279,1	-10 814,9
PO-pålägg semesterlöneskuld	-631,6	-288,2	0,0
Övriga personalkostnader	-583,9	-407,6	-381,7
Lokal- och markhyror	-11 552,1	-11 184,6	-11 246,3
Fastighetskostn. och fast.entreprenader	-406,5	-416,1	-490,0
Övriga främmande tjänster	-4 614,8	-4 391,6	-4 670,0
Övriga verksamhetskostnader	-6 555,5	-7 186,8	-7 068,1
Summa verksamhetens kostnader	-63 453,2	-62 447,1	-62 164,4
- Varav externa	-37 509,3	-37 272,8	-37 164,8
- Varav mot dotterbolag	-41,1	-108,6	-45,7
- Varav kommuninternt	-25 902,8	-25 065,7	-24 953,9
Avskrivningar	-4 349,3	-3 658,3	-3 696,7
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-47 973,1	-46 681,8	-46 156,7
Kommunbidrag	46 781,3	45 551,3	46 781,3
Summa skatteintäkter, generella statsbidrag,	46 781,3	45 551,3	46 781,3
Finansiella intäkter	2,0	1,2	0,0
Summa finansiella intäkter	2,0	1,2	0,0
Finansiella kostnader	-0,1	-5,1	-1,7
Internränta	-448,9	-379,4	-450,0
Övriga finansiella kostnader	-0,1	0,0	0,0
Summa finansiella kostnader	-449,0	-384,5	-451,7
-Finansnetto	-447,1	-383,3	-451,7
RESULTAT FÖRE EXTRAORD. POSTER	-1 638,8	-513,8	173,0
ÅRETS RESULTAT	-1 638,8	-513,8	173,0
Benämning	Akkumulerad redovisning	Ack. redov. Föregående år	Årsbudget
Årets investeringar			
Årets investeringar inkomster	0,0	0,0	0,0
Årets investeringar utgifter	-1 687,2	-1 703,1	-17 000,0
Årets investeringar netto	-1 687,2	-1 703,1	-17 000,0
varav interna investeringar			
Interna investeringar inkomster	0,0	0,0	0,0
Interna investeringar utgifter	-24,1	0,0	0,0
Netto interna investeringar	-24,1	0,0	0,0

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

BILAGA 2**Resultaträkning med prognos**

Uppsala kommun

Beställd: 20160520

Resultaträkning med prognosvärden

Period: 201601-201604

Prognosperiod 201604

	Helårsbudget	Ackumulerad Redovisning	Räddningsnämnden Helårsprognos
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Försäljningsintäkter	60,0	40,9	0,0
Taxor och avgifter	7 470,0	2 423,1	8 202,0
Hyror och arrenden	1 722,0	403,4	1 644,9
Bidrag	45 216,0	15 572,2	45 182,3
Förs. av verksamhet och konsulttjänster	4 645,0	1 389,9	4 680,4
Summa verksamhetens intäkter	59 113,0	19 829,5	59 709,5
- Varav externa	57 983,0	19 295,7	58 048,9
- Varav mot dotterbolag	400,0	135,6	402,1
- Varav kommuninternt	730,0	398,2	1 258,5
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Övriga lämnade bidrag	-102,0	0,0	-118,0
Löner	-82 747,9	-26 798,0	-82 342,3
Upplupna semesterlöner, förändring	0,0	-1 653,8	-1 013,8
PO-pålägg	-32 593,8	-10 657,0	-32 524,0
PO-pålägg semesterlöneskuld	0,0	-631,6	-379,6
Övriga personalkostnader	-1 145,0	-583,9	-1 358,8
Lokal- och markhyror	-33 739,0	-11 552,1	-33 648,7
Fastighetskostn. och fast.entreprenader	-1 470,0	-406,5	-1 590,5
Övriga främmande tjänster	-14 010,0	-4 614,8	-14 114,1
Övriga verksamhetskostnader	-21 204,2	-6 555,5	-18 840,2
Ankomstregistreringar	0,0	0,0	1,6
Summa verksamhetens kostnader	-187 012,0	-63 453,2	-185 928,3
- Varav externa	-111 864,2	-37 509,3	-110 075,3
- Varav mot dotterbolag	-137,0	-41,1	-135,4
- Varav kommuninternt	-75 010,8	-25 902,8	-75 717,7
Avskrivningar	-11 090,0	-4 349,3	-12 474,6
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-138 989,0	-47 973,1	-138 693,4
Kommunbidrag	140 344,0	46 781,3	140 344,0
Summa skatteintäkter, generalla statsbidrag	140 344,0	46 781,3	140 344,0
Finansiella intäkter	0,0	2,0	2,0
Summa finansiella intäkter	0,0	2,0	2,0
Finansiella kostnader	-5,0	-0,1	-2,1
Interränta	-1 350,0	-448,9	-1 500,0
Övriga finansiella kostnader	0,0	-0,1	-0,1
Summa finansiella kostnader	-1 355,0	-449,0	-1 502,2
- Finansnetto	-1 355,0	-447,1	-1 500,2
RESULTAT FÖRE EXTRAORD. POSTER	0,0	-1 638,8	150,4
ÅRETS RESULTAT	0,0	-1 638,8	150,4
	Helårsbudget	Ackumulerad redovisning	Helårsprognos April
Årets investeringar			
Årets investeringar utgifter	-22 400,0	-1 687,2	-22 000,0
Årets investeringar netto	-22 400,0	-1 687,2	-22 000,0
varav Interna investeringar			
Interna investeringar utgifter	0,0	-24,1	0,0
Netto interna investeringar	0,0	-24,1	0,0

RÄDDNINGSNÄMNDEN PERIODUPPFÖLJNING JANUARI - APRIL 2016

BILAGA 3**Resultaträkning per verksamhet**

Uppsala kommun
Period (f.o.m.) 201604
Prognosperiod 201604
tkr

Beställd: 20160520

Räddningsnämnden

Benämning	RESULTAT PER VERKSAMHET				
	Akkumulerad redovisning	Ack. Redovisning föregående år	Akkumulerad budget	Årsbudget	Prognos
* Totalt					
KOSTNADER	-68 251,6	-66 490,0	-66 312,7	-199 457,0	-199 905,1
KÖP AV HUVUDVERKS. INTERNT	0,0	-1 089,0	0,0	0,0	0,0
INTÄKTER EXKL KOMMUNBIDRAG	19 831,4	20 424,9	19 704,3	59 113,0	59 711,5
NETTOKOSTNAD	-48 420,1	-46 065,1	-46 608,4	-140 344,0	-140 193,6
KOMMUNBIDRAG	46 781,3	45 551,3	46 781,3	140 344,0	140 344,0
RESULTAT	-1 638,8	-513,8	173,0	0,0	150,4
* POLITISK VERKSAMHET (1)					
KOSTNADER	-203,5	-330,0	-425,6	-1 276,9	-1 057,0
KÖP AV HUVUDVERKS. INTERNT	0,0	-90,0	0,0	0,0	0,0
INTÄKTER EXKL KOMMUNBIDRAG	0,0	26,7	40,0	120,0	120,0
NETTOKOSTNAD	-203,5	-303,4	-385,6	-1 156,9	-937,0
KOMMUNBIDRAG	364,7	357,0	364,7	1 094,0	1 094,0
RESULTAT	161,2	53,6	-21,0	-62,9	157,0
* INFRASTRUKTUR, SKYDD M.M. (2)					
KOSTNADER	-68 048,1	-66 160,0	-65 887,1	-198 180,1	-198 848,1
KÖP AV HUVUDVERKS. EXTERNT	0,0	-1,5	0,0	0,0	0,0
KÖP AV HUVUDVERKS. INTERNT	0,0	-999,0	0,0	0,0	0,0
INTÄKTER EXKL KOMMUNBIDRAG	19 829,5	20 397,0	19 664,3	58 993,0	59 589,5
NETTOKOSTNAD	-48 218,7	-45 763,0	-46 222,7	-139 187,1	-139 258,6
KOMMUNBIDRAG	46 416,7	45 194,3	46 416,7	139 250,0	139 250,0
RESULTAT	-1 802,0	-568,7	193,9	62,9	-8,6
* KOMMUNLEDNING OCH GEMENSAM VERKSAMHET (8)					
KOSTNADER	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
INTÄKTER EXKL KOMMUNBIDRAG	2,0	1,2	0,0	0,0	2,0
NETTOKOSTNAD	2,0	1,2	0,0	0,0	2,0
RESULTAT	2,0	1,2	0,0	0,0	2,0

Kommentar

Uppsala kommun är värdkommun för den gemensamma räddningsnämnden. Den gemensamma nämnden ingår därmed i Uppsala kommuns organisation och nettokostnad, resultat och prognos i resultaträkningen är då endast Uppsala kommuns. Ersättningar från Tierps och Östhammars kommuner är upptagna enligt kostnadsfördelningen i avtalet mellan kommunerna.

BILAGA 4

Analys aprilbokslut Uppsala kommun

Uppföljning per april 2016

Räddningsnämnden

Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Resultat perioden	Nettokostnad årsprognos	Nettokostnad fg år	Resultat april- prognos
Nämnden totalt	140,3	-1,6	140,2	134,8	0,2
Politisk verksamhet	1,1	0,2	0,9	0,9	0,2
Infrastruktur, skydd m.m.	139,3	-1,8	139,3	133,9	0,0
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoinvesteringar	22,4	1,7	22,0		
Resultatrisk	Försämring 1,0	Förbättring 1,0	Prognosspann -0,8 1,2		

Analys av aprilbokslut och helårsprognos

Nettokostnaden för perioden på 48,4 mnkr är 1,6 mnkr högre än KF-budget som är på 46,8 mnkr, resultatet är därmed -1,6 mnkr. Det negativa resultatet beror främst på kostnaden för semesterlöneskultsförändringen. Resultatet exklusive semesterlöneskultsförändringen är 0,1 mnkr och följer KF-budget. Resultatet exklusive semesterlöneskultsförändringen för perioden på 0,1 mnkr är 0,3 mnkr lägre än samma period föregående år. Det lägre resultatet beror främst på en utrangering av analog utalarmeringsutrustning (utbytt till digital utalarmering) vilket medfört en engångskostnad på 0,5 mnkr. Resultatet exklusive denna engångskostnad är 0,6 mnkr vilket är 0,1 mnkr högre än föregående år.

Nettokostnaden i prognosen följer i stort budgeten med ett mindre prognostiserat överskott på 0,2 mnkr. Nettokostnaden var föregående år 134,8 mnkr. Årets prognos på 140,2 mnkr är en ökning med 4,0 procent jämfört med föregående år. I bokslutet 2015 bokfördes en del av semesterlöneskultsförändringen för år 2015 felaktigt på år 2016. Detta fick till konsekvens att nettokostnad år 2015 blev 0,5 mnkr tkr för låg och att nettokostnaden år 2016 kommer bli 0,5 mnkr för hög. Korrigerar man för detta är den prognosticerade nettokostnadsökningen i år 3,3 procent och beror till största del på löne- och prisökningar.

Vid en jämförelse av kostnad per invånare för räddningstjänst med likartade kommuner ligger kostnaden i Tierps kommun och Uppsala kommun ungefär på medelvärdet i respektive kommunkategori, Östhammars kommun ligger något under medelvärdet i sin kommunkategori.

För de kommande två åren 2017 till 2018 bedöms en ekonomi i balans kunna uppnås med en godtagbar nivå på verksamheten utifrån planerna i Mål och budget 2016.

Nämnden har under perioden haft låg personalomsättning, låg sjukfrånvaro och många sökande till utlysta heltidstjänster. En minskning av sökande till anställning som brandman i beredskapstjänst (RiB-brandman) har dock syns. Det har även vid flertal tillfällen varit svårt

BILAGA 4

Analys aprilbokslut Uppsala kommun

att hålla minimibemanningen av RiB-brandmän på en del orter. Problem med för få sökande och att hålla minimibemanningen av RiB-brandmän återfinns i hela landet och är en stor utmaning för räddningstjänsten nationellt. Nämnden ser för närvarande över hur denna fråga kan lösas framöver.

Riskällor och osäkerhet

Säkerheten i prognosen bedöms till -1,0 mnkr till +1,0 mnkr, största osäkerhetskällorna är lönekostnaderna och lokalhyreskostnaderna.

Investeringar

Investeringsvolymen prognostiseras till 22,0 mnkr vilket följer nämndens investeringsbudget på 22,4 mnkr.

Övervägande del investeringarna är brandfordon och en brandövningsmodul. Nämnden har en god status på brandfordon och materiel för att möjliggöra effektiva räddningsinsatser.

BILAGA 4

Analys aprilbokslut Uppsala kommun

Lönekostnadsutveckling

LÖNEKOSTNADSUTVECKLING Belopp i tusen kronor	Bokslut f.å.	Årsprognos	Diff %	Diff tkr	Varav effekt av löneavtal		Varav återstående del (volymer mm)	
					%	tkr	%	tkr
Lönekostnad (konto 50-51)	80 853	83 356	3%	2 504	3%	2 200	0%	304

Lönekostnadsökningen jämfört med föregående år beror till största del på löneökningar enligt löneavtal. Lönekostnaden föregående år är cirka 450 tkr för låga och de prognosticerade lönekostnaden i år är cirka 450 tkr för höga på grund av den felaktigt bokförda semesterlöneskuld förändringen i bokslutet 2015. Korrigerar man för detta är löneökningen 2 procent i år.

VI SAMVERKAR I EN GEMENSAM RÄDDNINGSNÄMND

RÄDDNINGSNÄMNDEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2016-06-01

§ 31

**Perioduppföljning april 2016
RÄN-2016-0004**

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

att fastställa bifogad perioduppföljning per april 2016.

att skicka perioduppföljningen till Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Ärendet

Perioduppföljningen är den gemensamma räddningsnämndens avrapportering till kommunstyrelserna/kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

...

Justerandes sign

Ju

H

Utdragsbestyrkande

LOR

Exp 2016-06-16

RÄDDNINGSNÄMNDEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2016-06-01

Plats och tid: Tierps kommunhus, 17:00 – 20:00

Ledamöter: Jan Ulmander (C), Vice ordförande
Catrin Johansson (S)
Anders Gustafsson (S)
Terence Hongsto (MP)
Daniel Enholm (M)
Maria Jansson (M)
Margareta Widén Berggren (S)
Lennart Owenius (M)
Jonas Nyberg (S)
Sven Lokander (M)

Tord Andersson (S) *tjg*
Tor Bergman (M) *tjg*
Sanna Sundvall (MP) *tjg*
Christian Hermansson (KD)
Sigurd Mattsson (C)
Margaretha Magnusson (S)
Christofer Blomstedt (M)

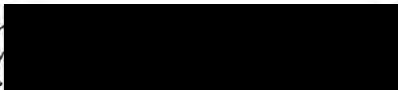
Övriga deltagare: Anders Ahlström, brandchef
Mikael Lundkvist, ekonomichef
Lina Rutberg, nämndsekreterare

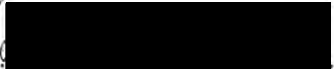
Utses att justera: *Tord Andersson (S)*
~~Daniel Enholm (M)~~

Paragrafer: 28 - 40

Justeringens plats och tid: Stationsgatan 12, 2016-06-08

Underskrifter:
Jan Ulmander, ordförande

Tord Andersson, justerare

Lina Rutberg, sekreterare

ANSLAG/BEVIS Protokoll är justerat.

Organ: Räddningsnämndens arbetsutskott

Datum: 2016-06-01

Datum för anslags uppsättande: 2016-06-01

Sista dag för överklagande: 2016-06-30

Datum för anslags nedtagande: 2016-07-01

Förvaringsplats för protokollet:

Underskrift:

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Exp 2016-06-16

Kompletterande svar angående trafikskyltar i Östhammar

Tidigare yttrande till Kommunrevisionen avseende bytet av hastighetsskyltar i Östhammar kompletteras med nedanstående.

Uppsättningen av nya trafikskyltar har gjorts av personal som är anställd på tekniska förvaltningen. Redovisad personalkostnad är beräknad utifrån antal nedlagda timmar och inkluderar personalpåslagskostnader etc. Vid arbetet användes grävmaskin, jordborr och markvibrator som hyrdes in. Totalkostnaden för projekt uppgick till knappt 300 000 kr, enligt nedanstående fördelning.

Inköp av trafikskyltar	224 000 kr
Personalkostnader	31 500 kr
Hyra av grävmaskin, jordborr och markvibrator	37 375 kr

Total kostnad	292 875 kr

Tekniska kontoret

Annika Bexelius
Teknisk chef

§ 153

Dnr KS-2016-363

Dpl 007

Svar på skrivelse från revisionen angående byte av vägskyltar avseende hastighetsbegränsningar

---

Kommunrevisionen har noterat att det förekommit ett relativt omfattande arbete kring byta av vägskyltar i samband med ändring av hastighetsbegränsningar i kommunen.

Med anledning av detta önskar kommunrevisionen erhålla behovs-/kostnadsanalys och beslut som föregått arbetet. Svar önskas senast 31 maj 2016.

Tekniska förvaltningens svar, daterat 2016-05-17 föreligger.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen besvarar skrivelsen från revisorerna i enlighet med yttrande daterat 2016-05-17 från tekniska förvaltningen. (Bilaga 12).

Delges:
Kommunrevisionen
Tekniska förvaltningen

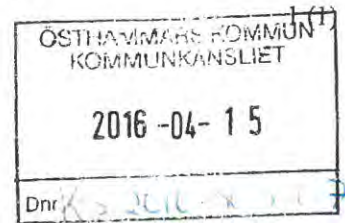
ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Kommunrevisionen

Datum
2016-04-13

Dnr

Sid

Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

Byten av vägs skyltar avseende hastighetsbegränsningar

Kommunrevisionen har noterat att det förekommit ett relativt omfattande arbete kring byte av vägs skyltar i samband med ändring av hastighetsbegränsningar i kommunen.

Med anledning av detta önskar Kommunrevisionen erhålla behovs-/kostnadsanalys och beslut som föregått arbetet. Svaret önskas Kommunrevisionen tillhanda senast den 31 maj 2016.

Enligt uppdrag
Sten Lindholm
Ordförande

Tekniska förvaltningen

Datum
2016-05-17Dnr
KS-2016-363Sid
1 (2)

Svar på fråga om byten av vägs skyltar avseende hastighetsbegränsningar

I maj 2007 beslutade Riksdagen om ett nytt system med hastighetsgränser i steg om 10 km/tim. Syftet med ändringen var att få hastighetsgränser som bättre stämmer överens med vägstandarden. En bättre anpassning av hastighetsgränserna avsåg att ge ökad trafiksäkerhet, minskad miljöpåverkan samt en ökad respekt och acceptans för hastighetsgränserna.

Trafikverket har arbetat vidare med att förändra hastighetsgränserna och har tillsammans med SKL tagit fram handboken "Rätt fart i staden" där riktlinjer och vägledning finns som stödjer arbetet med att ta fram "rätt" hastighet på gator och vägar inom tätorter. De flesta kommuner har sedan påbörjat arbetet med att ta fram nya hastighetsplaner utifrån riktlinjerna och många har idag också beslutat om förändrade hastigheter och skyltat om.

Under 2012 togs en hastighetsplan fram för Östhammars tätort utifrån handboken "Rätt fart i staden". Trafiknämnden bjöd in till ett informationsmöte om planen i mars 2013. I september samma år beslutade Trafiknämnden att arbetet ska fortsätta i enlighet med den framtagna planen och i oktober 2014 beslutade Trafiknämnden att skylta Östhammars tätort efter förslaget i hastighetsplanen och att nya trafikföreskrifter skulle tas fram. Slutligt beslut om förändrade trafikföreskrifter gällande hastigheterna i Östhammars tätort togs av Tekniska utskottet i augusti 2015.

I samband med att föreskrifterna trädde i kraft 1 oktober sattes nya vägs skyltar upp. Kostnaden för vägs skyltarna uppgick till 224 000 kr. En del av de skyltar som togs ner har återanvänts och satts upp på andra platser i kommunen där befintliga skyltar var utslitna.

Trafiknämnden har valt att följa de nationella rekommendationer som finns att anpassa gällande hastighetsbegränsning efter den hastighet som är lämplig för respektive väg eller gata. En följd av detta är att skyltar om gällande hastighet måste sättas upp vid varje ställe där hastigheten förändras i enlighet med bestämmelserna i vägmärkesförordningen (SFS 2007:90).

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg office
Stångvärgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
E-post
kommunen@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-175 37
Int +46 173 175 37

Organisationsnummer
212000-0290
V.A.T. No
SE212000029001

Bankgiro
233-1361

Diskussioner har förts om att fortsätta arbetet med att anpassa gällande hastigheter även i övriga tätorter enligt riktlinjerna i "Rätt fart i staden" och närmast på tur för översyn är Öregrund.

Tekniska kontoret

Annika Bexelius
Teknisk chef

- Bilaga 1.
1. Protokollsutdrag Trafiknämnden 2013-01-23, § 2
Hastighetsplan Östhammar
  2. Protokollsutdrag Trafiknämnden 2013-09-04, §16
Hastighetsplan Östhammar
  3. Protokollsutdrag Trafiknämnden 2014-10-01, §36
Hastighetsplan Östhammar
  4. Protokollsutdrag Tekniska utskottet 2015-08-26, § 51
Östhammars kommuns lokala trafikföreskrifter om högsta tillåtna
hastighet i Östhammars tätort
(fler beslut om föreskrifter finns från samma nämndsammanträde)

Trafiknämnden

**Utdrag
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL**Datum
2013-01-23Sid
4 (10)

Delges: Kommunstyrelsen

§ 2

Dnr 2013TN023

Dpl 140

Hastighetsplan, Östhammar

En hastighetsplan enligt handboken "Rätt fart i staden" har tagits fram för Östhammars tätort. Översynen omfattar samtliga gator och vägar inom tätbebyggt område. Arbetet har genomförts genom en inventering på plats med en efterföljande analys enligt "Rätt fart i staden". Resultatet av rapporten blir en rekommendation till införande av nya hastighetsgränser och ett planeringsdokument för kommunen i dess fortsatta arbete med att utveckla tätorten.

Trafiknämndens beslut

Trafiknämnden beslutar att ett Informationsmöte för allmänheten ska hållas i början på mars.

Trafiknämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Datum
2013-09-04Sid
4 (8)

§ 16

Dnr 2013TN023

Dpl 140

Hastighetsplan, Östhammar

En hastighetsplan enligt handboken "Rätt fart i staden" har tagits fram för Östhammars tätort. Översynen omfattar samtliga gator och vägar inom tätbebyggt område. Arbetet har genomförts genom en inventering på plats med en efterföljande analys enligt "Rätt fart i staden". Resultatet av rapporten blir en rekommendation till införande av nya hastighetsgränser och ett planeringsdokument för kommunen i dess fortsatta arbete med att utveckla tätorten.

Trafiknämndens beslut 2013-01-23

Trafiknämnden beslutar att ett Informationsmöte för allmänheten ska hållas i början på mars.

Hur ser det fortsatta arbetet med Hastighetsplanen ut?

Trafiknämndens beslut

Trafiknämnden anser att arbetet ska fortsätta i enlighet med hastighetsplanen, en diskussion fördes kring det fortsatta arbetet med den framtagna hastighetsplanen.

Trafiknämnden

**Utdrag
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL**

Datum
2014-10-01

Sid
18 (21)

§ 36

Dnr 2013TN023

Dpl 140

Hastighetsplan, Östhammar

Diskussion om gator och hastigheter i Östhammars tätort med omnejd.

Trafiknämndens beslut

Trafiknämnden beslutar att skylta Östhammars tätort efter förslaget i hastighetsplanen (gjord av Reinertsen, november 2012). Trafikföreskrifter för nya hastigheter ska tas fram.

§ 51

Dnr KS-2015-068

Dpl 140

**Östhammars kommuns lokala trafikföreskrifter
om högsta tillåten hastighet i Östhammars tätort ; LTF nr 0382 2015:212**

Östhammars kommuns tekniska utskott föreskriver med stöd av 3 kap 17 § andra stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

Inom tätbebyggda området Östhammar (0382 2014:200) får fordon inte föras med högre hastighet än 30 kilometer i timmen.

Dessa föreskrifter träder i kraft 1 oktober 2015.

Tekniska utskottets beslut

Tekniska utskottet antar Östhammars kommuns lokala trafikföreskrifter om högsta tillåten hastighet i Östhammars tätort; LTF nr 0382 2015:212

Östhammars kommuns tekniska utskott föreskriver med stöd av 3 kap 17 § andra stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

Inom tätbebyggda området Östhammar (0382 2014:200) får fordon inte föras med högre hastighet än 30 kilometer i timmen.

Dessa föreskrifter träder i kraft 1 oktober 2015.

Från: Henrik Andreasson [<mailto:henrik.andreasson@lul.se>]

Skickat: den 31 maj 2016 09:46

Till: Dahlgvist, Håkan

Ämne: Samråd gällande inrättande av sprututbytesverksamhet

Hej!

Landstinget i Uppsala län har beslutat om att inrätta en så kallad Öppen mottagning med sprututbytesverksamhet som bygger på dagens husläkarmottagning för hemlösa. Mottagningen lokaliseras till Uppsala stad, och syftar till att erbjuda målgruppsanpassade hälso- och sjukvårdsinsatser, inkl. smittskydd, till människor som vården idag till stor del inte når, trots ett förmodat stort behov. Mottagningen skulle därmed kunna vara ett viktigt led i strävan efter en mer jämlik och tillgänglig hälso- och sjukvård i länet.

Då mottagningen inbegriper sprututbytesverksamhet behöver landstinget erhålla tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) enligt Lagen (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler. I lagen regleras att ansökan ska biträdas av den kommun där verksamheten är belägen och att samråd ska ha skett med övriga kommuner inom det landsting där verksamheten ska bedrivas.

Landstinget i Uppsala län önskar med denna förfrågan samråd med övriga kommuner genom att ge möjlighet att inkomma med eventuella synpunkter senast 2016-07-03, till: henrik.andreasson@lul.se

Med vänlig hälsning

Henrik Andréasson, utredare

Landstinget i Uppsala län

Hälso- och sjukvårdsavdelningen

Tel.nr.: 018-6116112

E-post: henrik.andreasson@lul.se

Kansliet
Peter Nyberg
86 128
070-206 95 44

Datum

Sid

Landstingets inrättande av sprututbytesprogram, Östhammars kommuns yttrande

Bakgrund

Landstinget i Uppsala län har beslutat om att inrätta en så kallad Öppen mottagning med sprututbytesverksamhet som bygger på dagens husläkarmottagning för hemlösa. Mottagningen lokaliseras till Uppsala stad, och syftar till att erbjuda målgruppsanpassade hälso- och sjukvårdsinsatser, inkl. smittskydd, till människor som vården idag till stor del inte når, trots ett förmodat stort behov. Mottagningen skulle därmed kunna vara ett viktigt led i strävan efter en mer jämlik och tillgänglig hälso- och sjukvård i länet.

Då mottagningen inbegriper sprututbytesverksamhet behöver landstinget erhålla tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) enligt Lagen (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler. I lagen regleras att ansökan ska biträdas av den kommun där verksamheten är belägen och att samråd ska ha skett med övriga kommuner inom det landsting där verksamheten ska bedrivas.

Samrådsyttrande

Östhammars kommun har tagit del av skrivelsen och anser samrådet genomfört.

Ordförandebeslut 2016-06-27

Jacob Spangenberg
Kommunstyrelsens ordförande

Anmälningssärenden Kommunstyrelsen 2016-08-23

50. Brottsofferjouren, Nr 2/2016
51. Ekonomirapporten, april 2016 om Kommunernas och Landstingens ekonomi
52. Hela Sverige ska leva, nr 3/2016
53. Hela Sverige ska leva, nr 2/2016
54. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-06-16, Undantag från bestämmelserna i 1§ terrängkörningslagen samt tillstånd enligt 2 kap. 4 och 8 §§ ordningslagen för motorcykeltävling i anslutning till Lunda flygfält, Östhammars kommun
55. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-06-16. Undantag från bestämmelserna i 1§ terrängkörningslagen samt tillstånd enligt 2 kap. 4 och 8 §§ ordningslagen för motorcykeltävling på fastigheten Löhammar 11:1, Östhammars kommun
56. Länsstyrelsen Uppsala län, föreläggande 2016-04-27. Föreläggande att utföra fördjupade utredningar inför efterbehandlingsåtgärd vid industrideponin på Sågdammsområdet, Österbyverken på fastigheten Österbybruk 1:116, Östhammars kommun
57. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-04-27. Dispens från tillträdesförbud inom fågelskyddsområden Länsman och Forsmarksbruk för inventering av häckande kustfåglar, Östhammars kommun
58. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-04-27. Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om nyanläggning av bullervall längs med väg 288 mellan Alunda och Gimo på fastigheterna Skrikboda 1:6 och 1:7, Östhammars kommun
59. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-04-11. Tillstånd till ingrepp inom fornlämning 229:2, Films socken, fastigheten Sibbo 1:10, Östhammars kommun
60. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-05-18. Samråd enligt miljöbalken och kulturmiljölagen om underhållsröjning med lokalnätledning ÖT1148 Äglösa, norr om Österbybruk, i Tierps och Östhammars kommun
61. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-06-28. Tillstånd till ingrepp i fornlämningsområde till fornlämningarna RAÄ 38:1, 41:1, 41:2, 39:1 och 28:1, Morkarla socken, fastigheten Morkarla Söderby 2:19, Östhammars kommun
62. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-06-22. Anmälan enligt 12 kap 9 § miljöbalken om att ta jordbruksmark ur produkter samt samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, för fastigheterna Hemmingsby 2:1 i Östhammars kommun
63. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-05-24. Tillstånd till ingrepp i anslutning till fornlämning 34:1, Morkarla socken, fastigheten Morkarla 5:34, Östhammars kommun

64. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-05-24. Tillstånd till ingrepp till fornlämning 35:1, Morkarla socken, fastigheten Morkarla 5:34, Östhammars kommun
65. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-05-24. Tillstånd till ingrepp i anslutning till fornlämning RAÄ 165:1, Films socken, fastigheterna Films-Österby 4:77, Östhammars kommun
66. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-05-24. Tillstånd till ingrepp i anslutning till fornlämning RAÄ 12:1, 154:1, 153:1, 153:2 och 162:1, Valö socken, fastigheten Valö 7:4 Östhammars kommun
67. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-05-26. Jakttider för älg avseende de av Länsstyrelsen i Uppsala län inrättade älgförvaltningsområdena jaktåret 2016/2017
68. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-06-03. Tillstånd till ingrepp i fornlämningsområde till fornlämning 399, Valö socken, fastigheten Valö 7:4, Östhammars kommun
69. Länsstyrelsen Uppsala län, missiv 2016-06-29. Förslag till bevarandeplan för Natura 2000-området Kallringa
70. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-08-04. Samråd enligt miljöbalken och kulturmiljölagen om breddning av ledningsgatan för regionalnätledningarna ÄL663 och ÄL 664 norr om Forsmark, Östhammars kommun
71. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-07-21. Samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken och kulturmiljölagen om nyanläggning av traktorväg i anslutning till väg 288 på fastigheten Marma 3:2, Östhammars kommun
72. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-06-28. Tillstånd till ingrepp i fornlämningsområde till fornlämning RAÄ 412, Valö socken, fastigheten Valö 7:4, Östhammars kommun
73. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-06-03. Samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken om utfyllnad av en gammal täktgrop på fastigheten Södra Skäfthammar 10:1, Östhammars kommun
74. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-06-03. Samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken om nyanläggning av bullervall längs med väg 288 mellan Alunda och Gimo på fastigheten Södra Skäfthammar 5:3, Östhammars kommun
75. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-05-30. Tillstånd för underhållsmuddring vid Åbrotten och upplag av muddermassor på fastigheten Gräsö 1:131 i naturreservatet Gräsö Östra skärgård, Östhammars kommun
76. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-05-27. Anmälan enligt 11 kap 9 a § Miljöbalken (1998:808) om vattenverksamhet i form av reparation av fasta ramper vid reservfärjelägen på Öregrund och Gräsö på fastigheterna Öregrund 1:2 och Gräsö 1:122 Östhammars kommun
77. Länsstyrelsen Uppsala län, beslut 2016-05-27. Tillstånd till ingrepp i fornlämningsområde till fornlämning 371, Valö socken, fastigheten Valö 7:4,

Östhammars kommun

78. Tjugofyra, En tidning av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
79. Upplandsstiftelsen, Kalla den änglamarken eller himlajorden om du vill...
80. Trygg Östhammars kommun, minnesanteckningar 2016-05-20.